

**Budapest Főváros X. kerület
Kőbányai Önkormányzat
Polgármestere**

**Előterjesztés
a Képviselő-testület részére
a „TOP_Plusz-4.1.1-23 Egészséges utcák program” című pályázaton történő részvételről**

I. Tartalmi összefoglaló

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében a Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága által a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1652/2021. (IX. 21.) Korm. határozatban szereplő éves fejlesztési keret alapján került meghirdetésre a TOP_Plusz-4.1.1-23 kódszámú, Egészséges utcák program pályázat (a pályázati felhívás és mellékletei az előterjesztés 2. melléklete).

A felhívás célja a Budapesten élők életminőségének javítása olyan közterület-megújítási projekteken keresztül, amelyek kifejezetten az emberi egészséget szem előtt tartva kerülnek megtervezésre. Az egészség megőrzésében kiemelt szerepe van az egészséges életmódnak, a rendszeres mozgásnak, a sérülékeny csoportok védelmének és a prevenciónak.

A kiírás célja olyan projektek támogatása, amelyek:

- támogatják a mozgásban gazdag, aktív és mikromobilitásra épülő, így a gyaloglást és kerékpározást előnyben részesítő napi életvitelt;
- támaszkodnak a városi életminőség javítását szolgáló zöldinfrastruktúra előtérbe helyezésére, mennyiségi és minőségi fejlesztésére;
- segítik kivédeni, illetve tompítani az emberi egészségre is veszélyes szélsőséges klimatikus hatásokat; valamint
- befogadó, minden társadalmi rétegnek vonzó, aktív időtöltést lehetővé tévő környezetet teremtenek.

Az egészséges életmód egyik alapvető feltétele a mozgásban gazdag életvitel, amelynek egyik legegyszerűbben teljesíthető formája, ha az emberek napi rendszerességgel közlekednek gyalogosan vagy kerékpárral. Ehhez olyan városi környezetre van szükség, ahol az emberek védtelen közlekedőként is biztonságban érzik magukat, ahol egyszerű átkelni az úttesten, ahol nincs nagy zaj, vagy csak egyszerűen az emberek szívesen sétálnak és bicikliznek.

A pályázati felhívásra Budapest Főváros kerületi önkormányzatai nyújthatnak be támogatási kérelmet. Egy pályázó több támogatási kérelmet is benyújthat.

Az elnyerhető támogatás összege: 250 000 000 – 2 500 000 000 Ft.

A támogatás 100%-ban vissza nem térítendő támogatásnak minősül, önrész biztosítását abban az esetben igényli, ha a kiviteli terv készítése során előre nem látható, a pályázat terhére nem elszámolható költségek jelentkeznek.

A támogatási konstrukció lehetőséget biztosít támogatási előleg igénybevételére. Erre a Támogatási Szerződés hatályba lépését követően évente kerülhet sor a likviditási terv alapján. Ez év közben is benyújtható, az adott évben felmerülő költségekre eső összegek előre igényelhetők a Magyar Államkincstártól. Az előlegigénylés átfutási ideje kb. 45 nap.

A pályázat benyújtási határideje 2024. szeptember 30.

Támogatás a támogatási kérelem benyújtását megelőzően megkezdett projekthez nem igényelhető.

A támogatás biztosításának fontosabb feltételei:

1. pályázati projektenként egy utcára vagy utcaszakaszra vonatkozó fejlesztések nyújthatók be;
2. a pályázó rendelkezzen öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programmal;
3. a projektnek illeszkednie kell a Fővárosi Területfejlesztési Programhoz és az Otthon Budapesten – Integrált Településfejlesztési Stratégiában meghatározott stratégiai célokhoz,
4. a projektnek illeszkednie kell legalább egy fővárosi tematikus stratégiához (pl. SECAP, Radó Dezső Terv, Budapesti Mobilitási Terv, Zöld Infrastruktúra füzetek);
5. olyan projekt támogatható, amely támogatja a mozgásban gazdag, aktív és mikromobilitásra épülő, így a gyaloglást és kerékpározást előtérbe helyező napi életvitelt, és amelyek támaszkodnak a városi életminőség javítását szolgáló zöldinfrastruktúra előtérbe helyezésére, mennyiségi és minőségi fejlesztésére, valamint amely segít kivédeni, illetve tompítani az emberi egészségre is veszélyes szélsőséges klimatikus hatásokat;
6. a projekt eredményeként keletkező új energiaigényt elsősorban megújuló energiaforrásból szükséges fedezni;
7. a támogatási kérelem előkészítése során egyszeri alkalommal, még a támogatási kérelem benyújtása előtt az Összevont Tervzsűri (a továbbiakban: Tervzsűri) számára véleményezésre meg kell küldeni a projektjavaslatot; a Tervzsűri véleményéről jegyzőkönyvet állít ki, melyet a pályázathoz csatolni szükséges; nyertes projekt esetében az első mérföldkőig az engedélyezési vagy kivitelei tervek véglegesítését, az engedélyezés lefolytatását megelőzően egy további alkalommal szükséges az engedélyezési szintű tervek megküldése a Tervzsűri számára;
8. a Tervzsűri véleményezéséhez és a pályázat benyújtásához Megalapozó Dokumentum és koncepcióterv elkészítése szükséges;
9. az uniós források csalás és korrupció kockázataival szembeni védelmének, valamint az átláthatóság és az elszámoltathatóság növelésének érdekében a felhívás keretében támogatott projektek közül egyes kedvezményezett kiválaszthatók az Integritási Megállapodásban való részvételre; a támogatási kérelem benyújtásával a támogatást igénylő vállalja, hogy – kiválasztás esetén – a támogatott projekt tekintetében mint ajánlatkérő a beszerzések előkészítési szakaszában integritási megállapodást köt az ellenőrzési mechanizmust vezető szervezettel, amelyhez később a nyertes ajánlatadók is csatlakoznak, továbbá vállalja, hogy hozzájárul a közbeszerzésekkel kapcsolatos információk átadásához és nyilvánosságra hozatalához, illetve hozzáférhetőségének biztosításához, hogy a megállapodásban érintett közbeszerzést az ellenőrzési mechanizmust vezető szervezet a kezdeti fázistól a teljes folyamat során nyomon követhesse;
10. a projekt fizikai befejezésére a megkezdéstől számított maximum 48 hónap áll rendelkezésre; a projekt fizikai befejezésének határideje 2029. június 29.;
11. a megvalósítást követően 5 éves fenntartási kötelezettség terheli a projekt keretében megvalósított fejlesztéseket, beruházásokat; a pályázónak biztosítania szükséges a projektzárástól számított további 5 éves fenntartási időszakra vonatkozóan a várható karbantartási, pótlási, javítási és működési költségeket;
12. a projekt megvalósítása irányító hatóság általi befejezésétől számított 5 évig a projektnek meg kell felelni az alábbi feltételeknek:
 - a) az infrastruktúra valamely elemében kizárólag olyan tulajdonosváltás következhet be, amelynek eredményeként egy cég vagy közsférabeli szervezet jogosulatlan előnyhöz nem jut,
 - b) a művellet jellegében, célkitűzéseiben vagy végrehajtási feltételeiben olyan lényeges változás nem következik be, amely veszélyezteti az eredeti célkitűzéseket;

13. a projektben létrehozott vagy a záró projektfenntartási jelentés elfogadásáig csak az irányító hatóság előzetes jóváhagyásával és a támogatási jogviszony szempontjából releváns kötelezettségek átvállalásával, átruházásával idegeníthető el, adható bérbe, illetve terhelhető meg.

A pályázatban az alábbiakban felsorolt, A-C projektelemekek közül a tevékenységek bármelyike tervezhető. Legalább egy önállóan támogatható tevékenységet szükséges megvalósítani az A) pontnál felsorolt tevékenységek közül, és legalább egy önállóan támogatható tevékenységet szükséges megvalósítani a B) pontnál felsorolt tevékenységek közül.

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatók önállóan:

- A. Gyalogos- és kerékpáros közlekedés fejlesztése, a gépjárműforgalom csillapítása, akadálymentesítés:
1. gépjárműforgalmat, illetve annak sebességét csökkentő kialakítások, forgalomtechnikai beavatkozások (gyalogos-kerékpáros övezet létrehozása, egyirányú utca kialakítása, sebességcsökkentő küszöb építése, közintézmények előtti térkialakítás stb.);
 2. szélesebb gyalogos felületek biztosítása, amely egyszerre biztosítja a gyalogos közlekedés és a közterületi funkciók helyigényét, legyen szó kereskedelmi és fogyasztás nélküli területekről;
 3. a gyalogos közlekedés lehetőségeinek fejlesztése keresztirányban is, a gépjárműforgalom nagyságától függő kialakítással (dedikált gyalogos átkelők, járdaszigetek létrehozása, vegyes használatú, azonos szintű területek létrehozása stb.);
 4. kerékpározható közutak tervezése útügyi műszaki előírás, valamint a Módszertani Útmutatóban szereplő, a BKK aktuális stratégiai dokumentumai alapján az út, utca tulajdonságainak és tervezett funkciójának megfelelő kerékpárforgalmi létesítmény kialakítása;
 5. akadálymentesítés, egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása a gyalogos felületeken (pl. burkolatjavítás, taktilis burkolatok, kontrasztos szín- vagy/és anyaghasználat, akadálymentesség, megvilágítottság);
 6. kerékpárparkolás fejlesztése, kerékpáros pihenők létrehozása (pl.: kerékpárhasználathoz kötődő eszközökkel bővített mikromobilitási pont kialakítása, B+R kerékpártárolók építése, szerelőkészlettel ellátott kerékpártámasz kialakítása, pumpa biztosítása);
 7. meglévő kerékpárforgalmi létesítmények korszerűsítése;
 8. gépjárműparkolásra használt felületek fentiek és a további kritériumok teljesítéséhez szükséges racionalizálása, funkcióváltása, city-logisztikát segítő rakodási pontok, várakozóhelyek kialakítása;
 9. közlekedésbiztonsági beavatkozások a jellemző forgalomnagyságoknak megfelelően (BKK egyedi vizsgálata alapján, pl.: belátható csomópontok, átkelések/átvezetések stb.).
- B. Zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése, ökológiai szempontok érvényesítése:
1. fák, hőszigetelés ellen árnyékoló és csapadékvisszatartásra is alkalmas fasorok ültetése; növényfelületek, biodiverzitás növelése; biológiai aktivitás érték növelése; csapadékvisszatartásra alkalmas növénykazetták létesítése, többszintes zöldfelületek kialakítása és az ehhez kapcsolódó közművek szükséges rendezése, kiváltása;
 2. közműmentes zöldsávok biztosítása, közművek védőcsőtömbökbe, védőcsökötegbe rendezése;
 3. talajerózió-védelmi intézkedések, védő fasorok, cserjesávok, erózióvédő gyepesítések telepítése;
 4. az utcához kapcsolódó teresedéseken aktív, de nem túlburkolt rekreációs zöldfelületek létrehozása;

5. zöldfelületek kialakítása és fenntartása a helyi lakosság bevonásával;
6. ökológiai rehabilitációk, fasorrekonstrukciók, meglévő, de kedvezőtlen körülmények között élő fák életkörülményeinek javítása (pl.: Stockholm Faültetési Rendszer, gyökércellás rendszer, meglévő fák élettérzsélesztése);
7. a csapadékmegtartást is szolgálva vízzáró burkolattal burkolt felületek csökkentése, csapadékvíz-visszatartásra, -hasznosításra és lefolyáskésleltetésre alkalmas „szürke” és „kék” infrastruktúra kialakítása (pl.: szikkasztó alagút, ideiglenes felszíni természetközeli tározó, lefolyáskésleltető medence, vízáteresztő burkolat);
8. ivókút létesítése a Felhívás 2.3. II. 4. pontjában foglalt elvárások szerint;
9. párologtató vízfelületek növelése elsősorban csapadékvíz-felhasználással, ehhez szükséges építési, gépészeti fejlesztésekkel.

C. Befogadó, közösségi aktivitást ösztönző közterületek létesítése:

1. fogyasztásmentes kiülést, időtöltést biztosító utcabútorok, ülőhelyek, asztalok, beszélgetőhelyek kialakítása, hulladékgyűjtők elhelyezése, nap-, eső-, szélvédelmi kisebb építmények;
2. megfelelő közvilágítás, olyan köztetek kialakítása, ahol az ember biztonságban érzi magát.

Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek:

1. közterületi játékok fiatalok és idősek számára egyaránt (játszóterek, sakkasztalok stb.);
2. közösségi aktivitást segítő helyszínek kialakítása;
3. köztéri installációk, vízinstallációk elsősorban csapadékvíz és megújuló energia felhasználásával, egyéb közterületi aktivitást segítő elemek kihelyezése;
4. sporteszközök, kondieszközök létesítése, sport- és szabadidős tevékenységek feltételeinek kialakítása;
5. a környező üzletek, vendéglátó egységek számára kitelepülési lehetőség biztosítása a teresedések, korábbi útfelület átalakításával;
6. a közterületet övező kirakatok, önkormányzati helyiségek megújítása, kinyitásához szükséges utcafronti arculat kialakításához szükséges építési munkák;
7. kapcsolódó közművek kiváltása, fejlesztése, ha a kötelezően megvalósítandó elemekhez az nélkülözhetetlen;
8. közösségi közlekedés fejlesztése, utasváró telepítése;
9. közterületi wi-fi hálózat kialakítása;
10. automata forgalomszámláló berendezés beszerzése;
11. ingyenes vagy díjfizetés ellenében használható nyilvános illemhely korszerűsítése, indokolt esetben új építése a Felhívás 2.3. II. 5. pontjában foglalt elvárások szerint;
12. rendezvényeket kiszolgáló infrastruktúra kiépítése (pl.: elektromos kiállások akadálymentes kiépítése);
13. meglévő teresedések burkolatváltozással való zöld közösségi térré formálása, átalakítása, feltörhető burkolatok által közösségi tér kialakítása.

A Jegyzői Főosztály az RVI Management Kft. pályázatíró, valamint a VÁR-KERT Műszaki Tervezési Kft. és az Innostruktúra Mérnöki Szolgáltató és Innovációs Kft. mint tervezők közreműködésével a pályázati felhívásra 2024. I. félévében a korábbi fejlesztési elképzelések és az „Egészséges utcák módszertan” alapján olyan fejlesztési programot dolgozott ki, amely komplex módon kezeli Kőbánya városközponti részének zöldfelületi és közlekedési biztonságot szem előtt tartó fejlesztését. A fejlesztési program három utcát érint: Állomás utca, Vásárló utca, Füzér utca.

A pályázati felhívás előírásainak megfelelően az Önkormányzat a projektjavaslatot benyújtotta a Tervzsűri véleményezésére. A Tervzsűri által kiadott, 2024. július 17-én kelt jegyzőkönyvben (a jegyzőkönyv az előterjesztés 3. melléklete) foglalt előírások alapján a Vásárló utca és környezetének

megújítására vonatkozó projektjavaslat a Tervzsűri által megfogalmazott változtatásokkal támogatásra benyújtható, a pályázati felhívás előírásainak megfelelően azonban – tekintettel arra, hogy egy pályázati projekt csak egy egyenes utcaszakaszra nyújtható be – három pályázati projektként szükséges kezelni.

A pályázati felhívás és a Tervzsűri előírásainak megfelelően az alábbi három pályázati projekt került előkészítésre:

I. projekt:

Helyszín:	A projekt kiterjed az Állomás utca teljes hosszára (~480 m) a Korponai utcától a Szent László térig. A teljes beavatkozási terület 1,32 ha.
A pályázat célja:	A pályázatban megvalósul az Állomás utca útburkolatának felújítása és környezetének rendezése, a zöldfelületek megújítása, közlekedésbiztonsági és kerékpárosbarát fejlesztések és mikromobilitási pont megvalósítása vízviszatarítási elemek beépítésével. A beavatkozás kiterjed az Állomás utca mentén és az emeletes házakkal határolt részeken a járdafelületek és a zöldfelületek, növénykasztrák megújítására is egészen a Szent László térig. Az Állomás utcára vonatkozó pályázat műszaki tartalma az előterjesztés 4. mellékletében látható.
A pályázat összes elszámolható költsége:	Bruttó 1 067 318 891 Ft 100%-os támogatási intenzitás mellett.

II. projekt:

Helyszín:	A projekt kiterjed a Füzér utca teljes hosszára (~180 m), továbbá kapcsolódó elemként két „öblösödő” terület megújítására: a Posta mögötti területre és a Körösi Csoma Sándor sétány keleti részére. A beruházással érintett összterület 0,97 ha.
A pályázat célja:	A pályázatban megvalósul a Füzér utca útburkolatának megújítása, az utcában további forgalomkorlátozás bevezetése, gyalogos passzázs kialakítása a Vásárló utca és a Körösi Csoma Sándor út között, utcabútorzat felújítása, a Posta mögötti területen zöldfelület kialakítása és a parkolófelületek felújítása, valamint a központi parkoló felújítása, további forgalomkorlátozási és forgalomszabályozási intézkedések bevezetése. A Füzér utcára vonatkozó pályázat műszaki tartalma az előterjesztés 5. mellékletében látható.
A pályázat összes elszámolható költsége:	Bruttó 902 231 025 Ft 100%-os támogatási intenzitás mellett

III. projekt:

Helyszín:	A projekt kiterjed a Vásárló utca (~350 m) megújítására az Állomás utcától a Liget térig a belső zöldfelületet is ideértve, továbbá az emeletes házak közötti felületek, a jelenlegi parkolóterületek és a járdafelületek érintésével. A beruházással érintett összterület mintegy 1,67 ha.
A pályázat célja:	A pályázatban megvalósul a Vásárló utca teljes körű megújítása az Állomás utcától a Liget térig a belső zöldfelületet is ideértve, továbbá az emeletes házak közötti felületek és a jelenlegi parkoló megújítása, járdafelületek megújítása, parkolási helyzet rendezése, zöldfelületek

	<p>megújítása, vízvisszatartási elemek beépítése, forgalomkorlátozás és forgalomszabályozási elemek kialakítása, kerékpárosbarát közlekedés megvalósítása, belső zöldfelület rendezése, a Vásárló utca egy részének sétánnyá alakítása rekreációs kültéri elemek megvalósításával, a szükséges és előírt közműfelújítási munkálatok elvégzése. A beruházás a meglévő játszóteret és a Liget teret nem érinti.</p> <p>A Vásárló utcára vonatkozó pályázat műszaki tartalma az előterjesztés 6. mellékletében látható.</p>
A pályázat összes elszámolható költsége:	Bruttó 1 576 950 525 Ft 100%-os támogatási intenzitás mellett.

Az utcák egységes kezelése érdekében az I. és III. projekt műszaki tartalmában (ld. utcák csatlakozási pontjai) átfedések vannak. A pályázat támogatottságától függően ezt a kiviteli tervezésnél szükséges figyelembe venni, valamint amennyiben mindkét pályázat támogatást kap, ez a kivitelezési költséget csökkenteni fogja:

1. Állomás utcai projekt és Vásárló utcai projekt: mindkét projektben szerepel a Vásárló utca és az Állomás utca torkolatának rendezése;
2. Vásárló utcai projekt és Füzér utcai projekt: mindkét projektben szerepel a központi részen elhelyezkedő „nagy” parkoló rendezése.

Tekintettel arra, hogy a pályázat benyújtásához koncepcionális szintű műszaki tervdokumentáció szükséges, a pályázat benyújtásának időpontjában kiviteli tervdokumentáció nem készült, ezért közműegyeztetések sem történtek a koncepcionális műszaki tervdokumentáció elkészítésének szakaszában. Az előre még nem látható, hogy a kiviteli terv készítése során bármely közműszolgáltató kötelezően előírja-e majd a az Önkormányzat részére közműkiváltási munkák tervezését és elvégzését a beruházással érintett szakaszokon. Tekintettel arra, hogy a fejlesztéssel érintett szakaszok mindegyike sűrűn átszött, és vélhetően elavult közműhálózattal rendelkezik, nagy a valószínűsége annak, hogy a projektben közműfelújításokkal is számolni kell. Ezen költségek a pályázati költségvetésben szereplő tételek; ugyanakkor a pályázati felhívás alapján a pályázati projekt teljes beruházási értékének 25%-a számolható el a projektben közművekkel kapcsolatos költségként. Amennyiben a projektben érintett közmű-beavatkozások költsége meghaladja majd ezt a mértéket, azt önerőből szükséges finanszírozni.

Budapest Főváros X. kerület kőbányai Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) kérdőíves felmérést végzett 2024. május hónapban a lakosság körében az „Egészséges utcák” program előkészítése során. A kérdőíves felmérés célja az volt, hogy az Önkormányzat megismerje a kőbányai lakosság és az akcióterületen élők projekthez való attitűdjét.

A 10 kérdést tartalmazó kérdőív online jelent meg az Önkormányzat honlapján és facebookoldalán, 2024. május 13. és 31. között volt lehetőség kitölteni. Összesen 264 kitöltött kérdőív került beküldésre és feldolgozásra. A tervezett fejlesztések tartalma a helyi problémákra reagál, összhangban van a lakók elvárásaival.

A pályázati felhívás által megfogalmazott értékelési szempontokat a pályázati felhívás 8.2 pontja tartalmazza.

A pályázati felhívás mellékletében elérhető értékelési táblázat kitöltésével lehetőség van az egyes pályázatok elérhető pontszámát kalkulálni, amely pontszám az elkészült koncepcionális szintű műszaki tervek alapján várhatóan a következők:

- I. projekt (Állomás utca) várható pontszáma: 77 pont / 100 pont
- II. projekt (Füzér utca) várható pontszáma: 90 pont / 100 pont
- III. projekt (Vásárló utca) várható pontszáma: 92 pont / 100 pont

A fentiek alapján javaslom a három pályázati projekt benyújtásának jóváhagyását.

II. Hatásvizsgálat

Akárcsak más városokban, Budapesten is veszélyezteti a városokban lakók egészségét és közérzetét a közlekedésből származó légszennyezés, a kevés testmozgás vagy éppen a csökkenő zöldterületek aránya.

Mint a legtöbb városban, úgy Kőbányán is a közterek jelentős hányadát utcák teszik ki. Az utcák kialakítása nagy hatással van a helyi lakosok egészségére és jó közérzetére, jó esetben ösztönzik, hogy az emberek az utcán időzzenek. Megváltoztathatjuk, hogy miként tekintünk egy utcára, ha újragondoljuk annak használatát és valódi közösségi kapcsolódási térré alakítjuk. Számos utcán az ott haladó és parkoló gépjárművek uralják a teret, az emberek számára többnyire alig marad hely. Ez a probléma megfigyelhető a Budapest X. kerület Vásárló utca, Állomás utca és Füzér utca vonatkozásában is.

Az Önkormányzat kiemelt célként kezeli a kőbányai lakosság életkörülményeinek javítását, amelyhez az előterjesztésben ismertetett három pályázati projekt megvalósítása jelentősen hozzájárulhat.

III. A végrehajtás feltételei

Annak érdekében, hogy a benyújtott pályázat a formai feltételeknek megfelelően a Képviselő-testület döntése szükséges arról, hogy az Önkormányzat hozzájárul a pályázatok benyújtásához, valamint a pályázatok keretén belül megvalósított funkciókat a pályázatok lezárását követő legalább öt éven át működteti, valamint a beruházást fenntartja.

Sikeres pályázat esetén a pályázati célok megvalósításához szükséges tervezési, beszerzési és kivitelezési feladatokhoz a szükséges erőforrások rendelkezésre állnak.

IV. Döntési javaslat

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete meghozza az előterjesztés 1. mellékletében foglalt határozatot.

Budapest, 2024. szeptember 13.

D. Kovács Róbert Antal

Törvényességi szempontból ellenjegyzem:

Dr. Szabó Krisztián
jegyző

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének

.../2024. (IX. 19.) határozata

a „TOP_Plusz-4.1.1-23 Egészséges utcák program” című pályázaton történő részvételről

1. Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete egyetért a TOP_Plusz-4.1.1-23 kódszámú, Egészséges utcák program pályázat célkitűzéseivel, és támogatja pályázatok benyújtását a Budapest X. kerület Állomás utca, Füzér utca és Vásárló utca környezetének rendezésére vonatkozóan.

2. A Képviselő-testület az 1. pont szerinti pályázatok pozitív elbírálása esetén a pályázati feltételeket elfogadja, és vállalja, hogy a pályázat keretén belül megvalósított funkciókat a projekt lezárásától számított legalább 5 éven át működteti, fenntartja.

3. A Képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert az 1. pont szerinti pályázatokhoz szükséges intézkedések és nyilatkozatok megtételére.

Határidő: azonnal
Feladatkörében érintett: a Jegyzői Főosztály vezetője
a Gazdasági és Pénzügyi Főosztály vezetője

Egészséges utcák program

TOP_Plusz-4.1.1-23

Rövid összefoglaló:

Ki nyújthat be támogatási kérelmet? (Részletes információk a felhívás 1.1 és 1.2 fejezetében)	Jelen felhívás keretében Budapest Főváros kerületi önkormányzatai (GFO 321) nyújthatnak be támogatási kérelmet.
Nyújthat be támogatási kérelmet konzorcium? (Részletes információk a felhívás 1.1 fejezetében)	A támogatási kérelem benyújtására konzorciumi formában is van lehetőség. Konzorciumi partner lehet: <ul style="list-style-type: none"> • Budapest Főváros kerületi önkormányzatai (GFO 321), vagy polgármesteri hivatalai (kötségvetési szerv) (GFO 325). • Helyi önkormányzati költségvetési szerv (GFO 322). • Nonprofit gazdasági társaság, szervezet (GFO 57; GFO 599), amelyben az állam vagy önkormányzat – együttesen vagy külön, közvetve vagy közvetlenül – 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik. • Vállalkozás (GFO 11), amelyben az állam vagy a helyi önkormányzat – együttesen vagy külön, közvetve vagy közvetlenül – 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik.
Milyen tevékenységek támogathatóak? (Részletes információk a felhívás 2. fejezetében)	Jelen Felhívás keretében olyan közterület-megújításra vonatkozó projektek támogathatóak amelyek az alábbi önállóan támogatható tevékenységeket tartalmazzák: <ul style="list-style-type: none"> A) Gyalogos- és kerékpáros közlekedés fejlesztése, a gépjárműforgalom csillapítása, akadálymentesítés B) Zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése, ökológiai szempontok érvényesítése C) Befogadó, közösségi aktivitást ösztönző közterületek létesítése
Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet? (Részletes információk a felhívás 1.3 fejezetében)	2023.12.15.-2024.09.30
Mennyi támogatást lehet igényelni? (Részletes információk a felhívás 3. fejezetében)	250 000 000 – 2 500 000 000 Ft.
A támogatás visszatérítendő vagy vissza nem térítendő? (Részletes információk a felhívás 3. fejezetében)	A támogatás vissza nem térítendő támogatásnak minősül.
Kell-e önerő a projekthez? (Részletes információk a felhívás 7.2. fejezetében)	Nem.
Mekkora mértékű előleg igényelhető? (Részletes információk a felhívás 7.1. fejezetében)	Akár 100%, a Felhívás 7.1 pontja szerinti feltételek teljesülése esetén.
Mennyi a projekt végrehajtására rendelkezésre álló időtartam? (Részletes információk a felhívás 4. fejezetében)	A projekt fizikai befejezésére a megkezdésétől számított legfeljebb 48 hónap áll rendelkezésre.
Hol valósítható meg a projekt?	A projekt megvalósítási helyszíne Budapest Főváros közigazgatási területe.
Várhatóan hány projekt kap támogatást?	5-50 db

A felhívás

- meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg, összes elszámolható költség alapon¹ 24 160 000 000 Ft.
- a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében a Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága által kerül meghirdetésre a 1652/2021. (IX.21.) számú kormányhatározatban szereplő éves fejlesztési keret alapján,
- forrását az Európai Regionális Fejlesztési Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásban biztosítja,
- keretében beérkezett kérelmekről az Irányító Hatóság területi kiválasztási eljárásrend (TKR) szerint hoz döntést. A döntés-előkészítés során az Irányító Hatóság Döntés-előkészítő Bizottságot nem állít fel.

Felhívjuk a tisztelt támogatást igénylők figyelmét, hogy a Felhívás, az Általános Útmutató a 2021-2027-es programozási időszakban meghirdetett felhívásokhoz c. dokumentum (a továbbiakban: „ÁÚF 21-27”), az Elszámolási Útmutató, a támogatási kérelem adatlapja és mellékletei együttesen tartalmazzák a támogatási kérelem elkészítéséhez szükséges összes feltételt. Az Irányító Hatóság és a Nemzeti Fejlesztési Központ a dokumentumok változtatási jogát fenntartja. A módosításokról minden esetben közleményt jelentetünk meg, ezért kérjük, hogy kövessék figyelemmel a www.palyazat.gov.hu honlapon megjelenő közleményeket!

Az Irányító Hatóság az „ÁÚF 21-27”-ben és az Elszámolási Útmutatóban megfogalmazott általános szabályoknál meghatározhat szigorúbb feltételeket a Felhívásban, ezért ha a Felhívásban szereplő információ eltér az „ÁÚF 21-27”-ben vagy az Elszámolási Útmutatóban megfogalmazott általános előírásoktól, akkor a Felhívásban szabályozottak az irányadók.

A támogatási kérelem elkészítése, benyújtása, a támogatott projekt végrehajtása során irányadó jogszabály a 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet (a felhívásban a továbbiakban Korm. rendelet).

¹Az operatív programban rögzítettek alapján.

Tartalomjegyzék

1. A támogatási kérelem benyújtásának feltételei	5
1.1. Ki nyújthat be támogatási kérelmet?	5
1.2. Ki nem nyújthat be támogatási kérelmet?.....	5
1.3. Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet?	7
1.4. Hogyan lehet benyújtani a támogatási kérelmet?.....	7
2. A projekttel kapcsolatos elvárások	7
2.1. Milyen tevékenységek támogathatóak?.....	7
2.3. Milyen műszaki, szakmai elvárásoknak feleljen meg a projekt?	11
2.4. Horizontális szempontok érvényesítésével kapcsolatos elvárások	15
3. A finanszírozással kapcsolatos információk	18
3.1. Vissza kell-e fizetni a támogatást?	18
3.2. Mennyi a projekt Európai Unióval elszámolható összköltsége?	19
3.3. Mennyi támogatást lehet igényelni?	19
4. A projektvégrehajtás időtartama	19
4.1. Mikor kezdhető meg a projekt?.....	19
4.2. Mikorra kell befejezni a projektet?	19
5. Mérföldkövek, indikátorok	20
5.1. Hány mérföldkövet kell tervezni?	20
5.2. Milyen indikátorok teljesítéséhez kell hozzájárulni?	21
6. Projektvégrehajtással kapcsolatos egyéb elvárások	23
6.1. Mire nem kapható támogatás?	23
6.2. Milyen további szakmai elvárásoknak kell megfelelni a megvalósítás során?	24
6.3. Kell-e közbeszerzést lefolytatni?	27
6.4. Milyen feltételei vannak az ingatlanfejlesztésnek?	28
6.5. Hol találhatóak a biztosítéknyújtásra vonatkozó elvárások?	28
6.6. Milyen elvárások vannak az Alapjogi Charta érvényesítésével kapcsolatban?	28
6.7. Hogyan kell az adatokat gyűjteni ESZA+, illetve Belügyi Alapokból nyújtott támogatás esetén?	29
6.8. A projekt megvalósítása után milyen kötelezettségeim lesznek?.....	29
7. Elszámolhatóság	29
7.1. Mennyi előleg igényelhető?	29
7.2. Mekkora önerő kell a projekthez?	31
7.3. Melyek az elszámolható költségek?	31
7.3.1. Milyen egyszerűsített elszámolási mód alkalmazandó?	33
7.4. Milyen feltételei vannak az elszámolhatóságnak?	35

7.5. Melyek az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások?	40
7.6. Milyen költségek nem számolhatók el?	41
8. Kiválasztási eljárásrend és kiválasztási kritériumok.....	41
8.1. Milyen eljárásrend alapján történik a támogatási kérelmek kiválasztása?	41
8.2. Melyek a kiválasztási kritériumok?	41
9. Az állami támogatásokra vonatkozó szabályok	51
9.1. Állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések	51
9.2. A felhívás keretében nyújtott egyes támogatási kategóriákra vonatkozó egyedi szabályok	52
10. További információk	54
10.1. Milyen adatkezelési kötelezettségek vannak?.....	54
10.2. További dokumentumok.....	54
11. Ügyfélszolgálatok elérhetősége.....	55
12. Csatolandó mellékletek listája	55
12.1. Milyen dokumentumokat kell csatolni a támogatási kérelemhez?	55
12.2. Milyen dokumentumokat kell csatolni a támogatási szerződéshez?	56
12.3. Milyen dokumentumokat kell csatolni az első kifizetési kérelemhez?	56
13. A felhívás szakmai mellékletei	56
13.1. A felhívás indokoltsága és az OP-hoz való illeszkedése	56
13.2. A felhíváshoz kapcsolódó jogszabályok:	59
13.3. További mellékletek	60

1. A TÁMOGATÁSI KÉRELEM BENYÚJTÁSÁNAK FELTÉTELEI

1.1. Ki nyújthat be támogatási kérelmet?

A felhívásra támogatási kérelmet nyújthatnak be:

- Budapest Főváros kerületi önkormányzatai (GFO 321)

A támogatási kérelem benyújtására konzorciumi formában is van lehetőség.

Konzorcium tagja lehet:

- Budapest Főváros kerületi önkormányzatai (GFO 321), vagy polgármesteri hivatalai (kötségvetési szerv) (GFO 325).
- Helyi önkormányzati költségvetési szerv (GFO 322).
- Nonprofit gazdasági társaság, szervezet (GFO 57; GFO 599), amelyben az állam vagy önkormányzat – együttesen vagy külön, közvetve vagy közvetlenül – 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik.
- Vállalkozás (GFO 11), amelyben az állam vagy a helyi önkormányzat – együttesen vagy külön, közvetve vagy közvetlenül – 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik.

A támogatási kérelmet önállóan benyújtani jogosult szervezetek konzorciumi partnerek is lehetnek.

1.2. Ki nem nyújthat be támogatási kérelmet?

„ÁÚF 21-27” „Kizáró okok listája” c. részben felsoroltak. Az ott felsoroltakon túl:

1. Azon támogatást igénylő nem nyújthat be támogatási kérelmet, amely:
 - a) nem rendelkezik az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (6) bekezdése szerinti öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programmal (amennyiben releváns).
 - b) nem rendelkezik az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63.§ (4) bekezdése szerinti esélyegyenlőségi tervvel (amennyiben releváns).
 - c) támogatást igénylő nem felel meg a Felhívás 1.1. pontjában foglalt elvárásoknak.
2. Azon támogatási kérelemre nem ítéhető meg támogatás:
 - d) amelynek tartalma a Felhívásban megfogalmazott célokkal nincs összhangban.
 - e) amely megvalósítási helyszíne nem Budapest Főváros közigazgatási területe,
 - f) amely azon tevékenység megvalósítására irányul, amely korábban az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból a támogatási kérelemben tervezett tevékenység megvalósítására vonatkozóan támogatásban részesült és annak kötelező fenntartási időszaka még nem járt le. Ez alól kivételt képez, ha a jelen Felhívásra benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi fejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a jelen fejlesztéstől való lehatárolását a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni.
 - g) amely nem tartalmazza legalább két önállóan támogatható tevékenység megvalósítását (jelen felhívás 2.1.1. pontjával összhangban legalább egy A) és egy B) főtevékenységhez kapcsolódó önállóan támogatható tevékenység vállalása kötelező).
3. Csekély összegű állami támogatás esetén az alábbi szempontok szerint nem nyújtható támogatás:
 - i. **2024. június 30-ig vagy a 638/2023. (XII. 28.) Korm. rendelet vonatkozó módosításának hatályba lépéséig támogatott projektek esetében:**
 - a) halásznai és akvakultúra-termékek feldolgozásához és forgalmazásához, ha a támogatás összegét a piacon vásárolt vagy forgalomba hozott termékek ára vagy mennyisége alapján határozzák meg,
 - b) mezőgazdasági termékek elsődleges termelésével foglalkozó vállalkozásoknak,

- c) mezőgazdasági termék feldolgozásához és mezőgazdasági termék forgalmazásához, ha
 - a támogatás összege az elsődleges termelőktől beszerzett vagy érintett vállalkozások által forgalmazott ilyen termékek ára vagy mennyisége alapján kerül rögzítésre, vagy
 - a támogatás az elsődleges termelőknek történő teljes vagy részleges továbbítástól függ,
- d) exporttal kapcsolatos tevékenységhez, ha a támogatás az exportált mennyiségekhez, értékesítési hálózat kialakításához és működtetéséhez vagy az exporttevékenységgel összefüggésben felmerülő egyéb folyó kiadásokhoz közvetlenül kapcsolódik,
- e) abban az esetben, ha azt import áru helyett hazai áru használatától teszik függővé,
 - a) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi,
 - b) a közúti kereskedelmi árufuvarozást ellenszolgáltatás fejében történő végző vállalkozások számára nyújtott támogatás teherszállító járművek megvásárlására.

ii. 2024. június 30-a vagy a 638/2023. (XII. 28.) Korm. rendelet vonatkozó módosításának hatályba lépése után támogatott projektek esetében:

- f) halászati és akvakultúra-termékek termeléséhez,
- g) halászati és akvakultúra-termékek feldolgozásához és forgalmazásához, ha a támogatás összegét a piacon vásárolt vagy forgalomba hozott termékek ára vagy mennyisége alapján határozzák meg,
- h) mezőgazdasági termékek elsődleges termelésével foglalkozó vállalkozásoknak,
- i) mezőgazdasági termék feldolgozásához és mezőgazdasági termék forgalmazásához, ha
 - a támogatás összege az elsődleges termelőktől beszerzett vagy érintett vállalkozások által forgalmazott ilyen termékek ára vagy mennyisége alapján kerül rögzítésre, vagy
 - a támogatás az elsődleges termelőknek történő teljes vagy részleges továbbítástól függ,
- j) exporttal kapcsolatos tevékenységhez, ha a támogatás az exportált mennyiségekhez, értékesítési hálózat kialakításához és működtetéséhez vagy az exporttevékenységgel összefüggésben felmerülő egyéb folyó kiadásokhoz közvetlenül kapcsolódik,
- k) abban az esetben, ha azt import áru helyett hazai áru használatától teszik függővé,
- l) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi.

Amennyiben Ön a **4) ii. f)-i) pontjaiban** kizárt ágazatok bármelyikében és ezektől eltérő egy vagy több ágazatban egyaránt végez tevékenységet, az általános csekély összegű (de minimis) támogatás akkor nyújtható ez utóbbi egyéb tevékenységhez, ha Ön megfelelő eszközökkel - úgymint a tevékenységek szétválasztásával vagy számviteli elkülönítéssel - biztosítja, hogy az **f)-i)** pontokban említett kizárt ágazatokban végzett tevékenységek ne részesüljenek általános csekély összegű (de minimis) támogatásban.

- 4. Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás esetén nem nyújtható támogatás:
 - a) azon szervezet részére, amely az Európai Bizottság Magyarországnak címzett, európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatás visszafizetésére kötelező határozatának nem tett eleget,
 - b) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi,
 - c) dedikált infrastruktúra fejlesztéséhez,
 - d) olyan infrastruktúrához, amelyre a 651/2014/EU bizottsági rendelet egyéb cikke alapján (a 14. cikk szerinti regionális beruházási támogatás kivételével) nyújtható támogatás
 - e) nehéz helyzetben lévő vállalkozás részére.
- 5. Személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés esetén nem nyújtható támogatás:
 - a) azon szervezet részére, amely az Európai Bizottság Magyarországnak címzett, európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatás visszafizetésére kötelező határozatának nem tett eleget,
 - b) olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi.

1.3. Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet?

A támogatási kérelmet 2023.12.15. 0:00:00 -2024.09.30. 23:59:59-ig nyújthatja be az elektronikus kitöltő program segítségével.

1.4. Hogyan lehet benyújtani a támogatási kérelmet?

Ha Ön önkormányzat nevében nyújt be támogatási kérelmet, az alábbiak szerint járjon el:

- 1) Nyújtsa be kérelmét az online kitöltő programban. Ehhez először jelentkezzen be a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalon a Pályázati e-ügyintézés (EPTK) felületre az „Egységes beléptető felület” gomb használatával.
- 2) A kérelem kitöltését és lezárását követően a program előállít egy nyilatkozatot, ezzel tudja majd hitelesíteni a kérelemben megadott adatokat. A hitelesítés két formában történhet:
 - a) a nyilatkozatot minősített tanúsítványon alapuló, legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással kell ellátnia, vagy
 - b) a nyilatkozatot azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítés szolgáltatással (AVDH-DHSZ) kell hitelesítenie. A nyilatkozat AVDH-DHSZ szolgáltatással történő hitelesítését az Önkormányzati ASP rendszer Iratkezelő szakrendszerében tudja elvégezni. A hitelesítéshez fontos, hogy a nyilatkozatot aláíró személy beosztása rögzítve legyen a szoftverben (Rendszer/Felhasználók menüpontban), annak érdekében, hogy az aláíró beosztása és az önkormányzat neve együtt megjelenhessen a hitelesített dokumentumhoz kapcsolódó záradékon. Ezzel biztosítható a nyilatkozatot aláíró képviseleti jogosultságának megállapítása.
- 3) Az elektronikus aláírás, vagy az AVDH-DHSZ szolgáltatás igénybevétele után:
 - a) Mellékelje a véglegesített kérelemhez a minősített elektronikus aláírással ellátott, vagy AVDH-DHSZ szolgáltatással aláírt és hitelesített nyilatkozatot.
 - b) A kitöltő program utasításainak megfelelően nyújtsa be a kérelmét.

Az AVDH szolgáltatás igénybevételevel kapcsolatos tájékoztató (Tájékoztató a támogatást igénylőknek az Azonosításra Visszavezetett Dokumentumhitelesítés (AVDH) igénybevételehez) a <https://www.palyazat.gov.hu> honlap Programok/Széchenyi Terv Plusz aloldalán a Kapcsolódó dokumentumok között elérhető. Kérjük, hogy a támogatási kérelem benyújtása előtt alaposan tanulmányozza át!

2. A PROJEKTTTEL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK

2.1. Milyen tevékenységek támogathatóak?

2.1.1. Önállóan támogatható tevékenységek

A projekt megvalósítása érdekében az A-C projektelemek közül a tevékenységek bármelyike tervezhető. Legalább 1 önállóan támogatható tevékenységet szükséges megvalósítani az A) pontnál felsorolt tevékenységek közül, és legalább 1 önállóan támogatható tevékenységet szükséges megvalósítani a B) pontnál felsorolt tevékenységek közül. Az önállóan támogatható tevékenységek az Egészséges Utcák szempontrendszer alapján meghatározott mérőszámokkal értékelendők.

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatóak önállóan:

A) Gyalogos- és kerékpáros közlekedés fejlesztése, a gépjárműforgalom csillapítása, akadálymentesítés:

A beavatkozások során használandó eszközök:

- a1) gépjárműforgalmat, illetve annak sebességét csökkentő kialakítások, forgalomtechnikai beavatkozások (gyalogos-kerékpáros övezet létrehozása, egyirányú utca kialakítása, sebességcsökkentő küszöb építése, közintézmények előtti térkialakítás stb.);

- a2) szélesebb gyalogos felületek biztosítása, amely egyszerre biztosítja a gyalogos közlekedés és a közterületi funkciók helyigényét, legyen szó kereskedelmi és fogyasztás nélküli területekről;
- a3) a gyalogos közlekedés lehetőségeinek fejlesztése keresztirányban is, a gépjárműforgalom nagyságától függő kialakítással (dedikált gyalogos átkelők, járdaszigetek létrehozása, vegyes használatú, azonos szintű területek létrehozása, stb.);
- a4) Kerékpározható közutak tervezése üzleti műszaki előírás, valamint a Módszertani Útmutatóban szereplő BKK aktuális stratégiai dokumentumai alapján az út, utca tulajdonságainak és tervezett funkciójának megfelelő kerékpárforgalmi létesítmény kialakítása;
- a5) akadálymentesítés, egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása a gyalogos felületeken (pl. burkolatjavítás, taktilis burkolatok, kontrasztos szín- vagy/és anyaghasználat, akadálymentesség, megvilágítottság);
- a6) kerékpárparkolás fejlesztése, kerékpáros pihenők létrehozása (pl.: kerékpárhasználathoz kötődő eszközökkel bővített mikromobilitási pont kialakítása, B+R kerékpártárolók építése, szerelőkészlettel ellátott kerékpártámasz kialakítása, pumpa biztosítás);
- a7) meglévő kerékpárforgalmi létesítmények korszerűsítése;
- a8) gépjármű parkolásra használt felületek fentiek és a további kritériumok teljesítéséhez szükséges racionalizálása, funkcióváltása, city-logisztikát segítő rakodási pontok, várakozóhelyek kialakítása;
- a9) közlekedésbiztonsági beavatkozások a jellemző forgalomnagyságoknak megfelelően (BKK egyedi vizsgálata alapján) (pl.: belátható csomópontok, átkelések/átvezetések, stb.).

B) Zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése, ökológiai szempontok érvényesítése:

A beavatkozások során használandó eszközök:

- b1) fák, hősziget-hatás ellen árnyékoló és csapadékvisszatartásra is alkalmas fasorok ültetése; növényfelületek, biodiverzitás növelése; biológiai aktivitás érték növelése; csapadékvisszatartásra alkalmas növénykasztták létesítése, többszintes zöldfelületek kialakítása és az ehhez kapcsolódó közművek szükséges rendezése, kiváltása,
- b2) közműmentes zöld sávok biztosítása, közművek védőcsőtömbökbe, védőcsőkötegbe rendezése,
- b3) talajerózió-védelmi intézkedések, védő fasorok, cserjesávok, erózióvédő gyepesítések telepítése
- b4) az utcához kapcsolódó teresedéseken aktív, de nem túlburkolt rekreációs zöldfelületek létrehozása,
- b5) zöldfelületek kialakítása és fenntartása a helyi lakosság bevonásával,
- b6) ökológiai rehabilitációk, fasorrekstrukciók, meglévő, de kedvezőtlen körülmények között élő fák életkörülményeinek javítása (pl.: Stockholm Faültetési Rendszer, gyökércellás rendszer, meglévő fák élettérnyújtása),
- b7) a csapadékmegtartást is szolgálva vízzáró burkolattal burkolt felületek csökkentése, csapadékvíz-visszatartásra, -hasznosításra és lefolyáskésleltetésre alkalmas „szürke” és „kék” infrastruktúra kialakítása (pl.: szikkasztó alagút, ideiglenes felszíni természetközeli tározó, lefolyáskésleltető medence, vízáteresztő burkolat),
- b8) ivókút létesítése a Felhívás 2.3. II. 4. pontjában foglalt elvárások szerint,
- b9) párologtató vízfelületek növelése elsősorban csapadékvíz-felhasználással, ehhez szükséges építési, gépészeti fejlesztésekkel.

C) Befogadó, közösségi aktivitást ösztönző közterületek létesítése

A beavatkozások során használandó eszközök:

- c1) fogyasztásmentes kiülést, időtöltést biztosító utcabútorok, ülőhelyek, asztalok, beszélgető helyek kialakítása, hulladékgyűjtők elhelyezése, nap-, eső-, szélvédelmi kisebb építmények,
- c2) megfelelő közvilágítás, olyan közterek kialakítása, ahol az ember biztonságban érzi magát, az Egészséges utcák módszertan indikátor megfogalmazás alapján.

2.1.2. Önállóan nem támogatható tevékenységek:

Felhívjuk a figyelmet, hogy a projekt építési (Felhívás 7.3. 2) d) pont) és eszközbeszerzésként (Felhívás 7.3. 2) e) pont) elszámolható költségeinek legfeljebb 25%-a számolható el az önállóan nem támogatható tevékenységekre.

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek önállóan nem támogathatóak:

D) Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek:

Felhívjuk a figyelmet, hogy a projekt elszámolható összköltségének max. 5 %-a, de maximum 80 000 000 Ft számolható el a kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységekre.

A felhívás keretében önállóan nem, csak a 2.1.1. fejezetben felsorolt tevékenységekkel együtt támogatható, kötelezően megvalósítandó tevékenységek:

d1) **Nyilvánosság biztosítása** – „ÁÚF 21-27” c. dokumentum 10. fejezete és a Felhívás 6.2. 1) pontja alapján.

d2) **Közösségi tervezés és kommunikáció:**

A projekt a valós lakossági igények felmérésével valósul meg, így egy hosszú távon is fenntartható, az itt élők számára értéket képviselő, megbecsült projekt jön létre. A települési helyzettől és a lakossági aktivitástól függően kérdőíves bevonás, közösségi tervezés, vagy egyéb, innovatív módon is bevonásra kerülhetnek az utca használói. Társadalmi részvétel, szemléletformálás a projekt megvalósíthatóságához szükséges támogatottság megszerzése érdekében: a fejlesztés által érintett terület jellegétől és a lakossági aktivitástól függően az alábbi társadalmisítási eszközök alkalmazhatók, és a beavatkozások során használandó eszközök közül minimum 3 választandó:

- kérdőív, szórólap, plakát tervezése és kivitelezése,
- közvéleménykutatás (telefonos, online, személyes),
- honlap, közösségi médiamegjelenések,
- fórum, workshop, helyszíni együttműködés, helyszíni kitelepülés,
- igényfelmérés, lakossági ötletpályázat,
- szemléletformáló programok, kiadványok, látványtervek,
- közösségi események,
- egyéb közösségi tervezést és kommunikációt segítő társadalmisítási eszközök.

A közösségi tervezés és kommunikáció megvalósítása során kérjük, legyenek figyelemmel a hatályos, „Kedvezményezettek Tájékoztatási Kötelezettségei a 2021-2027-es fejlesztési ciklusban KTK Plusz” elnevezésű dokumentum előírásaira, valamint az arculati előírásokra.²

d3) **Azbesztmentesítés:**

Amennyiben releváns a Felhívás 2.3. fejezetében az azbesztmentesítésre vonatkozó feltételek alapján (szórt azbeszt mentesítése teljes épületre vonatkozóan kötelező, egyéb azbeszt tartalmú anyagok mentesítése projektarányosan, azaz minden beruházással érintett épületszerkezet esetében kötelező).

E) Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek:

- e1) közterületi játékok fiatalok és idősek számára egyaránt (játszóterek, sakkasztalok, stb.),
- e2) közösségi aktivitást segítő helyszínek kialakítása,
- e3) köztéri installációk, vízinstallációk elsősorban csapadékvíz és megújuló energia felhasználásával, egyéb közterületi aktivitást segítő elemek kihelyezése,
- e4) sporteszközök, kondieszközök létesítése, sport- és szabadidős tevékenységek feltételeinek kialakítása,
- e5) a környező üzletek, vendéglátó egységek számára kitelepülési lehetőség biztosítása a teresedések, korábbi útfelület átalakításával,
- e6) a közterületet övező kirakatok, önkormányzati helyiségek megújítása, kinyitásához szükséges utcafronti arculat kialakításához szükséges építési munkák,
- e7) kapcsolódó közművek kiváltása, fejlesztése, ha a kötelezően megvalósítandó elemekhez az nélkülözhetetlen,

² www.palyazat.gov.hu

- e8) közösségi közlekedés fejlesztése, utasváró telepítés,
- e9) közterületi wi-fi hálózat kialakítása,
- e10) automata forgalomszámláló berendezés beszerzése,
- e11) ingyenes vagy díjfizetés ellenében használható nyilvános illemhely korszerűsítése, indokolt esetben új építése a Felhívás 2.3. II. 5. pontjában foglalt elvárások szerint,
- e12) rendezvényeket kiszolgáló infrastruktúra kiépítése (pl.: elektromos kiállások akadálymentes kiépítése),
- e13) meglévő teresedések burkolatváltással való zöld közösségi térré formálása, átalakítása, feltörhető burkolatok által közösségi tér kialakítása.

2.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása

A TOP_Plusz-4.1.1-23 Egészséges utcák program című felhívás 2.1.1. A) a1) - a9), 2.1.1. B) b1) - b9), 2.1.1. C) c1)-c2), és 2.1.2. E) e1) – e4), e9) – e11), e13) pontjai alapján támogatható tevékenységek abban az esetben nem tartalmazzák az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatást, amennyiben ezen tevékenységek nem minősülnek uniós versenyjogi értelemben vett gazdasági tevékenységeknek.

A felhívás keretében támogatható tevékenységek a 2021-2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló 638/2023. / (XII.28.Korm. rendelet alapján közösségi versenyjogi szempontból az alábbi jogcímenek, a következő támogatási kategóriákra vonatkozó előírások alapján valósíthatók meg:

Támogatható tevékenység	Támogatás jogcíme	Támogatási kategória
2.1.2. E) e5) a környező üzletek, vendéglátó egységek számára kitelepülési lehetőség biztosítása a teresedések, korábbi útfelület átalakításával	638/2023. (XII 28.) Korm. rendelet 15.§ 34., 35.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás
2.1.2. E) e6) a közterületet övező kirakatok, önkormányzati helyiségek megújítása, kinyitáshoz szükséges utcafronti arculat kialakításához szükséges építési munkák	638/2023. (XII 28.) Korm. rendelet 15.§ 34., 35.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás
2.1.2. E) e7) kapcsolódó közművek fejlesztése, ha a kötelezően megvalósítandó elemekhez az nélkülözhetetlen,	638/2023. (XII 28.) Korm. rendelet 15.§ 34., 35., 38.	A kivitelezendő projekt támogatási kategóriájával azonos
2.1.2. E) e12) rendezvényeket kiszolgáló infrastruktúra kiépítése (pl.: elektromos kiállások akadálymentes kiépítése)	638/2023. (XII 28.) Korm. rendelet 15.§ 34., 35.	Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás, csekély összegű támogatás
2.1.2. E) e8) közösségi közlekedés fejlesztése, utasváró telepítés	638/2023. (XII 28.) Korm. rendelet 15.§ 35., 38.	Csekély összegű támogatás, személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés
Átalányköltség állami támogatásnak minősülő támogatható tevékenységre eső költsége	638/2023. (XII 28.) Korm. rendelet 15.§ 35.	csekély összegű támogatás

A támogatási döntések meghozatalának határideje az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2013. december 18-i 1407/2013/EU bizottsági rendelet (a továbbiakban: 1407/2013/EU bizottsági rendelet) hatálya alá tartozó támogatások esetében legkésőbb 2024. június 30. vagy a 638/2023. (XII 28.) Korm. rendelet kapcsolódó módosításának hatályba lépése. Ezt követően csekély összegű (de minimis) támogatás kizárólag az Európai uniós működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű (de minimis) támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2023. december 13-i (EU) 2023/2831 bizottsági rendelettel (a továbbiakban: általános de minimis rendelet) összhangban nyújtható.

2.3. Milyen műszaki, szakmai elvárásoknak feleljen meg a projekt?

I. Általános elvárások:

1. A projekt megvalósítása érdekében projektenként egy utca vagy utcaszakasra vonatkozó fejlesztések nyújthatók be az alábbiak szerint. Kivételt képeznek ez alól a tematikájukban összefüggő ún. iskolautcák, melyek esetében több olyan egymással nem összefüggő utca-

vagy utcaszakasz benyújtható, ahol gyermekgondozási vagy oktatási intézmény található és mely projektek műszaki tartalma azonos támogatható tevékenységeket tartalmaz. Felhívjuk a figyelmet, hogy az értékelés során a benyújtott projektjavaslatokat értékeljük, azok egy ún. "egészséges utca" pontszámot kapnak, így az iskolautcák is egyetlen pontszámot kapnak, darabszámtól függetlenül.

2. A fejlesztés során legalább kettő, - a Felhívás 2.1.1. A) és B) főtevékenységhez kapcsolódó egy-egy - önállóan támogatható tevékenység megvalósítása kötelező.
3. Akadálymentesítés:
A projekt tervezése és megvalósítása során figyelembe kell venni, és a tervezés során érvényesíteni kell a „Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez – komplex akadálymentesítés” c. mellékletben megfogalmazottakat.
4. Energiahatékonysági és a megújuló energiafelhasználás bővítése szempontok érvényesítése:
Az energiahatékonysági szempontok érvényesítése jelen Felhívás keretében horizontális követelményként kerül teljesítésre. A megvalósuló tevékenységek tekintetében releváns esetben kötelezően alkalmazandó a Felhívás 6.2. pontjában meghatározott költségarányosítás.
5. Amennyiben a beruházással érintett épület/épületrész szórt azbesztet tartalmaz, úgy a támogatást igénylő számára kötelező a szórt azbeszt mentesítés elvégzése, amelynek költsége elszámolható a projektben. Kötelező továbbá projektarányos módon minden egyéb azbeszttartalmú szerkezet mentesítése. A projekttel nem érintett épületszerkezetek egyéb azbeszttartalmú anyagainak mentesítése nem kötelező elvárás, azonban javasolt és elszámolható a felhívás keretében.

II. Speciális elvárások:

1. Kizárólag olyan projekt támogatható, amely benyújtásakor illeszkedik a Fővárosi Területfejlesztési Programhoz³ és az Otthon Budapesten – Integrált Településfejlesztési Stratégiában⁴ meghatározott stratégiai célokhoz. Az illeszkedést a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni.
2. A projekt illeszkedik legalább egy főváros tematikus stratégiájához (pl.: SECAP⁵, Radó Dezső Terv⁶, Budapesti Mobilitási Terv⁷, Zöld Infrastruktúra füzetek⁸), melyet a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni.
3. Olyan projektek támogatása a cél, amelyek támogatják a mozgásban gazdag, aktív és mikromobilitásra épülő, így a gyaloglást és kerékpározást előtérbe helyező napi életvitelt; amelyek támaszkodnak a városi életminőség javítását szolgáló zöldinfrastruktúra előtérbe helyezésére, mennyiségi és minőségi fejlesztésére; amelyek segítik kivédeni, illetve tompítani az emberi egészségre is veszélyes szélsőséges klimatikus hatásokat.
4. A megalapozó dokumentum benyújtásakor meg kell vizsgálni, hogy a projektben fejlesztéssel érintett útszakasz környezetében elérhető közterületi ivókút milyen távolságra helyezkedik el. Csak olyan esetben támogatható ivókút létesítése, ha a legközelebbi köztéri ivókút vagy közkút a belvárosban 250 méternél, a belvároson kívül 300 méternél messzebb található. (Ehhez segítséget az ivókút térkép ad: <https://budapest.hu/Lapok/2020/ivokut.aspx>.)
5. Nyilvános illemhely létesítése és korszerűsítése abban az esetben támogatható, ha a fejlesztéssel érintett útszakasz 500 m-es környezetében nincs működő nyilvános illemhely.
6. A projekt eredményeként keletkező új energiaigényt elsősorban megújuló energiaforrásból szükséges fedezni.
7. A projekt keretében fejlesztéssel (beleértve: új építés, felújítás, korszerűsítés stb.) érintett közutak és közforgalom elől el nem zárt magánutak esetében mértékadó terhelés függvényében szükséges figyelembe venni a vonatkozó útügyi szabványokat, pl.: az aszfaltburkolatra vonatkozó minimum elvárásokat:
 1. e-UT 06.03.21. Útpályaszerkezeti aszfaltburkolatok rétegeinek követelményei

3 <https://budapest.hu/Lapok/Ter%3%BCletfejleszt%C3%A9si-dokumentumok.aspx>

4 <https://budapest.hu/Lapok/V%3%A1rosfejleszt%C3%A9si-dokumentumok.aspx>

5 www.budapest.hu/Lapok/2022/budapest-klimastrategiaja.aspx

6 <https://rdt.budapest.hu/>

7 <https://budapest.hu/Lapok/2019/budapesti-mobilitasi-terv-2030.aspx>

8 <https://budapest.hu/Lapok/Kiemelt-fejleszt%C3%A9si-c%C3%A9lok,-k%C3%A9rik%C3%B6nyvek.aspx>

2. e-UT 05.02.11. Útpályaszerkezeti aszfaltburkolatok keverékeinek követelményei

8. A projekt keretében történő zöldinfrastruktúra fejlesztése során a tervezett növénytelepítés nem eredményezhet közbiztonsági és közlekedésbiztonsági szempontból aggályos, több oldalról zárt, átláthatatlan közterületi szakaszokat, takart közlekedési csomópontokat. Erre a kötelező fenntartási időszakban is tekintettel kell lenni.
9. A beszerezni kívánt eszközöknek meg kell felelnie a vonatkozó európai irányelveknek, szabványoknak, illetve az azokat harmonizáló hazai jogszabályoknak, többek között rendeleteknek, szabványoknak, környezetvédelmi előírásoknak.
10. A projekt költségvetését a piaci árakhoz igazodóan, reális és takarékos módon kell összeállítani. A hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvét, valamint az átlagos piaci árak történő megfelelést a szerződés hatályba lépését követően is biztosítani kell, továbbá a projektnek meg kell felelnie a reális és takarékos költségvetés előírásának az esetleges géptípus-változás, szállító-váltás és költségszerkezet-módosítás esetén is.
11. A támogatási kérelem benyújtásához szükséges elkészíteni a jelen Felhívás 13.3. A). fejezetében hivatkozott „**Módszertani Útmutató**” és **Megalapozó dokumentum sablon** előírásainak megfelelő megalapozó dokumentumot, melynek célja információ nyújtása a támogatási kérelem megalapozottságáról, finanszírozási és megvalósíthatósági elemeiről.
12. Amennyiben az üzemeltetést nem a pályázó végzi, az üzemeltető kiválasztására csak nyílt, átlátható és megkülönböztetés-mentes módon, a vonatkozó jogszabályok betartásával kerülhet sor.
13. Gyalogos közlekedéshez kapcsolódó infrastruktúra kiépítése, felújítása, valamint közösségi közlekedési megállók és állomások esetében (pl.: járdák, gyalogátkelőhelyek, leszállóperonok) az e-ÚT 03.05.12 Akadálymentes közúti létesítmények c. Ütügyi Műszaki Előírást kell figyelembe venni és alkalmazni. Attól eltérni megfelelően indokolt esetben lehetséges.
14. A projektnek biztosítania szükséges a kerékpárral való közlekedés feltételeit az út vagy utca tervezett tulajdonságainak és funkciójának megfelelően az e-UT 03.04.13 Kerékpározható közutak tervezése útügyi műszaki előírás (3.1.1 és 3.1.2 fejezetek) szerint meghatározott kialakítással.
15. Szükséges a támogatási kérelem előkészítése során egyszeri alkalommal, még a támogatási kérelem benyújtását megelőzően, az **Összevont Tervzsűri (továbbiakban Tervzsűri)** számára véleményezésre megküldeni a projektjavaslatot. Nyertes projekt esetében az első mérföldkőig az engedélyezési vagy kivitelei tervek véglegesítését, az engedélyezés lefolytatását megelőzően egy további alkalommal szükséges az engedélyezési szintű tervek megküldése a Tervzsűri számára.

1. Az első körös Összevont Tervzsűri sikeres véleményezési folyamatához legkésőbb a **Módszertani Útmutató 2.3 Ütemezés fejezetében szereplő határidőig szükséges a megalapozó dokumentum benyújtása** (a Módszertani Útmutató a felhívás szakmai mellékletei között található meg). **A határidőre benyújtott megalapozó dokumentum véleményezéséről az Összevont Tervzsűri egy jegyzőkönyvet állít ki, melyet a támogatási kérelemhez mellékelni szükséges.**

2.A benyújtás helye: Budapest Fővárosi Önkormányzat Főpolgármesteri Hivatal, Várostervezési Főosztály, Városépítési Osztály, elérhetősége:

postai úton: Budapest, V. ker. Városháza u. 9-11, vagy

személyesen: Ügyfélszolgálati Iroda (Budapest, V. ker. Bárczy István utca 1-3)

Ügyfélszolgálat: +36 1 327 1957

Telefonközpont: +36 1 327 1000

A benyújtás módja: digitális formában, 4 db azonos tartalmú pendrive-on.

Kérjük minden esetben email-en keresztül írásban is jelezze az egeszsegesutcak@budapest.hu elektronikus elérhetőségen, hogy a megalapozó dokumentum benyújtásra került. A sikeres beérkezést követően minden esetben egy visszaigazoló emailt küldünk.

A szakmai megalapozó dokumentum tartalmának listája az „Útmutató a megalapozó dokumentum elkészítéséhez” elnevezésű szakmai mellékletben található.

3. A Tervzsűri az alábbi érintett szervezetek tagjaiból áll:

A) Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal (BFFH), mint az Egészséges Utcák márka használatára jogosult szervezet az Egészséges Utcák tervezésére vonatkozó módszertani útmutató szempontjainak és a fővárosi stratégiák és tervek (SECAP, RDT, BMT, ITS, stb.) érvényesülését vizsgálja, az indikátorok minél magasabb szintű teljesülését szem előtt tartva javaslatot tesz.

B) Budapesti Közlekedési Központ (BKK), mint stratégiai közútkezelő az alábbi szempontokat vizsgálja:

- i. Stratégiai illeszkedés: A Budapesti Mobilitási Tervhez, az Aktív- és Mikromobilitási Stratégiához, Közlekedésbiztonsági Stratégiához való illeszkedés.
- ii. Hálózati szerep illeszkedés: a folyamatban lévő és várható közúthálózati és közösségi közlekedési hálózatfejlesztési tervekhez, fejlesztési projektekhez való illeszkedés, a Budapest kerékpárforgalmi főhálózati, forgalomcsillapítási és közösségi közlekedési hálózati tervhez való illeszkedés alapján.
- iii. Területfejlesztési hasznosság: a jellemző laksűrűség, utazásgyakoriság, forgalomvonzó létesítmények alapján.
- iv. Közlekedésbiztonsági hatás.

C) Zöldinfrastruktúra Tervzsűri (ZIT)

- i. Stratégiai illeszkedés: a település zöldinfrastruktúra-fejlesztési és -fenntartási akciótervéhez (ZIFFA, Radó Dezső terv), valamint egyéb, kapcsolódó dokumentumokhoz való illeszkedés bemutatása;
- ii. Településfejlesztési kapcsolódás és hasznosság (élhetőség minőségének javítása, szolgáltatásokhoz való kapcsolódás stb.);
- iii. Hálózati kapcsolódás: Zöld (zöld-kék) infrastruktúra hálózatba való illeszkedés;
- iv. Zöld és kék infrastruktúra-elemek összehangolása (pl. csapadékvíz helyben kezelése növényfelülettel);
- v. Biológiai sokféleségre való pozitív hatás (élőhely- és fajgazdagság);
- vi. Zöldfelületek biomassza-mennyisége, aránya;
- vii. Zöldinfrastruktúra minőségi állapota: egészségi állapot, klímaadaptációs képesség (pl. hősziget-hatás csökkentése), törzsvédelem, többszintes növényállomány kialakítása, folytonosság, fahelyek megfelelő kialakítása, megfelelő fenntartási és üzemeltetési mód kiválasztása stb.;
- viii. Zöldinfrastruktúra esztétikai minősége;
- ix. Innovatív, kreatív megoldások alkalmazása.

D) Kerékpárosbarát Tervzsűri (KPT)

- a) a kerékpározhatóság és a gyaloglás feltételeinek változása a beavatkozás hatására (amely nem romolhat a beavatkozás során)
 - o kerékpározásra, gyaloglásra szolgáló felületek nagysága, szélessége, burkolat típusa
 - o műszaki kialakítás (lekerekítések, szegélyek, épített környezet)
 - o forgalomtechnikai kialakítás (táblák, útburkolati jelek)
 - o keresztmetszet átjárhatósága kerékpárral, gyalogosan
- b) kerékpártárolás lehetőségeinek változása a beavatkozás hatására (egy egészséges utcán a forgalomvonzó létesítmények előtt, közelében mindenképpen szükséges megfelelő mennyiségű és minőségű kerékpártámasz elhelyezése)

4. Nyertes projekt esetén elvárás, hogy a második körben történő Tervzsűri egyeztetés

még a műszaki dokumentumok hatósági engedélyezési folyamat elindítása előtt történjen meg annak érdekében, hogy a Tervzsűri által javasolt esetleges módosítások átvezethetők legyenek. A második körös Tervzsűri egyeztetésre az engedélyezési szintű tervek bemutatása szükséges. A tartalom pontos meghatározása a *Módszertani útmutatóban* található, a benyújtás helye és módja az első körös Összevont Tervzsűrivel azonos.

16. A közlekedésfejlesztési beruházást a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv. 8. § (1a) bekezdésével összhangban kell tervezni és megvalósítani: „A közutak tervezése, fejlesztése során úgy kell eljárni, hogy a biztonságos közlekedési feltételek valamennyi, a közúton közlekedni jogosult számára biztosítottak legyenek.”, ezért a gyalogos, a kerékpáros és a közösségi közlekedési módok biztonságos közlekedési feltételeinek a fejlesztését is tervezni szükséges a projektben, vagy be kell mutatni azok megvalósulását kapcsolódó projekt(ek) részeként a fenntartási időszak végéig.

A biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeit az e-UT 03.04.13 Kerékpározható közutak tervezése Utügyi Műszaki Előírásban foglaltak szerint kell megvalósítani.

Gyalogos infrastruktúra fejlesztése esetében az e-UT 03.07.25:2022 A gyalogosközlekedés közforgalmú létesítményeinek tervezése, közösségi közlekedés fejlesztése esetében az e-UT 03.07.24. A közúti közösségi közlekedés (tömegközlekedés) pályáinak, utas- és járműforgalmi létesítményeinek tervezése Utügyi Műszaki Előírásban foglaltak szerint kell megvalósítani.

Közlekedésfejlesztés: út építése, korszerűsítése, felújítása, rekonstrukciója, korrekciója, forgalmi rend módosítás, forgalomcsillapítás, közlekedésbiztonsági beavatkozások.

Út fogalma: a gyalogosok és a közúti járművek közlekedésére szolgáló közterület (közút).

17. Ha a projekt műszaki, szakmai tartalma csökken, ezzel arányosan csökken a támogatási összeg is. (Részletesen lásd: Korm. rendelet 156. §, 157. §)

2.4. Horizontális szempontok érvényesítésével kapcsolatos elvárások

1. Általános elvárások

A táji, természeti, környezeti értékek védelmével, a klímaváltozás elleni küzdelemmel, az esélyegyenlőséggel, valamint a nők és férfiak közötti egyenlőséggel kapcsolatos elvek az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 Rendeletének 9. cikkében megfogalmazott horizontális elvek átfogó elemei, amelyek érvényesítése az Európai Unió fejlesztéspolitikájának kötelező része. Ezen elvek érvényesítése a horizontális elvárásokon és követelményeken keresztül történik. A horizontális elvárások részletes ismertetése megtalálható az „ÁÚF 21-27” 11. fejezetében. Kérjük, ezeket alaposan tanulmányozza át, mert mind a projekt előkészítését, mind a megvalósítását jelentősen befolyásolhatják.

A horizontális elvárás, illetve követelmény megvalósítása, valamint a megvalósítás eredményességének nyomon követése érdekében végzett tevékenységek következtében felmerült költségek elszámolhatóak.

A projekt tervezése és megvalósítása során kérjük, vegye figyelembe, hogy a projektben létrehozott eredményeknek minden esetben meg kell felelniük az alábbi elvárásoknak:

- Az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles a projektre vonatkozó európai uniós és hazai környezetvédelmi és esélyegyenlőségi előírásokat, jogszabályokat, az elővigyázatosság és a „ne okozz jelentős kárt”⁹ elveket betartani, a projekt által érintett területen a védett környezeti, természeti és kulturális örökségi értékeket megőrizni, a fennálló vagy a beruházás során keletkezett környezeti kárt és az esélyegyenlőség szempontjából jogszabályba¹⁰ ütköző nem-megfelelőséget legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni.

⁹ „Ne okozz jelentős kárt” elv: a támogatott fejlesztés nem sérti jelentősen Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 rendelet 9. cikkben meghatározott egyik környezeti célkitűzést (az éghajlatváltozás mérséklése; az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás; a vízi és tengeri erőforrások fenntartható használata és védelme; a körforgásos gazdaságra való áttérés; a szennyezés megelőzése és csökkentése; a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása) sem.

¹⁰ 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

- A beruházás során nem használhatók az 1907/2006/EK rendelet XIV. mellékletében¹¹ szereplő, engedélyköteles anyagok listája alapján azonosított, különös aggodalomra okot adó anyagok. A 2. mérföldkőig kérjük a kivitelező nyilatkozatát, hogy ilyen anyagok nem kerültek felhasználására.
- Az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles a projekt végrehajtása során az esélyegyenlőséget, a nők és férfiak közti egyenlőséget, valamint a Fogyatékosokkal élő Személyek Jogairól szóló ENSZ-egyezményt a 2010/48/EK tanácsi határozattal összhangban alkalmazni. A projektek végrehajtása során a fogyatékos személyeket megillető alapvető emberi jogokat – hozzáférhetőség biztosítása pl. akadálymentesítéssel és az ehhez kapcsolódó szabványok alkalmazásával – biztosítani kell;
- A fejlesztéshez kapcsolódó nyilvános eseményeken, kommunikációjában és viselkedésében a kedvezményezett esélytudatosságot fejezzen ki: ne közvetítsen szegregációt, csökkentse a csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

A projektek a DNSH és SKV elvárásoknak a támogatható tevékenységek, valamint a szakmai elvárások teljesítésével eleget tesznek.

2. Témaszpecifikus elvárások:

Klíma- és környezetvédelem elleni küzdelem:

Amennyiben a projekt megvalósítása során Ön tervez infrastrukturális vagy ingatlan beruházást, amely legalább öt éves várható élettartamú, akkor Önnek a tervezés során figyelembe kell vennie, hogy a projekt várható üvegházhatásúgáz-kibocsátása/elnyelése mennyire számottevő, továbbá fel kell mérnie a projekt éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási potenciálját, és biztosítani kell, hogy a projekt ellenálló legyen az éghajlatváltozással és a természeti katasztrófákkal szemben!

Ezért a támogatási kérelem összeállítása során vizsgálni kell a projekt megvalósításával összefüggő fő éghajlatváltozási kihívásokat, a projekt helyszínén várható energiafelhasználás-változást, a klímavédelmi törekvésekhez való illeszkedést, valamint be kell mutatnia, milyen módon tervezi lebonyolítani az Európai Parlament és a Tanács 2021/1060 rendeletének 73. cikk (2) bek. j) pontja alapján elvárt éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatot.

A támogatást igénylőnek a támogatási kérelem benyújtásakor a szakmai megalapozó tanulmány vonatkozó fejezetében részleteznie szükséges az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat megalapozását az abban részletezett szempontok szerint.

Az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatot a projekt előkészítésével párhuzamosan kell elvégeznie és annak dokumentációját az 1. mérföldkőig kell benyújtania.

Az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat elvégzéséhez 2021-2027 közötti támogatási időszakra az „Útmutató az infrastrukturális projektek éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatának elvégzéséhez” (röviden: Klímareziliencia Útmutató) c. dokumentum nyújt segítséget (<https://www.palyazat.gov.hu/programok/szechenyi-terv-plusz> oldalon a Kapcsolódó dokumentumoknál az Utmutato az eghajlatvaltozasi rezilienciavizsgalat elvezesehez_21-27.pdf elnevezésű dokumentum).

A rezilienciavizsgálatot az útmutatóban szereplő standard éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat követelményeinek megfelelően szükséges elvégezni.

Biológiai aktivitás megőrzése:

A fejlesztés során biztosítani szükséges, hogy a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 9. melléklete szerint számított biológiai aktivitás érték a fejlesztéssel érintett telkeken ne csökkenjen.

Ennek érdekében minden projekt esetében a biológiai aktivitásérték a fejlesztés előtti értékét, és várható változását tájépezés, vagy tájvédelmi szakértői jogosultsággal rendelkező szakértőnek

¹¹ Az 1907/2006/EK rendelet hatályos változata az alábbi linken érhető el, az egységes szerkezetbe foglalt változat pontra kattintva.

<https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

kell a legalább engedélyköteles terv szintre kidolgozott műszaki tervdokumentáció átvizsgálása alapján – az 1. mérőföldkő elfogadása előtt – számítással meghatározni a 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 9. melléklet 2. pontja szerinti pontértékeket használva. Továbbá a szakértőnek nyilatkoznia kell a kamarai jogosultsági száma vagy szakértői száma megjelölésével a várható változás számszerű és százalékos értékéről. A támogatási kérelem benyújtásakor elegendő az erre vonatkozó vállalást a megalapozó dokumentumban leírni.

Kapcsolódó horizontális adatszolgáltatás:

Horizontális adatszolgáltatás neve	Mértékegység	Típusa (környezetvédelmi / esélyegyenlőségi)
Biológiai aktivitás megőrzésével érintett terület nagysága	ha	környezetvédelmi

Vizek helyben tartása:

Elvárás, hogy csak a helyben, illetve a területen vissza nem tartható, ott nem hasznosítható többletvizek kerülhetnek elvezetésre. Szükséges a vízvisszatartás, késleltetett levezetés, területi beszivárgás elősegítése – lehetőség szerint természetalapú megoldások alkalmazásával – és ennek tervezett módját a Megalapozó dokumentumban be kell mutatni.

Az ettől való eltérés csak kivételes esetben lehetséges, amelyet már a támogatási kérelem benyújtásakor a Megalapozó dokumentumban indokolni szükséges (pl. olyan települések, település részek, ahol magas a talajvíz, vagy jellemző a belvíz időszakos jelenléte, csúszásra hajlamos lejtők találhatók a területen, vagy egy integrált rendszer részeként a fejlesztéssel közvetlenül nem érintett településrészen valósul meg a helyben tartás.)

Esélyegyenlőség érvényesítése:

- A 2007. évi XCII. törvény¹² 9. cikke értelmében a nyilvánosság számára nyitva és rendelkezésre álló létesítmények és szolgáltatások hozzáférhetőségét biztosítani kell. Ennek érdekében az ilyen létesítmények (pl. a közösségi célú funkciókat ellátó, ügyfélforgalmat lebonyolító épület/épületrész) építése/felújítása során kötelező a projektarányos akadálymentesítés, valamint az infokommunikációs akadálymentesítés. A termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelmények esetén az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/882 irányelvének szükséges megfelelni.¹³ A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 4. § f) pontja szerinti közszolgáltatásokhoz¹⁴ kapcsolódó fejlesztéseket (beleértve az infrastrukturális, szolgáltatás, infokommunikációs fejlesztéseket¹⁵) az egyetemes tervezés alapelvét figyelembe véve¹⁶ komplex akadálymentesítést elvégezve kell végrehajtani¹⁷.

¹² 2007. évi XCII. törvény a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L0882&from=HU>

A termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről szóló (EU) 2019/882 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek szükséges megfelelni a 2025. június 28-át követően forgalomba hozott termékek és szolgáltatások esetében.

¹⁴ A közszolgáltatás fogalmába a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 4. § f) pontjában megadott meghatározások mindegyike beleértendő;

¹⁵ A közszférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló 2018. évi LXXV. törvény A közszférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló 2018. évi LXXV. törvényben foglalt kötelezettségek teljesítése ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 162/2019. (VII. 5.) Korm. rendelet

¹⁶ A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 2. cikk

¹⁷ További információ: ÁÚF 21-27 11. fejezet

Ha a támogatást igénylő települési önkormányzat, az igénylőnek igazolnia kell a helyi esélyegyenlőségi program meglétét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (6) bekezdésének megfelelően.

- Ha a támogatást igénylő ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerv, vagy többségi állami tulajdonban álló jogi személy, az igénylőnek igazolnia kell az esélyegyenlőségi terv meglétét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. §(4) bekezdésének megfelelően.

Fényszennyezés negatív hatásainak minimalizálása:

- A fényszennyezés negatív hatásainak minimalizálása érdekében kültéri világítás korszerűsítése, továbbá újonnan kialakítandó kültéri világítási rendszerek tervezése és megvalósítása során alkalmazni szükséges az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 53 - 54. §-ában meghatározott követelményeket, valamint a vonatkozó érvényes európai szabványok és a helyi szabályozási eszközök követelményeit. A beruházások megvalósítása során a „Budapest Világítási Mesterterv” c. szakmai útmutató¹⁸ módszertanát szükséges alkalmazni.

Horizontális adatszolgáltatás neve	Mértékegység	Típusa (környezetvédelmi/ esélyegyenlőségi)
Fényszennyezés elkerülésével fejlesztett projektek száma	db	környezetvédelmi

Felhívjuk a figyelmét, hogy amennyiben több olyan projektet valósít meg, amelyek a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet hatálya alá tartozó uniós forrásból kerülnek finanszírozásra, abban az esetben egy adott horizontális követelmény csak egy projekt keretében számolható el.

Önnek nem kell horizontális tevékenységet teljesítenie, amennyiben:

- a támogatási kérelem benyújtásakor valamennyi, jelen felhívásban szereplő választható horizontális tevékenység vonatkozásában igazolni tudja, hogy azokat korábban már teljesítette, vagy
- amennyiben a jelen felhívásban szereplő, korábban nem teljesített választható horizontális tevékenységek közül objektív ok miatt egyik tevékenységet sem tudja teljesíteni

Az egyes, más projekt keretében már teljesített horizontális tevékenységek teljesítését igazoló dokumentumokat, illetve annak indoklását, hogy a korábban nem teljesített tevékenységeket miért nem tudja teljesíteni Önnek a támogatási kérelem mellékleteként be kell nyújtania.

Amennyiben fenti indokokra tekintettel nem vállalja horizontális tevékenység megvalósítását, ahhoz kapcsolódóan jelen felhívás keretében monitoring mutatót sem tervezhet.

3.A FINANSZÍROZÁSSAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK

3.1. Vissza kell-e fizetni a támogatást?

Nem, a támogatás vissza nem térítendő támogatásnak minősül, ezért a támogatást – szerződés szerinti projektmegvalósítás esetén – nem kell visszafizetni.

¹⁸<https://bdk.hu/hireink/budapest-vilagitasi-mesterterv/>

3.2. Mennyi a projekt Európai Unióval elszámolható összköltsége?

A projekt Európai Unióval elszámolható összköltsége¹⁹ legfeljebb 2 500 000 000 Ft.

3.3. Mennyi támogatást lehet igényelni?

Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás összege: 250 000 000 – 2 500 000 000 Ft.

Nem állami támogatás esetén: a támogatás maximális mértéke az Európai Unióval elszámolható összköltség 100%-a.

Csekély összegű állami támogatás esetén: a támogatás maximális mértéke az elszámolható költségek 100%-a.

Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás esetén: a támogatás összege nem haladhatja meg az elszámolható költségek és a működési eredmény közötti különbséget. A működési eredmény mértékét:

a) megalapozott előrejelzések alapján kell meghatározni és előzetesen, vagy

b) visszafizetési mechanizmus alkalmazásával utólag kell levonni az elszámolható költségekből.

Személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés esetén: A támogatás maximális mértéke az elszámolható költség 100%-a, figyelemmel az állami támogatási szabályokra.

4. A PROJEKTVÉGREHAJTÁS IDŐTARTAMA

4.1. Mikor kezdhető meg a projekt?

Támogatás a támogatási kérelem benyújtását megelőzően megkezdett projekthez nem igényelhető. Amennyiben megállapítást nyer, hogy a projekt megkezdésére a támogatási kérelem benyújtását megelőzően sor került, a támogatási kérelem elutasításra, illetve a támogatás visszavonásra kerül. A projekt előkészítése nem minősül megkezdésnek.

A projekt megvalósítása a támogatási kérelem benyújtását követő napon saját felelősségre megkezdhető, de a projekt megkezdése nem jelent előnyt annak elbírálása során, továbbá nem garantálja az igényelt támogatás elnyerését.

A projekt előkészítésével kapcsolatos költségek, amelyek a támogatási kérelem beadása előtt merültek fel – figyelemmel az uniós állami támogatási szabályokra – kizárólag csekély összegű (de minimis) támogatásként számolhatók el. A támogatási kérelem beadása előtt csak olyan projekt-előkészítési tevékenység végezhető, amely nem eredményezi a projekt megkezdését.

További részletes szabályozást az „ÁÚF 21-27” 8.6. fejezetének 1. alpontja tartalmaz.

Ha Ön a támogatási döntés kézhezvétele előtt már megindítja a közbeszerzési eljárást, be kell tartania a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket is.

4.2. Mikorra kell befejezni a projektet?

Mikor minősül befejezettnek a projekt?

Fizikailag akkor befejezett a projekt, ha valamennyi támogatott tevékenység megvalósult a támogatási szerződésben/támogatói okiratban (a továbbiakban együtt: támogatási szerződés) és a felhívásban meghatározott feltételek szerint. A projekt fizikai befejezésének napja tehát az a nap, amikor az utolsó támogatott tevékenység megvalósul.

¹⁹ A „PROJEKT EURÓPAI UNIÓVAL ELSZÁMOLHATÓ ÖSSZKÖLTSÉGE” FOGALOM MEGEGYEZIK A 2014-2020-AS PROGRAMOZÁSI IDŐSZAKBAN HASZNÁLT „PROJEKT MAXIMÁLISAN ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGE” FOGALOMMAL, TEHÁT AZ ITT MEGJELENŐ ÖSSZEG TARTALMAZZA A TÁRSFINANSZÍROZÁST IS.

Pénzügyileg akkor befejezett a projekt, ha fizikailag befejezett, és a megvalósítás során keletkezett bizonylatok - szállítói kifizetés esetén az előírt önrész szállítók részére történő - kifizetése megtörtént. További részletes szabályozás az "ÁÚF 21-27" 8.6. fejezetének 2. alpontjában olvasható.

Mennyi idő alatt kell fizikailag befejezni a projektet?

A projekt fizikai befejezésére a megkezdésétől számított maximum 48 hónap áll rendelkezésre. A projekt fizikai befejezésének határideje: 2029. június 29.

Ha Ön a projekt megvalósítását a támogatási szerződés hatályba lépéséig nem kezdte meg, a végrehajtási határidő a támogatási szerződés hatályba lépésének napjával kezdődik.

További részletes szabályozás az „ÁÚF 21-27” 8.6. fejezetének 2. alpontjában olvasható.

A záró kifizetési kérelem benyújtásának határideje a projekt fizikai befejezését követő 60 nap, de legkésőbb 2029.08.29.

5. MÉRFÖLDKÖVEK, INDIKÁTOROK

5.1. Hány mérföldkövet kell tervezni?

A mérföldkő a projekt megvalósítása szempontjából jelentős időpont, amelyhez a projekt megvalósítása révén elért szakmai vagy műszaki eredmény kapcsolódik, vagy az elérendő eredmény egy jól körülhatárolható fejlesztési szakasza lezárul. Egy adott mérföldkőhöz ezen túlmenően meg kell tervezni az adott mérföldkövel bezárólag várhatóan elszámolni kívánt költségek kumulált mértékét is.

Önnek a projektjében **kötelező 3 mérföldkövet terveznie**, az egyes mérföldkövek összevonására nincs lehetőség. Az utolsó mérföldkövet a projekt fizikai befejezésének várható időpontjára kell megtervezni.

Az egyes mérföldkövekkel kapcsolatos elvárások a következők:

Minden betervezett mérföldkő teljesítését alátámasztó dokumentumokkal kell igazolni.

1. Mérföldkő: projekt engedélyezési szintű tervek elkészítése

A projekt szakmai-műszaki előkészítésének lezárását legkésőbb a Támogatási szerződés hatályba lépésétől számított 15. hónap **utolsó napjáig** szükséges betervezni.

A mérföldkőhöz az alábbi, projekt szempontjából releváns, dokumentumok csatolása szükséges:

1. Teljes műszaki tervdokumentáció az összes érintett tevékenységre vonatkozóan (Engedélyezési és/vagy kiviteli tervdokumentáció)
2. Tulajdonosi hozzájárulás a projekt megvalósításához és a fenntartáshoz
3. A második körös Összevont Tervszűri által tett javaslatok alapján meghatározott feltételek teljesülésének bemutatása.
4. Hatályos építési engedély vagy tervezői nyilatkozat, hogy az adott tevékenység nem hatósági engedélyköteles
5. A klímaváltozás hatásaival szemben ellenálló és azokra reagáló vízelvezetési és -hasznosítási megoldások alkalmazásának alátámasztása és amennyiben releváns az FCSM által kiadott közműszolgáltatói nyilatkozat.
6. A Felhívás 2.3. és 2.4. pontjában előírt releváns szakmai-műszaki és horizontális feltételeknek való megfelelés bemutatása,
7. Akadálymentesítésről szóló tervfejezet: a tervdokumentáció mellé/külön fejezetként csatolni szükséges a rehabilitációs környezettervező szakmérnök/szakértő és a tervező közös fejezetét, nyilatkozatát az akadálymentesítésről.
8. Tervezői nyilatkozat nem engedélyköteles építési tevékenység hatályos vonatkozó jogszabályok előírásainak való megfeleléséről.
9. Arányosítás alátámasztására készített kimutatás aktualizálása.
10. Amennyiben a fejlesztés korábban támogatott projekthez is kapcsolódik, úgy szükséges a pontos, tevékenység szintű lehatárolás bemutatása.
11. Lezárt második körös Összevont Tervszűri véleményezésének jegyzőkönyve
12. Tulajdonviszonyok rendezése: a projekt megvalósítási helyszínére vonatkozó tulajdonjogi viszonyokat (adás-vételt, bérleti szerződést, per és igénymentesség igazolását stb.) az ÁÚF 21-27 c. dokumentumban foglalt előírásoknak megfelelően rendezni szükséges.

13. A releváns feljogosító feltételeknek való megfelelés bemutatása (Felhívás 13.1 pontja szerint. Amennyiben korábban ez megtörtént és a projekt tartalmában nem történt érdemi változás, úgy elengedő az erre vonatkozó nyilatkozat benyújtása.)

2. Mérföldkő: projekt kiviteli tervezése

A mérföldkövet a támogatási szerződés hatályba lépésétől számított 18 hónap utolsó napjáig szükséges betervezni.

1. Kiviteli vagy tendertervek dokumentációja, fedvényterven bemutatva az első mérföldkőhöz képest történt tartalmi, műszaki változásokat.
2. A klímaváltozás hatásainak - különös tekintettel a hőmérséklet és napsugárzás hatására - ellenálló anyagok használatát alátámasztó tervezői dokumentum (MMK tervdokumentációk tartalmi és formai követelményei szerinti "Műszaki leírásban" szerepeltetve).

3. Mérföldkő: a projekt fizikai befejezése, zárás

A teljes projekt fizikai befejezését szükséges önálló mérföldkőként betervezni.

Benyújtandó dokumentumok az alábbiak közül, amennyiben releváns:

- Kedvezményezett büntetőjogi felelőssége tudatában megtett nyilatkozata arra vonatkozóan, hogy a megvalósítási időszak alatt alkalmazott projektmenedzsment szervezet megfelelt a 2021-2027-es időszakra vonatkozó Elszámolási Útmutató c. dokumentum 3.8.2 pontjában leírtaknak.
- Kivitelező nyilatkozata, amely szerint az 1907/2006/EK rendelet XIV. mellékletében szereplő, engedélyköteles anyagok listája alapján azonosított, különös aggodalomra okot adó anyagok nem kerültek felhasználásra.
- Informatikai szakember nyilatkozata az infokommunikációs akadálymentesítésről (amennyiben releváns).
- Nyilatkozat akadálymentesítés megvalósulásáról (amennyiben releváns).
- Kötelezően előírt nyilvánosság biztosítását igazoló dokumentumok a Kedvezményezett Tájékoztatási Kötelezettségei a 2021-2027-es fejlesztési ciklusban KTK Plusz szerint.
- Egyéb projektzárást igazoló dokumentum.

5.2. Milyen indikátorok teljesítéséhez kell hozzájárulni?

Kérjük, hogy a támogatási kérelmében az alábbi táblázatban szereplő indikátorok közül minden projekt szempontból releváns kimeneti és eredmény indikátort szerepeltessen.

Indikátor neve	Alap	Mértékegység	Típusa ¹	Azonosító	Része-e a műszaki-szakmai tartalomnak (Igen/Nem)	Célérték tervezése szükséges (Igen/Nem)
Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	ERFA	km	Közös kimeneti	RCO58	Igen	Nem
Forgalom-csillapítással érintett utak hossza	ERFA	km	Közös kimeneti	TPO16	Igen	Nem
A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói	ERFA	fő/év	Közös eredmény	RCR64	Nem	Nem
Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	ERFA	m ²	Közös kimeneti	RCO114	Igen	Nem

Indikátor neve	Alap	Mértékegység	Típusa ¹	Azonosító	Része-e a műszaki-szakmai tartalomnak (Igen/Nem)	Célérték tervezése szükséges (Igen/Nem)
Az integrált területfejlesztési stratégiák előkészítésében és végrehajtásában részt vevő érdekelt felek	ERFA	db	Közös kimeneti	RCO112	Nem	Nem

1) Közös kimeneti, közös eredmény, OP-kimeneti, OP-eredmény

Indikátor neve: Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra

Indikátor definíciója: A támogatott projektek keretében újonnan épített vagy jelentősen korszerűsített dedikált kerékpáros infrastruktúra hossza.

A lehetséges kerékpárforgalmi létesítményeket az e-UT 03.04.13 Kerékpározható közutak tervezése c. Útügyi Műszaki Előírás tartalmazza. A kerékpáros nyom és az útbaigazító tábla elhelyezése nem számít bele az indikátorba.

Indikátor számítási módja: A projekt keretében újonnan épített vagy jelentősen korszerűsített kerékpárforgalmi létesítmények hossza kilométerben kifejezve, két tizedesjegyre kerekítve.

Indikátor igazolásának módja:

- az elkészült/felülvizsgált kerékpárforgalmi hálózati terv;
- a kerékpárforgalmi hálózati terv alapján megvalósított – indikátorhoz hozzájáruló – szakaszok térképi ábrázolása, és a létesítménytípusok megnevezése;
- a települési önkormányzat nyilatkozata az indikátorhoz hozzájáruló létesítmények összesített és létesítményenkénti hosszáról;
- engedélyköteles tevékenység esetén: az építményre vonatkozó forgalomba helyezési vagy ideiglenes forgalomba helyezési engedély.
- nem engedélyköteles tevékenység esetén: az építmény kapcsán készült műszaki átadásvételi jegyzőkönyv.

Indikátor neve: Forgalom-csillapítással érintett utak hossza

Indikátor definíciója: A támogatott projekt(ek) által finanszírozott közúti területeken forgalomcsillapítással (pl. gépjárműforgalmat csökkentő- vagy korlátozó átépítések, bontások, forgalomtechnikai beavatkozások, forgalmi rend átalakítása stb.) érintett utak hossza, ahol a célként kitűzött gépjárműforgalom csökkenés igazolhatóan megvalósult.

Indikátor számítási módja: A beruházással érintett utak hossza mérésrel, kilométerben kifejezve legalább 3 tizedesjegyre, ahol a gépjárműforgalom csökkenés és sebességcsökkenés igazolhatóan megvalósult.

Indikátor igazolásának módja: Forgalomcsillapítással érintett utak hossza tervdokumentáció alapján, ahol:

- célként kitűzött gépjárműforgalom csökkenés mértéke igazolásra kerül forgalomszámlálással a beavatkozás előtt és után az érintett utakon
- célként kitűzött sebességcsökkenés mértéke igazolásra kerül útvonaltervező sebesség adatszolgáltatás alapján a beavatkozás előtt és után az érintett utakon

Indikátor neve: A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói

Indikátor definíciója: A projekt keretében támogatott újonnan épített vagy jelentősen korszerűsített kerékpáros infrastruktúra éves felhasználóinak száma. A kerékpáros infrastruktúra meghatározását az RCO58 azonosító számú indikátor szabályozza. Az indikátor bázisértéke a támogatott célzott kerékpáros infrastruktúrát használók projekt megkezdése előtti évre számított értéke, az új kerékpáros infrastruktúra kialakítása esetében pedig nulla. A tényértéket a projekt fizikai befejezését követő évben az infrastruktúrát használó felhasználók számának forgalomszámlálásával kell megbecsülni.

Indikátor számítási módja:

A projekt keretében támogatott újonnan épített vagy jelentősen korszerűsített kerékpáros infrastruktúra éves felhasználóinak száma. Az éves felhasználók számának mérése a kerékpáros infrastruktúra egy szakaszának használati szintjét mutatja. Ha a mérés csak egyetlen helyre összpontosít (ahol a fejlesztés megtörtént), az a teljes hosszat reprezentálónak tekinthető. Eltérő típusú forgalomszámlálási

eszközök is alkalmazhatóak (pl.: automata forgalomszámlálás, kézi forgalomszámlálás) és azok értékeinek éves szinten való extrapolálása a mért napoktól (pl.: hétvége/hétköznap/adott nap időjárása) függően alakulhat.

Indikátor igazolásának módja: Kedvezményezett nyilatkozata a forgalomszámlálás módszertanáról és az éves felhasználók számáról.

Indikátor neve: Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek

Indikátor definíciója: A felújított/újjonnan kialakított, hozzáférhető nyitott közterületek felülete.

A mutató az ENSZ definíciója szerinti nyílt közterületeket tartalmazza: "minden olyan hely, amely köztulajdonban van vagy közhasználatú, mindenki számára ingyenesen és nyereségvágy nélkül hozzáférhető és élvezhető".

A nyílt közterületek közé tartozhatnak a parkok, közösségi kertek, zsebparkok, plázák, folyópartok, stb.

Indikátor számítási módja: Kiviteli tervek alapján készített méréssel

Indikátor igazolásának módja: Kedvezményezett és műszaki ellenőr nyilatkozat, valamint a nyilatkozathoz tartozó léptékhelyes helyszínrajz, amelyen a számításba vett területek egyértelműen megjelölésre kerülnek, helyszíni fotókkal.

Indikátor neve: Az integrált területfejlesztési stratégiák előkészítésében és végrehajtásában részt vevő érdekelt felek

Indikátor definíciója: Az integrált területfejlesztési stratégiák előkészítésében és végrehajtásában részt vevő polgárok és intézményi érdekelték száma.

Indikátor számítási módja: Egyeztetéseken készült jelenléti ívek alapján. A több találkozózn/rendezvényen részt vevő érdekelték többször számolhatók. Ha ugyanazon érdekelték egyazon szervezetének két vagy több képviselője vesz részt ugyanazon az ülésen, a szervezetet egyszer kell számolni.

Indikátor igazolásának módja: Jelenléti ívekkel

A támogatási szerződésben vállalt indikátor tervértékének csökkenése

Ha Ön a támogatási szerződésben vállalt tervértéket csökkenti:

- olyan indikátor esetén, amely egyben a 2.3. fejezet szerinti műszaki, szakmai tartalom részét is képezi, a műszaki, szakmai tartalom csökkenésére vonatkozó rendeleti szabályozást alkalmazzuk,²⁰
- olyan indikátor esetén, amely nem képezi a műszaki, szakmai tartalom részét, a támogatást arányosan csökkentjük²¹.

A támogatási szerződésben vállalt indikátor alulteljesítése

A támogatás összegét csökkentjük, ha a támogatási szerződésben meghatározott indikátor teljesítése a célérték elérésének vállalt időpontjában nem éri el a célérték 75%-át. A támogatás csökkentésének aránya megegyezik az indikátor célérték 75%-a és az indikátor teljesítésének százalékos mértéke közötti különbséggel²².

6. PROJEKTVÉGREHAJTÁSSAL KAPCSOLATOS EGYÉB ELVÁRÁSOK

6.1. Mire nem kapható támogatás?

A 2.1. pontban meghatározott tevékenységeken kívül más tevékenység nem támogatható. Így például nem támogatható:

- a) önálló park- vagy köztérfejlesztés (önálló ingatlanon - helyrajzi számon - nyilvántartott köztér, zöldterület nem, csak az utca ingatlanján belül található, az utcához szervesen kapcsolódó teresedés fejleszthető a projekt részeként);

²⁰ Korm. rendelet 156. §.

²¹ Korm. rendelet 156. §.

²² Korm. rendelet 160. §.

- b) szennyvíz-elvezető, ivóvíz és gáz, elektromos áram és távhő rendszer fejlesztése;
- c) külterületi vízvezető csatornaszakasz rekonstrukciója, illetve építése, amennyiben az nem a belterület védelmét szolgálja;
- d) fenntartási (üzemeltetési, pótlási, karbantartási) jellegű tevékenységek;
- e) járműbeszerzés;
- f) lakáscélú épületek építése, felújítása, bővítése, lakáscélú épületekkel kapcsolatos akadálymentesítés;
- g) oktatási intézmény fejlesztése;
- h) temető területét érintő fejlesztések;
- i) szociális és egészségügyi szolgáltatás fejlesztése;
- j) turisztikai célú fejlesztések;
- k) szálláshely (és szolgáltatásainak) bármilyen fejlesztése, létesítése, kialakítása;
- l) köztéri műalkotások kialakítása, beszerzése;
- m) kátyúzás;
- n) EUROVELO 6 és 14 kerékpáros útvonal részét képező kerékpárforgalmi létesítmények fejlesztése, építése;
- o) vasúti sínpálya fejlesztése, felújítása, beleértve a villamost, mint közúti vasutat is;
- p) nem dinamikus valós idejű adatokat kijelző elektronikus közösségi közlekedési utastájékoztató eszközök beszerzése;
- q) a fenntartható közlekedési módokat közvetve sem szolgáló, valamint a fenntartható közlekedési módokat hátrányos helyzetbe hozó (a fenntartható közlekedési módok útidéjét megnövelő, balesetveszélyt fokozó, a fenntartható közlekedést kerülő útvonalakra kényszerítő, fenntartható közlekedési mód útvonalában szakadási pontot kialakító, akadályozó) beruházások.
- r) olyan elektronikus jegyrendszer fejlesztése, amely szigetszerűen működik és műszakilag nem illeszthető a 123/2014. (IV. 10.) Korm. rendelet 2. fejezet szerinti NESZIP/NEJP környezetbe
- s) amely azon tevékenység megvalósítására irányul, amely korábban az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból a támogatási kérelemben tervezett tevékenység megvalósítására vonatkozóan támogatásban részesült és annak kötelező fenntartási időszaka még nem járt le. Ez alól kivételt képez, ha a jelen Felhívásra benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi fejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a jelen fejlesztéstől való lehatárolását a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni.

6.2. Milyen további szakmai elvárásoknak kell megfelelni a megvalósítás során?

- 1) Ön, mint kedvezményezett a projekt megvalósítása során köteles a hatályos jogszabályokban meghatározott tájékoztatási és nyilvánossági kötelezettségeknek eleget tenni, a projektről és a támogatásról az ott meghatározott módon és tartalommal információt nyújtani. Az ezzel kapcsolatos követelményeket a <https://www.palyazat.gov.hu> Információ / Kommunikáció és láthatóság aloldaláról letölthető „Kedvezményezettek tájékoztatási kötelezettségei Plusz” c. útmutató és az „Arculati Kézikönyv Plusz” tartalmazza.
- 2) **Költség-haszon elemzés készítésére vonatkozó elvárások:**
Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról szóló 2021/1060/EU rendelet (a továbbiakban CPR) 73. cikkének teljesítése céljából a pályázatoknak biztosítani kell a következő elvárásokat:
 - Bizonyítható a projekt társadalmi hasznossága, megfelelő ár-érték aránya.
 - Csak a megvalósuláshoz szükséges mértékű támogatást kap, túl-támogatás nem történik.
 - A fejlesztési projekt keretében létrehozott eszközök működtetése, a szolgáltatási színvonal pénzügyileg fenntartható.

A vonatkozó európai uniós jogszabályoknak való megfelelés érdekében a projektek előkészítése és a kiválasztási eljárás során alá kell támasztani a projekt társadalmi hasznosságát, ár-érték arányát. Ennek érdekében a támogatási kérelem **benyújtásakor csatolandó a korrigált megalapozó dokumentumban:**

- Be kell mutatni a problémákat, hiányokat, amelyekre választ jelent a tervezett fejlesztés. Az egészséges utcák módszertan szerint elvégzett elemzést a jelenlegi és a tervezett (projekttel) állapotra.
- A tervezett fejlesztés műszaki tartalmának ismertetése 1-10 oldal terjedelemben kimeneti indikátorokkal és az előzetes költségbecslés alapját szolgáló mennyiségkimutatással.
- Előzetes költségbecslés excel formátumban.
- A tervezett „egészséges utca” forgalmi változásainak a környékre gyakorolt hatását bemutató leírást kell benyújtani, amennyiben az utca hálózati szerepe módosul (pl. főút/gyűjtőút lakó utcára változik, a lakó utcából gyalogos utca lesz), vagy a forgalmi rend egyirányúsítására, az egyirányú forgalmi rend átalakítására kerül sor. Ehhez csatolni kell a BKK Tervszűri keretében tett írásbeli véleményét a hálózati hatásról.
- Társadalmasítás

A beavatkozás hatékonyságát alá kell támasztani, azaz méréssel/megfigyeléssel alátámasztva be kell mutatni az adott utca jellemző használatát (használóinak száma, nappal/este, gyalogos/kerékpáros/autó forgalmak, lakók száma és az átközlekedők száma, hétközben/hétvégén).

A támogatás mértékének indoklásához és a fenntarthatóság bizonyításához a támogatási kérelem **benyújtásakor a korrigált szakmai megalapozó tanulmányban be kell mutatni a következőket:**

- A kért támogatás összege a projekt megvalósításához feltétlenül szükséges. Ezt röviden meg is kell indokolni állami támogatási szabály esetén a releváns szabály előírásainak megfelelően. Egyéb esetben az indoklás térjen ki különösen arra, hogy a beruházás fenntartása során a képződő bevételek milyen mértékben nem nyújtanak fedezetet a működési költségekre, a beruházáshoz szükséges forrásgyűjtésre.
- A projekt pénzügyi fenntarthatósága biztosított a projekt teljes élettartama alatt. Indoklásban ki kell emelni, hogy a bevétellel, költségmegtakarítással nem fedezett működési (üzemeltetési és pótlási) költségek finanszírozása hogyan történik, pl. milyen központi költségvetési, önkormányzati költségvetési forrás biztosítja a finanszírozásukat.

A **1. mérföldkőre** a 700 millió Ft-nál nagyobb elszámolható költségű projekteknél a CPR előírásainak való megfelelés érdekében **az alábbiak bemutatása csatolandó:**

- Közgazdasági értékeléssel kell igazolni a projekt társadalmi hasznosságát, megfelelő ár-érték arányát.
 - Ha a projekt olyan stratégiához illeszkedik, amely társadalmi hasznosság értékelése (költség-haszon elemzés, költség-hatékonyság elemzés, többszemponútú értékelés) alapján rangsorolta a projekteket és a projekt megvalósítását tartalmazza, akkor projekt szinten külön elemzés nem szükséges a változatelemzésről és a kiválasztott projektről, elegendő csak a releváns stratégia mentén röviden elmagyarázni:
 - A projekt célja megalapozott, illeszkedik a stratégiához, nettó társadalmi hasznot hoz létre?
 - A projektben megvalósítani javasolt megoldás eléri a célt, ez a leghatékonyabb megoldás-e a cél eléréséhez?
 - A megoldás költségei reálisak-e?
 - Ennek az elvárásnak megfelelnek többek között a fenntartható városi mobilitási tervek (SUMP), a fenntartható energia- és klíma akciótervek (SECAP), Vízyűjtő-gazdálkodási Terv, Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia, Nemzeti Energiastratégia, ITS, NEKT (Magyarország Nemzeti Energia és Klímaterve), Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030.
 - A fentiek szerinti stratégia hiányában projekt szinten szükséges a változatelemzést, illetve a kiválasztott változat közzgazdasági értékelését elvégezni. Ennek módszertanát az Európai Bizottság közzgazdasági értékelési útmutatója, a Vademecum²³ valamint az Útmutató a projektek közzgazdasági és pénzügyi

²³ Economic Appraisal Vademecum 2021-2027, General Principles and Sector Applications, European Commission, 2021

értékeléséhez²⁴ és további releváns magyar CBA útmutatók tartalmazzák. Ennek megfelelően:

- Ahol lehet és az az egyszerűbb, teljes közgazdasági költség-haszon (CBA) elemzés elvégzése.
 - Egyszerűsített CBA elvégzése, ha a költségek és hasznok csak nagyvonalú, nem teljeskörű becslése lehetséges.
 - Költség-hatékonyság elemzés (Cost Effectiveness Analysis, CEA), ha a hatásokat csak naturáliában lehet meghatározni, így a sorbarendezés alapja az egységnyi hatás költsége.
 - Legkisebb költség elemzés (Least Cost Analysis, LCA): Amennyiben a projektek ugyanarra az eredményre vezetnek a leghatékonyabb választás egyszerűen a legkisebb költségű változat kiválasztását jelenti
 - Többszemponútú értékelés (Multi-Criteria Analysis, MCA): a fejlesztések költségei, hatásai, kockázatai és lehetőségei számszerűsített vagy kvalitatív formában meghatározásra kerülnek, majd fontosságuk szerint súlyozzák őket, amellyel meghatározásra kerülhet egy összesített pontszám és ez alapján egy rangsor.
- Az előző pontban bemutatott útmutatók alapján szükséges a pénzügyi elemzést elvégezni a szükséges mértékű támogatás és a pénzügyi fenntarthatóság alátámasztása érdekében.
- 3) **A felhívás 2.1.2. E e6) pontjában leírt tevékenység esetén a közös használatú, vagy nem támogatható tevékenységeknek helyt adó helyiségek, épületrészek, egyéb építési munkák költségeinek arányosítása:**

Amennyiben a beruházással érintett ingatlan helyet ad jelen felhívás keretében fejleszteni kívánt tevékenységen túl egyéb tevékenységeknek, az alábbi módon szükséges az építési és kapcsolódó projektelőkészítési és szolgáltatási költségeket arányosítani:

- A közös használatú, mindkét funkcióhoz kapcsolódó ingatlanrészekre (pl.: külső homlokzat, tető, külső tér, fűtésrendszer) jutó kivitelezési költségek elszámolhatóak a felhívás szerint támogatott tevékenység(ek) helyiségének/helyiségeinek alapterülete szerint, tehát az elszámolható, támogatható épületrész, és a nem elszámolható épületrész nettó alapterületének (m²) arányában.
- Közös használatú helyiségre, épületrészre jutó elszámolható költség számítása (közös helyiségek figyelembe vétele nélkül):

$$\frac{\text{támogatható tevékenységhez kapcsolódó helyiség [m}^2\text{]}}{\text{támogatható+nem támogatható tevékenységhez kapcsolódó helyiség [m}^2\text{]}}$$

Pl.: támogatható helyiség: 30 m², nem támogatható helyiség: 50 m², közös helyiség: 20 m². Közös helyiségre jutó elszámolható költség: 30/(30+50)=0,375, a közös használatú helyiségre jutó költség 37,5%-a számolható el.

- A m² alapú arányosítás nem vonatkozik a fejleszteni kívánt tevékenység végzéséhez szükséges, jogszabály vagy hatóság által előírt, adott tevékenységhez kötelezően kapcsolódó fejlesztésekre.
- Az arányosítás minden építéshez kapcsolódó egyéb releváns költség tekintetében kötelezően alkalmazandó, beleértve a projektelőkészítést (pl.: tervezési díjak), és a szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások (pl.: műszaki ellenőrzés) költségeit is: ezek a költségek jelen felhívás keretében a fenti százalékos arálynak megfelelően számolhatóak el.

A fenti módszertan alapján szükséges az épületeket érintő építési tevékenységek mellett az egyéb építési munkák arányosítása is, amennyiben releváns (pl.: kerítés építés, udvarrendezés, parkoló építések).

4) **Szakmai adatszolgáltatás:**

A támogatási kérelem benyújtásakor a projekt tervezett tartalma alapján szükséges a szakmai adatszolgáltatás kitöltését elvégezni. Amennyiben a projekt előkészítése során, annak szakmai tartalma módosul, úgy szükséges a lenti mutatókra tett vállalások felülvizsgálata. Önmagában a szakmai adatszolgáltatás módosításához, értékük csökkentéséhez szankció nem kapcsolódik.

²⁴ <https://www.palyazat.gov.hu/programok/szechenyi-terv-plusz> oldalon a Kapcsolódó dokumentumoknál az Utmutato a projektek kozgazdasagi es penzugyi elemzeséhez 21-27.pdf elnevezésű dokumentum

Szakmai adatszolgáltatás megnevezése	Mértékegység
Kék- és zöld infrastrukturális fejlesztésekhez kapcsolódó környezettudatos szemléletmód terjedését szolgáló helyi szemléletformáló akciók száma	db
Felújítással, korszerűsítéssel, szélesítéssel, ívkorrekcióval érintett önkormányzati és állami tulajdonú belterületi közutak hossza (választható, önállóan nem támogatható tevékenység)	km
Felújítással, korszerűsítéssel, újjáépítéssel érintett közterületek burkolata	m ²
Kialakított új, díjfizetés ellenében használható parkolóhely száma	db
Kialakított új, ingyenesen használható parkolóhely száma	db
Korszerűsített, fejlesztett meglévő kerékpárforgalmi létesítmény hossza	km
Kialakított kerékpársáv hossza	km
Kialakított nyitott kerékpársáv hossza	km
Kialakított „koppenhágai típusú kerékpársáv” hossza	km
Kialakított közút melletti egyirányú vagy kétirányú kerékpárút hossza	km
Kialakított elválasztott gyalog- és kerékpárút hossza	km
Kialakított elválasztás nélküli gyalog- és kerékpárút hossza	km
Autóbuszsáv kerékpáros forgalom részére történő kijelölésének hossza	km
Forgalomcsillapító eszközökkel kerékpározás-baráttá alakított utcák hossza	km
Egyirányú forgalmú utca megnyitása, közlekedésbiztonsági fejlesztése és kijelölése kétirányú kerékpáros forgalom számára	km
Párhuzamos szervízút közlekedésbiztonsági fejlesztése a kerékpározás-barát kialakítás érdekében használata kerékpáros útvonalként	km
Gyalogos-kerékpáros övezet kialakítása gépjárműforgalom által használt felületek helyén	km
Átépitett, korszerűsített, felújított buszöböl száma	db
Kiépitett vagy felújított váróhelyiségek száma	db
Kiépitett vagy felújított forgalomirányítási rendszerek száma	db
Kialakított kerékpárparkoló férőhelyek száma	db
A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km
Rehabilitált terület nagysága	ha
Létrehozott új zöldterület, vizes élőhely területek nagysága	km ²
Rehabilitált zöldterületek, vizes élőhelyek területek nagysága	km ²

5) Összeférhetlenség:

Az Iránymutatás az összeférhetlenségek költségvetési rendelet szerinti elkerüléséről és kezeléséről szóló (2021/C 121/01) bizottsági közlemény alapján a kedvezményezettnek minden eljárásrendi cselekmény kapcsán megfelelő intézkedéseket kell hoznia az összeférhetlenség biztosítása érdekében. Az összeférhetlenséget biztosító iránymutatást a projektgazda szervezetben elérhető eljárásrend(ek)ben szükséges szabályozni.

6.3. Kell-e közbeszerzést lefolytatni?

Ha a projektben tervezett beszerzésre a közbeszerzési jogszabályok vonatkoznak, közbeszerzést kell lefolytatni. Ennek vizsgálata és a szükséges eljárás lefolytatása – az egybeszámítási szabályok figyelembe vételével – az Ön feladata és felelőssége.

Részletes tájékoztatás az "ÁÚF 21-27" 9. fejezetében olvasható.

6.4. Milyen feltételei vannak az ingatlanfejlesztésnek?

Támogatás akkor folyósítható az adott tevékenység megvalósítására, ha a fejlesztéssel érintett ingatlan(ok) rendezett tulajdoni viszonyait a támogatást igénylő biztosítja, igazolja – az ÁÚF 21-27 vonatkozó rendelkezéseitől eltérően – legkésőbb az első mérőidő teljességéig.

További feltételek:

- 1) **Állami tulajdonú utak esetében a projekthez nyilatkozatot szükséges benyújtani, amely a fejlesztés által érintett területek helyrajzi számának tételes felsorolását és a területek tulajdonosi viszonyait tartalmazza.**
 - a) A beruházás műszaki terveivel együtt szükséges benyújtani az állami tulajdonban lévő területek esetén a tulajdonosi jogokat gyakorolni jogosult szervezet hozzájáruló nyilatkozatát a beruházás megvalósításához és fenntartásához.
 - b) Amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan nincs a Magyar Állam tulajdonában vagy nem a Magyar Állam kizárólagos tulajdona, és az ingatlan vagy ingatlanhányad a Magyar Állam kizárólagos tulajdonába kerül: a támogatást igénylőnek kell nyilatkoznia arról, hogy a fejlesztéssel érintett területek tulajdonjogát legkésőbb a projekt fenntartási időszakának a végéig a Magyar Állam részére megszerzi. A projekt fenntartási időszakának lezárásához szükséges a tulajdonosváltás igazolása.

A tulajdonviszonyok rendezésének a módját legkésőbb az első mérőidő teljességéig kell bemutatni, a tulajdonviszonyokat a fenntartási időszak végéig szükséges rendezni.

- 2) **Önkormányzati tulajdonú (kerületi, fővárosi), helyi utak esetében** a támogatás abban az esetben folyósítható az adott tevékenység megvalósítására, amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan(ok)nak az „ÁÚF 21-27” c. dokumentumban foglaltaknak megfelelően **rendezett tulajdoni viszonyait** a támogatást igénylő biztosítja, igazolja – az ÁÚF 21-27 vonatkozó rendelkezéseitől eltérően – legkésőbb az első mérőidő teljességéig.

6.5. Hol találhatóak a biztosítéknyújtásra vonatkozó elvárások?

A biztosítéknyújtással kapcsolatos részletes szabályozást az „ÁÚF 21-27” 6. fejezete tartalmazza.

6.6. Milyen elvárások vannak az Alapjogi Charta érvényesítésével kapcsolatban?

Az Alapjogi Charta felsorolja azokat az alapvető jogokat, amelyeket az Európai Uniónak és a tagállamoknak az uniós jogszabályok végrehajtása során tiszteletben kell tartaniuk. Az Alapjogi Charta megtalálható a <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:C2012/326/02&from=HU> és a <https://www.palyazat.gov.hu> Programok / Széchenyi Terv Plusz aloldalán a Kapcsolódó dokumentumok között is.

Az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert legfontosabb jogok, szabadságok és elvek érvényesítését a projektek tervezése és végrehajtása során is biztosítani kell. Ezért kérjük, hogy a projekt tervezése és végrehajtása során fokozott figyelmet fordítson Alapjogi Chartában rögzített alapjogok érvényesítésére, bizonyosodjon meg arról, hogy tervezett projektében az alapjogok nem sérülnek, azok érvényesítése biztosított.

Jelen felhívás keretében az alábbi alapjogok érvényesülésének ellenőrzésére az Irányító Hatóság a támogatási kérelem tartalmi értékelése során, továbbá a támogatási jogviszony alatt is kiemelt figyelmet fordít:

- II. Szabadságok Cím, 6. CIKK: A szabadsághoz és a biztonsághoz való jog,
- II. Szabadságok Cím, 8. CIKK: A személyes adatok védelme,
- III. Egyenlőség Cím, 25. CIKK: Az idősek jogai,
- III. Egyenlőség Cím, 26. CIKK: A fogyatékkal élő személyek beilleszkedése,
- IV. Szolidaritás Cím, 31. CIKK: Tisztességes és igazságos munkafeltételek,
- IV. Szolidaritás Cím, 32. CIKK: A gyermekmunka tilalma és a fiatalok munkahelyi védelme,

- IV. Szolidaritás Cím, 35. CIKK: Egészségvédelem,
- IV. Szolidaritás Cím, 37. CIKK: Környezetvédelem.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Korm. rendelet rendelkezései alapján, ha az Alapjogi Chartában szereplő jogok és alapelvek valamelyike a támogatott projektek végrehajtása során sérülne, a hazai intézményrendszer gondoskodni fog az erre irányuló panasz benyújtásának lehetőségéről és a panasz kivizsgálásáról.

6.7. Hogyan kell az adatokat gyűjteni ESZA+, illetve Belügyi Alapokból nyújtott támogatás esetén?

Nem releváns.

6.8. A projekt megvalósítása után milyen kötelezettségeim lesznek?

Ön vállalja, hogy a projekt megvalósítás irányító hatóság általi befejezésétől számított 5 évig, a projekt megfelel az alábbi feltételeknek²⁵:

- a) az infrastruktúra valamely elemében kizárólag olyan tulajdonosváltás következhet be, amelynek eredményeként egy cég vagy közszférabeli szervezet jogosulatlan előnyhöz nem jut;
- b) a művelet jellegében, célkitűzéseiben vagy végrehajtási feltételeiben olyan lényeges változás nem következik be, amely veszélyezteti az eredeti célkitűzéseket.

Egyéb kötelezettség:

Felhívjuk a figyelmet, hogy a projektben létrehozott vagy a záró projektfenntartási jelentés elfogadásáig csak az irányító hatóság előzetes jóváhagyásával és a támogatási jogviszony szempontjából releváns kötelezettségek átvállalásával, átruházásával idegeníthető el, adható bérbe, illetve terhelhető meg.

Ha Ön ezeket a kötelezettségeket nem teljesíti, akkor szabálytalansági eljárás indulhat Ön ellen. A szabálytalansági döntés a támogatás visszafizetését is elrendelheti.

7. ELSZÁMOLHATÓSÁG

7.1. Mennyi előleg igényelhető?

Utófinanszírozású tevékenységekre Ön támogatási előleget igényelhet.

Az igényelhető támogatási előleg mértéke legfeljebb a megítélt támogatás:

- a) 100%-a a lenti feltételek teljesülése esetén

A támogatási előleg mértéke abban az esetben 100 %, ha Ön költségvetési szerv, közvetlen vagy közvetett többségi állami tulajdonban álló gazdasági társaság, térségi fejlesztési tanács helyi önkormányzat, önkormányzati társulás, közvetlen vagy közvetett többségi tulajdonban álló gazdasági társaság, köztisztviselő vagy közalapítvány kedvezményezett, és

- a) **a fizetési számláit az Áht. alapján a Kincstárban köteles vezetni vagy az európai uniós forrásból nyújtott költségvetési támogatás kezelésére a Kincstárnál külön fizetési számlával rendelkezik, vagy**
- b) az Ön részére a megítélt támogatás összege nem éri el az 50 000 000 Ft-ot.

Ha Ön költségvetési szerv, közvetlen vagy közvetett többségi állami tulajdonban álló gazdasági társaság, térségi fejlesztési tanács, helyi önkormányzat, önkormányzati társulás köztisztviselő, vagy közalapítvány kedvezményezett, akkor Ön részére támogatási előleg akkor folyósítható, ha benyújtotta az adott naptári évre vonatkozó projektszintű likviditási tervet, és azt jóváhagytuk.

Támogatási előleg igénylésére irányuló kérelmet kizárólag a támogatás kezelésére kincstári fizetési számlával rendelkező kedvezményezett nyújthat be.

²⁵ /2021 EU Rendelet 65. cikke alapján

Amennyiben a kedvezményezett a folyósított támogatási előleg teljes összegével elszámolt, az előleg a jelen pontban meghatározott mértékig, illetve összegig újra igényelhető.

Az előlegen alapuló követelés visszafizetését vagy kompenzálását követően lehetőség van az előleg újra igénylésére.

A likviditási terv sablonja a felhívás szakmai mellékletei között található meg. A likviditási tervre vonatkozó további szabályokat a Korm. rendelet 252. §-a tartalmazza.

A támogatási előleget vissza kell fizetnie, ha nem nyújt be a kifizetett támogatási előleg legalább 60%-ával megegyező támogatástartalmú időközi kifizetési kérelemre a támogatási előleg – vagy annak első részlete – kifizetésétől számított tizenkét hónapon belül, vagy az időközi kifizetési kérelem vagy más körülmény a támogatás nem rendeltetésszerű felhasználását bizonyítja. (Rendeltetésszerű a felhasználás, ha az időközi kifizetési kérelem az ellenőrzési szempontoknak megfelel és az elszámoló bizonylatok egy részét vagy egészét az irányító hatóság jóváhagyta.)

Ha Ön állami támogatásban részesül, az előleg folyósításától számított három éven belül el kell számolnia az előleggel.

Szállítói előleg:

A Kbt. hatálya alá tartozó beszerzésnél, szállítói finanszírozás alkalmazása esetén Önnek a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződésben biztosítania kell a szállító részére a szállítói előleg igénybevételenek lehetőségét.

Ha Ön közszféra szervezet, akkor szállítói finanszírozás alkalmazása esetén

- a) a Kbt. hatálya alá tartozó közbeszerzési eljárás,
- b) a Kbt. 9. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti beszerzés

eredményeként kötött szerződésben biztosítania kell a szállító részére szállítói előleg igénybevételenek lehetőségét az alábbiak szerint:

- Ha a szállítói szerződés – tartalékkeret nélküli – elszámolható összege
 - o nem haladja meg az ötmilliárd forintot, akkor a szállítói előleg mértéke az e szerződés – tartalékkeret nélküli – elszámolható összegének legfeljebb 30%-a.
 - o meghaladja az ötmilliárd forintot, akkor a szállítói előleg mértéke az e szerződés – tartalékkeret nélküli – elszámolható összegének ötmilliárd forintot elérő része után 30%, az ötmilliárd forintot meghaladó része után legfeljebb 10%.
- A Kormány az európai uniós források felhasználásával kapcsolatos irányító hatósági feladatok ellátására kijelölt tagja az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével a főszabályként rögzített százalékos mértéket, illetve összeghatárt megemelheti, ha a kedvezményezett a magasabb mértékű, illetve összegű szállítói előleg szükségességét megalapozottan indokolja, a szállítói előleg kifizetése ütemezését alátámasztó likviditási tervet készít, valamint az európai uniós forrásból nyújtott költségvetési támogatás kezelésére a Kincstárnál külön fizetési számlával rendelkezik.
- Ha a szállító a szállítói előleggel elszámolt, újra igényelhet szállítói előleget.

Ha Ön közszféra szervezet, szállítói finanszírozás alkalmazása esetén a Korm. rendeletben foglaltak alapján fordított áfa-előleg igénybevétele is jogosult.

A szállítói előleget visszaköveteljük, ha Ön nem nyújt be a kifizetett szállítói előleg legalább 60%-ával megegyező támogatástartalmú időközi kifizetési kérelmet a szállítói előleg – vagy annak első részlete – kifizetésétől számított tizenkét hónapon belül, vagy az időközi kifizetési kérelem vagy más körülmény a támogatás nem rendeltetésszerű felhasználását bizonyítja

7.2. Mekkora önerő kell a projekthez?

Mivel a felhívás keretében támogatott projekt támogatási intenzitása 100%, ezért Önnek a projekt Európai Unióval elszámolható költségeihez nem kell önerőt biztosítania. Önerőből kizárólag a projekt Európai Unióval nem elszámolható költségeit kell fedeznie.

7.3. Melyek az elszámolható költségek?

A **projekt Európai Unióval elszámolható költségei** között azon költségek tervezhetők, amelyek a projekt támogatható tevékenységeihez kapcsolódnak, szerepelnek a felhívásban rögzített elszámolható költségek között és megfelelnek az általános elszámolhatósági feltételeknek.

A **projekt Európai Unióval nem elszámolható költségeinek** a támogatható tevékenységekhez kapcsolódó, nem elszámolható költségek vagy a nem támogatható tevékenységek költségei minősülnek. A nem elszámolható költségek részei a projekt teljes költségének, azonban nem részei a projekt Európai Unióval elszámolható összköltségének, tehát ezeket a költségeket Önnek a 7.2. fejezetben hivatkozott önerőn túl, további saját forrásból kell majd fedeznie.

A támogatási kérelem részeként benyújtott költségbecslésnek tartalmaznia kell a projekt teljes költségét!

A támogatási kérelemben és a későbbiekben megkötésre kerülő vállalkozói szerződésekben elkülönítetten és egyértelműen be kell mutatni, ha a projekt tartalmaz

- olyan támogatható tevékenységet, amelyet nem a támogatási kérelem részeként, nem az arra jóváhagyott, az Európai Unióval elszámolható összköltség terhére kíván megvalósítani, vagy
- olyan nem támogatható tevékenységet, amelyet Ön a 7.2. fejezetben hivatkozott önerőn túl, további saját forrásból, de a projekt részeként kíván megvalósítani.

A projekt költségvetésének megfelelően részletezettnek és ily módon ellenőrizhetőnek kell lenni ahhoz, hogy meghatározható legyen a költségek, illetve ezen belül az elszámolható költségek besorolása.

A költségbecslésben szükséges bemutatni, hogy az építési és eszközbeszerzési költségek közül melyek tartoznak az önállóan támogatható tevékenységek megvalósításához. Kérjük ezen költségek arányát feltüntetni a teljes építési és eszközbeszerzési költségekhez viszonyítva.

A konzorciumi tagok a projekt keretén belül egymástól anyagot, árut, szolgáltatást, eszközt, immateriális javakat nem vásárolhatnak.

A költségek elszámolhatóságával kapcsolatos általános előírásokat az Elszámolási Útmutató tartalmazza, amely az általános pályázati dokumentumok között a <https://www.palyazat.gov.hu> oldalon a Pályázati dokumentációk menüpont alatt is megtalálható.

A felhívás keretében a **2022. június 23. után**, azaz a kerületeknek tartott I. Egészséges Utcák Workshopot követően keletkezett, alábbi költségek tervezhetők, illetve számolhatók el²⁶:

1) **Projektelőkészítés költségei**

a) Előzetes tanulmányok, engedélyezési dokumentumok költségei (százalékban meghatározott átalány számított költsége):

1. megalapozó dokumentum elkészítése
2. egyéb szükséges háttér tanulmányok, vizsgálatok, szakvélemények
3. közösségi tervezési szolgáltatás (saját teljesítés is lehet), társadalmasítás költségei (kitelepülés eszközvásárlás, bérlet, munkabér)

b) Műszaki dokumentáció költségei:

1. műszaki tervek (konceptió-, vázlat-terv-, engedélyezési-, tender- és kiviteli tervek), ezek hatósági díja, szakági tervek, műszaki felmérések, vizsgálatok
2. környezeti hatásvizsgálat, előzetes vizsgálat, látványtervek elkészítésének költségei

²⁶ A horizontális elvárások teljesítéséhez kapcsolódó költségek a releváns költségsoron számolhatók el.

- c) Közbeszerzés költsége (százalékban meghatározott átalány számított költsége):
1. közbeszerzési szakértő díja, közbeszerzési dokumentáció összeállítása, közbeszerzési tanácsadói tevékenység díja
 2. közbeszerzési eljárás díja
 3. rendszerhasználati díj
- d) Egyéb projektelőkészítéshez kapcsolódó költség (százalékban meghatározott átalány számított költsége):
1. hatósági díjak
 2. projekt kapcsán szükséges településrendezési terv módosításának költsége
 3. közúti biztonsági hatásvizsgálat és/vagy audit
 4. csapadékvízmérleg készítés,
 5. egyéb projektelőkészítéshez kapcsolódó költség
 6. építést megelőző forgalomszámlálás

2) Beruházáshoz kapcsolódó költségek

- a) Ingtatlanvásárlás költségei
1. Ingatlan bekerülési értéke, vagy ezen belül:
 - ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jog megváltása,
 - kisajátítási terv,
 - értékbecslés,
 - kártalanítási költség,
 - ügyvédi díj,
 - egyéb adás-vétellel kapcsolatos költség.

Ingtatlanvásárlás költsége a fejlesztési elképzelés keretén belül kizárólag abban az esetben számolható el, amennyiben a Felhívás 2.1 pontjában felsorolt támogatható tevékenységek valamelyikének helyszínénél szolgál.

A megvásárolt ingatlan az önkormányzati törzsvagyon részét kell, hogy képezze és a projekt fenntartási időszak végéig nem idegeníthető el.

- b) Egyéb, ingatlanhoz kapcsolódó kártalanítási költségek:

Egyéb, ingatlanhoz kapcsolódó, tulajdonszerzéssel nem járó kártalanítási költségek, pénzbeli térítések (pl. vezetékjogi kártalanítás, fennálló bérleti jog és a beruházással érintett ingatlan használatára vonatkozó jogviszony megszüntetésének költségei) elszámolhatóak, ha a projekt megvalósításához közvetlenül és elengedhetetlenül kapcsolódnak.

- c) Terület-előkészítési költség

A terület beruházásra alkalmassá tétele érdekében végzett előkészítő munkák költségei:

1. megelőző régészeti feltárás; régészeti megfigyelés, régészeti megfigyelés során előkerült lelőhely feltárása (mentő feltárás);
2. lőszementesítés;
3. terület-előkészítéshez kapcsolódó bontási és földmunkák

- d) Építéshez kapcsolódó költségek

A Felhívás 2.1 pontjában felsorolt támogatható tevékenységek bontási, építési és vízépítési munkáinak költségei, továbbá a projekt megvalósítás miatt szükségessé váló helyreállítási munkák költségei, bontás, hulladékelszállítás, kármentesítés költségei, új építés, bővítés, átalakítás, felújítás, akadálymentesítés, technológiai szerelés, próbaüzem, beüzemelés, növénytelepítés és egyéb zöldfelület fejlesztés költségei.

- e) Eszközbeszerzés költségei

Bekerülési érték, ill. annak egyes tételei az alábbi esetekben, amennyiben nem az építéshez kapcsolódó költségek között szerepelnek:

1. Bel- és csapadékvíz elvezetéséhez és átemeléséhez, a vizek szennyezésének megelőzéséhez szükséges műszaki eszközök (pl. szivattyúk, uszadék-fogók, stb.) beszerzése

2. Egyéb kapcsolódó eszközbeszerzés, ahol a 2.1. pont támogatható tevékenységei azt nevesítik (pl.: automata forgalomszámláló berendezés)

- f) Immateriális javak beszerzése
 1. vagyoni értékű jog bekerülési értéke
 2. szoftver bekerülési értéke
 3. egyéb szellemi termék bekerülési értéke

- g) Kármentesítéshez kapcsolódó műszaki beavatkozás költsége

3) Szakmai tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások költségei

- a) Műszaki ellenőri szolgáltatás költsége (százalékban meghatározott átalány számított költsége)
- b) Műszaki jellegű szolgáltatások költsége
- c) Egyéb szakértői szolgáltatás költségei
- d) Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége (százalékban meghatározott átalány számított költsége)
- e) Marketing, kommunikációs szolgáltatások költségei

Az érintett lakosság kötelező szemléletformálásához és tájékoztatásához kapcsolódó költségek (szakértői, előadói díjak, az előadások, képzések, rendezvények megszervezésének, lebonyolításának költségei, kommunikációs kampányok), ahol a 2.1 pont támogatható tevékenységei alapján támogatható.
- f) Egyéb szolgáltatási költségek

4) Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek

- a) Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek

5) Projektmenedzsment költség

- a) Projektmenedzsment személyi jellegű ráfordítása (százalékban meghatározott átalány számított költsége):
 1. munkabér
 2. foglalkoztatást terhelő adók, járulékok
 3. személyi jellegű egyéb kifizetések
- b) Projektmenedzsmenthez igénybevett szakértői szolgáltatás díja (százalékban meghatározott átalány számított költsége)
- c) Egyéb projektmenedzsment költség (százalékban meghatározott átalány számított költsége):
 1. projektmenedzsmenthez kapcsolódó iroda, eszköz és immateriális javak bérleti költsége
 2. projektmenedzsmenthez kapcsolódó anyag és kis értékű eszközök költsége

6) Adók és közterhek (ide nem értve a le nem vonható áfát)

- a) Adók és közterhek (ide nem értve a le nem vonható áfát)

7) Tartalék

- a) Tartalék

Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás esetén: a támogatás keretében a beruházáshoz kapcsolódó tárgyi eszköz és immateriális javak beruházási költsége számolható el.

Figyelem! Az adott mérföldkőre jutó támogatást nem hagyjuk jóvá, ha a felhívás által előírt feltételek vagy eredmények a benyújtott beszámoló alapján nem teljesültek.

7.3.1. Milyen egyszerűsített elszámolási mód alkalmazandó?

Önnek bizonyos költségeket a támogatási kérelem költségvetésébe csak százalékban meghatározott átalányként van lehetősége betervezni és elszámolni. Az átalányköltséggént igényelt támogatásnak a 2.2. pont szerint állami támogatásnak minősülő támogatható tevékenységre eső része az uniós állami támogatási szabályokkal összhangban kizárólag csekély összegű (de minimis) támogatásként vehető igénybe.

A százalékban meghatározott átalány vetítési alapját a következő költségek képezik (vetítési alap) a Felhívás 7.3. pontját figyelembe véve:

- 1) Projektelőkészítés költségei c. költségkategória alábbi költségtípusa:
 - Műszaki dokumentáció költségei c. költségtípus
- 2) Beruházáshoz kapcsolódó költségek c. költségkategória összes költségtípusa
- 3) Szakmai tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások költségei c. költségkategória alábbi költségtípusai:
 - Műszaki jellegű szolgáltatások költségei c. költségtípus
 - Egyéb szolgáltatási költségek c. költségtípus
 - Marketing, kommunikációs szolgáltatások költségei c. költségtípus
 - Egyéb szakértői szolgáltatási költségek c. költségtípus
- 4) Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek c. költségtípus
- 5) Adók, közterhek (ide nem értve a le nem vonható áfát) c. költségtípus
- 6) Tartalék c. költségtípus

Felhívjuk a figyelmet, hogy százalékban meghatározott átalány alkalmazása esetén az átalány mértékének a projekt megvalósítása során – konzorciumi tagonként - állandónak kell lennie!

A vetítési alapba tartozó költségek elszámolása valós költség alapon történik. Ez azt jelenti, hogy a fenti költségek teljesítését pénzügyi bizonylatokkal szükséges alátámasztania.

A százalékban meghatározott átalány mértéke: 7,00%

A százalékban meghatározott átalány alapján elszámolt költségtípusok (számított költségek) a Felhívás 7.3. pontját figyelembe véve:

- 1) Projektelőkészítés költségei c. költségkategória összes költségtípusa, kivéve a műszaki dokumentáció költségei c. költségtípust
- 2) Szakmai tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatások költségei c. költségkategória alábbi költségtípusai:
 - Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége c. költségtípus
 - Műszaki ellenőri szolgáltatás költsége c. költségtípus
- 3) Projektmenedzsment költség c. költségkategória összes költségtípusa

A százalékban meghatározott átalány számított költségeit a Pályázati e-ügyintézés (EPTK) felületen az alábbiak szerint szükséges rögzíteni:

- Tevékenység: Százalékos átalányalapú finanszírozás költségei
- Költségkategória: Százalékos átalányalapú finanszírozás költségei
- Költségtípus: Százalékos átalányalapú finanszírozás költségei
- Költségelem: Százalékos átalányalapú finanszírozás költségei

A vetítési alapba tartozó költségek és a számított költségek közötti költségátcsoportosítás nem lehetséges. A tartalék, mint költségtípus a projekt költségvetésén belül, kizárólag a vetítési alapba tartozó költségekre való átcsoportosítással használható fel.

A számított költségekbe tartozó költségeket a vetítési alapba tartozó költségek a fentiekben meghatározott százalékában számoljuk el és fizetjük ki, a vetítési alapba tartozó költségek kifizetésével együtt és azzal egyidejűleg. Fontos azonban, hogy a számított költségeket csak akkor fizetjük ki, ha a költségvetés tartalmaz vetítési alapba tartozó költséget.

A számított költségek pénzügyi teljesítését nem szükséges pénzügyi bizonylatokkal alátámasztania, ugyanakkor a számított költségek révén megvalósított eredményt a záró beszámolóban igazolni kell az alábbi dokumentumok benyújtásával:

Számított költségek	Szakmai teljesülést alátámasztó dokumentumok
<p>Projektelőkészítés költségei c. költségkategória keretében:</p> <ul style="list-style-type: none"> Előzetes tanulmányok, dokumentumok költségei c. költség típus Egyéb projektelőkészítéshez kapcsolódó költség c. költség típus 	A felhívásban előírt, a projekt szempontjából releváns projekt előkészítéshez kapcsolódó dokumentum(ok) benyújtása.
<p>Projektelőkészítés költségei c. költségkategória keretében a Közbeszerzési költségek c. költség típus</p>	Legalább egy, a nemzeti közbeszerzési értékhatárt elérő, a projekt célját szolgáló közbeszerzés sikeres lebonyolítását igazoló dokumentum (tájékoztató az eljárás eredményéről) benyújtása.
<p>Projektmenedzsment költség c. költségkategória összes költség típusa</p>	Záró beszámoló benyújtása, a támogatott tevékenység(ek) megvalósulásának bemutatásával.
<p>Szakmai tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások költségei c. költségkategória keretében a Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége c. költség típusa</p>	Az előírt tájékoztatási és nyilvánossági követelmények teljesítésének igazolása az aktuális szabályozás szerint.
<p>Szakmai tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások költségei c. költségkategória keretében Műszaki ellenőri szolgáltatás költsége c. költség típusa</p>	A lezárt építési napló benyújtása, amelyből látszik a műszaki ellenőr összes bejegyzése.

A fenti egyszerűsített elszámolási mód alkalmazása kötelező.

Az egyszerűsített elszámolási módok alkalmazása során a költségek felmerülését Önnek nem kell alátámasztania pénzügyi bizonylatokkal (például számlával, bankszámlakivonattal, összesítővel, illetve egyéb számviteli bizonylattal), és a piaci áraknak való megfelelést sem vizsgáljuk. (Kivétel ez alól a százalékban meghatározott átalány alkalmazása esetén a vetítési alapba tartozó költségek.) Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy Önnek sem a kifizetési kérelem mellékleteként nem kell a költség felmerülését igazoló dokumentumokat benyújtani az irányító hatósághoz, sem elkülönítetten nem szükséges őrizni azokat a projekt helyszínén / nyilvántartásában. A hazai számviteli szabályoknak megfelelően a bizonylatokat természetesen meg kell őriznie, viszont az irányító hatóság és más, uniós ellenőrző szervezetek a helyszíni ellenőrzés során sem vizsgálják ezeket.

7.4. Milyen feltételei vannak az elszámolhatóságnak?

A felhívás keretében támogatott projektek költségei elszámolhatósága:

- kezdete: **2022. június 23. után**, azaz a kerületeknek tartott I. Egészséges Utcák Workshop,
- vége: 2029.06.29.

A támogatási kérelemben tervezett elszámolható költségek alátámasztásával kapcsolatban kérjük, figyeljen az alábbiakra:

1) Piaci ár igazolása:

A költségszámítás alapjául szolgáló egységárak nem haladhatják meg a szokásos piaci árat, illetve a jelen Felhívás 7.5. pontjában rögzített tevékenységek esetén feltüntetett korlátokat. Piaci ár igazolása a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés esetében a közbeszerzés dokumentációjával, vagy közbeszerzési kötelezettség hiányában, illetve a közbeszerzési értékhatárt el nem érő beszerzések esetében több lehetséges szállítótól történő ajánlatkérés keretében beérkezett ajánlatokkal történhet. Legalább három, egymástól és a támogatást igénylő(k)től/kedvezményezett(ek)től független ajánlattevőtől származó, azonos tárgyú, összehasonlítható, érvényes, írásos árajánlat megléte szükséges. In-house beszerzés esetén a Kedvezményezett a piaci árat az Elszámolási Útmutató in-house beszerzésekre vonatkozó elszámolhatósági szabályainak betartásával, és a nem független árajánlat mellett, három egymástól és a támogatást igénylő(k)től/kedvezményezett(ek)től független ajánlattevőtől származó, azonos tárgyú, összehasonlítható, érvényes, írásos árajánlattal igazolja. Az ajánlatkérést úgy kell lebonyolítani, hogy az igazolás feltételei teljesíthetőek legyenek.

Nem közbeszerzéshez kapcsolódó költség esetén a piaci árak való megfelelés ellenőrzése céljából a támogatást igénylőnek az Elszámolási Útmutató alapján a piaci árak való megfelelést igazoló dokumentumokat legkésőbb a költség felmerülésekor kell benyújtani, amennyiben korábban nem kerültek benyújtásra. Ennek megfelelően a kedvezményezettnek legalább három részletes árajánlatot szükséges benyújtania minden releváns költségvetési tétel esetében. Közbeszerzéshez kapcsolódó költség esetén elegendő egy indikatív árajánlat, vagy építési tevékenység esetében tervezői költségbecslés benyújtása minden releváns költségvetési tétel esetében.

Azon szerződések esetén, amelyek elszámolható összköltsége nem haladja meg a 100 000 forintot, a támogatást igénylő/kedvezményezett részéről nem szükséges a piaci ár alátámasztása, azt az irányító hatóság nem vizsgálja. A három millió forintnál nagyobb elszámolható összköltségű projektek azon leendő szerződéseinek esetében, melyek tervezett elszámolható költsége nem haladja meg a 300 000 forintot, a szokásos piaci árak való megfelelést alátámasztó dokumentumokat a kedvezményezettnek nem kell benyújtania az irányító hatósághoz, azonban azokat az irányító hatóság helyszíni ellenőrzés keretében ellenőrizheti.

A nyílt kereskedelmi forgalomban beszerezhető eszközök esetén az írásos ajánlatok kiválthatóak hivatalos árajánlatok bemutatásával (pl.: forgalmazó cégek honlapja).

Az árajánlatkéréseket és az ajánlatok beérkezését megfelelően dokumentálni szükséges (postai feladás bélyegzője/faxjelentés/érkeztetés/iktatás), mely a helyszíni ellenőrzések során ellenőrzésre kerül. Az alátámasztó dokumentumok (árajánlatok, kimutatások) nem lehetnek a megrendelés időpontjához képest 6 hónapnál régebbiek.

Kifizetési igénylés ellenőrzése során amennyiben az ajánlatok a piaci ár igazolására alkalmatlanok (különösen: nem összehasonlíthatóak, nem azonos tárgyúak, nem egymástól és a projektgazdától/ajánlatkérőtől független²⁷ piaci szereplőktől származnak, a tényleges piaci árat jelentősen meghaladják) a felmerült költségek a projekt terhére nem elszámolhatóak.

A személyi jellegű ráfordítások megalapozására benyújtandók a támogatási kérelem benyújtását megelőző évre vonatkozó bérkartonok vagy egy nyilatkozat az érintett időszak személyi jellegű ráfordításainak értékéről, melynek megalapozottságát a támogató ellenőrzi. Amennyiben célfeladat kerül megállapításra a projektben elvégzendő feladatokra, úgy a célfeladat keretében megállapított bér/illetmény havi összege nem haladhatja meg az adott munkavállaló, Kedvezményezettnek, a támogatási kérelem benyújtásakor érvényes bérének/illetményének havi összegét. A támogatási kérelem költségbecslésében minden esetben szükséges megjelölni, hogy az adott személy foglalkoztatása milyen jogviszonyban történik majd, és részletesen kerüljön bemutatásra a tervezett költség számítási módja.

²⁷ Nem független az az ajánlattevő, amelyben a támogatást igénylő, illetve kedvezményezett vagy tulajdonosa (irányító vagy felügyeleti szerve), annak tagja, a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviseletre jogosult személy, ezen személy Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozója, tulajdonosi, fenntartói, vagyonkezelői, irányítási, képviselési, munkáltatói, vagy kinevezési jogokat gyakorol, vagy fordítva, amely olyan szállítótól származik, amelynek tulajdonosa (irányító vagy felügyeleti szerve), annak tagja, a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviseletre jogosult személy, ezen személy Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozója a kedvezményezett szervezetében vagy a másik ajánlattevő szervezetében tulajdonosi, fenntartói, vagyonkezelői, irányítási, képviselési, munkáltatói vagy kinevezési jogokat gyakorol. Nem független továbbá az ajánlattevő, ha a támogatást igénylő, illetve kedvezményezett vagy másik ajánlattevő vonatkozásában partner vagy kapcsoló vállalkozásnak minősül.

Meglévő foglalkoztatott esetében az elszámolható személyi jellegű ráfordítások csak indokolt esetben (pl.: munkaidő növekedés, feladatbővülés, munkakörbővülés) és mértékben emelkedhetnek a támogatási igény benyújtását megelőző utolsó évi átlagbérhez képest.

A piaci ár bizonyítása a Kedvezményezett feladata és felelőssége. Ezáltal a projekt költségvetésének és az abban szereplő költségtételeknek megfelelően részletezettnek, szakmai indoklással ellátottnak és ilyen módon ellenőrizhetőnek kell lenniük ahhoz, hogy a piaci áraknak történő megfelelés ellenőrizhető legyen. A költségvetés részletezettségét és bemutatását minden költségelem vonatkozásában úgy kell megtenni, hogy beazonosítható legyen a tervezett egységár, annak felosztása költség tételekre, az egység megnevezése, szakmai indoklás a mértékére vonatkozóan.

A piaci ár igazolásától eltekinteni csak az Irányító Hatóság által adott egyedi engedély alapján, a beszerzendő eszköz vagy szolgáltatás egyedi jellegének alátámasztásával lehet (pl.: hatósági árak, közüzemi szolgáltatás, vagy olyan speciális eszköz, technológia, amelyek csak egy gyártótól szerezhető be, vagy az adott eszközt, berendezést csak egy kizárólagos forgalmazó hozhatja be Magyarországra). Az ellenőrzéshez ilyen esetben biztosítani kell legalább egy referenciaárat, az alábbi források valamelyikéből (a gyártó hivatalos árlistái, katalógusai; külföldi képviselőtek árlistái, katalógusai; a forgalmazó által más, a kedvezményezettől független szervezeteknek adott árajánlat – amennyiben a forgalmazó ezeket rendelkezésre bocsátja).

Nem kell alátámasztani a piaci áraknak való megfelelést, ha az adott költség elszámolása egyszerűsített költségelszámolás (százalékban meghatározott átalány) keretében történt. Ilyen esetekben alátámasztó dokumentációt sem kell biztosítani, kivéve, a Felhívás 7.3.1 pontjában hivatkozott benyújtandó dokumentumokat.

A támogatást igénylő és a kedvezményezett köteles vizsgálni az ajánlattevők szerződés teljesítésére való alkalmasságát.

A projekt megvalósítás szakaszában költségvetési tételt érintő szerződésmódosítás esetén minden releváns esetben szükséges benyújtani a piaci ár megfelelőségét alátámasztó dokumentumokat és szakmai indoklást a módosításra vonatkozóan. A módosítást minden esetben a módosítással érintett költség, elszámolásra történő benyújtása előtt szükséges benyújtani.

A piaci ár kedvezményezetti tájékoztatója az alábbi linken érhető el: <https://www.palyazat.gov.hu/>

2) A felhívás keretében egyszeri elszámolásra nincs lehetőség.

3) Összesítőkön történő elszámolás szabályai

Ha a Felhívás, illetve a Támogatási szerződés valamely elszámolható költségtípus esetén lehetővé tette, utófinanszírozás esetén a kifizetési igénylés keretében a költségeket összesítőkön kell elszámolni. A kifizetési igényléshez annyi összesítőt kell mellékelni, ahány típusú – összesítőn elszámolandó – költség felmerül, és elszámolásra benyújtásra kerül.

Az alábbi költségek összesítőn történő elszámolása nem lehetséges:

- szállítói finanszírozású számlák,
- szállítói szerződéshez kapcsolódó bizonylatok és
- fordított ÁFA.

Az összesítők adatkör-tartalmától eltérni nem lehet.

a)

Az alábbi költségek tekintetében az elszámolás összesítőkön történik:

1. **Kis támogatástartalmú számlák összesítője** - Pályázati e-ügyintézés felületen kizárólag elektronikus formában szükséges kitölteni, és csak olyan bizonylatot tartalmazhat, ami nem kapcsolódik szállítói szerződéshez. A monitoring rendszerben alátámasztó dokumentum nem csatolható a bizonylathoz.

Alátámasztó dokumentumok (helyszíni ellenőrzés keretében vizsgálható):

- számla, vagy egyéb számviteli bizonylat,
- kifizetés bizonylata, GIRO lista csoportos utalás esetén,

- amennyiben releváns: a piaci árat alátámasztó dokumentumok.
2. **Általános (rezi) költségösszesítő** - Pályázati e-ügyintézés felületen kizárólag elektronikus formában szükséges kitölteni, és csak olyan bizonylatot tartalmazhat, ami nem kapcsolódik szállítói szerződéshez. A monitoring rendszerben alátámasztó dokumentum nem csatolható a bizonylathoz.

Alátámasztó dokumentumok:

- számla, vagy egyéb számviteli bizonylat,
 - kifizetés bizonylata, GIRO lista csoportos utalás esetén,
 - teljesítésigazolás/szállítólevél/átadás-átvételi jegyzőkönyv.
3. **Anyagköltség-összesítő** - Pályázati e-ügyintézés felületen kizárólag elektronikus formában szükséges kitölteni, és csak olyan bizonylatot tartalmazhat, ami nem kapcsolódik szállítói szerződéshez. A monitoring rendszerben alátámasztó dokumentum nem csatolható a bizonylathoz.

Alátámasztó dokumentumok:

- számla,
 - kifizetés bizonylata, GIRO lista csoportos utalás esetén,
 - teljesítésigazolás/szállítólevél/átadás-átvételi jegyzőkönyv.
4. **Utazási és kiküldetési költségösszesítő** - Pályázati e-ügyintézés felületen kizárólag elektronikus formában szükséges kitölteni, és csak olyan bizonylatot tartalmazhat, ami nem kapcsolódik szállítói szerződéshez. A monitoring rendszerben alátámasztó dokumentum nem csatolható a bizonylathoz.

Alátámasztó dokumentumok:

- vonatkozó szerződés vagy megállapodás,
- kiküldetési rendelvény/útnyilvántartás,
- számla,
- kifizetés bizonylata, GIRO lista csoportos utalás esetén,
- bérlet/jegy.

A kis támogatástartalmú bizonylatok összesítőjén egyidejűleg elszámolni kívánt költségekre jutó támogatás legmagasabb összege: 3 millió Ft.

Az általános (rezi) költségösszesítő összesítőjén egyidejűleg elszámolni kívánt költségekre jutó támogatás legmagasabb összege: 3 millió Ft.

Az anyagköltség-összesítő összesítőjén egyidejűleg elszámolni kívánt költségekre jutó támogatás legmagasabb összege: 3 millió Ft.

Az utazási és kiküldetési költségösszesítő összesítőjén egyidejűleg elszámolni kívánt költségekre jutó támogatás legmagasabb összege: 3 millió Ft.

A kis támogatástartalmú bizonylatok összesítőjén a visszaigazolt írásbeli megrendeléshez kapcsolódó költségre jutó támogatás legmagasabb összege: 1 millió Ft.

Az általános (rezi) költségösszesítő összesítőjén a visszaigazolt írásbeli megrendeléshez kapcsolódó költségre jutó támogatás legmagasabb összege: 1 millió Ft.

Az anyagköltség-összesítő összesítőjén a visszaigazolt írásbeli megrendeléshez kapcsolódó költségre jutó támogatás legmagasabb összege: 1 millió Ft.

Az utazási és kiküldetési költségösszesítő összesítőjén a visszaigazolt írásbeli megrendeléshez kapcsolódó költségre jutó támogatás legmagasabb összege: 1 millió Ft.

A kis támogatástartalmú bizonylatok összesítőjén elszámolható bizonylatok maximális támogatástartalma: 1 millió.

A felhívás keretében szállítói szerződéshez kapcsolódó, kis támogatási összegű, önálló elszámoló bizonylaton elszámolható támogatás legmagasabb összege: 1 millió Ft.

Egy elszámolásban több azonos típusú elektronikus összesítő is benyújtható.

Felhívjuk a figyelmet, hogy szállítói szerződéshez kapcsolódó költség – annak összeghatárától függetlenül – nem számolható el összesítőn. Ezeket a költségeket Ön önálló elszámoló bizonylatként rögzítve tudja elszámolni.

Felhívjuk a figyelmet, hogy az összesítőben szereplő költségek alátámasztó dokumentumait helyszíni ellenőrzés keretében fogjuk ellenőrizni. Kérjük, figyeljen arra, hogy az elszámoló bizonylatok (pl.: számlák, bérjegyzék, stb.) ebben az esetben is megfeleljenek a jogszabályban meghatározott formai elvárásoknak és előírásoknak (pl.: záradékolás, megrendelés dokumentuma, ajánlatok stb.).

- 4) Önnek nincs lehetősége költségelszámolásra, ha az szóbeli megállapodáson alapul.
- 5) Közsféra szervezetek esetén a projektmenedzsment költségek elszámolhatósága tekintetében figyelembe kell venni az Elszámolási Útmutatóban foglalt előírásokat.
- 6) Saját teljesítés az Elszámolási Útmutatóban leírtak szerint az alábbi költségkategóriák költség típusai vonatkozásában számolható el:
 - Projektelőkészítés költségei (összes költség típus vonatkozásában, kivéve Közbeszerzési költségek c. költség típus esetén az 1.c)2 1.c)3 költségelemeket)
 - Szakmai tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások költségei (összes költség típus vonatkozásában, kivéve Egyéb szolgáltatási költségek c. költség típus esetén a d1), d2) és d3) költségelemeket);
 - Projektmenedzsment költségek (Projektmenedzsment személyi jellegű ráfordítása c. költség típus esetén).

Saját teljesítés keretén belül az Elszámolási Útmutató értelmében a közreműködő munkatársak személyi jellegű ráfordításait számolhatja el.

Ha Ön helyi önkormányzat kedvezményezett és az adott költség tekintetében a saját teljesítést lehetővé teszi a felhívás, akkor elszámolhatja a megyei önkormányzati hivatal, polgármesteri hivatal vagy közös önkormányzati hivatal alkalmazásában álló munkatársak bruttó munkabér- és bérjárulék költségét is a vonatkozó szabályozás feltételeinek betartásával.

- 7) Az építési beruházás vagy építési koncesszió esetén a 300 000 000 Ft-ot elérő vagy meghaladó elszámolható költségelem vonatkozásában a Korm. rendelet 251. § (1) bekezdése szerinti kedvezményezett esetén csak szállítói finanszírozás alkalmazható, kivéve a szakaszolt projekt esetén, vagy ha az irányító hatóság vezetője az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével ettől eltérően dönt.

A támogatást igénylő/kedvezményezett és az ajánlattevők függetlenségét biztosító szabályok:

A Korm. rendelet szabályozását részletező Elszámolási Útmutató értelmében a nem közbeszerzés köteles beszerzések esetében figyeljen a következő, a támogatást igénylő/kedvezményezett és az ajánlattevők függetlenségét biztosító szabályokra:

Nem független az az ajánlattevő,

- a) amelyben a támogatást igénylő / kedvezményezett vagy ezek tulajdonosa - irányító vagy felügyeleti szerve -, annak tagja, és/vagy a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviselőre jogosult személy, továbbá ezen személy hozzátartozója az alábbi jogok valamelyikét gyakorolja: tulajdonosi, fenntartói, vagy kezelői, irányítási, képviselői, munkáltatói, vagy kinevezési;
- b) amelynek tulajdonosa - irányító vagy felügyeleti szerve -, annak tagja, és/vagy a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviselőre jogosult személy, a támogatást igénylő / kedvezményezett szervezetében vagy ugyanazon beszerzés vonatkozásában másik ajánlattevő szervezetében az alábbi jogok valamelyikét gyakorolja: tulajdonosi, fenntartói, vagy kezelői, irányítási, képviselői, munkáltatói vagy kinevezési; vagy
- c) ha a támogatást igénylő / kedvezményezett vagy másik ajánlattevő vonatkozásában partner vagy kapcsolatos vállalkozásnak minősül.

A támogatást igénylő/kedvezményezett és az ajánlattevők függetlensége vonatkozásában hozzátartozónak minősül a Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 1. és 2. pontja értelmében a házastárs, az

egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő, a testvér, az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, és a testvér házastársa.

A Kedvezményezett köteles a függetlenség követelményének a támogatási jogviszony teljes időtartama alatt megfelelni.

7.5. Melyek az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások?

A projekt tervezése során az egyes elszámolható költségtípusok vonatkozásában vegye figyelembe a következő korlátozásokat:

Költségtípus	Maximális mértéke az összes elszámolható összköltségre vetítve (%)
Műszaki dokumentáció költségei	5,00%
Ingtatlan vásárlás	2,00%
Terület előkészítés (régészeti feltárás, lőszermentesítés, földmunkák stb.)	2,00%
Társadalmi részvétel, közösségi tervezés, kommunikáció, nyilvánosság biztosítása	5,00%
Tartalék	5,00%

A projektek esetében a meghatározott százalékos korlátok módosíthatók a projektelőkészítés és projektmegvalósítás során a projekt keretében **a műszaki dokumentáció költségei, ingatlanvásárlás és terület előkészítés** elszámolható költségei tekintetében, amelyek összes elszámolható költsége az átcsoportosítást megelőzően és azt követően sem haladhatja meg az összes elszámolható költség 8,50%²⁸-át.

A felhívás keretében a fenti táblázatban meghatározott százalékos korlátok betartása a támogatási kérelem összeállítása, valamint a projektmegvalósítás során kötelező.

A költségvetés összeállításakor kérjük figyeljen a következőkre:

- a fenti táblázatban szereplő költségtípusok közül azokat, amelyek relevánsak, a projekt költségvetésében önálló soron kell tervezni és elszámolni,
- az egyes költségtípusok maximális mértékére vonatkozó százalékot két tizedes jegy pontossággal határozza meg, mert a kérelem elbírálásakor ezt megvizsgáljuk.

A táblázatban szereplő százalékos korlát a projektmegvalósítás irányító hatóság általi befejezésekor – a műszaki-szakmai tartalom csökkenésével nem járó – projektszintű megtakarítás eredményeként átléphető azzal, hogy az egyes költségtípusokra megállapított összeg nem növekedhet.

A fenti korlátozások nem jelentik a felsorolt költségtípusok százalékban meghatározott átalánnyal történő elszámolását. A költségbecslésnek meg kell felelnie a felhívás 7.3.1 pontjában leírtaknak is.

Szakmai jellegű belső költségbecslési korlátok:

Támogatható tevékenységek	A projekt elszámolható összköltsége arányában számított %-os korlát
---------------------------	---

²⁸ 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 235. § (2) bekezdésével összhangban a felhívásban elszámolhatóként megjelölt, költségtípusokra vonatkozó százalékos mértékek összege nem haladhatja meg a 15,5%-ot. A Felhívás 7.5. pontjában szereplő, átcsoportosítással érintett költségek esetében meghatározott maximum érték – a Felhívás 7.3.1. pontjában meghatározott átalányértéket (7%) és a hivatkozott Korm. rendeleti szabályozást figyelembe véve – maximum 8,5% lehet.

Önállóan nem támogatható tevékenységek	Az önállóan támogatható tevékenységek keretében megvalósuló építés és eszközbeszerzés költségeinek legfeljebb 25%-a
Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek	A projekt elszámolható összköltségének max. 5 %-a, de maximum 80 000 000 Ft

7.6. Milyen költségek nem számolhatók el?

A támogatható tevékenységekhez kapcsolódóan nem elszámolható költségnek minősül mindazon költség, amely nem szerepel az 7.3. pontban, különösen:

- 1) a Felhívásban foglalt fejlesztésekhez közvetlenül nem kapcsolódó költségek;
- 2) saját teljesítés (kivéve az 7.4. 6) pontban felsorolt költségeket);
- 3) levonható áfa;
- 4) kamattartozás kiegyenlítés;
- 5) hitelkamat, kivéve a kamattámogatás vagy garanciadíj-támogatás formájában nyújtott vissza nem térítendő támogatás formájában;
- 6) hiteltüllépés költsége, egyéb pénzügyforgalmi költségek;
- 7) deviza-átváltási jutalék;
- 8) pénzügyi, finanszírozási tranzakciókon realizált árfolyamveszteség;
- 9) bírságok, kötbérek és azok perköltsége;
- 10) minden olyan költségtétel, amely vonatkozásában a piaci ár a felhívás 7.4. pontjának megfelelően nem alátámasztott.

8. KIVÁLASZTÁSI ELJÁRÁSREND ÉS KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK

8.1. Milyen eljárásrend alapján történik a támogatási kérelmek kiválasztása?

A felhívásra beérkező támogatási kérelmek a Korm. rendelet alapján területi kiválasztási eljárásrend alapján kerülnek kiválasztásra.

A projektekről standard eljárás szabályai szerint születik döntés.

Az eljárás során a Korm. rendelet szabályai szerint lehetőség van hiánypótlásra.

Az eljárás során a Korm. rendelet szabályai szerint lehetőség van tisztázó kérdés alkalmazására.

Az eljárás során a Korm. rendelet szabályai szerint lehetőség van szóbeli egyeztetésre.

Az irányító hatóság a támogatási kérelmekről való döntés megalapozására Döntés-előkészítő Bizottságot nem hív össze.

A benyújtási határidőre sikeresen beérkezett támogatási kérelmekről az irányító hatóság vezetője a Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal által összeállított szakmai elbírálásnak figyelembe vételével szakaszosan dönt.

Az eljárásrendre vonatkozó további információk az "ÁÚF 21-27" 3. fejezetében található.

8.2. Melyek a kiválasztási kritériumok?

Azok a támogatási kérelmek támogathatóak, amelyek megfelelnek a vonatkozó jogszabályi feltételeknek, a felhívásban és mellékleteiben foglalt kritériumoknak, és az alábbi kritériumoknak:

1. Nem hiánypótlható jogosultsági kritériumok

- a) a támogatást igénylő által benyújtott nyilatkozat a felhívásban előírt módon került aláírásra vagy hitelesítésre, az aláírás hiánytalan, érvényes és hiteles
- b) a támogatást igénylő átlátható szervezetnek minősül az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 1. § 4. pontja és 50. § (1) bekezdés c) pontja szerint,

- c) A támogatást igénylő a jelen felhívásban meghatározott lehetséges támogatást igénylő körbe tartozik.

A fenti jogosultsági kritériumok nem hiánypótlathatóak. Ezért ha a támogatási kérelem nem felel meg ezeknek a szempontoknak, akkor a kérelmet hiánypótlási felhívás nélkül elutasítjuk.

2. Hiánypótlatható jogosultsági szempontok

- a) A támogatási kérelmet magyar nyelven nyújtották be.
b) A támogatási kérelem adatlapjának valamennyi rovata jelen Felhívás, illetve az "ÁÚF 21-27" c. dokumentumban megadott szempontok szerint ki van töltve és minden kérdésére hiánytalanul választ ad.
c) A támogatási kérelemben szereplő, az igényelt támogatásra vonatkozó táblázatok adatai egyezők.
d) A fejlesztés megvalósításának időtartama a felhívásban megadott időintervallum maximumán belül van.
e) A hiánypótlható, kötelezően csatolandó mellékletek benyújtásra kerültek.
f) A támogatást igénylő rendelkezik az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §-a szerinti öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programmal vagy az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. §-a szerinti esélyegyenlőségi tervvel.

A fenti jogosultsági kritériumok esetében egy alkalommal hiánypótlási felhívást küldünk, ha az adott jogosultsági kritérium, vagy az adott jogosultsági szempontot igazoló dokumentum hiánya vagy hibája hiánypótlás keretében pótlatható.

3. Tartalmi értékelési szempontok

Az értékelés megfelelt/részben megfelelt/nem felelt meg/nem releváns minősítéssel történik, a megfelelt minősítés 1, a nem felelt meg és nem releváns minősítés 0, a részben megfelelt minősítés 0,5 pontnak számít. A „megfelelt”, „nem felelt meg”, vagy „részben megfelelt” minősítést a szakmai értékelőnek részletes indoklással kell alátámasztania.

Amennyiben az adott szempontra vonatkozó információk alapján nem dönthető el egyértelműen, hogy a projekt megfelel-e, vagy sem a kritériumban elvártaknak, akkor egyszeri alkalommal tisztázó kérdés kerül megküldésre a támogatást igénylőnek. A tisztázó kérdés megválaszolása során a kérelem tartalmi elemeinek módosítására nincs lehetőség. Amennyiben a kérelmező a tisztázó kérdésben foglaltakat nem teljesíti, vagy válasza alapján továbbra sem egyértelmű a kritériumnak való megfelelés, akkor az adott szempont a rendelkezésre álló információk alapján kerül értékelésre.

„Részben megfelelt” és „nem felelt meg” válasz esetén a szakmai értékelő támogatási feltételt szabhat az adott szempont teljesülésére. Az előnyt jelentő szempontok esetében támogatási feltétel előírása nem releváns, illetve ezen szempontokra adott nem felelt meg vagy részben megfelelt minősítés önmagában nem jelent azonnali elutasítást.

Tájékoztatjuk a tisztelt támogatást igénylőt, hogy az Irányító Hatóság a támogatási kérelmet elutasítja, amennyiben:

- az 1.1., 1.2., 2.1., 3.2, 3.3., 3.4., 3.6., 3.7., 3.10, 3.13., 4.1., 5.1., és 5.3. pontok valamelyikében az értékelési szempont „nem felelt meg” minősítést kap,
- a lenti táblázatban szereplő Irányító Hatóság által meghatározott, adott támogatási kérelem vonatkozásában releváns tartalmi értékelési szempontok alapján (ide nem értve az adott támogatási kérelem esetében nem releváns minősítésű szempontokat) a támogatási kérelem nem éri el a maximum szerezhető pontok legalább 50%-át.

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt / Részben megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns)
1.	Illeszkedés a TOP Plusz céljaihoz	
1.1.	A kiválasztási kritérium a TOP Plusz valamely konkrét céljához/céljaihoz, és az abból levezetett felhívás céljaihoz való szoros illeszkedést és kapcsolódást vizsgálja. A beavatkozás legalább egy, de lehetőség szerint több OP célhoz is hozzájárul.	Megfelelt Nem felelt meg
1.2	A tervezett fejlesztés illeszkedik a Fővárosi Területfejlesztési Programhoz és az Otthon Budapesten – Integrált Településfejlesztési Stratégiában meghatározott stratégiai célokhoz.	Megfelelt Nem felelt meg
1.3	A tervezett fejlesztések támogatják a mozgásban gazdag, aktív és mikromobilitásra épülő, így a gyaloglást és kerékpározást előtérbe helyező napi életvitelt.	Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg
1.4	A tervezett fejlesztés a városi életminőség javítását szolgáló zöldinfrastruktúra előtérbe helyezésére, mennyiségi és minőségi fejlesztésére irányul.	Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg
1.5	A tervezett fejlesztések segítik kivédeni, illetve tompítani az emberi egészségre is veszélyes szélsőséges klimatikus hatásokat; valamint befogadó, minden társadalmi rétegnek vonzó, aktív időtöltést lehetővé tevő környezetet teremtet.	Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg
2.	Kizáró okok vizsgálata	
2.1	A támogatást igénylő és a támogatási kérelem tárgya nem tartozik a Felhívás 1.2. pontjában és az „ÁÚF 21-27” c. dokumentumban meghatározott kizáró okok alá.	Megfelelt Nem felelt meg
3.	Szakmai indokoltság, megalapozottság	
3.1.	A projekt a feltárt szükségletekre/igényekre/ /hiányokra/problémákra reagál, amelyeket tényadatok támasztanak alá. Ehhez a szakmai alátámasztás (pl.: meglévő állapot bemutatása), indoklás és/vagy megfelelően részletezett helyzetelemzés, releváns esetben igényfelmérés elkészült, megfelelő adatbázisokra, eddigi káreseményekre, térképekre stb. támaszkodva. Az értékelés során a következők kerülnek vizsgálatra: <ul style="list-style-type: none"> - A projekt felépítése logikus, jól átgondolt, - A probléma jól alátámasztott/valós, a támogatást igénylő bemutatja milyen tényadatokra, adatbázisokra, térképekre és egyéb forrásokra támaszkodott, ezek megfelelnek a valóságnak. - Van-e strukturális (szabályozási) probléma a beruházást kiváltó okok között. - Megfelelően felmérte-e a támogatást igénylő a helyzetet és körülményeket (a projekt nincs alultervezve/túltervezve, a problémára arányos választ ad, a probléma kontextusát ismeri a pályázó és lehetőség szerint az okokat kezeli). - A pályázó nem hoz létre kihasználatlan kapacitást. 	Megfelelt/ Részben megfelelt/ Nem felelt meg

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt / Részben megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns)
	Bemutatásra került az alkalmazott technológia, műszaki-szakmai megoldások indokoltsága, lehetőség szerint figyelembe veszi a legkorszerűbb, leghatékonyabb lehetséges megoldásokat. (Amennyiben releváns.) A támogatást igénylő a támogatási kérelemben célérték vállalást tett a releváns indikátorokra és releváns szakmai adatszolgáltatási mutatókra vonatkozóan. A célérték vállalások összhangban vannak a bemutatott projekt tartalmával és az indikátorhoz kapcsolódó elvárásokkal.	
3.2.	A tervezett fejlesztés illeszkedik a fővárosi tematikus stratégiához (pl.: SECAP, Radó Dezső Terv, Budapesti Mobilitási Terv, Közlekedés-biztonsági Stratégia, Zöld Infrastruktúra füzetek, Kerékpárforgalmi Főhálózati Terv).	Megfelelt Nem felelt meg
3.3.	A projekt egy utca vagy utcaszakasza vonatkozó fejlesztéseket tartalmaz, kivételt képeznek ez alól a tematikájukban összefüggő ún. iskolautcák.	Megfelelt Nem felelt meg
3.4.	A helyzetelemzés alátámasztja a tervezett fejlesztés indokoltságát, szükségességét.	Megfelelt Nem felelt meg
3.5.	A projekt a valós lakossági igények felmérésével valósul meg, hogy egy hosszú távon is fenntartható, az itt élők számára értéket képviselő, megbecsült projekt jöhessen létre.	Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg
3.6.	A tervezett fejlesztés tartalmaz gyalogos- és kerékpáros közlekedés fejlesztését / a gépjárműforgalom csillapítását / akadálymentesítést támogató beavatkozást.	Megfelelt Nem felelt meg
3.7.	A tervezett fejlesztés megvalósít zöld- / kékinfrastruktúra fejlesztését / ökológiai szempontok érvényesítését támogató beavatkozást.	Megfelelt Nem felelt meg
3.8.	A projekt keretében fejlesztéssel érintett közutak és közforgalom elől el nem zárt magánutak esetében mértékadó terhelés függvényében figyelembe vételre kerültek a vonatkozó útügyi szabványok.	Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg
3.9.	Gyalogos közlekedéshez kapcsolódó infrastruktúra kiépítése, felújítása, valamint közösségi közlekedési megállók és állomások esetében (pl.: járdák, gyalogátkelőhelyek, leszállóperonok) a releváns útügyi műszaki előírások figyelembevételre és alkalmazásra kerültek. Attól eltérni megfelelően indokolt esetben lehetséges.	Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg
3.10.	A támogatási kérelem összhangban van az Összevont Tervzsűri szakmai véleményével. A Megalapozó Dokumentumban ellenőrzésre kerül, hogy az előzetes Összevont Tervzsűri által megfogalmazott kötelezően javítandó projektelemek a támogatási kérelem részeként benyújtott dokumentum csomagban javításra kerültek. Továbbá ellenőrzésre kerül, hogy az előzetes Összevont Tervzsűri által megfogalmazott észrevételek és javaslatok alapján a projekt tartalom javításra került. Amennyiben a javaslatok (nem kötelezően javítandó projektelemek) nem kerülnek beépítésre, úgy azt a Megalapozó Dokumentumban a támogatást igénylőnek indokolnia szükséges.	Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg
3.11.	A projekt keretében történő zöldinfrastruktúra fejlesztése során a tervezett növénytelepítés nem eredményez közbiztonsági és	Megfelelt

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt / Részben megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns)
	közlekedésbiztonsági szempontból aggályos, több oldalról zárt, átláthatatlan közterületi szakaszokat, takart közlekedési csomópontokat. Erre a kötelező fenntartási időszakban is tekintettel kell lenni.	Részben megfelelt Nem felelt meg
3.12.	A projekt biztosítja a kerékpárral való közlekedés feltételeit az út vagy utca tervezett tulajdonságainak és funkciójának megfelelően.	Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg
3.13.	Amennyiben a projekt közlekedésfejlesztési tevékenységet tartalmaz, a beruházás biztosítja a biztonságos közlekedési feltételeket valamennyi közlekedő számára, különös tekintettel a legvédtelenebb közlekedőkre a gyalogosokra és kerékpárosokra. A projekt a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv. 8. § (1a) bekezdésével összhangban került tervezésre valamennyi érintett közlekedő igényeinek a figyelembevételével a vonatkozó szakági Útügyi Műszaki előírások szerint.	Megfelelt Nem megfelelt Nem releváns
4.	Fenntarthatóság	
4.1.	Az értékelés során a következők kerülnek vizsgálatra: <ul style="list-style-type: none"> - Építéssel, eszközbeszerzéssel járó beruházás jövőbeli kihasználtsága reálisan lett megítélve. - A tervezett létesítmények a rendelkezésre álló információk alapján olyan műszaki-szakmai tartalommal, minőséggel készülnek, amelyek biztosítják a hosszú távú fenntartást. - Az üzemeltetési költségek reálisak és arányosak a fenntartó költségvetéséhez képest (üzemeltetési modelltől/bevételektől függően). - Az üzemeltetéshez rendelkezésre áll-e a humánerőforrás és egyéb elemek, vagy, ha nem/részben, hogyan lesz biztosítva. - A fő beruházási célhoz kapcsolódnak-e olyan kiegészítő elemek, amelyek a beruházás későbbi sikerességét garantálják, amennyiben támogatható és releváns. 	Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg
5.	Horizontális szempontok vizsgálata	
5.1	A támogatási kérelem megfelel az adott felhívásban rögzített horizontális elvárásoknak. A vizsgálat kiterjed arra, hogy a programok előkészítése, végrehajtása, monitoringja, értékelése és a programokról való jelentéstétel során figyelembe veszik a következőket (amennyiben releváns): <ul style="list-style-type: none"> - A férfiak és nők közötti egyenlőségnek, a nemek közötti egyenlőség érvényesítése. - A nemek, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékonyságon, koron vagy szexuális 	Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt / Részben megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns)
	<p>irányultságon alapuló bármilyen hátrányos megkülönböztetés megelőzését.</p> <p>- A fogyatékossgal élő személyek számára biztosítandó hozzáférhetőséget.</p> <p>Ha a támogatást igénylő települési önkormányzat, az igénylőnek igazolnia kell a helyi esélyegyenlőségi program meglétét és a tervezett fejlesztés ahhoz való illeszkedését.</p> <p>Ha a támogatást igénylő ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerv, vagy többségi állami tulajdonban álló jogi személy, az igénylőnek igazolnia kell az esélyegyenlőségi terv meglétét.</p> <p>Támogatást igénylő vállalja, hogy a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés betervezésre és megvalósításra kerül, amennyiben a projekt tartalma alapján az releváns.</p>	
5.2	<p>Az Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat előzetes megalapozása megtörtént és vállalja a támogatást igénylő, hogy a központi útmutató szerint az Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatot legkésőbb az 1. mérföldkőig elkészíti.</p> <p>A DNSH elvek alapján a projekt rendelkezésre álló szakmai-műszaki tartalma és azok várható hatása alapján megállapítható, hogy az nem okoz jelentős kárt a 6 célkitűzés egyikében sem.</p>	<p>Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg</p>
5.3	<p>A támogatást igénylő megismerte az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt jogokat, és a projekt tervezése során mérlegelte, hogy azok hogyan érintik a projekt megvalósítását. Vállalta továbbá az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglaltak betartását mind a projekt megvalósítása során mind a fenntartási időszak alatt. Tudomásul veszi, hogy az adott elvárás teljesítését az Irányító Hatóság az adott időszakban vizsgálhatja. A benyújtott támogatási kérelem vizsgálata²⁹ során a projekt kapcsán Alapjogi Chartát érintő jogsérelem gyanúja nem merült fel.</p> <p>A támogatást igénylő rendelkezik az Alapjogi Chartában szereplő alapjogok a megvalósítás során történő érvényesítésére alkalmas mechanizmusokkal.</p>	<p>Megfelelt Nem felelt meg</p>
6.	Költségvetés vizsgálata	
6.1	<p>A kiválasztási kritérium vizsgálja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a források felhasználásának hatékonyságát, amennyiben releváns a felhívásokban meghatározott fajlagos költségeknek való megfeleléssel (, - az általános és szakmai belső arányok betartását, - az egyes tevékenységek megfelelően kerültek-e az egyes állami támogatási kategóriák szerinti besorolásra (amennyiben releváns), 	<p>Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg</p>

²⁹ Az Irányító Hatóság a vizsgálatot elsősorban a hozzá hivatalosan beérkezett információk, illetve az Arachne Kockázatértékelő Eszköz alapjogokat érintő negatív információi alapján folytatja le.

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt / Részben megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns)
	<ul style="list-style-type: none"> - az egyszerűsített költségelszámolási szabályok megfelelően alkalmazásra kerültek, - a költségvetés indokolt, összhangban áll a helyzetelemzésben foglaltakkal, valamint a tervezett tevékenységekkel. 	
7.	Előnyben részesítő szempontok	
7.1	<p>Szakmai megalapozottság</p> <p>A tervezett fejlesztés az Egészséges utcák szempontrendszer szerint mérten nagy mértékű változást ér el az adott úton, utcán, utcaszakaszon.</p> <p>Megfelelt: Az Egészséges Utcák Design Check eszközzel elvégzett pontozás alapján a meglévő és tervezett állapot közötti különbség legalább 20 pont. $D > 20$</p> <p>Részben megfelelt: Az Egészséges Utcák Design Check eszközzel elvégzett pontozás alapján a meglévő és tervezett állapot közötti különbség nem éri el a 20 pontot, de legalább 10 pont. $10 < D < 20$</p> <p>Nem megfelelt: Az Egészséges Utcák Design Check eszközzel elvégzett pontozás alapján a meglévő és tervezett állapot közötti különbség nem éri el a 10 pontot. $D < 10$</p>	<p>Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg</p>
7.2	<p>Integráltság</p> <p>A tervezett fejlesztés a területet érintő összes releváns közlekedési mód és közterületi, városi funkció összhangját, a hálózati kapcsolatok folytonosságát szem előtt tartja.</p> <p>Megfelelt: A pályázat keretében fejleszteni kívánt közlekedési módok és funkciók a meglévő hálózatba illeszkednek, továbbá a tervezett fejlesztés illeszkedik több, mint 2 fővárosi tematikus stratégiához.</p> <p>Részben megfelelt: A pályázat keretében fejleszteni kívánt közlekedési módok és funkciók a meglévő hálózatba részben illeszkednek, továbbá a tervezett fejlesztés illeszkedik legalább 2 fővárosi tematikus stratégiához.</p> <p>Nem megfelelt: A pályázat keretében fejleszteni kívánt közlekedési módok és funkciók a meglévő hálózatba nem illeszkednek, továbbá a tervezett fejlesztés legfeljebb 1 fővárosi tematikus stratégiához illeszkedik.</p>	<p>Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg</p>
7.3	<p>Szinergia</p> <p>A tervezett fejlesztésnek illeszkednie szükséges fővárosi tematikus stratégiákon túl az adott területet érintő további közlekedési, köztérépítészeti, városfejlesztési vagy egyéb gazdasági, társadalmi vagy környezeti rövid és hosszútávú tervekhez. A projekt környezetében folyamatban lévő és tervezett fejlesztések alátámaszthatóan erősítik a fejlesztés által megvalósítani kívánt hatást.</p>	<p>Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg</p>

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt / Részben megfelelt / Nem felelt meg / Nem releváns)
	<p>Megfelelt: A pályázat keretében kidolgozott fejlesztés illeszkedik a környező területeken megvalósuló rövid, közép és hosszú távú tervekhez, tovább erősítve a fejlesztés által megvalósítani kívánt hatást, illetve más problémát is enyhít.</p> <p>Részben megfelelt: A pályázat keretében kidolgozott fejlesztés illeszkedése a környező területeken megvalósuló rövid, közép és hosszú távú tervekhez nem teljeskörű, nem került részletesen alátámasztásra.</p> <p>Nem megfelelt: A pályázat keretében kidolgozott fejlesztés nem illeszkedik a környező területeken megvalósuló rövid, közép és hosszú távú tervekhez.</p>	
7.4	<p>Költséghatékonyság</p> <p>A tervezett fejlesztés megfelel a Felhívásban meghatározott költségkorlátoknak és a legnagyobb mértékben érvényesül a költséghatékonysági szempont mind az érintett lakosságszám / költség (A) mind a fejlesztéssel érintett utca vagy utcaszakasz területe / költség (B) viszonyában.</p> <p>Megfelelt A projekt költségösszetételében az építéshez és eszközbeszerzéshez kapcsolódó költségek legalább 65%-a az önállóan támogatható tevékenységek megvalósítását szolgálja. $N > 65\%$</p> <p>Részben megfelelt: A projekt költségösszetételében az építéshez és eszközbeszerzéshez kapcsolódó költségek legalább 40, de nem több, mint 65%-a az önállóan támogatható tevékenységek megvalósítását szolgálja. $40\% < N < 65\%$</p> <p>Nem megfelelt meg: A projekt költségösszetételében az építéshez és eszközbeszerzéshez kapcsolódó költségek legfeljebb 40%-a szolgálja csupán az önállóan támogatható tevékenységek megvalósítását. $N < 40\%$.</p>	<p>Megfelelt Részben megfelelt Nem felelt meg</p>

Terüleetspecifikus értékelési szempontok:

	Értékelési szempont	Adható pontszám (max.100 pont)	Magyarázat
1.	Egészséges utcák	0-70 pont	Kiinduló érték és tervezett, megvalósítandó érték közti különbség mértéke 1,4-szeres szorzóval súlyozva, de maximum 70 pont (HS „delta tényező”-nek 1,4-szerese

	Értékelési szempont	Adható pontszám (max.100 pont)	Magyarázat
			D = tervezett állapot Egészséges Utcák összpontszáma - a meglévő állapot Egészséges Utcák összpontszáma) Részletes pontozási magyarázat a Felhívás mellékleteként közzétett „Egészséges Utcák értékelési rendszer” c. excel táblázatban található.
2.	Komplexitás		
2.1	A kapcsolódó földszinti sáv bevonása a tervezésbe (üzlet, portál, közösségi hely, belső udvar bevonása megnyitással, stb.)	0/3	A projekt fejlesztési területén, a fejlesztéssel érintett közterülettel közvetlenül határos épületben legalább egy helyiség, vagy belső udvar megnyitása közhasználati és/vagy közösségi célra igen: 3 pont nem: 0 pont A szempontnak való megfelelést a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni.
2.2	Közösségi tér kialakítása utcához kapcsolódó teresedéseken	0/5	Legalább egy, újonnan kialakított rekreációs, illetve közösségi (játék, sport, kultúra, ismeretterjesztés, vagy pihenés) célú létesítmény esetén 5 pont: ha kialakít közösségi/rekreációs létesítmény(ek)e)t 0 pont: ha nem alakít ki ilyen létesítmény(ek)e)t A szempontnak való megfelelést a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni.
2.3.	Illemhely	0/2	Meglévő illemhelyet újra üzemeltetésbe von, vagy újat telepít/hoz létre. igen: 2 pont nem: 0 pont A szempontnak való megfelelést a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni.
2.4.	Utastávó	0/1	A fejlesztési területen van közösségi közlekedés megálló, de nincs utastávó 1 pont: ha kialakít utastávót a megállóban 0 pont: ha nem alakít ki új utastávót A szempontnak való megfelelést a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni.
2.5.	Költség-hatékonysági szempont: 1.) érintett lakosság szám / költség	2-8	A pontszám két szempont összegzésével alakul ki (A+B) A) Érintett használók fajlagos költség: A projekt becsült bruttó költségvetése [Ft]

	Értékelési szempont	Adható pontszám (max.100 pont)	Magyarázat
	2.) fejlesztéssel érintett utca vagy utcaszakasz területe / költség		<p>osztva a fejlesztéssel érintett utcaszakasz használó lakosság / úthasználók (gyalogos, bringás, autós, ahol az autós 1,2 főnek, kerékpáros és gyalogos használó 1-1 főnek számít) számlálásán vagy EFM+számlálásán alapuló csúcsórai (ami lehet hétközben vagy hétvégén) értékkel. A mutató alapján sorba rendezzük a projekteket a legalacsonyabbtól a legmagasabb területre vetített fajlagosig. Majd a sorba rendezett értékeket 4 egyenlő intervallumra osztjuk. A legalacsonyabb értékű kvartilisbe eső projektek 4, a második kvartilis 3, a harmadik 2, a legmagasabb értékű kvartilis 1 pontot kap.</p> <p>B) Területi fajlagos költség: A projekt becsült bruttó költségvetése [Ft] osztva a fejlesztéssel érintett utcaszakasz területével (faltól falig és a projektben érintett csomóponttól csomópontig tartó folyópálya szakasz – Design Checklist szerinti vizsgált terület - együtt az utcahossz geometriai középvonalával szorozva) [nm]. A mutató alapján sorba rendezzük a projekteket a legalacsonyabbtól a legmagasabb területre vetített fajlagosig. Majd a sorba rendezett értékeket 4 egyenlő intervallumra osztjuk. A legalacsonyabb értékű kvartilisbe eső projektek 4, a második kvartilis 3, a harmadik 2, a legmagasabb értékű kvartilis 1 pontot kap</p>
2.6.	Illeszkedés a fővárosi ITS (2021-2027) akcióterületekhez	0/2	<p>A projekt illeszkedik az Élhető belváros, és/vagy a Barnamezős területek, és/vagy a Kék-zöld hálózat akcióterületekhez</p> <p>igen: 2 pont nem: 0 pont</p> <p>A szempontnak való megfelelést a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni.</p>
2.7.	Közösségi tervezéssel vagy reprezentatív közvéleménykutatással megalapozott projekt	0/3/5	<p>A projekt tervezése során alkalmaznak közösségi tervezést vagy reprezentatív közvéleménykutatást</p> <p>0 pont: ha nem alkalmaznak</p> <p>3 pont: közösségi tervezéssel VAGY reprezentatív közvéleménykutatással tervezett a projekt</p> <p>5 pont: közösségi tervezéssel ÉS reprezentatív közvéleménykutatással tervezett a projekt</p>

	Értékelési szempont	Adható pontszám (max.100 pont)	Magyarázat
			A szempontnak való megfelelést a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni.
2.8.	Civil szervezet vagy helyi közösség támogatása, részvétele az előkészítésben	0/2	A projekt előkészítése a helyi közösség bevonásával és/vagy civil szervezet támogatásával történik igen: 2 pont nem: 0 pont A szempontnak való megfelelést a megalapozó dokumentumban szükséges bemutatni.
2.9.	Energiahatékonysági és a megújuló energia felhasználás bővítése	0/2	A megvalósult projekt fenntartásához szükség van-e külső energiaforrás becsatlakoztatására: 0 pont: igen, és ez nem megújuló energiaforrás 2 pont: igen, de ez megújuló energiaforrásból biztosítható / nincs szükség külső energiaforrás becsatlakoztatására.

9. AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁSOKRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

9.1. Állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések

Támogatáshalmozódás

1. Azonos vagy részben azonos azonosítható elszámolható költségek esetén állami támogatás abban az esetben halmozható más, helyi, regionális, államháztartási vagy uniós forrásból származó állami támogatással, ha az nem vezet a csoportmentességi rendeletekben vagy az Európai Bizottság jóváhagyó határozatában meghatározott legmagasabb támogatási intenzitás vagy támogatási összeg túllépéséhez.
2. Állami támogatás különböző azonosítható elszámolható költségek esetén halmozható más, helyi, regionális, államháztartási vagy uniós forrásból származó állami támogatással.
3. Az egy projekthez igénybe vett összes támogatás - függetlenül attól, hogy annak finanszírozása uniós, országos, regionális vagy helyi forrásból történik - támogatási intenzitása nem haladhatja meg az irányadó uniós állami támogatási szabályokban meghatározott támogatási intenzitást vagy támogatási összeget.
4. Amennyiben a 651/2014/EU bizottsági rendelet 8. cikk (4) bekezdésében meghatározott támogatás, a csekély összegű támogatás, a mezőgazdasági csekély összegű támogatás és a csekély összegű közszolgáltatási támogatás nem rendelkezik azonosítható elszámolható költségekkel, a támogatás bármely egyéb, azonosítható elszámolható költségekkel rendelkező állami támogatással halmozható. Az azonosítható elszámolható költségekkel nem rendelkező támogatás a csoportmentességi rendeletekben és az Európai Bizottság jóváhagyó határozatában meghatározott legmagasabb teljes finanszírozási határértékig bármilyen más, azonosítható elszámolható költségekkel nem rendelkező állami támogatással halmozható.

9.2. A felhívás keretében nyújtott egyes támogatási kategóriákra vonatkozó egyedi szabályok

Csekély összegű támogatás esetén:

2024. június 30-ig vagy a 638/2023. (XII. 28.) Korm. rendelet vonatkozó módosításának hatályba lépéséig támogatott projektekre vonatkozó általános csekély összegű (de minimis) támogatási szabályok:

1. A csekély összegű támogatásra vonatkozó részletes szabályokat az 1407/2013/EU bizottsági rendelet, a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló 638/2023. (XII. 28.) Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.
2. Az egy és ugyanazon vállalkozásnak minősülő vállalkozások részére az 1407/2013/EU bizottsági rendelet hatálya alá tartozó, Magyarországon az adott évben valamint az azt megelőző két pénzügyi évben odaítélt csekély összegű támogatás (ezen alcím vonatkozásában a továbbiakban: támogatás) bruttó támogatástartalma nem haladhatja meg a 200 000 eurónak, közúti kereskedelmi áru fuvarozást ellenszolgáltatás fejében végző, egy és ugyanazon vállalkozásnak minősülő vállalkozások esetén a 100 000 eurónak megfelelő forintösszeget, figyelembe véve az 1407/2013/EU bizottsági rendelet 3. cikk (8) és (9) bekezdését.
3. A támogatás a csekély összegű közszolgáltatási támogatással a 360/2012/EU bizottsági rendeletben meghatározott felső határig halmozható. A támogatás más csekély összegű támogatásokról szóló rendeleteknek megfelelően nyújtott csekély összegű támogatással a fent meghatározott felső határig halmozható.
4. A támogatás nem halmozható azonos elszámolható költségek vagy azonos kockázatfinanszírozási célú intézkedés vonatkozásában nyújtott állami támogatással, ha az így halmozott összeg meghaladná a csoportmentességi rendeletekben vagy az Európai Bizottság jóváhagyó határozatában meghatározott legmagasabb támogatási intenzitást vagy összeget.
5. A kedvezményezettnek az 1407/2013/EU bizottsági rendelet 5. cikk (1) bekezdése figyelembevételével - az ott meghatározott feltételek teljesítésének megállapítására alkalmas módon - nyilatkoznia kell a részére a támogatás odaítélésének évében és az azt megelőző két pénzügyi évben nyújtott csekély összegű támogatások támogatástartalmáról.

2024. június 30-a vagy a 638/2023. (XII. 28.) Korm. rendelet vonatkozó módosítása után támogatott projektekre vonatkozó általános csekély összegű (de minimis) támogatási szabályok:

1. A támogatásra vonatkozó részletes szabályokat (ideértve a felhívásban használt fogalmak meghatározását) az általános de minimis rendelet, a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló 638/2023. (XII. 28.) Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.
2. A kedvezményezett és a vele egy és ugyanazon vállalkozásnak minősülő vállalkozások részére az általános de minimis rendelet hatálya alá tartozó, bármely három év során Magyarországon odaítélt általános csekély összegű támogatás (a továbbiakban: támogatás) bruttó támogatástartalma nem haladhatja meg a 300 000 eurónak megfelelő forintösszeget, figyelembe véve az általános de minimis rendelet 3. cikk (8) és (9) bekezdését, amelyek a fűző, felvásárlás és szétválás esetére tartalmaznak további rendelkezéseket.
3. A kedvezményezettnek az általános de minimis rendelet 7. cikkének (4) bekezdése figyelembevételével - az ott meghatározott feltételek teljesítésének megállapítására alkalmas

- módon - nyilatkoznia kell a részére a támogatás odaítélését megelőző három év (háromszor háromszázhatvanöt nap) során nyújtott csekély összegű támogatások támogatástartalmáról.
4. A támogatást nyújtó a kedvezményezettnek az általános de minimis rendelet 7. cikk (4) bekezdésével összhangban igazolást állít ki a támogatás összegéről bruttó támogatási egyenértékben kifejezve, és annak csekély összegű jellegéről, közvetlenül utalva az általános de minimis rendeletre.
 5. A támogatás euró és forint közötti átváltásánál a 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet 35. §-a alapján kell eljárni.
 6. Az általános de minimis rendelet alapján nyújtott támogatás más csekély összegű támogatásokról szóló rendeleteknek megfelelően nyújtott csekély összegű támogatással a vonatkozó bizottsági rendeletekben foglalt felső támogatási határok közül a legmagasabb felső határig halmozható.
 7. Az általános csekély összegű támogatás halmozható azonos támogatható költségek vonatkozásában vagy azonos kockázatfinanszírozási célú intézkedés vonatkozásában nyújtott állami támogatással, ha a halmozás következtében az odaítélt támogatások nem lépik túl bármely csoportmentességi rendeletben vagy a Bizottság által elfogadott határozatban az egyes esetek meghatározott körülményeire vonatkozóan rögzített maximális intenzitást vagy összeget.
 8. A több részletben fizetendő támogatást az odaítélése időpontjában érvényes értékére kell diszkontálni. A diszkontálás céljára és a bruttó támogatástartalom kiszámításához az odaítélés idején érvényes referenciárátát kell alkalmazni.

Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás esetén:

A helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatásra vonatkozó részletes szabályokat a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belsőpiaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról (általános csoportmentességi rendelet) szóló 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.) I-II. fejezete és III. fejezetének 56. cikke, a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló 638/2023. (XII. 28.) Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

Előzetes jóváhagyás céljából be kell jelenteni az Európai Bizottság részére a helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatást, ha a támogatás összege egyazon infrastruktúra esetén meghaladja a 11 millió eurónak megfelelő forintösszeget, vagy a projekt összköltsége meghaladja a 22 millió eurónak megfelelő forintösszeget.

Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás helyi infrastruktúra építéséhez, bővítéséhez vagy korszerűsítéséhez nyújtható, ha ezen infrastruktúra helyi szinten hozzájárul az üzleti és a fogyasztói környezet korszerűsítéséhez és ipari bázisok fejlesztéséhez.

A támogatás nyújtásának feltétele, hogy a megvalósuló infrastruktúrát nyílt, átlátható és megkülönböztetés-mentes alapon kell a felhasználók rendelkezésére bocsátani. Az infrastruktúra használatáért felszámított vagy eladása során meghatározott árak szokásos piaci árak kell lennie.

Az infrastruktúra működtetését koncesszióba adni vagy azzal harmadik felet megbízni csak nyílt, átlátható és megkülönböztetés-mentes módon, a vonatkozó jogszabályok betartásával lehet.

Személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés esetén:

A személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezés akkor nyújtható, ha a közszolgáltatási szerződés megfelel a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény (a továbbiakban: személyszállítási törvény) 25. §-ában és a vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. október 23-i 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 315., 2007.12.3., 1. o.; a továbbiakban: 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet) 4. cikkében foglalt rendelkezéseknek. A személyszállítási közszolgáltatásért járó ellentételezésre vonatkozó szabályokat továbbá a a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról szóló 638/2023. (XII. 28.) Korm. rendelet, valamint az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet szabályozza.

A szolgáltató kiválasztásának összhangban kell állnia a személyszállítási törvény 23. §-ában és az 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkében foglaltakkal.

A szolgáltató ellentételezésének összhangban kell állnia a személyszállítási törvény 30. §-ában és az 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikkében és mellékletében foglaltakkal.

A pályázati dokumentumoknak és a közszolgáltatási szerződéseknek tartalmazniuk kell, hogy a személyszállítási közszolgáltatás végzésébe milyen mértékben vonható be alvállalkozó, figyelemmel arra, hogy a személyszállítási közszolgáltatás igazgatásával és ellátásával megbízott belső szolgáltató a személyszállítási közszolgáltatás több mint 50%-át köteles maga nyújtani. Az a közszolgáltatási szerződés, amely egyidejűleg rendelkezik a személyszállítási közszolgáltatás megtervezéséről, felépítéséről és működtetéséről, teljes alvállalkozói bevonást engedhet a személyszállítási közszolgáltatások működtetésére.

A támogatásból beszerzett tárgyi eszköz rendeltetésében az amortizációs időszak végéig változás nem történhet, használatából bármely szervezetnek az uniós állami támogatási szabályokkal összeegyeztethetetlen gazdasági előnye nem származhat.

10. TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

Tájékoztatjuk, hogy a támogatási kérelmek elbírálásához felhasználjuk az Önről a közhiteles adatbázisokban elérhető adatokat.

10.1. Milyen adatkezelési kötelezettségek vannak?

Az általános adatvédelmi rendelet (GDPR) előírásaiból fakadó kötelezettségek

A támogatási kérelem benyújtásának célja, hogy Ön - sikeres elbírálás és támogatási döntés esetén - a tervezett projekt megvalósítására támogatási szerződést kössön. A támogatási kérelem feldolgozásához szükséges, hogy kezeljük azokat a személyes adatokat, amelyeket Ön a támogatási kérelemben és annak mellékleteiben tüntetett fel. Az adatokat a <https://www.palyazat.gov.hu> honlapon elérhető Adatvédelmi nyilatkozatban szereplő adatkezelési célok szerint kezeljük.³⁰

Ön felelős azért, hogy – az (EU) 2016/679 rendelet (általános adatvédelmi rendelet) előírásainak megfelelően – a támogatási kérelemben és annak mellékleteiben feltüntetett további érintettek (Ön és az esetleges konzorciumi partnereinek, tulajdonosainak nevében és érdekében eljáró más személyek) személyes adatainak a kezelése és a fejlesztéspolitikai intézményrendszer számára történő rendelkezésre bocsátása megfelelő joggalappal és az érintettek megfelelő tájékoztatását követően történik. Az adatkezelés jogalapját jogszabályi felhatalmazás, az érintettre vonatkozó szerződéses kötelezettség, vagy az érintett előzetes, egyértelmű, megfelelő tájékoztatáson alapuló, önkéntes és határozott hozzájárulása képezheti, amelyben félreérthetetlen hozzájárulását adja a rá vonatkozó személyes adatok meghatározott célból és körben történő kezeléséhez. Az érintettektől személyes adatai kezeléséhez általános jelleggel hozzájárulás nem kérhető.

Felhívjuk a figyelmet, hogy ha helyszíni szemlére kerül sor, akkor ennek keretében azt is megvizsgálhatjuk, hogy a fentieket megfelelően dokumentálták-e. Ha az adatkezelés jogszerűségével kapcsolatban a döntés-előkészítési folyamat bármely szakaszában kétség merül fel, akkor ennek vizsgálatához a releváns dokumentumokat be kell nyújtania.

10.2. További dokumentumok

A Felhívás elválaszthatatlan része az Általános Útmutató a 2021-2027-es programozási időszakban meghirdetett felhívásokhoz c. dokumentum és az Elszámolási Útmutató, amelynek hatályos verziója megtalálható a www.palyazat.gov.hu honlapon a Programok/Széchenyi Terv Plusz aloldalon a Kacsolódó dokumentumok között.

³⁰ Az adatkezelés jogalapja az (EU) 2016/679 rendelet 6. cikk (1) bekezdés b) pontja.

Az Általános Útmutató a 2021-2027-es programozási időszakban meghirdetett felhívásokhoz és az Elszámolási Útmutató az alábbiakról nyújt tájékoztatást:

Általános Útmutató a 2021-2027-es programozási időszakban meghirdetett felhívásokhoz

1. Az Útmutató célja, hatálya
2. Kizáró okok listája
3. A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja
4. Tájékoztatás kifogás benyújtásának lehetőségéről
5. Tájékoztató támogatói okirat kibocsátásáról vagy a támogatási szerződés megkötéséről
6. A biztosítéknyújtási kötelezettségre vonatkozó tájékoztató
7. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek
8. Tájékoztatás a projektek megvalósításáról, finanszírozásáról, és előrehaladásának követéséről
9. A közbeszerzési kötelezettségre vonatkozó tájékoztató
10. Tájékoztatásra és nyilvánosságra vonatkozó kötelezettségek
11. A horizontális (környezetvédelmi, esélyegyenlőségi és a nők és férfiak egyenlőségét biztosító) követelmények
12. A felhívással, a projektkiválasztási eljárással és a projektmegvalósítással kapcsolatos legfontosabb jogszabályok

Elszámolási Útmutató

- I. Nemzeti Szabályozás az Elszámolható Költségekről
- II. A kifizetési kérelemben benyújtandó, elszámolható költségek valódiságát igazoló, valamint a szakmai beszámolót alátámasztó dokumentumok – „Mátrix”
- III. A kifizetési kérelemben benyújtandó alátámasztó dokumentumok hitelesítését szolgáló ellenőrzés szempontjai
- IV. Pályázati általános forgalmi adóról szóló útmutató

Kérjük, hogy a támogatási kérelmet az útmutatók figyelembevételével készítsék el!

11. ÜGYFÉLSZOLGÁLATOK ELÉRHETŐSÉGE

Ha további információkra van szüksége, forduljon bizalommal az Egységes Fejlesztéspolitikai Ügyfélszolgálathoz a 06/1 896-0000 normál díjazású telefonszámon.

Elektronikus elérhetőségeinkről és a nyitvatartási időről részletes információt a www.palyazat.gov.hu oldalon a Kapcsolat menüpontban talál.

Kérjük, hogy a felhívással kapcsolatos közleményeket is kövesse nyomon a palyazat.gov.hu oldalon!

12. CSATOLANDÓ MELLÉKLETEK LISTÁJA

12.1. Milyen dokumentumokat kell csatolni a támogatási kérelemhez?

Kérjük, csatolja a kérelemhez az alábbiakat: *(Részletes lista a Módszertani Útmutató 2.4.2. pontjában olvasható)*

1. Az egészséges utcák módszertan szerint elvégzett elemzés a jelenlegi és a tervezett állapotra,
2. A szakmai elővéleményezés során tett javaslatok alapján korrigált Megalapozó dokumentum (digitálisan előállított, kereshető PDF formátumban),
3. Összevont Tervsúri előzetes jegyzőkönyve
4. Előzetes tervezői költségbecslés excel formátumban, a felhívás 7.3. pontjában részletezettek szerint.
5. Pályázatok publikálásához szükséges vizuális anyagok: minimum 2 db látványterv vagy illusztráció, amelyek szemléltetik a tervezett állapotot (A látványtervek és/vagy illusztrációk szabadon választott technikával készülhetnek pl. fotorealisztikus vagy grafikai illusztráció, esetleg kollázs vagy egyéb technika.)
6. Konzorciumi Együttműködési Megállapodás

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket a támogatási kérelem elkészítésekor kell csatolni! A támogatást igénylő adatait tartalmazó *Nyilatkozat* c. dokumentum példányát pedig a támogatási kérelem véglegesítése és lezárása után az elektronikus kitöltő program fogja generálni, így az a csatolandó mellékletek között nem került felsorolásra. A Nyilatkozat aláírását és elküldését, továbbá támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának folyamatát az „ÁÚF 21-27” 3. pontja tartalmazza.

12.2. Milyen dokumentumokat kell csatolni a támogatási szerződéshez?

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket a támogatási szerződés megkötése során csatolni szükséges.

1. a kedvezményezett nevében aláíró személy vagy személyek - a költségvetési szerv, a helyi önkormányzat, a kisebbségi önkormányzat, az egyházi jogi személy, a felsőoktatási intézmény, a közalapítvány és az állam kizárólagos tulajdonában lévő gazdasági társaság kivételével - pénzügyi intézmény által igazolt, ügyvéd által ellenjegyzett vagy közjegyző által hitelesített aláírás mintáját,
2. a kedvezményezett - a költségvetési szerv, a helyi önkormányzat, a nemzetiségi önkormányzat, az egyházi jogi személy, a felsőoktatási intézmény, a közalapítvány és az állam kizárólagos tulajdonában lévő gazdasági társaság kivételével - alapító (létesítő) okiratát vagy jogszabályban meghatározott nyilvántartásba vételét igazoló okiratát.
3. Konzorciumi megállapodás támogatásban részesített projekt megvalósítására (amennyiben releváns).

12.3. Milyen dokumentumokat kell csatolni az első kifizetési kérelemhez?

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket az első kifizetési kérelem – az előleget ideértve – benyújtása során csatolni szükséges.

Minden olyan dokumentum, mely a támogatási kérelem benyújtásától a támogatási szerződés megkötéséig nem kerül benyújtásra és a Korm. rendelet az 1. kifizetési igénylés benyújtásáig előírja.

13. A FELHÍVÁS SZAKMAI MELLÉKLETEI

13.1. A felhívás indokoltsága és az OP-hoz való illeszkedése

A felhívás célja:

A felhívás célja a Budapesten élők életminőségének javítása olyan közterület-megújítási projekteken keresztül, amelyek kifejezetten az emberi egészséget szem előtt tartva kerülnek megtervezésre. Az egészség megőrzésében kiemelt szerepe van az egészséges életmódnak, a rendszeres mozgásnak, a sérülékeny csoportok védelmének és a prevenciónak.

A kiírás célja olyan projektek támogatása, amelyek:

- támogatják a mozgásban gazdag, aktív és mikromobilitásra épülő, így a gyaloglást és kerékpározást előnyben részesítő napi életvitelt;
- támaszkodnak a városi életminőség javítását szolgáló zöldinfrastruktúra előtérbe helyezésére, mennyiségi és minőségi fejlesztésére;
- segítik kivédeni, illetve tompítani az emberi egészségre is veszélyes szélsőséges klimatikus hatásokat; valamint
- befogadó, minden társadalmi rétegnek vonzó, aktív időtöltést lehetővé tévő környezetet teremtenek.

Az egészséges életmód egyik alapvető feltétele a mozgásban gazdag életvitel, amelynek egyik legegyszerűbben teljesíthető formája, ha az emberek napi rendszerességgel közlekednek gyalogosan vagy kerékpárral. Ehhez olyan városi környezetre van szükség, ahol az emberek védtelen közlekedőként is biztonságban érzik magukat, ahol egyszerű átkelni az úttesten, ahol nincs nagy zaj vagy csak egyszerűen: az emberek szívesen sétálnak és bicikliznek.

Ehhez szükséges a gépjárműforgalom csillapítása, az úttesten való átjutás akadálymentes biztosítása, tekintettel a gyermekekre, az idősekre és a fogyatékkal élőkre is. Olyan kialakításra van szükség, amely kielégíti a helyi közösségek, az itt élők és az idelátogatók igényeit, továbbá magas esztétikai értéket hordoz, hozzájárul a városrehabilitációhoz és a rendezett, egységes képet mutató utca kialakítását célozza meg.

Fontos továbbá a biztonságos közlekedés biztosítása a gyalogos és kerékpáros forgalom ösztönzésére. Gyalogos átkelők, kerékpárutak, kerékpársávok létrehozása, ezek megfelelő megvilágítása, a meglévő közvilágítás új utcakeresztmetszethez való igazítása. Az utcák közbiztonságának általános javítása tájépítészeti eszközökkel, a közvilágítás megfelelő fejlesztésével.

A városi életminőséget, valamint az emberek egészségi állapotát pozitív értelemben befolyásoló jellemzők közül számos áll közvetlen összefüggésben a minőségi és mennyiségi szempontból is kielégítő zöldinfrastruktúra jelenlétével. A tiszta levegő biztosítása, a szállópor megkötése, a zajhatások mérséklése, a fák temperáló és páraalakító, valamint árnyékadó képessége mind olyan „szolgáltatások”, amelyek közvetve és közvetlenül is hozzájárulnak az emberi egészségi állapot és életminőség javításához (zöldinfrastruktúra mint városi közmű). A változó klimatikus körülmények között pedig egyre fontosabb, hogy az egyre szélsőségesebb jelenségekhez (extrém hőhullámok, hirtelen lezúduló esőzések, szélviharok, stb.) alkalmazkodni képes környezet kerüljön kialakításra.

Mindezek miatt fontos a városi zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése, hogy a városi csapadékvíz-gazdálkodás segítségével keresztül csökkentjük a városi árvizek kialakulásának valószínűségét, illetve a mikroklima javításával enyhítsük a hőhullámok okozta felmelegedést. A hosszútávú fenntartható városfejlesztés fontos eszköze, hogy minőségi zöldfelületek jöjjenek létre, a meglévő értékes növényzet élettere ne csökkenjen, hanem gyarapodjon, javuljon. Kialakításuk során fontos az ökológiai szempontokkal összhangban álló, környezetbarát megoldások alkalmazása, melyek csökkentik a környezetterhelés és a klímaváltozás hatásait, javítják a helyi klímát, és pozitív irányban hatnak a lakosság életminőségére is.

Az egészséges utcák kialakításához nélkülözhetetlen, hogy ott az emberek jól is érezzék magukat. Ehhez az alapvető fizikai kritériumokon túl (legyen hol félreállni és megpihenni), szükséges az is, hogy ezeken az utcákon és tereken legyen mit látni és csinálni is, valamint hogy egy mindenki számára befogadó és biztonságos környezet alakuljon ki, ahol az emberek otthon érzik magukat.

Programozási keretek

A TOP Plusz Budapest ERFA prioritása a fejlett régióknak minősülő Budapest fejlett régiókatégeriára jutó területi alapú ERFA fejlesztéseit támogatja. A Fővárosi Közgyűlés 2021. március végén 664/2021. (03. 31.) határozati számmal a **Fővárosi Területfejlesztési Programot (FŐTEP)**, majd 2021. április végén 884/2021. (04. 28.) határozati számmal az **Otthon Budapesten - Integrált Településfejlesztési Stratégiát (ITS)** fogadta el, melyek a TOP Pluszban megjelenő beavatkozások alapját adják, a TOP Pluszban megvalósított beavatkozások meghatározása fővárosi integrált területi program keretében történik.

Átfogó cél	ÉLHETŐ BUDAPESTET MINDENKINEK		
Stratégiai célok	ESÉLYTEREMTŐ BUDAPEST	ZÖLD BUDAPEST	NYITOTT BUDAPEST
	Elérhető lakhatás, a budapestiek egészségének és életkörülményeinek javítása.	Élhető és egészséges, értékőrző és értékteremtő, klímatudatos város.	Kezdeményező városkormányzás, ahol kulcsszerepet kap az együttműködés és az innováció.

Intézkedési tartalom, főbb beavatkozási tématerületek

Élhetőbb városi környezet megteremtése integrált településfejlesztési beavatkozásokkal

Az 1990-es évek végéig a közlekedéstervezés és közlekedési infrastruktúra-fejlesztés gyakorlata a gépjárműforgalom által igényelt kapacitások kiszolgálása volt, mind a forgalom akadálymentes lebonyolódásának, mind a közterületi parkolási igények kielégítése tekintetében. Ennek következtében

a zöldfelületek, a gyalogos- és kerékpáros forgalom számára rendelkezésre álló terület a minimálisra csökkent, az aktív mobilitás feltételei a város számos pontján nem adottak. Az aktív mobilitás egyrészt a szemléletváltozás, másrészt a fiatalabb generációk nyitottsága miatt egyre népszerűbb, ugyanakkor az ezt kiszolgáló infrastruktúra hiányos, a nyomvonalak még nem alkotnak egységes hálózatot, illetve a legforgalmasabb belvárosi útszakaszokon a jelenlegi szerkezeti kialakítás mellett biztonságos kerékpáros útvonalak nem jelölhetők/építhetők ki. Ugyanakkor a kísérleti projektként felfestett kerékpársávok forgalma jól jelezte, hogy Budapesten nagy igény van ezeknek az útvonalaknak a biztonságos kialakítására. A modal split kedvező irányú elmozdulása érdekében általánosságban a mobilitási igények csökkentése mellett cél a közösségi közlekedés, valamint a szorosan hozzá kapcsolódó aktív és mikromobilitás előtérbe helyezése. A személygépjármű-forgalom nagyságának mérséklésével párhuzamosan nyílhat lehetőség a közterületek keresztmetszeti elrendezésének újragondolására, a gyalogos- és kerékpárforgalmi területeknek a növelésére a meglévő forgalmi sávok terhére.

A klímamodellek előrejelzéseinek felhasználásával végzett modellszámítások alapján Budapesten 30 éves időtávon két fontos klímahatást kell kiemelni. A hőmérsékleti extrémek gyakoriságának és a maximális hőmérsékletek, illetve a hirtelen lezúduló csapadékok gyakoriságának és mennyiségének drasztikus emelkedésével kell számolni. Növekvő hősziget-hatás a sűrűn beépített belvárosi területeken. Az 1901 és 2018 közötti időszakban mintegy 1,36 °C-os emelkedés mutatható ki Budapest évi középhőmérsékletének alakulásában, ezzel párhuzamosan a napfénytartam évi összege az 1970-es évek kezdetétől nő. A nagymértékű városi hősziget-hatás elsősorban a belvárosban és a pesti oldalon jelentős, itt a kevés zöldfelület és a burkolt felületek magas aránya okozza a túlzott felmelegedést. A nyári hőségidőszakban a belváros felszínhőmérséklete 20-25 °C-kal magasabb, mint a város szélén található erdőterületeké. A hőhullámok hatására egészségügyi problémák jelentkeznek, mely különösen súlyosan érinti az időskorú népességet. Budapesten a 65 év feletti lakosok száma közel 370.000 fő, közülük több mint 30.000-en a legsűrűbben lakott, a hősziget-hatásnak legjobban kitett belvárosi kerületekben élnek. A hőhullámos, kánikulai napokon egyértelműen megnő a halálesetek száma. A magas légszennyezettség (PM10) a hőhullámokkal kombinálva tovább növeli a 75 év feletti halálozását. Budapesten a küszöbhőmérséklet feletti napok átlagos többelhalálozása 2005 és 2014 között 15-20% között volt, míg országos szinten mindez átlagosan 16%.

A csatornahálózat Budapesten részben egyesített, részben elválasztott rendszerű. Több csatornaszakasz, illetve felszíni vízvezető rendszer kapacitáshiányos, ezért extrém csapadékesemények esetén a vízvezető rendszer túlterhelése, az utak, aluljárók elöntése következik be és villámárvizek alakulnak ki, a heves esőzések pedig akadályozzák a közlekedést és balesetveszélyt jelentenek. A hirtelen lezúduló csapadékok mind a természetes befogadónál (kisvízfolyások, Duna), mind a szennyvíztisztítók problémákat okoznak. A csapadékvíz helyben tartása, hasznosítása és késleltetett lefolyása nem megoldott. Az elvezetési infrastruktúra állapota, kapacitáshiánya mellett a jelenséghez a zöldfelületek alacsony mértéke is hozzájárul, valamint az a körülmény, hogy a jogszabályaink kifejezetten akadályozzák a helyben, zöldfelületen történő csapadékszikkasztást és hasznosítást.

A zöldfelületi rendszer hatással van a városklímára, ezen belül is a levegő páratartalmára, hőháztartására (városi hőszigetekre). A főváros területének mindössze 2%-a zöldterület (azaz közpark vagy közkert), ami alapján a zöldterületi ellátottság alacsony, 6 m²/fő és a közparkok térbeli eloszlása is egyenetlen, a belváros egyes részein (VI., VII. Kerület) kiugróan alacsony, 1 m²/fő alatti értékkel. A belváros beépítési sajátosságai miatt a zöldfelületek bővítésére, új parkok kialakítására nagyon korlátozott lehetőségek, a terület zöldfelületi rendszere alapvetően szigetes, zárványos elrendezésű, az elemeket csak néhol kötik össze lineáris zöldfelületi elemek. Ha a közparkok mellett az egyéb zöldfelületi elemeket is figyelembe vesszük, Budapest teljes területének zöldfelület-intenzitása 52,5% volt 2015-ben, míg a belvárosi kerületekre kb. 10% volt a jellemző. Problémát jelent továbbá a klímaváltozás hatására belvárosban is egyre terjedő invazív fajok és allergének növekvő jelenléte, valamint a hagyományosan alkalmazott dísznövények egy részének alacsony ellenálló képessége.

A kedvezőtlen levegőminőség és a magas zajterhelés Budapest legfőbb környezeti problémái közé sorolhatók, károsítják az itt lakók egészségét, ez által nagyban rontva a város élhetőségét (levegőszennyezettség ld. Energiatakarékos épületek és szolgáltatások).

Megoldást olyan integrált településfejlesztési beavatkozások jelenthetnek, melyek a szürke-kék-zöld infrastruktúrák összehangolt fejlesztését célozzák elősegítve az aktív mobilitást, a környezetbarát, akadálymentes és humanizált közterületek kialakítását. A tervezett beavatkozások illeszkednek az ITS-hez.

Főbb beavatkozások:

- Integrált településfejlesztési beavatkozások részeként fő- és mellékútvonalak komplex átalakítása az adaptív csapadékvízgazdálkodás, hőszigetelés csökkentése árnyékolással és aktív mobilitást támogató infrastruktúra fejlesztéssel és forgalomszabályozással (ideértve pl. útburkolat, alépitmény, közműkiváltás, közműcsatorna, kerékpárút és járda építés, aktív mobilitás ösztönzése, forgalomcsillapítási beavatkozások, megállóhelyek, buszöblök, esőbeálló kialakítása, felújítása, fejlesztése, buszsávok kialakítása);
- Kerékpározható útvonalak kialakítása, a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása, kerékpárosbarát fejlesztések, környezetbarát közlekedési módok elterjesztése;
- Települési közterületek akadálymentes, családbarát és környezettudatos, klímabarát megújítása a „slow city ~ lassú város” megközelítéssel összhangban;
- Közutak és nyilvános illemhelyek hálózatának bővítése, fejlesztése;
- A szabadidő hasznos eltöltését segítő rekreációs övezetközösségi terek kialakítása;
- Közlekedésbiztonság fokozását szolgáló beruházások megvalósítása (pl.: gyalogátkelőhelyek kialakítása, csomópontok forgalomlassító és -csillapító átépítése stb.);
- Községi közlekedés térnyerését szolgáló beruházások megvalósítása;
- Belterületi zöld és kék infrastruktúra fejlesztése, zöldfelületek megújítása, bővítése, klímavédelemhez kapcsolódó zöldfejlesztések, rekreációs célú zöldfelületi fejlesztések;
- Fenti infrastrukturális fejlesztésekhez kapcsolódó klíma- és környezettudatos szemléletmód és aktív mobilitás terjedését szolgáló helyi szemléletformáló akciók és képzések.

A Felhívás az alábbi OP-ban meghatározott feljogosító feltételekhez és azokban meghatározott stratégiákhoz, jogszabályokhoz kapcsolódik:

- A közbeszerzési piac hatékony monitoringmechanizmusai
- Eszközök és kapacitás az állami támogatásra vonatkozó szabályok hatékony alkalmazása céljából
- Az Alapjogi Charta hatékony alkalmazása és végrehajtása
- A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény végrehajtása és alkalmazása a 2010/48/EK tanácsi határozattal összhangban
- A társadalmi befogadásra és a szegénység csökkentésére irányuló nemzeti stratégiai szakpolitikai keret
- A romák befogadására vonatkozó nemzeti stratégiai szakpolitikai keret

13.2. A felhíváshoz kapcsolódó jogszabályok:

Törvények:

- 1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről
- 1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról
- 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről
- 2000. évi C. törvény a számvitelről
- 2003. évi CXXV. évi törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CXCV. törvény államháztartásról
- 2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról

Rendelet

- 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről
- 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet a 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről
- 1652/2021. (IX. 21.) Korm. határozat a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz éves fejlesztési keretének megállapításáról
- 314/2012. (XI. 8.) a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
- 337/2016. (XI. 17.) Korm. rendelet a kerékpárutakkal összefüggő egyes műszaki adatok nyilvántartásáról
- 355/2017. (XI. 29.) Korm. rendelet az országos kerékpárút-törzshálózat egyes elemeinek és a főutakkal párhuzamos kerékpárutak lakott területen kívüli szakaszai kezelőjének kijelöléséről

638/2023. (XII.28.) Korm. rendelet a 2021–2027 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról
419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről

Uniós jogszabályok

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1058 RENDELETE (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízügyi politika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról

Az Európai Unió Alapjogi Chartája

Az Európai Parlament és a Tanács 1370/2007/EK rendelete (2007. október 23.) a vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

A BIZOTTSÁG (EU) 2023/2831 RENDELETE (2023. december 13.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról

A Bizottság 651/2014/EU rendelete (2014. június 17.) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról

Egyéb előírások

e-UT 03.04.13 Kerékpározható közutak tervezése

e-UT 06.03.11. Kerékpárutak, gyalogutak és járdák pályaszerkezete

e-UT 03.07.25:2022 A gyalogosközlekedés közforgalmú létesítményeinek tervezése

e-ÚT 03.07.24. A közúti közösségi közlekedés (tömegközlekedés) pályáinak, utas- és járműforgalmi létesítményeinek tervezése

e-ÚT 03.05.12 Akadálymentes közúti létesítmények

Segédlet a közszolgáltatásokhoz és egyéb szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtéséhez

„Kedvezményezettek Tájékoztatási Kötelezettségei a 2021-2027-es fejlesztési ciklusban KTK Plusz” c. útmutató

Arculati Kézikönyv Plusz c. útmutató

13.3. További mellékletek

A) Szakmai mellékletek:

- 1) Módszertani Útmutató
- 2) Megalapozó dokumentum sablon
- 3) Konzorciumi együttműködési megállapodás minta (támogatási kérelem benyújtásához)
- 4) Konzorciumi együttműködési megállapodás minta (támogatott projektekhez)
- 5) Kerékpárforgalmi létesítmények mellé telepíteni javasolt és nem javasolt növények
- 6) Segédlet a közszolgáltatásokhoz és egyéb szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtéséhez
- 7) Akadálymentesítési feltételek az örökségvédelmi szempontból érintett objektumok esetében
- 8) „Egészséges Utcák értékelési rendszer” részletes pontozási tábla
- 9) Likviditási terv sablon

B) Fogalomjegyzék:

Burkolat-felújítás: ha teljes pálya-, vagy csak sáv szélességben hosszabb szakaszokon a kopóréteg vagy a teljes pályaszerkezet cseréje, illetve burkolat megerősítés (profilmarással, aszfaltkopó,- és kötőréteg terítéssel) valósul meg.

Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat: olyan eljárás, amely megakadályozza, hogy az infrastruktúra potenciális hosszú távú éghajlati hatásoknak legyen kiszolgáltatva, egyúttal biztosítja az „első az energiahatékonyság” elvének érvényesülését, valamint azt, hogy a projektből származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás szintje összhangban legyen a 2050-es klímasemlegességi célkitűzéssel.

Fejlesztés (új létesítmények építése, bővítés): Meglévő vizek és vízepítési létesítmények (csatornák, tározók, műtárgyak stb.) kapacitásának bővítése, növelése, illetve azon új létesítmények építése, létrehozása, amelyekkel a kívánt infrastrukturális cél elérése biztosított.

Felújítás (rekonstrukció): Műtárgyak, létesítmények, berendezések műszaki állapotának olyan mértékű javítása, hogy az jól megközelítse, elérje az azonos típusú új létesítmény műszaki állapotát. Vízepítés területén egyik tipikus felújítás: a meglévő, de nem megfelelően működő, eredeti (vízjogi engedélyben megadott) teljesítőképességre bővítendő vizek és vízi-létesítmények munkái, ide értve az építmény, ill. egyéb tárgyi eszköz alkotórészeit, lényeges elemeinek részleges cseréjét, valamint a kapcsolatos műtárgyak esetleges átépítését, illetve ha szükséges, újjal való felcserélését.

Forgóeszköz: olyan eszköz, amely rendeltetése szerint a tevékenységet, a működést tartósan nem, legfeljebb egy évig szolgálja (a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 23-28.§).

Integrált településfejlesztési stratégia (ITS): a településfejlesztési koncepcióban foglalt környezeti, társadalmi és gazdasági célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló középtávú fejlesztési program.

Kerékpárforgalmi Főhálózati terv: feladata, hogy felmérje a település és környezete kerékpáros közlekedésének a helyzetét: meglévő hálózatot és annak állapotát, kerékpáros forgalmát, kerékpározhatóságát, a kerékpáros közlekedést akadályozó tényezőket, a hálózat hiányzó elemeit, és ezek alapján javaslatot adjon a fejlesztésekre annak érdekében, hogy a kerékpáros közlekedés aránya növekedhessen, és minél többen választhassák mindennapi eszközként a kerékpárt.

Kerékpárosbarát: Olyan tevékenység, hely, illetve létesítmény, amely a kerékpárral közlekedők igényeit tudatosan figyelembe veszi és azok kielégítését (minősített módon) megvalósítja.

Projekt tartalom: a támogatási szerződésben rögzített, vagy bármely, e rendelet alapján a támogatási kérelemben, illetve a kifizetési igénylésekben, továbbá bejelentésekben, kérelmekben a projekttel kapcsolatban szolgáltatott adat.

Támogatási kérelem: a felhívásban meghatározott alaki és formai követelményeknek megfelelő dokumentum, amely egy projekt támogatásban részesítésére irányul, és amelynek részei a projektadatlap és a mellékletek.

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ AZ *EGÉSZSÉGES UTCÁK PROGRAM* PÁLYÁZATI FELHÍVÁSÁHOZ

TOP_Plusz-4.1.1-23

Healthy
Streets®

Budapest
2023 november

*A módszertani útmutatót összeállította a
Főpolgármesteri Hivatal Várostervezési Főosztálya*

Tartalom

Bevezetés.....	5
1. EGÉSZSÉGES UTCÁK PROGRAM BEMUTATÁSA.....	6
1.1. AZ EGÉSZSÉGES UTCÁK MÓDSZERTAN - [Járókelő (2019)]	6
1.2. HOGYAN FEJLESSZÜK AZ UTCÁINKAT?	6
• HASZNÁLJUK A KÖZTEREKET MÁSKÉPP.....	7
• CSÖKKENTSÜK A FORGALOM SEBESSÉGÉT	7
• CSÖKKENTSÜK A FORGALOM NAGYSÁGÁT.....	7
• RENDEZETTEBB UTCÁKAT.....	7
• TÖBB NÖVÉNYT	7
• KEZELJÜK AZ ELHANYAGOLT TEREKET.....	7
• NÉZZENEK AZ UTCÁRA AZ ÉPÜLETEK.....	8
• TÁMOGASSUK A KÖZÖSSÉGI TULAJDONLÁST	8
• TARTSUK TISZTÁN AZ UTCÁKAT.....	8
1.3. HEALTHY STREET DESIGN CHECK - AZ EGÉSZSÉGES UTCÁK ESZKÖZ HASZNÁLATA.....	9
• HOL ALKALMAZHATÓ?	9
• MIKOR ÉRDEMES HASZNÁLNI?.....	9
• HOGYAN KELL AZ ÉRTÉKELÉST ELVÉGEZNI?	9
• MIRE VAN SZÜKSÉG AZ ÉRTÉKELÉSHEZ?	10
• MIT JELENT AZ EREDMÉNY?	10
• HOGYAN ÉRTELMEZZE AZ EREDMÉNYEKET?.....	11
2. AZ EGÉSZSÉGES UTCÁK PROGRAM KIÍRÁSÁNAK FONTOSABB ELEMEI	13
2.1. ALAPADATOK.....	13
2.2. FOLYAMATA.....	14
2.3. ÜTEMEZÉSE.....	15
2.4. AZ EGYES ÜTEMEKHEZ BENYÚJTANDÓ TARTALMAK:	16
2.4.1. I. ÖSSZEVONT TERVZSÚRI_MEGALAPOZÓ DOKUMENTUM: <i>EUP kiírás 2.3. pontja alapján</i> 16	
2.4.2. TÁMOGATÁSI KÉRELEM:	19
2.4.3. NYERTES PROJEKT_II. ÖSSZEVONT TERVZSÚRI:.....	20
2.4.4. I. MÉRFÖLDKŐ: Engedélyes tervek benyújtása.....	20
2.4.5. II. MÉRFÖLDKŐ: Kiviteli tervek benyújtása	20
2.4.6. III. MÉRFÖLDKŐ_PROJEKTZÁRÁS: A projekt zárására a megkezdéstől számítva 48 hónap áll rendelkezésre.	20
2.5. ÉRTÉKELÉSI SZEMPONTRENDSZER, PONTOZÁS.....	21

2.5.1. TÁMOGATHATÓ ÉS NEM TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉGEK: (EUP kiírás 2.1. és 6.1. pontjai)	21
3. PROJEKT KIDOLGOZÁSÁNAK SZAKMAI SZEMPONTJAI	22
3.1. MEGFELELŐ UTCASZAKASZ KIVÁLASZTÁSA	22
3.2. MEGFELELŐ ESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSA	22
3.3. TÁRSADALMASÍTÁS	23
3.4. FENNTARTHATÓSÁG, ENERGIAHATÉKONYSÁG	25
4. MINTAPROJEKT BEMUTATÁSA	26
4.1. VI. KERÜLETI CSENGERY UTCA	26
IRODALOMJEGYZÉK	37

Bevezetés

„Az Egészséges utcák program arról szól, milyen az utcán lenni. Függetlenül attól, hogy az ember ott lakik, vagy csak látogatóban jár arra, egy üzlet tulajdonosa, éppen csak arra sétál vagy biciklizik, szinte mindig lehet találni valami javítanivalót az utca hangulatán, hasznosításán. Miközben lehetetlen általánosságban beszélni arról, hogy hol mit érdemes tenni, az útmutató segítségével azonosíthatja a problémákat és azok lehetséges megoldásait is.

Fontos észben tartani, hogy ahogy minden városban, úgy Budapesten is nagyon sokféle út, utca található, gyorsforgalmi utaktól kezdve, forgalmas főutakon át lakóövezeti utcákig és földutakig. Az útmutató kérdések sorozatával segít megmutatni mindazokat a tényezőket, amelyek befolyásolják egy utca általános minőségét. Az utcák típusa, azok jelenlegi és jövőbeli használata mindig kerüljön megfontolásra, amikor a következő fejezetekben szereplő kérdésekre keressük a választ.” (Egészséges Utcák, Járókelő)

„A Transport for London Egészséges utcák (2017) címmel megjelent útmutatójában Lucy Saunders egészségügyi szakértő és urbanista az egészséges városi utcák 10 kritériumát összegzi. A kritériumok középpontjában a városi ember egészsége áll, a mutatók az utca térhasználati, térelméleti és természetesség kérdéseire egyaránt kitérnek, de elsősorban a közlekedés felől közelítenek. Saunders azt a városi utcát, közteret tartja jó helynek, ahol mindent megtesznek annak érdekében, hogy a „kerékpáros” és a „gyalogos” jól érezze magát, célja, hogy maximalizálja az utcán gyalogosan eltöltött időt.” (Szerdahelyi-Németh Klára, Doktori értekezés, 2022.) „A 10 egészséges utcát leíró indikátor emberi tapasztalatok köré épül, amely hatékony módszer annak felmérésére, hogy az adott hely mennyiben felel meg a biztonságos, tiszta, pihentető és megnyerő környezet iránti igénynek.” (Saunders, 2020, p. 20) (6. táblázat)

1. ábra: A 10 db Egészséges utca indikátor

Sokaknak kell együtt dolgozniuk azért, hogy az utcáinkat egészségessé tegyék. Egy utca jellemzőire hatással van a város önkormányzata, a közlekedésszervező cégek, az egyes kerületek, a rendőrség, az ingatlanfejlesztők és -tulajdonosok, de az ott található vállalkozások és helyi közösségek is. Ez az útmutató azért készült, hogy megismertesse az utcákat alakító fontos tényezőket, és hogy segítsen annak átgondolásában, hogyan javíthatna akár ön vagy közössége is az utcájuk jellemző adottságain.

Nem használható ugyanakkor tervezési segédletként, és arra sem alkalmas, hogy egy utcát az Egészséges utcák jellemzői alapján minősítsen.

1. EGÉSZSÉGES UTCÁK PROGRAM BEMUTATÁSA

1.1. AZ EGÉSZSÉGES UTCÁK MÓDSZERTAN - [Járókelő (2019)]

Legyen minden utca egészséges! A megközelítés lényege, hogy minden városi közterület- és közlekedésfejlesztést egy általánosabb célrendszer alá rendel, amelynek célja az emberek egészségi állapotának és életminőségének javítása. A koncepció 2011-es kidolgozását követően, 2014-ben a Transport for London, a brit főváros közlekedésszervező hatósága alkalmazta elsőként a hétköznapiakban is az Egészséges utcák megközelítést.

Akárcsak más országokban, Magyarországon is veszélyezteti a városokban lakók egészségét és közérzetét a közlekedésből származó légszennyezés, a kevés testmozgás, vagy éppen a csökkenő zöldterületek aránya.

Az Egészséges utcák módszertan az embereket és egészségüket helyezi a középpontba a közterek kialakítását, kezelését és használatát érintő döntések meghozatalakor. Célja, hogy mindenki számára egészségessé, biztonságossá és befogadóvá tegyük utcáinkat.

2. ábra: Módszertan indikátorok

A megközelítés alapja tíz, az utcákat használó emberek élményére összpontosító, úgynevezett Egészséges utca jellemzők. Ezeket prioritásként kell kezelni az utcák tervezése és fenntartása során, egyensúlyba hozva a társadalmi, gazdasági és környezeti fenntarthatóság szempontjait.

A két legfontosabb jellemző:

- Mindenki otthon érzi magát
- Az emberek szívesen sétálnak és kerékpároznak

Ha egy utca egészséges és befogadó környezetet teremt, akkor ott üldögélő, ácsorgó, sétáló és bicikliző embereket találunk,

legyen szó bárkiről a közösségből.

A nyolc további jellemző azokra a lényegi összetevőkre mutat rá, amelyek a két legfőbb jellemző megerősítéséhez szükségesek. Lemenni az utcára olyan élmény, ami az ember összes érzékszervére hatással van, így szükségszerűen a különböző jellemzők is összefüggenek egymással. Például ha az utca nagyon zajos, akkor az emberek nem érzik magukat jól, aminek következtében nem is szívesen sétálnak ott, vagy ülnek biciklire.

1.2. HOGYAN FEJLESSZÜK AZ UTCÁINKAT?

Ha egy utca állapotát az Egészséges utca jellemzői alapján vizsgáljuk, jellemzően ugyanazok a problémák merülnek fel újra és újra. Ha ezekre a gyakorta felmerülő problémákra koncentrálunk, olyan megoldásokat találhatunk, amelyekkel egyszerre javíthatunk többet is az Egészséges utca jellemzők közül. Mit tehetünk azért, hogy az utcáink egészségesebbek legyenek?

- HASZNÁLJUK A KÖZTEREKET MÁSKÉPP

A legtöbb városban a közterek jelentős hányadát utcák teszik ki, ezért az utcák kialakítása nagy hatással van a helyi lakosok egészségére és jó közérzetére, jó esetben ösztönzik, hogy az emberek az utcán időzzenek. Megváltoztathatjuk, hogy miként tekintünk egy utcára, ha újrhangoljuk annak használatát és valódi közösségi és kikapcsolódási térré alakítjuk. Számos utcán az ott haladó és parkoló gépjárművek uralják a teret, az emberek számára többnyire alig marad hely. Szélesíthetjük a járdákat és leszűkíthetjük az úttestet, vagy változtathatunk a parkolási lehetőségen úgy, hogy adott pillanatban kevesebb teret adunk a járműveknek. Buszok és a kerékpárok használják a leghatékonyabban az úttestet – területarányosan sokkal több embert képesek szállítani, mint a személyautók –érdemes megfontolni, hogyan kaphatnak a személygépjárművektől eltérő utazási módok több teret.

- CSÖKKENTSÜK A FORGALOM SEBESSÉGÉT

A járművek sebességének csökkentésével az utca biztonságosabbá, nyugodtabbá, csendesebbé válhat és könnyebb lesz átkelni rajta. Egy lassabb forgalmú utca valószínűleg több embert vonz majd gyalogolni, biciklizni vagy az utcán időzni. A forgalom sebessége csökkenthető épített eszközökkel, de szintén fontos az utca érzetének és használatának megváltoztatása, hogy az emberek figyelmesebben vezessenek. Ez mind hozzájárulhat ahhoz, hogy az emberek szívesebben játsszanak, beszélgessenek, sportoljanak és pihenjenek a közterületeken.

- CSÖKKENTSÜK A FORGALOM NAGYSÁGÁT

Néhány helyen a forgalom nagysága miatt nehéz elképzelni, hogyan válhatna az utca kellemesebb hellyé anélkül, hogy kevesebb jármű járjon arra. Ez az egyik legfőbb oka annak, miért jó ötlet az autózást sétára, kerékpározásra vagy közösségi közlekedésre cserélni. Ez a változás azonban nagy valószínűséggel időbe telik. Ahhoz, hogy ezt elősegítsük, megváltoztathatjuk a forgalom haladását úgy, hogy a gyaloglás, kerékpározás vagy a közösségi közlekedés gyorsabb, kényelmesebb és kellemesebb opcióvá váljon a személygépjármű használathoz képest. Néhány utcát például le lehet zárni az átmenő forgalom elől, míg más utcákra csupán bizonyos típusú járműveket, buszokat vagy kerékpárokat engedhetünk be.

- RENDEZETTEBB UTCÁKAT

Sokkal élvezetesebb és időtöltésre alkalmasabb helyekké tehetjük az utcákat, ha rendbe rakjuk őket. Ahhoz, hogy ezt elérjük, befogadóvá kell tennünk az utcát a legkülönbözőbb emberek számára – el kell távolítani például az akadályokat a kerekesszékekkel, vakvezető kutyával, vagy fehér bottal közlekedők elől. Ahol sok jelzőtáblát, útjelzést és közlekedési lámpát helyeznek el, még a kisebb utcák is forgalmasabbnak tűnhetnek, és kellemetlen lehet a járdán sétálni a sok jelzőtábla és más akadályok miatt. Miközben szükségünk van jól elhelyezett ülőhelyekre, szemetesekre, átkelőhelyekre és kerékpártárolókra, meg kell néznünk, valóban szükségünk van-e a többi, járdán elhelyezett utcabútorra.

- TÖBB NÖVÉNYT

Fák és egyéb növények jól elhelyezett ültetésével hívogatóbbá és megnyugtatóbbá tehetjük az utcákat. A növények jelenléte arra ösztönözheti az embereket, hogy parkként vagy kertként használják az utcát. A zöldfelületek és a különböző vízáteresztő felületek segíthetnek hatékonyabb vízelvezető rendszer kialakításában. Az utcán élő fák és növények árnyékot nyújtanak, tisztítják a levegőt és hozzájárulnak a biológiai sokszínűséghez.

- KEZELJÜK AZ ELHANYAGOLT TEREKET

Biztonságosabbá és hívogatóbbá tehetjük az utcákat, ha rendbe tesszük az elhagyatott, elhanyagolt, sötét, vagy bármilyen okból veszélyesnek tűnő helyeket. Ezt megtehetjük a világítás javításával, a

növényzet túlbujánzásának megakadályozásával vagy az utca kialakításának és használatának újragondolásával.

- NÉZZENEK AZ UTCÁRA AZ ÉPÜLETEK

A biztonságosnak és barátságosnak ható utcákat jellemzően olyan épületek szegélyezik, amelyek ablakai és ajtói az utcára, vagy ahhoz nagyon közel nyílnak. Javíthatjuk az épületek megjelenését az olyan akadályok, mint a kerítések és falak eltávolításával vagy átlátszóbbá tételével. Ahol lehetőség adódik az épületek alakítására, érdemes elérni, hogy a homlokzat az utcához közel, üres fal helyett az utcára néző ablakokkal és ajtókkal épüljön meg.

- TÁMOGASSUK A KÖZÖSSÉGI TULAJDONLÁST

Egyedi hangulatú és ápoltságú utcákat teremthetünk, ha bevonjuk a helyieket a saját környékük alakításába. Ez jelenthet állandósuló változtatásokat, például a helyi lakosok által gondozott növényzet telepítését, vagy időszakos eseményeket és tevékenységeket. Lehetővé tehetjük, hogy az épületekben lakók javítsák az épületeik kinézetét, vagy jobban kihasználják az épületek előtti magántereket. Általánosságban véve ösztönözhetjük az utca közösségi térként való használatát.

- TARTSUK TISZTÁN AZ UTCÁKAT

Fontos, hogy az utcák és a közterek karbantartása magas színvonalon történjen, hogy azok hívogatók, biztonságosak és szeméttől, lehullott levelektől vagy állott víztől mentesek legyenek. A járdák és kerékpárutak tisztítása és karbantartása az úttestekhez hasonlóan elsődleges fontosságú.

Az utcák rendkívüli mértékben különböznek egymástól, így az itt felsorolt beavatkozások is nyilvánvalóan jobban alkalmazhatóak egyes utcák esetén, mint máshol, de mindenhol akad valami tennivaló. Minél több megvalósul a felsorolt intézkedésekből, annál inkább csökkenthető a motorizált közlekedés aránya, az utcák kialakítása és fenntartása pedig egyre vonzóbbá és egyre emberközpontúbbá válhat.

1.3. HEALTHY STREET DESIGN CHECK - AZ EGÉSZSÉGES UTCÁK ESZKÖZ HASZNÁLATA

Ez az eszköz¹ tervezők és mérnökök számára készült azzal a céllal, hogy egy adott utcát az Egészséges Utcák 10 Indikátorának való megfeleléség szempontjából értékelhessenek.

Az Egészséges Utcák megközelítés bármely utcában alkalmazható és a meglévő feltételekre, körülményekre épít, nem pedig egy rögzített végcél, állapotot keres. Ez a megközelítés fokozatos változtatásokat igényel az utcák kialakításával és a közlekedéssel kapcsolatos döntéshozatali folyamatok minden aspektusában. Olyan technikai eszköz, amelynek alkalmazása igényli a közterület-tervezés és kapcsolódó mérnöki ismeretek megértését.

- HOL ALKALMAZHATÓ?

Ez az eszköz magyarországi (budapesti) használatra készült. Magyar tervezők, mérnökök, döntéshozók és népegészségügyi szakemberek bevonásával került kifejlesztésre a helyi viszonyok figyelembevételével. Az eszköz tesztelése tervezők és mérnökök bevonásával történt.

Ezt az értékelő eszközt olyan utcákon kell alkalmazni, amelyeken gyaloglás és kerékpározás iránti igény mutatkozik. Azt méri, hogy az utcák mennyire élhetőek, biztonságosak és vonzóak valamennyi ember számára, séta, kerékpározás és szabadidő céljából.

- MIKOR ÉRDEMES HASZNÁLNI?

Az eszköz alkalmazható az utca tervezésének korai szakaszában, valamint akkor is, ha már a végrehajtott változtatásokat kívánják értékelni, felülvizsgálni. Az eszköz meglévő utcákra és tervezett állapotok értékeléséhez egyaránt alkalmazható. Egy utca átalakítását megelőzően javasolt a meglévő kialakítását értékelni, majd az abból nyert információkat felhasználni az új terv kidolgozásánál, magasabb Egészséges Utcák pontszám elérése érdekében. Az eszköz segítséget nyújthat a különböző tervváltozatok, alternatívák közötti döntés meghozatalában.

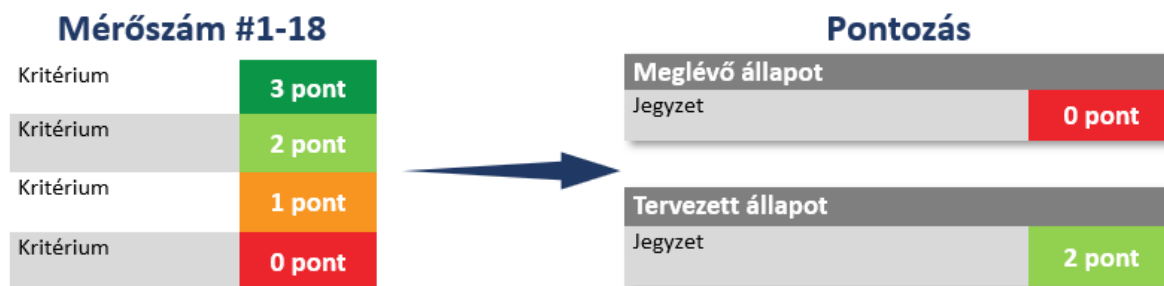
Az eszközzel érdemes részletesen megvizsgálni egyetlen utca vagy akár önállóan egy hosszabb utcaszakasz tervezését. Az eszköz nem alkalmas a gyalogos, kerékpáros és közösségi közlekedési infrastruktúrák kapcsolatainak felmérésére. Nem alkalmas arra sem, hogy nagy területeken értékelje a területhasználattal, közterülethasználattal kapcsolatos szabályozásokat, gyakorlatokat.

- HOGYAN KELL AZ ÉRTÉKELÉST ELVÉGEZNI?

Először töltsse ki a Projekt lapot az ott szereplő alapszereplő információk megadásával.

Ezután a **Pontozás** lapon a *Meglévő állapot*, majd *Tervezett állapot* oszlopok kitöltésével pontozzon minden mérőszámot 3, 2, 1 vagy 0 értékkel. Az összesített Egészséges Utcák pontszám létrehozásához minden mérőszámot pontozni kell. Minden pontszám mellé írja be a Megjegyzés rovatba a számítással kapcsolatos háttérinformációkat (pl. felhasznált adatok, vagy az utca adott pontja, ahol a problémát azonosították). Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy értékelését mások is áttekinthessék és megérthessék, így biztosítva a pontszám objektivitását.

¹ <https://www.healthystreets.com/s/Healthy-Streets-Design-Check-Budapest-September-2022.xlsm>

3. ábra: A pontozás folyamata

Az 1-11-es mérőszámokat az utca leggyengébb pontjai alapján kell értékelni. A megjegyzés rovatban meg kell jelölni az általa leggyengébbnek vélt pontot. A 12-18-as mérőszámok értékelése az utca teljes hossza, vagy hosszabb szakasza alapján történik. A pontozás alapját képező számított távolságokat és arányokat a Megjegyzés rovatban kell megadni.

- MIRE VAN SZÜKSÉG AZ ÉRTÉKELÉSHEZ?

Amikor először használja ezt az eszközt, akkor tanulmányozza át a **Hogyan értékeljük** című útmutatót minden mérőszámra vonatkozóan. Hasznos lehet, ha elolvassa a **Súgó** részt is, amely választ adhat a felmerülő kérdésekre. Az útmutató figyelmen kívül hagyása, könnyen hibás pontszámot eredményezhet!

Első sorban meg kell határozni a vizsgált utca határait, minden értékelésben csak egy utcát vizsgálhat. Ha az értékelendő utca nagyon hosszú, akkor az kisebb szakaszokra bontható, de minden szakasznak tartalmaznia kell legalább egy csomópontot. Öt mérőszám szolgál kifejezetten a csomópontok értékelésére. A meglévő utcák értékeléséhez szükséges lesz csúcsidőben mért és jövőre nézve becsült gépjárműforgalmi adatokra.

Egy meglévő utcát nem lehet pontosan felmérni és értékelni anélkül, hogy személyesen meglátogatnánk, bejárnánk. A műholdfelvételek és online utcaképek nem alkalmasak az olyan mérőszámok értékeléséhez, mint a gyalogút és az úttest felületének minősége, és gyakran nem is aktuális állapotot mutatnak. Meglévő állapot felmérése esetén, a pontos távolságok megállapításához mérőeszközök használata szükséges. A közvilágítás értékeléséhez értelemszerűen sötétedés után kell bejárni a területet. Amennyiben pontos adatok nem állnak rendelkezésre, úgy becslés alapján értékelhet, indokolással az egyes mérőszámokhoz tartozó **Megjegyzés** mezőben. A tervezett állapot értékeléséhez a rendelkezésre álló tervanyagokban szereplő információkat lehet használni.

- MIT JELENT AZ EREDMÉNY?

Az értékelés során maximum 100 pont szerezhető. Minden mérőszám súlyozásra kerül az Egészséges Utcák 10 Indikátorában betöltött szerepe alapján.

Nagyobb súllyal bírnak azok a mérőszámok, amelyek jelentősebb hatást gyakorolnak az emberi egészségre és a gyaloglás, kerékpározás valamint az utcán töltött idő minőségére. Az Egészséges Utcák 10 Indikátorának mindegyike egyaránt hozzájárul az összpontszámhoz.

Az Egészséges Utcák összpontszám általános, közérthető képet nyújt arról, hogy mennyire egészséges az utca kialakítása. A gépjárműforgalom nagysága és sebessége, valamint a gyalogos és kerékpárosok számára biztosított területek nagysága, kialakítása van a legnagyobb hatással az emberi egészségre, és ezért azoknak van legnagyobb szerepe az Egészséges Utcák pontszámában is.

A megszereshető Egészséges Utcák pontszámának nincs alsó határa, elfogadhatósági küszöbértéke. A tervezőknek törekedniük kell a pontszám növelésére, amennyire csak tudják, a rendelkezésre álló erőforrások és a fizikai korlátok keretein belül.

A 3 pontot elérő mérőszám jó teljesítményt jelent az egészséges és vonzó környezet megteremtésében minden gyalogos, kerékpáros és utcán tartózkodó ember számára. Amennyiben egy tervezett állapotra vonatkozó mérőszám 0 pontra értékelt, az komoly problémára figyelmeztet az utca tervezésében, amely az utcát veszélyessé, egészségtelenné vagy nehezen használhatóvá teszi egyesek számára. A mérés a tervezőket arra ösztönzi, hogy fontolják meg, hogyan lehet lecsökkenteni a nulla pontszám esélyét az utcák tervezése során.

Ez az értékelő eszköz nem azt méri, hogy az utcára vonatkozó tervek megfelelnek-e a meglévő országos vagy települési előírásoknak, szabványoknak, hanem a legfontosabbak közül néhány olyan tényezőt mér, amelyek nagyban hozzájárulnak az egészséges környezet biztosításához a gyalogosan, kerékpárral stb. közlekedő emberek számára. Gyakran előfordul, hogy a meglévő utcák alacsony pontszámot kapnak az értékelés alapján, mert azokat még úgy tervezték, hogy a gépjárművek minél gyorsabb, könnyebb áthaladását részesítsék előnyben, ami gyakran hátrányos körülményekkel jár a gyalogosok, kerékpárosok és az utcán szabadidőt eltöltők számára.

- **HOGYAN ÉRTELMEZZE AZ EREDMÉNYEKET?**

Az Eredmények oldalon generált diagram és táblázat a legegyszerűbb módja az eredmények bemutatásának. Az Egészséges Utcák összpontszáma a legfontosabb mutatószám. Ha egy meglévő utcát hasonlít össze egy javasolt tervvel, akkor a pontszám változásra kell összpontosítani, nem a százalékos növekményre.

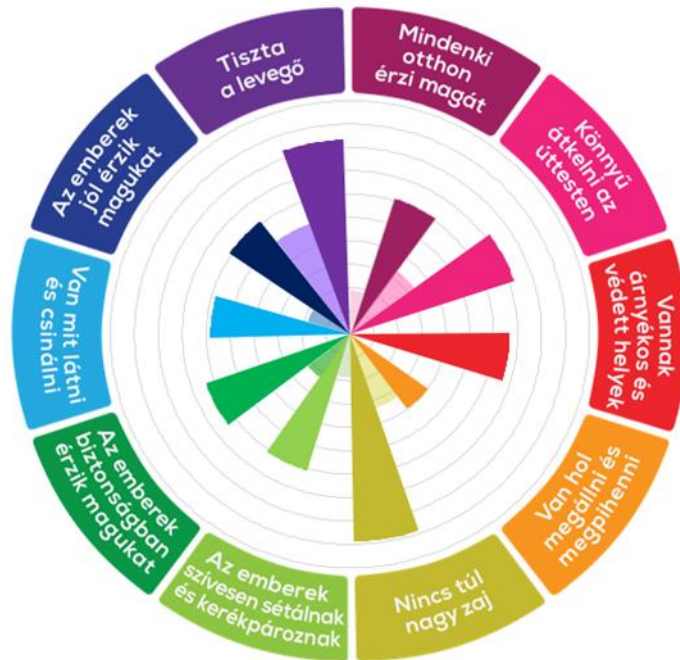
	Meglévő állapot pontszám	Tervezett állapot pontszám
Egészséges Utcák pontszám	19	66
Mindenki otthon érzi magát	19	61
Könnyű átkelni az úttesten	33	72
Vannak árnyékos és védett helyek	0	67
Van hol megállni és megpihenni	0	40
Nincs túl nagy zaj	33	89
Az emberek szívesen sétálnak és kerékpároznak	19	61
Az emberek biztonságban érzik magukat	22	64
Van mit látni és csinálni	0	58
Az emberek jól érzik magukat	19	61
Tiszta a levegő	50	83

4. ábra: Pontszámok kialakulása a meglévő és a tervezett állapotra

Például, ha a meglévő utca 30 pontot ér, a tervezett kialakítás pedig 45 pontot, akkor a 15 pont növekményre kell összpontosítani, nem a relatív, 50 százalékos növekedésre. Ugyanis a pontszám növekmény kisebb mértékű, mint a százalékban kifejezett növekedés. Ha egy meglévő utca 2 pontos, a javasolt elrendezés 3 pontos az adott mérőszámában, az szintén 50 százalékos növekedést jelent, de

az 1 pontos pontszám növelésének előnyei sokkal kisebbek, mint az összességében 15 pontos növekedés.

Ne vonja össze a különböző utcák vagy egy hosszabb utca különböző szakaszainak értékelésével kapott pontszámokat egy területre vonatkozó általános pontszám megadásával, mivel ez elrejtí az egyes utcaszakaszok erősségeit és gyengeségeit.

5. ábra: Egészséges utcák pontszám mátrix

2. AZ EGÉSZSÉGES UTCÁK PROGRAM KIÍRÁSÁNAK FONTOSABB ELEMEI

2.1. ALAPADATOK

<p>Ki nyújthat be támogatási kérelmet? (Részletes információk az EUP felhívás 1.1 és 1.2 fejezetében)</p>	<p>Jelen felhívás keretében Budapest Főváros kerületi önkormányzatai (GFO 321) nyújthatnak be támogatást.</p>
<p>Nyújthat be támogatási kérelmet konzorcium? (Részletes információk az EUP felhívás 1.1 fejezetében)</p>	<p>A támogatási kérelem benyújtására konzorciumi formában is van lehetőség. Konzorciumi partner lehet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budapest Főváros kerületi önkormányzatai (GFO 321), vagy polgármesteri hivatalai (kötségvetési szerv) (GFO 325). • Helyi önkormányzati költségvetési szerv (GFO 322). • Nonprofit gazdasági társaság, szervezet (GFO 57; GFO 599), amelyben az állam vagy önkormányzat – együttesen vagy külön, közvetve vagy közvetlenül – 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik. • Vállalkozás (GFO 11), amelyben az állam vagy a helyi önkormányzat – együttesen vagy külön, közvetve vagy közvetlenül – 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik.
<p>Milyen tevékenységek támogathatóak? (Részletes információk az EUP felhívás 2. fejezetében)</p>	<p>Jelen Felhívás keretében olyan közterület-megújításra vonatkozó projektek támogathatóak amelyek az alábbi önállóan támogatható tevékenységeket tartalmazzák:</p> <p>A) Gyalogos- és kerékpáros közlekedés fejlesztése, a gépjárműforgalom csillapítása, akadálymentesítés</p> <p>B) Zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése, ökológiai szempontok érvényesítése</p> <p>C) Befogadó, közösségi aktivitást ösztönző közterületek létesítése</p>
<p>Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet? (Részletes információk az EUP felhívás 1.3 fejezetében)</p>	<p>2023.12.15-2024.09.30.</p>
<p>Mennyi támogatást lehet igényelni? (Részletes információk az EUP felhívás 3. fejezetében)</p>	<p>250 millió Ft – 2,5 mrd Ft</p>

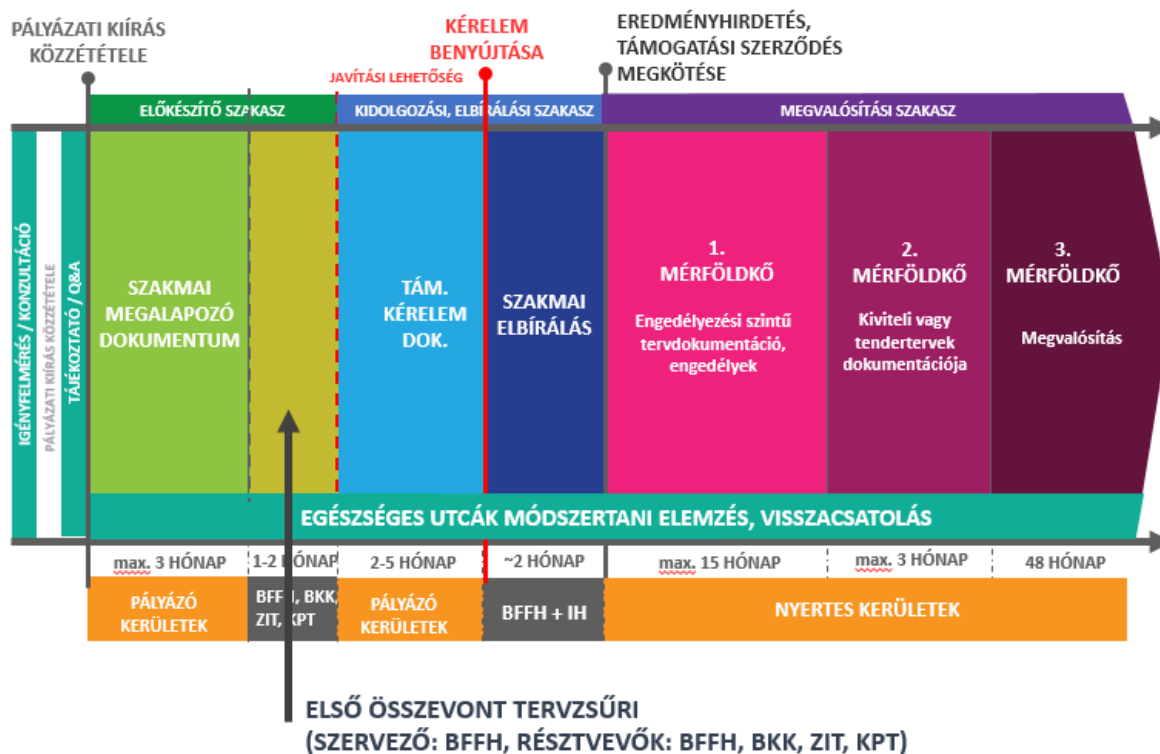
A támogatás visszatérítendő vagy vissza nem térítendő? (Részletes információk az EUP felhívás 3. fejezetében)	A támogatás vissza nem térítendő támogatásnak minősül.
Kell-e önerő a projekthez? (Részletes információk az EUP felhívás 7.2. fejezetében)	Nem.
Mekkora mértékű előleg igényelhető? (Részletes információk az EUP felhívás 7.1. fejezetében)	Akár 100%, a Felhívás 7.1 pontja szerinti feltételek teljesülése esetén.
Mennyi a projekt végrehajtására rendelkezésre álló időtartam? (Részletes információk az EUP felhívás 4. fejezetében)	A projekt fizikai befejezésére a megkezdésétől számított legfeljebb 48 hónap áll rendelkezésre.
Hol valósítható meg a projekt?	A projekt megvalósítási helyszíne Budapest Főváros közigazgatási területe.
Várhatóan hány projekt kap támogatást?	5-50 db projekt.

2.2. FOLYAMATA

2.3. ÜTEMEZÉSE

A pályázati anyag ütemezését és mérföldköveit az alábbi ábra mutatja be.

A pályázati kiírás megjelenésekor indul az ELŐKÉSZÍTŐ SZAKASZ, ahol a jelen útmutató, valamint a pályázat.gov.hu honlagra feltöltött sablon alapján kell elkészíteni a *Megalapozó Dokumentumot*, majd ezt követően egy *szakmai elővéleményezésre*, azaz ÖSSZEVONT TERVZSÚRIZÉSRE kerül sor a folyamatba bevont szervezetekkel együttműködésben:

- Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatala – BFFH
- Budapesti Közlekedési Központ – BKK
- Kerékpárosbarát Tervzsúri – KPT
- Zöldinfrastruktúra Tervzsúri – ZIT

A fent említett szervezetek közös munkacsoportokban zsúrizik a beérkezett projektötleteket, melynek végén észrevételeket, szakmai javaslatokat, valamint kötelezően javítandó szakmai tartalmakat fogalmazhatnak meg. Az Összevont Tervzsúrin való részvételről és az ott megfogalmazottakról jegyzőkönyv készül, melyet a támogatási kérelem benyújtáskor, mintegy részvételről szóló igazolást, mellékelni szükséges. Az Összevont Tervzsúri javaslatainak teljesüléséről készített dokumentumot szintén szükséges a támogatási kérelemhez mellékelni.

Az Összevont Tervzsúri értékelését követően a KIDOLGOZÁS és ELBÍRÁLÁSI SZAKASZ következik. Itt szükséges kidolgozni korrigált Megalapozó Dokumentumot, melyet az Összevont Tervzsúri véleményét figyelembe véve, a már elkészített Megalapozó Dokumentum kiegészítésével/módosításával szükséges elkészíteni. Az elkészült Támogatási Kérelem benyújtását követően a pályázati anyagban szereplő értékelési szempontok alapján megfelelőségi elbírálást végez az Irányító Hatóság, valamint pontozással értékeli Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatala a szakmai tartalom alapján.

Pozitív elbírálást követően kerül sor a Támogatási Szerződés aláírására, valamint megkezdődik a projekt 1. és 2. MÉRFÖLDKÖVEINEK kidolgozása, majd ezek sikeres teljesülése után a MEGVALÓSÍTÁSI SZAKASZ.

 IDŐBELI ÜTEMEZÉS	HATÁRIDŐK
Megalapozó dokumentum	2024. június 28.-ig
Összevont Tervszűri jegyzőkönyv kiadás	2024. július 31-ig
Támogatási kérelem benyújtása	2024. szeptember 30-ig

2.4. AZ EGYES ÜTEMEKHEZ BENYÚJTANDÓ TARTALMAK:

2.4.1. I. ÖSSZEVONT TERVZSŰRI_MEGALAPOZÓ DOKUMENTUM:

EUP kiírás 2.3. pontja alapján

Megalapozó dokumentum összeállítása szükséges az Összevont Tervszűri előzetes szakmai véleményezéséhez, mely során a projekt koncepciószintű tartalmát vizsgálják a fent megnevezett szervezetek (BFFH, BKK, KPT, ZIT).

A Megalapozó dokumentum tartalmát jelen útmutató, továbbá a TOP_Plusz-4.1.1-23 kódszámú, Egészséges utcák program elnevezésű felhívás segédletei között megtalálható „Megalapozó dokumentum sablon” elnevezésű dokumentum elvárásai alapján szükséges összeállítani.²

ÖSSZEVONT TERVZSŰRI ÁLTAL VIZSGÁLT SZEMPONTOK:

- Főváros (BFFH) által vizsgált legfontosabb szempontok:

- Az Egészséges Utcák design check eszköz értékelési szempontjainak való megfelelés.
- Az Egészséges Utcák értékelési rendszerében a kvalitatív szempontoknak való megfelelés.
- Az Egészséges Utcák Program további szakmai tartalmára vonatkozó előírásoknak való megfelelés: urbanisztikai, tájépítészeti, városképi, fenntarthatósági, üzemeltethetőségi szempontok.
- Fővárosi fejlesztési stratégiáknak való megfelelés.

- BKK által vizsgált legfontosabb szempontok:

- Stratégiai illeszkedés: A Budapesti Mobilitási Tervhez, az Aktív- és Mikromobilitási Stratégiához, Közlekedésbiztonsági Stratégiához való illeszkedés
- Hálózati szerep illeszkedés: a folyamatban lévő és várható közúthálózati és közösségi közlekedési hálózatfejlesztési tervekhez, fejlesztési projektekhez való illeszkedés, a Budapest kerékpárforgalmi főhálózati tervéhez, közúthálózati tervéhez és közösségi közlekedési hálózatához való illeszkedés alapján
- A terület közlekedésfejlesztési, forgalomcsillapítási, gyalogos- és kerékpárosbarát fejlesztési elképzeléseit bemutató hálózati koncepció
- Kerületi kerékpárforgalmi hálózati Terv vagy a terület kerékpárosbarát fejlesztésének bemutatása hálózati térkép formájában: Koncepcionális dokumentum, mely túlmutat az adott projekt keretében megvalósítandó

² A Felhívás, továbbá segédletei a palyazat.gov.hu oldalon érhető el.

elemen. Célja, hogy bemutassa, hogy a településnek/településrésznek milyen fejlesztési elképzelései vannak a kerékpározás feltételeinek javítása érdekében. Ennek általában csak egy része, eleme az adott projekt keretében megvalósítandó fejlesztés. A legfontosabb eleme a vizsgált terület kerékpáros hálózatának problémáira, hiányosságaira megoldást nyújtó rövid-közép- és hosszútávú fejlesztési elképzelések bemutatása.

- Közlekedésbiztonsági hatás bemutatása a közúti veszélyeket csökkentő, önmagát magyarázó utak és utcák, illetve megbocsátó környezet létrehozását célzó intézkedések leírásával,
- A fejlesztés során alkalmazott forgalomcsillapító intézkedések, gyaloglást és kerékpáros közlekedést támogató megoldások bemutatása, az út, utca tervezett funkciójának, forgalmának megfelelő létesítményválasztás bemutatása
- Parkolás (mikromobilitás, gépjármű, megosztott járművek), rakodás és egyéb szegélymenti funkciók bemutatása
- A BKK stratégiai dokumentumai az alábbi oldalon megtalálhatóak:

[Közlekedésbiztonsági stratégia \(bkk.hu\)](http://bkk.hu)

[Kerékpárforgalmi főhálózati terv \(bkk.hu\)](http://bkk.hu)

[Fejlesztések, Budapesti Mobilitási Terv \(bkk.hu\)](http://bkk.hu)

- Budapest Főváros Önkormányzata által kiadott [Zöldinfrastruktúra füzetek](#):

A hat kötetből álló Zöldinfrastruktúra füzetek a szakemberek, döntéshozók munkáját és a városlakók tájékoztatását segítik. A kiadványok bemutatják a zöldinfrastruktúra fejlesztések komplex eszközrendszerét a hazai és nemzetközi jó gyakorlatok révén. Az általános alapelveken és a jó példákon túl tartalmazzák a megvalósítás különböző lehetőségeit, továbbá ezek műszaki és növényéleti feltételeit, korlátait. A kiadványsorozat a városökológiai alapismeretektől a zöldfelületek ökoszisztéma szolgáltatásán át a csapadékvíz-gazdálkodás ökológikus rendszeréig minden fontosabb tématerületet felölel.

- Zöldinfrastruktúra Tervszűri (ZIT) által vizsgált legfontosabb szempontok:
 - Stratégiai illeszkedés: a település zöldinfrastruktúra-fejlesztési és -fenntartási akciótervéhez (ZIFFA, Radó Dezső terv), valamint egyéb, kapcsolódó dokumentumokhoz való illeszkedés bemutatása;
 - Településfejlesztési kapcsolódás és hasznosság (élhetőség minőségének javítása, szolgáltatásokhoz való kapcsolódás stb.);
 - Hálózati kapcsolódás: Zöld (zöld-kék) infrastruktúra hálózatba való illeszkedés;
 - Zöld és kék infrastruktúra-elemek összehangolása (pl. csapadékvíz helyben kezelése növényfelülettel);
 - Biológiai sokféleségre való pozitív hatás (élőhely- és fajgazdagság);
 - Zöldfelületek biomassza-mennyisége, aránya;
 - Zöldinfrastruktúra minőségi állapota: egészségi állapot, klímaadaptációs képesség (pl. hősziget-hatás csökkentése), törzsvédelem, többszintes növényállomány kialakítása, folytonosság, fahelyek megfelelő kialakítása, megfelelő fenntartási és üzemeltetési mód kiválasztása stb.;
 - Zöldinfrastruktúra esztétikai minősége;
 - Innovatív, kreatív megoldások alkalmazása.
- Kerékpárosbarát Tervszűri (KPT) által vizsgált legfontosabb szempontok:
 - A kerékpározhatóság és a gyaloglás feltételeinek változása a beavatkozás hatására (amely nem romolhat a beavatkozás során):
 - kerékpározásra, gyaloglásra szolgáló felületek nagysága, szélessége, burkolat típusa,
 - műszaki kialakítás (lekerekítések, szegélyek, épített környezet),
 - forgalomtechnikai kialakítás (táblák, útburkolati jelek),
 - keresztmetszet átjárhatósága kerékpárral, gyalogosan.

- A kerékpártárolás lehetőségeinek változása a beavatkozás hatására (egy egészséges utcán a forgalomvonzó létesítmények előtt, közelében mindenképpen szükséges megfelelő mennyiségű és minőségű kerékpártámasz elhelyezése).

Az Összevont Tervszűri folyamat zárásához a bemutatott koncepciókról minden érintett véleményező szervezet megfogalmazza a **javaslatait és a kötelezőn javítandó elemeket**, majd ezek összesítéséről egy közösen elfogadott jegyzőkönyv készül. Az elkészült jegyzőkönyvet az Összevont Tervszűri megküldi a kerületeknek, melyet a Támogatási Kérelemhez csatolni szükséges.

Összevont Tervszűri alkalmak:

- 2024. január 8-tól kéthetente van lehetőség benyújtani az elkészült szakmai megalapozó dokumentumokat,
- végső benyújtási határidő 2024. június 28.

2.4.2. TÁMOGATÁSI KÉRELEM:

Pályázni a határidőre az *EUP kiírás 1.4.* pontjában részletezett módon és helyre feltöltött támogatási kérelemmel lehet.

Ennek tartalma:

- A szükség szerint korrigált Megalapozó Dokumentum: az Összevont Tervzsűri által tett javaslatok alapján módosított, frissített teljes szakmai megalapozó dokumentum.
- A tervezett fejlesztés műszaki tartalmának ismertetése 1-10 oldal terjedelemben kimeneti indikátorokkal. A műszaki leírásban az általános tartalom mellett külön pontként kérjük, mutassák be, hogy:
 - a tervezett fejlesztés miként tartja szem előtt a területet érintő összes releváns közlekedési mód és közterületi, városi funkció összhangját, a hálózati kapcsolatok folytonosságát, mely fővárosi tematikus stratégiákhoz illeszkedik,
 - a tervezett fejlesztés hogyan illeszkedik a fővárosi tematikus stratégiákon túl az adott területet érintő további közlekedési, köztérépítészeti, városfejlesztési rövid, közép és hosszú távú tervekhez. A projekt környezetében folyamatban lévő és tervezett fejlesztések hogyan erősítik alátámaszthatóan a fejlesztés által megvalósítani kívánt hatást.
- Költségbecslés excel formátumban. Elkülönítetten és egyértelműen be kell mutatni, ha a projekt tartalmaz:
 - olyan támogatható tevékenységet, amelyet nem a támogatási kérelem részeként, nem az arra jóváhagyott, az Európai Unióval elszámolható összköltség terhére kíván megvalósítani, vagy
 - olyan nem támogatható tevékenységet, amelyet Ön a 7.2. fejezetben hivatkozott önerőn túl, további saját forrásból, de a projekt részeként kíván megvalósítani.
 - A költségbecslésben szükséges bemutatni, hogy az építési és eszközbeszerzési költségek közül melyek tartoznak az önállóan támogatható tevékenységek megvalósításához. Kérjük ezen költségek arányát feltüntetni a teljes építési és eszközbeszerzési költségekhez viszonyítva (%).
- Pénzügyi dokumentumok:
 - külön pénzügyi alátámasztás: állami támogatási szabály esetén a releváns szabály előírásainak megfelelően, a beruházás fenntartása során a képződő bevételek milyen mértékben nem nyújtanak fedezetet a működési költségekre, a beruházáshoz szükséges forrásgyűjtésre.
 - A projekt pénzügyi fenntarthatósága biztosított a projekt teljes élettartama alatt. A nem fedezett működési (üzemeltetési és pótlási) költségek finanszírozása hogyan történik,
 - Közös használatú, vagy nem támogatható tevékenységeknek helyt adó helyiségek, épületrészek, egyéb építési munkák költségeinek arányosítása
- Szakmai dokumentumok, nyilatkozatok:
 - Szakmai adatszolgáltatás (táblázatos forma, mennyiségi kimutatás),
 - Az Összevont Tervzsűri során a szakmai javaslatokról kapott jegyzőkönyvnek történő megfelelés bemutatása,
- Pályázatok publikálásához szükséges vizuális anyagok: minimum 2 db látványterv (átnézeti kép és jellemző részlet bemutatása)
- EU-s kiírások kötelező tartalmi elemei:
 - Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat megalapozása,
 - Esélyegyenlőségi program vagy esélyegyenlőségi terv meglétének igazolása, amennyiben releváns (kiírás 2.4.2 pont)

- Minősített elektronikus aláírással ellátott, vagy AVDH szolgáltatással aláírt és hitelesített nyilatkozat (elektronikus feltöltést követően)
- Az Egészséges utcák módszertan szerint elvégzett elemzés a jelenlegi és a tervezett állapotra, (Design check kitöltése, a megjegyzésben részletes indoklással) (max. 70 pont).
- A felhívásban szereplő további értékelési pontoknak – komplexitásnak – való megfelelés bemutatása (Komplexitás check kitöltése) (max. 30 pont).

A támogatási kérelem hiánypótlásának részletei az *EUP kiírás 8.2 pontjában* olvashatók.

2.4.3. NYERTES PROJEKT_II. ÖSSZEVONT TERVZSÚRI:

Nyertes projekt esetén az **I. mérföldkő teljesülését megelőzően** a II. Összevont Tervzsűri előtt szükséges bemutatni az engedélyezési folyamatra előkészített tervdokumentációt.

A második Összevont Tervzsűri az elsőhöz hasonlóan az Egészséges Utcák szemléletmódnak való megfelelés mellett az egyes tagszervezetek szakmai elvárásainak teljesülését vizsgálja. A tervzsűri folyamat jegyzőkönyvvel zárul, melyben a kötelezően javítandó elemek, valamint a javasolt észrevételek szerepelnek. A jegyzőkönyvet az 1. mérföldkő dokumentációjához csatolva szükséges benyújtani, igazolva az egyes pontok teljesülését.

2.4.4. I. MÉRFÖLDKŐ: Engedélyes tervek benyújtása

2.4.5. II. MÉRFÖLDKŐ: Kiviteli tervek benyújtása

2.4.6. III. MÉRFÖLDKŐ_PROJEKTTZÁRÁS: A projekt zárására a megkezdéstől számítva 48 hónap áll rendelkezésre.

2.5. ÉRTÉKELÉSI SZEMPONTRENDSZER, PONTOZÁS

A pályázati anyag előkészítése során fontos szem előtt tartani a pályázat szakmai értékelési szempont rendszerét, amely két fő részből tevődik össze: az Egészséges Utcák mérőeszkővel értékelt pontszámból, amelynek 70 pont a maximális értéke, valamint egy Budapest specifikus szempontrendszerből, amely alapján legfeljebb 30 pont érhető el. A két, egymást kiegészítő értékeléssel legfeljebb 100 pont érhető el. Az EUP kiírás 2.1. pontjában bemutatott támogatható tevékenységek is a fenti szempontrendszert erősítik. Az önállóan támogatható tevékenységek hatásai az Egészséges Utcák mérőeszkővel értékelhetőek, míg a kötelező és a választható, önállóan nem támogatható elemek a kiegészítő szakmai értékelés során kaphatnak pontszámot.

2.5.1. TÁMOGATHATÓ ÉS NEM TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉGEK: (EUP kiírás 2.1. és 6.1. pontjai)

2.5.1.1. TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉGEK: (EUP kiírás 2.1. pontja)

A projekt megvalósítása érdekében az EUP kiírás 2.1.1. pontjában felsorolt A-C projektelemek közül választható tevékenységek bármelyike tervezhető. Legalább 1 önállóan megvalósítható tevékenységet szükséges megvalósítani az A) pontnál felsorolt tevékenységek közül, és legalább 1 önállóan megvalósítható tevékenységet szükséges megvalósítani a B) pontnál felsorolt tevékenységek közül. Az önállóan támogatható tevékenységek az Egészséges Utcák szempontrendszere alapján meghatározott mérőszámokkal értékelhetőek. Az EUP kiírás 2.1.2 pontjában felsorolt önállóan nem támogatható tevékenységek közül a kötelező elemek teljesítése pályázati kritérium, a választható elemek megfelelő alkalmazása pedig a projekt komplexitását segítik elő.

2.5.1.2. NEM TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉGEK: (EUP kiírás 6.1. pontja)

Az EUP kiírás 2.1. pontban meghatározott tevékenységeken kívül más tevékenység nem támogatható. Az EUP kiírás 6.1. pontjában felsorolt tevékenységekre nem számolható el támogatás. Amennyiben a pályázat mégis tartalmazza a felsorolt elemek bármelyikét, azt a pályázó kerületnek önerőből kell finanszíroznia.

3. PROJEKT KIDOLGOZÁSÁNAK SZAKMAI SZEMPONTJAI

3.1. MEGFELELŐ UTCASZAKASZ KIVÁLASZTÁSA

A fejleszteni kívánt utca vagy utcaszakasz megfelelő kiválasztása kulcsfontosságú a pályázat szempontjából, ugyanakkor összetett feladat is, hiszen egyszerre több értékelési metódust is figyelembe kell venni a célterület meghatározásakor. A lehetőségek mérlegelése folyamán érdemes azokat a közterületeket előnyben részesíteni, amelyek az Egészséges Utcák szempontrendszerére alapján fejleszthetők.

Az Egészséges Utcák szempontrendszerének egyik legfontosabb alapelve, hogy a fejlesztési beavatkozásokat nem önmagukban vizsgálja, hanem az általuk megvalósított állapotot hasonlítja a kiindulási állapothoz.

A fejleszteni kívánt utca vagy utcaszakasz kiválasztásakor azonban további szakmai szempontokat is szem előtt kell tartani. Az Egészséges Utcák szempontrendszerét kiegészítve a programba olyan elemek is bekerültek, amelyek elősegítik egy-egy fejlesztés komplexitását.

3.2. MEGFELELŐ ESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSA

A kiválasztandó utca vagy utcaszakasz meglévő állapotának felmérését követően, az érintett lakosság, helyi közösségek bevonásával szükséges megfogalmazni az igényeket, fejlesztési irányokat, majd ezeknek megfelelően meghatározni a célok megvalósításához szükséges tevékenységeket. Az Egészséges Utcák Program kiírásában felsorolt támogatható tevékenységek közül úgy érdemes a projekt célját szolgáló elemeket kiválasztani és összekombinálni, hogy a bekerülési költség a lehető legmagasabb mértékű javulást eredményezze. A program egyik külön értékelési szempontja a költséghatékonyság vizsgálata, ezért javasolt a legkedvezőbb optimum megtalálása a tevékenységek kiválasztása során.

A lehetőségek mérlegelése folyamán érdemes azokat az eszközöket előnyben részesíteni, amelyek az Egészséges Utcák szempontrendszerének megvalósulását segítik, pl. lehetőség van a gépjármű forgalom csökkentésére, sebesség mérséklésre, kerékpárosbarát környezet kialakítására, gyalogos közlekedés kényelmesebbé tételére, valamint a kék- és zöldinfrastruktúra különböző léptékű fejlesztésére.

Az Egészséges Utcák Program felhívása továbbá tartalmaz olyan támogatható fejlesztési elemeket is, amelyek önmagukban nem valósíthatók meg, viszont alkalmazásuk adott esetben remekül kiegészíti az Egészséges Utcák szempontrendszerére alapján választott fejlesztési beavatkozást, pl. földszinti üzlethelyiség bevonása, sporteszközök telepítése, közterületi installációk.

3.3. TÁRSADALMASÍTÁS

Az Egészséges Utcák Program szakmai értékelési szempontrendszere támogatja, ha a tervtartalom meghatározása a helyi közösség bevonásával valósul meg, pl. előzetes igényfelmérés, ötletpályázaton közönség szavazás, részvételi tervezés. Fontos, hogy a fejleszteni kívánt utcaszakasz valóban egy életminőségbeli javulást eredményezzen használói számára. Ehhez elengedhetetlen, hogy az érintettek bevonása minél teljesebben megvalósuljon.

- a **nyilvánosság** megteremtését szolgáló kommunikációs és tájékoztató eszközök (pl.: analóg és digitális tájékoztató eszközök, honlap, kiadvány, közösségi média, multimédiás tartalmak, imázsépítő eszközök, okos eszközök, lakossági találkozók),
- a **tervalkotás** társadalmosítását szolgáló eszközök (pl.: pályázat, igényfelmérés, szavazás, kitelepülés, közterületeket érintő közösségi tervezés),
- a **helyi közösség** létrehozása, aktivizálása és megerősítését célzó közösségi akciók (pl.: sportrendezvények, művészeti akciók – kiállítás, kültéri installáció, street art, szemléletformáló akciók, közösségi események, közösségi megvalósítás)

A szakmai megalapozó tanulmányhoz szükséges egy **partnerségi terv** elkészítése, melyben a projekt legfontosabb társadalmosításra vonatkozó elemei megjelennek.

A megalapozó dokumentumban szükséges utalni arra is, hogy a projekt közösségi tervezéssel vagy reprezentatív közvélemény kutatással megalapozott.

Reprezentatív közvélemény kutatás:

A pályázatban meghatározott utca vagy utcaszakaszra vonatkozóan a partnerségi terv elkészítése során felmért városhasználói csoportok legalább 60%-át igazoltan megszólító közvélemény kutatás.

Javasoljuk, hogy a környezettudatosság szempontját szem előtt tartó papír alapú kommunikációs tevékenységek/akciók helyett, interaktív lakossági fórumok megtartását.

Partnerségi terv készítése:

A bevonás, részvétel megtervezésének alapja az **érintettek elemzése**.

Az érintettek elemzése az a folyamat, amelynek során információt gyűjtünk minden olyan személyről, csoportról, szervezetről, akikre a projekt hatással lesz (vagy akik hatással lehetnek arra). Az érintettek elemzésének elvégzése lehetővé teszi az összes érintett, érdekelt fél beazonosítását, valamint a folyamat szempontjából meghatározó igényeik és elvárásuk feltérképezését. Ezek alapján tervezhető meg az eredményes – az elvárt célokkal és a rendelkezésre álló erőforrásokkal összhangban álló – részvételi folyamat.

Érintettek: mindazok, akiknek az életére befolyással bír a tervezett fejlesztés, vagy akik maguk befolyással lehetnek a fejlesztésekre.

1. lépés: A fő érintettek beazonosítása, összeírása; kiemelt figyelemmel azokra a csoportokra, amelyek nehezen elérhetők a szokásos bevonási módszerekkel, ugyanakkor részvételük fontos a fejlesztés szempontjából.

Az érintetteket besorolhatjuk három kategóriába:

1. kulcsérintettek - Azok, akik nagy befolyással vagy fontossággal bírnak a projektre, és közvetlen hatást gyakorolhatnak rá. Fontos szerepet játszhatnak a projekt eredményeiben.

2. elsődleges érintettek - A projekt által leginkább érintett személyek, csoportok. Az érintettségük lehet pozitív vagy negatív.
3. másodlagos érintettek - A projekt vagy annak eredményei által közvetve érintett személyek vagy szervezetek. Lehet, hogy kevésbé érdekeltek, de ettől még be kell vonni őket.

2. lépés: Az érintettek elemzése tipikusan az alábbi szempontok szerint:

- ÉRDEKEK, ÜGYEK, ELVÁRÁSOK - az adott érintettet vagy érintett csoportot milyen mértékben érintik a fejlesztések, vélhetően mi fontos számukra, mik az érdekeik, támogatói vagy ellenzői a fejlesztésnek;
- BEFOLYÁSUK - ők maguk milyen mértékben befolyásolják a fejlesztéseket, mivel tudnak hozzájárulni a tervezési, fejlesztési folyamathoz, mivel tudják esetleg akadályozni azt;
- ELÉRÉSÜK - mennyire nehéz elérni, megszólítani, bevonni; alacsony vagy magas az elkötelezettségük, várható aktivitásuk; ehhez képest mennyire fontos a megszólításuk, bevonásuk;
- RÉSZVÉTELI SZINT - milyen részvételi szintet tervezünk velük kapcsolatban (például: informálás, konzultáció, együttműködés)
- SZÜKSÉGES TEVÉKENYSÉGEK - a fentiek tükrében milyen tevékenységekkel, milyen kommunikációval tudjuk elérni, megszólítani, bevonni, aktivizálni; melyek a bevonáshoz kapcsolódó speciális ismeretek (például bizonyos napszakban vagy évszakban nem elérhető); az ellenzőket milyen tevékenységekkel tehetjük támogatóvá; a támogatókat aktív partnerré.

Az érintettek elemzését általában a tervezési folyamatot vagy annak részvételiségi elemeit megtervező szakértők az érintett kulcsszereplőkkel közösen tudják elkészíteni.

Részvételi program

Az érintettek elemzése segített beazonosítani, hogy milyen tevékenységekre van szükségünk ahhoz, hogy minden érintettet az optimális szinten bevonjunk. E tevékenységek ütemezésével, összevonásával felvázolható a tervezett részvételi folyamat.

Az **egyes részvételi tevékenységek megtervezéséhez** szükséges felmérni, beazonosítani az adott tevékenység

- részvételi módszertanát (pl. workshop-módszerek, world café);
- emberi erőforrás-igényét (szakértők, facilitátorok stb. rendelkezésre állása);
- térigényét (terem vagy külső tér stb.);
- eszközigényét (asztalok, jegyzetlapok, post-it-ek stb.);
- kommunikációs eszközeit.

A tevékenységek ütemezéséből, azok erőforrásigényéből számítható a teljes bevonási folyamat **idő- és erőforrásszükséglete**.

Az egyes részvételi tevékenységek megvalósításához szükséges kommunikációs igények alapján pedig összeállítható a részvételi folyamat **kommunikációs terve**.³

³ Kérjük, hogy a kommunikációs tevékenységek során mind az „Egészséges utcák” brand, mind pedig a KTK arculati előírásainak való megfelelés érvényesüljön. A „Kedvezményezettek Tájékoztatási Kötelezettségei a 2021-2027-es fejlesztési ciklusban KTK Plusz” elnevezésű dokumentum letölthető a palyazat.gov.hu oldalról.

3.4. FENNTARTHATÓSÁG, ENERGIAHATÉKONYSÁG

Az Egészséges Utcák Program támogatja, és külön értékeli a fenntartható módon megvalósuló fejlesztéseket. A fenntarthatóság a projekt megvalósítási szakaszának megfelelően több szempont szerint is értelmezhető:

- Tervezési szakasz: pl. részvételi tervezés, helyi lakosság és/vagy helyi közösségek igényeinek felmérése és a tervbe történő integrálása
- Kivitelezési szakasz: a megvalósítás során felhasznált anyagok életciklusának és ökológiai lábnyomának figyelembevétele, pl. újrahasznosított anyagok beépítése, csapadékvíz gazdálkodás, helyben tartás, elbontott elemek újrahasznosítása, helyi vagy a közelből származó anyagok felhasználása, helyi munkaerő alkalmazása
- Fenntartási, működtetési szakasz: alacsony energiafelhasználású elemek, megújuló energiaforrásból működtethető elemek beépítése, a fenntartásba a helyi lakosok vagy helyi közösségek bevonása, pl. növények locsolására, területek tisztán tartására.

A kiírás előnyben részesíti a fenntarthatóság minél komplexebb módon értelmezett megvalósulását.

A szakmai értékelési szempontrendszer alapján nagyobb eséllyel támogathatók azok a pályázatok, amelyek elsősorban zöld-kék infrastruktúra elemek (pl. esőkertek, fás árkok, nyílt szikkasztóárkok, szikkasztóblokkok egységesen elosztott rendszere) alkalmazásával a lehető legnagyobb arányban valósítják meg az adott útszakaszon keletkező csapadékvizek helyben tartását (szikkasztás) és/vagy másodlagos hasznosítását (pl. városi zöldfelületek locsolására, utak mosására). Az e célokat szolgáló komplex eszközrendszerek (általános alapelvek, műszaki és növényélettani feltételek, korlátok), valamint hazai és nemzetközi jó gyakorlatok bemutatására szolgál a Budapest Főváros Önkormányzata által kiadott Zöldinfrastruktúra füzetek sorozat

[link: <https://budapest.hu/Lapok/2022/zoldinfrastruktura-fuzetek.aspx>].

4. MINTAPROJEKT BEMUTATÁSA

4.1. VI. KERÜLETI CSENGERY UTCA

Alapadatok:

- Belvárosi lakóutca
- Aradi utca – Podmaniczky utca közötti szakasz
- 420 fm. tervezési hossz
- 2 csomópont

6. ábra: A vizsgált utcaszakasz és csomópontjai

Meglévő állapot:

- Egyirányú útszakasz
- 50 km/h megengedett sebesség
- Kétoldali parkolás, keskeny járdák
- Tönkrement kockakőburkolat
- Fásítatlan (csak planténerek vannak) és zöldfelület nélküli
- Utcabútorok hiánya

Tervezett állapot:

- Egyirányú útszakasz, kétirányú kerékpározhatóság
- Tempo 30-as zóna, szintben kiemelt csomópontok
- Rendezett parkolás, koncentrált rakodóhelyek,
- Új aszfalt útpálya és térkőburkolatú járda
- Új fasor és zöldfelületek
- Új utcabútorok (pad, kerékpártámasz, ivókút)

Pontszámok alakulása az *Egészséges utcák* szempontrendszer szerint:

1. Gépjárművek megengedett sebessége

Cél: zajterhelés csökkentése, a balesetek megelőzése, gyaloglás, kerékpározás komfortjának növelése.

- **megengedett legnagyobb sebesség** kerül figyelembevételre
- az értékelt útszakasz **teljes hosszában azonosnak kell lennie**
- amennyiben rendszeres gépjármű forgalom nincsen, vagy megszűnik **3 pontot kap**

Meglévő állapot	
Normál forgalomszabályozás, 50 km/óra sebességhatárral	0 pont
Tervezett állapot	
Tempo 30 zóna	2 pont

2. Gépjárműforgalom nagysága

Cél: zajterhelés és a légszennyezés csökkentése, a balesetek megelőzése, gyaloglás, kerékpározás komfortjának növelése.

- reggeli időszak **legnagyobb forgalmú órára** kell meghatározni forgalomszámlálással / becsléssel (irányonként összeadva)
- elektromos robogók és kerékpárok **nem számítandók be**
- az értékelt útszakasz különböző pontjain a jelenlegi **forgalom értéke közel azonos** kell legyen (maximum 30% eltérés)

Meglévő állapot	
182 E/óra	3 pont
Tervezett állapot	
182 E/óra (nem várható változás)	3 pont

3. Kerékpáros közlekedés biztosítása a kereszteződésekben

Cél: biztonságos, komfortos kerékpározás feltételeinek biztosítása

- leggyengébb csomópont alapján kell értékelni
- főút/gyűjtőút esetében a gépjármű forgalomtól való fizikai elválasztás a cél
- lakóút esetében a kerékpárosok haladási sebességével zajló közös forgalom megteremtése a cél

Meglévő állapot	
Normál forgalomszabályozás, 50km/óra sebességhatárral.	0 pont
Tervezett állapot	
Tempo 30 zóna, de R=8 m a hulladékszállítás miatt.	1 pont

4. Gyalogos keresztezés a csatlakozó parkolók bejáratában és kis forgalmú mellékutcák torkolatában

Cél: utcán belül a biztonságos, komfortos **hossz irányú gyaloglás** és kisebb mértékben a kerékpározás feltételeinek biztosítása

Meglévő állapot	
Parkolók, behajtók bejárata küszöbszerűen megemelt, R< 6 m	2 pont
Tervezett állapot	
Parkoló bejárata küszöbszerűen megemelt, R< 6 m és Tempo 30 zóna	3 pont

7. ábra: Bejáratok jelenlegi állapota

5. Gyalogos keresztezés biztosítása csomópontok közötti szakaszon (folyópálya szakasz)

Cél: utcán belül a biztonságos, komfortos keresztirányú gyaloglás feltételeinek biztosítás

Meglévő állapot	
A lakóút kiemelt szegéllyel rendelkezik és nincsen kijelölt gyalogos átkelő.	0 pont
Tervezett állapot	
A kritériumok szempontjából nincs változás (kiemelt szegély és nincs gyalogátkelő)	0 pont

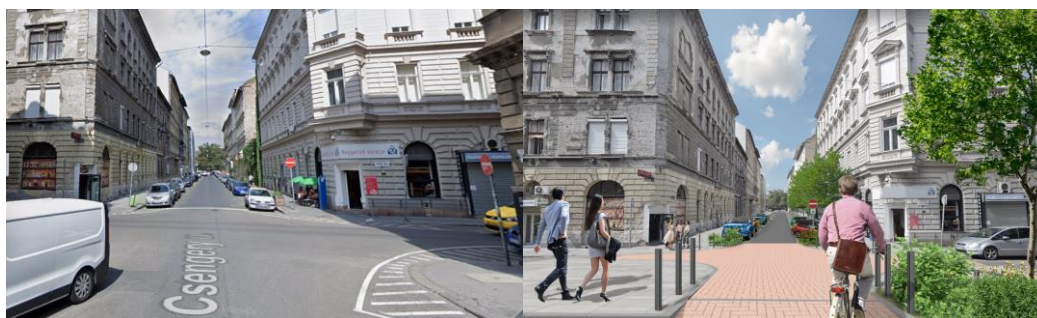

8. ábra: Folyópálya szakasz a jelenlegi és a tervezett állapotban.

6. Gyalogos keresztezés biztosítása csomópontokban

Cél: az utca **más utcákkal alkotott csomópontjaiban** a biztonságos, komfortos gyalogos átkelés lehetőségének biztosítása

Meglévő állapot	
Normál forgalomszabályozás, 50 km/óra sebességhatárral, de minden szegély le van süllyesztve.	1 pont
Tervezett állapot	
A csomópontok területe küszöbszerűen megemelésre kerül.	3 pont

9. ábra: Csomópontok az utcában jelenlegi és tervezett állapotban

7. Akadálymentesség, esélyegyenlőség biztosítása

Cél: a látássérült emberek számára biztonságos átkelési lehetőség biztosítása a gépjárműforgalom keresztezési pontjaiban

- magán- és közúti kereszteződések egyaránt vizsgálandók
- a leggyengébb csomópont alapján kell értékelni
- ha nincs gépjárműforgalom 3 pont adható

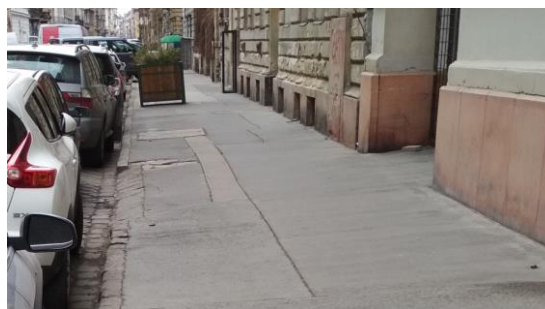
Meglévő állapot	
Jelenleg nincsen semmilyen taktilis elem a kereszteződésekben.	0 pont
Tervezett állapot	
Minden csomópontban jelzőkő tervezett (rávezető kő nem).	2 pont

8. A járda felületének minősége

Cél: biztonságos (csúszás és botlás mentes) járófelület biztosítása a gyalogosok számára, továbbá a mozgást segítő eszközök (pl. babakocsik, kerekesszékek) akadálytalan használatának biztosítása

- legrosszabb járda helyszín alapján kell értékelni
- figyelembe veendő: botlásveszélyt jelentő **szintkülönbség** (pl. repedés, elmozdult elemek), a kényelmes haladást rontó **hullámosság** (pl. megemelkedett fagyökerek), az elesést eredményező **burkolati hiány** és **csúszósság** (keresztirányú esés)
- **0 pont jár**: ha a járda lépcsővel tagolt, vagy ha a járda keresztirányú esése >3 %

Meglévő állapot	
Meglévő öntött aszfalt járda, számos kisebb hibával.	1 pont
Tervezett állapot	
Teljesen új térkő burkolatú járda épül.	3 pont

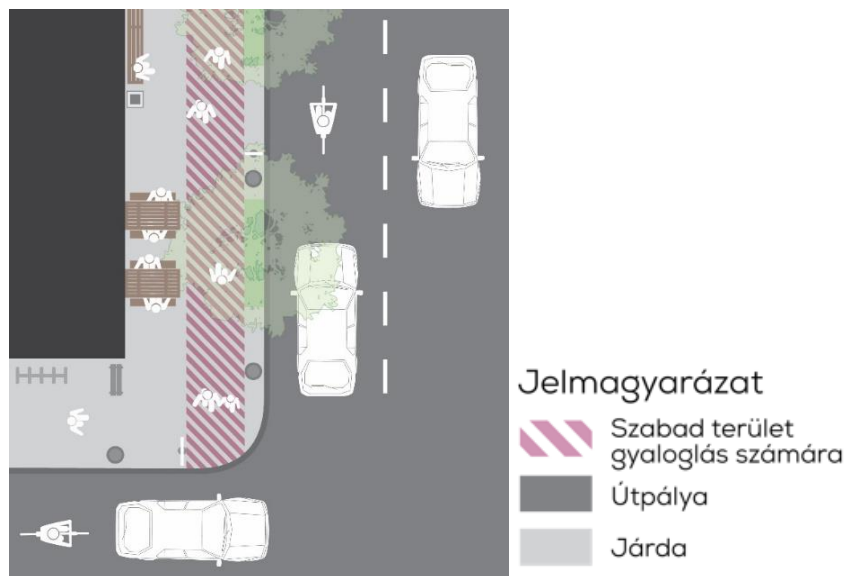

10. ábra: Járda állapota

9. Gyalogos közlekedés helyigénye

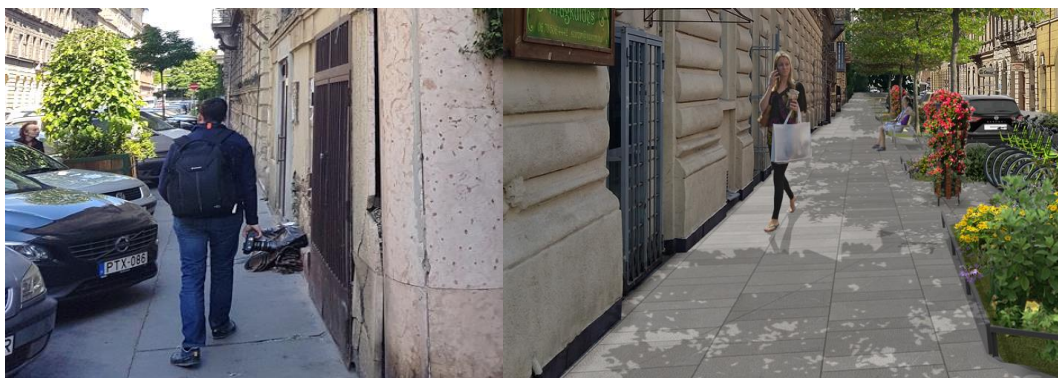
Cél: a gyalogosforgalom nagyságára méretezett, akadályoktól, utcabútoroktól mentes gyalogos keresztmetszet (járda) biztosítása.

- a teljes utcaszakasz legrosszabbul teljesítő helyét kell értékelni
- a járda szélét érintő biztonsági és berendezési sáv szélessége beszámítható, amennyiben a gyalogosok számára akadály nélkül járható
- amennyiben a járda egy részén a szabad szélesség nem éri el a 1,5 m-t, de van úti cél, csak 0 pontot kaphat.

11. ábra: Ideális gyalogsfelület biztosítása

Meglévő állapot	
Egyes járdaszakaszokon a használható keresztmetszet nem éri el a 1,5 métert	0 pont
Tervezett állapot	
A legkisebb gyalogos keresztmetszet egyik oldalon 1,8 m, a másik oldalon 2,00 m.	1 pont

12. ábra: Járdaszélesség a jelenlegi és a tervezett állapotban

10. Útburkolat minősége

Cél: gépjárművek, kerékpárok, úttesten átkelők stb. számára megfelelő közlekedőfelület a biztonságos haladás és megállás + a zajterhelés (légszennyezés) csökkentése érdekében.

- legrosszabb út helyszín alapján kell értékelni
- figyelembe veendő: a zajterhelést fokozó **szintkülönbség** (repedés, egymáshoz képest elmozdult elemek), **a kényelmes utazást rontó hullámosság, a burkolathiány** (kátyú) és az **elmozduló aknafedelelek**
- a nagykockakő és a kiskockakő burkolatok **0 pontot kapnak**
- **ha nincs gépjárműforgalom** akkor a 8. mérőszámmal azonos pontot kell adni

Meglévő állapot	
Tönkrement nagykockakő burkolat.	0 pont
Tervezett állapot	
Új aszfalt burkolat.	3 pont

13. ábra: Útburkolat minősége

11. Kerékpározás helyigénye

Cél: jól, biztonságosan kerékpározható közúthálózat megteremtése, a kerékpáros forgalom arányának növelése

Meglévő állapot	
Normál forgalomszabályozás, 50km/óra sebességhatárral, egy irányú kerékpáros közlekedés biztosított.	0 pont
Tervezett állapot	
Tempo 30 zóna, irányonként a sávszélesség nem haladja meg a 3,0 m-t, két irányú kerékpáros közlekedés biztosított.	2 pont

12. Közterületi kerékpártárolók

Cél: kerékpározás általánossá válásához az utazás kezdő és végpontján a kerékpárok tárolásának biztosítása.

Meglévő állapot	
Nem található kerékpártámasz.	0 pont
Tervezett állapot	
420 m útszakaszon 11 db kerékpártámasz (2,6 db/100 m), de köztük lévő legkisebb távolság >100 m	0 pont

13. Ülőhelyek

Cél: komfortos lehetőség pihenés, várakozás, találkozás stb. számára.

- ülőhelyek közötti **leghosszabb távolság alapján** kell értékelni
- **beszámíthatók:** közterületi padok, buszmegálló nyilvános ülőhelyei, közterületen kialakított lépcsők és alacsony támfalak
- **nem számíthatók be:** a vendéglátóhelyek szabadtéri ülőhelyei, magánterületen kialakított lépcsők és alacsony támfalak, a tönkrement padok

Meglévő állapot	
Nem található pad, vagy egyéb beszámítható ülőhely.	0 pont
Tervezett állapot	
4 db pad tervezett, padok közötti legnagyobb távolság: ~140 m	2 pont

14. ábra: Utcabútorok hiánya

14. Közvilágítás

Cél: sötétedés után is biztonságos, egyenletesen megvilágított gyalogos felületek

- meglévő állapot felméréséhez helyszíni bejárás alapján kell azonosítani a legsötétebb járdafelületet
- az utca teljes hosszán a kivilágított gyalogos úttestek arányát kell értékelni, nem pedig a leggyengébb pontot

Meglévő állapot	
Épületek között, úttengely felett átfeszített lámpatestek, a megvilágítottság mindkét oldalon egyenetlen	2 pont
Tervezett állapot	
Közvilágítási hálózat kialakítása nem változik.	2 pont

15. Fák

Cél: árnyékolás, komfortnövelés, vonzóbb, pihentetőbb utcakép

- **kétféle számítási lehetőség**
- az utcaszakasz **teljes hossza** alapján kell pontozni
- **csak közterületi** faállomány vehető figyelembe
- szabvány szerinti ültetőközeggel kialakított, legalább közepes lombkorona-méretű faegyedek

Meglévő állapot	
Nincs beszámítható fasor (csak dézsás fák)	0 pont
Tervezett állapot	
Utca szélessége: 14,4-14,95 m, egy oldali fasor tervezett (SFR)	2 pont

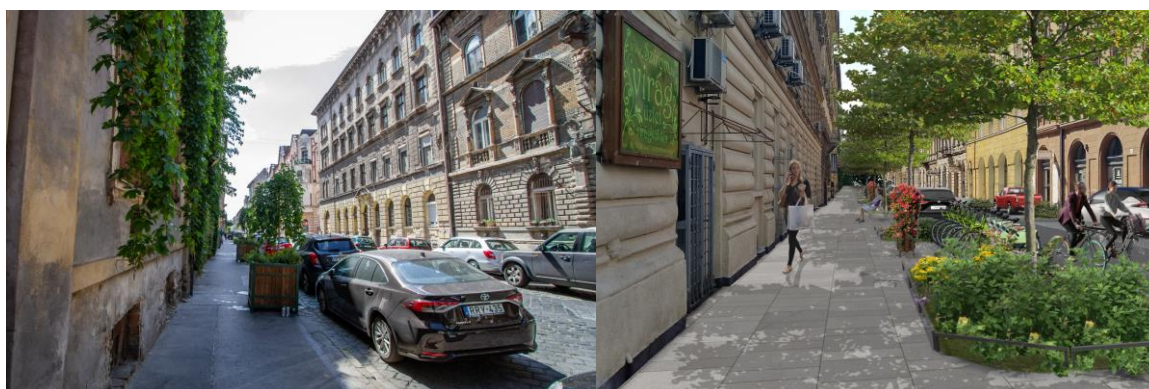
15. ábra: Fasor hiánya az utcában

16. Zöldinfrastruktúra

Cél: vonzóbb, pihentetőbb utcakép, városi élőhelyek, csapadékvíz visszatartás

- **főút/gyűjtőút:** 100 méterenként elhelyezett zöldinfrastruktúra elemek db száma alapján értékelt
- **lakóút:** zöldfelületi arány (%) mértéke alapján értékelt
- **beszámítható elemek:** talajszintű zöldfelületek, kiemelt ágyások, esőkertek, zöldfalak, ha > 2 m² (planténerek nem beszámítható)
- **magánterületek zöldfelületei nem** számíthatók be

Meglévő állapot	
Nincs beszámítható zöldfelület (csak dézsás fák)	0 pont
Tervezett állapot	
Zöldfelületek tervezett aránya: 7,1% (465 m ² /6550 m ²)	2 pont

16. ábra: Zöldinfrastruktúra a jelenlegi és a tervezett állapotban

17. Ivókutak

Cél: komfortosabb gyaloglás, időtöltés a nyári hőségidőszakokban

- **belvárosban szigorúbb követelmények**
- közterületi ivókutak közötti **leghosszabb távolságot kell figyelembe venni**

Meglévő állapot	
Nincs ivókút	0 pont
Tervezett állapot	
Ivókutak közötti legnagyobb távolság 250,4 m	1 pont

18. Csapadékvíz elvezetése, hasznosítása

Cél: a csapadékvizek helyben tartása és/vagy másodlagos hasznosítása - fenntarthatóság, valamint a klímahatások elleni védekezés érdekében

- felületnagyságok alapján számítható az eszközben (burkolatok, zöldfelületek)
- határoló épületek tetőfelületeiről származó csapadékokat nem kell beszámítani
- szikkasztókapacitások is beszámítandók (pl. szikkasztóárok, szikkasztóblokk)

Meglévő állapot	
Az utcaszakaszon a keletkező csapadékvíz jelenlegi visszatartása 21 %-os	1 pont
Tervezett állapot	
Az utcaszakaszon a keletkező csapadékvíz visszatartása tervezett állapotban 28 %-os	1 pont

Valamennyi szempont lepontozása után megkapjuk az eredményt, ami tartalmazza a vizsgált utcára vonatkozó kritériumok összesítését, illetve az Egészséges utcák mutatót, ami jelen esetben 19 pontról 66 pontra növekedett.

	Meglévő állapot pontszám	Tervezett állapot pontszám
Egészséges Utcák pontszám	19	66
Mindenki otthon érzi magát	19	61
Könnyű átkelni az úttesten	33	72
Vannak árnyékos és védett helyek	0	67
Van hol megállni és megpihenni	0	40
Nincs túl nagy zaj	33	89
Az emberek szívesen sétálnak és kerékpároznak	19	61
Az emberek biztonságban érzik magukat	22	64
Van mit látni és csinálni	0	58
Az emberek jól érzik magukat	19	61
Tiszta a levegő	50	83

17. ábra: Az Egészséges utcák pontszám kialakulása

IRODALOMJEGYZÉK

1. Egészséges utcák weboldal: [Egészséges utcák | Az utcák egészséges helyé tétele mindenki számára \(healthystreets.com\)](https://healthystreets.com)
2. Balogh Samu Márton (2019) Egészséges utcák – Hogyan tehetünk egy utcát egészségessé?, Járókelő Közhasznú Egyesület, Budapest
3. BFVT: Healthy Street Design Check eszköz

Útmutató a Megalapozó dokumentum elkészítéséhez

**A TOP Plusz-4.1.1-23 kódszámú,
Egészséges utcák program c. felhívásra benyújtandó
támogatási kérelmekhez**

Tartalomjegyzék

A MEGALAPOZÓ DOKUMENTUM FUNKCIÓJA, FORMAI KÖVETELMÉNYEI	3
1. ILLESZKEDÉS A TOP PLUSZ CÉLJAIHOZ.....	5
2. KIZÁRÓ OKOK VIZSGÁLATA	7
3. SZAKMAI INDOKOLTSÁG, MEGALAPOZOTTSÁG	8
4. FENNTARTHATÓSÁG	21
5. HORIZONTÁLIS ELVÁRÁSOK	23
6. KÖLTSÉGVETÉS VIZSGÁLATA.....	26
7. ÖNÉRTÉKELÉS	27
8. ELŐNYBEN RÉSZESÍTÉST BIZTOSÍTÓ SZEMPONTOK	37
9. TERÜLETSPECIFIKUS ÉRTÉKELÉSI SZEMPONTOK.....	39
10. MEGALAPOZÓ DOKUMENTUM MELLÉKLETEI	40
11. ELLENŐRZŐ LISTA	41

A Megalapozó dokumentum funkciója, formai követelményei

A Megalapozó dokumentum a támogatási kérelem megalapozó tanulmánya, amely a támogatási kérelem benyújtása előtt készül. Funkciója, hogy a támogatási kérelem szakmai értékeléséhez biztosítsa az alapvető információkat, amelyek a meglévő helyzet elemzését, problémák feltárását, a tervezett beavatkozások bemutatását, valamint a felhívás szerinti speciális elvárásoknak való megfelelést röviden, összefoglalva tartalmazza.

Figyelem!

Ezúton hívjuk fel a Pályázó figyelmét arra, hogy a TOP_Plusz-4.1.1-23 kódszámú, „Egészséges utcák program” elnevezésű Felhívás szakmai mellékletét képezi a „Módszertani Útmutató az Egészséges utcák program pályázati felhíváshoz” (továbbiakban MÚT) elnevezésű dokumentum is, mely célja, hogy a Pályázó számára további szakmai háttéranyagot nyújtson, bemutattva az „Egészséges utcák programot”, annak módszertanát és legfontosabb elemeit.

A Megalapozó dokumentum, továbbá a MÚT elvárásai koherensen egészítik ki egymást, így a MÚT előírásainak történő megfelelés ugyancsak kötelező elvárás a Pályázó részéről.

Kérjük, hogy a MÚT szakmai tartalmának és elvárásainak alapos tanulmányozását követően, annak elvárásait is szerepeltetve kerüljön feltöltésre jelen Megalapozó dokumentum sablon, melyet az Összevont Tervzsűri számára a kötelezően csatolandó mellékletekkel együtt szükséges benyújtani. Az Összevont Tervzsűri szakmai véleményének jegyzőkönyve alapján szükséges továbbá a korrigált Megalapozó dokumentum elkészítése, mely az Összevont Tervzsűri által kiadott jegyzőkönyvre is kell, hogy reflektáljon.

Tájékoztatjuk a Pályázókat, hogy fentiekben hivatkozott dokumentum (MÚT) a palyazat.gov.hu oldalon, a Felhívás mellékleteit tartalmazó segédletek között található.

A Megalapozó dokumentum egy rövid, lényegre törő dokumentum, amelyben csak a kért releváns információkat kell kifejteni, ezzel is segítve a projekt-kiválasztás folyamatát. **Fontos, hogy a tanulmányban leírtak legyenek összhangban a projekt adatlapon megadott információkkal!**

A Megalapozó dokumentum a Felhívás főtevékenységei szerint nyújt segítséget a szakmai bírálathoz. A Felhívás főtevékenységei:¹

- A) Gyalogos- és kerékpáros közlekedés fejlesztése, a gépjárműforgalom csillapítása, akadálymentesítés
- B) Zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése, ökológiai szempontok érvényesítése
- C) Befogadó, közösségi aktivitást ösztönző közterületek létesítése

Kérjük, hogy a Megalapozó dokumentumot és mellékleteit digitálisan előállított (valamely szoftver “nyomtatás (print)” funkciója felhasználásával), **kereshető PDF formátumban kerüljön benyújtásra!** (A kép formátumú (szkennelt) PDF nem megfelelő.)

A címloldalon kérjük feltüntetni a „Megalapozó dokumentum” címet, alatta az érintett projekt címét. A címloldalt az egyes fejezetek és mellékleteinek oldalszámait pontosan mutató tartalomjegyzék kövesse.

¹ A projekt megvalósítása érdekében az A-C projektelemek közül a tevékenységek bármelyike tervezhető. **Legalább 1 önállóan támogatható tevékenységet szükséges megvalósítani az A) pontnál felsorolt tevékenységek közül, és legalább 1 önállóan támogatható tevékenységet szükséges megvalósítani a B) pontnál felsorolt tevékenységek közül.** Az önállóan támogatható tevékenységek az Egészséges Utcák szempontrendszer alapján meghatározott mérőszámokkal értékelendők.

Kérjük, hogy az anyag elkészítése során törekedjen az átláthatóságra, és arra, hogy annak terjedelme lehetőség szerint ne haladja meg az 40 oldalt! A Megalapozó dokumentum tartalmának valós adatokon kell alapulnia!

Kérjük, hogy a Megalapozó dokumentum elkészítése során az Útmutatóban foglalt szerkezetet kövesse, és ügyeljen arra, hogy minden olyan információt tartalmazzon, ami az Útmutató egyes fejezetei alatt kifejtendő szempontként felsorolásra került. Amennyiben nem kerül kifejtésre az Útmutatóban meghatározott valamely fejezetrész, illetve annak elvárt információtartalma, úgy az adott fejezet alatt kérjük ismertetni az eltérés szakmailag alátámasztott indoklását *(pl.: A szempont az adott projekt esetében nem releváns, mivel a támogatási kérelem nem tartalmaz C) főtevékenységet.)*.

1. Illeszkedés a TOP Plusz céljaihoz

1.1. A projekt illeszkedik a felhívás céljához. A fejlesztés a felhívásban szereplő célokat teljesíti, indokolatlan fejlesztési célokat nem nevesít.

A beavatkozás legalább egy, de lehetőség szerint több OP célhoz is hozzájárul.

Bemutatandó: minden tevékenységre vonatkozóan!

A helyzetelemzés és igényfelmérés megállapításai alapján kérjük, jelölje ki és mutassa be a **projekt fejlesztésének**

- **célját,**
- **rész céljait**
- **és célcsoportjait!**

Kérjük, mutassa be, hogy a projekt keretében elérendő célok **hogyan illeszkednek a Felhívásban meghatározott célokhoz!**

Felhívjuk figyelmüket, hogy legalább egy a felhívásban meghatározott célhoz hozzá kell járulnia a projektnek egy önállóan támogatható tevékenységgel!

Magyarázatában térjen ki arra is, hogy a projekt keretében megvalósítani tervezett tevékenységek miként járulnak hozzá a projekt és ezáltal a felhívás céljainak megvalósulásához!

A tervezett fejlesztés pályázati felhívás céljaihoz történő illeszkedését, az alábbi táblázatban történő besorolással kérjük bemutatni, a releváns sorokba történő rövid leírással:

Felhívás szerinti cél	Célnak való megfelelés bemutatása a projekt szempontjából releváns esetekben
Gyalogos- és kerékpáros közlekedés fejlesztése, a gépjárműforgalom csillapítása, akadálymentesítés	
Zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése, ökológiai szempontok érvényesítése	
Befogadó, közösségi aktivitást ösztönző közterületek létesítése	

Felhívjuk figyelmüket, hogy a projekt megvalósítása érdekében az A-C projektelemek közül a tevékenységek bármelyike tervezhető. Legalább 1 önállóan támogatható tevékenységet szükséges megvalósítani az A) pontnál felsorolt tevékenységek közül, és legalább 1 önállóan támogatható tevékenységet szükséges megvalósítani a B) pontnál felsorolt tevékenységek közül. (V.ö.: Felhívás 2.1. Milyen tevékenységek támogathatók fejezete.)

1.2. A tervezett fejlesztésnek illeszkednie szükséges a Fővárosi Területfejlesztési Programhoz és az Otthon Budapesten – Integrált Településfejlesztési Stratégiában meghatározott stratégiai célokhoz.

Kizárólag olyan projekt támogatható, amely benyújtásakor illeszkedik a **Fővárosi Területfejlesztési Programhoz**² és az **Otthon Budapesten – Integrált Településfejlesztési Stratégiában**³ meghatározott stratégiai célokhoz.

² <https://budapest.hu/Lapok/Ter%C3%BCletfejleszt%C3%A9si-dokumentumok.aspx>

³ <https://budapest.hu/Lapok/V%C3%A1rosfejleszt%C3%A9si-dokumentumok.aspx>

Az alábbi, stratégiai dokumentumokhoz történő illeszkedés bemutatása is szükséges, kérjük térjen ki rá a fejezetben:

- **SECAP**
- **BMT**
- **Radó Dezső Terv**
- **Településrendezési eszközök (TSZT/FRSZ és KÉSZ) és a településfejlesztési dokumentumok**

Kérjük, tekintsék meg a lábbjegyzetben hivatkozott stratégiai dokumentumokat, továbbá indokolják a tervezett fejlesztés illeszkedését!

1.3. A tervezett fejlesztés támogatja a mozgásban gazdag, aktív és mikromobilitásra épülő, így a gyaloglást és kerékpározást előtérbe helyező napi életvitelt.

Olyan projektek támogatása a cél, amelyek támogatják a mozgásban gazdag, aktív és mikromobilitásra épülő, így a **gyaloglást és kerékpározást előtérbe helyező** napi életvitelt; amelyek támaszkodnak a városi életminőség javítását szolgáló zöldinfrastruktúra előtérbe helyezésére, mennyiségi és minőségi fejlesztésére; amelyek segítik kivédeni, illetve tompítani az emberi egészségre is veszélyes szélsőséges klimatikus hatásokat.

Kérjük, mutassa be, hogy az Ön által tervezett fejlesztés hogyan járul hozzá a fenti célokhoz.

1.4. A tervezett fejlesztés a városi életminőség javítását szolgáló zöldinfrastruktúra előtérbe helyezésére, mennyiségi és minőségi fejlesztésére irányul.

Kérjük, hogy e pontban, a stratégiai illeszkedés bemutatása során röviden utaljon rá, hogyan illeszkedik a tervezett beruházás **Budapest Zöldinfrastruktúrája Konceptiójához** (2017), továbbá a **Zöldinfrastruktúra Fejlesztési és Fenntartási Akciótervhez** (ZIFFA).

1.5. A tervezett fejlesztéseknek segítenie kell kivédeni, illetve tompítani az emberi egészségre is veszélyes szélsőséges klimatikus hatásokat; valamint befogadó, minden társadalmi rétegnek vonzó, aktív időtöltést lehetővé tevő környezetet szükséges teremtenie.

Kérjük, mutassa be a szempontnak való megfelelést.

2. Kizáró okok vizsgálata

2.1 A projekt és támogatást igénylő támogathatóságának vizsgálata a hazai és uniós jogszabályok, ÁÚF 21-27, állami támogatási és lehatárolási szabályok szerint.

Kérjük, mutassa be, hogy a Felhívás 1.2. pontjában foglalt alábbi elvárásoknak megfelel:

- 1) Kérjük, mutassa be a Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz való illeszkedést, valamint releváns esetben (ha a támogatást igénylő ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerv, vagy többségi állami tulajdonban álló jogi személy) a 2003. évi CXXV. törvény 63. §-a szerinti Esélyegyenlőségi Terv meglétét.⁴
- 2) Kérjük, mutassa be, hogy a fejlesztés kapcsolódik-e korábbi pályázati konstrukciókhoz! Korábban a Strukturális Alapokból az adott tevékenység fejlesztésére vonatkozóan részesült-e támogatásban ugyanazon a megvalósítási helyszínen? Kérjük térjen ki, a korábbi vagy folyamatban lévő pályázati konstrukciók és a jelen fejlesztés lehatárolására is releváns esetben.
- 3) Kérjük, mutassa be, hogy a fejlesztés kapcsolódik-e korábbi vagy folyamatban lévő hazai forrás keretében támogatásban részesülő projekthez. Amennyiben igen, kérjük, határolja le a két projekt fejlesztésének tartalmát és mutassa azt be ebben a pontban.
- 4) Kérjük, végezze el a vizsgálatot és mutassa be, hogy a támogatást igénylő/támogatási kérelem tárgya nem tartozik az Általános Útmutató a 2021-2027-es programozási időszakban meghirdetett felhívásokhoz c. dokumentum Kizáró okok listája alá.
- 5) Amennyiben a támogatási kérelem állami támogatással érintett, kérjük, mutassa be, hogy nem tartozik a Felhívás 1.2. pontjában az egyes állami támogatási kategóriák kapcsán meghatározott kizáró okok alá!

⁴ Azon támogatást igénylő, nem nyújthat be támogatási kérelmet, amely:

- a) nem rendelkezik az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (6) bekezdése szerinti öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programmal (amennyiben releváns).
- b) nem rendelkezik az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63.§ (4) bekezdése szerinti esélyegyenlőségi tervvel (amennyiben releváns).
- c) támogatást igénylő nem felel meg a Felhívás 1.1. pontjában foglalt elvárásoknak.

3. Szakmai indokoltság, megalapozottság

3.1. Szakmai indokoltság, megalapozott általános igazolása

3.1.1. A projekt a feltárt szükségletekre/igényekre/hiányokra/problémákra reagál, amelyeket tényadatok támasztanak alá. Ehhez a szakmai alátámasztás (pl.: meglévő állapot bemutatása), indoklás és/vagy megfelelően részletezett helyzetelemzés, releváns esetben igényfelmérés szükséges, megfelelő adatbázisokra, eddigi káreseményekre, térképekre stb. támaszkodva.

Figyelem!

A szakmai megalapozottság 3.1.-es alfejezet szinergikus kapcsolatban áll a Megalapozó dokumentum 1.2-es fejezetében szereplő tartalommal.

A városfejlesztési stratégiák koncepcióalkotása globális szinten (főváros), míg a megvalósítani kívánt projekt helyi szinten (közigazgatási egység - kerület) reflektál az akcióterület problémáira.

Fentiekre tekintettel, kérjük, hogy a projekt indokoltságának/szakmai megalapozottságának bemutatása során térjenek ki e két szint szinergikus kapcsolatára oly módon, hogy

- **meghatározza azt a főváros szintjén, a stratégiai dokumentumokban is megjelölt problémát és elérendő célt, melyre reagálni kíván a megvalósítani kívánt projekttel;**
- **bemutatja, hogy a megvalósítani kívánt projekt a Felhívás mely tevékenységcsoportjához/csoportjaihoz kapcsolódik; a szakmai indokoltságot kérjük, támassza alá a helyzetelemzés során feltárt adatokkal.**

Fentiekre tekintettel kérjük, hogy a szakmai indokoltság, megalapozottság fejezet helyzetfeltárás pontjának feltöltése során támaszkodjon az 1.2-es alfejezetben hivatkozott dokumentumokra, továbbá mutassa be az Ön által relevánsnak tartott további adatok alapján a projekt indokoltságát.

Figyelembe véve a fejezetek szinergikus összhangját, a már ismertetett adatok tekintetében alkalmazzon visszautalást.

A Felhívás célja – összhangban Budapest Főváros stratégiai dokumentumaiban bemutatott célokkal – **a kitűzött jövőkép megvalósulásának támogatása**. Ezen városfejlesztési jövőkép a Felhívás szintjén a támogatható tevékenységekben realizálódik. Fentiekre tekintettel kérjük, alkalmazza a problémák/célok azonosítását két szinten:

Globális szint (főváros):

A **megvalósítani kívánt tevékenységek** esetében speciális elvárásként jelenik meg, hogy a megvalósítani kívánt tevékenységelemek **legyenek összhangban a Felhívásban is hivatkozott stratégiai dokumentumokban feltárt, megoldandó problémákkal, továbbá az azokban meghatározott és elérendő stratégiai célokkal.**

Helyi szint (közigazgatási egység - kerület):

- 1) Kérjük, hogy e pontban részletesen fejtse ki – összhangban a Felhívás támogatható tevékenységeivel, továbbá a szakmai-műszaki tartalomra vonatkozó elvárásokkal és

jogszabályi előírásokkal –, hogy az Ön által választott, megvalósítani kívánt projekt tartalom mely feltárt problémára reagál helyi szinten.

- 2) Kérjük, hogy fentiek bemutatása során térjen ki arra is, hogy az Ön által megvalósítani kívánt projekt mely pontokon kapcsolódik a Megalapozó dokumentum 1.2-es alfejezetében hivatkozott stratégiai dokumentumokhoz, kitérve arra is, hogy mely feltárt problémára kívánnak reagálni.
- 3) Kérjük, mutassa be, hogy a projekttevékenység mely megvalósítani kívánt célhoz járul hozzá. (Felhívás szintjén.)

Figyelem!

Kérjük, hogy e pontban igazolja a Felhívás céljának és a megvalósítani kívánt szakmai-műszaki tartalomnak a szinergiáját!

A megvalósítani kívánt tevékenységcsoportra tekintettel kérjük, hogy mutassa be, hogy az Ön által tervezett projekt hogyan támasztja alá a Felhívásban szereplő célok megvalósulását.

Kérjük, hogy megvalósítani kívánt tevékenységcsoporttól függően az alábbi szempontok szakmai indoklásának igazolására fordítson különös figyelmet:

- Aktív mobilitás egyrészt a szemléletváltásnak, másrészt pedig a fiatalabb generációk nyitottsága okán egyre népszerűbb, ugyanakkor az ezt kiszolgáló infrastruktúra hiányos. Fejlesztése indokolt.
- Zöldinfrastruktúra előtérbe helyezése indokolt.
- Veszélyes és szélsőséges klimatikus hatások csökkentése indokolt.
- Minden társadalmi réteg számára vonzó, aktív időtöltést biztosító fejlesztés megvalósítása indokolt.

Figyelem!

Kérjük, hogy a Megalapozó dokumentum 1.2.-es alfejezetében már bemutatott illeszkedésre röviden utaljon vissza, továbbá igazolja a Felhívás 2.3-as fejezetében szereplő speciális elvárások érvényesülését.

Kérjük, hogy e fejezetben mutassa be röviden azon eszközöket is, továbbá azon módszereket, melyek a projekt indoklásának alátámasztásául szolgáló adatokat biztosították.

3.1.2. Az igényfelmérés megtörtént és alátámasztja a fejlesztés céljait.

A fejezet célja

- az érintettek beazonosítása, összeírása, kiemelt figyelemmel azokra, amelyek nehezen elérhetőek a szokásos bevonási módszerekkel, ugyanakkor részvételük fontos a fejlesztés szempontjából;
- az érintettek elemzése: általában a tervezési folyamatot vagy annak részvételiségi elemeit megtervező szakértők az érintett kulcsszereplőkkel közösen tudják elkészíteni

Alkalmazandó igényfelmérés módszertana:

Első lépésként kérjük a fejlesztési célok alapján a **célcsoportok meghatározását és rövid bemutatását.**

Az igényfelmérésben a meghatározott célcsoportok alapján kérjük az alábbiaknak megfelelően elvégzett igényfelmérés módszerének és eredményének bemutatását.

I. Primer információgyűjtés: megkérdezés (kötelező)

A megkérdezés lehetséges módjai:

- a) **Kérdőívezés:** Egy előre elkészített **kérdőív** az alap, és ugyanolyan módon zajlik a lekérdezés minden megkérdezett esetében. A kitöltött kérdőíveket nem kell benyújtani, elegendő egy minta kérdőív és az eredmények bemutatása. A kérdőív kérdéseit a következő szempontok figyelembevételével célszerű meghatározni:
- a1) Egyszerű és egyértelmű kérdések megfogalmazása;
 - a2) Csak olyan kérdések kerüljenek a kérdőívre, amelyek kiértékelésének módját és a kapott eredmény hasznosítását előre megterveztük;
 - a3) A válaszok összehasonlíthatósága szempontjából a feleletválasztós kérdések, illetve skálázás módszere célravezető;
 - a4) A kérdőíven legalább egy olyan kérdés szerepeljen, amelyben szabad válaszkifejtésre van lehetőség (így új ötleteket, szempontokat nyerhetünk);
 - a5) Érdekes rövid kérdőíveket összeállítani, hogy minél kevesebb időt vegyen igénybe a kitöltés. Így nagyobb számú válasza számíthatunk.
 - a6) A kérdőívezés több csatornán keresztül is történhet egyszerre ez biztosítja, hogy minél több válaszadóhoz jut el a kérdőív.
- b) **Interjú:** Interjúnál csak a fő tartalmi / tematikus vázlat kerül meghatározásra, a megkérdezett egyéni véleményének kifejtésére van lehetősége;
- c) **Fókuszcsoport:** Speciális módszer a **fókuszcsoportos felmérés**, ahol a célcsoportból kiválasztottak körében történik probléma és igény feltáró személyes párbeszéd. (pl. a fejlesztéssel érintett városrész helyi civil szervezeteinek vezetőivel, városrésze eső intézmények vezetőivel, releváns gazdasági szereplőkkel), A megbeszélésről nem szükséges jegyzőkönyv becsatolása, elegendő a résztvevők és az elhangzott fő megállapítások leírása.
- A felmérés történhet **írásban** (postán kiküldött kérdőív, újságban található kérdőív, szakmai kiállításon kitöltendő kérdőív, e-mailben megküldött, vagy honlapra feltett kérdőív stb.) vagy **szóban** (kérdőív személyes lekérdezése, személyes interjú, telefonos kérdőívezés, telefonos interjú).

II. Szekunder információgyűjtés (választható, nem kötelező)

Szekunder adatok: azok az adatok, amelyeket valamely célból korábban már összegyűjtöttek, de az önkormányzat részére is használhatók. Az információk előállhatnak a másodlagos felhasználók esetében (intézmények) pl. egy-egy elégedettségi felmérés kapcsán.

Az igényfelmérésben a primer információszerzés kötelező, viszont annak célja (funkció ill. alfunkció iránti igény illetve mindezek működésének részleteire vonatkozó igény) az adott fejlesztési elképzelésből adódik (lásd fentebb).

A szekunder információk felhasználása választható.

III. Az igényfelmérés eredményének bemutatása

Kérjük, összegezze az igényfelmérés eredményét az egyes kijelölt célcsoportok vonatkozásában, hozzá kapcsolva a projekt keretében az igényekre reagáló célokat. Az átláthatóság érdekében javasolt ezt táblázatos formában bemutatni.

Meghatározott célcsoportok	Felmerült releváns igények	Igény alapján meghatározott célok

3.1.3. A projekt csak a jelen Felhívás 2.1. pontjában meghatározott támogatható tevékenységekhez igényel támogatást, valamint a projektjavaslat tartalma megfelel a 2.3., 5. és 6.2. pontban foglalt elvárásoknak.

Bemutatandó: minden tevékenységre vonatkozóan!

A projekt keretében tervezett összes tevékenységet (önállóan támogatható, a kötelezően megvalósítandó és a választható tevékenységeket) a rendelkezésre álló információk alapján az alábbi táblázatos formában kérjük bemutatni és besorolni azokat a Felhívás 2.1. pontjában szereplő releváns tevékenységek alá.

A tervezett tevékenység megnevezése	A tevékenység rövid bemutatása	A Felhívás 2.1 pontja szerinti támogatható tevékenységhez való pontos besorolása (Felhívás adott pontjának pontos hivatkozásával)

3.1.4. Vizsgálatra és ellenőrzésre kerül a projekt indikátorokhoz való várható hozzájárulása.

Kérjük, fejtsse ki részletesen a tervezett fejlesztés illeszkedését a felhívás 2.1., 2.3., 5. és 6.2. pontjában foglalt műszaki-szakmai elvárásokhoz, különösen az alábbi szempontok bemutatására kitérve:

- 1) Mutassa be a projektben tervezett kötelezően megvalósítandó tevékenységek megvalósítását (pl.: infokommunikációs akadálymentesítés, nyilvánosság biztosítása)! A nyilvánosság biztosítása esetében kérjük, térjen ki a részvételi programokra, a folyamat idő-és erőforrásszükségleteire, a részvételi folyamat kommunikációs tervére.
- 2) Kérjük térjen ki arra is, hogy a projekt keretében kihasználatlan kapacitások nem kerülnek létrehozásra.
- 3) Továbbá kérjük röviden, mutassa be a projektben releváns indikátorokat, azok célérték vállalásait, és számítási módjukat.

Kérjük, hogy a projekt esetében releváns indikátórvállalásokat, horizontális adatszolgáltatási mutatókat és szakmai adatszolgáltatási mutatókat a Projekt adatlap Monitoring mutatók funkciójában rögzítsék!

3.1.5. A megalapozottság keretében vizsgálható: a tevékenységek támogathatósága, a felhívások egyedi, alapvető szakmai-műszaki elvárásainak való megfelelés, a vonatkozó szabványoknak és jogszabályi (hazai/uniós) előírásoknak, továbbá a rendezett jogi háttérnek való megfelelés (a projekt előrehaladottabb kidolgozottsága esetén).

Kérjük, hogy a szakmai-műszaki elvárásoknak történő megfelelés igazolása során támaszkodjon a Felhívás fentiekben hivatkozott fejezeteinek azon előírásaira, melyek a **hazai és uniós előírásoknak és szabványoknak való megfelelést** irányozzák elő.

Kérjük, hogy e fejezetben térjen ki arra is, hogy a megfelelő jogi háttért alátámasztó dokumentumokkal rendelkezik:

- fejlesztendő ingatlan tulajdoni lapja
- konzorciumi megállapodás

3.1.6. A projekt megalapozottsága (egyszerűsített közgazdasági elemzés)

Az EU Közös rendelkezésekről szóló 2021/1060/EU rendelete 73. cikk (2) c) pontja alapján az alábbiak rövid bemutatása, összefoglalása, becslése szükséges a teljes projekt vonatkozásában:

- Bizonyítható a projekt társadalmi hasznossága, megfelelő ár-érték aránya.
- Csak a megvalósuláshoz szükséges mértékű támogatást kap, túl-támogatás nem történik.
- A fejlesztési projekt keretében létrehozott eszközök működtetése, a szolgáltatási színvonal pénzügyileg fenntartható.

Továbbá kérjük térjen ki az alábbi szempontokra is:

- Kérjük bemutatni, hogy a választott műszaki megoldások a legoptimálisabbak a tervezett célok eléréséhez.

Itt szükséges szövegesen bemutatni, azt is, hogy:

- A projekt műszaki tartalmának meghatározása előtt milyen változatokat vizsgáltak /vizsgálják (pl. létesítmény elhelyezése, nyomvonal kijelölése, műszaki kialakítási változatok, méretezésre, kapacitásra, szolgáltatási színvonalra vonatkozó változatok stb., amelyek releváns).
- Kérjük a felmerülő megoldási javaslatok részletes leírását, elemzését, a megvalósíthatatlan változatok kizárását, több megvalósítható megoldás felvázolását, feltételeinek vizsgálatát.
- Kérjük, hogy a megvalósítható és a kitűzött célt teljesítésére alkalmas változatokra adjanak egy nagyságrendi költségbecslést, mind a beruházási, mind a várható üzemeltetési és pótlási költségekre vonatkozóan.
- Kérjük bemutatni, hogy a tervezett tevékenységek biztosítják a célok elérését, azonban túlzó, felesleges kapacitásokat nem eredményeznek.
- Kérjük szövegesen bemutatni a változatok várható társadalmi hasznát és hatásait, valamint számszerűsíteni az alábbiak közül a releváns mutatókat:
 - Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra (km)
 - Forgalom-csillapítással érintett utak hossza (km)
 - A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói (fő/év)
 - Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m²)
 - Az integrált területfejlesztési stratégiák előkészítésében és végrehajtásában részt vevő érdekelt felek (db)
- Kérjük indokolni, hogy a költségek és hatások figyelembevételével miért a javasolt változat a legoptimálisabb (pl. legkisebb költségű változat, költséghatékony változat, legnagyobb társadalmi hatást elérő megoldás).
- Felhívjuk a figyelmüket, hogy a Pályázati Felhívásban meghatározott fenntarthatósági szempontok mindenképpen figyelembevételre kerüljenek a változatok kidolgozása és értékelése során.⁵

⁵ A Pályázati Felhívás a TOP_Plusz - 4.1.1.-23 kódszámú, „Egészséges utcák program” megnevezés alatt, a palyazat.gov.hu felületről érhető el. Kérjük, tekintse meg a Felhívás fenntarthatóságra vonatkozó pontjait, továbbá a „Módszertani Útmutató az Egészséges utcák program pályázati felhíváshoz” elnevezésű dokumentum elvárásait, mely útmutató a Felhívás segédletei között feltöltésre kerül.

Továbbá, a vonatkozó európai uniós jogszabályoknak való megfelelés érdekében a projektek előkészítése és a kiválasztási eljárás során alá kell támasztani a projekt társadalmi hasznosságát, ár-érték arányát. Ennek érdekében a támogatási kérelem **benyújtásakor csatolandó a korrigált megalapozó dokumentumban:**

- Be kell mutatni a problémákat, hiányokat, amelyekre választ jelent a tervezett fejlesztés. Az egészséges utcák módszertan szerint elvégzett elemzést a jelenlegi és a tervezett (projekttel) állapotra, valamint az egyes mérőszámokra adott pontszámok indoklását (teljes mérőeszköz Excel-t, a megjegyzés rovat kitöltésével.)
- A tervezett fejlesztés műszaki tartalmának ismertetése 1-10 oldal terjedelemben kimeneti indikátorokkal és az előzetes költségbecslés alapját szolgáló mennyiségkimutatással.
- Előzetes költségbecslés Excel formátumban.
- A tervezett „egészséges utca” forgalmi változásainak a környékre gyakorolt hatását bemutató leírást kell benyújtani, amennyiben az utca hálózati szerepe módosul (pl. főút/gyűjtőút lakó utcára változik, a lakó utcából gyalogos utca lesz), vagy a forgalmi rend egyirányúsítására, az egyirányú forgalmi rend átalakítására kerül sor. Ehhez csatolni kell a BKK Tervszűri keretében tett írásbeli véleményét a hálózati hatásról.
- Társadalmasítás.

Figyelem!

A Társadalmasításra vonatkozó részletes tájékoztatás a Felhívás szakmai mellékletét képező Módszertani Útmutatóban is olvasható.

- A beavatkozás hatékonyságát alá kell támasztani, azaz méréssel/megfigyeléssel alátámasztva be kell mutatni az adott utca jellemző használatát (használóinak száma, nappal/este, gyalogos/kerékpáros/autó forgalmak, lakók száma és az átközlekedők száma, hétközben/hétfvégén).

A támogatás mértékének indoklásához és a fenntarthatóság bizonyításához a támogatási kérelem **benyújtásakor a korrigált szakmai megalapozó tanulmányban be kell mutatni a következőket:**

- A kért támogatás összege a projekt megvalósításához feltétlenül szükséges. Ezt röviden meg is kell indokolni állami támogatási szabály esetén a releváns szabály előírásainak megfelelően. Egyéb esetben az indoklás térjen ki különösen arra, hogy a beruházás fenntartása során a képződő bevételek milyen mértékben nem nyújtanak fedezetet a működési költségekre, a beruházáshoz szükséges forrásgyűjtésre.
- A projekt pénzügyi fenntarthatósága biztosított a projekt teljes élettartama alatt. Indoklásban ki kell emelni, hogy a bevétellel, költségmegtakarítással nem fedezett működési (üzemeltetési és pótlási) költségek finanszírozása hogyan történik, pl. milyen központi költségvetési, önkormányzati költségvetési forrás biztosítja a finanszírozásukat.

3.2. A tervezett fejlesztésnek illeszkednie szükséges a fővárosi tematikus stratégiához (pl.: SECAP, Radó Dezső Terv, Budapesti Mobilitási Terv, Közlekedés-biztonsági Stratégia, Zöld Infrastruktúra füzetek, Kerékpárforgalmi Főhálózati Terv).

Kérjük, igazolja a szempont megvalósulását! A már bemutatott illeszkedésekre elegendő utalnia a terjedelmi korlátokra tekintettel.

3.3. A projekt egy utca vagy utcaszakaszra vonatkozó fejlesztéseket tartalmaz, kivételt képeznek ez alól a tematikájukban összefüggő ún. iskolautcák.

Kérjük, igazolja a szempont megvalósulását! A már bemutatott illeszkedésekre elegendő utalni a területi korlátokra tekintettel.

3.4. A helyzetelemzés alátámasztja a tervezett fejlesztés indokoltságát, szükségességét.

A szempont szorosan összefügg a 3.1-es szempont A) pontjával, melyben azt szükséges bemutatni, hogy a projekt a feltárt problémákra reagál.

Ezen szempont logikai előzménye a helyzetfeltárás, így kérjük, e pontban szintetizálja a két fejezet tartalmát.

A tartalmi korlátokra tekintettel a már bemutatott megállapításokra elegendő visszautalni.

- 1) Kérjük, hogy a 3.1-es alfejezetben feltárt megállapításokat szintetizálva mutassa be a szempont érvényesülését!
- 2) Jelen pontban a fejlesztéssel érintett terület műszaki állapotának, feltárt problémáinak bemutatása is szükséges.
- 3) Kérjük, mutassa be a tervezett fejlesztés gazdasági, környezeti és társadalmi, lakossági igényekre támaszkodó indokoltságát is, a felmerült igényekre, problémákra történő visszautalással.

Kérjük, hogy e pontban térjen ki a fejlesztés várható hatásainak bemutatására is:

- 1) Fejlesztési hasznosság bemutatása a jellemző laksűrűség, érintett lakosság száma és demográfiai mutatói, munkahelyek száma, forgalomvonzó létesítmények, funkciómix és utazásgyakoriság alapján,
- 2) A fejlesztés által erősített közterülethasználat jellegének bemutatása; milyen felhasználói csoportok, tevékenységek, funkciók jelenlétét erősíti a fejlesztés?
- 3) Jelenlegi és a fejlesztés hatására tervezett forgalmi adatok, mutatók az érintett területre vonatkozóan (a különböző közlekedési módokra vonatkozóan), az út, utca forgalmi szerep változásának és környezetére kifejtett hatásának bemutatása,
- 4) A fejlesztés hatása a közlekedési és köztér hálózatokra, esetleges ökológiai folyosókra, valamint becsült gazdaságélénkítése,
- 5) A fejlesztés illeszkedése a folyamatban lévő és tervezett város- és közlekedésfejlesztési elképzelésekhez, szinergiák, konfliktusok és előfeltételek feltérképezése

Figyelem!

Bemutatandó: minden tevékenységre vonatkozóan!

Kérjük, hogy ebben a fejezetben térjen ki a Felhívás 2.1.2. fejezet D) Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható, d2) Közösségi tervezés és kommunikáció pont elvárásaira is.

Kérjük, igazolja, hogy a projekt a valós lakossági igények felmérésével valósul meg, így egy hosszú távon is fenntartható, az itt élők számára értéket képviselő, megbecsült projekt jön létre. A települési helyzettől és a lakossági aktivitástól függően kérdőíves bevonás, közösségi tervezés, vagy egyéb, innovatív módon is bevonásra kerülhetnek az utca használói. Társadalmi részvétel, szemléletformálás a projekt megvalósíthatóságához szükséges támogatottság megszerzése érdekében: a fejlesztés által érintett terület jellegétől és a lakossági aktivitástól függően az alábbi társadalmisítási eszközök alkalmazhatók, és a beavatkozások során használandó eszközök közül minimum 3 választandó:

- kérdőív, szórólap, plakát tervezése és kivitelezése,
- közvéleménykutatás (telefonos, online, személyes),
- honlap, közösségi médiamegjelenések,
- fórum, workshop, helyszíni együttműködés, helyszíni kitelepülés,
- igényfelmérés, lakossági ötletpályázat,
- szemléletformáló programok, kiadványok, látványtervek,
- közösségi események,
- egyéb közösségi tervezést és kommunikációt segítő társadalmassítási eszközök

Kérjük, mutassa be a projekt keretében tervezett közösségi tervezéshez és kommunikációhoz kapcsolódó tevékenységek célcsoportját, rövid tartalmát és becsült költségét. Amennyiben lehetséges, tervezzenek környezetvédelmi szempontok figyelembe vételével a hagyományos papír alapú ismertető anyagok osztása helyett online akciókat. Javasoljuk az interaktív, lakossági fórumok formájában megvalósított kommunikációs tevékenységek megvalósítását.

3.4.1. Támogatást igénylő bemutatása

A helyzetelemzés és a feltárt igényekre történő reagálás szorosan összefügg azzal a kérdéskörrel, hogy ezen feltárt problémák, hiányosságok mely partnerek bevonásával orvosolható.

A feltárt igényekre az adott területen tevékenykedő megfelelő szervezet konzorciumi partnerként történő bevonása lehet indokolt. A Felhívás 1.1. Ki nyújthat be támogatási kérelmet pontjában meghatározásra kerül a lehetséges konzorciumi partnerek köre.

Kérjük röviden e pont alatt bemutatni a támogatást igénylő szervezetet, szervezeteket.

Konzorciumi együttműködés esetében kérjük röviden kitérni arra, hogy az egyes partnerek milyen tevékenység elvégzését tervezik.

3.4.2. Érintett terület lehatárolása

Kérjük, hogy e pont alatt röviden mutassák be, hogy mely utcákat/utcaszakaszokat érint a fejlesztés.

Figyelem!

A projekt megvalósítása érdekében projektenként egy utca vagy utcaszakaszra vonatkozó fejlesztések nyújthatók be az alábbiak szerint. Kivételt képeznek ez alól a tematikájukban összefüggő ún. iskolautcák, melyek esetében több olyan egymással nem összefüggő utca- vagy utcaszakasz benyújtható, ahol gyermekgondozási vagy oktatási intézmény található és mely projektek műszaki tartalma azonos támogatható tevékenységeket tartalmaz.

3.5. A projektnek a valós lakossági igények felmérésével szükséges megvalósulnia, hogy egy hosszú távon is fenntartható, az itt élők számára értéket képviselő, megbecsült projekt jöhessen létre.

Fő cél, hogy a megvalósítani kívánt projekt a valós lakossági igények felmérésével valósuljon meg, így egy hosszú távon is fenntartható, a megvalósítási területen élők számára értéket képviselő, megbecsült projekt jön létre.

Fentiekkel összhangban kérjük, hogy mutassa be a szempont megvalósulását, melynek során az alábbiak bemutatására törekedjen:

- kérjük, mutassa be azon közösségi tervezés- és kommunikáció során alkalmazott mérési módszereket, melyet alkalmazott,
- kérjük, mutassa be a felmérések eredményeit, vonja le a következtetéseket, továbbá igazolja azt, hogy a tervezett fejlesztés ezen igényekre reflektál.

3.6. A tervezett fejlesztés tartalmaz gyalogos- és kerékpáros közlekedés fejlesztést / gépjárműforgalom csillapítást / akadálymentesítést támogató beavatkozást.

Figyelem!

A projekt megvalósítása érdekében az A-C projektek közül a tevékenységek bármelyike tervezhető. **Legalább 1 önállóan támogatható tevékenységet szükséges megvalósítani az A) pontnál felsorolt tevékenységek közül, és legalább 1 önállóan támogatható tevékenységet szükséges megvalósítani a B) pontnál felsorolt tevékenységek közül.** (V. ö.: 2.1. Milyen tevékenységek támogathatóak fejezettel.)

Kérjük, igazolja, hogy a fenti kritériumnak megfelel. Kérjük az alábbi szempontokra is térjenek ki:

- A szempont az élhetőbb település, valamint az **esélyegyenlőség szempontjait** juttatja érvényre.
 - Kérjük, hogy röviden mutassa be a tervezett fejlesztés hogyan járul hozzá a szempont megvalósulásához.
 - Kérjük, hogy a szakmai tartalom összeállítása során támaszkodjanak a hatályos szabványok előírásaira.
- **Kerékpárosbarát fejlesztés esetén bemutatásra került a beruházás területét szemléltető vázlatos, térképi átnézet rajz vagy nyomvonalterv.** (Kérjük, a térképi átnézeti rajzon vagy nyomvonalterven egyértelmű, jól látható jelöléseket alkalmazzon.)

Kérjük, hogy e pont alatt a szükséges tervdokumentációk meglétét is igazolja:

- előzetes egyeztetések dokumentumai
- koncepciótervi szintű dokumentumok (építészeti, szabadtéri, közlekedései, műszaki tervdokumentációk) M1:1000 és a kiemelt részletek M1:500 arányban.
- projekt ütemterv
- fenntartási koncepció

3.7. A tervezett fejlesztés megvalósít zöld- / kékinfrastruktúra fejlesztését / ökológiai szempontok érvényesítését támogató beavatkozást.

Figyelem!

A projekt megvalósítása érdekében az A-C projektek közül a tevékenységek bármelyike tervezhető. **Legalább 1 önállóan támogatható tevékenységet szükséges megvalósítani az A) pontnál felsorolt tevékenységek közül, és legalább 1 önállóan támogatható tevékenységet szükséges megvalósítani a B) pontnál felsorolt tevékenységek közül.** (V. ö.: 2.1. Milyen tevékenységek támogathatóak fejezettel.)

Kérjük, igazolja, hogy a fenti kritériumnak megfelel. Építkezhet a helyzetelemzés során feltárt hiányosságokra, a fejlesztés szükségességére is visszautalhat. Kérjük, tartsa szem előtt a Felhívásban kiírt feltétel megvalósulásának szükségességét, mely érinti mind a 3.6-os, mind pedig a 3.7-es szempontot.

A tevékenység esetén: Igényfelmérési megalapozottsággal rá kell világítani a terület zöld infrastruktúra hiányosságaira, figyelembe véve az éghajlatváltozás településre gyakorolt hatását.

Kérjük, hogy e pont alatt a szükséges tervdokumentációk meglétét is igazolja:

- előzetes egyeztetések dokumentumai

- koncepciótervi szintű dokumentumok (építészeti, szabadtéri, közlekedései, műszaki tervdokumentációk) M1:1000 és a kiemelt részletek M1:500 arányban.

- projekt ütemterv

- fenntartási koncepció

3.8. A projekt keretében fejlesztéssel érintett közutak és közforgalom elől el nem zárt magánutak esetében mértékadó terhelés függvényében szükséges figyelembe venni a vonatkozó utügyi szabványokat.

Kérjük, hogy mutassa be a feltétel érvényesülését. A releváns utügyi szabályozás a felhívás vonatkozó pontjai esetében megtekinthető. Kérjük, igazolja a megfelelést.

3.9. Gyalogos közlekedéshez kapcsolódó infrastruktúra kiépítése, felújítása, valamint közösségi közlekedési megállók és állomások esetében (pl.: járdák, gyalogátkelőhelyek, leszállóperonok) a releváns utügyi műszaki előírásokat kell figyelembe venni és alkalmazni. Attól eltérni megfelelően indokolt esetben lehetséges.

Kérjük, hogy mutassa be a feltétel érvényesülését. A releváns utügyi szabályozás a felhívás vonatkozó pontjai esetében megtekinthető. Kérjük, igazolja a megfelelést.

Amennyiben eltér a hatályos szabályozástól, kérjük, indokolja ennek szükségességét és csatolja ennek alátámasztásául szolgáló tervezői nyilatkozatot.

Kérjük, hogy e pont alatt a szükséges tervdokumentációk meglétét is igazolja:

- előzetes egyeztetések dokumentumai

- koncepciótervi szintű dokumentumok (építészeti, szabadtéri, közlekedései, műszaki tervdokumentációk) M1:1000 és a kiemelt részletek M1:500 arányban.

- projekt ütemterv

- fenntartási koncepció

3.10. A támogatási kérelem összhangban van az Összevont Tervzsűri szakmai véleményével.

A támogatási kérelemhez csatolandó a Felhívás 12.1 pontja értelmében az Összevont Tervzsűri jegyzőkönyve, mely a szakmai véleményt tartalmazza. A támogatási kérelemben szükséges bemutatni a jegyzőkönyvben megfogalmazott javaslatoknak és észrevételeknek való megfelelést, eltérés esetén pedig a részletes szakmai indoklást.

Kérjük, hogy igazolja a szempont megvalósulását.

Figyelem!

Az Összevont Tervzsűri működésére vonatkozó részletes tájékoztatás a Felhívás szakmai mellékletét képező Módszertani Útmutatóban olvasható.

Az összevont Tervzsűri az alábbi szempontokat vizsgálja, kérjük, a szempontoknak való megfelelést tartsák szem előtt a pályázat összeállítása során:

Főváros (BFFH) által vizsgált legfontosabb szempontok:

- Az Egészséges Utcák design check eszköz értékelési szempontjainak való megfelelés.
- Az Egészséges Utcák értékelési rendszerében a kvalitatív szempontoknak való megfelelés.

- Az Egészséges Utcák Program további szakmai tartalmára vonatkozó előírásoknak való megfelelés: urbanisztikai, tájépítészeti, városképi, fenntarthatósági, üzemeltethetőségi szempontok.
- Fővárosi fejlesztési stratégiáknak való megfelelés.

BKK által vizsgált legfontosabb szempontok:

- Stratégiai illeszkedés: A Budapesti Mobilitási Tervhez, az Aktív- és Mikromobilitási Stratégiához, Közlekedésbiztonsági Stratégiához való illeszkedés
- Hálózati szerep illeszkedés: a folyamatban lévő és várható közúthálózati és közösségi közlekedési hálózatfejlesztési tervekhez, fejlesztési projektekhez való illeszkedés, a Budapest kerékpárforgalmi főhálózati tervéhez, közúthálózati tervéhez és közösségi közlekedési hálózatához való illeszkedés alapján
- A kerület közlekedésfejlesztési, forgalomcsillapítási, gyalogos- és kerékpárosbarát fejlesztési elképzeléseit bemutató hálózati koncepció
- Kerületi kerékpárforgalmi hálózati Terv vagy a kerület kerékpárosbarát fejlesztésének bemutatása hálózati térkép formájában: Koncepcionális dokumentum, mely túlmutat az adott projekt keretében megvalósítandó elemén. Célja, hogy bemutassa, hogy a településnek/településrésznek milyen fejlesztési elképzelései vannak a kerékpározás feltételeinek javítása érdekében. Ennek általában csak egy része, eleme az adott projekt keretében megvalósítandó fejlesztés. A legfontosabb eleme a vizsgált terület kerékpáros hálózatának problémáira, hiányosságaira megoldást nyújtó rövid- közép- és hosszútávú fejlesztési elképzelések bemutatása.
- Közlekedésbiztonsági hatás bemutatása a közúti veszélyeket csökkentő, önmagát magyarázó utak és utcák, illetve megbocsátó környezet létrehozását célzó intézkedések leírásával,
- A fejlesztés során alkalmazott forgalomcsillapító intézkedések, gyaloglást és kerékpáros közlekedést támogató megoldások bemutatása, az út, utca tervezett funkciójának, forgalmának megfelelő létesítményválasztás bemutatása
- Parkolás (mikromobilitás, gépjármű, megosztott járművek), rakodás és egyéb szegélymenti funkciók bemutatása
- A BKK stratégiai dokumentumai az alábbi oldalon megtalálhatóak:
[Közlekedésbiztonsági stratégia \(bkk.hu\)](#)
[Kerékpárforgalmi főhálózati terv \(bkk.hu\)](#)
[Fejlesztések, Budapesti Mobilitási Terv \(bkk.hu\)](#)
- Budapest Főváros Önkormányzata által kiadott [Zöldinfrastruktúra füzetek](#):
A hat kötetből álló Zöldinfrastruktúra füzetek a szakemberek, döntéshozók munkáját és a városlakók tájékoztatását segítik. A kiadványok bemutatják a zöldinfrastruktúra fejlesztések komplex eszközrendszerét a hazai és nemzetközi jó gyakorlatok révén. Az általános alapelveken és a jó példákon túl tartalmazzák a megvalósítás különböző lehetőségeit, továbbá ezek műszaki és növényélettani feltételeit, korlátait. A kiadványsorozat a városökológiai alapismeretektől a zöldfelületek ökoszisztéma szolgáltatásán át a csapadékvíz-gazdálkodás ökológikus rendszeréig minden fontosabb tématerületet felölel.

Zöldinfrastruktúra Tervszűri (ZIT) által vizsgált legfontosabb szempontok:

- Stratégiai illeszkedés: a település zöldinfrastruktúra-fejlesztési és -fenntartási akciótervéhez (ZIFFA, Radó Dezső terv), valamint egyéb, kapcsolódó dokumentumokhoz való illeszkedés bemutatása;
- Településfejlesztési kapcsolódás és hasznosság (élhetőség minőségének javítása, szolgáltatásokhoz való kapcsolódás stb.);
- Hálózati kapcsolódás: Zöld (zöld-kék) infrastruktúra hálózatba való illeszkedés;
- Zöld és kék infrastruktúra-elemek összehangolása (pl. csapadékvíz helyben kezelése növényfelülettel);
- Biológiai sokféleségre való pozitív hatás (élőhely- és fajgazdagság);
- Zöldfelületek biomassza-mennyisége, aránya;
- Zöldinfrastruktúra minőségi állapota: egészségi állapot, klímaadaptációs képesség (pl. hősziget-hatás csökkentése), törzsvédelem, többszintes növényállomány kialakítása,

folytonosság, fahelyek megfelelő kialakítása, megfelelő fenntartási és üzemeltetési mód kiválasztása stb.;

- Zöldinfrastruktúra esztétikai minősége;
- Innovatív, kreatív megoldások alkalmazása.

Kerékpárosbarát Tervzsúri (KPT) által vizsgált legfontosabb szempontok:

- A kerékpározhatóság és a gyaloglás feltételeinek változása a beavatkozás hatására (amely nem romolhat a beavatkozás során):
 - kerékpározásra, gyaloglásra szolgáló felületek nagysága, szélessége, burkolat típusa,
 - műszaki kialakítás (lekerekítések, szegélyek, épített környezet),
 - forgalomtechnikai kialakítás (táblák, útburkolati jelek),
 - keresztmetszet átjárhatósága kerékpárral, gyalogosan.
- A kerékpártárolás lehetőségeinek változása a beavatkozás hatására (egy egészséges utcán a forgalomvonzó létesítmények előtt, közelében mindenképpen szükséges megfelelő mennyiségű és minőségű kerékpártámasz elhelyezése).

Kérjük, hogy a fejezet összeállítása során reflektáljon a vizsgálandó szempontokra.

3.11. A projekt keretében történő zöldinfrastruktúra fejlesztése során a tervezett növénytelepítés nem eredményezhet közbiztonsági és közlekedésbiztonsági szempontból aggályos, több oldalról zárt, átláthatatlan közterületi szakaszokat, takart közlekedési csomópontokat. Erre a kötelező fenntartási időszakban is tekintettel kell lenni.

Kérjük, hogy mutassa be a feltétel érvényesülését, térjen ki a fenntartási időszakra is.

3.12. A projekt biztosítja a kerékpárral való közlekedés feltételeit az út vagy utca tervezett tulajdonságainak és funkciójának megfelelően.

Kérjük, hogy mutassa be a feltétel érvényesülését. Szükség esetén a szükséges tervdokumentációkkal együtt indokolja a szempont megvalósulását.

3.13 Amennyiben a projekt közlekedésfejlesztési tevékenységet tartalmaz, a beruházás biztosítja a biztonságos közlekedési feltételeket valamennyi közlekedő számára, különös tekintettel a legvédtelenebb közlekedőkre, a gyalogosokra és kerékpárosokra. A projekt a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv. 8. § (1a) bekezdésével összhangban került tervezésre valamennyi érintett közlekedő igényeinek a figyelembevételével a vonatkozó szakági Útügyi Műszaki előírások szerint.

Kérjük, hogy mutassa be a feltétel érvényesülését az alábbiak szerint:

- 1) Elvárás, hogy a projekt eredményeként a fenntartható közlekedési módok előnyben részesülnek, és a projekt eredményeként egyetlen fenntartható közlekedési mód sem kerül hátrányosabb helyzetbe a fejlesztést követően a beruházást megelőző állapothoz viszonyítva. Kérjük, nyilatkozzon a feltétel vállalásáról és projektben való érvényesítéséről!
- 2) A projekt tervezése során figyelembe kell venni valamennyi közlekedő igényeit a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény. 8. § (1a) bekezdésével összhangban.

Így pl.: nem elfogadható, ha a beruházást követően nehezebbé válik a gyalogosok átkelése az adott útszakaszon, vagy ha a kerékpárosok útjukat hálózaton belüli „szakadási pont” kialakulása miatt szabályosan csak gyalogosként folytathatják, ezért a szükséges beavatkozásokat be kell tervezni a projektben, vagy be kell mutatni azok megvalósulását kapcsolódó projekt(ek) részeként.

Kérjük, nyilatkozzon a feltétel vállalásáról és projektben való érvényesítéséről! Amennyiben részletes műszaki dokumentációval rendelkezik a támogatási kérelem, szükséges az elvárásnak való megfelelést részletezni, mely a projekt dokumentáció alapján is ellenőrizendő.

Mutassa be, hogy a biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeit az e-UT 03.04.13 Kerékpározható közutak tervezése Útügyi Műszaki Előírásban foglaltak szerint valósítja meg a projektet.

Mutassa be, hogy a gyalogos infrastruktúra fejlesztése esetében az e-UT 03.07.25:2022 A gyalogosközlekedés közforgalmú létesítményeinek tervezése, közösségi közlekedés fejlesztése esetében az e-ÚT 03.07.24. A közúti közösségi közlekedés (tömegközlekedés) pályáinak, utas- és járműforgalmi létesítményeinek tervezése Útügyi Műszaki Előírásban foglaltak szerint valósítja meg a projektet.

- 3) Mutassa be, hogy a beruházás hogyan biztosítja a fejlesztéssel érintett területen a biztonságos közlekedési feltételeket valamennyi közlekedő számára!

Magyarázatában térjen ki arra, hogy a projekt keretében milyen gyalogos, kerékpáros és a közösségi közlekedési módok közlekedésbiztonsági feltételeinek a javítását célzó fejlesztéseket tervez megvalósítani a gyengébb közlekedők védelme érdekében?

A projekt keretében az egyes közlekedési módok tervezésének az elhagyása akkor lehetséges, ha az adott beruházásnak ilyen közlekedési mód felülete vagy útvonala egyértelműen nem a része. Amennyiben a projektre ez érvényes, kérjük térjen ki rá ebben a pontban.

- 4) Releváns esetben mutassa be, milyen további projekt tevékenységek segítik a fenti szempontok megvalósulását?

4. Fenntarthatóság

4.1.A fenntarthatóság kiválasztás kritériumának célja, hogy a megvalósíthatóságon túl a későbbi működtetés feltételeit vizsgálja, kitérve különösen a műszaki, szakmai, szervezeti, személyi és pénzügyi dimenziókra is, amennyiben releváns.

A támogatást igénylő vállalta a Felhívásban foglalt fenntartási időszakra vonatkozó kötelezettség teljesítését, amennyiben releváns.

Kérjük, hogy a következő szempontokat jelentesse meg a megalapozó dokumentum jelen fejezetének tartalmi elemei között:

- Építéssel, eszközbeszerzéssel járó beruházás jövőbeli kihasználtsága reális.
- A tervezett létesítmények a rendelkezésre álló információk alapján olyan műszaki-szakmai tartalommal, minőséggel készülnek, amelyek biztosítják a hosszú távú fenntartást.
- Az üzemeltetési költségek reálisak és arányosak a fenntartó költségvetéséhez képest (üzemeltetési modelltől/bevételektől függően).
- Az üzemeltetéshez rendelkezésre áll-e a humánerőforrás és egyéb elemek, vagy, ha nem/részben, hogyan lesz biztosítva.
- A fő beruházási célhoz kapcsolódnak-e olyan kiegészítő elemek, amelyek a beruházás későbbi sikerességét garantálják, amennyiben támogatható és releváns.

Figyelem!A tervezett tevékenység hosszú távú (legalább 5 éves) fenntartásának intézményi, műszaki és pénzügyi háttere bemutatott. A projekt pénzügyi fenntarthatósága biztosított, a támogatást igénylő megfelelően felmérte és biztosítani képes az üzemeltetési, karbantartási, pótlási költségeket.

(A Fenntarthatóságra vonatkozó részletes tájékoztatás a Felhívás szakmai mellékletét képező Módszertani Útmutatóban is olvasható. Kérjük, tanulmányozzák a dokumentum releváns pontjait!)

A fejezetben szükséges a finanszírozásra vonatkozóan előzetes megállapításokat tenni.

Nem állami támogatás esetében az itt felsorolt eseteknek megfelelően kell a támogathatóságot alátámasztani és a fenntarthatóságot bemutatni.

1. A projekthez bevétel nem kapcsolódik, a felmerülő működési költségek fedezetére forrás biztosítását vállalja a kedvezményezett.
2. A projekthez bevétel nem, de költségmegtakarítás kapcsolódik, mely egyéb tényezők változatlanlansága mellett a kedvezményezett egyéb működési támogatási igényét csökkenti.
3. A projekt működési időszakában a költségekkel csökkentett bevétel nem pozitív.
4. A projekt működési időszakában a költségekkel csökkentett bevétel pozitív.

A beruházás finanszírozására vonatkozóan az 1. 2. 3. pontok esetében a feltételek megfelelő alátámasztása után 100%os támogatási arány alkalmazható.

A 4. pont feltételeinek teljesülése esetén a támogatási arány TOP Plusz-ban alkalmazott módszertan szerint előzetesen csökkentendő.

A pénzügyi fenntarthatóságra vonatkozóan az 1., 3. és 4. pont esetében igazolni szükséges a fejlesztés során felmerülő többlet működési költségek ellentételezésének biztosítását. A 2.-es pont esetében igazolni szükséges, hogy a költségmegtakarítás mértékével csökken a fejlesztett esetben a működési támogatás.

Állami támogatási kategóriába sorolt támogatható tevékenység esetén a 651/2014 EU rendeletben meghatározott a kiválasztott támogatási kategóriának megfelelő támogatási szabály alkalmazása szükséges. A pénzügyi fenntarthatóságot a fenti eseteknek megfelelően szükséges igazolni.

Szükséges röviden bemutatni, hogy a település milyen műszaki és személyi kapacitásokkal rendelkezik a fejlesztés a felhívásban elvárt min. 5 éves fenntartásának biztosításához. (Jellemzően a település üzemeltető társaság vonatkozó személyi és gépi és egyéb műszaki szempontú bemutatása, amennyiben a fenntartást ez biztosítaná.)

Ebben a pontban szükséges megbecsülni a várható karbantartási, pótlási, javítási, működési költségeket és itt kérjük bemutatni a pénzügyi fedezet tervezett biztosítását is legalább 5 éves távra. Ez általában a települési önkormányzatok saját költségvetése szokott lenni, de szükséges ezt is bemutatni. Elvárás, hogy a felmerülő költségekre a teljes 5 éves táv alatt a tervezett pénzügyi fedezet rendelkezésre álljon.

Pénzügyi fenntarthatóság táblázat minta:

Tevékenységek	1. év	2. év	3. év	4. év	5. év
1. tevékenység	300 000	300 000	300 000	350 000	400 000
2. tevékenység	250 000	250 000	250 000	300 000	350 000
3. tevékenység	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 300 000	1 400 000
Pénzügyi fedezet (önkormányzat költségvetése)	1 750 000	1 750 000	1 750 000	1 950 000	2 150 000

FONTOS: A fentiek mellett (kötelező fenntartási időszakon túl) szükséges röviden bemutatni, hogy az elkészült infrastruktúrát milyen hasznos élettartamra tervezik és annak **teljes időszaka alatt** a felmerülő pótlási költségek finanszírozásra hogyan, milyen forrásból tervezett.

5. Horizontális elvárások

5.1. A támogatási kérelem megfelel a horizontális elvárásoknak.

A kritérium alatt kerülnek vizsgálatra az adott felhívás kapcsán releváns horizontális elvárások teljesítéséhez szükséges vállalások, nyilatkozatok.

Kérjük, igazolja a szempont érvényesülését az alábbi feltételek érvényesülésének bemutatásával:

- A férfiak és nők közötti egyenlőségnek, a nemek közötti egyenlőség érvényesítése.
- A nemen, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló bármilyen hátrányos megkülönböztetés megelőzése.
- A fogyatékosággal élő személyek számára biztosítja a hozzáférhetőséget.
- Ha a támogatást igénylő települési önkormányzat, az igénylőnek igazolnia kell a helyi esélyegyenlőségi program meglétét és a tervezett fejlesztés ahhoz való illeszkedését.
- Ha a támogatást igénylő ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerv, vagy többségi állami tulajdonban álló jogi személy, az igénylőnek igazolnia kell az esélyegyenlőségi terv meglétét.
- Támogatást igénylő vállalja, hogy a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés betervezésre és megvalósításra kerül, amennyiben a projekt tartalma alapján az releváns.

Továbbá:

- 1) Ebben a pontban kérjük röviden bemutatni, hogy a **Felhívás 2.4. pontja alapján** mely horizontális elvárások relevánsak és azok teljesítése, érvényesítése a projektben miként tervezett. A projekt szempontjából releváns horizontális elvárások vállalása kötelező.
- 2) Kérjük mindenképpen térjenek ki arra, hogy az akadálymentesítés valamely módja releváns-e (ha igen, annak bemutatása szükséges).
- 3) Kérjük, mutassák be az Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat előzetes megalapozását.

5.2. Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat előzetes megalapozása

Kérjük, mutassa be a projekt megvalósításával összefüggő fő éghajlatváltozási kihívásokat az alábbiak szerint:

Lényegre törő, rövid szöveges összefoglalás arról, hogy a projekt megvalósításának helyszínén az éghajlatváltozás mely következményei (pl. szélsőséges időjárási események, viharok, villámárvizek, aszály, nyári hőhullámok gyakoriságának növekedése) jelentkeznek legnagyobb valószínűséggel és legnagyobb intenzitással a következő évtizedekben.

A fejezet a következő stratégiai tervdokumentumok alapján készíthető el:

- Kidolgozott, vagy kidolgozás alatt álló Klímastratégia;
- Kidolgozott, vagy kidolgozás alatt álló Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv (SECAP);

- 1) A projekt várható hatása az „első az energiahatékonyság” elv érvényesülésére

Lényegre törő, rövid szöveges összefoglalás arról, hogy egyrészt a projekt keretében megvalósuló tevékenységek eredményeképpen várható-e, és amennyiben igen, milyen irányú változás a projekt helyszínén jelentkező energiafelhasználásban, másrészt arról, hogy a tervezett fejlesztések összhangban állnak-e a projekt szempontjából releváns helyi, megyei, illetve országos klímavédelmi törekvésekkel. Ennek megítéléséhez az alábbi szempontokat célszerű figyelembe venni:

- Változik-e a projekt eredményeképpen a fejlesztéssel érintett épületek, építmények, létesítmények üzemeltetésére visszavezethető energiafelhasználás, ha igen, milyen irányú ez a változás;
- Módosul-e a projekt eredményeképpen a felhasznált energia forrása (ld. megújuló energia felhasználása, vagy a megújulóenergia-felhasználás bővülése);
- Befolyásolja-e a fejlesztés a megvalósítás helyszínén, illetve tágabb térségében jelentkező egyéni, közösségi vagy szállítási célú közlekedési igények alakulását (előidéz-e azok bővülését vagy mérséklését);
- Elősegíti-e a fejlesztés a Nemzeti Energia és Klíma Akciótervben, illetve a megvalósítás helyszínül szolgáló település Klímastratégiájában, vagy Fenntartható Energia és Akciótervében, ezek hiányában bármilyen települési tervdokumentumban kijelölt energiafelhasználásra, illetve üvegházhatásúgáz-kibocsátásra vonatkozó cél teljesülését (amennyiben a fejlesztés nem áll kapcsolatban e célokkal, kérjük azt is jelezni).

2) A tervezett fejlesztések éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatának folyamata

Lényegre törő, rövid összefoglalás arról, hogy az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 Rendelet 73. cikkének (2) bekezdésének j) pontja alapján valamennyi legalább öt éves élettartamú infrastruktúrába irányuló beruházás esetében előírt, ugyanezen jogszabály 2. cikk 42. pontjában definiált éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatot milyen módon tervezi lebonyolítani a pályázó.

A leírás legalább a következő elemekre kell, hogy kiterjedjen:

- Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat ütemezése (elvárás, hogy arra mindenképpen a projekt előkészítési szakaszában kerüljön sor),
- Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat elkészítésének szakmai háttere (előreláthatólag belső, vagy külső szakértők bevonásával történik),
- Annak a szándéknak a megerősítése és alátámasztása, hogy az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat eredményeit a projekt végső műszaki tartalmának kialakítása, illetve a projekt keretében létrehozott infrastruktúra üzemeltetése során figyelembe veszi a pályázó.

Háttérinformáció az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálathoz:

Az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatnak valamennyi várhatóan legalább öt éves élettartamú infrastrukturális projekt esetében az alábbi két témakört kell érintenie:

- a projekt megvalósításának eredményeképpen változó üvegházhatásúgáz-kibocsátás, vagy – elnyelés;
- az éghajlatváltozás várható hatásai a projekt megvalósítására, fenntartására, továbbá a projekt esetleges hatásai a térség éghajlatváltozással szembeni sérülékenységére.

Mindkét témakör vizsgálata két fázisból áll. Az első fázis elvégzése valamennyi projekt esetében elvárás. A második – projektalapú karbonlábnyom-számítást, és éghajlatváltozással összefüggő részletes, kvantitatív kockázatelemzést magában foglaló – fázis elvégzése csak azon projekteknél elvárás, amelyek esetében az első fázis jelentős mértékű üvegházhatásúgáz-kibocsátás változást vagy éghajlati sérülékenységet azonosított.

Az éghajlatváltozás várható hatásaira vonatkozó részvizsgálat elvégzéséhez a Klímakockázati útmutató nyújt segédletet, amely a következő linken érhető el:

<https://www.palyazat.gov.hu/tmutat-projektek-klimakockzatnak-becslshez-s-cskkentshez>

Az üvegházhatásúgáz-kibocsátás és elnyelés számításához az Európai Bizottság által közzétett „*Technical guidance on the climate proofing of infrastructure in the period 2021-2027*” című, angol nyelvű útmutató, valamint az Európai Beruházási Bank „*Project Carbon Footprint Methodologies*” című, szintén angol nyelvű útmutatója nyújtanak támogatást, amelyek a következő linkeken érhetők el:

https://ec.europa.eu/clima/sites/default/files/adaptation/what/docs/climate_proofing_guidance_en.pdf

https://www.eib.org/attachments/strategies/eib_project_carbon_footprint_methodologies_en.pdf

A fenti útmutatók alapján, várhatóan 2021 őszén magyar nyelvű útmutatót tesz közzé a Miniszterelnökség, amely kifejezetten a Magyarországon megvalósuló infrastrukturális beruházások éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatának elvégzéséhez nyújt majd módszertani támogatást.

5.2.1. „Ne okoz jelentős kárt” elveknek, a klímareziliencia elvárásoknak és a horizontális követelmények környezeti részének (CPR 9. cikk) való megfelelés

Kérjük, hogy mutassa be a szempont érvényesülését az alábbiak szerint:

- Az Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat előzetes megalapozása megtörtént és vállalja a támogatást igénylő, hogy a központi útmutató szerint az Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatot legkésőbb az 1. mérföldkőig elkészíti.
- A DNSH elvek alapján a projekt rendelkezésre álló szakmai-műszaki tartalma és azok várható hatása alapján megállapítható, hogy az nem okoz jelentős kárt a 6 célkitűzés egyikében sem.

5.3. A támogatást igénylő megismerte az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt jogokat, és a projekt tervezése során mérlegelte, hogy azok hogyan érintik a projekt megvalósítását. Vállalta továbbá az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglaltak betartását mind a projekt megvalósítása során mind a fenntartási időszak alatt. Tudomásul veszi, hogy az adott elvárás teljesítését az Irányító Hatóság az adott időszakban vizsgálhatja.

A benyújtott támogatási kérelem vizsgálata során a projekt kapcsán Alapjogi Chartát érintő jogsérelem gyanúja nem merült fel a rendelkezésre álló információk alapján.

A támogatást igénylő rendelkezik az Alapjogi Chartában szereplő alapjogok a megvalósítás során történő érvényesítésére alkalmas mechanizmusokkal.

E pontban szükséges annak bemutatása, hogy az Alapjogi Chartában szereplő releváns alapjogok tekintetében jogsérelem gyanúja nem merült fel. (V.ö.: a Felhívás vonatkozó fejezetével.)

Projekt adatlap Projekt részletes bemutatása menüpontjában az alábbi adatmezőkben szükséges a szempontnak való megfelelést bemutatni:

- Az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt, a projekt keretében releváns alapjogok érvényesülésének bemutatása
- Kérjük, mutassa be, hogy a projekt megvalósítása során az Alapjogi Chartában szereplő alapjogok érvényesítésére milyen mechanizmusokkal/eljárásokkal/eszközökkel rendelkezik!

6. Költségvetés vizsgálata

6.1. A támogatási kérelem megfelel a Felhívásban meghatározott költségkorlátoknak és egyszerűsített költség elszámolási módoknak. A beruházás az európai uniós állami támogatási szabályok alapján támogatható.

Kérjük, mutassa be a támogatási kérelem költségvetésével összhangban, az elszámolni kívánt költségek indokoltságát. Amennyiben a kitöltő programban a részletes indoklásnál rendelkezésre álló hely nem elegendő, ebben a pontban kifejthető a költségek részletes bemutatása is. Fontos, hogy a tervezett költségek megalapozottsága minél jobban, pontosabban be legyen mutatva. Amennyiben – akárcsak indikatív – árajánlatok is rendelkezésre állnak, akkor javasolt azok csatolása.

Kérjük, jelen pontban mutassa be a felhívás 7.5 pontjában meghatározott költségkorlátoknak való megfelelést alátámasztó saját számítást, táblázatos formában.

Amennyiben a projektben arányosítás szükséges, úgy indokolja annak szükségességét, valamint mutassa be az arányosítási számítás levezetését. Az arányosítás elvégzéséhez Felhívás 6.2. 3) pontja nyújt segítséget.

Mutassa be azon nem támogatható (vagy támogatható, de nem jelen projekt részének tekintett) tevékenységek költségvonzatát, melyeket projekten kívüli forrásból tervez megvalósítani, amennyiben releváns.

Kérjük, mutassa be, hogy a projekt egyes tevékenységei közül melyeket tervezik saját teljesítés keretében megvalósítani!

Kérjük, mutassa be a projekt keretében megvalósítandó főtevékenységekre betervezett költségeket az alábbi táblázatban a releváns adatok kitöltésével!

Főtevékenység	Projekt keretében adott főtevékenységre betervezett elszámolható költség (Ft)	Projekt keretében adott főtevékenységre betervezett nem elszámolható költség (Ft)
Gyalogos- és kerékpáros közlekedés fejlesztése, a gépjárműforgalom csillapítása, akadálymentesítés		
Zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése, ökológiai szempontok érvényesítése		
Befogadó, közösségi aktivitást ösztönző közterületek létesítése		

Kérjük, készítsen projekt ütemtervet, továbbá előzetes költségbecslést és fenntartási koncepciót! Igazolja, hogy az ütemterv megvalósításához megfelelő projektmenedzsment szervezet felállítása megvalósult.

7. Önértékelés

Ebben a pontban szükséges a Felhívás 8.2 pontjában meghatározott tartalmi és területspecifikus értékelési szempontoknak való megfelelést szempontonként külön-külön szövegesen bemutatni és a szempont értékelhetőségére vonatkozó információk helyét pontos hivatkozással megadni.

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt/Nem felelt meg/Részben megfelelt/Nem releváns)	Önértékelés
1.	Illeszkedés a TOP Plusz céljaihoz		
1.1	A kiválasztási kritérium a TOP Plusz valamely konkrét céljához/céljaihoz, és az abból levezetett felhívás céljaihoz való szoros illeszkedést és kapcsolódást vizsgálja. A beavatkozás legalább egy, de lehetőség szerint több OP célhoz is hozzájárul.	megfelelt nem felelt meg	
1.2	A tervezett fejlesztésnek illeszkednie szükséges a Fővárosi Területfejlesztési Programhoz és az Otthon Budapesten – Integrált Településfejlesztési Stratégiában meghatározott stratégiai célokhoz.	megfelelt nem felelt meg	
1.3.	A tervezett fejlesztéseknek támogatnia szükséges a mozgásban gazdag, aktív és mikromobilitásra épülő, így a gyaloglást és kerékpározást előtérbe helyező napi életvitelt.	megfelelt részben megfelelt nem felelt meg	
1.4	A tervezett fejlesztés a városi életminőség javítását szolgáló zöldinfrastruktúra előtérbe helyezésére, mennyiségi és minőségi fejlesztésére irányul.	megfelelt részben megfelelt nem felelt meg	
1.5	A tervezett fejlesztések segítik kivédeni, illetve tompítani az emberi egészségre is veszélyes szélsőséges klimatikus hatásokat; valamint befogadó, minden társadalmi rétegnek vonzó, aktív időtöltést lehetővé tevő környezetet teremtet.	megfelelt részben megfelelt nem felelt meg	
2.	Kizáró okok vizsgálata		

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt/Nem felelt meg/Részben megfelelt/Nem releváns)	Önértékelés
2.1	A projekt és támogatást igénylő támogathatóságának vizsgálata a hazai és uniós jogszabályok, ÁÚF 21-27, állami támogatási és lehatárolási szabályok szerint.	megfelelt nem felelt meg	
3.	Szakmai indokoltság, megalapozottság		
3.1	<p>A projekt a feltárt szükségletekre/igényekre/hiányokra/problémákra reagál, amelyeket tényadatok támasztanak alá. Ehhez a szakmai alátámasztás (pl.: meglévő állapot bemutatása), indoklás és/vagy megfelelően részletezett helyzetelemzés, releváns esetben igényfelmérés elkészült, megfelelő adatbázisokra, eddigi káreseményekre, térképekre stb. támaszkodva.</p> <p>Az értékelés során a következők kerülnek vizsgálatra: A projekt felépítése logikus, jól átgondolt, A probléma jól alátámasztott/valós, a támogatást igénylő bemutatja milyen tényadatokra, adatbázisokra, térképekre és egyéb forrásokra támaszkodott, ezek megfelelnek a valóságnak. Van-e strukturális (szabályozási) probléma a beruházást kiváltó okok között.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Megfelelően felmérte-e a támogatást igénylő a helyzetet és körülményeket (a projekt nincs alultervezve/túltervezve, a problémára arányos választ ad, a probléma kontextusát ismeri a 	megfelelt részben megfelelt nem felelt meg	

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt/Nem felelt meg/Részben megfelelt/Nem releváns)	Önértékelés
	<p>pályázó és lehetőség szerint az okokat kezeli).</p> <ul style="list-style-type: none"> - A pályázó nem hoz létre kihasználatlan kapacitást. <p>Bemutatásra került az alkalmazott technológia, műszaki-szakmai megoldások indokoltsága, lehetőség szerint figyelembe veszi a legkorszerűbb, leghatékonyabb lehetséges megoldásokat. (Amennyiben releváns.) A támogatást igénylő a támogatási kérelemben célérték vállalást tett a releváns indikátorokra és releváns szakmai adatszolgáltatási mutatókra vonatkozóan. A célérték vállalások összhangban vannak a bemutatott projekt tartalmával és az indikátorhoz kapcsolódó elvárásokkal.</p>		
3.2	A tervezett fejlesztésnek illeszkednie szükséges a fővárosi tematikus stratégiához (pl.: SECAP, Radó Dezső Terv, Budapesti Mobilitási Terv, Közlekedés-biztonsági Stratégia, Zöld Infrastruktúra füzetek, Kerékpárforgalmi Főhálózati Terv).	megfelelt nem felelt meg	
3.3	A projekt egy utca vagy utcaszakaszra vonatkozó fejlesztéseket tartalmaz, kivételt képeznek ez alól a tematikájukban összefüggő ún. iskolautcák.	megfelelt nem felelt meg	
3.4	A helyzetelemzés alátámasztja a tervezett fejlesztés indokoltságát, szükségességét.	megfelelt nem felelt meg	
3.5	A projekt a valós lakossági igények felméréseivel valósul meg, hogy egy	megfelelt részben megfelelt	

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt/Nem felelt meg/Részben megfelelt/Nem releváns)	Önértékelés
	hosszú távon is fenntartható, az itt élők számára értéket képviselő, megbecsült projekt jöhessen létre.	nem felelt meg	
3.6	A tervezett fejlesztésnek tartalmaznia kell gyalogos- és kerékpáros közlekedés fejlesztését / a gépjárműforgalom csillapítását / akadálymentesítést támogató beavatkozást.	megfelelt nem felelt meg	
3.7	A tervezett fejlesztés megvalósít zöld- / kékinfrastruktúra fejlesztését / ökológiai szempontok érvényesítését támogató beavatkozást.	megfelelt nem felelt meg	
3.8	A projekt keretében fejlesztéssel érintett közutak és közforgalom elől el nem zárt magánutak esetében mértékadó terhelés függvényében szükséges figyelembe venni a vonatkozó utügyi szabványokat.	megfelelt részben megfelelt nem felelt meg	
3.9	Gyalogos közlekedéshez kapcsolódó infrastruktúra kiépítése, felújítása, valamint közösségi közlekedési megállók és állomások esetében (pl.: járdák, gyalogátkelőhelyek, leszállóperonok) a releváns utügyi műszaki előírásokat kell figyelembe venni és alkalmazni. Attól eltérni megfelelően indokolt esetben lehetséges.	megfelelt részben megfelelt nem felelt meg	
3.10	A támogatási kérelem összhangban van az Összevont Tervsúri szakmai véleményével.	megfelelt részben megfelelt nem felelt meg	
3.11	A projekt keretében történő zöldinfrastruktúra fejlesztése során a tervezett növénytelepítés nem eredményezhet közbiztonsági és	megfelelt részben megfelelt nem felelt meg	

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt/Nem felelt meg/Részben megfelelt/Nem releváns)	Önértékelés
	közlekedésbiztonsági szempontból aggályos, több oldalról zárt, átláthatatlan közterületi szakaszokat, takart közlekedési csomópontokat. Erre a kötelező fenntartási időszakban is tekintettel kell lenni.		
3.12	A projekt biztosítja a kerékpárral való közlekedés feltételeit az út vagy utca tervezett tulajdonságainak és funkciójának megfelelően.	megfelelt részben megfelelt nem felelt meg	
3.13	Amennyiben a projekt közlekedésfejlesztési tevékenységet tartalmaz, a beruházás biztosítja a biztonságos közlekedési feltételeket valamennyi közlekedő számára, különös tekintettel a legvédtelenebb közlekedőkre, a gyalogosokra és kerékpárosokra. A projekt a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv. 8. § (1a) bekezdésével összhangban került tervezésre valamennyi érintett közlekedő igényeinek a figyelembevételével a vonatkozó szakági Útügyi Műszaki előírások szerint.	Megfelelt/ Nem megfelelt Nem releváns	
4.	Fenntarthatóság		
4.1	Az értékelés során a következők kerülnek vizsgálatra: - Építéssel, eszközbeszerzéssel járó beruházás jövőbeli kihasználtsága reálisan lett megítélve. - A tervezett létesítmények a rendelkezésre álló információk alapján olyan műszaki-szakmai	megfelelt részben megfelelt nem felelt meg	

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt/Nem felelt meg/Részben megfelelt/Nem releváns)	Önértékelés
	<p>tartalommal, minőséggel készülnek, amelyek biztosítják a hosszú távú fenntartást.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az üzemeltetési költségek reálisak és arányosak a fenntartó költségvetéséhez képest (üzemeltetési modelltől/bevételektől függően). - Az üzemeltetéshez rendelkezésre áll-e a humánerőforrás és egyéb elemek, vagy, ha nem/részben, hogyan lesz biztosítva. - A fő beruházási célhoz kapcsolódnak-e olyan kiegészítő elemek, amelyek a beruházás későbbi sikerességét garantálják, amennyiben támogatható és releváns. 		
5.	Horizontális szempontok vizsgálata		
5.1	<p>A támogatási kérelem megfelel az adott felhívásban rögzített horizontális elvárásoknak.</p> <p>A vizsgálat kiterjed arra, hogy a programok előkészítése, végrehajtása, monitoringja, értékelése és a programokról való jelentéstétel során figyelembe veszik a következőket (amennyiben releváns):</p> <ul style="list-style-type: none"> - A férfiak és nők közötti egyenlőségnek, a nemek közötti egyenlőség érvényesítése. - A nemek, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, 	<p>megfelelt részben megfelelt nem felelt meg</p>	

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt/Nem felelt meg/Részben megfelelt/Nem releváns)	Önértékelés
	<p>fogyatékoságon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló bármilyen hátrányos megkülönböztetés megelőzését.</p> <p>- A fogyatékosággal élő személyek számára biztosítandó hozzáférhetőséget.</p> <p>Ha a támogatást igénylő települési önkormányzat, az igénylőnek igazolnia kell a helyi esélyegyenlőségi program meglétét és a tervezett fejlesztés ahhoz való illeszkedését.</p> <p>Ha a támogatást igénylő ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerv, vagy többségi állami tulajdonban álló jogi személy, az igénylőnek igazolnia kell az esélyegyenlőségi terv meglétét.</p> <p>Támogatást igénylő vállalja, hogy a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés betervezésre és megvalósításra kerül, amennyiben a projekt tartalma alapján az releváns.</p>		
5.2	<p>Az Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat előzetes megalapozása megtörtént és vállalja a támogatást igénylő, hogy a központi útmutató szerint az Éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatot legkésőbb az 1. mérföldkőig elkészíti.</p> <p>A DNSH elvek alapján a projekt rendelkezésre álló szakmai-műszaki tartalma és azok várható hatása alapján megállapítható, hogy az nem okoz jelentős kárt a 6 célkitűzés egyikében sem.</p>	<p>megfelelt részben megfelelt nem felelt meg</p>	
5.3	<p>A támogatást igénylő megismerte az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt jogokat, és a projekt tervezése</p>	<p>megfelelt nem felelt meg</p>	

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt/Nem felelt meg/Részben megfelelt/Nem releváns)	Önértékelés
	<p>során mérlegelte, hogy azok hogyan érintik a projekt megvalósítását. Vállalta továbbá az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglaltak betartását mind a projekt megvalósítása során mind a fenntartási időszak alatt. Tudomásul veszi, hogy az adott elvárás teljesítését az Irányító Hatóság az adott időszakban vizsgálhatja.</p> <p>A benyújtott támogatási kérelem vizsgálata⁶ során a projekt kapcsán Alapjogi Chartát érintő jogsérelem gyanúja nem merült fel.</p> <p>A támogatást igénylő rendelkezik az Alapjogi Chartában szereplő alapjogok a megvalósítás során történő érvényesítésére alkalmas mechanizmusokkal.</p>		
6.	Költségvetés vizsgálata		
6.1	<p>A kiválasztási kritérium vizsgálja: a források felhasználásának hatékonyságát, amennyiben releváns a felhívásokban meghatározott fajlagos költségeknek való megfeleléssel (az általános és szakmai belső arányok betartását, az egyes tevékenységek megfelelően kerültek-e az egyes állami támogatási kategóriák szerinti besorolásra (amennyiben releváns), az egyszerűsített költségelszámolási</p>	<p>megfelelt részben megfelelt nem felelt meg</p>	

⁶ Az Irányító Hatóság a vizsgálatot elsősorban a hozzá hivatalosan beérkezett információk, illetve az Arachne Kockázatértékelő Eszköz alapjogokat érintő negatív információi alapján folytatja le.

	Értékelési szempont	Minősítés (Megfelelt/Nem felelt meg/Részben megfelelt/Nem releváns)	Önértékelés
	szabályok megfelelően alkalmazásra kerültek, a költségvetés indokolt, összhangban áll a helyzetelemzésben foglaltakkal, valamint a tervezett tevékenységekkel.		

8. Előnyben részesítést biztosító szempontok

7.	Előnyben részesítő szempontok	Önértékelés
7.1	<p>Szakmai megalapozottság</p> <p>A tervezett fejlesztés az Egészséges utcák szempontrendszere szerint mérten nagy mértékű változást ér el az adott úton, utcán, utcaszakaszon.</p> <p>Megfelelt: Az Egészséges Utcák Design Check eszközzel elvégzett pontozás alapján a meglévő és tervezett állapot közötti különbség legalább 20 pont. $D > 20$</p> <p>Részben megfelelt: Az Egészséges Utcák Design Check eszközzel elvégzett pontozás alapján a meglévő és tervezett állapot közötti különbség nem éri el a 20 pontot, de legalább 10 pont. $10 < D < 20$</p> <p>Nem megfelelt: Az Egészséges Utcák Design Check eszközzel elvégzett pontozás alapján a meglévő és tervezett állapot közötti különbség nem éri el a 10 pontot. $D < 10$</p>	
7.2	<p>Integráltság</p> <p>A tervezett fejlesztés a területet érintő összes releváns közlekedési mód és közterületi, városi funkció összhangját, a hálózati kapcsolatok folytonosságát szemelőtt tartja.</p> <p>Megfelelt: A pályázat keretében fejleszteni kívánt közlekedési módok és funkciók a meglévő hálózatba illeszkednek, továbbá a tervezett fejlesztés illeszkedik több, mint 2 fővárosi tematikus stratégiához.</p> <p>Részben megfelelt: A pályázat keretében fejleszteni kívánt közlekedési módok és funkciók a meglévő hálózatba részben illeszkednek, továbbá a tervezett fejlesztés illeszkedik legalább 2 fővárosi tematikus stratégiához.</p> <p>Nem megfelelt: A pályázat keretében fejleszteni kívánt közlekedési módok és funkciók a meglévő hálózatba nem illeszkednek, továbbá a tervezett fejlesztés legfeljebb 1 fővárosi tematikus stratégiához illeszkedik.</p>	

7.3	<p>Szinergia</p> <p>A tervezett fejlesztésnek illeszkednie szükséges fővárosi tematikus stratégiákon túl az adott területet érintő további közlekedési, köztérépítészeti, városfejlesztési vagy egyéb gazdasági, társadalmi vagy környezeti rövid és hosszútávú tervekhez. A projekt környezetében folyamatban lévő és tervezett fejlesztések alátámaszthatóan erősítik a fejlesztés által megvalósítani kívánt hatást.</p> <p>Megfelelt: A pályázat keretében kidolgozott fejlesztés illeszkedik a környező területeken megvalósuló rövid, közép és hosszú távú tervekhez, tovább erősítve a fejlesztés által megvalósítani kívánt hatást, illetve más problémát is enyhít.</p> <p>Részben megfelelt: A pályázat keretében kidolgozott fejlesztés illeszkedése a környező területeken megvalósuló rövid, közép és hosszú távú tervekhez nem teljeskörű, nem került részletesen alátámasztásra.</p> <p>Nem megfelelt: A pályázat keretében kidolgozott fejlesztés nem illeszkedik a környező területeken megvalósuló rövid, közép és hosszú távú tervekhez.</p>	
7.4	<p>Költséghatékonyság</p> <p>A tervezett fejlesztés megfelel a Felhívásban meghatározott költségkorlátoknak és a legnagyobb mértékben érvényesül a költséghatékonysági szempont mind az érintett lakosságszám / költség (A) mind a fejlesztéssel érintett utca vagy utcaszakasz területe / költség (B) viszonyában.</p> <p>Megfelelt A projekt költségösszetételében az építéshez és eszközbeszerzéshez kapcsolódó költségek legalább 65%-a az önállóan támogatható tevékenységek megvalósítását szolgálja. $N > 65\%$</p> <p>Részben megfelelt: A projekt költségösszetételében az építéshez és eszközbeszerzéshez kapcsolódó költségek legalább 40, de nem több, mint 65%-a az önállóan támogatható tevékenységek megvalósítását szolgálja. $40\% < N < 65\%$</p> <p>Nem megfelelt A projekt költségösszetételében az építéshez és eszközbeszerzéshez kapcsolódó költségek legfeljebb 40%-a szolgálja csupán az önállóan támogatható tevékenységek megvalósítását. $N < 40\%$.</p>	

9. Területsspecifikus értékelési szempontok

	Értékelési szempont	Adható pontszám (max.100 pont)	Önértékelés
1.	Egészséges utcák (Módszertani Útmutató 1. fejezet alapján)	0-70 pont	
2.	Komplexitás		
2.1	A kapcsolódó földszinti sáv bevonása a tervezésbe (üzlet, portál, közösségi hely, belső udvar bevonása megnyitással, stb.)	0/3	
2.2	Közösségi tér kialakítása utcához kapcsolódó teresedéseken	0/5	
2.3.	Illemhely	0/2	
2.4.	Utasváró	0/1	
2.5.	Költség-hatékonysági szempont: 1.) érintett lakosság szám / költség 2.) fejlesztéssel érintett utca vagy utcaszakasz területe / költség	2-8	
2.6.	Illeszkedés a fővárosi ITS (2021-2027) akcióterületekhez	0/2	
2.7.	Közösségi tervezéssel vagy közvéleménykutatással megalapozott projekt (Módszertani Útmutató 3.3. fejezet alapján)	0/3/5	
2.8.	Civil szervezet vagy helyi közösség támogatása, részvétele az előkészítésben (Módszertani Útmutató 3.3. fejezet alapján)	0/2	
2.9.	Energiahatékonysági és a megújuló energia felhasználás bővítése (Módszertani Útmutató 3.4. fejezet alapján)	0/2	

10. Megalapozó dokumentum mellékletei

- 1) Átnézeti helyszínrajz a beruházással érintett terület, helyszín lehatárolásáról a települési szövetben (térkép);
- 2) A tervezett fejlesztések helyszínrajzi bemutatása (kérjük az egyes műszaki beavatkozásokat méretarányos térképen megjelölni);
- 3) Konceptiótervi szintű építészeti-műszaki tervdokumentáció (átnézeti helyszínrajz M1:1000 és kiemelt részletek M 1:500);
- 4) Meglévő állapotot bemutató fotódokumentáció;
- 5) Pályázatok publikálásához szükséges vizuális anyagok:
 - Minimum 2 db látványterv (átnézeti kép és jellemző részletek bemutatása)
 - hozzá kapcsolódóan a A/4-es oldalon rövid szöveges összefoglaló
- 6) Kerékpárosbarát fejlesztés megvalósítása esetén térképi átnézeti rajz vagy nyomvonalterv
- 7) Terület-specifikus értékelési szempontok által elvárt további dokumentumok – amennyiben releváns.
- 8) Igényfelmérést alátámasztó dokumentumok (pl. kérdőív sablon, emlékeztetők) és előzetes egyeztetések dokumentumai (közösségi igényfelmérés), alkalmazott társadalmisítási elemek és az elért eredményének bemutatása
- 9) Jogi háttér alátámasztás dokumentumai (v.ö.: 9. fejezet, Ellenőrző lista)
- 10) Partnerségi terv (v.ö.: 9. fejezet, Ellenőrző lista)
- 11) Tervdokumentációk (v.ö.: 9. fejezet, Ellenőrző lista)
- 12) Költségbecslés excel formátumban
- 13) Pénzügyi dokumentumok:
 - Külön pénzügyi alátámasztás: állami támogatási szabály esetén a releváns szabály előírásainak megfelelően, a beruházás fenntartása során a képződő bevételek milyen mértékben nem nyújtanak fedezetet a működési költségekre, a beruházáshoz szükséges forrásgyűjtésre.
 - A projekt pénzügyi fenntarthatósága biztosított a projekt teljes élettartama alatt. A nem fedezett működési (üzemeltetési és pótlási) költségek finanszírozása hogyan történik.

Felhívjuk a Pályázók figyelmét, hogy a Korrigált Megalapozó Dokumentumban szükséges az Összevont Tervszűri szakmai javaslatait tartalmazó jegyzőkönyvnek történő megfelelő igazolásának bemutatása.

11. Ellenőrző lista

ELLENŐRZŐ LISTA		
1.)	Rövid szöveges összefoglaló	☐
2.)	Jogi háttér alátámasztás dokumentumai:	
a.	Fejlesztendő ingatlan(ok) tulajdoni lapja és ingatlanvásárlás esetén: a támogatásból megvásárolni kívánt ingatlanról szóló hivatalos értébecslés minősített értébecslőtől,	☐
b.	Konzorciumi együttműködési megállapodás	☐
3.)	Illeszkedés a meglévő stratégiákhoz:	
a.	Illeszkedés az alábbi tervekhez: Otthon Budapesten Integrált településfejlesztési Stratégia, SECAP, BMT, Radó Dezső Terv, településrendezési eszközök (TSZT/FRSZ és KÉSZ) és a településfejlesztési dokumentumok.	☐
b.	Budapest Közlekedésbiztonsági stratégiájának való megfelelés	☐
c.	Budapest kerékpárforgalmi főhálózati tervéhez való illeszkedés.	☐
4.)	Várható hatások bemutatása:	
a.	Településfejlesztési hasznosság bemutatása a jellemző laksűrűség, érintett lakosság száma és demográfiai mutatói, munkahelyek száma, forgalomvonzó létesítmények és utazásgyakoriság alapján,	☐
b.	A fejlesztés által erősített közterülethasználat jellegének bemutatása; milyen felhasználói csoportok, tevékenységek, funkciók jelenlétét erősíti a fejlesztés?	☐
c.	Jelenlegi és a fejlesztés hatására tervezett forgalmi adatok, mutatók az érintett területre vonatkozóan (a különböző közlekedési módokra vonatkozóan), az út, utca forgalmi szerep változásának és környezetére kifejtett hatásának bemutatása,	☐
d.	A fejlesztés hatása a közlekedési és köztér hálózatokra, esetleges ökológiai folyosókra, valamint becsült gazdaságélénkítése.	☐
e.	A fejlesztés illeszkedése a folyamatban lévő és tervezett város- és közlekedésfejlesztési elképzelésekhez, szinergiák, konfliktusok és előfeltételek feltérképezése.	☐
5.)	Partnerségi terv	
a.	A fő érintettek beazonosítása, összeírása	☐
b.	Az érintettek elemzése	☐
c.	Részvételi program	☐
d.	Az egyes részvételi tevékenységek megtervezése	☐
e.	A folyamat idő- és erőforrásszükséglete	☐
f.	A részvételi folyamat kommunikációs terve	☐
6.)	Tervdokumentáció:	
a.	Előzetes egyeztetések dokumentumai (közösségi igényfelmérés), alkalmazott társadalmisítási elemek és az elért eredményének bemutatása	☐
b.	Koncepciótervi szintű építészeti-műszaki tervdokumentáció (átnézeti helyszínrajz M1:1000 és kiemelt részletek M 1:500),	☐
c.	Projektmenedzsment szervezet bemutatása	☐
d.	Projekt ütemterv	☐
e.	Előzetes költségbecslés	☐
f.	Fenntartási koncepció	☐
7.)	Az egészséges utcák módszertan szerint elvégzett elemzés a jelenlegi és a tervezett állapotra, (Design check kitöltése, a megjegyzésben részletes indoklással) (max. 70 pont)	☐
8.)	A felhívásban szereplő további értékelési pontoknak – komplexitásnak – való megfelelés bemutatása (Komplexitás check kitöltése) (max. 30 pont).	☐

KONZORCIUMI EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS Támogatásban részesített projekt megvalósítására

1. Preambulum

A _____ Konzorcium (a továbbiakban Konzorcium) a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz **Egészséges utcák program** tárgyú felhívására _____ azonosító számon regisztrált támogatási kérelmet nyújtott be, amelyet a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz Irányító Hatósága (a továbbiakban: Támogató) a _____ kelt, _____ iktatószámú támogatási döntés szerint támogatásban részesített.

A projekt címe: _____ (továbbiakban Projekt), melynek megvalósítására a Támogató támogatási szerződést köt a Konzorciummal.

A Projekt megvalósítására a Konzorcium tagjai az alábbi konzorciumi együttműködési megállapodást (a továbbiakban Megállapodás) kötik:

2. Szerződő felek

A Konzorcium tagjai (a továbbiakban együtt Tagok):

Szervezet neve:	
Postacím:	
Székhely:	
Azonosító szám (törzs- szám/cégjegyzékszám):	
Adószám:	
Aláírássra jogosult képviselője:	
Számlavezető pénzintézet neve:	
Számlaszám:	

Szervezet neve:	
Postacím:	
Székhely:	
Azonosító szám (törzs- szám/cégjegyzékszám):	
Adószám:	
Aláírássra jogosult képviselője:	
Számlavezető pénzintézet neve:	
Számlaszám:	

Szervezet neve:	
Postacím:	
Székhely:	
Azonosító szám (törzs- szám/cégjegyzékszám):	
Adószám:	

Aláírásra jogosult képviselője:	
Számlavezető pénzüintézet neve:	
Számlaszám:	

A Konzorcium Tagjai maguk közül a _____ -án kelt „Konzorciumi együttműködési megállapodás támogatási kérelem benyújtására” dokumentum alapján a _____ Tagot választották a Konzorcium vezetőjévé (továbbiakban Konzorciumvezető). A Konzorciumvezető személyét a Tagok jelen Konzorciumi Együttműködési Megállapodással megerősítik.

A Konzorciumvezető a Projekt megvalósítása, valamint a Konzorcium fenntartása és megfelelő működtetése érdekében koordinálja a Konzorcium működését.

3. A Tagok jogai és kötelezettségei

3.1. A Megállapodás aláírásával a Tagok kijelentik, hogy a Támogató által a Konzorciumvezető részére megküldött támogatási szerződés tervezet rendelkezéseit és annak mellékleteit ismerik, azt magukra nézve kötelezőnek ismerik el, továbbá tudomásul veszik, hogy az abban foglalt kötelezettségek minden Tagra nézve kötelező érvényűek.

A Megállapodás aláírása kifejezi továbbá a Tagok azon szándékát is, hogy a Projekt befejezését követően a Projektben meghatározott célok megvalósítása érdekében a támogatási kérelemben és a támogatási szerződésben leírtaknak megfelelően a fenntartási időszakban is együttműködnek, és az addig elért eredmények további folyamatos fenntartását saját anyagi eszközeikkel biztosítják.

A Tagok a Megállapodás aláírásával a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:11. §-a és 6:15. §-a alapján meghatalmazzák a Konzorciumvezetőt, hogy a támogatási szerződést, és annak esetleges módosításait, valamint a kifizetési kérelem részeként benyújtandó dokumentumokat nevükben és helyettük benyújtsa. A tagok nevére szóló benyújtandó dokumentumokat a tagok kötelesek megfelelően aláírni, illetve a jogszabályban meghatározott esetekben záradékolni.

Az előzőekben nem szereplő egyéb nyilatkozatok megtétele előtt a Konzorciumvezető biztosítja, hogy a Tagok a nyilatkozat tartalmát megismerjék és elfogadják olyan időben, hogy a nyilatkozatot a Támogató jogszabályban vagy támogatási szerződésben meghatározott határidőben megkapja.

Amennyiben a támogatási szerződés módosítását eredményező, a 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 149. § (1) bekezdése szerinti körülmény merül fel, a Tagok kötelesek azt a Konzorciumvezetőnek jelezni, illetve egyeztetni egymással a módosítás kérelmezését megelőzően. A Konzorciumvezető köteles biztosítani, hogy a Tagok a Támogató által küldött támogatási szerződés módosításának tervezetét előzetesen elfogadják.

A támogatási szerződésben rögzített kötelezettségek a projekt szintjén értendők.

A Konzorciumvezető a Megállapodás aláírásával kötelezettséget vállal arra, hogy a támogatási szerződés másolatát és annak esetleges módosításait a támogatási szerződés mindkét fél által aláírt példányának kézhezvételét követő 5 munkanapon belül megküldi a Tagoknak.

3.2. A Tagok a Projekt megvalósítása során kötelesek együttműködni, egymás, a jelen Megállapodásban, illetve a támogatási kérelemben vállalt kötelezettségeinek teljesítését elősegíteni, a teljesítéshez szükséges információt megadni.

A Konzorciumvezető kötelezi magát arra, hogy a Támogatónak, és a Projekt megvalósításának ellenőrzésére jogszabály és a támogatási szerződés alapján jogosult szervezetnek a Projekt megvalósításával kapcsolatos bármilyen közléséről a Tagokat tájékoztatja.

A Tagok kötelesek tájékoztatni a Konzorciumvezetőt, ha a Projekt keretében általuk vállalt tevékenység megvalósítása akadályba ütközik, megghiúsul, vagy késedelmet szenved, illetve bármely olyan körülményről, amely a Projekt megvalósítását befolyásolja.

A költségvetést érintő változások bejelentését, valamint az azt alátámasztó dokumentációt a tagonként meghatározott támogatási összegre vonatkozóan a Tag maga készíti el a Korm. rendelet szerinti elektronikus alkalmazások segítségével, és továbbítja a Konzorciumvezetőnek, aki – szükség esetén – a projektszintű dokumentumokon átvezeti a változást és benyújtja a Támogatónak, mellékelve a Tag által elkészített dokumentációt.

A Tagok közötti költségátcsoportosítás a Korm. rendelet 149. §-ában, a támogatási szerződés módosítására vonatkozó előírások szerint kezdeményezhető.

Amennyiben a Támogató a Projekttel kapcsolatban tájékoztatást kér a Konzorciumvezetőtől, a Konzorciumvezető felhívására a Tagok kötelesek a Projekt keretében általuk vállalt tevékenységről a megfelelő információt olyan határidőben megadni, hogy a Konzorciumvezető a Támogató által megszabott határidőben a kért tájékoztatást megadhasssa.

3.3. A Projekt megvalósítása érdekében a Tagok az alábbi tevékenységek megvalósítását vállalják, a Projektben foglalt tevékenységekkel, mérföldkövekkel, műszaki, szakmai tartalommal, illetve költségvetéssel összhangban:

	Tag neve	Tevékenység	A tevékenységre jutó elszámolható költség összege	A tevékenységre jutó támogatás összege
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

A Tagok felelnek az általuk vállalt, jelen pontban részletezett feladatoknak az elvégzéséért.

3.4. Az egyes Tagok által a Projekt keretében elszámolható költség összegét, és az arra jutó támogatást a következő táblázat tartalmazza¹.

	Tag neve	Elszámolható költség	Támogatási összeg
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

3.5. A Tagok a Projekt megvalósításához az alábbi önrészt adják, amely összesen a Projekt elszámolható költségének _____%-kát képezi, az alábbi megoszlásban²:

	Tag neve	önrész formája	önrész összege	részesedése a projekt elszámolható költségéhez képest (%)
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

3.6. A támogatás igényléséhez szükséges, a Projekt előrehaladásáról és eredményeiről szóló információkat is tartalmazó kifizetési kérelmeket, záró kifizetési kérelmet és projekt fenntartási jelentéseket (továbbiakban együtt: beszámoló) a Konzorcium nevében a Konzorciumvezető állítja össze a monitoring és információs rendszerben, és azon keresztül küldi meg a Támogatónak.

A Tagok a Projekt keretében általuk vállalt tevékenységek előrehaladásáról, a kapcsolódó költségek elszámolásáról a támogatási szerződésben meghatározott mérföldkövek elérését megelőző 15 munkanappal kötelesek a szükséges információkat rögzíteni a monitoring és információs rendszerben, és kötelesek csatolni a támogatási szerződésben előírt mellékleteket.

Mérföldkövek közötti kifizetési kérelmet bármely Tag kezdeményezhet az előbbieket szerint információknak a monitoring és információs rendszerben történő rögzítésével, de ebben az esetben is a Konzorciumvezető köteles a megfelelő Projekt szintű kifizetési kérelem összeállításáért és a Támogató részére történő megküldéséért.

A Támogató felé benyújtásra kerülő mérföldkövek közötti kifizetési kérelemnek el kell érnie a kifizetési kérelmek benyújtására a Korm. rendeletben meghatározott korlátokat.

A Tagok tudomásul veszik, hogy a kifizetési kérelemhez tartozó, általuk benyújtott elszámoló bizonylatokra jutó, a Támogató által jóváhagyott támogatást a Támogató közvetlenül utalja a 2. pontban megjelölt, és ez alapján a monitoring és információs rendszerben rögzített bankszámlákra.

¹ A monitoring és információs rendszerben tagi szinten rögzített adatoknak jelen táblázat tartalmával összhangban kell állniuk.

² A monitoring és információs rendszerben tagi szinten rögzített adatoknak jelen táblázat tartalmával összhangban kell állniuk.

A Támogató legfeljebb annak a támogatási mértéknek, illetve összegnek megfelelő támogatást utal a Tag részére, amelyet a felhívás, illetve a támogatásról szóló döntés az adott Tag vonatkozásában maximálisan meghatározott.

Amennyiben az esedékes támogatás folyósítását megelőző ellenőrzés alapján megállapítható, hogy a Tagoknak lejárt esedékességű, meg nem fizetett köztartozása van, a Támogató az adott Tagra jutó támogatás folyósítását felfüggeszti.

Amennyiben a Támogató szabálytalanság vagy a támogatási szerződés megszegése miatt már kifizetett támogatás visszafizetését rendeli el, a Tag köteles az általa okozott szabálytalanság vagy szerződésszegés miatt visszakövetelt összeget közvetlenül a Támogató részére visszafizetni, az erre irányuló felszólításában foglaltak szerint.

Ha nem állapítható meg, hogy a szabálytalanság elkövetésében vagy a támogatási szerződés megszegésében a Tagok milyen mértékben működtek közre, és a Tagok a visszafizetési kötelezettségüket a visszafizetési felszólításban meghatározott időpontig nem teljesítik, a támogató a követelése teljes összegét bármely Taggal szemben érvényesítheti.

3.8. A Korm. rendelet 143. §-a szerint minden konzorciumi tagnak nyújtania kell a kötelező biztosítékokat, ha a ráeső támogatási összeg meghaladja a 20 millió forintot és a Korm. rendelet 144.§ és 147.§-ai szerint nem mentesül a biztosítékadási kötelezettség alól³.

A konzorciumi tagok a biztosítéknyújtási kötelezettséget átvállalhatják.

A biztosítékokkal kapcsolatos nyilatkozatokat, szerződéseket stb. a Korm. rendeletben és a támogatási szerződésben meghatározott időpontban kötelesek a Tagok a monitoring és információs rendszerben rögzíteni, illetve a szükséges dokumentumokat csatolni, azok a Konzorciumvezető általi projektszintű benyújtással kerülnek a Támogató részére megküldésre.

3.9. A Konzorciumra vonatkozó speciális szabályokat a Korm. rendelet 96. §-a tartalmazza. A Konzorcium fenntartása és megfelelő működtetése a Konzorciumvezető kötelezettsége, amelyek az elmulasztásából eredő károkért a Támogató irányában a Konzorciumvezető tartozik felelősséggel.

A Konzorcium fenntartása és megfelelő működtetése körében a Konzorciumvezető a támogatási szerződésben meghatározott cél elérése érdekében összehangolja a Tagok tevékenységét és szervezi a konzorciumi munkáját. Ez a rendelkezés nem érinti a Tagok jelen Megállapodás alapján vállalt kötelezettségeikért való egymással szemben fennálló felelősségét.

4. Kapcsolattartás

A Tagok a Megállapodás, valamint a támogatási szerződés teljesítésének időtartamára kapcsolattartókat jelölnek ki. A kapcsolattartó nevééről, postacíméről, telefon és telefax-számáról, elektronikus levélcíméről a Tagok a jelen Megállapodás aláírását követően öt munkanapon belül tájékoztatják a Konzorciumvezetőt. A Konzorciumvezető a kapcsolattartók nevééről és elérhetőségéről tájékoztatja a Tagokat.

³ Ha a projekt támogatási összege meghaladja az 50 millió forintot, a fenntartási időszakban azon konzorciumi tagoknak is szükséges a konzorciumi tag részére juttatott támogatási összeg 50%-ának megfelelő mértékű biztosítékot nyújtaniuk, amelyekre jutó támogatás egyenként nem haladja meg az 50 millió forintot.

A kijelölt kapcsolattartók negyedévente legalább egy alkalommal szóbeli egyeztetést tartanak, amelyen megvitatják a Projekt megvalósításának előrehaladásával kapcsolatos teendőket. A szóbeli egyeztetést a Konzorciumvezető kijelölt kapcsolattartója hívja össze. A szóbeli egyeztetésről emlékeztetőt kell készíteni, amelyet a Konzorciumvezető kijelölt kapcsolattartója az egyeztetést követő öt munkanapon belül megküld a Tagok kijelölt kapcsolattartója részére. Az emlékeztetőt a Támogató bármikor kérheti.

5. A Konzorcium képviselése

A Konzorciumot a Támogató felé a Konzorciumvezető, más, harmadik személyek felé a Tagok eltérő megállapodása hiányában a Konzorciumvezető képviseli. Jogszabály alapján ellenőrzésre jogosult szervek felé a Tag törvényes képviselője a Tagot önállóan képviselheti. Az ellenőrzésről köteles a Konzorciumvezetőt értesíteni, aki a Tag székhelyén vagy telephelyén lefolytatott helyszíni ellenőrzés során jelen lehet. Amennyiben a Projekttel kapcsolatban harmadik személyek bármely Tagtól tájékoztatást kérnek, a Tag köteles erről előzetesen, a tájékoztatás megadása előtt értesíteni a Konzorciumvezetőt.

6. A beszerzett eszközök és más dolgok tulajdonjoga, illetve egyéb jogok

A támogatás felhasználásával a projekt megvalósítása során beszerzett, illetve létrejövő dolgok és egyéb jogok feletti rendelkezés az alábbiak szerint kerül meghatározásra⁴:

.....

7. A tagság megszűnése, a tagok körének változása

7.1. A Tag jelen Megállapodás aláírásával megerősíti, hogy a Projekt megvalósításában részt kíván venni, a projektet a támogatási kérelemben meghatározott módon megvalósítja, annak megvalósítása során fokozottan együttműködik a többi Taggal, és a Konzorciumból csak abban az esetben lép ki, ha a támogatási szerződésben és a jelen Megállapodásban vállalt kötelezettségeinek teljesítésére a jelen Megállapodás aláírását követően, neki fel nem róható okból beállott körülmény folytán nem képes.

7.2. Konzorciumi tagok cseréje - ide értve a támogatási kérelmet benyújtó konzorciumvezető személyét is -, új konzorciumi tag bevonása, konzorciumi tag kilépése akkor engedélyezhető, ha

- a) nem változik a projekt alapvető célja, és az továbbra is megfelel a felhívás céljának
- b) a tagcsere, illetve a tagok számának bővülése esetén az új tag is megfelel a felhívásban meghatározott valamennyi feltételnek és benyújtásra kerülnek a projektgazdák számára előírt dokumentumok,
- c) a konzorciumvezető kilépési szándéka esetén a kilépést megelőzően a konzorciumvezetői pozíció átadása megtörténik,
- d) a tag kilépése esetén nem változik a konzorciumnak a projektjavaslat benyújtására vonatkozó jogosultsága - ideértve a konzorciumvezetőre vonatkozó feltételeknek való megfelelést is -, kivéve, ha az új kedvezményezett jogszabályon alapuló kötelező jogutódlás következtében lép be a támogatási jogviszonyba,

⁴ Itt részletezni kell a tulajdonjogokat, a használati jogokat, és egyéb esetleges másjogokat. A dolgokat és jogokat a támogatási kérelemben szereplő részletezettséggel elegendő megadni.

- e) a tag kilépése esetén a tag igazolja, hogy a támogatási szerződésben és a konzorciumi megállapodásban vállalt kötelezettségeinek teljesítésére a megállapodás aláírását követően, neki fel nem róható okból beállott körülmény folytán nem képes,
- f) kizárás esetén a konzorciumvezető igazolja, hogy a tag tevékenysége, működése a projekt megvalósítását pénzügyi, illetve szakmai szempontból veszélyezteti,
- g) a tagcsere nélküli új tag bevonása indokolt.

7.3. A Konzorciumvezető felmondással a Konzorciumból kizárja azt a Tagot, akinek tevékenysége, működése a Projekt megvalósítását akár pénzügyi, akár szakmai szempontból veszélyezteti. A felmondási jog gyakorlása előtt a Konzorciumvezető köteles kikérni a Tagok véleményét. Az erről született írásos, Tagok által aláírt emlékeztetőt köteles megküldeni a Támogatónak.

7.4. Valamely Tag kilépése, kizárása vagy jogutód nélküli megszűnése nem eredményezi a jelen Megállapodás és a Konzorcium megszűnését, kivéve, ha ennek következtében a Tagok a támogatási szerződésben és a jelen Megállapodásban vállalt kötelezettségeik teljesítésére nem képesek, és emiatt a támogatási szerződéstől elállnak.

7.5. Ha a kilépő vagy jogutód nélkül megszűnő Tag által vállalt kötelezettségeket a megmaradó Tagok nem tudják teljesíteni, új Tag bevonásáról határozhatnak. A belépő Tag csak olyan szervezet, illetve személy lehet, amely, illetve aki megfelel a felhívásban foglalt követelményeknek.

7.6. A Tag kilépése, illetve kizárása esetén köteles egyeztetést kezdeményezni a Konzorciumvezetővel a Projekt céljának elérése érdekében. A Konzorciumból kiváló Tag köteles a Konzorciumvezetőnek a kiválás időpontját megelőzően a rábízott anyagi eszközökkel és a Projekt kapcsán felmerült költségekkel hiánytalanul, tételesen írásban elszámolni, valamint az általa elvégzett tevékenységről és az elvállalt, de kiválásáig el nem végzett tevékenységekről beszámolni. Köteles továbbá a – a Megállapodás keretében esetlegesen – használatába kapott vagyontárgyat a Konzorciumvezetőnek haladéktalanul, ellenszolgáltatás nélkül visszaszolgáltatni. Az átadás-átvételtől jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet a Konzorciumvezető, a kilépő Tag és az átvétellel érintett Tag ír alá.

A kilépő Tagot a kiválást követően is, a támogatási szerződés megszűnéséig terheli a támogatási szerződésben meghatározott dokumentum-megőrzési kötelezettség, ellenőrzés-tűrés kötelezettség, a kiválás időpontjáig megvalósult tevékenységekkel és benyújtott dokumentumokkal kapcsolatos szabálytalanságokért való helytállás.

A kilépő Tag tulajdonába került, támogatásból vásárolt vagyont valamely Tag tulajdonába kell adni, illetve, ha ez nem lehetséges, vagy a Tagok ezt nem kívánják, a megmaradó Tagok ingyenes használatába kell adni. Ha az ingyenes használatba adás nem valósulhat meg, akkor a fejlesztés során létrejött vagyona jutó támogatást a kilépő tag köteles visszafizetni a támogatási szerződésben visszafizetésre meghatározottak szerint, az abban foglalt feltételekkel a Támogató részére.

7.7. Ha a 7.1 - 7.6. pontban foglalt jogok gyakorlása a jelen Megállapodás módosítását igényli, ahhoz a Támogató hozzájárulása szükséges. A hozzájárulást a támogatási szerződés kedvezményezett általi módosítására előírt szabályok szerint kell kérelmezni a Támogatótól.

8. A Megállapodás megszűnése és módosítása

8.1. Jelen Megállapodás a támogatási szerződés elválaszthatatlan részét képezi, és osztja annak jogi sorsát. Ennek értelmében a támogatási szerződés megszűnése jelen Megállapodás megszűnését vonja maga után.

8.2. Jelen Megállapodás megszűnik, ha a Tagok száma a felhívásban megadott minimális tagszám alá, illetve egyre csökken.

8.3. A Megállapodás Támogató által meghatározott kötelező tartalma csak írásban módosítható, melyhez a Támogató hozzájárulása szükséges. A hozzájárulást a támogatási szerződésben a támogatási szerződés kedvezményezett általi módosítására előírt szabályok szerint kell kérelmezni a Támogatótól.

A Tagok adataiban bekövetkezett változások, így különösen székhely, bankszámlaszám, stb., nem igénylik a Megállapodás módosítását. Az adatok változásáról a Tagok haladéktalanul értesítik a Konzorciumvezetőt. A Konzorciumvezető ezekről a változásokról értesíti a monitoring és információs rendszeren keresztül a Támogatót, a Korm. rendelet 149. §-ának szabályai szerint.

8.4. A jogviszonyra és a Projekt megvalósítási kötelezettségére tekintettel a Tagok a felmondás jogát kizárják.

9. A Tagok egyéb megállapodásai⁵

9/10. Záró rendelkezések

10.1. Jelen Megállapodás ... oldalon és ... db eredeti példányban készült. A Megállapodás a támogatási szerződés elválaszthatatlan részét képezi.

10.2. A jelen Megállapodás hatályba lépésének napja megegyezik a Tagok közül az utolsóként aláíró aláírásának napjával. A Konzorciumvezető a Megállapodás hatályba lépését követően a Megállapodást megküldi a Támogató részére.

10.3. Jelen Megállapodásban nem szabályozott kérdésekben a vonatkozó magyar jogszabályok rendelkezései az irányadók.

10.4. A Tagok képviselőiben aláíró személyek kijelentik és cégkivonatukkal, valamint aláírási címpéldányaikkal igazolják, hogy a jelen Megállapodás 2. pontjában feltüntetettek szerint jogosultak a Tag képviselőire, továbbá ennek alapján a jelen Megállapodás megkötésére és aláírására. Aláíró képviselők kijelentik továbbá, hogy a testületi szerveik részéről a jelen Megállapodás megkötéséhez szükséges felhatalmazásokkal rendelkeznek, tulajdonosaik a támogatási jogügyletet jóváhagyták és harmadik személyeknek semminemű olyan jogosultsága nincs, mely a Tag részéről megakadályozná vagy bármiben korlátozná a jelen Megállapodás megkötését, és az abban foglalt kötelezettségek maradéktalan teljesítését.

A Tagok a Megállapodást átolvásták, és közös értelmezés után, mint akaratukkal és elhangzott nyilatkozataikkal mindenben egyezőt aláírták.

Konzorcium Vezetője

Konzorciumi Tag

Konzorciumi Tag

⁵ A tagok a minta által nem szabályozott kérdéseket is rendezhetnek, ezek azonban nem lehetnek ellentétesek az 1-8. ponttal, illetve az 1-8. pontok nem törölhetők.

.....
Név	Név	Név
.....
Szervezet	Szervezet	Szervezet
.....
P.H.	P.H.	P.H.
Aláírás dátuma:	Aláírás dátuma:	Aláírás dátuma:
.....

KONZORCIUMI EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS Támogatási kérelem benyújtására

1. Jelen konzorciumi együttműködési megállapodás (a továbbiakban Megállapodás) aláírásával a
2. pontban megnevezett szerződő felek konzorciumot hoznak létre abból a célból, hogy a Terület-
és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében a **TOP_Plusz-4.1.1-23 kódszámú,
Egészséges utcák program** felhívásra (a továbbiakban: felhívás) támogatási kérelmet nyújtsanak
be, és a támogatási kérelem támogatása esetén az abban foglalt célt közös együttműködéssel
megvalósítsák.

A támogatási kérelem címe: _____

2. A konzorcium tagjai (a továbbiakban Tagok) az alább felsorolt intézmények, szervezetek és
személyek, akik az 1. pontban megjelölt támogatási kérelemben meghatározott cél(ok)
megvalósításában a támogatási kérelemben foglaltaknak megfelelően a jelen Megállapodás
keretei között részt vállalnak:

Szervezet neve:	
Postacím:	
Székhely:	
Azonosító szám (törzs- szám/cégjegyzékszám):	
Adószám:	
Aláírásra jogosult képviselője:	

Szervezet neve:	
Postacím:	
Székhely:	
Azonosító szám (törzs- szám/cégjegyzékszám):	
Adószám:	
Aláírásra jogosult képviselője:	

Szervezet neve:	
Postacím:	

Székhely:	
Azonosító szám (törzsszám/cégjegyzékszám):	
Adószám:	
Aláírásra jogosult képviselője:	

Szervezet neve:	
Postacím:	
Székhely:	
Azonosító szám (törzsszám/cégjegyzékszám):	
Adószám:	
Aláírásra jogosult képviselője:	

A Konzorcium vezetőjének a jelen Megállapodás aláírásával a Tagok _____ (a továbbiakban Vezető-t) választják.

3. Jelen Megállapodás aláírásával a Tagok Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:11. §-a és 6:15. §-a alapján meghatalmazzák a Vezetőt, hogy helyettük és nevükben a támogatási kérelmet aláírja, benyújtsa és a támogatási kérelem elbírálása során a konzorciumot képviselje.

A Tagok kijelentik, hogy a támogatási kérelemben foglaltakat ismerik, és az abban foglaltakat magukra nézve kötelezőnek ismerik el.

4. Jelen Megállapodás aláírásával a Tagok kötelezettségek vállalnak arra, hogy a támogatási kérelem támogatása esetén a projektet az abban foglaltak szerint megvalósítják, és ennek érdekében együttműködnek.

5. Tagok kijelentik, hogy a felhívás részét képező „Konzorciumi együttműködési megállapodás támogatásban részesített projekt megvalósítására” című dokumentumot ismerik, és a támogatási kérelem támogatása esetén az abban foglalt tartalommal, valamint a támogatási kérelemben és a támogatási kérelemről hozott döntésében foglalt tartalommal szerződést kötnek.

6. Jelen Megállapodás a támogatási kérelem mellékletét képezi.

7. Jelen Megállapodás megszűnik, ha a támogatási kérelem nem részesül támogatásban, illetve ha a Tagok a projekt megvalósítására konzorciumi együttműködési megállapodást kötnek.

A Tagok a Megállapodást átolvasták, és közös értelmezés után, mint akaratukkal és elhangzott nyilatkozataikkal mindenben egyezőt aláírták.

8. A Tagok egyéb megállapodásai:

1

Konzorcium vezetője

konzorciumi tag

konzorciumi tag

.....
Név

.....
Név

.....
Név

.....
Szervezet

.....
Szervezet

.....
Szervezet

P.H.

P.H.

P.H.

Aláírás dátuma:

Aláírás dátuma:

Aláírás dátuma:

.....
konzorciumi tag

.....
konzorciumi tag

.....
Név

.....
Név

.....
Szervezet

.....
Szervezet

P.H.

P.H.

Aláírás dátuma:

Aláírás dátuma:

.....
¹ A tagok a minta által nem szabályozott kérdéseket is rendezhetnek, ezek azonban nem lehetnek ellentétesek az 1-7. ponttal, illetve az 1-7. pontok nem törölhetők.

Település belterületein tervezett kerékpárút mentén telepíteni javasolt növényfajok

(jellemzők és termőhelyi igények)

Általános szabályok:

Városi zöldfelületek esetében meghatározó szerepű a telepítendő növényfajok szennyezéstűrő képessége. Közlekedésbiztonsági szempontból nem javasolt törékeny fájú (nyárfák), szemetelő termésű (alma termésűek), vagy szabálytalanul növekvő fajokat telepíteni. A kerékpárút burkolatának védelme érdekében kerülni kell a földfelszín közelében gyökerező fajfajokat.

Védett és Natura 2000 területeken vagy azok közvetlen közelében haladó utakon kifejezetten az ottani őshonos fajokat alkalmazzuk!

Gömb koronájú fák (3-6 m magasságúak):

Fraxinus ornus 'Mecsek' (Virágos kőris magyar nemesítése)

Lassú növekedésű, lapított gömb koronájú fa, a városi klímát jól tűri, napra, esetleg félárnyékba ültetendő, szárazságtűrő.

Crataegus levigata 'Paul's Scarlet' (Csere galagonya fajtája)

Jól bírja a városi klímát, szűk utcák fásítására alkalmas, kárminpiros, telt virágaival az egyik legszebb galagonya fajta. Lassú növekedésű, szárazságtűrő, napos helyre ültetendő.

Alacsony növésű fák szűk utcákba (4-6 m):

Acer tataricum (Tatár juhar)

Közepes növekedésű fa, amely a szárazságot közepesen az árnyékot jól tűri.

Crataegus x lavallei (Galagonya)

Gyors növekedésű, gyéren tövises fa, napos, félárnyékos helyre ültetendő, közepesen szárazságtűrő.

Kistermetű fák (6-10 m):

Fraxinus ornus (Virágos kőris)

Jellemzői a 'Mecsek' fajtáéval megegyeznek.

Sorbus degenii (Dégen berkenyéje)

Közepes növekedési fa, jó szárazságtűrő, napos helyre való, a városi klímát is jól tűri.

Sorbus rotundifolia (Kereklevelű berkenye)

Közepes növekedésű, a szárazságot jól tűri, napos helyre való, őszi piros lombszínével díszít.

Ulmus pumila var. Arborescens (Turkesztáni szil)

Közepes növekedésű, a fényviszonyokkal szemben nem igényes, közepesen szárazságtűrő faj. Ellenáll a szilfavésznek.

Közepes termetű fák (10-15 m):

Tilia x euchlora (Krími hárs)

Közepes növekedésű fa, amely a városi klímát jól tűri, de üde talajba ültetendő, a takácsatkák nem károsítják.

Magas fák:

Acer campestre (Mezei juhar)

Lassú növekedésű, de igen jó tűrőképességű faj.

Fraxinus angustifolia subsp. Pannonica

Álló- és folyóvizek mentén jellemző faj, de némi szárazságot is elvisel. Kisebb járműforgalmú területekre való.

Tilia 'Szent István'

Közepes növekedésű, és szárazságtűrő faj, napos helyre ültetendő.

Tilia tomentosa 'Zentai Ezüst' (Ezüsthárs fajtája)

A városi klímát jól tűri, kis utcák fásítására is alkalmas. Keskeny, zárt koronájú, virága erős illatú, közepes növekedésű és szárazságtűrő, napos helyre ültetendő. A sózásra a hársak érzékenyek!

Tilia tomentosa 'Teri' (Ezüsthárs fajtája)

A városi klímát jól tűri, felfele törő ágrendszere miatt szűk utcák fásítására is alkalmas, levelei ősszel sárgára színeződnek. Igényei megegyeznek az előző fajtáéval.

Bibircses nyír

Szárazságtűrő, fényigényes, a savanyú talajokat bírja, igen dekoratív kérgű, lelógó ágszerkezetű fa. Utcafásításokon gyakran alkalmazott fafaj.

Mezei szil (Ulmus minor) és érdeslevelű szil (Ulmus procera)

Oszlopos fák:

Crataegus monogyna 'Stricta' (Egybibés galagonya oszlopos fajtája)

Közepes növekedésű, jó tűrőképességű faj. Ágai tövisesek!

Fenyők:

X Cupressocyparis leylandii (Leyland-ciprus)

Keskeny kúpos koronát nevel, termést nem hoz, közepes szárazságtűrő, napra, félárnyékba ültetendő.

Ginkgo biloba (Páfrányfenyő)

A városi klímát jól tűri, közepesen szárazságtűrő lombhullató fa. Utcafásításra csak a vegetatívan szaporított porzós példányok ültetése javasolt!

Thuja orientalis (Keleti tuja)

Gyors növekedésű, jó szárazság és várostűrő faj.

Közönséges boróka (Juniperus communis)

Cserjék:

Cornus sanguinea (Veresgyűrűs som)

3-4 m magas, terjedő tövű, igen jó tűrőképességű cserje, ősszel levelei lilás pirosra színeződnek.

Ligustrum vulgare (Közönséges fagyal)

3-4 m magas, terjedő tövű, igen jó tűrőképességű cserje.

Symphoricarpos albus var. laevigatus (Hóbogyó)

1-1,5 m magas terjedő tövű, jó tűrőképességű faj.

Viburnum lantana (Ostormémbangita)

3-5 m magaságú faj, a városi klímához jól alkalmazkodik, sárgásfehér virágaival díszít.

Közönséges mogyoró

Fogyatékos Személyek
Esélyegyenlőségéért
Közhasznú Nonprofit Kft.

Segédlet

*a közszolgáltatásokhoz és egyéb szolgáltatásokhoz
való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtéséhez*

Komplex akadálymentesítés

Segédlet

*a közszolgáltatásokhoz és egyéb szolgáltatásokhoz
való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtéséhez*

Komplex akadálymentesítés

SEGÉDLET A KÖZSZOLGÁLTATÁSOKHOZ VALÓ EGYENLŐ ESÉLYŰ HOZZÁFÉRÉS MEGTEREMTÉSÉHEZ

Szerkesztő

Pandula András *építészmérnök, rehabilitációs szakmérnök*

Szerzők

Palkovics Rozália *Salva Vita Alapítvány képviselőjében*
Pandula András *építészmérnök, rehabilitációs szakmérnök*
P. Farkas Zsuzsa *okl. építészmérnök, rehabilitációs szakmérnök*
Pataki Máté *informatikus, MTA SZTAKI W3C iroda*
Prónay Beáta *főiskola docens, ELTE GYFK*
Ruttkay-Miklán Ágota *okl. belsőépítész, rehabilitációs szakmérnök*
Simonné Váradi Zsuzsanna *SINOSZ Nagyothallók Szekció elnöke*
Szántai Károly *web akadálymentességi szakértő*
Szántó Tamás *Autizmussal élők képviselőjében*
Suhaj Mihály *Informatika a Látássérültekért Alapítvány Kuratóriumának
elnöke, az FSZK kurátora*
Zsilinszky Gyula *okl. építészmérnök*

Felelős kiadó: Giflo H. Péter

Szerkesztés: Az Épített Környezetért Alapítvány
2120 Dunakeszi, Kosztolányi D. u. 2/a
www.labor5.hu

Grafika: Pandula András, P. Farkas Zsuzsa, Zsilinszky Gyula

Tördelés: Pandula András

ISBN 978-615-5043-94-9

© Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft, 2015

TARTALOMJEGYZÉK

<i>ELŐSZÓ</i>	4
<i>BEVEZETÉS</i>	5
<i>ÉPÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK KOMPLEX AKADÁLYMENTESÍTÉSE</i>	6
1. Az akadálymentes és az egyetemes tervezés fogalma, alapelvei, kapcsolata	6
2. Az akadálymentesség jogi szabályozása	8
3. Az egyenlő esélyű hozzáférés eszméje	9
4. Akadálymentesítésre vonatkozó általános követelmények, előírások	10
5. Közterületek akadálymentesítésének műszaki feltételei	11
6. Az épület akadálymentes használatával összefüggő követelmények	13
<i>AZ AKADÁLYMENTESSÉG MŰSZAKI KÖVETELMÉNYEI</i>	24
1. Épület körüli környezet kialakítása	24
2. Megközelítés	27
3. Belső közlekedés	31
4. Belső helyiségek, ügyfélforgalmi területek kialakítása	35
<i>AZ AKADÁLYMENTES KÖZLEKEDÉS HELYIGÉNYE</i>	41
<i>A TÉRBELI TÁJÉKOZÓDÁS ELEMEI</i>	44
1. Információs rendszerek, információs táblák kialakítása	44
2. Vezetősávok	50
3. Térképek	52
<i>SZOLGÁLTATÁSOK EGYENLŐ ESÉLYŰ HOZZÁFÉRÉSE</i>	53
1. Szolgáltatásszervezés	53
2. Akadálymentes Weboldalak készítése	62
<i>SZÓJEGYZÉK, FOGALMAK</i>	68
<i>FELHASZNÁLT IRODALOM</i>	70

ELŐSZÓ

A Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. ügyvezetőjeként ezúton mondok köszönetet a szerzőknek azért, hogy a „Segédlet a komplex akadálymentesítés megvalósításához” című kiadvány harmadik, kibővített kiadása elkészülhetett.

A kiadvány első kiadása megjelenésével több beruházás akadálymentes megvalósításához jelentett, illetve jelent segítséget a tervezőknek, beruházóknak. A jogszabályi környezet megváltozása, vagyis az Országos Településrendezési és Építési Követelmények (OTÉK) 2014. évi módosítása nyomán szükségessé vált a Segédlet egy újabb kiadásának elkészítése.

A már harmadik alkalommal átdolgozásra kerülő, és a területen tapasztalt változásokhoz igazodó Segédlet célja továbbra is, hogy a jogszabályi előírásokon túl közérthetően és tömören adja közre azokat az információkat, adatokat, amelyekkel az épített környezet alakításában részt vevő szakmák, így építész, belsőépítész, út-és vasúttervező, kert és szabadtervtervező, grafikus, formatervező, stb. dolgozóinak munkáját segítheti az akadálymentes tárgyi környezet létrehozásában. Ugyanakkor a csak laikus érdeklődők kíváncsiságát is maximálisan kielégítheti a Segédletben összefoglalt tudásanyag.

Az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, a megfelelő tárgyi környezet kialakítása mellett sok múlik az épületekben található szolgáltatások kialakításán és működtetésén. A gazdasági, társadalmi, kulturális, szabadidős és rekreációs tevékenységekben való részvétel egyenlő esélyeinek biztosítása érdekében a létesítés mellett az üzemeltetés, azaz a szolgáltatás akadálymentessége is fontos szerepet játszik.

Ennek érdekében a Segédlet az épített környezet komplex akadálymentességének eszköztára, de külön fejezetben tárgyalja a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszerét is.

Kívánom, hogy ez a kiadvány annak a – számos területen érzékelhető – folyamatnak az újabb és hatékony eszköze legyen, mely a fogyatékos személyekkel kapcsolatos társadalmi attitűd pozitív irányba történő változásában megjelenik.

Giflo H. Péter

Az FSZK Nonprofit Kft. ügyvezetője

A SZÖVEGBEN HASZNÁLT JELÖLÉSEK

A segédletben található információk és javaslatok gyors megtalálásához a szövegben egyes részek kiemelték. A szövegben a következő jelölések találhatóak:

- Az infokommunikációs akadálymentesség szempontjából fontos műszaki-tervezési követelmények jelölése

A pályázatok elkészítéséhez, illetve a tervezési program kialakításához segítséget nyújtó fontos információk, ajánlások jelölése

OTÉK...

Az Országos Településrendezési és Építési Követelményekben (OTÉK) akadálymentességgel kapcsolatos műszaki előírások felsorolása

A tervek elkészítésére, egyeztetésére adjunk megfelelő időt! Az akadálymentesség szempontjából legoptimálisabb építészeti megoldás megtalálásához a beruházó és tervező közös munkájára van szükség, amely nem nélkülözheti az adott épület funkcióinak, műszaki állapotának és szerkezeteinek részletes ismeretét.

A tervezési folyamatba lehetőség szerint vonjuk be az épületet használókat, vegyük figyelembe az ügyfelek és dolgozók tapasztalatait. A tervezési koncepcióval kapcsolatban kérjük ki fogytékossággal élő személyek véleményét is!

Az igények megvalósítását mindig komplexen kezeljük!

Ne feledjük, hogy az akadálymentesítéssel az épület használhatósága jelentősen javul.

1. AZ AKADÁLYMENTES ÉS AZ EGYETEMES TERVEZÉS FOGALMA, ALAPELVEI, KAPCSOLATA

Az épületeket és környezetét hosszabb időtartamra, legalább 60-80 évre építjük, valamint a komplex felújítási programok során is hosszabbtávú fejlesztési célokat tűzünk ki, minimálisan 10-15-éves megtérüléssel számolunk. Éppen ezért az épületeket – főleg a lakóépületeket- és környezetüket a jelenlegi vagy a jövőbeli használók változatos, illetve folyamatosan változó szükségleteinek, igényeinek figyelembevételével kell megtervezni és megépíteni, illetve felújítani. A közösségi épületek kialakítása esetén pedig az épület által nyújtott szolgáltatásokat igénybe vevő látogatók képességeinek sokszínűségét kell figyelembe vennünk.

1.1. AZ AKADÁLYMENTESSÉG FOGALMA

Az épített környezetben található akadályok leginkább a népesség körülbelül 10%-át kitevő, állandó fogyatékkal élő személyek közlekedését, információhoz való hozzáférését gátolják, vagy nehezítik meg. Ugyanakkor a társadalom mintegy 40%-át kitevő, alacsonyabb illetve csökkent mozgásszervi és érzékszervi képességgel rendelkezők -gyermekek, idősek, kisgyermekkel közlekedő szülők- számára is akadályt jelentenek.

Az akadálymentesség az épített környezet alapvető tulajdonsága, ez teszi lehetővé azt, hogy az emberek részt vegyenek azokban a társadalmi és gazdasági tevékenységekben, amelyek kiszolgálására az épített környezet létesült.

Az 1997. évi LXXVIII., az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény 2.§ 1. pontja alapján az épített környezet akkor akadálymentes, "ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük."

Az akadálymentes tervezés kiindulópontja tehát a különleges igények (fogyatékos személyek szükségletei) kielégítésének szempontja speciális eszközök, berendezések, műszaki megoldások alkalmazásával. Az ilyen tervezés gyakorlásával az épületek tervezésénél figyelembe vett használói kör bővül a fogyatékos személyekkel, ugyanakkor így olyan létesítmények jönnek létre, amelyek más használónak is kényelmesebbek, biztonságosabbak.

Az akadálymentesség fogalmát csak a meglévő környezet átalakításának kontextusában tudjuk értelmezni, ez a tervezési mód mindig egy meglévő adottság (épület vagy épített környezet) speciális igényeknek való megfelelést célozza meg. Új épületek esetében az egyetemes tervezés eszméjének alkalmazásával egy szélesebb használói körből kiindulva már egy akadályoktól mentes környezetet tudunk elérni.

1.2. AZ EGYETEMES TERVEZÉS

Az egyetemes tervezés eszméje az a preventív gondolkodásmód, tervezési stratégia, amely már a tervezés folyamatának az elején figyelembe veszi a használók képességeinek különbözőségét. E tervezési stratégia gyakorlásával olyan termékek jönnek létre, amelyek különleges tervezési megoldások és adaptáció nélkül biztosítják a lehető legtöbb ember számára a legteljesebb és legönállóbb használhatóságot. Jelen esetben a "termékek" megnevezés a legkülönbözőbb használati tárgyakon, eszközökön túl valamennyi, az ember által formált környezetre, szolgáltatásra és infrastruktúrára is vonatkozik, tehát az építményekre, épületekre is. Termékek, minthogy ezek is valamilyen ember által végzett tervezési folyamat eredményeként jönnek létre.

Az egyetemes tervezés európai megjelenésének gyökerei az 1950-es évek svédországi funkcionalizmusából és az 1960-as évek ergonómiai kutatásaiból erednek. Ezekben az időkben háztartáskutató intézetek jöttek létre a Skandináv országok többségében, amelyek

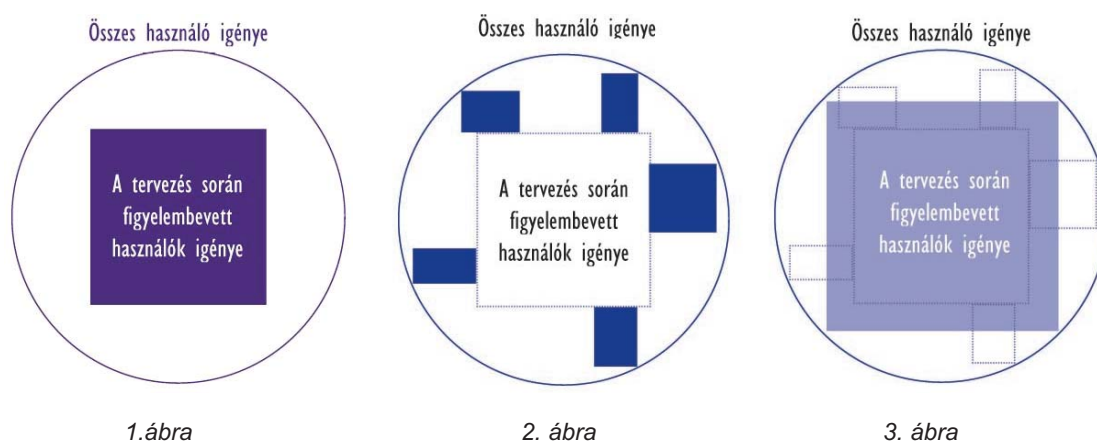
fő célja az életminőség javítása volt az épített környezet minőségének javításával, építési szabványok, szabályozások kidolgozásával. A kutatóintézetek munkája során kidolgozásra kerültek a lakó funkciójú épületekkel szemben támasztott minimumkövetelmények (pl. helyiségméret, benapozás, melegpadlós lakóterületek nagysága), továbbá a különböző háztartási tevékenységek szintereinek munkaergonómiai szempontokat figyelembe vevő bútorozási, berendezési modelljeinek szabványosítása.

1.3. AZ EGYETEMES TERVEZÉS ÉS AKADÁLYMENTESSÉG KAPCSOLATA

Az egyetemes tervezés tehát "nem más, mint az a tervezési mód, amely az emberi különbözőségekből indul ki mind szociális, mind esélyegyenlőségi szempontok figyelembevételével". Az akadálymentesítés helyett az akadályok megelőzésére, a prevencióra kerül a hangsúly. A fő cél az, hogy egy termékkel szolgáljuk ki a használók különböző, időben, szituációban változó igényeit, szükségleteit és ne költséges, sokszor esztétikailag is megkérdőjelezhető, stigmatizáló adaptációval, akadálymentesítéssel.

Ha az összes használó igényét egy körrel jelöljük, és azon belül négyzettel jelöljük azon használói igényeket, melyeket az általánosan alkalmazott tervezési stratégia alapján létrehozott termékek kielégítenek, akkor jól látható, hogy a két halmaz között jelentős a különbség. A létrehozott termékek többsége a népesség jelentős része, elsősorban fogyatékkal élők, de az idősek, balkezesek, színtévesztők, stb. számára sem használhatóak. Ezen termékek a használók jelentős részének gazdasági, társadalmi, kulturális, szabadidős és rekreációs tevékenységekben történő részvételét nem támogatják. Ez egyben azt is jelenti, hogy a termékek kisebb piaccal bírnak. (1. ábra)

Az akadálymentesítéssel a meglévő környezetünket egy bizonyos használói csoport-többszire a fogyatékossgal élők- igényeinek figyelembevételével alakítjuk át, formáljuk. Az akadálymentesség jellemzően nem integráltan, egy termékkel, hanem kiegészítő műszaki megoldással biztosított: például a lakóépületeknél külön bejárat kialakítása a kerekesszékeseknek, lépcsőkarra utólagosan felszerelt korlátlift.

Az előbbi ábrához visszatérve, az akadálymentes tervezést a körbe írt négyzet részleges, azaz egyes szükségletek megfelelő megnövelésével jelölhetjük. Az ábrán így jól látható, hogy az akadálymentesítés révén bizonyos embercsoportok igényeinek figyelembevételével ugyan bővül a termékek használhatósága, de az is látszik, hogy ez csak az adott termékre utólag „ráhelyezett tulajdonságokkal” érhető el. (2. ábra)

Az egyetemes tervezés stratégiájának alkalmazásával ugyanakkor a létrehozott termékek a lehető legtöbb használói igényt figyelembe veszik, így a körbe írt négyzet is a lehető legnagyobb, vagyis a termékek használói köre és így annak piaca is kiszélesíthető. (3. ábra)

Az ábrán látható ugyanakkor, hogy bár a körbe írt négyzet a lehető legnagyobb, még így is van olyan speciális használói igény, amely csak segédeszközök, speciális tervezési módszerek alkalmazásával elégíthetőek ki. Az egyetemes tervezés tehát a következő 3 kritériumra épül:

- A tervezés során a lehető legtöbb használói igény figyelembevétele
- Az egyénre szabhatóság figyelembevétele (flexibilitás)
- Az egyéni segédeszközök használatának, kapcsolódásának biztosítása

Ahhoz, hogy a céljainkat elérjük, és egy olyan környezetet hozzunk létre, amely a képességeitől függetlenül mindenki számára a lehető legnagyobb mértékű használhatóságot nyújtja, ismernünk kell az emberi képességek használhatóságra vonatkozó hatását. Az egyetemes tervezés tehát az akadálymentességre épül, annak követelményértékeit a tervezés során alapként kell tekinteni.

2. AZ AKADÁLYMENTESSÉG JOGI SZABÁLYOZÁSA

Magyarországon 1997-ben született meg az épített környezet alakításáról és védelméről szóló LXXVIII. számú törvény, amely pontos meghatározásokat és követelményrendszert ad az épített környezet kialakításával kapcsolatban. Ez a törvény az Európai Unió Bizottsága által 1996-ban elfogadott „Az akadálymentesség Európai eszméje” című kézikönyv ajánlására épül, és az OTÉK (Országos Településrendezési és Építési Szakmai Követelmények) ebben az ajánlásban rögzített műszaki követelményekkel került kiegészítésre. Ezek a műszaki előírások elsősorban középületek, közszolgáltatást nyújtó épületek kialakítására vonatkoznak, és elsősorban a mozgásukban korlátozottak igényeit veszik figyelembe. A követelmények alkalmazása és azoknak a többi fogyatékosági csoport igényeivel történő kiegészítése azonban a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény értelmében lakóépületek esetében is szükséges.

Ez az a törvény, amely megfogalmazza az esélyegyenlőség és a valamely fogyatékossgal rendelkező ember társadalom életébe való beilleszkedésének az igényét. A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Esélyegyenlőségi törvény) 5.§-a értelmében „a fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre”.

Az akadálymentes épített környezet megteremtése, a követelmények szélesebb körben történő megismertetése érdekében 2002-ben a Belügyminisztérium Építésügyi Hivatala egy tervezési segédletet adott ki „Tervezési Segédlet az akadálymentes épített környezet megvalósításához” címmel. Ez a segédlet a nyugat-európai és az észak-amerikai országok akadálymentességgel kapcsolatos építési-műszaki követelményeit figyelembe véve az OTÉK-ban rögzített követelményeken felül részletesebb műszaki feltételeket is ismertet.

2005. január 1.-én lejárt az 1998. évi XXVI. számú „Esélyegyenlőségi” törvényben megfogalmazott határidő a középületek akadálymentesítésére vonatkozóan, melyet nem sikerült teljesíteni: az épített környezet az emberek nagy csoportja számára továbbra sem volt akadálymentes, annak önálló és természetes használata továbbra is korlátozott volt. Az akadálymentes épített környezetre vonatkozó jogi szabályok megvalósulása érdekében a kormány intézkedési tervet hozott létre, amelyeket a már hatályát veszített 1015/2005 (II.25.) számú Kormány Határozatban foglalt össze. A határozat rögzítette a közszolgáltatásokhoz történő akadálymentes hozzáférhetőség biztosításának végső határidejét. E szerint a közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítését ütemezetten kell végezni. A megfelelő szakmai színvonalon történő megvalósítás érdekében a határozat továbbá előírta az épített környezet alakításában részt vevő valamennyi szakma képzési anyagának kiegészítését az akadálymentesség műszaki követelményeivel, valamint az építésügyi hatóság ez irányú továbbképzését.

Az akadálymentesítés ütemezése, fogalmának tisztázása és a határidők tekintetében 2007. év elején került elfogadásra a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény módosítása. A 2007/23. számú törvény rögzíti a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek biztosítására kitűzött 2010. december 31.-i végső határidőt, mely a központi költségvetési szervek által nyújtott közszolgáltatásokra valamint az önkormányzatok által nyújtott, illetve önkormányzati feladatellátást szolgáló közszolgáltatásokra egyaránt vonatkozik.

Az OTÉK hatálybalépése óta többször módosult, azonban az építmények létesítési előírásairól szóló fejezete (50.-109. §) először csak 2008. VII. 14.-én változott meg jelentős mértékben. A módosítás az akadálymentességre vonatkozó részeket jelentős mértékben érintette, úgy a tartalom, mint a közérthetőség tekintetében. Tartalmi és egyben formai változás is, hogy elmaradt az ábrákat tartalmazó 5. számú melléklet, az ott ábrázolt témák szövegben, közérthetően megfogalmazva jelentek meg, gyakran valamely eredeti szövegrész kiegészítéseként. Nagy jelentőségű újdonság volt a differenciálás lehetőségének megteremtése, meglévő épületek esetében a részleges akadálymentesség lehetővé tétele.

Az OTÉK eredeti állapotában is számos akadálymentességre vonatkozó építési követelményt tartalmazott, amelyek jellemzően az építmények és környezetük fizikai kialakítására összpontosultak, a módosítással azonban a mozgásukban korlátozott személyek igényeivel kapcsolatos követelmények mellett megjelentek az érzékszervi fogyatékosokkal bíró személyekkel kapcsolatos követelmények is. Az egy-évtizedes tervezői és hatósági tapasztalatok alapján megjelent a meglévő és az új épületek közötti differenciálás lehetősége is.

Az OTÉK legutolsó, akadálymentesség követelményrendszerét is érintő módosításának alapvető célja a szabályozás életszerűbbé, egyszerűbbé tétele, az indokolatlan költségnövelő előírások megszüntetése, a szakmai követelményeknek megfelelő, ugyanakkor a jogalkalmazók számára egyértelmű és közérthető, a jogbiztonságot jobban szolgáló szabályozás létrehozása.

Akadálymentesség tekintetében a követelményrendszer egyszerűsödött. A módosítás az akadálymentesség korábban részletes paraméterekkel rögzített követelményrendszerét általános elvek tekintetében a használati biztonság kérdésköréhez kapcsolata így nagyobb tervezői szabadságot adva a megvalósításra, differenciálásra. Eltörlésre kerültek az építészeti értékekkel nem összeegyeztethető és indokolatlan jelölések, megoldások kötelező alkalmazása.

Az 1997. évi LXXVIII. sz. Építési Törvény 31.§-a az akadálymentesség követelményét kizárólag a közhasználatú épületek vonatkozásában rendeli, így az alap-, közép-, felsőfokú oktatási, egészségvédelmi, gyógyító, szociális, kulturális, művelődési, sport, pénzügyi, kereskedelmi, biztosítási, szolgáltatási, a közigazgatási és igazságszolgáltatási célú építmények mindenki által használható részeiben, szemben a korábbi, teljes épületre vonatkozó előírással.

3. AZ EGYENLŐ ESÉLYŰ HOZZÁFÉRÉS ESZMÉJE

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.) 2007. évi módosítása igen lényeges szemléletbeli változást hozott. Az azt megelőzően előírt, alapvetően a középületekre értelmezhető és elsősorban a mozgássérült személyek szükségleteit szem előtt tartó akadálymentesítési kötelezettséget felváltotta a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtésének kötelezettsége.

„Egyenlő esélyű hozzáférés: a közszolgáltatás egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha igénybevétele - az igénybe vevő állapotának megfelelő önállósággal - mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető; továbbá az az épület, amelyben a közszolgáltatást nyújtják, mindenki számára megközelíthető, a nyilvánosság számára nyitva álló része bejárható, vészhelyzetben biztonsággal elhagyható, valamint az épületben a tárgyak, berendezések mindenki számára rendeltetésszerűen használhatók és a szolgáltatások egyformán igénybe vehetők.”

Ha a fenti definíciót közelebbről szemügyre vesszük, akkor először is a közszolgáltatás és a középület fogalma közötti lényeges eltérést kell világosan látnunk. A közszolgáltatás az esetek túlnyomó többségében feltételezi a középületet is (ahol tehát a közszolgáltatást nyújtják), de annál tágabb, több jellemzővel bíró fogalom. A közszolgáltatás ugyanis információkból áll és az emberek közötti kommunikációt is szükségessé teszi. Így tehát ha a közszolgáltatást kell egyenlő eséllyel hozzáférhetővé tenni, akkor az magában foglalja az épület akadálymentességén túl, az információkhoz való hozzáférést és kommunikáció lehetőségét is. Ebből persze az is következik, hogy az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtésének feladata nem teljesíthető kizárólag az építésmérnök, a rehabilitációs környezettervező szakemberek bevonásával. Szükség van más szakmák képviselőire is.

A definíció másik lényeges eleme, hogy a fogyatékos embereket nem kezeli azonos szükségletű, homogén csoportként. Meg kell érteni, hogy más és más szempontból akadályozott az ember a közszolgáltatások igénybevétele során, ha mozgássérült, ha siket vagy nagyothalló, ha vak vagy gyengénlátó, ha értelmi fogyatékos vagy autista vagy más nehézséggel küzd. Így pl. a siket ember esetében a közszolgáltatás nyújtása során hallható információkat kell más érzékszervek számára érzékelhetővé tenni. A nagyothalló ember számára olyan megoldást kell keresni, ami a számukra halkán hallható információkat felerősíti.

A definíció harmadik lényeges eleme a „kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető” jelzők értelmezése. Valamennyi jelző jelentését fogyatékosági csoportonként kell értelmezni, hogy megértsük az egyes emberek problémáit, és így adekvát választ tudjunk rá adni.

Érzékelni kell pl. a lépcsőt (mint az épület részét) vagy a nyomtatott formában kiadott információkat, a kommunikáció során elhangzó beszédet. A lépcsőt a gyengénlátó ember akkor érzékeli jól, ha az első és az utolsó lépcsőfokot kontrasztos színnel megkülönböztetjük a többitől. A nyomtatott formában kiadott információt a vak ember akkor érzékeli, ha az Braille-formátumú vagy hallható, mert pl. egy mp3-as lejátszóról meghallgatható. A kommunikáció során elhangzó információ a nagyothalló ember számára akkor hallható, ha a hangot pl. a tárgyalóban felszerelt indukciós hurok erősíti.

A törvényes kötelezettség tehát az, hogy a közszolgáltatást, annak az épületből, az információkból és a kommunikációból álló elemeit a fogyatékos emberek eltérő szükségletei alapján különböző megoldásokkal hozzáférhető tegyék.

A Fot. 2007. évi, majd az OTÉK 2008. évi és 2012. évi módosításával az épített környezet akadálymentesítésének jogi szabályozása jelentősen megváltozott, kiegyensúlyozottabbá vált. A két jogszabály összhangba került: immár a Fot. tartalmazza a fogyatékossgal, akadálymentességgel kapcsolatos, korábban az OTÉK-ban rögzített fogalom meghatározásokat, mint fogyatékos személy, közszolgáltatás:

- *fogyatékos személy: az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja;*
- *közszolgáltatás:*
 - *minden közhatalmi tevékenység - ideértve a hatósági, kormányzati és minden egyéb közigazgatási, valamint igazságszolgáltatási tevékenységet -, továbbá az Országgyűlés, az Országgyűlésnek beszámolóval tartozó szervek, az Alkotmánybíróság, az alapvető jogok biztosa, az ügyészség, valamint a honvédelmi és rendvédelmi szervek által hatáskörük gyakorlása során kifejtett tevékenység,*
 - *az állam által fenntartott intézmény által nyújtott közszolgálati médiaszolgáltatás, továbbá oktatási, közművelődési, közgyűjteményi, kulturális, tudományos, szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, egészségügyi, sport-, ifjúsági, foglalkoztatási, közlekedési szolgáltatás, ellátás, illetve tevékenység,*
 - *a helyi és nemzetiségi önkormányzat hatásköre gyakorlása során kifejtett minden tevékenység - ideértve különösen a hatósági és egyéb közigazgatási tevékenységet -, valamint a helyi és nemzetiségi önkormányzat, a nem állami és egyházi fenntartó, illetőleg az általa fenntartott közfinanszírozásban részesülő intézmény által nyújtott fb) szerinti szolgáltatás, ellátás, tevékenység,*
 - *minden ügyfélszolgálati rendszerben működtetett szolgáltató tevékenység, továbbá*
 - *minden olyan hatósági engedély vagy hatósági kötelezettség alapján végzett nyilvános szolgáltató tevékenység, amely település vagy településrész közellátását szolgálja, használata nem korlátozott, illetve nem korlátozható;*
- *akadálymentesség: az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2. §-ának 1. pontjában meghatározott feltételeknek megfelelő épített környezet.*

4. AKADÁLYMENTESÍTÉSRE VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK, ELŐÍRÁSOK

Új építmények létesítése esetén, a mindenki által használható részek, közhasználatú terek akadálymentességét teljes körűen biztosítani kell. A jó megoldás legalább annyira tervezői felkészültség és kreativitás függvénye, mint a kellő költségfedezeté. Bizonyos differenciálásra azért az új épületek körében is lehetőség nyílik, illetve szükséges a rendeltetéstől függően.

Az Étv., a Fot., és az OTÉK összefüggéseit vizsgálva megállapítható, hogy az akadálymentesítés az épületnek csak arra a részére összpontosul, ahol a közforgalom zajlik, ahol az adott közszolgáltatást igénybe lehet venni. Ebben az épületrészben, ezen a területen viszont ténylegesen biztosítani kell a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést, ahogy azt az OTÉK 104. § (1) bekezdése is rögzíti („A közhasználatú építmény akadálymentes használatra kialakított önálló rendeltetési egységéhez akadálymentes megközelíthetőséget kell biztosítani”).

Az OTÉK 104. § (1) bekezdésben előírt akadálymentes megközelítési lehetőség biztosítása magában foglalja az épület főbejáratának, vagy legalább egy bejáratának, közlekedő területeinek akadálymentes kialakítását, de figyelemmel kell lenni a használt terek méreteire,

részletmegoldásaira, a beépített szerkezetek és a berendezési, felszerelési tárgyainak megfelelő kialakítására is. A szolgáltatás akadálymentes elérhetőségéhez továbbá olyan jelző-információs rendszert kell biztosítani, amely a mozgáskorlátozott, a látás- és a halláskárosodott személyeket segíti az építmények használatában.

A OTÉK 50. §-ában meghatározott tervezési programban kell meghatározni, hogy a tervezett közhasználatú épületben (épületrészben) mekkora területen, milyen módon, mely eszközökkel tervezik az akadálymentességet, vagyis a szolgáltatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférést biztosítani.

50. §

(1) A tervezési program olyan szöveges dokumentum, amely tartalmazza az építménnyel szemben előírt alapvető követelmények meghatározását, valamint a tervezési szerződés szerinti építetói elvárások mennyiségi és minőségi részletezését. A tervezési program az e rendeletben előírt követelményeknél szigorúbbakat is megállapíthat.

....

(3) Az építménynek meg kell felelnie a rendeltetési célja szerint

- a) az állékonyág és a mechanikai szilárdság,
- b) a tűzbiztonság,
- c) a higiénia, az egészség- és a környezetvédelem,
- d) a biztonságos használat és akadálymentesség,
- e) a zaj és rezgés elleni védelem,

Az OTÉK 108. § bekezdései alapozzák meg a differenciálás lehetőségét a meglévő épületek akadálymentesítése esetében. A (9) bekezdésben foglalt követelmény a Fot. „egyenlő esélyű hozzáférés” eszméjével összhangban az akadálymentesítendő terület, építményrész meghatározását a szolgáltatás elérésének biztosításához köti. A (11) bekezdés a meglévő műszaki és környezeti adottságokat is figyelembe véve lehetővé teszi a részleges akadálymentesítést, így a jogszabályi követelmény a fizikai környezet minimális átalakítása mellett, minimális akadálymentesítési feltételek teljesítésével és a szolgáltatás megfelelő átszervezésével is biztosítható.

A minimális akadálymentesítési feltételek meglévő épületek esetében értelemszerűen a következők: az épületbe való akadálytalan bejutás, az épület bejárati szintjén a közszolgáltatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, ugyanezen az épületszinten akadálymentes mosdó-WC helyiség kialakítása.

108. §

(9) A meglévő építmények utólagosan akadálymentesítendő építményrészeit úgy kell meghatározni, hogy az építményben lévő közszolgáltatás hozzáférése mindenki számára biztosított legyen.

...

(11) Ha az építmény utólagos akadálymentessé tétele csak részben valósítható meg, a részleges akadálymentesítése is elfogadható, ha az ott lévő közszolgáltatás így is mindenki számára akadálymentesen hozzáférhető.

„Részleges akadálymentesítés: ha a meglévő építmény, építményrész utólagos akadálymentessé történő átalakítása kisebb területre, építményrészre terjed ki, mint az az építmény rendeltetése alapján elvárható, ideális volna, és/vagy az építmény egyes részletei nem felelnek meg az akadálymentesség követelményéhez előírt méreteknek, szabályoknak, azonban az építményben lévő közszolgáltatások így is hozzáférhetők mindenki számára.”

5. KÖZTERÜLETEK AKADÁLYMENTESÍTÉSÉNEK MŰSZAKI FELTÉTELEI

5.1. ÉPÍTMÉNYEK ELHELYEZÉSE, MEGKÖZELÍTÉSE - ÁLTALÁNOS ELŐÍRÁSOK

Az OTÉK 31.§-a az építmények elhelyezésére vonatkozóan általános érvényű előírást ad. Ez a törvényi követelmény az épületek elhelyezése során előírja az akadálymentességre vonatkozó műszaki követelmények általánosságban történő teljesülését, azonban fontos kiemelni a differenciálás lehetőségét-szükségességét: az akadálymentességre vonatkozó követelményeket nem önállóan, elvonatkoztatva kell teljesíteni, hanem az építészeti, városképi, műemlékvédelmi, természetvédelmi illetve egyéb szakági követelményekkel együttesen, azaz -a tervezett épület funkcióját, annak működését is figyelembe véve, - helyes kompromisszumok meghozatalával.

Az OTÉK 41.§ az építmények rendeltetésszerű megközelítésének általános érvényű előírását az akadálymentesség teljesülése tekintetében tovább részletezi. A (2) bekezdés a közhasználatú építmények esetében az akadálymentesség követelményét kiterjeszti a gyermekkocsival közlekedők körére, ugyanakkor a fogyatékosok köréből csak a kerekesszékes személyeket említi meg. Azonban fontos itt is megemlíteni a 104. § (1) bekezdését, („a közhasználatú építmény akadálymentes használatra kialakított önálló rendeltetési egységéhez akadálymentes megközelíthetőséget kell biztosítani.) mely az akadálymentes megközelíthetőség teljesülését valamennyi fogyatékosági csoportra vonatkozóan általánosságban előírja.

31. §

(1) Az építményeket csak úgy szabad elhelyezni, hogy azok együttesen feleljenek meg a településrendezési, településképi, illeszkedési, a környezet-, a táj-, természet- és a műemlékvédelemi, továbbá a rendeltetési, az egészség-, a tűz-, a köz- és más biztonsági, az akadálymentességi követelményeknek, valamint a geológiai, éghajlati, illetőleg a terep, a talaj és a talajvíz fizikai, kémiai, hidrológiai adottságainak, illetőleg azokat ne befolyásolják károsan.

41. §

(1) Az építményeknek a rendeltetésüknek megfelelő módon megközelíthetőeknek kell lenniük.

(2) Kerekesszékekkel és gyermekkocsival is megközelíthető módon kell kialakítani a közhasználatú építményeket.

(3) Amennyiben a megközelítés biztosítására lejtő, rámpa is készül, úgy azt oly módon kell kialakítani, hogy az elérendő szinten legalább 1,5x1,5 m-es vízszintes, szabad terület legyen.

5.2. JÁRDÁK, GYALOGOS FELÜLETEK, ZÖLDTERÜLETEK

A zöldterületek megközelíthetősége, használhatósága tekintetében az OTÉK 27.§ (2) bekezdése a 41.§-ban megfogalmazottakhoz hasonlóan csak ugyanazt a szűkített használói körre értelmezett akadálymentesség -azaz a fizikai akadálymentesség- teljesülését írja elő.

27. §

(2) A zöldterületnek közútról, köztérről közvetlenül - kerekesszékekkel és gyermekkocsival is - megközelíthetőnek és használhatónak kell lennie.

A gyalogos felületek, járdák kialakításával kapcsolatban az OTÉK konkrét műszaki követelményeket nem fogalmaz meg, de azon túlmenően, hogy igazodni kell a települési környezethez a tervezés során az alábbi alapelveket kell figyelembe venni: a járdák felületének egyenletessége és a csúszásmentesség éppen olyan fontos, mint a megengedett 5%-nál nagyobb lejtés elkerülése és a maximum 1,5 % oldalirányú lejtés a csapadék elvezetésére.

A járdák mellett zártosú és utcafronti beépítés esetében különösen fontos a csapadékvíz elvezetés megfelelő megoldása, oly módon, hogy az a járdák felületét ne érintse, a közlekedés minőségét ne befolyásolja.

Nagy hosszban és jól elhatárolt területen (pl. az útfelülettől zóldsávval is védett járdák esetében) a vezetősáv kialakítása nem feltétlenül szükséges, azonban a járdaszegély kontrasztos színnel és érdességgel történő megválasztása már fontos lehet. Amennyiben hosszabb útszakaszon nem készül vezetősáv, úgy a kereszteződésekhez érve a vezetősáv elhelyezése már szükséges, és a süllyesztett szegély előtt külön kontrasztos és megfelelően érdesített vezetősáv kialakítása indokolt.

Sebességkorlátozással ellátott zónák (30-as és 20-as zónák) esetében az útkereszteződés szintjének felemelése sokkal előnyösebb megoldás, mint a süllyesztett szegély – fekvőrendőr kombináció. A felemelt szintű kereszteződések esetében is fontos a vakok és gyengénlátók számára a felületek megfelelő kialakítása, a gyalogos zóna és a járműforgalmi területek megfelelő elkülönítése taktilis és vizuális információt hordozó burkolattal. A megoldások tartóssága érdekében pedig a felület megfelelő vízvezetését kell biztosítani.

A gyalogos átvezetések módjait, kialakítási lehetőségeit az OTÉK nem, csak az utügyi szabványok rögzítik, a kialakításuk út- és vasúttervező szakemberek bevonását teszi szükségessé.

5.3. PARKOLÓK

A mozgásukban korlátozottak, különösen a kerekesszékes használók speciális járműveket használnak és a be- illetve kiszálláshoz speciálisan kialakított parkolóhelyeket igényelnek. Az épület közvetlen környezetében mozgássérültek parkolási lehetőségét biztosítani kell, kijelölt mozgássérült parkolóhelyekkel.

Mind a szakirodalomban, mind a gyakorlatban többféle méretezési gyakorlat érvényesül a mozgásukban korlátozott személyek használatára szolgáló gépkocsi-várakozóhely kialakításánál. A kialakítandó akadálymentes parkolóhelyek száma tekintetében az OTÉK 42.§ (3) bekezdése, a parkoló méretére vonatkozóan a 6. sz. melléklet ad követelményt.

A közterületen mozgáskorlátozottak számára kialakított parkolók megfelelő jelöléséről a közutakra vonatkozó jogszabályok rendelkeznek. A megfelelő jelölés azonban magánterületen, a közhasználatú épületeken, illetve telkeiken belül is fontos ügy. Tapasztalatok szerint a járófelületi (burkolati) jelzés önmagában nem elég, hanem emellett tábla vagy adott esetben falfelületre festett, jól látható jelzés is szükséges ahhoz, hogy a figyelmetlen vagy önző autósok ne foglalják el a mozgáskorlátozottak részére fenntartott parkolóhelyeket.

Fontos megemlíteni, hogy a rendszeresen nagy forgalommal bíró középületek bejáratánál autóbusz várakozó helyet is kell létesíteni és ezzel egyidejűleg biztosítani kell legalább egy, mozgáskorlátozottakat is szállító autóbuszból (pl. szállítószerződéses jármű, kisbusz) történő biztonságos ki- és beszállás lehetőségét.

A járda mellé beálló autóbusz teljes hosszában legkevesebb 150 cm széles szabad sáv biztosítása szükséges a kerekesszékek közlekedők mozgásához. Emellett gondolni kell a nagyobb útipoggyászok be- és kirakodásának helyigényére, továbbá a gyalogos átmenőforgalom biztosítására is. Mindezt figyelembe véve az autóbuszok mellett legkevesebb 300 cm szabad szélességű járdaszakaszok biztosítása indokolt. Egy kéttengelyes, 40-50 személyt befogadó autóbusz hossza általában 12,00-12,50 m. Legtöbbször ennél kisebb méretűek és befogadó-képességűek azok az autóbuszok, amelyeket kifejezetten mozgáskorlátozottak szállítására alakítottak ki. A járdaszint-magasság közelébe süllyeszthető ajtajú, illetve padozatú buszok mellett vannak olyan hagyományos (magas) alvázú járművek is, amelyeknek a hátoldalán is ajtót, ehhez pedig a be- és kiszállást megkönnyítő gépi emelő-berendezést, vagy leereszthető-visszahúzható rámpát képeztek ki. Tekintettel arra, hogy ezek a kis- vagy közepes-méretű buszok a hátoldali segédeszközökkel együtt sem haladják meg egy átlagos autóbusz hosszát, esetükben többlet-helyigénnyel nem kell számolni.

42. §

....

(3) A (2) bekezdés szerint számított minden megkezdett 50 db várakozóhelyből legalább egyet a mozgásukban korlátozottak részére kell kialakítani, amelyekből legfeljebb négy helyezhető közvetlenül egymás mellé.

(4) Autóbusz-várakozóhelyet kell létesíteni - a (2) bekezdésben előírtakon túlmenően -

a) minden olyan építményhez 200 látogatónként, vásárlónként, illetőleg férőhelyenként, ahol ilyen rendszeres forgalomra számítani kell;

....

Az ilyen építmények főbejáratánál biztosítani kell legalább egy, mozgáskorlátozottakat is szállító autóbuszból történő biztonságos ki- és beszállás lehetőségét.

6. AZ ÉPÜLET AKADÁLYMENTES HASZNÁLATÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ KÖVETELMÉNYEK

6.1. AZ ÉPÜLET ÉS FŐBEJÁRATA AKADÁLYMENTES MEGKÖZELÍTÉSE

A legtöbb közhasználatú építmény esetében már a bejárat maga is egy akadályt jelent: a földszinti padlóvonal csatlakozó terephez képest történő kiemelése, 1-2 fellépőből álló előlépcső miatt nem lehet szintben megközelíteni, a nyílása túl szűk a kerekesszéket használóknak, gyengénlátók illetve vakok nehezen észlelik, stb.

Az automatizált és a forgóajtók további akadályt jelenthetnek a kerekesszékekkel, babakocsival közlekedőknek, nehéz csomagokat cipelőeknek, így több ember is korlátozva van a bejárat akadálymentes használatban.

A szintkülönbségek mindenkinek akadályt jelentenek, különösen járási problémák és csökkent fizikai erőnlét esetén. Amennyire lehetséges törekedni kell arra, hogy a közcélú létesítmények bejáratai a közterületről szintkülönbség nélkül elérhetőek, megközelíthetőek legyenek. Új közhasználatú épület esetén az akadálytalan megközelítéshez az igazán jó megoldás a bejárat előtti járdaszint és a bejárat előtti azonos szintben való kialakítása. Ez lényegében építetési és/vagy tervezői elhatározás, illetve kreativitás kérdése.

Amennyiben a bejárat előtti járdaszint és a bejárat előtti azonos szintben való kialakítása nem lehetséges, akkor az OTÉK 63.§ (2) bekezdése értelmében az épület legalább egy megközelítési pontjánál az előlépcső mellett gondoskodni kell a szintkülönbség akadálymentes közlekedést biztosító áthidalásáról. Az OTÉK nem írja elő követelménynek, hogy az akadálymentes beközlekedést biztosító bejárat milyen prioritással bírjon (nem kell a főbejárat azonosnak lennie), azonban fontos felhívni a figyelmet a Fot.-ban rögzített egyenlő esélyű hozzáférés eszméjére: ha az akadálymentes bejárat nem azonos a főbejárat, akkor az akadálymentes bejárat ugyanolyan használhatóságot nyújtson, mint az épület főbejárata. Összegezve tehát amennyiben a terepadottságok, az épület műszaki jellemzői ezt lehetővé teszik nyomatékosan javasolt, hogy az akadálymentes bejárat az épület főbejárata legyen, hisz jellemzően ez a bejárat az, amely az épület tömegéből, homlokzati rendszeréből karakteresen kiemelkedik, így megtalálhatósága-azonosíthatósága a legjobb, nem beszélve arról, hogy az épület közlekedő rendszere is erre a pontra van felfűzve.

63. §

- (1) Az építmények szintkülönbségeit a biztonságos gyalogos közlekedés és az építmény előírt időn belüli kiürítésének lehetővé tétele céljára lépcsővel és/vagy lejtővel kell áthidalni. Időszakos használat (pl. üzemi ellenőrzés) céljára hágcsó és rögzített létra létesíthető.
- (2) A közhasználatú építmény akadálymentes használatú részei, bejárata és kiürítési útvonala szintkülönbségének áthidalására a lépcsőn kívül legalább egy helyen akadálymentes közlekedést biztosító megoldásról is gondoskodni kell oly módon, hogy a közlekedés az építmény rendeltetészerű használatát ne akadályozza.
- (3) A szintkülönbség-áthidalók járófelületeit csúszásálló módon kell kialakítani.

6.2. SZINTKÜLÖNBSÉG ÁTHIDALÁSA

A szintkülönbség akadálymentes áthidalására rámpa vagy egyéb gépészeti megoldás (felvonó, emelőlap, korlátfelvonó) alkalmazása jöhet szóba. A berendezések kialakításánál a használati biztonság szempontját maradéktalanul figyelembe kell venni.

64. §

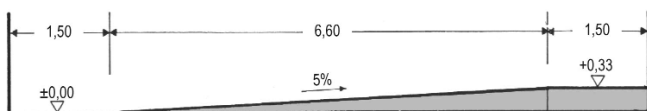
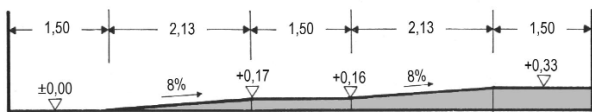
- (1) A lépcsőt, rámpát és lejtőt úgy kell tervezni és megvalósítani, hogy az tegye lehetővé a használók biztonságos közlekedését.

6.2.1. RÁMPÁK

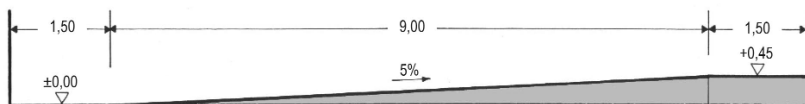
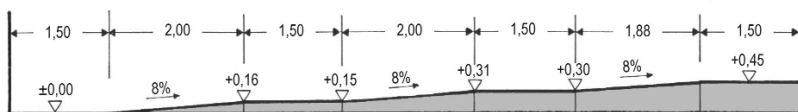
A rámpa lényegében csak kisebb (20-30 cm-es) szintkülönbségek áthidalására alkalmazható célszerűen. Új épület esetén nagyobb szintkülönbség áthidalására a rámpa nem teljes értékű megoldás egyrészt nagy helyigénye miatt, másrészt mert hosszabb (1 m szintkülönbséget meghaladó) rámpán kerekesszékekkel közlekedni még akkor sem öröm, ha kialakítása minden tekintetben megfelel a követelményeknek. A hosszabb rámpa meglévő épületek esetén is csak szükségmegoldásnak tekinthető, pl. külső, függőleges irányban mozgó felvonó helyett.

Az OTÉK 66.§ (2) bekezdése részletesen rögzíti a rámpák lejtésére vonatkozó követelményeket. Akadálymentes közlekedéshez 8 %-os lejtő gyakorlatilag legfeljebb egy lépcsőfok magasságának megfelelő szintkülönbség, vagyis max. 17 cm áthidalására alkalmazható. Minden egyéb esetben az akadálymentes lejtő legfeljebb 5 %-os lehet. Az OTÉK normaszövege illetve más akadálymentesítéssel kapcsolatos szakirodalom ugyanakkor nem tiltja, hogy 17 cm-enként egy-egy pihenőt beiktatva, a teljes szintkülönbséget 8 %-os emelkedő-szakaszokkal hidaljunk át.

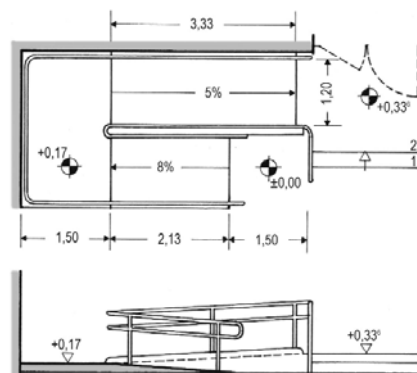
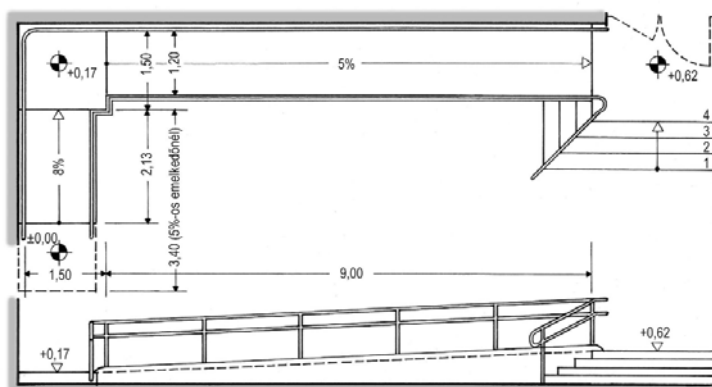
Az alábbi ábrásonnál megfigyelhető ugyanakkor, hogy ilyen szerkesztésmódnál a szintkülönbség növekedésével párhuzamosan csökken a különbség a 8 %-os és az 5 %-os lejtő helyszükséglete között. Figyelembe véve a 8 %-os lejtő hátrányait, (pl. nehezebb járhatóság, a pihenőknél a visszagurulás veszélye ellen 0,5-1 %-os ellenlejtést kell kialakítani, bonyolult kivitelezés) ilyen megoldások alkalmazása nem javasolt, de meglévő épület illetve helyszűke esetén elfogadható, szabályos megoldás.

Rámpahossz alakulása egyeneskarú 5 és 8% emelkedésű rámpapakarok alkalmazásával 33 cm szintkülönbség áthidalására

Rámpahossz alakulása egyeneskarú 5 és 8% emelkedésű rámpapakarok alkalmazásával 45 cm szintkülönbség áthidalására

Helyszűke esetén alkalmazott 5 és 8% emelkedésű rámpák alkalmazásával 62 cm illetve 33 cm szintkülönbség áthidalása

Az OTÉK 66.§ (2)d pontja és a 67.§ (3)a pontja értelmében egy lejtőkar legfeljebb 45 cm szintkülönbséget hidalhat át, vagyis a lejtőkarok minden 9 méteres vízszintes hossza után pihenőt kell beiktatni, melynek hossza legalább 1,50 méter.

Az OTÉK 66.§ (2)d pontja mellett az OTÉK 41.§ (3) bekezdése is rögzíti, hogy a lejtőt illetve rámpát oly módon kell kialakítani, hogy az induló, valamint az elérendő szinten megfelelő méretű vízszintes szabad terület legyen biztosítva a kerekesszékekkel történő megközelítéshez illetve közlekedéshez (manőverezéshez). Az OTÉK 67.§ (3)b pontja rögzíti a törtvonalú rámpák közbenső pihenőjének kialakítására vonatkozó követelményeket. A három helyen szereplő követelményt együttesen figyelembe véve összegzésként megfogalmazható, hogy a pihenők (induló, érkező vagy törtvonalú rámpák közbenső pihenője) legalább 1,50x1,50 m-es vízszintes szabad alapterülettel bírjanak.

Az OTÉK 67.§ (3)c pontja alapján többkarú lejtők esetében legalább minden második kar utáni pihenőn legalább két kerekesszék találkozásához szükséges szabad hely biztosítandó. Az ilyen két kerekesszék egymás mellett elhaladását biztosító pihenő az ISO 7193-1985 szabvány szerint rögzített kerekesszék használatához szükséges alaprajzi befoglaló méretet (90x120 cm) figyelembe véve 1,50x1,80 m méretű szabad alapterülettel bír.

Mivel a minden második pihenő kisebb méretűre történő kialakításával megtakarítható hely jelentéktelen, használati szempontokat mérlegelve a többkarú lejtők esetében javasolt valamennyi közbenső pihenőn biztosítani a két kerekesszék találkozásához szükséges szabad helyet. Ilyen hosszú lejtőn nem egyszerű dolog kellő időben érzéklni a szembejövő kerekesszékekkel közlekedő személyt, és megállapodni vele a találkozás megfelelő helyében, amihez egyébként még helyismeret is szükséges.

Az íves vonalvezetésű rámpa torz (hajlított) felülete miatt balesetveszélyes, emiatt alkalmazása nem megengedett. A megfelelő vízvezetés érdekében azonban minimális oldalirányú lejtés megengedhető.

A rámpák burkolata a biztonságos használhatóság érdekében csúszásgátolt felülettel bírjon, továbbá ha csapadékvédelem nem készül (pl. előtető) akkor megfelelő vízvezetéssel valamint megfelelő takarítással és/vagy fűtőrendszer beépítésével a rámpákat hó- és jégmentesen kell karbantartani.

66. §

- (2) Akadálymentes közlekedéshez a lejtőt és a rámpát úgy kell tervezni és megvalósítani, hogy
- a legfeljebb 17 cm-es szintkülönbség áthidalásához legfeljebb 8%-os (1:12) lejtésű legyen,
 - a 17 cm-nél nagyobb szintkülönbség áthidalásához legfeljebb 5%-os (1:20) lejtésű legyen,
 - egy lejtőkar, rámpakar legfeljebb 0,45 m szintkülönbséget hidaljon át,
 - a lejtőkar, rámpakar indulásánál és érkezésénél legalább 1,50 m átmérőjű vízszintes szabad terület biztosított legyen,
 - a többkarú lejtő, rámpa áttekinthető mellvéddel kerüljön kialakításra,
 - a lejtőhöz, rámpához két fogódzkodóval ellátott korlát legyen biztosítva a járófelülettől mért 0,70 m és 0,95 m magasságban, és az 1,50 m-nél szélesebb lejtőnél, rámpánál mindkét oldalon kapaszkodót kell elhelyezni és a pihenők mentén megszakítás nélkül továbbvezetni,
 - szabadban csapadéktól védetten, ennek hiányában megfelelő csúszásgátó bordázattal legyen kialakítva, valamint
 - építményen belül a többkarú lejtő, rámpa legfeljebb 1,80 m szintkülönbséget hidalhat át.

67. §

- (3) A közhasználatú építményben az akadálymentes használatú közlekedéshez
- a lejtőkarok hosszában legfeljebb 9,00 m vízszintes hossz után pihenőt kell beiktatni, amelynek hossza legalább 1,50 m legyen,
 - ha a lejtő járóvonala törtvonalú, akkor a töréspontoknál legalább 1,50x1,50 m szabad terület biztosítandó a kerekesszék fordulásához,
 - több karú lejtők esetében legalább minden második kar utáni pihenőn legalább két kerekesszék találkozásához szükséges szabad hely biztosítandó.

6.2.2. LÉPCSŐK

A lépcsők esetében az akadálymentesség több vonatkozásban is értelmezhető. Olyan akadálymentes lépcső természetesen nincs, amelyen kerekesszékekkel is fel lehet menni. A mozgáskorlátozottak körébe ugyanakkor nem csak a kerekesszékekkel közlekedők, hanem a nehezen járó személyek is beletartoznak, akik számára különösen fontos a lépcsők megfelelő geometriai kialakítása, valamint figyelniük kell a látássérültek igényeire is, vagyis a lépcsőkarokat megfelelően érzékelhető jelöléssel kell ellátnunk.

A lépcsők akadálymentes kialakításakor a lépcsők tervezésére vonatkozó általános szabályokon túl (csúszásmentes kialakítás, szabad belmagasság, karszélesség, stb.) a lépcsőfokok geometria kialakításánál fontos figyelembe venni a legfeljebb 15 cm-es fellépőmagasságot. Ez a fellépőmagasság ergonómiailag megfelelő, a legkényelmesebb: a lépcsőzéshez a használatól a legkevesebb energiát igényli. A fokok geometriájára vonatkozóan a másik fontos követelmény, hogy azokat homloklappal kell ellátni, és a járólap a homloklapon nem lóghat túl, azaz orr nélküli kialakítás szükséges. A hagyományos, 1,5-2,5 cm-es kiugrás, orrképzés nem megengedett, mivel ebben a nehezen járó, lábukat húzó személyek cipőorra megakadhatnak.

Kültéri lépcsők esetében különös figyelmet kell fordítani a csúszásmentes járófelület kialakításra valamint az időjárás hatás elleni védelemre.

A látássérült személyek biztonságos közlekedése érdekében a lépcsőkarok jó megvilágítása mellett fontos, hogy a lépcsőkarok kezdetét és végét a burkolaton előre kell jelezni színbeli és érdességbeli váltással (jól látható kontrasztos illetve tapintható információ biztosítása).

65. §

(2) A lépcsőfok magassága (m)

a) általános esetben 17 cm-nél,

b) közhasználatú építményben az akadálymentes használatú lépcső esetén 15 cm-nél nagyobb nem lehet.

...

(4) A közhasználatú építményben az akadálymentes használatra szolgáló lépcsőfokokat homlokklappal és orr nélküli járólappal kell kialakítani annak érdekében, hogy a lábfej ne akadjon meg. Az első és az utolsó lépcsőfokot jelölni kell.

6.2.3. LÉPCSŐ- ILLETVE RÁMPAKORLÁTOK

A korlátok mindenkinek biztonságos közlekedést tesznek lehetővé, valamint támaszt nyújtanak, különösen az idősek számára, akik a csökkent erőnlét miatt nehezebben járnak a lépcsőkön. Ezért a korlátoknak még az utolsó lépcsőfokon túl is célszerű támaszt nyújtani számukra. A korlátok továbbá a gyengénlátók tájékozódását is segítik: egy jó kontrasztképzéssel kialakított korlát kiemeli, érzékelhetővé teszi a lépcső vagy rámpa vonalát, vonalvezetését. Ugyanígy a korlát lépcsőkar első és utolsó fokán történő 30-30 cm-es vízszintes túlnyúlása, valamint a lépcsőpihenőben történő folyamatos végigvezetése segíti a lépcsőkar indulásának és érkezésének azonosítását, ugyanakkor az OTÉK 2013. január 1-től hatályos módosítása után ezt követelményként nem írja elő.

Az OTÉK 68.§ (1) pontjának meglehetősen tömör rendelkezése lényegében több, különböző témát von össze egy helyre a korlátok általános kialakítására vonatkozóan. Akadálymentesség szempontjából fontos kiemelni a követelmények közül a korlátok gyermekek szempontjából történő biztonságos használhatóság kérdéskörét. Az OTÉK 2013. január 1-től hatályos módosításával visszakerült a régebben alkalmazott szabály: „a korlátot úgy kell tervezni és megvalósítani, hogy egy 120 mm átmérőjű tárgy ne férjen át a nyílásain, és ne tartalmazzon felmászást elősegítő, fellépőként szolgáló elemeket.” Sok akadálymentesítési projekt esetében e szempont nem érvényesül: a rámpákat, lépcsőket kísérő kétsoros markolattal ellátott korlátok esetében az alsó, járófelülettől mért 70 cm magasságban elhelyezett markolat alatt kiesés elleni védelem nem található.

A korábbi követelmény újbóli megjelenésének a célja tehát a biztonság, amelyet többféle eszközzel is biztosítani lehet. Az alkotói szabadság jegyében továbbra is lehet pl. vízszintes pálcaszerű erkélymellvédet tervezni, de annak létraként való használatát valamilyen módon meg kell akadályozni. Az egyik lehetőség, hogy ezt a vízszintes rácsot a belső oldalról valamilyen átlátszó betéttel letakarjuk (pl. biztonsági üvegezés, kellő sűrűségű drótfonat, perforált lemez). A másik lehetőség a mellvédkorlát befelé húzása a rács síkjához képest, miáltal a korláton való átmászás/átbukás lehetősége jelentősen csökken.

Nem egyértelműen, de a kiesés gátlás biztosítása az OTÉK 68.§ (2) bekezdés rendelkezésének a célja: ha a csatlakozó terepszint és a járófelület közti szintkülönbség legfeljebb 0,17 m, akkor a markolatok mellett elegendő csak lecsúszás elleni védőperemet biztosítani, kiesés gátlása nem szükséges, hisz a szintkülönbség minimális, balesetveszélyt nem jelent. Ugyanakkor a bekezdés b) pontja csak 0,95 m-nél nagyobb szintkülönbség esetén írja elő lecsúszást (leesést?) gátló korlát kialakítást. A 0,17 m és 0,95 közötti tartományra vonatkozóan követelmény nincs meghatározva...

Az OTÉK korlátok, mellvédfalak kialakításával kapcsolatban a 68.§ további követelményeket nem támaszt (pl. átmérő, elhelyezési magasság, rögzítési mód). A lejtők kialakításáról szóló 66.§ (2)f pontja azonban a rámpák kialakítása esetén előírja a kétsoros, járófelülettől mért 0,70 m és 0,95 m magasságban elhelyezett markolat biztosítását, amelyet 1,50 m-nél szélesebb rámpánál mindkét oldalon el kell helyezni és a pihenők mentén megszakítás nélkül tovább kell vezetni. Lépcsők esetében kétsoros korlát kialakítást az OTÉK nem ír elő.

68. §

- (1) Az építményben, építményrészben minden olyan padlószintet, amelynek használata során a használókra nézve a kiesés, leesés kockázata fennáll, a biztonságos használat érdekében korláttal vagy mellvédfallal kell ellátni. A korlátot úgy kell tervezni és megvalósítani, hogy egy 120 mm átmérőjű tárgy ne férjen át a nyílásain, és ne tartalmazzon felmászást elősegítő, fellépőként szolgáló elemeket. A korlátot, mellvédfalat az előírt vízszintes terhelések elviselésére alkalmas szerkezettel kell kialakítani, szükség esetén figyelembe véve a tolongó tömeg okozta hatásokat is. Az üvegezést tartalmazó korlátot biztonsági üvegezéssel kell kialakítani.
- (2) A biztonságos gyalogos közlekedés céljára az 1,0 m-nél hosszabb vízszintes vetületű lépcsőt, rámpát, lejtőt fogódzkodóval kell tervezni és megvalósítani. Azt a lépcsőt, rámpát, lejtőt, amelynek a járófelülete a csatlakozó terepszintnél
- a) legfeljebb 0,17 m-rel magasabban van, a fogódzkodón felül megfelelő méretű lecsúszás elleni védőperemmel,
- b) legalább 0,95 m-rel magasabban van, lecsúszást gátló korlátkialakítással vagy mellvédfallal kell tervezni és megvalósítani.

6.2.4. FELVONÓ, EMELŐLAP, KORLÁTLIFT

A szintkülönbségek mindenkinek akadályt jelentenek, különösen valamilyen mértékű mozgáskorlátozottság esetén, ezért új épület esetében javasolt az épület alapfunkcióit/ közszolgáltatást nyújtó részeit lehetőleg egy szinten elhelyezni. A szintkülönbségek akadálymentes áthidalása történhet a lépcsők mellett rámpák, liftek és egyéb emelőszerkezetekkel. Rámpák alkalmazásának lehetősége a belső térben korlátozott, csak kisebb, 20-30 cm szintkülönbség áthidalására alkalmazható optimálisan annak nagy alapterülete miatt. 2,00 m szintkülönbségig emelőlapok és korlátliftek is megoldást jelenthetnek, de ezek a berendezések az üzemeltetésükhöz szükséges liftkezelői engedély miatt csak korlátozott használhatóságot tesznek lehetővé. A lift jelenti a legmegfelelőbb megoldást, ugyanakkor kisebb szintkülönbségek (pl. 1,50 m szintkülönbség) áthidalására nem ajánlott alkalmazni.

Minden olyan többszintes középületbe, ahol a közforgalmi szintek elérése a lépcső mellett más akadálymentes megközelítést nyújtó eszközzel nem biztosított, ott felvonó beépítése szükséges. Az akadálymentes felvonó kabinméretét a hatályos OTÉK nem rögzíti, azt a felvonók telepítésére vonatkozó ágazati szabvány tartalmazza: minimálisan 8 személyes, 630 kg teherbírású felvonó szükséges az akadálymentes használhatósághoz.

Az OTÉK 82.§ (4) rögzíti, hogy a felvonó az épület bejárati szintjétől akadálymentesen legyen elérhető, továbbá a felvonó ajtaja előtt az előtérben a kerekesszékekkel való mozgás biztosításához min. 150x150 cm szabad alapterület rendelkezésre álljon. A liftvezérlő panel kerekesszékekkel megközelíthetően, elérhetően és más fogyatékoság esetén is megfelelően használható módon legyen elhelyezve. A gombok mérete tegye lehetővé azok biztonságos használatát, megkülönböztethetőségét kar- illetve kézsérültek számára is. A gombok legkisebb mérete legalább 25 mm és a tengelyvonaluk közötti távolság 35 mm legyen. A lift vezérlőgombjai a vakok és gyengénlátók számára is megkülönböztethetőek legyenek, tapintható információ - síkból kiemelkedő, valamint Braille feliratok, szimbólumok - alkalmazása szükséges.

Az érzékszervi fogyatékos személyek számára fontos, hogy látható és hallható jelzések mutassák a kabin belsejében azt, hogy az éppen melyik szinten tartózkodik (követhető legyen a felvonó pozíciója pl. a szintszám kiírásával valamint a szintek elhagyásakor történő hangjelzéssel). A folyosón pedig azt, hogy a liftkabin hol érkezik, és hogy az melyik irányba távozik (pl. ha a lift fölfelé távozik az adott szintről, akkor egy hangjelzés, ha lefelé akkor két hangjelzés legyen hallható). "Beszélő jelzések" szintén biztosíthatóak. Több egymás mellett található felvonó esetén a látható és hallható jelzést adó berendezés úgy legyen elhelyezve, hogy a folyosón egyértelműen megkülönböztethető legyen, hogy melyik lift érkezik.

A lépcső vonalát követő korlátliftek (ferdepályás személyemelő berendezések) használata bár az OTÉK meglévő épületek utólagos akadálymentesítése esetében nem tiltja, középületek esetében mégsem ajánlott. Használatuk során a lépcsőkar szabad szélessége átmenetileg jelentősen lecsökken, mozgása lassú. Ugyanakkor meglévő, illetve műemléki épületek esetében sok esetben ez a legalkalmasabb megoldás. A korlátlifteket a mozgáskorlátozottak többsége nem szereti akkor sem, ha maga irányíthatja, akkor sem, ha külön kezelő személyt kell ehhez hívnia. Ennek jellemző okai a következők: a felvonó platója nem illeszkedik kellő pontossággal a csatlakozó padló- illetve járdaszinthez, emiatt a rá- és lehajtás nehézkes; az induláskor és megálláskor keletkező dinamikus hatások rontják a használó személy biztonságérzetét.

82. §

(2) Személyszállító felvonót kell létesíteni az (1) bekezdésnek megfelelően

...

b) minden, egynél több használati szintet tartalmazó olyan épületben, önálló rendeltetési egységben, amelyben az azt rendeltetésszerűen használó fogyatékos személyek az akadálymentesen megközelíthető bejárat szintjéről az egyéb szinteket a lépcsőn nem képesek elérni vagy elhagyni, és az akadálymentes megközelítésre más lehetőség nincs.

...

(4) A többszintes közhasználatú építményt úgy kell tervezni és megvalósítani, hogy legalább egy olyan méretű, kialakítású felvonót kell létesíteni, amely a fogyatékos személyek által is használható. Az akadálymentes használathoz biztosítani kell

a) a felvonók lépcső nélküli elérhetőségét,

b) a felvonó-aknaajtók előterében legalább 1,50 x 1,50 m szabad méretet,

c) a felvonó vezérlő és jelző elemek elhelyezését megfelelő nagyságban és magasságban kontrasztos kialakítással,

d) fogyatékos személyek számára az emeletek akusztikus jelzését és tapintással olvasható emeletszámozást, vizuális jelzést.

(5) Meglévő épület esetében az akadálymentes közlekedés arra engedélyezett kialakítású korlátlifttel vagy emelőlappal is biztosítható.

...

(11) A 2,0 m-t meghaladó emelőmagasságú felvonót helyettesítő személyemelő berendezést (home-lift) csak lakáson vagy üdülőegységen belül lehet létesíteni.

95. §

(1) Az építmény használata, berendezéseinek működése vagy esetleges meghibásodása a kiürítés lehetőségét nem veszélyeztetheti.

6.3. AZ ÉPÜLETBE VALÓ AKADÁLYTALAN BEJUTÁS, NYÍLÁSZÁRÓK KIALAKÍTÁSA

Az építményeket minden esetben a rendeltetésszerű használathoz szükséges méretű és számú bejáratot kell kialakítani. Bejáratként a megfelelő nyílászáró szerkezet kiválasztása mindig az adott létesítmény forgalmától függ, azonban az akadálymentes használathoz az OTÉK 96.§ (2) bekezdésben rögzítetteknek megfelelően kizárólag forgó-, billenő-, tolóajtó - az automatikus üzemű és veszély esetén kézzel is megnyitható tolóajtó kivételével – nem lehet. A forgó ajtó mellett alternatív beközeledést biztosító nyílászáró szerkezetet kell biztosítani.

Az épületbe történő akadálytalan bejutáshoz, illetve a belső térben történő szabad mozgáshoz az ajtók megfelelő szélességgel, könnyű nyithatósággal, megfelelő küszöb kialakítással valamint az üvegezett felületek jelölésével kell bírniuk.

A korábbi gyakorlattól eltérően az akadálymentes átközeledéshez olyan nyílászárót kell beépíteni, amely –bár az OTÉK nem rögzíti,- egy szárny nyitva tartásával is biztosítja a kerekesszékekkel történő áthaladáshoz szükséges 90 cm szabad szélességet. Az OTÉK 62.§ (6) bekezdése rögzíti, hogy az ajtók megfelelő működtetéséhez az ajtó mindkét oldalán rendelkezésre álljon a kerekesszékekkel történő megközelítéshez, illetve az ajtólap felnyitásához szükséges szabad hely.

A küszöb kialakítását, amennyiben azt a funkció vagy egyéb követelmény nem írja elő (pl. akusztika, vízküszöb képzés), kerüljük! Ha a küszöb kialakítás nem elkerülhető, akkor az legfeljebb 2 cm magas és lehetőleg legömbölyített/letört élű legyen. Meglévő közhasználatú építmények utólagos akadálymentesítése esetében az OTÉK 61.§(5) bekezdése lehetővé teszi, hogy a 2 cm-nél magasabb küszöböket lejtős kialakítással, kiegészítve akadálymentessé tegyünk.

A nagy üvegezett felületek illetve üvegajtók veszélyt jelentenek a gyengénlátók számára. A balesetek megelőzése érdekében az üvegezett felületeket szemmagasságban, azaz a padlóvonaltól mért 1,00-1,50 m közötti sávban jól érzékelhető jelöléssel kell ellátni. Fontos azonban megjegyezni, hogy a nyílászáró szerkezetek esetleges tokosztó bordái, vagy az üvegezés megfelelő tagoltsága is biztosíthatja annak érzékelhetőségét: vagyis a szempont az érzékelhetőség biztosítása, és nem minden körülmény között az üvegezés jellel történő ellátása.

61. §

- (4) Akadálymentes használatnál a meglévő közhasználatú építmény esetében a 20 mm-nél magasabb küszöböt lejtős kialakítással kell ellátni.

62.§

- (5) A közhasználatú építményben az akadálymentes közlekedésre is alkalmas falnyílás vagy ajtó szabad mérete 0,90/1,95 m-nél kisebb nem lehet.
- (6) Az akadálymentesség érdekében az ajtó beépítését úgy kell megtervezni és megvalósítani, hogy az ajtó azon az oldalán, ahová nyílik, a zárszerkezet felőli részen legalább 55 cm széles, a másik oldalon legalább 30 cm széles szabad sáv legyen biztosítva a nyílás tokbelsőméretén felül. Az ajtó pánt felőli oldalán a burkolt falfelülettől való távolság legalább 10 cm legyen.

....

- (10) Akadálymentes használatra könnyen kezelhető, nagy erő kifejtést nem igénylő nyílászárókat kell beépíteni, szükség esetén automatikus nyitást biztosítva.
- (11) A nagy üvegfelületek, üvegajtók olyan vastagságúak és szerkezetűek legyenek, amelyek biztonságot nyújtanak minden építményhasználó számára. A sérülésveszély elkerülése érdekében a nagy üvegezett felületeket, üvegajtókat 1,00-1,50 m magas sávban érzékelhető jelöléssel kell ellátni.

6.4. ÉPÜLETEN BELÜLI AKADÁLYTALAN KÖZLEKEDÉS (HELYISÉGEK MÉRETEI, KIALAKÍTÁSA)

Az OTÉK 54.§-a egyértelműen rögzíti az építmények közlekedő tereinek és helyiségeinek kialakítására vonatkozó általános érvényű alapszabályt: azoknak biztonságos és akadálymentes használhatóságot kell biztosítaniuk mind geometriájuk, mind pedig az alkalmazott építési termékek, építményszerkezetek, beépített berendezések figyelembevételével.

Az épületek közhasználatú tereit és helyiségeit minden esetben az OTÉK 85.§ (11) pontjának megfelelően akadálymentesen kell kialakítani: a helyiség akadálymentesen megközelíthető legyen (ajtók, falnyílások megfelelő szabad belmérettel), valamint a helyiségekben a berendezések között megfelelő szabad tér legyen azok megközelíthetőségéhez, illetve a térben történő mozgáshoz. A berendezések akadálymentes megközelítéséhez, illetve használatához az ISO 7193-1985 szabvány figyelembevételével a kerekesszék használatához szükséges alaprajzi befoglaló méretet (90x120 cm), valamint a kerekesszék megfordulásához szükséges 1,50 m átmérőjű területet szükséges biztosítani. Ezek alapján rögzíthető, hogy a legkisebb akadálymentesen használható helyiség alapterülete 1,50x1,50 m. Ezt a helyiségméretet kell alkalmazni az akadálymentes használatra tervezett előterek (pl. szobaegységek vagy öltözőhelyiségek előterei, zsillipek), szélfogók esetében is, amelyet az OTÉK hatályos változata - a 85.§ (11) és az 54.§ (1) i pontja- csak indirekt módon rögzít (az OTÉK 2013. január 1. előtti változata a szélfogók –mint legkisebb helyiség- akadálymentes használhatóságára vonatkozóan direkt minimumméret követelményt tartalmazott).

A közlekedők szabad szélességét mindig az adott épület (épületrész) rendeltetésétől és a közlekedő esetleges kiegészítő funkcióitól (pl. folyosón várakozási lehetőség) függően kell meghatározni, úgy, hogy azoknak az OTÉK 95.§-nak megfelelően lehetővé kell tenniük a zavartalan, biztonságos közlekedést a rendeltetésnek megfelelően használó személyek számára, továbbá biztosítaniuk kell veszély esetén az építmények meghatározott időn belüli kiürítésének lehetőségét.

A közhasználatú építmények vagy épületrészek közlekedői esetében ugyanakkor az OTÉK 54.§ (1) i bekezdés értelmében az akadálymentesen használhatóság érdekében legalább 1,20 m szabad szélesség biztosítása szükséges, mely térszűkületeknél, nyílásoknál 90 cm szélességig csökkenthető. A nyílások, térszűkületek szabad szélességének méreteinél mindig a kerekesszékek hajtásához szükséges helyigényt kell figyelembe venni: ez indokolja a min. 90 cm szabad szélességet (a mozgásában korlátozott személynek folyamatosan hajtania kell a kerekesszéke kerekeit, ilyenkor pedig könyökei kiállnak a kerekesszék

szélességéhez képest). Felvonók, ajtók előterében, folyosók találkozásában a kerekesszékekkel való akadálytalan körbeforduláshoz, irányváltáshoz, illetve továbbhaladáshoz megfelelő nagyságú szabad területet kell biztosítani, mely az ISO 7193-1985 szabvány figyelembevételével 1,50 m átmérőjű környi szabad alapterületet jelent.

A helyiségeknek az akadálymentesség biztosítása érdekében olyan összefüggő csúszásmentes, szilárd és könnyen tisztán tartható burkolattal kell rendelkezniük, amelyek biztonságos használhatóságot nyújtanak a rendeltetésszerű használónak. A vakok és gyengénlátók tájékozódásának, tér érzékelésének segítése érdekében javasolt olyan padlóburkoló anyagokat használni, amelynek van színbeli és felületi választéka. Az OTÉK 54.§ (1) bekezdésben rögzített biztonságos használat érdekében kerüljük a magasfényű, csillogó padlók és mennyezetek alkalmazását, amelynek tükröződése káprázást okozhat, zavarva a tér érzékelését.

A használati biztonság érdekében a közlekedő padlóján elhelyezkedő rácsok nyílásainak nagyságát maximálisan 2 x 2 cm-nek kell megválasztani annak érdekében, hogy abba mozgáskorlátozott személy által használt bot, mankó, valamint a kerekesszék elülső bolygó kereke ne szorulhasson be. Hosszirányú nyílások esetén azoknak a mértékadó forgalom irányára merőlegesen kell elhelyezkedniük.

Az OTÉK 75.§ (4) értelmében a közhasználatú építmény mindenki által használt részeiben azokat a kapcsolókat, jelző és működtető berendezéseket, valamint a telefonokat, amelyeket a rendeltetésszerű használónak üzemeltetnie kell, a padlószinttől számított 0,90-1,10 m közötti magasságban, manipulációs zónában kell elhelyezni.

54. § (1) Az építményt és annak részeit úgy kell tervezni, megvalósítani, ehhez az építési terméket, építményszerkezetet és beépített berendezést úgy kell megválasztani és beépíteni, hogy a rendeltetésszerű használathoz biztonságos feltételeket nyújtsanak, és ne okozzanak balesetet, sérülést, például

- a) elcsúszást, elesést (pl. közlekedés közben),
- b) megbotlást, mellélépést (pl. nem megfelelő világítás miatt),
- c) leesést (pl. váratlan szintkülönbség, vagy korlát, mellvédfal hiánya, kialakítási hibája miatt),
- d) fejsérülést (pl. nem megfelelő szabad belmagasság, szabad keresztmetszet miatt),
- e) ütközést (pl. nem megfelelő megvilágítás, tartalék világítás hiánya, tükröződés miatt, vagy építményen belüli járműmozgásból),
- f) égési sérülést (pl. védelem nélküli forró felülettől, folyadéktól, gőztől),
- g) áramütést (pl. földelési, szerelési hibából, vagy villámcsapás miatt),
- h) robbanást (pl. energiahordozó, hőtermelő vezeték, berendezés hibája miatt),
- i) elakadást, beszorulást (pl. szűkös méretű terek vagy nyílások miatt).

54/A. §

- (1) A tervezési programban meg kell határozni a közhasználatú építmény azon építményrészeit, amelyeknél az akadálymentes használatot biztosítani kell. Az akadálymentes használathoz olyan jelző-információs rendszert kell alkalmazni, amely a rendeltetésszerű használó fogyatékos személyt segíti az építmény, építményrész használatában.
- (2) Az elsődlegesen fogyatékos személyek használatára szolgáló épületet, épületrészt, önálló rendeltetési egységet és helyiséget az akadálymentes használatot biztosító módon kell tervezni és megvalósítani.

61. §

- (1) Az építmények helyiségeit, tereit a rendeltetésüknek és a vonatkozó balesetvédelmi, munkavédelmi, tűzvédelmi, közegészségügyi követelményeknek is megfelelő padlóval kell tervezni és megvalósítani.
- (2) A járófelületen alkalmazott rács (pl. taposórács, lépcsőfok) legfeljebb 20x20 mm osztású lehet. Menekülési útvonalon nem alkalmazható rács.
- (3) A közhasználatú építmény akadálymentes használatra szolgáló belső közlekedőit és tereit összefüggő csúszásgátló padlóburkolattal kell ellátni.
- (4) Akadálymentes használatnál a meglévő közhasználatú építmény esetében a 20 mm-nél magasabb küszöböt lejtős kialakítással kell ellátni.
- (5) A járófelületen alkalmazott hézagos burkolat osztását úgy kell megválasztani, hogy az a rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmas legyen, továbbá sérülést, és anyagi kárt ne okozzon.

75. § (4) A közhasználatú építmény mindenki által használt részeiben a kapcsolókat, a jelző és működtető berendezéseket, valamint a telefonokat a padlószinttől számított 0,90-1,10 m közötti magasságban kell elhelyezni.

6.5. AKADÁLYMENTES ILLEMHELY

Azokban a közszolgáltatást nyújtó épületekben, ahol a látogatók/ügyfelek részére is van vizesblokk fenntartva, ott akadálymentes használatra alkalmas illemhelyet is kell biztosítani. Olyan épületek esetében ahol rövidebb tartózkodás jellemző (pl. bölcsőde esetében a szülők csak a gyermekek átadásáig, azaz rövid ideig tartózkodnak jellemzően az épületben), vagy a szolgáltatások ügyintézési ideje rövid (pl. posta, bankfiók) ott általában az ügyfelek részére nem készül mosdó.

Akadálymentes vizesblokkot az épület minden olyan szintjén kell biztosítani, ahol elérendő közszolgáltatás található, és az ott található közszolgáltatáshoz kapcsolódóan az ügyfelek részére van fenntartott vizesblokk. Az OTÉK 99.§ (6) pontja értelmében nevelő-oktató (óvoda, iskola) és a gyógykezelő célú (háziorvosi rendelő, szakorvosi rendelő, kórház) építmények kivételével az akadálymentes illemhely az elérendő közszolgáltatások szintjén vagy annak közelében (egy szint eltolással: az adott szint alatt vagy felett közvetlenül található akadálymentesen elérhető szinten) is biztosítható.

Fontos továbbá, hogy a létesített akadálymentes illemhely az épületszinten belül lehetőleg az elérendő közszolgáltatások súlypontja közelében helyezkedjen, azaz olyan helyen ahol a legtöbb számításba vett használó megfordul: pl. polgármesteri hivatalban az ügyfélszolgálati helyek közelében, mozi-színház, rendezvényház esetében a fő szolgáltatást nyújtó helyiség (színházterem, konferenciaterem) közelében. A legtöbb közhasználatú épület esetében ez a pont jellemzően egybeesik a normál használatú ügyfelek/látogatók számára fenntartott vizesblokkok helyével.

Az akadálymentes WC-mosdó helyiség használhatósága azon múlik, hogy annak berendezéseivel a különböző módon és mértékben beteg vagy fogyatékos emberek teljes köre akadálytalanul hozzáférhessen. A mozgásukban korlátozott személyek ugyanis egymástól eltérő mértékben és módon képesek végtagjaikat használni, azok által a mozgáshoz szükséges erőt kifejezni. Az akadálymentes WC-mosdó helyiség méretének meghatározásánál ezért a kerekesszékekkel történő mozgás (megfordulás) és a berendezések megközelíthetőségéhez, használatához szükséges szabad terület biztosításából kell kiindulni.

A WC-nek úgy kell elhelyezkednie, hogy egy aktív használó kerekesszékből történő átülése lehetséges legyen. Fontos arra is ügyelnünk, hogy az esetleges segítő személy számára is legyen hely biztosítva a WC mögött illetve kissé mellett. A kerekesszékből a WC-csészére történő átülés a következő módokon lehetséges: átlós (vagy diagonális), párhuzamos illetve szemből történő átülés. Mindhárom esetben a hozzáférés lehetőségének biztosítása a lényeg, vagyis az, hogy a helyiség fix berendezési tárgyai (különösen a mosdó) ne legyenek "útban", ne legyenek túl közel a WC-berendezéshez. Ebből a szempontból az a legegyszerűbb elrendezés, ha a WC-berendezés és a mosdó a helyiség átlós irányban szemben lévő két szegletében kap helyet.

A rendeltetésszerű használhatósághoz a berendezések megközelíthetőségének biztosítása mellett fontos azok helyes elhelyezési magassága. A WC-csészét úgy kell elhelyezni, hogy az ülőke a padlóvonaltól 46-48 cm magasan helyezkedjen el. Ennek eléréséhez magasított WC-csésze vagy helyes magasságba szerelt konzolos WC-csésze alkalmazható. A magasabbra helyezett ülőke kényelmesebb és egyben biztonságosabb átülést nyújt a kerekesszéket használó személyeknek, valamint azoknak, akik reuma illetve részleges bénulás miatt nehezebben tudnak leülni vagy ülő pozícióból felemelkedni.

A mosdó kerekesszékekkel történő megközelíthetősége, a térdszabad kialakítás (a kerekesszékes személy térdét a berendezés megközelítése során semmilyen belógó szerkezet ne akadályozza) és a lábtámasz helyigénye miatt a mosdókagyló a padlóvonaltól 85-90 cm magasan legyen, valamint a fal síkjától 50-55 cm-t álljon ki. Az 50-55 cm-es kiállítás jellemzően speciális, erre a célra készült mosdó alkalmazását igényli, de épített mosdó (pl. pultba épített mosdó, stb.) is készíthető mellyel a követelményérték teljesíthető. Az égési sérülések elkerülése érdekében a lefolyócsövet valamint a vízvezetékeket, forró felületeket szigeteléssel kell bevonni, védelemmel kell ellátni.

A helyiségben elhelyezésre kerülő kapcsolók, berendezések magasságát úgy kell megállapítani, hogy azok kerekesszékekben ülve is elérhetőek és használhatóak legyenek.

Az épített környezet akadálymentességének körébe természetes módon beletartozik a kisgyermek és az őket kísérő felnőttek (vagy fiatalok) kényelmének és biztonságának igénye is. Ezt a követelményt általános szinten az építési törvény is tartalmazza. Közismert tény, hogy a kisbabákat napjában többször is "tisztába kell tenni". Ehhez a közhasználatú épületekben megfelelő mosdatási és pelenkázási lehetőséget célszerű biztosítani. Ennek egyik lehetősége, hogy a pelenkázó asztalt a kötelezően kialakítandó akadálymentes WC-mosdó helyiségben helyezik el. Ez nem ideális, de elfogadható megoldás. A lehajtható pelenkázó asztal helyigénye kicsi, ez elrendezéstől függően elhelyezhető a szükséges és elégséges méretű akadálymentes WC-mosdó helyiségekben is. A fix pelenkázó asztal elhelyezéséhez azonban meg kell növelni a szokásos helyiség-méreteket.

99.§

...

- (5) A közhasználatú építmény és az (1) bekezdés szerinti terület akadálymentes használatához nemektől függetlenül, kerekesszéket és más segédeszközt használó személyek részére alkalmas illemhelyet kell létesíteni, amelyek számát a tervezési programban rögzíteni kell. Az akadálymentes használat céljára szolgáló illemhely méretének, berendezési tárgyai elhelyezésének és kialakításának biztosítani kell a rendeltetésszerű használatot a WC-csésze minimum három módon (szemből, oldalról, átlósan-szemből) történő megközelíthetőségét, valamint a helyiségben a kerekesszékekkel történő 360°-os megfordulást. Az akadálymentes használatra alkalmas illemhely is beszámít a (3) bekezdés szerint megvalósítandó mennyiségbe.
- (6) Az illemhelyet akadálymentesség követelménye esetén, továbbá a nevelő-oktató és a gyógykezelő célú építményekben szintenként kell, egyéb építményekben legfeljebb egy szintkülönbséggel szabad létesíteni, a számításba vett használatok tartózkodási helyének súlypontja közelében.

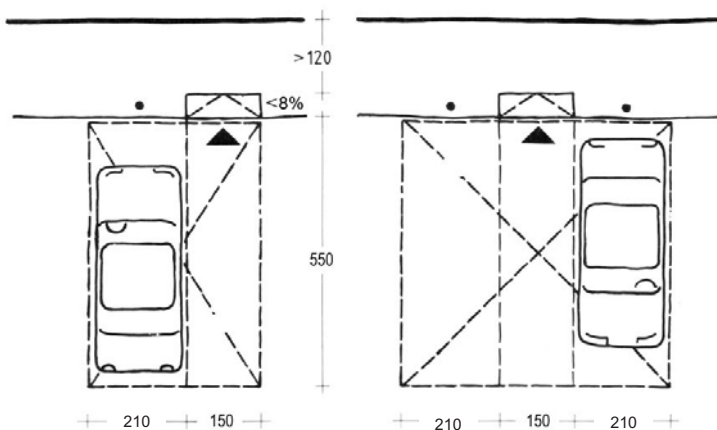
1. ÉPÜLET KÖRÜLI KÖRNYEZET KIALAKÍTÁSA

1.1. AKADÁLYMENTES PARKOLÓ KIALAKÍTÁSA

Az épületek parkolóigényének biztosítását a hatályos jogszabályok előírása szerint telken belül kell kielégíteni. Amennyiben ez nem lehetséges, a helyi parkolási rendelet értelmében kell eljárni. A parkolók kialakítására bizonyos esetekben csak közterületen van lehetőség. A közterületen végzett bármilyen átalakítás, átépítés csak engedéllyel végezhető, vagyis a parkolók kialakításához ebben az esetben építési hatósági engedély beszerzése szükséges.

- Az akadálymentes parkolóhelyek a célépület bejáratához a lehető legközelebb helyezkedjenek el, attól lehetőleg maximum 50 méter távolságban.
- Az épület akadálymentes megközelíthetőségét a parkolóhelytől biztosítani kell. A parkolóhelytől a járdák lépcsőmentesen és a legrövidebb úton elérhetőek legyenek.
- A parkolóban megfelelő számú akadálymentes parkolóhelyet kell kialakítani. Az épület parkolóigényére vetítve minden megkezdett 50 parkolóhelyből egy, azaz a férőhelyek legalább 2%-a legyen akadálymentes.
- A parkolók lehetőleg a járda vonalára merőlegesen vagy azzal szöveget bezáróan legyenek kialakítva. Párhuzamos leálló felület esetén a járda szintjére történő kiszállás az úttest és a járda közötti szintkülönbség miatt nem lehetséges.
- A gépjárműnek biztosítandó minimális hely 3,60x5,50 m legyen, beleértve az 1,50 m szélességű közlekedő sávot. Két egymás mellett párhuzamosan elhelyezett parkolóhely esetében egy közös közlekedő sáv kialakítása is elegendő. Járdával párhuzamos leálló esetén a parkoló hossza 6,50 m legyen és lehetőleg a gépjármű mindkét oldalán biztosítsuk a biztonságos ki- és beszállást.
- Amennyiben a gépjárműből való kiszállás az úttestre történik, a járdára való feljutást legfeljebb 8%-os lejtésű járdarámpával kell biztosítani.
- A parkoló szilárd burkolattal legyen ellátva. Akadálymentesség szempontjából szilárd burkolatnak minősül az aszfalt-, az öntött beton-, a kiselemes térkő burkolat, illetve az a kockakő burkolat, melynek felületi érdessége, síkfogassága a járdáknál leírt követelményértékeket kielégíti.
- Az akadálymentes parkoló a könnyebb megtalálhatóság és az illetéktelen használat elkerülése érdekében legyen megfelelő jelöléssel ellátva. Táblával, burkolatfestéssel, minden esetben egyértelműen jelezni kell, még akkor is, ha a parkoló telekhatáron belül helyezkedik el. A táblák és jelzések egységes kialakításánál minden esetben a KRESZ vonatkozó szabályait kell figyelembe venni.

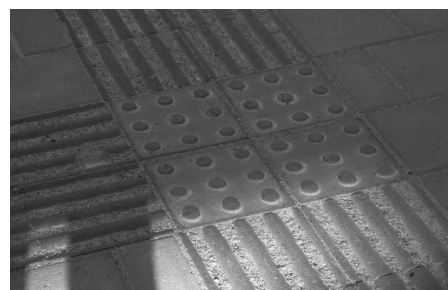
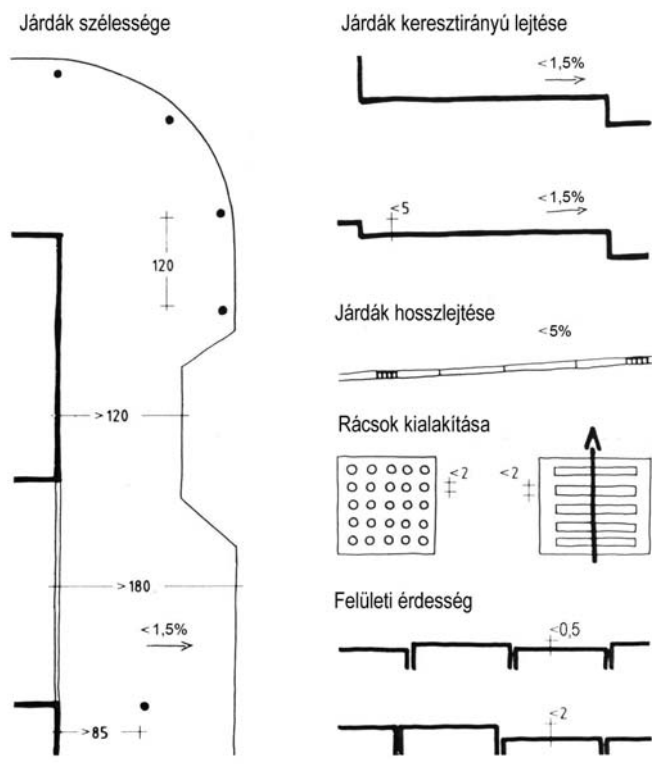

1.2 JÁRDÁK, GYALOGUTAK KIALAKÍTÁSA

- Az épített környezetben található útvonalak szélessége annak forgalmától függ, de keresztmetszvényének legkisebb szélessége általában minimum 1,20 m, ahol a közterület szabályozási szélessége ezt nem teszi lehetővé, ott minimum 0,90 m legyen. Utóbbi esetben legalább 50 méterenként két kerekesszék egymás melletti elhaladását biztosítandó 1,80 m széles, 1,50 m hosszúságú vízszintes járdafelület biztosítandó.
- Általános esetben telken belül és közterületen egyaránt 1,50 m széles keresztmetszvényű járda kialakítása biztosítása javasolt, mely biztosítja egy kerekesszékes személy és a szemben haladó gyalogos egymás melletti elhaladását.
- A gyalogos út egyenletes, sík felületű legyen. A burkolat felületi érdessége ne haladja meg a 0,5 cm-t. A burkolat elemeinek elhelyezési hézaga az 1 cm-t ne haladja meg.
- Sík, illetve enyhén lejtős terepen a gyalogos útvonalnak lehetőleg ne legyen 5%-nál nagyobb menetirányú lejtése. A megfelelő vízelvezetés szempontjából a járdafelület legfeljebb 1,5%-os maximális oldallejtéssel bírjon.
- Vízelvezető csatornák, rácsok elhelyezését kerülni kell a gyalogos útvonalon. Ha ez nem lehetséges, akkor az elhelyezésre kerülő vízelvezető árkok rácsainak nagysága legfeljebb 2x2 cm legyen a bottal illetve mankóval történő biztonságos közlekedés érdekében.
- A gyalogosutak mentén a növényzet folyamatos karbantartásával biztosítani kell az útvonal szabad szélességét és magasságát.
- A vakok és gyengénlátók közlekedésének és tájékozódásának segítése érdekében a járda- és gyalogút szegélyek lehetőleg legyenek folytonosak. A jó észlelhetőség és érzékelhetőség érdekében a szegélyek minimális magassága lehetőleg 7,5 cm legyen. A szegélyek lekerekített - letört - élkialakításúak legyenek.
- Olyan helyeken, ahol a járófelület és a környezete között nincs szintkülönbség, illetve eltérő forgalmi használatú burkolat felületek között (pl. gyalogút és kerékpárút), ott az útvonalak szegélyezésére tapintható és látható információt tartalmazó felületváltással is történhet, például talppal is érzékelhető lazább vagy durvább felületű sáv kialakításával (kavicsfeltöltés, zúzalékos kő, fakéreg terítés, stb.)
- A különböző felületképző anyagok megválasztásakor figyelembe kell venni az anyagok tulajdonságait (szín, érdesség, keménység), valamint hogy a kialakítandó felület milyen szerepet játszik az érzékelésben. A felületképző anyagok variálása a vakok és gyengénlátók tájékozódását segíti: vezetővonalak, akadályok előtti figyelmeztető jelzés, stb. Ugyanakkor a nem megfelelő helyen és módon alkalmazott vezetősávok az érintettek számára zavaróak lehetnek, tájékozódásukat akadályozzák, és néhol balesetveszélyes helyzeteket teremtenek.

- Hirdetőtáblák, padok és más tárgyak a gyalogos útvonal mentén lehetőleg úgy legyenek elhelyezve, hogy azok a gyalogos útvonal úrszelvényét ne csökkentsék. Az egyes utcabútorok lehetőleg csoportosan, logikusan legyenek elhelyezve, egyértelműen definiálható és követhető útvonal biztosításával. Az útvonal mentén térbővületben csoportosan kialakított utcabútor-elhelyezés ajánlott.

2. MEGKÖZELÍTÉS

Az épületek bejáratí szintje a meglévő épületállomány túlnyomó többsége esetében az utcaszinttől gyakorta csak jelentős szintkülönbség áthidalásával érhető el. Az épületek előtt többnyire néhány lépcsőfoknyi szintkülönbség található, és a lépcső mellett egyéb, akadálymentes megközelítést nyújtó épületszerkezet (rámpa) vagy épületgépészeti berendezés (emelőlap) nem található. Sok esetben az épületek bejárata előtti tér nagysága már eleve megszabja, hogy milyen megoldást alkalmazhatunk a szintkülönbség áthidalására.

Többszintes épület esetében, ahol az épületben felvonó is található, célszerű a meglévő felvonóakna meghosszabbításával és utcaszinten történő megállásával is biztosítani az akadálymentes beközeledést.

A szintáthidaló szerkezetek, berendezések közül legalább egynek az akadálymentes használatot teljes körűen szükséges biztosítani az épületben nyújtott közszolgáltatás egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtése érdekében.

2.1. LEJTŐK (RÁMPÁK) MÉRETEZÉSE

- A lejtők meredeksége az áthidalandó szintkülönbség mértékétől függ: 17 cm szintkülönbséig maximum 8%-os, a fölött maximum 5%-os lejtésű rámpa kialakítása szükséges. 2 cm alatti szintkülönbség áthidalásához lejtő kialakítása nem szükséges.
- A lejtőkar szabad szélessége (korlátok és szegélyek között mérve) legalább 1,20 m legyen
- A lejtőkarok minden 9,0 m vízszintes hossza után legalább 1,50 m hosszú pihenőt kell beiktatni. Megfelelő vízelvezetés biztosítása mellett ajánlott a pihenők 0,5-1%-os, visszagurulást megakadályozó ellenlejtéssel történő kialakítása.
- A lejtőt illetve rámpát oly módon kell kialakítani, hogy az induló, valamint az elérendő szinten legalább 1,50x1,50 m-es vízszintes, szabad terület legyen a negyedfordulatos megközelíthetőség biztosítására, vagy 1,50 m hosszú vízszintes terület az egyenes megközelítéshez, melyet benyúló ajtószárny nem szűkíthet. Ha a lejtő járóvonala törtvonalú, akkor a töréspontoknál (fordulóknál) legalább 1,50x1,50 m szabad vízszintes terület biztosítandó a kerekesszékek fordulásához.

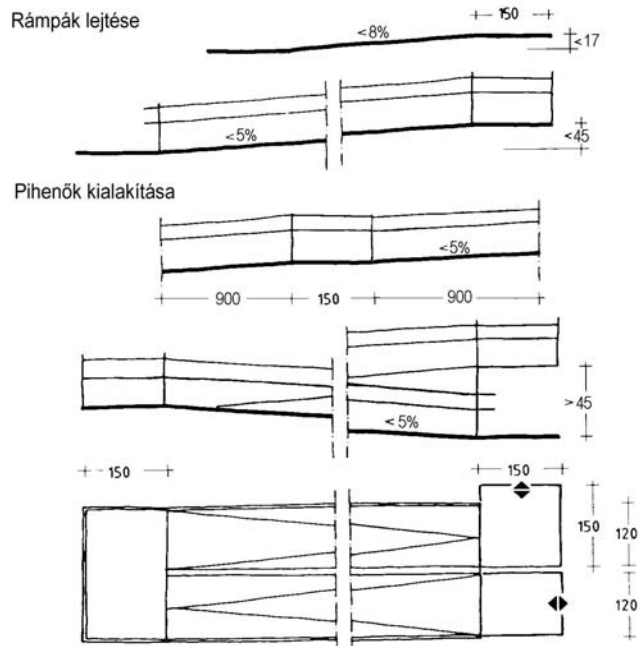

Az ívelt lejtők kialakítását kerülnünk. Ezek balesetveszélyessé tehetik a közlekedést, mivel az ívben kialakuló felületen a kerekesszékeknek csak 3 kereke fekszik fel.

- A járófelület csúszásmentes kialakítására, valamint az időjárás elleni védelemre figyelni kell (fagyálló burkolat alkalmazása kültérben követelmény).
- 17 cm-ig terjedő szintkülönbség esetén mindkét oldalon legalább 7,5 cm magasságú szegéllyel, vagy lecsúszást gátló alsó korlátelelemmel ellátott rámpa kialakítása szükséges. Amennyiben a lejtő járósíkja és annak környezete között balesetveszélyt jelentő szintkülönbség nincs, akkor korlát elhelyezése nem szükséges. 17 cm-nél nagyobb szintkülönbség áthidalásához 1,50 m szélességig egyoldali, afölött lehetőség szerint kétoldali korláttal ellátott, maximum 5%-os lejtésű rámpa alkalmazható.
- A korlátokat kétsoros, a járófelületről számított 0,70 m illetve 0,95 m magasságban elhelyezett kapaszkodóval (markolattal) kell ellátni. A kapaszkodók a pihenőkben is folytonosak legyenek, valamint a lépcsőkar illetve lejtő elejétől és végétől való korláttúlnyúlás 0,30 m legyen, ahol a túlnyúlás nem teremt balesetveszélyes helyzetet (pl. keresztirányú közlekedési útvonalba való benyúlással).
- A kapaszkodók könnyen megmarkolhatóak legyenek, megfelelő támaszt nyújtsanak és határozott végük legyen. 4,5-5 cm átmérőjű kör keresztmetszetű markolat kialakítás ajánlott, melynek faltól való távolsága minimum 4,5 cm legyen.

- A korlátok könnyen észrevehetőek, környezetüktől eltérő színnel készüljenek a látásukban károsultak segítése, tájékoztatása érdekében.

2.2. BEJÁRATOK KIALAKÍTÁSA

A bejárati ajtókkal kapcsolatos követelmények az épületben található valamennyi akadálymentes használatra figyelembe vett ajtó kialakítására is egyaránt érvényesek.

- Az épület legalább egy bejárata - lehetőleg a főbejárat - legyen akadálymentes. A bejárat(ok) akadálymentes útvonallal, logikusan legyenek összekötve az épület környékén fellelhető összes akadálymentesen kialakított térrel és elemmel.
- Az ajtók mindkét oldalán a mozgáshoz - manőverezéshez - megfelelő méretű (1,50x1,50m), vízszintes helyet biztosítsunk. A bejárati ajtó külső oldali pihenője a vízvezetéstől függően a belső padlószinttel azonos szintmagasságban vagy annál legfeljebb 2 cm-el mélyebben legyen, küszöbmentes kialakítással vagy automata küszöbvel rendelkezzen. Szintkülönbség esetén olyan rámpa készüljön, amely a bejárat előtt megfelelő nagyságú - legalább 1,50x1,50 m méretű, benyíló ajtószárny által nem szűkített- vízszintes pihenőben végződik.
- Akadálymentes kialakítás esetén bejáratként kizárólag forgó-, billenő ajtó nem alkalmazható. Ezek mellett nyíló ajtót is el kell helyezni.
- A bejárat szélessége annak forgalmától, az egyidejűleg használók átlagos számától függ. Az akadálymentes közlekedésre is alkalmas falnyílás és ajtó szabad nyílás mérete 0,90/1,95 m-nél kisebb ne legyen. A bejárat ajánlott szabad magassági mérete 2,10 m.

Kétszárnyú ajtók beépítése esetén csak az egyik -az általánosan használt- szárny nyitva tartásával is biztosított legyen az akadálymentes átközlekedéshez szükséges szabad nyílásméret. Ez a kisebb keresztmetszetű kétszárnyú nyílászáró szerkezetnél aszimmetrikus szárnyakkal biztosítható.

• Az ajtólapon -amennyiben helyiség funkciója azt lehetővé teszi- lehetőleg üvegezés legyen biztosítva az ajtó nyitásának láthatósága, a forgalom biztonsága és a hallássérültek kommunikációjának biztosítása érdekében. Az ajtólap üvegezése a padlószinttől mért 0,30 m magasság alá lehetőleg ne nyúljon az üvegezés sérülésének elkerülése érdekében. Amennyiben az üvegezés a padlószinttől mért 0,30 m magasság alá lenyúlik, úgy a nagyobb üvegezett felületeket biztonsági fóliával vagy egyéb ütközés elleni védelemmel is el kell látni. A keret nélküli üvegezett bejárati ajtókat, nagyobb, tokosztás nélküli, mélyen üvegezett felületeket könnyen érzékelhető, a járófelülettől mért 1,00-1,50 m magasság közötti sávban elhelyezett kontrasztos jelzésekkel kell vizuálisan érzékelhetővé tenni.

• Kétszárnyú ajtókon az állandóan használt ajtószárny könnyen értelmezhetően és érzékelhetően legyen jelölve.

• A küszöbök kialakítását kerüljük! Ha ez nem elkerülhető, akkor az legfeljebb 2 cm magas és lehetőleg legömbölyített legyen.

• A zárszerkezeteket, kilincseket és egyéb kezelőeszközöket úgy alakítsuk ki, hogy azok egy kézzel is könnyen foghatóak, működtethetőek legyenek, erős szorítást, tekerést illetve forgatást használatuk ne igényeljen. Kerüljük a forgógombok elhelyezését.

• Az összes kezelőszerv a padlószinttől 0,90-1,10 m közötti magasságban helyezkedjen el.

• Sok épület bejárata nehezen megtalálható, nem elég kihangsúlyozott. A jobb tájékozódás és megtalálhatóság érdekében a bejárat vizuálisan lehetőleg jól különüljön el az épület homlokzatától, pl. keretszerkezetének a környezetétől eltérő, kontrasztos színű felületkezelése-, előtető létesítése-, illetve egyéb építészeti eszközök alkalmazása révén.

• Az ajtók jelzéseit (házsám, csengő, névtábla, feliratok és egyéb információk), kaputelefonokat, beléptető automatákat lehetőleg úgy kell elhelyezni, kialakítani és megvilágítani, hogy azok a gyengénlátók számára is könnyen megtalálhatóak, felismerhetőek legyenek, valamint kerekesszékekben ülve is használhatóak, elérhetőek legyenek. Továbbá figyelembe kell venni az értelmi fogyatékosok és siketek igényeit is egyszerű szimbólumok, valamint kijelzők alkalmazásával.

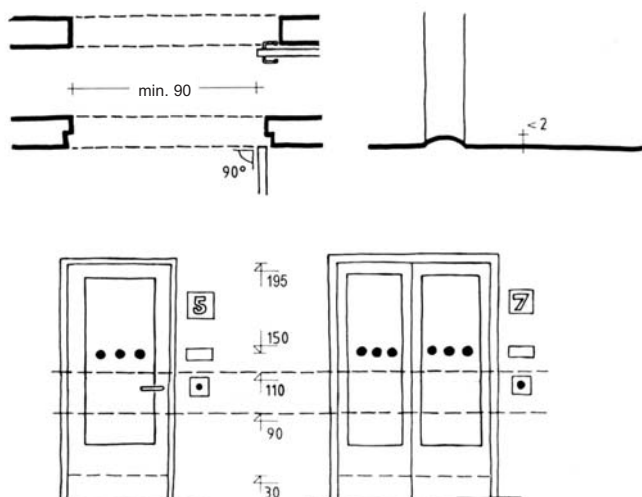

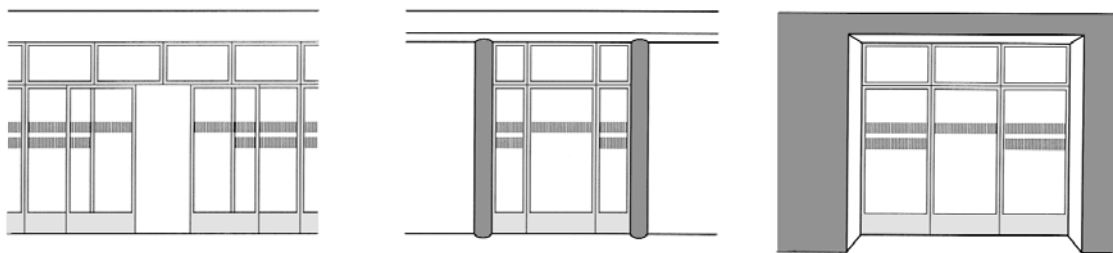
• A bejárat környéke lehetőleg legyen időjárástól védetten előtetővel kialakítva. A bejárati kaputelefonok, telekommunikációs eszközök környékén biztosítsuk a nagyothallóknak a megfelelő akusztikus, a siketeknek pedig a megfelelő vizuális környezetet (jelzésrendszer, jelzésadó illetve visszajelző eszközök).

Akadálymentes használatra automatikusan nyíló ajtók a legalkalmasabbak.

A forgalomból adódó sérülések elkerülése érdekében az ajtólapot és a tokszerkezetet ajánlott védelemmel ellátni.

2.3. SZÉLFOGÓ MÉRETE, HELYIGÉNYEK

- A szélfogóban vagy a bejárati előtérben mindenkor legyen elég hely a kerekesszék fennakadás nélküli átjárásához, illetve az ajtók megfelelő használatához (minimum 1,50x1,50 m szabad alapterület, amelyet berendezési tárgy, illetve benyíló ajtószárny nem szűkít).
- A sorolt ajtóknak lehetőleg egy irányba kell nyílniuk, kétszárnyú sorolt ajtók esetén a mindennapi közlekedésre használt ajtószárnyak lehetőleg az ajtó ugyanazon oldalán helyezkedjenek el.
- Szűk szélfogók esetében, ahol a két ajtólap között manőverezéshez és ajtónyitáshoz elegendő hely nem biztosított, ajtónyitó automatikával célszerű az ajtólapokat kialakítani.
- A szélfogóban elhelyezett berendezések (postaláda, ruhafogasok, kaputelefon) akadálymentes használatához, valamint a kerekesszék manőverezéséhez legalább 1,50x1,50 m szabad hely álljon rendelkezésre. A berendezések használatához szükséges szabad terület -az épület forgalmától függően- lehetőleg ne essen a szélfogó közlekedési sávjába.
- A szélfogó padlóburkolata vízszintes és csúszásmentes kialakítású legyen.
- Lábtörlő, szennyfogó rácsok nyílásainak nagysága legfeljebb 2cm x 2cm lehet. Hosszirányú nyílások esetén azoknak a mértékadó forgalom irányára merőlegesen kell elhelyezkedniük. A lábtörlő süppedésmentes és lehetőleg a járófelülettel egy síkba süllyesztett legyen. Kerüljük a puha, süppedékeny lábtörlők elhelyezését, melyek a kerekre gyakorolt gördülési ellenállás miatt nehézkessé teszik a kerekesszékkel történő áthaladást.
- A szélfogónak legyen megfelelő mesterséges megvilágítása. Biztosítson egy átmeneti teret, ahol a szem alkalmazkodni képes a külső és a belső fénykülönbségekhez.
- Az épület bejáratánál (szélfogójában, bejárati előcsarnokában) elhelyezett információs tábla, amely tartalmazza az épület szintjeinek alaprajzát, segíti az épületen belüli tájékozódást, megfelelő információt nyújt az épületben lévő funkciók elhelyezkedéséről és azok megközelíthetőségéről. Vakok és gyengénlátók által gyakran használt épületekben javasolt az alaprajzi térképek tapintható kialakítása.

Az intézmény funkciója illetve az épület használóinak, látogatóinak összetétele által indokolt esetben az előtérben vagy szélfogóban lehetőleg legyen biztosítva babakocsi tárolására alkalmas hely, amely az előtér közlekedését nem zavarja.

3. BELSŐ KÖZLEKEDÉS

3.1. FOLYOSÓK

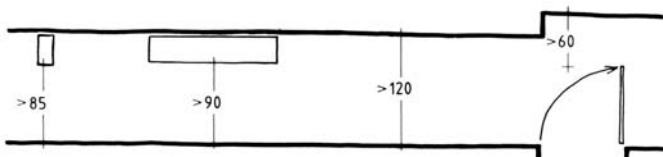
- A folyosók szabad szélessége a forgalom intenzitásától függ, de a közlekedő valamennyi része legalább 1,20 m széles legyen. Helyi szűkületek a folyosó szélességét legfeljebb 0,90 m-re szűkíthetik. A folyosón biztosított legyen a kerekesszékekkel történő megfordulás. Szűk folyosók esetén legalább a folyosó végén.
- A közlekedők, folyosók és egyéb személyforgalmi területek szabad belmagassága legalább 2,20 m legyen.
- A fal síkjából kiugró elemek a folyosó szabad szélességét -pl. radiátor, tűzoltó készülék, tűzcsapszokrény- ne csökkentsék.
- A folyosóról nyíló helyiségek ajtajai előtt a manőverezéshez - az ajtóra való ráforduláshoz - legyen megfelelő hely.
- Az akadálymentes közlekedők csúszásmentes, szilárd és könnyen tisztán tartható burkolattal rendelkezzenek.
- Az intézmény funkciójától illetve az épület használók összetételétől függően kapaszkodók elhelyezése ajánlott a járófelület síkjától mért 0,70 és 0,95 m magasságban, illetve ajánlott a falak és sarkok védelmét védőlemez, alsó korlát elhelyezésével biztosítani.
- A járófelületen a látássérült személyek térérzékelésének és biztonságos közlekedésének segítése érdekében a burkolat színbeli és felületbeli váltásával vezetősávok, és az akadályok előtt (pl. folyosó terébe nyíló ajtószárny, falra szerelt berendezés, stb.) figyelmeztető jelzések legyenek kialakítva.
- Kerüljük a magasfényű, csillogó padlók és mennyezetek alkalmazását, amelynek tükröződése káprázást okozhat.
- A folyosón található üvegezett felületeket a gyengénlátók számára is látható módon, a járófelülettől mért 1,00-1,50 m közötti magasságban elhelyezett kontrasztos jelzésekkel kell vizuálisan érzékelhetővé tenni. A folyosókon könnyen érthető és egyértelmű irányjelzések elhelyezése szükséges. Az ajtókon vagy falfelületeken elhelyezett síkírásos információkat nagyított betűkkel és kontrasztos módon kell kiírni. Az információk táblákon az útvonalak, mellék helyiségek, nevek, nyitvatartások, elérhetőségek, szobák, osztályok, képzések helyszínei, stb. legyenek jól láthatóan és egyértelműen feltüntetve.
- A közlekedő megvilágítása egyenletes legyen. A világítótesteket úgy helyezzük el, hogy azok káprázást, elvakítást ne okozzanak.

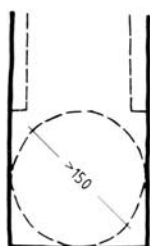
A felületképzések anyaga és színe befolyásolja az épület hőkomfortját és belső klímáját, valamint akusztikáját.

Hallássérültek kommunikációjához megfelelő akusztikus környezetet és világítást kell biztosítani a szájról történő olvasás, jelbeszéd alkalmazása, valamint a jó hangérzékelés érdekében.

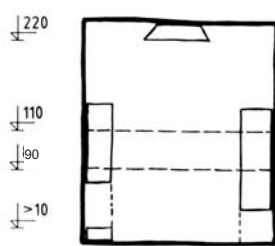
Folyosó szabad szélessége

Megfordulási hely

Folyosó terébe benyúló akadályok jelölése

3.2. FELVONÓK KIALAKÍTÁSA

A felvonók telepítésével kapcsolatban az OTÉK előírásai mellett figyelembe kell venni az MSZ EN 81-70:2006 szabvány előírásait is.

A meglévő épületállomány többségében elhelyezkedő felvonók átalakítása az épület illetve a liftakna szerkezeti kialakításából eredően nehézkes. Az akadálymentes közlekedéshez szükséges minimum 1,10x1,40 m fülkebelméretű (8 személyes, 630 kg teherbírású) liftkabin beépítése legtöbb esetben az akna szűk keresztmetszete miatt nem biztosítható. A meglévő épületek esetében többnyire csak 4 vagy 6 személyes felvonó található, így az épületek teljes körű akadálymentes kialakítását jellemzően csak új liftakna illetve felvonó telepítésével lehet biztosítani (pl. homlokzat elé épített új felvonó).

Amennyiben a kabinajtók a fülke két egymás melletti, 90°-os szöget bezáró oldalfalán (diagonális elrendezés) helyezkednek el, akkor a kabin belméretét a megfordulási helyigény figyelembevételével kell kialakítani (1,50x1,50 m alapterület biztosítása szükséges)

- Az akadálymentes használhatóság érdekében a liftkabin alaprajzi mérete 1,10x1,40 m legyen.
- A közlekedőben elhelyezett lifthívó gomb hozzáférhetően és elérhető magasságban helyezkedjen el a padlószinttől 0,90 és 1,10 m magasságban. A hívógombokon tapintható információk (pl. Braille feliratok, síkból kiemelkedő, domborm nyomott feliratok) legyenek.
- A liftvezérlő panel használható módon helyezkedjen el, lehetőleg a liftkabin közepén, a padlószinttől mért 0,90 és 1,10 m magasságban.
- A gombok mérete tegye lehetővé azok biztonságos használatát, megtalálhatóságát kar illetve kézsérültek számára is.
- A lift vezérlőgombjai a vakok és gyengénlátók számára is megkülönböztethetőek legyenek, tapintható információ - kiemelkedő valamint Braille feliratok, szimbólumok alkalmazása - szükséges. A főbejárati szint nyomógombja könnyen megkülönböztethető legyen.
- A liftkabinban a látható jelzések mellett hallható információ is legyen.

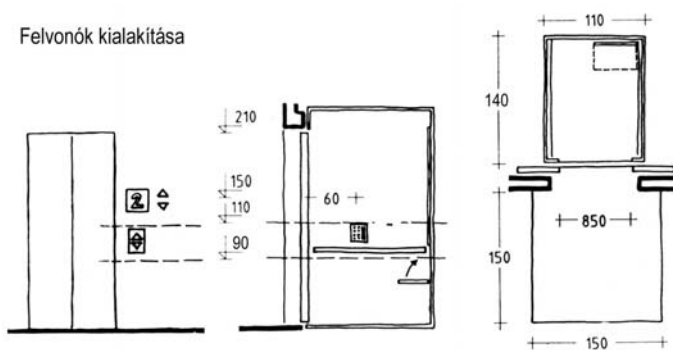

Üvegezett falszerkezetű liftkabin kialakítása előnyös, mely biztosítja a folyamatos vizuális kapcsolatot a környezettel és így növeli a biztonságérzetet.

A liftkabinban a vezérlőpanel oldalán kapaszkodó korlátot és ideiglenes (lehajtható) ülőalkalmatosságot ajánlott biztosítani a mozgásukban korlátozottak, valamint az idősek és reumás betegek számára.

Legfeljebb 2,00 m emelési magasságig 0,90x1,20 m emelőlap méretű (diagonális kialakítás esetén 1,50x1,50 m emelőlap méretű) személyemelő berendezés is alkalmazható.

Felvonók kialakítása

3.3. LÉPCSŐK AKADÁLYMENTESÍTÉSE

A meglévő épületekben található lépcsőkarok általában 16-17 cm fellépő magasságú, orros vagy orr nélküli kialakítású fokokkal készültek. Az akadálymentes közlekedés szempontjából 15 cm-es fellépőjű lépcsőt szükséges biztosítani, ez azonban csak a szerkezet jelentős átalakításával végezhető el, vagyis többnyire a teljes körű akadálymentes használat a lépcsők esetében nem biztosítható.

Az épületek felújításakor, átalakításakor az alábbi követelményeket differenciáltan javasolt alkalmazni a meglévő épület egyéb környezeti, szerkezeti, értékvédelmi tulajdonságainak figyelembe vételével.

Amennyiben az épületben teljeskörű akadálymentes közlekedést biztosító lift is létesül, akkor a követelmények differenciált alkalmazása a minimális biztonsági követelmények betartása mellett elfogadható.

- Kétsoros, a járófelülettől számított 0,70 m illetve 0,95 m magasságban kapaszkodót kell elhelyezni 2,00 m-nél keskenyebb szabad karszélesség esetén legalább a lépcső egyik, de lehetőség szerint mindkét oldalán. A kapaszkodók -amennyiben annak műszaki/szerkezeti akadálya nincs- a pihenőkben is legyenek folytonosak. A kapaszkodók lépcsőkar illetve lejtő elejétől és végétől való túlnyúlása 0,30 m legyen, amennyiben az a keresztirányú közlekedést nem akadályozza illetve balesetveszélyes helyzetet nem idéz elő.
- A kapaszkodók könnyen megmarkolhatóak legyenek, megfelelő támaszt nyújtsanak, és határozott végük legyen. 4,5-5 cm átmérőjű kör keresztmetszetű markolat ajánlott, melynek faltól való távolsága minimum 4,5 cm legyen.
- A korlátok lehetőleg könnyen észrevehetőek, környezetüktől eltérő színnel készüljenek a gyengén- és aliglátó személyek segítése, tájékoztatása érdekében. A korlát lehetőleg olyan anyagból készüljön, amely érintésre nem hideg, például keményfa vagy műanyag bevonatú acél.

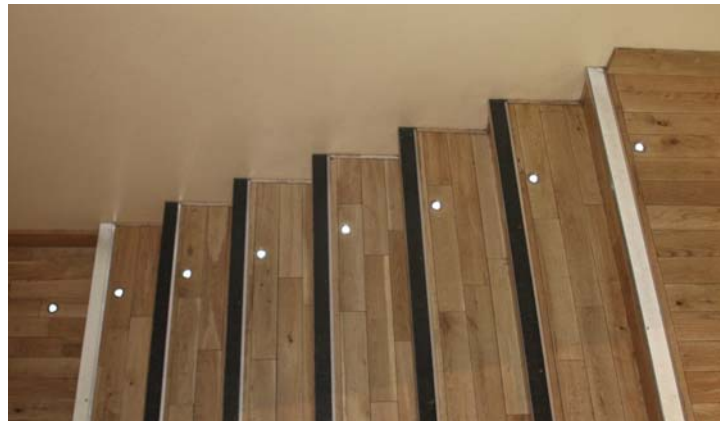
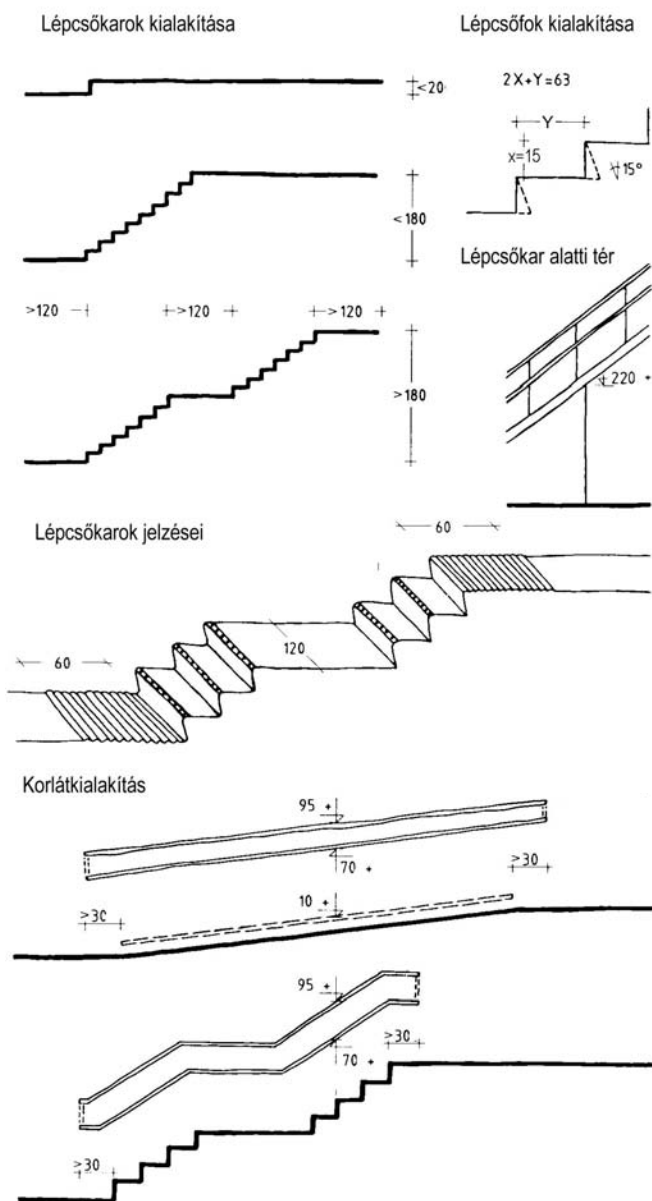
- A lépcsőkarok lehetőleg valamennyi, de legalább a karok induló és érkező fokát (fok élét) ajánlott érzékelhető módon jelölni (kontraszt, felület). A lépcsőkarok kezdetét és végét a burkolaton lehetőleg előre kell jelezni színbeli és érdességbeli váltással.

- A lépcső kezdete és vége, valamint a fokok éle úgy legyen megvilágítva, hogy azok könnyen láthatóak és érzékelhetőek legyenek, valamint a használó saját árnyéka ne zavarja a fokok biztonságos érzékelését.

- A lépcsőkar alatti forgalom előtt a 2,20 m szabad belmagasságot el nem érő terület legyen lezárva vagy a látássérült személyek számára is egyértelműen jelezve a fejszerűség elkerülése érdekében.

4. BELSŐ HELYSÉGEK, ÜGYFÉLFORGALMI TERÜLETEK KIALAKÍTÁSA

4.1. JÁRÓFELÜLETEK

- Az akadálymentes közlekedés érdekében a helyiségeknek csúszásmentes, szilárd és könnyen tisztán tartható burkolattal kell rendelkezniük.
- • A vezetősávok kialakíthatósága érdekében javasolt olyan padlóburkoló anyagokat választani, amelynek van színbeli és felületbeli választéka. Az adott helyszínen, épület adottságainak figyelembe vétele mellett a vezetés a padlóburkolati vezetősávon kívül egyéb vezetést nyújtó megoldással is biztosítható, továbbá a színbeli illetve felületbeli jelölés két külön elemmel is készülhet. (A vezetősávokról, vezetésről részletesen lásd. A térbeli tájékozódás elemei című fejezetet.)
- • Kerüljük a magassfényű, csillogó padlók alkalmazását, amelynek tükröződése káprázást okozhat.
- A közlekedő padlóján elhelyezkedő rácsok nyílásainak nagyságát maximálisan 20x20 mm-nek kell megválasztani. Hosszirányú nyílások esetén azoknak a mértékadó forgalom irányára merőlegesen kell elhelyezkedniük.

4.2. FALBURKOLATOK

- • A belső falak felületképzésénél vegyük figyelembe, hogy a felületképzések anyaga és színe befolyásolja az épület hőkomfortját és belső klímáját.
- • Az intézmény funkciója és a használók összetételétől függően hosszabb folyosókon kapaszkodók elhelyezése ajánlott a járófelület síkjától mért 0,70 és 0,95 m magasságban. Ezek a kapaszkodók a kis mértékben mozgáskorlátozottak számára fix megkapaszkodási lehetőséget jelentenek, valamint a vakok vezetését is biztosítják.
- A kerekesszékek, poggyász-, és bevásárlókocsik által okozott károk elkerülése érdekében a folyosók falát védelemmel (ütésálló falburkolat, védőlemez, alsó korlát) célszerű ellátni. A sarkok védelmét szintén ajánlott biztosítani.
- • A tér érzékelését a falfelület tükröződése illetve padlóig érő, keret nélküli falitükrök ne zavarja.

4.3. BIZTONSÁGI RENDSZEREK

- • Az épület helyiségeiben található minden hangalapú elven működő riasztó rendszert, vészjelző berendezést fényjelző berendezéssel is el kell látni. A veszélyt a nemzetközileg elfogadott piros vagy borostyánsárga villogó fény jelezze. A fényforrásokat szemmagasságban vagy a fölé kell elhelyezni, lehetőség szerint minden fontos, forgalmas helyiségben.

4.4. ÜGYFÉLFORGALMI PULTOK KIALAKÍTÁSA

- Az ügyfélforgalmi tér előtérben legyen biztosítva olyan pihenő-várakozó tér, amelyben kerekesszékekkel is megfelelően, az előtér közlekedésének zavarása nélkül lehet várakozni, ugyanakkor az információs pulttal legyen megfelelő vizuális kapcsolat.
- • Az előtérben jól látható és könnyen értelmezhető jelzések elhelyezése szükséges, amelyek egyértelmű tájékoztatást adnak az információs-ügyfélforgalmi pultok elhelyezkedéséről, irodák megközelíthetőségéről.
- • Az ügyfélforgalmi térben lévő funkciók megfelelő elrendezése és a padlóburkolat színbeli és -indokolt esetben- felületbeli váltása segítse a tájékozódást.
- Az információs pult lehetőleg alacsony és térdszabad kialakítású szakaszt is tartalmazzon a kerekesszékes látogató, valamint dolgozó megfelelő használhatóságának biztosítása érdekében.
- A munkafelületen -ahol szükséges- legyen elegendő - 0,50 m mélységű - hely írásra (pl. úrlapok kitöltésére, aláírásra). Ajánlott a pult minden élének lekerekítése. Funkciótól függően a munkafelület élének ívesen fölfelé álló pereme segítséget nyújthat papírlapok, jegyek, stb. felvételéhez, könnyebb megfogásához.

• Ha az információs pult térelválasztó üvegezéssel van kialakítva, akkor a megfelelő audiókapcsolat - beszélgetés - legyen biztosított az üveg nyithatóságával, mikrofon és hangszórók, vagy egyéb műszaki megoldás alkalmazásával. A látogató és a személyzet számára egyaránt legyen biztosítva a közvetlen audiókapcsolat indukciós hurokrendszer beépítése segítségével. Az indukciós hurok meglétéről a hallókészüléket használó személyt jól látható, egyértelmű jelöléssel informálni kell.

• A dolgozó (repció, ügyintéző) személyére mindenki számára jó rálátás legyen a megfelelő kommunikáció érdekében. Az információs illetve ügyfélforgalmi pult legyen jól megvilágítva. A repció illetve az ügyintéző arcának megvilágítása a szájról olvasást is tegye lehetővé.

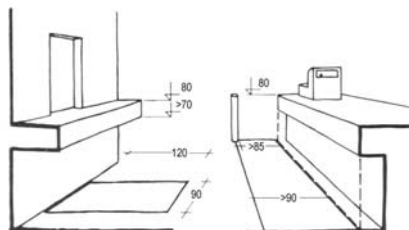
Az alacsony pultszakasznál szék is biztosítható az idősebb látogatók számára.

Ajánlott az igényeknek megfelelően állítható munkafelület, amely lehetővé teszi az ülő és álló munkavégzést is.

A pihenő-várakozó tér akusztikai és klimatikus viszonyai -zaj és huzatmentes kialakítása- valamint megvilágítása kellemes környezetet biztosítson a várakozók részére.

A pihenő-várakozó térben gyermekocsival és gyermekekkel is lehetséges legyen a várakozás. Olyan ügyfélforgalmi létesítményeknél, ahol szülők és gyermekeik fokozott jelenlétére lehet számítani, javasolt játszósarok kialakítása.

Az ügyfélforgalmi térben megfelelő ügyfélirányító rendszer legyen kiépítve, mely látható és szükség esetén hallható információt is nyújt valamennyi ügyfél részére, ezzel biztosítva a stressz-mentes, nyugodt ügyintézést az ügyfelek és dolgozók részére egyaránt.

4.5. WC-MOSDÓ HELYISÉG KIALAKÍTÁSA

A mellékhelyiségek akadálymentes használhatóságát elsősorban a szűk helyiségméretek korlátozzák. Ezen helyiségek szűk alaprajzi mérettel rendelkeznek, valamint sok esetben 60-as névleges szélességű nyílászáróval bírnak. Az épület szerkezeti és gépészeti adottságai miatt a vizes helyiségek átalakítása behatárolt. Az ejtőcsövek (strang) elhelyezkedése nagymértékben befolyásolja a vizes funkciók kialakíthatóságát.

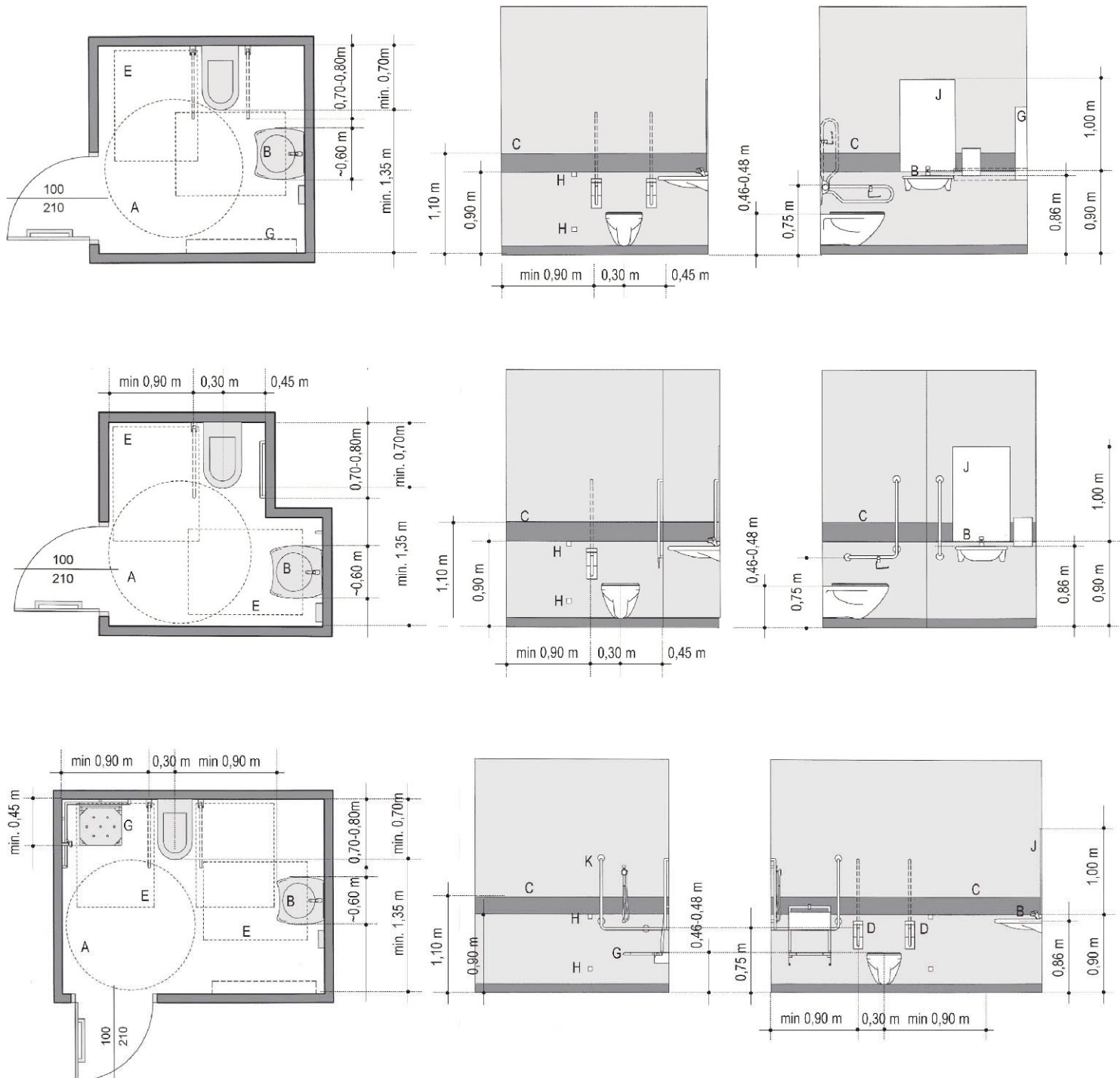
- Egy épületszint, közszolgáltatást nyújtó létesítmény akadálymentes használhatóságához olyan méretű illemhelyet kell biztosítani, amely lehetővé teszi a kerekesszéket használó személy részére a 360 fokos megfordulást. A kerekesszék megfordulásához minimálisan 1,50 m átmérőjű környi szabad alapterület szükséges.
- Az akadálymentes használatot nyújtó WC-mosdó helyiség előtér nélkül, közvetlenül a közlekedő folyosóról nyíljon. Amennyiben az akadálymentes WC-mosdó nemektől független használatot nyújtó előtérből nyílik, úgy az előtér mérete akkora legyen, hogy az abba benyúló ajtószárnyak, berendezési tárgyak között is biztosított legyen az 1,50 m átmérőjű fordulókör, melybe ajtó nyitási íve és egyéb akadály nem nyúlhat bele.
- Az akadálymentes illemhely ajtaja mindig a helyiségből kifelé nyíljon. A WC ajtó megfelelő szélességű -0,90 m szabad nyílásméretű-, könnyen nyitható, és kerekesszékekben ülve is könnyen becsukható- (pl. az ajtólapon belülről elhelyezett behúzó korlát segítségével), valamint belülről zárható legyen (vész esetén kívülről is nyitható zárszerkezettel).
- A WC-csésze úgy legyen elhelyezve, hogy egy aktív használó kerekesszékből történő átülése legalább háromféle megközelítési móddal lehetséges legyen, továbbá -az intézmény funkciójától és a használók várható összetételétől függően- az esetleges segítő személy számára is megfelelő hely legyen biztosítva a WC mögött illetve a WC mellett. Az egyes megközelítési módokat a mosdókagyló helyiségen belüli elhelyezkedése nem akadályozhatja. Az akadálymentes használhatóság érdekében a WC-csésze tér felőli oldalán illetve a WC-csésze előtt az ISO 7193 szabvány szerinti kerekesszék és használója számára szükséges befoglaló méretű szabad alapterületet szükséges biztosítani (minimum 0,90x1,20 m).
- Az akadálymentes használhatóság érdekében a WC-ülöke a padlószinttől 0,46 - 0,48 m magasan helyezkedjen el, a WC-csésze elülső peremének távolsága a fal síkjától pedig minimum 0,70 m legyen.
- A kerekesszékből történő átülés segítése érdekében a WC-csésze mindkét oldalán kapaszkodókat kell elhelyeznünk. A kapaszkodók használata az átülés módjától és a használó szokásaitól, képességeitől függően különböző lehet. A különböző használhatóság érdekében a WC-csésze fal felőli oldalán függőleges és vízszintes részből álló, „L” alakú, fix kapaszkodó, a tér felőli oldalán felhajtható kapaszkodó elhelyezése szükséges. A kapaszkodók ideális magassága a padlóvonaltól mért 0,75 m. A felhajtható kapaszkodó típusának kiválasztásakor ügyeljünk arra, hogy az felhajtott állapotban is megfelelően rögzíthető legyen és ne essen vissza.
- Konkáv peremkialakítású, könyöklő résszel ellátott mosdó elhelyezése ajánlott. A mosdó megközelíthetősége miatt a mosdókagyló alatt legalább 0,70 m hely legyen, a berendezés használati szintje (pereme) a padlószinttől 0,85-0,90 m magasan helyezkedjen el. A mosdó elülső peremének távolsága a fal síkjától minimum 0,50-0,55 m legyen. A mosdó előtt annak megközelítéséhez és akadálymentes használatához az ISO 7193 szabvány szerinti kerekesszék és használója számára szükséges befoglaló méretű (minimum 0,90x1,20 m) szabad alapterületet kell biztosítani.
- A mosdó felett olyan magas tükröt kell elhelyezni, hogy az állva és ülve is teljes értékűen használható legyen.
- A vizes helyiségekben még vizes állapotban is csúszásmentes padlóburkolatot használjunk. Könnyen tisztítható padlók, falak és szerelvények legyenek elhelyezve. A helyiségben balesetveszélyt jelentő éles és kiálló sarkok ne legyenek.
- A tér jobb érzékelése érdekében ügyeljünk a helyiség burkolatainak, illetve a berendezési tárgyainak megválasztásakor a megfelelő szinkontrasztok biztosítására.

Magasított WC-csésze megfelelő a kerekesszékes használóknak valamint azoknak, akik reuma illetve részleges bénulás miatt nehezebben tudnak leülni vagy ülő pozícióból felemelkedni.

Olyan ügyfélforgalmi létesítményeknél, ahol szülők és gyermekeik fokozott jelenlétére lehet számítani, javasolt az akadálymentes WC-mosdó helyiségben pelenkázó, babaápoló pult elhelyezése.

Jelmagyarázat:

A – Megforduláshoz szükséges hely, B – Konkáv peremkialakítású mosdó, C – Vizuális információt hordozó burkolati figyelmeztető jelzés, D – Felhajtható kapaszkodó, E – 90x120 cm méretű szabad terület, F – Kiegészítők (szappan, törülköző, polc), G – 60x90 cm méretű lehajtható bébiápoló pult, H – Vészjelző, I – Ruhafogas, J – Síktükör, K – Fix kapaszkodó

4.6. FÜRDŐ-ZUHANYZÓ HELYSÉG KIALAKÍTÁSA

Időseket és fogyatékos személyeket ellátó intézményekben (pl. egészségügyi létesítmények, idősoktatók napközi otthona, stb.) valamint sportlétesítmények (tornaterem, úszoda, stb.) esetén akadálymentes fürdési lehetőséget kell biztosítani. A kialakítandó helyiségben WC, mosdó illetve kád vagy zuhany berendezést kell elhelyezni az intézmény funkciójától, rendeltetésétől függően.

A helyiségben a WC-mosdó helyiségnél leírt követelményeken felül az alábbiakat kell biztosítani:

- Kerekesszékes és idős használóknak általában a zuhanyzás az ideálisabb fürdési lehetőség, mert a kádba nehezebb beülni, illetve onnan felemelkedni, de bizonyos esetekben, bizonyos fogyatékos csoportok esetében fontos lehet, hogy a fürdő helyiségben legyen kád is biztosítva.
- A zuhanyzó akadálymentes használatához tálca nélküli kialakítás szükséges. A tálca nélküli, süllyesztett kialakítás mindenkinek kényelmes és biztonságos használhatóságot nyújt, továbbá a kevesebb sarok révén a takarítás is egyszerűsödik.
- A zuhanyzó részben biztosítsunk fix-, vagy lehajtható zuhanyzóülőkét. Az ülőke megközelítésének helyigénye és a kerekesszékből történő átülés módjai hasonlóak a WC-csészénél leírt megközelítésekhez. Az ülőke 0,46-0,48 m közötti magasságban legyen elhelyezve.
- Az ülőke mellett a kerekesszékből történő átüléshez biztosítsunk függőleges és vízszintes részből álló, „L” alakú kapaszkodókat. A kapaszkodó függőleges része egyben a zuhanyrózsa rögzítésére is szolgálhat.
- A zuhanyrózsa és a csaptelep mindig a zuhanyülőkén ülve is elérhető távolságban, a zuhanyülőkére merőleges falon helyezkedjen el. A zuhanyrózsa legyen állítható magasságú tartón elhelyezett, a csaptelephez gégecsővel kapcsolódó. Forrázásgátlóval ellátott, egykaros keverő csaptelep beépítése szükséges.
- A zuhany körül javasolt függöny kialakítása, amivel megakadályozhatjuk, hogy a kerekesszék vagy a közelben lerakott ruha vizes legyen.
- A szappantartó, törölközőtartó a zuhanyzóülőkén ülve is elérhető magasságban és távolságban legyen. Ezen kiegészítő berendezéseket ajánlott a 0,90-1,10 m közötti sávban elhelyezni.
- A mozgásukban korlátozottak számára a fürdőkád használatát különböző segédeszközökkel (pl. kádülőkék, kádbeemelők berendezés) tehetjük lehetővé.
- A fürdőkád kerekesszékekkel történő megközelíthetősége érdekében a kád végében lehetőleg legyen biztosítva egy épített ülőfelület, amelyre egy aktív használó a kerekesszékből át tud ülni, majd onnan a kádba a falon rögzített kapaszkodók segítségével be tud ereszkedni.

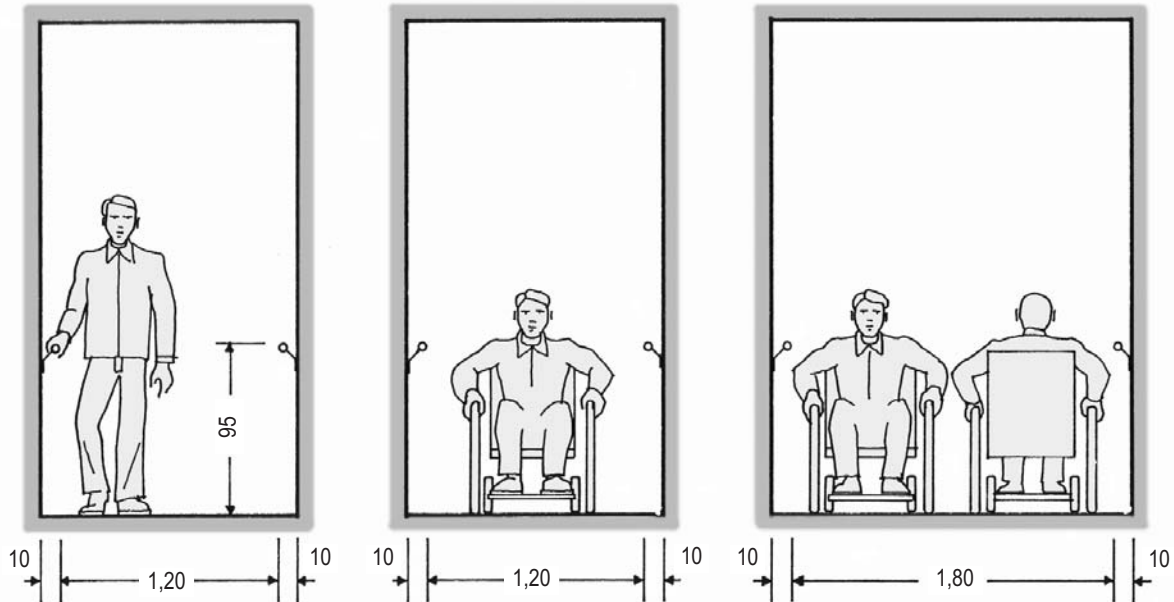

Lehetőleg akkora méretű zuhanyülőket válasszunk, amelyen a kényelmes ülés biztosított és a lecsúszás esélye minimális.

A megfelelő vízvezetés, vízfolyás érdekében a tálca nélküli zuhanyzó peremén vonalmenti vízvezetés vagy legfeljebb 2 cm magasságú vízküszöb kialakítása javasolt. A pontszerű vízvezetés a zuhanyzás során felgyülemelő vízmennyiséget többnyire nem képes megfelelő sebességgel elnyelni.

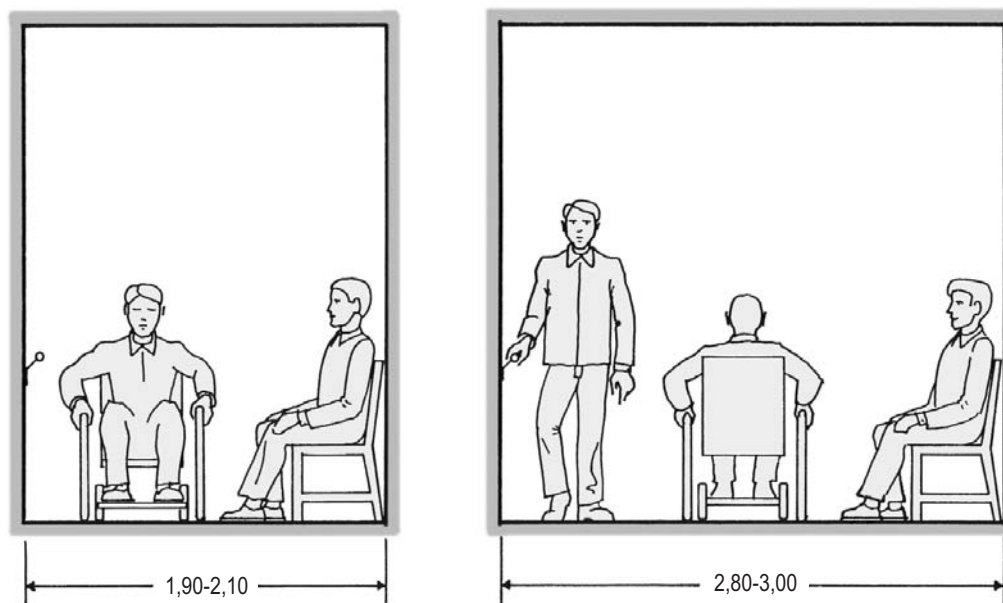

1. EGYIRÁNYÚ ÉS KÉTIRÁNYÚ KÖZLEKEDÉST BIZTOSÍTÓ FOLYOSÓK KERESZTMETSZETE

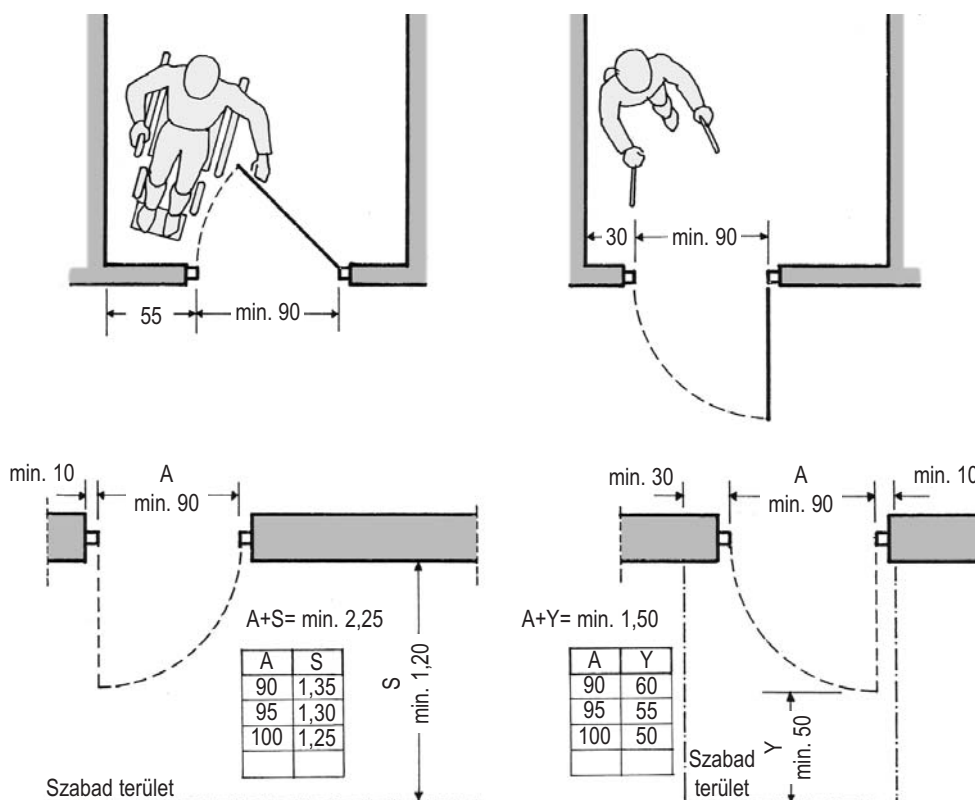
A folyosók szabad szélességének biztosításához - az adott épület (épületrész) rendeltetésétől függően - figyelembe kell venni az idős és/vagy nehezen járók biztonságát szolgáló fogózkodók helyigényét is. Meg kell jegyezni, hogy az 1,20 m szélességű közlekedőfolyosó csak lakáson belül vagy 3-4 m-nél nem nagyobb hosszúságban tekinthető elfogadhatónak. Közhasználatú épületen belül ügyfél- vagy közönségforgalom befogadására ez a szélesség nem alkalmas, függetlenül a tűzrendészeti kiürítési számítások eredményétől. Nagy közönségforgalmú közhasználatú épületeknél a folyosók elvárható szélessége praktikusán 2,00 m-nél kezdődik.

2. EGYIRÁNYÚ ÉS KÉTIRÁNYÚ KÖZLEKEDÉS MELLETT ÜLŐ HELYZETBEN VALÓ VÁRAKOZÁSNAK IS HELYET BIZTOSÍTÓ FOLYOSÓK KERESZTMETSZETEI

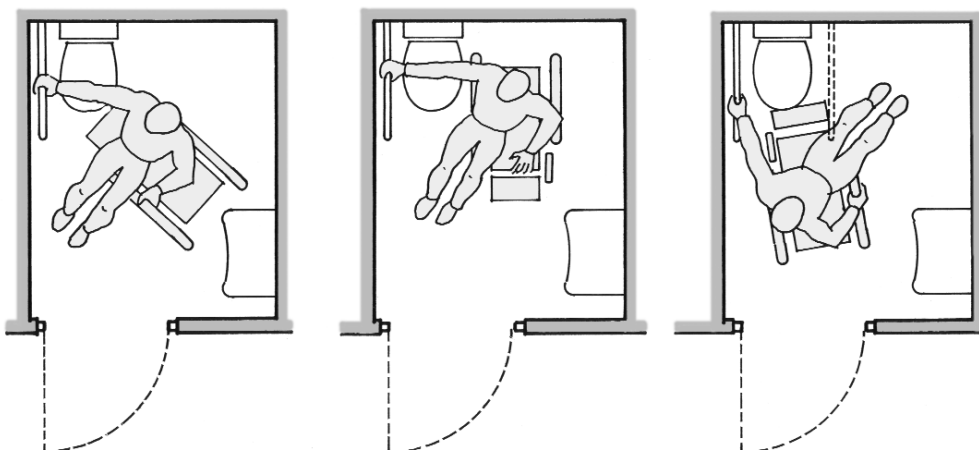
A közhasználatú épületek jelentős részében (pl. közhivatalok, egészségügyi intézmények) a folyosók a közlekedés mellett várakozásra is szolgálnak. Ha a folyosók méretezésekor a tervezők ezzel nem számolnak, akkor ez a használat során elviselhetetlen állapotokhoz vezet, amire sok példát ismerünk. Tervezési programban eldöntendő kérdés, hogy valamely folyosó teljes hosszában várakozásra alkalmas szélességű legyen, vagy csak egyes szakaszainak szélessége bővüljön ki ezzel a céllal.

3. ÉPÜLETEN BELÜLI AKADÁLYMENTES KÖZLEKÉDÉSHEZ SZÜKSÉGES NYÍLÁSMÉRETEK ÉS KAPCSOLÓDÓ HELYSZÜKSÉGLETEK

A vonatkozó ábrák az ajtók nyitásához a mozgásukban korlátozottaknak szükséges helyigényt, továbbá az ajtók és falnyílások környezetében a be- és kikanyarodás helyigényét mutatják. Az ajtókon, falnyílásokon illetve térszűkületeken való áthaladás helyszükségleténél kézi hajtású kerekesszékekkel számolunk. A kerekek kézi erővel történő hajtásakor a törzshöz képest kiálló könyökök helyigénye legalább 90 cm.

4. AZ AKADÁLYMENTES WC-MOSDÓ HELYSÉGBEN A WC-BERENDEZÉS KEREKESZÉKBŐL VALÓ MEGKÖZELÍTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

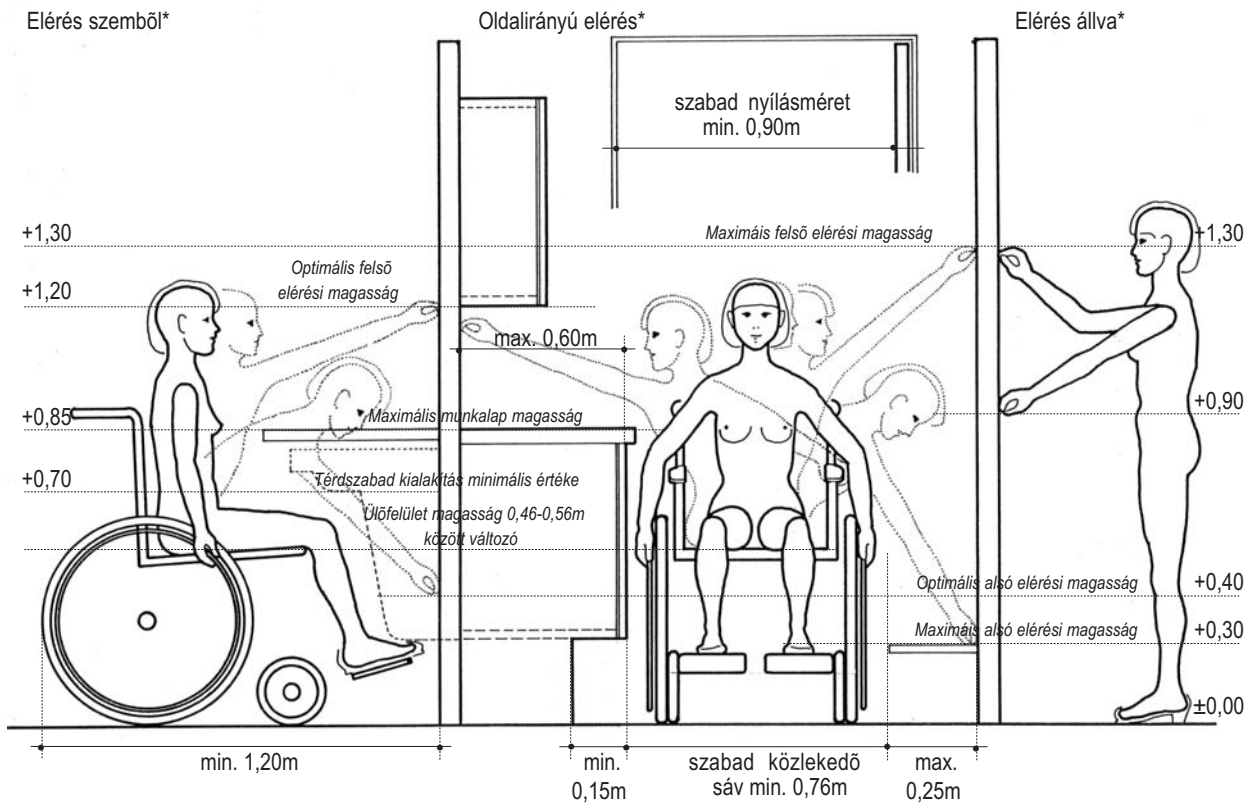

Az akadálymentes WC-mosdó helyiség használhatósága azon múlik, hogy annak berendezéseihez a különböző módon és mértékben beteg vagy fogyatékos emberek teljes köre akadálytalanul hozzáférhessen. A mozgásukban korlátozott személyek ugyanis egymástól eltérő mértékben és módon képesek végtagjaikat használni, azok által a mozgáshoz szükséges erőt kifejteni.

- A baloldali ábra az átlós (vagy diagonális) megközelítést mutatja. Ez esetben a megközelítés felőli kapaszkodó akadályt képez, emiatt kell felhajthatóan kialakítani
- A középső ábrán látható az oldalról történő, vagy párhuzamos megközelítés. Itt ugyancsak fel kell hajtani az akadályt képező kapaszkodót.
- A jobboldali ábra a szemből való megközelítés. Ez esetben mindkét kapaszkodóra szükség van az átüléshez.

Mindhárom esetben a hozzáférés lehetőségének biztosítása a lényeg, vagyis az, hogy a helyiség fix berendezési tárgyai (különösen a mosdó) ne legyenek "útban", ne legyenek túl közel a WC-berendezéshez. Ebből a szempontból az a legegyszerűbb elrendezés, ha a WC-berendezés és a mosdó a helyiség átlós irányban szemben lévő két szegletében kap helyet.

5. FŐBB ELÉRÉSI MAGASSÁGOK

* az alacsony, 1%-hoz tartozó női értékek figyelembevételével. Ezek az értékek meghatározzák a maximális és minimális értékeket.

Forrás: Henry Dreyfuss Associates: „Measure of Man and Woman”, 1993

1. INFORMÁCIÓS RENDSZEREK, INFORMÁCIÓS TÁBLÁK KIALAKÍTÁSA

A megfelelően használható és esztétikus információs rendszerek, információs táblák megfelelő megtervezéséhez grafikus illetve formatervező szakember bevonása valamint az intézmény aktív részvétele szükséges az épület illetve a benne található szolgáltatás működésével kapcsolatban (adatszolgáltatás szükséges).

1.1. INFORMÁCIÓS TÁBLÁK ELHELYEZÉSE

Az információs táblák mérete és a környezetben való elhelyezkedése nagyban befolyásolja az olvashatóságot, illetve a hatékonyságot. Az épített környezetben való elhelyezéskor két fontos kritériumot kell figyelembe venni:

- Alaprajzi elhelyezkedés (a tábla pozíciója);
- Magassági elhelyezkedés.

Az épületben található táblák céljukat tekintve két kategóriába sorolhatóak:

- Irányjelző táblák: a fő közlekedési irányokat, az egyes funkciókhoz vezető útvonalakat jelző táblák;
- Funkciójelző táblák: az adott funkció helyét jelző táblák.

A táblák elhelyezése során azok céljának, információtartalmának függvényében eltérő szempontokat kell figyelembe vennünk. A két táblatípus elhelyezésére vonatkozó szempontokat a továbbiakban ezért külön pontba szedve tárgyaljuk.

IRÁNYJELZŐ TÁBLÁK ELHELYEZÉSE

- Az épület bejáratának közelében, onnan jól látható helyen legyen elhelyezve egy irányjelző tábla vagy recepció, illetve portás pult.
- Hosszú, keskeny közlekedőknél a legtöbb ember a közlekedő középvonalaán, a folyosó hossz tengelye mentén szeret haladni. A közlekedők irányjelző tábláinak elhelyezésekor ezt vegyük figyelembe.
- Az előző alapelv alapján a leghatékonyabb megoldás a folyosó tengelyében a mennyezetre függesztett irányjelző tábla.
- Osztott kétirányú forgalom esetén (pl. metró aluljáró, repülőtér tranzit folyosó) a táblákat aszimmetrikusan, az adott közlekedési sáv tengelyében célszerű elhelyezni.
- Az épületben található közlekedők csomópontjaiban, elágazásaiban mindig helyezzünk el irányjelző táblákat.
- Fontos figyelembe venni azt is, hogy az épületben nem egyirányú a közlekedés, azaz egy elágazási pontba bármely irányból érkező információkat kell adni a különböző irányokban található funkciókról. Az elágazási pontokban háromféle módon helyezhetjük el az irányjelző táblákat:
 - Pont jellegű elhelyezés (minden folyosószakasz végén);
 - Központi elhelyezés (csillag jellegű);
 - Sarkokon elhelyezett táblák.

Mennyezetre függesztett táblák esetén alkalmazható kétoldalas tábla is.

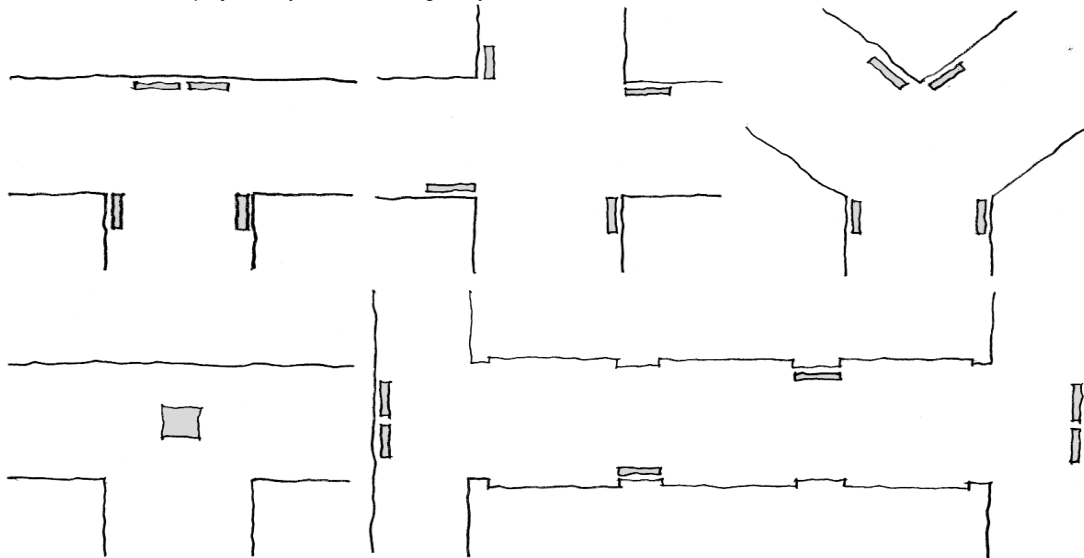
- Lifteknél, lépcsőházaknál az irányjelző táblákon kívül a szintjelző tábláknak is jelentős szerepe van.
- Az irányjelző táblák magassági elhelyezésénél is törekedjünk az egységességre, az épületen belüli szerkezetek magassági méreteinek figyelembevételére (pl. ajtómagasságok, kilincsek, kapcsolók magassága, belmagasságok).

- Szemmagasságban elhelyezett, falra szerelt táblák a padlóvonalától mért 1,20-1,60 m között legyenek felszerelve. Ez az a magassági tartomány, amely legjobban beleesik a különböző testmagasságú és testhelyzetű használók (gyermekek, felnőttek, kerekesszékekben ülő emberek, stb.) látószögébe. Ebben a magassági tartományban elhelyezett funkciójelző táblákhoz a gyengénlátó emberek is elég közel tudnak állni ahhoz, hogy el tudják olvasni a kiírt információt. Tapintható információ ennek a tartománynak az alsó értékén helyezhető el megfelelően (Braille vagy domború - kiemelt feliratok alkalmazásával).
- A megfelelő szabad belmagasság biztosítása érdekében mennyezetre függesztett táblák alsó síkja a padlóvonalától mért 2,20 m alá nem lóghat. Felső síkjuk a belmagasság felső síkja, de maximum 3,00 m legyen.
- Az épületben található funkciókat minden irányjelző táblán szerepeltetni kell addig, amíg az adott funkciót el nem érjük.
- Az irányjelző táblákon csak a legfontosabb információk, funkciók jelenjenek meg (pl. irodaépület esetén az irodák, irodacsoportok funkciói szerepeljenek, de az ott dolgozók neve ne kapjon helyet egy irányjelző táblán).
- Az irányjelző táblán lehetőleg ne helyezünk el 5 sornyi-, illetve 5 darab információnál többet. Ez az az információmennyiség, amely könnyen áttekinthető, jól értelmezhető bármely használó számára.
- Az irányjelző táblákon a betűk magassága az olvasási távolságtól függ, de minimum 45 mm legyen.
- Nagyobb épületkomplexumok (pl. áruház, kórház, egyetem) estében a szöveges információ funkciósémákkal (sematikus alaprajzokkal) is kiegészíthető.

Nagyobb intézmények esetén javasolt az alaprajz alapján az intézményt funkciócsoportokra bontani (pl. nyugati szárny-keleti szárny, A épület-B épület, Fizika Tanszék-Kémia Tanszék). A fő alaprajzi csomópontokban ezekre a funkcióegységekre lehet utalás. Az adott funkciócsoportot elérve lehet további, részletesebb információkat kiírni.

Információs táblák alaprajzi elhelyezési lehetőségei folyosó-kereszteződésekben

FUNKCIÓJELZŐ TÁBLÁK ELHELYEZÉSE

Az épület információs rendszerének hatékonysága, rendszerszintű működése érdekében az alábbi általános irányelveket szükséges figyelembe venni:

- Egy épületen belül a mindig azonos helyen (horizontális és vertikális értelemben egyaránt), rendszerezetten helyezük el a helyiségek / épületrészek funkciójelző tábláit, így azokat egyszerűbb megtalálni.
- A funkciójelző táblák azonos kialakításúak, stílusúak legyenek a könnyebb beazonosíthatóság érdekében.
- A funkciójelző táblán lehetőleg ne helyezünk el 5 sornyi-, illetve 5 darab információnál többet. Ez az az információmennyiség, amely könnyen áttekinthető, jól értelmezhető bármely használó számára.

Az ajtók körül található funkciójelző táblákat az épületben megjelenő szerkezetek magasságait is figyelembe véve, azzal harmonizálva két tartományban (információs sávban) célszerű elrendezni:

Elsődleges elhelyezési tartomány

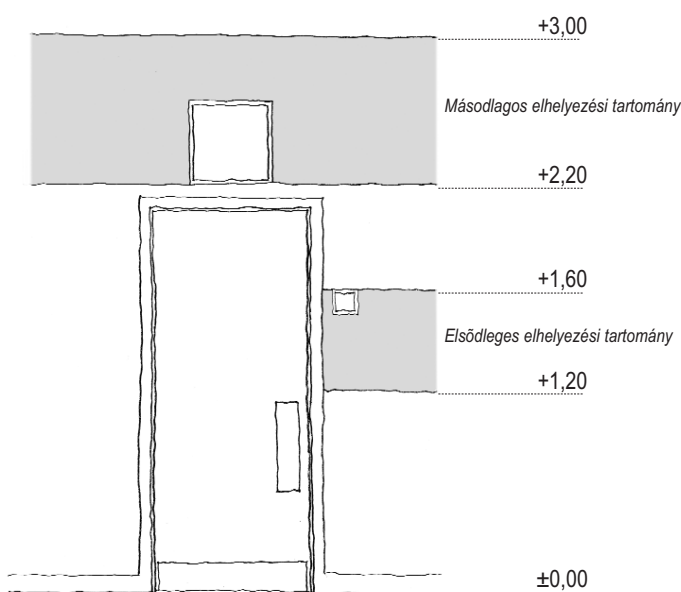
- Az elsődleges információs zónába eső táblák elsősorban a funkciókkal kapcsolatos részletes információk közlésre nyújtanak lehetőséget.
- Az elsődleges funkciójelző táblák lehetőleg az ajtó kilincs felőli oldala melletti falszakaszon legyenek elhelyezve, így azok az ajtó nyitott állapota esetén is észrevehetőek és olvashatóak.
- Az egyes helyiségek ajtóit mellett elhelyezett funkciójelző táblák a padlószinttől mért 1,20-1,60 m között legyenek felszerelve. Ez az a magassági tartomány, amely legjobban beleesik a különböző testmagasságú és testhelyzetű használók (gyermekek, felnőttek, kerekesszékekben ülő emberek, stb.) látószögébe.
- Ebben a magassági tartományban elhelyezett funkciójelző táblákhoz a gyengénlátó emberek elég közel tudnak állni ahhoz, hogy el tudják olvasni a kiírt információt. Tapintható információ ennek a tartománynak az alsó értékén helyezhető el megfelelően (Braille vagy domború - kiemelt feliratok alkalmazásával).
- A betűk méretét az olvasási távolság függvényében szükséges meghatározni.

Másodlagos elhelyezési tartomány

- A funkciójelző táblák esetében a másodlagos elhelyezési sávban található táblákon szereplő információk kiegészítik az ajtók mellett, az elsődleges elhelyezési tartományban található információkat. Szerepük elsősorban figyelemfelkeltés és a funkció messziről történő észrevehetősége. Ebből adódóan ebben az elhelyezési tartományban rövid, tömör információközlésre van mód.
- A másodlagos elhelyezési tartomány célszerűen a padlószinttől mért 2,20 m-től (az ajtók szemöldöke feletti magasság) a belmagasság felső síkjáig, illetve maximum 3,00 m-ig terjedjen.
- Az irányjelző táblákon a betűk magassága az olvasási távolságtól függ, de minimum 45 mm legyen.
- Az ajtó feletti funkciójelző tábla messzebről észrevehető, olvasható. Figyelembe véve azonban azt, hogy a gyengénlátó emberek csak közelről tudják elolvasni az információkat, valamennyi ajtó fölötti táblán kiírt információt javasolt a szemmagasságban, azaz az elsődleges elhelyezési tartományban található táblán is kiírni.

Hosszú egyenes folyosók esetén az ajtó felett elhelyezett másodlagos funkciójelző táblák közül a legfontosabb funkciókat jelző táblákat beforgathatjuk a folyosóra merőlegesen (cégérszerű táblák), így a folyosón található funkciók távolabbról is beazonosíthatóak.

1.2. MEGVILÁGÍTÁS

A táblák elhelyezésénél, kialakításánál a megfelelő világításról is gondoskodni kell.

- A természetes, illetve a szórt fénnel való megvilágítás az ideális. A természetes megvilágításnál azonban figyelembe kell venni, hogy az a nap folyamán változhat.
- A helyi fénnel megvilágított jelzések erősítik, jobban láthatóvá teszik a táblák tartalmát, de problémát jelenthet a táblák tükröződése (világos háttérnél fényes anyagok kerülésével ez kiküszöbölhető).
- A jelzéseken alkalmazott színek, kontrasztok más képet mutatnak természetes és mesterséges megvilágítás, valamint külső és belső tér esetén. A táblák színvilágának megválasztásakor a színkontrasztokat javasolt az adott fényviszonyok mellett ellenőrizni.

1.3. TÁBLÁK TARTALMA

Valamennyi információs táblán tömör, jól érthető feliratok készüljenek.

PARKOLÓKNÁL, PARKOLÓHÁZAKNÁL BIZTOSÍTANDÓ INFORMÁCIÓK

- A parkolók vagy parkolóházak gépjárművel történő megközelíthetőségének lehetősége.
- Látogatók, azon belül mozgássérültek számára fenntartott-, valamint a foglalt parkolóhelyek legyenek egyértelműen jelölve. Az akadálymentes parkoló jelölése az akadálymentesség nemzetközi szimbólumával (ISA logó) történjen.
- Többszintes parkolóházak esetén az adott parkoló szint több ponton legyen kiírva. A táblák úgy legyenek elhelyezve, hogy minden parkolóhelyről könnyen észrevehetőek és jól olvashatóak legyenek.
- Nagyobb parkolók, parkolóházak esetén jól elkülöníthető blokkok, esetleg számozott parkolóhelyek kialakítása javasolt a könnyebb megtalálhatóság, beazonosíthatóság érdekében.
- A parkolókból vagy parkolóházakból az épület bejáratához vezető gyalogos kijárat, útvonal, többszintes parkolóházak esetén lépcsőház és lift jelölése szükséges.

A mozgássérült, a látogatói és a foglalt parkolóhelyek mellett egyre elterjedtebb - főleg nagy forgalmú áruházak parkolóiban, parkolóházaiban - a családi parkolóhelyek kijelölése is.

ÉPÜLET BEJÁRATOKNÁL BIZTOSÍTANDÓ INFORMÁCIÓK

- Az épület bejáratát megfelelő formai kialakítás, illetve építészeti eszközökkel történő kiemelés hiányában jelölni szükséges. Meglévő épület esetén, ha nem mindegyik bejárat biztosítja a teljes körű akadálymentes használatot, akkor az akadálymentes bejáratához vezető útvonalat minden más bejáratnál ajánlott kitáblázni.
- Az épület bejáratánál legyen kiírva az épület neve. Több tagintézményből, illetve épületből álló intézmény esetén a fő intézmény nevét és az adott tagintézmény nevét, illetve az adott épület számát is javasolt megadni. (elsődleges elhelyezési tartomány)
- A bejáratnál - amennyiben a funkció megkívánja - legyenek kiírva a járulékos-, elsősorban az üzemeltetéssel és fenntartással kapcsolatos információk: pl. nyitvatartási, ügyfélfogadási idők, tűz esetén értesítendő személy, stb. (másodlagos elhelyezési tartomány)

ELŐTEREKBE, ELŐCSARNOKOKBAN BIZTOSÍTANDÓ INFORMÁCIÓK

- Az előterekben, előcsarnokokban a bejáratától jól látható, könnyen észrevehető helyen szerepeljenek az írott információk. A vak embereknek nyújtott információszerzési lehetőség számukra egyértelműen megtalálható helyen legyen (vezetősáv vezessen hozzá)
- Az előterekben elhelyezett áttekintő információs tábla tartalmazza a legfontosabb funkciók irányait. Több szintes épületek esetén a lépcsőház és a lift iránya is legyen jelezve, amennyiben ezek nem láthatók egyértelműen az előtérben, előcsarnokban álló személy számára. Az áttekintő táblák készülhetnek vak emberek számára is kikapogatható módon, illetve Braille felirattal is.
- Az áttekintő információs táblán javasolt az épületről sematikus alaprajzot is bemutatni, különösen nagyobb, több szintes épületek esetén. A sematikus alaprajz készülhet kikapogatható változatban is.

- Amennyiben az előcsarnokban recepció- vagy portáspult is található, akkor azok a bejáratától jól látható, valamint a vak emberek számára is egyértelműen megtalálható helyen legyen kialakítva, célszerűen vezetősáv vezessen hozzá.

ÉPÜLETEN BELÜLI KÖZLEKEDŐZÓNÁKBAN BIZTOSÍTANDÓ INFORMÁCIÓK

- Folyosók elágazási pontjainál legyenek a főbb funkciók irányát jelző táblák. Hosszú folyosószakaszok esetén esetleg közbenső megerősítő funkciót betöltő irányjelző tábla is elhelyezhető.
- Az épületen belüli egységet (pl. kórházi osztályt, egyetemi tanszéket) lezáró folyosói ajtóknál az adott egység nevének kiírása szükséges.
- Több szintes épületeknél az adott szint számára vonatkozóan mindenki számára érzékelhető módon legyen információ a lépcsőházaknál és a lifteknél (pl. alkalmazhatunk színkódolást is az egyes szintek megkülönböztetésére).
- Több lépcsőház, illetve lift esetén az egyes lépcsőházak, liftek egymástól jól megkülönböztethető módon (pl. sorszámval, betűkkel, esetleg plusz még színkódolással) legyenek jelezve.
- A menekülési útvonalak és a vészkijáratok mindenki számára jól látható helyen, egyértelműen legyenek jelezve. Vak emberek számára menekülés szükségessége esetén hangos információ biztosítása javasolt.

ÉPÜLETEN BELÜLI FUNKCIÓKNÁL BIZTOSÍTANDÓ INFORMÁCIÓK

- A vizesblokkoknál a funkció kiírásán kívül legyen feltüntetve a használók neve, illetve legyen jelölve az akadálymentes használatot biztosító illemhely. A WC-mosdó helyiségeket javasolt a nemzetközileg használt piktogramokkal is jelezni.
- Az étkezésre szolgáló funkcióknál (étterem, menza, büfé, stb.) legyen kiírva a nyitvatartási idő, a menü és az árak. Az asztaloknál legyenek jelezve a dohányzó-nemdohányzó, valamint a foglalt helyek. Szükség esetén egyéb egyedi információk is jelezhetők (pl. asztalfoglalásra vonatkozó információk).
- Az ügyfélszolgálati irodáknál, pultoknál legyen kiírva az iroda, a pult száma és megnevezése, az irodában, a pultnál dolgozó személy(ek) neve, az ügyfélszolgálati idő, valamint - amennyiben szükséges - az irodában, a pultnál igénybe vehető szolgáltatások.
- Egyéb funkcióknál legyen megadva a helyiség száma, a helyiség megnevezése, illetve szükség esetén a helyiségben dolgozó személy(ek) neve.
- A veszélyt jelentő funkciók (pl. röntgen), illetve az idegenektől eltiltott funkciók (pl. bizonyos raktárak) legyenek egyértelműen jelezve.

1.4. TIPOGRÁFIA

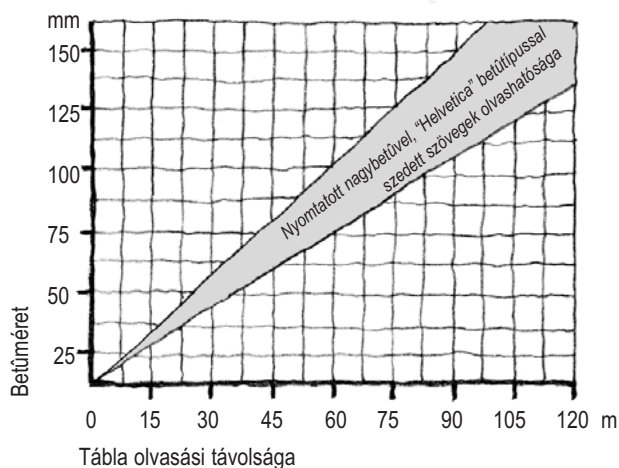
A szöveges feliratoknak gyorsan, könnyen értelmezhetőnek kell lennie, ahhoz hogy megfelelően betöltsék a funkciójukat. A táblák szöveges feliratának alapkövetelménye a jó olvashatóság, amelyeket a betű típusa, mérete és színe határoz meg leginkább.

- A szöveges feliratok legyenek rövidek, tömörek, lényegre törők.
- A szöveges feliratok mindenki számára egyértelmű jelentéssel bírjanak.
- A szöveges feliratoknál kerüljük az idegen szavak és a mozaikszavak használatát (pl. ne jelenjen meg csak angolul a "toilet", a "push" vagy a "danger" felirat).
- Szükség esetén a szöveges feliratok legyenek dombornyomottak, kitapinthatóak, jelenjenek meg Braille felirattal is, illetve alkalmazzunk hangos információközlési módot is. A nagybetűs dombornyomott feliratok könnyebben kitapinthatóak és értelmezhetőek, mint a kisbetűs változatok.
- Információs táblákon leginkább az úgynevezett talpnélküli (sans-serif), groteszk betűtípusokkal kiírt információk olvashatók jól. Információs táblák feliratai számára megfelelő betűtípusok pl. Helvetica, Frutiger, Gill, Arial.
- A nagybetűket (verzál) és a kisbetűket (kurrens) a kiírt információ hosszának függvényében javasolt alkalmazni. A nagybetűs szöveg jobban látható, olvasható, de túl hosszú sorok esetén már nehezebben átlátható, értelmezhető.
- A betűk méretét az olvasási távolság függvényében szükséges meghatározni.

- A feliratok a háttérhez képest kontrasztosan jelenjenek meg. A feliratok háttereként homogén felületet alkalmazzunk.
- A feliratok határozott kontúrral készüljenek, kerüljük az árnyékolt megjelenítést.
- A feliratok legyenek jól megvilágítva.

A látássérült emberek egy jelentős része nem ismeri a Braille írást, mert későbbi életkorban vált látássérültté, és nem tudta elsajátítani a Braille ábécét. Újabban az érdekvédelmi szervezetek is amellet foglalnak állást, hogy a feliratok, jelzések tapinthatóak is legyenek és jól láthatóak is, de a tapinthatóságnak csak az egyik formájaként nevezik meg a Braille feliratokat. A másik megoldás a domború betű és szám.

Helvetica Ultra Light

Helvetica Narrow

Helvetica Light

Helvetica

Gill Sans MT

Arial

1.5. PIKTOGRAMOK

A szöveges feliratokat javasolt piktogramokkal is kiegészíteni. A piktogramok a gyengénlátó, a nagyothalló, a siket, az értelmi fogyatékos és az autista személyeken kívül a külföldi látogatóknak is nagy segítséget jelentenek. Továbbá valamennyi használó gyorsabban juthat információhoz a nemzetközileg elfogadott szimbólumrendszer használata esetén.

- A piktogramok egyértelmű, valamint egy információt közvetítő jelentéssel bírnak. A piktogramok ne legyenek túl szimbolikusak, de túl sematikusak sem. (Meggjegyzendő azonban hogy az egyértelmű piktogramok jelentését is tanulás útján sajátítjuk el.)
- Különböző formai megjelenésekhez adott jelentéstartalmak társulhatnak, pl. kör - rendezés; háromszög - figyelmeztetés; négyszög - azonosítás. Különböző színekhez pedig adott jelentéstartalmak társulhatnak, pl. kör formánál fehér alapon fekete piktogram, kerületén és 45 °-os harántsávban vörös - tiltás; háromszög formánál sárga alapon fekete piktogram - lehetséges veszély; négyszög formánál zöld alapon fehér piktogram - elsősegély vagy menekülés.
- Iránymutató jelek, nyilak alkalmazása esetén azok mindig egyértelmű iránymutatást nyújtsanak.
- A piktogramok mellett mindig szerepeljen szöveges információ is, ami a használó számára megerősíti a piktogram jelentését. Szükség esetén használjunk dombornyomott, kitapintható piktogramokat, illetve hangos információközlési módot is.
- A piktogramok legyenek jól láthatóak, méretük az olvasási távolság függvényében kerüljön meghatározásra.
- A piktogramok a háttérhez képest kontrasztosan jelenjenek meg. A piktogramok háttereként homogén felületet alkalmazzunk. Kerüljük a túl színes piktogramokat.
- A piktogramok határozott kontúrral készüljenek, kerüljük az árnyékolt megjelenítést.
- A piktogramok legyenek jól megvilágítva.

A piktogramok használata külföldiek számára is hasznos, de vegyük figyelembe a kulturális különbségeket. Pl. a legtöbb nemzet számára a szoknya a nőkre utal, de skótoknál, araboknál és bizonyos afrikai népeknél ez nem teljesen egyértelmű.

1.6. SZÍNEK

A táblák kialakításánál nagy szerepe van a színek, színkontrasztok használatának.

- A tábla háttérének és a feliratának színe között határozott különbség, kontraszt legyen. Javasolt sötét háttéren a világos felirat használata, mert az hangsúlyosabb (a betűk "testesebbek"), mint világos háttéren a sötét felirat.
- Javasolt a tábla háttérszíne és a tábla környezetének (falburkolatnak) a színe között is a megfelelő kontraszt biztosítása.
- A tábla könnyű megtalálhatósága érdekében a tábla környezete lehetőleg ne legyen túl mintás, túl harsány, túl sok ingert hordozó felület. A színezett felületek kialakításánál azonban figyelembe lehet venni, hogy a színezett felület nagysága befolyásolja a színérzet intenzitását.
- Az egyes elemek (szintek, funkciók, lépcsőházak, liftek, stb.) megkülönböztetésére alkalmazhatunk különböző színeket. A színkódolásnál azonban figyelembe kell venni az alábbiakat:
 - A mindenki számára könnyű megkülönböztethetőség, megjegyezhetőség érdekében kb. 6-8 szín alkalmazható.
 - Az egyes színek jelentését a használónak meg kell tanulnia.
 - Az egyes színek bizonytalanok lehetnek a megvilágítás tükrében (másként néznek ki természetes és mesterséges megvilágításnál).
 - Mindenki másképp látja a színeket.
 - Az idő során az egyes színek veszhetnek élénkségükből, tompulhatnak.

2. VEZETŐSÁVOK

A vezetősáv feladata:

- tapintható információ, a biztonságos útvonalról
- jól látható jelzés, a gyengénlátók számára, a biztonságos útvonalról

Padlóburkolatba épített, vagy utólag elhelyezett, vezetősávra, elsősorban azokban a terekben van szükség, ahol a látássérült emberek *rendszeres* mozgására kell számítani. A vezetősáv segítséget nyújt abban, hogy egy már bejárt, értelmezett útvonalon a látássérült ember *önállóan* tudjon közlekedni.

A vezetősáv kialakításánál előnyösebb helyzetben van az új épületet, illetve burkolatot tervező személy. Az új kialakításakor az eltérő anyagok felhasználása könnyebb, és nem igényel felületre helyezést.

Az épület, vagy tér értelmezését, a vezetősávok mellett, a főbejárat közelében elhelyezett tapintható térkép, az egyes funkcionális egységek pontos helyének meghatározását, hangos térkép, illetve az ajtók mellett elhelyezett tapintható, könnyen olvasható feliratok, segíthetik.

Azt, hogy egy adott területen, vagy épületben, e lehetőségek közül, melyeket választjuk, illetve, hogy ezek miként egészítik ki egymást, a helyszín adottságai és funkciója, illetve a felhasználók igényei alakíthatják. A döntésben lehetőleg kérjük szakember segítségét.

Magyarországon, a középületek burkolati vezetősávjainak kialakítására nincs egységes szabályozás.

A megfelelő megoldást, az elvárások ismeretében, a helyszín belsőépítészeti koncepciójának szerves részeként kell kialakítanunk.

Bármely típusú középület esetén, az alaprajzi rendszert értelmező padlóburkolati rendszer, vagy a tapintható burkolati jelek elhelyezése, a látássérültek számára segítséget jelentenek. Ezek sehol nem feleslegesek. Mégis rögzítenünk kell, hogy mely helyzetekben elengedhetetlen, hol ajánlott, s hol elhagyható, a vezetősáv kialakítása.

Fontos arra figyelni, hogy a vezetősáv akadálytalan közlekedési útvonalat jelöljön ki. Ajtó nem nyílhat rá. Oszlop nem kerülhet bele.

A vezetősáv anyagának megszakítása, felcserélése egy másik anyaggal változásra hívja fel a figyelmet. Egy objektumon belül a következetesen alkalmazott jelzésrendszer a változás jellegét is jelzi, pl. lépcső, lift, mosdó, elágazás, stb. következik.

A vezetősávot a faltól távol, keskenyebb folyosókon közepén célszerű kialakítani. A folyosó funkciója és egyéb méretei, az akadályok, a közlekedő emberek fő útvonalai, stb. mind befolyásolhatják az elhelyezést. Adott helyszínen egyetlen vékony csíkkal is lehet vezetősávot kialakítani, pl. olyan épületben ahol sok, önálló közlekedésre szakszerűen felkészített látássérült ember mozog.

A padlóra helyezett információkat a vezetősávon kívül más eszközökkel is lehet szolgálni. Pl. bejáratok előtt "lépj rám" jellegű szőnyeggel, ugyanezt kiterjeszteni a lift "bejáratra", stb.

A közlekedéssel kapcsolatos épületekben, (pályaudvarok, repülőterek) és a nagyobb középületekben a nemzetközileg ismert, s több fejlett országban már következetesen használt, jelzésrendszer elveinek alkalmazása javasolt.

2.1. VEZETŐSÁV TÍPUSOK

A követendő útvonalat párhuzamosan futó, a burkolatból kiemelkedő sávok, a figyelmeztetést pontszerű kiemelkedések jelölik. Több esetben az elemek színe is meg van határozva. Ez a szín a legtöbb esetben a kadmiumsárga (Safety Yellow) mely mérések szerint, a legjobban vonzza a tekintet, így a látássérültek számára is a legjobban érzékelhető.

Az ISO (International Organization for Standardization) 1999-ben kidolgozott tervezete, bár nem kötelező, a jól érzékelhető jelzések kialakításának elvéről megbízható információt, nyújthat:

- A figyelmeztető felület csonka félgömbökből áll, melyek magassága $5 \pm 0,5$ mm, felső átmérője 12-25 mm, az egyes pontok közti távolság 50-65 mm.
- A vezetősáv a haladási irányval megegyezően lerakott hosszúka, a burkolatból kiemelkedő, legömbölyített szélű pálcákból áll, melyek magassága $5 \pm 0,5$ mm, felső síkján a szélesség ~ 30 mm. A pálcák tengelytávolsága ~ 75 mm.

Az elhelyezés módja:

- A pálcák a közlekedés irányával párhuzamosan fussanak
- A veszély, irányváltás előtt, figyelmeztető, pontszerű jelzésre kell váltani.
- A veszélyt jelentő terület teljes szélessége előtt jelezni kell.
- A vezetősáv a jelzendő terület előtt 40 cm-el álljon meg.
- A vezetősáv szélessége 40 cm, ideális esetben 60 cm.
- A vezetősáv legalább 3 mm-t emelkedjen ki a környező burkolat síkjából.
- A vezetősáv felületének kiemelkedése legyen egyenletes, legyen csúszásmentes.
- A tapintható burkolati jelek és a környező burkolatok javasolt fényűrségbeli eltérése legalább 30% legyen.

A rendszer kontrasztosan eltérő színű burkolatba marva negatív módon is előállítható, ám ez esetben, az cipőtalppal nehezebben érzékelhető.

A fent ismertetett rendszer kiváltható a burkolat felületi érdességének markáns váltásával, és a sáv kontrasztos színezésével is oly módon, hogy a 30-60 cm széles tapintható sáv, a közlekedés irányában folyamatos, irányváltáskor, figyelem felkeltésekor, illetve veszélyt jelezve, azonban megszakad. Ilyen rendszer tervezésekor ügyelni kell, a lépcsők, rámpák előtti közlekedőfelület teljes szélességben való jelölésére.

Attól függően, hogy a látássérült emberek az épületet rendszeresen, vagy alkalmasszerűen használják, ajánlott a jelölt pontok mennyiségének meghatározása.

Egy sűrűn látogatott épület, például egy iskola, minden nyilvános pontján, a látássérült személy önálló mozgása kívánatos, így azt minden rendelkezésünkre álló eszközzel segítenünk kell. A ritkábban látogatott középületek esetén a könnyen értelmezhető, felismerhető, vezetősáv legalább a személyi segítség nélkül elérendő legfontosabb pontokra, így a főbejáratához, az információs táblához, az információs pulthoz vezessen el. Az épület további pontjain a burkolat felületváltásait ajánlott úgy meghatározni, hogy azok a látássérültek számára vezető elemként is működhessenek. Így akár a parkettázott, hideg burkolattal burkolt, vagy szőnyeggel fedett területek váltásának érzékelése is elegendő lehet.

3. TÉRKÉPEK

A térképek egyszerű útvonal, vagy foltszerű ábrázolásban a legkedvezőbbek.

3.1. DOMBORÚ-TAPINTHATÓ TÉRKÉPEK

Összességében leszögezhető, hogy a domború-tapintható térképek a többség számára kevésbé hasznosíthatók. Készítésükkor a részletek mellőzésével, az átfogó és jelentős/jellemző információt kell ábrázolni rajtuk. Minél bonyolultabb a helyszín, annál kevésbé valószínű, hogy a tapintható térkép kellően informatív. A térkép elhelyezkedéséről csak vezetősáv tudja informálni a látássérült személyt. Egyébként segítséget igényel a térkép megtalálásához. A tapintható térképek drágák és a változtatásokat nehéz követni velük.

Tudni kell a tapintható térképekről és makettekről, hogy azok elsősorban összbenyomás kialakítására alkalmasak, pl. város, városrész, kórház területen épületek, stb. elhelyezkedésére, irányára, szerkezetére utalnak.

A térképek elhelyezése és mérete, a rajtuk alkalmazott szimbólumok egyértelműsége, stb. alapvetően meghatározzák a térkép célszerűségét és funkciójának a megvalósulását.

Mivel felhasználásuk korlátozott lehetőséget biztosít a tájékozódásra és áruk borsos, valamint kevésbé rugalmasan követi az információ változását, ezért a tapintható térképek alkalmazását csak nagyon indokolt esetben javasoljuk.

3.2. HANGOSTÉRKÉPEK

A hangostérképek digitálisan rögzítve könnyen aktualizálhatók! A hangostérképeket sokkal többen, de azt sem mindenki tudja hasznosítani. Az épületek hangostérképét mindenképpen elérhetővé kell tenni az épület gazdájának honlapjáról letölthető formában. Ezzel elkerülhető, hogy a térképet csak személyes segítséggel lehessen igénybe venni (ennek hiányban a látássérült ember meg kell találjon valakit, aki valamilyen formátumban és lejátszóval a kezébe adja a hangostérképet)!

1. SZOLGÁLTATÁSSZERVEZÉS

1.2. ÜGYFÉLTÉRBE ELHELYEZETT SZÁMÍTÓGÉPEK

Amennyiben az adott intézményben az ügyfelek számára is elérhető valamilyen számítógépes szolgáltatás, akkor természetesen lehetővé kell tenni annak használatát a fogyatékos személyek, ügyfelek számára is. Elérhetővé kell tenni kerekesszékes, a sietek és nagyot-hallók számára el kell készíteni a fontosabb információkról a jelnyelvi változatot, valamint telepíteni kell rá a látássérült emberek számára használható képernyőnagyító és képernyő-olvasó programot. Az intézmény honlapjának akadálymentesítésével párhuzamosan ügyelni kell az ügyféltérben levő számítógépen elérhető egyéb szolgáltatások elérhetővé tételére is. Például, ha a számítógépen valamilyen formanyomtatvány kitöltését lehet elvégezni, akkor nem elég a képernyőolvasó program telepítése: szükséges lehet a kitöltést segítő szoftver átalakítása is. Néhány további szempont:

- lehetőleg 19"-os LCD monitort kell alkalmazni,
- aktív hangfal szükséges, fejhallgató kimenettel,
- zsinóros, kényelmes fejhallgató,
- hagyományos, esetleg nagygombos billentyűzet, kontrasztos billentyű-feliratozással, pl. fekete alapon fehér vagy sárga, esetleg zöld színű jelekkel,
- egér, esetleg érintő képernyő,
- az esetleges űrlapkitöltő programot egér nélkül is lehessen kezelni,
- Windows (Win 95/98/ME/NT/2000/XP/Vista) operációs rendszer esetén bekapcsolható állapotú "Kisegítő lehetőségek" ("Accessibility") program készlet.

1.3. ÜGYFÉLHÍVÓ RENDSZER

Amennyiben az intézmény ügyfélfelhívó rendszert működtet, annak önálló használatát biztosítani kell a fogyatékos személyek számára is. Az ügyfélszámot kiadó eszköz legyen elérhető kerekesszékes, illetve a látássérült emberek számára is. Elsősorban a látássérült emberek számára okoz problémát továbbá, ha a soron következő ügyfél számát csak kiírják. A jó megoldás: a soron következő szám felolvasása, a kiírással egyidejűleg.

A megértési nehézséggel élő személyek számára az eszköz használata ikonokkal segített legyen, vagy egy folyamatábrára, illetve a megadott gombok funkciójának kijelzésével. Esetleg a sikeres használat érdekében jelezzék, hogy hol érhető el az a segítő személy, akihez segítségért lehet fordulni a problémával.

1.4. VESZÉLYFORRÁSOK JELZÉSE

A vészjelző berendezéseket el kell látni fényforrással, illetve fényjelzővel. A veszélyt a nemzetközileg elfogadott piros, vagy borostyánsárga (narancssárga) villogó fény jelezze. A fényjelzőket szemmagasságban, vagy a fölé kell elhelyezni minden forgalmas helyiségben. Fontos a mellékhelyiségek ellátása is ilyen fényjelző berendezéssel. Általában kétféle veszélyforrás létezik: statikus, helyi (a helyből, helyzetből adódó) és időszakos, véletlenszerű. Az első változat állandó, figyelmeztető jelzést, megelőzést igényel, a második változatnál mindenki által észlelhető és megérthető riasztásra és mentési, menekítési, menekülési utasításra van szükség.

A létesítendő figyelmeztető-megelőző és a vészhelyzet-jelző, riasztó utasító rendszereket szakszerűen kell kialakítani és beszerelni, ideértve a létesítmények "zárt" tereiből kifelé szülő segélyhívó rendszereket is. A "zárt" helyiségekben, például szobában, liften, fürdőszobában, különálló, vagy nyilvános WC-ben, öltözőben, könyvtárban stb. olyan kombinált segélyhívó, vészjelző rendszert javasolt létesíteni, amely például bombariadó vagy tűz esetén egyidejű hangjelzést, hangos-szöveges és olvasható szöveges, ill. jelképi (piktogramos) riasztást, valamint egyértelmű útmutatást ad a követendő magatartásról is.

A menekülési útvonalat és a fogyatékos személy által igénybe vehető segédeszközt, (biztonsági lift, lejtő, menekítő szék, stb.) ill. a külső segítség helyét, igénybevételének módját tájékoztató táblákon és jelképekkel is ki kell jelölni!

A segélykérés, a riasztás és a menekülési utasítás mindenki számára észlelhető és érthető legyen!

1.5. SZOLGÁLTATÁSSZERVEZÉS LÁTÁSSÉRÜLTEK SZEMPONTJÁBÓL

INFORMÁCIÓS PULTOK

Az információs pultok jól láthatóan, lehetőleg a bejárattal szemben legyenek kialakítva. Nem szerencsés "üvegkalitkába" helyezni az információt nyújtó személyt. A pult mögött ülő személyek kerekesszékekben ülő emberek számára is láthatóak legyenek (alacsony pult vagy pultszakasz). A szolgáltatásban a humán segítségnyújtás pl. biztonsági őrök segítségével legyen elérhető, kaphasson a rászoruló személyes kísérőt tapintható térkép helyett.

EGYÉNI FOGADÓTÉR

Sokszor a személyre szabott egyéni fogadótér teszi csak lehetővé a megfelelő szolgáltatást. A látássérült személyek szempontjából az ügyfélfívó rendszerekkel kapcsolatos nehézségek (ld. alább) kiküszöbölése csak a személyes fogadótér létesítésével lehetséges. A személyes fogadótér ne legyen átlátszó kívülről, de belülről a tágasságérzés biztosítása miatt (más felhasználókra is gondolni kell nem csak a látássérült személyre, akiknek a szempontjából ez lényeges lehet) célszerű a kitekintés lehetőségét biztosítani. Ez a megoldás azért is fontos, mert így nem olvashatja más várakozó például a siket ügyfelek jelbeszédét.

ÜGYFÉLFÍVÓ RENDSZEREK

A csak vizuális jelzést adó hívórendszerek nem alkalmasak a vak emberek hívására, de akusztikus rendszerrel kiegészítve már alkalmasak a hívásra. Az ügyintéző megtalálását azonban egy adott ügyféltérben önmagában a hívószám meghallása nem segíti. A szólított ügyfélnek azt is tudnia kéne, hogy az adott ablak, ügyintéző hol foglal helyet a térben, és hogyan lehet oda eljutni.

Az érintő képernyők nem alkalmasak a vak emberek sorszámkérésére. Ezeket a megoldásokat a vak emberek CSAK humán segítséggel tudják áthidalni.

A hívórendszerben a tájékoztatást az tudja személyi segítség nélkül biztosítani, ha az adott ügyintéző pultjánál is hallatszik a hívószám, nem csak egy központi kijelzőhöz csatlakoztatva van a számbemondás. Persze bonyolult belsőépítészeti megoldásoknál, ha nincs követhető útvonal, nem valószínű, hogy ez a megoldás beválik!

BELÉPTETŐ RENDSZEREK

A beléptető rendszereknél, pl. kaputelefon szintén nem megfelelő megoldás az érintőgombos sík felületű eszköz. Az ilyen kaputelefonok csak sablonnal használhatók, abban az esetben, saját lakóhely esetén a szolgáltatónak ezt biztosítani kell! A sokféle panelhez azonban nem hordhat magánál egy vak ember sablontárat, hogy a megfelelőt ráilleszthesse az ismerősei kaputelefonjára, ezért célszerű általánosan más típusok alkalmazása.

A jelzőrendszer elhelyezése kritikus szempont. Legjobb megoldás, ha a kaputelefon, csengő az ajtó keretén, vagy attól karnyújtásnyinál (max. 0,5 méter) nem messzebb helyezkedik el. Nagyon célszerű a kilincs felőli oldalon kialakítani.

Fontos, hogy a jelzőrendszer felülete ne tükrözze a fényt, ne okozzon káprázást, ezt árnyékolóval és matt felület alkalmazásával lehet elérni.

Az érintőképernyős hívórendszer, kaputelefon, bármi egy felhajtható/ráhajtható (plexi, műanyag, stb.), maszk/sablon alkalmazásával használhatóvá tehető látássérült személyek számára is. A sablon pontírású és domború, de nagyon javasolt a beszélő megoldás is, ami lehet külső hangszórós, ha nincs biztonsági ok az ügyintézésnél, de szerencsésebb a fejhallgató megoldás. A sablon arra szolgál, hogy csak az opciókat és csak azokon a felületeket teszi szabaddá az érintésnek a "sablon", ahol a választ meg kell tenni. A legtöbb esetben a sablon használata nehézkes, így javasolt az érintőpaneles eszközök kerülése.

ATM-EK (BANKFIÓK SZOLGÁLTATÓ RENDSZEREK)

Az ATM-ekkel kapcsolatban elvárható, hogy a panel és a monitor ne tükröződjön, ne okozzon káprázást. Külső hangszóró nélkül legyen lehetőség fejhallgató használatára. Általánosan javasolt beszédszintetizátorral kiegészített (kötetlen szókincsú) felolvasó szoftverrel működő ATM automata alkalmazása. Az ilyen automaták feltöltöttségét sűrűbben kell ellenőrizni.

KÉZINAGYÍTÓ VAGY OLVASÓTÉVÉ

A tájékoztató kiadványok, szerződések, formanyomtatványok elolvasása, illetve kitöltése és aláírása gyakori problémát jelent a gyengénlátó emberek számára. Ebben segít a digitális kézinagyító készülék, illetve az olvasótévé, amelyek a síknyomtatású dokumentumokat az egyéni igényeknek megfelelően (beállítható mértékben) felnagyítják, így könnyebben olvashatóvá teszik, illetve segítik a kitöltést, az adminisztrációt.

1.6. SZOLGÁLTATÁSSZERVEZÉS HALLÁSSÉRÜLTEK SZEMPONTJÁBÓL

KOMMUNIKÁCIÓ

- Ügyfélfogadó helyiség kialakításánál a hallássérültek részéről a legfontosabb az induktív hurkos rendszer telepítése. Ha nem lehetséges induktív hurkos rendszert telepíteni, akkor a mobil FM technológia szükséges.
- Több dugaljat érdemes beépíteni a falba, hogy az ügyfél által hozott indukciós hurkot vagy az FM rendszert csatlakoztatni tudja feltöltés céljából.
- Az ügyféltérben ki kell írni a helyi jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőségét.

ÜGYFÉLTÉRBEN ELHELYEZETT SZÁMÍTÓGÉP, WEBKAMERA

- A számítógéphez internet csatlakozást szükséges kiépíteni, ehhez webkamerát kell csatlakoztatni.
- Az intézményben ellátott siket és nagyothalló személy közvetlen kapcsolatot tud létesíteni zárt, belső hálózaton és/vagy az interneten keresztül a jelnyelvi tolmácsszolgálattal, vagy másik, hasonló fogyatékossgú lakótársal. Az intézményben dolgozók is kapcsolatot tudnak létesíteni a jelnyelvi tolmácsszolgálattal, továbbá biztonsági megfigyelés alatt tarthatják a belső átjárókat, kapukat, közösségi tereket. A kamerával megfigyelt belső tereket használó személyeket a megfigyelés tényéről előzetesen tájékoztatni kell! Célszerű, ha a webkamera képe a kamera közelében - pl. alatta - rongálástól védetten elhelyezett monitoron, a megfigyelt helyiségben is folyamatosan látható.
- A hallássérült személyek (ügyfelek) számára az ügyfélszolgálaton, nővérpulton, orvosi szobában telepített webkamera a megértési nehézséggel élő ügyfeleknek is segítséget nyújt. A kamerával felvett kép a monitoron látható, (esetleg rögzíthető és ismételhető,) így a beszélgető partner, az ügyintéző, az orvos, vagy a nővér szájmozgása, arcjátéka, hanglejtése és gesztusai ("mutogatása") együttesen segíti a megértést.

MEGVILÁGÍTÁS

A megfelelő világitásra is ügyelni kell, azaz ne legyen senki sem árnyékban, mert a szájrólolvasás és/vagy a jelelő személy nem látható tisztán. A fényforrásokat úgy kell elhelyezni, hogy a párbeszédben résztvevőket úgy világítsa meg, hogy egyik sem legyen árnyékban, és a háta mögött ne legyen fényforrás (ablak elé ne ültessünk senkit).

FÉNYJELZŐ BERENDEZÉSEK

Siketek és nagyothallók számára (a vészjelző berendezéseken kívül) a jelzőhangokat is fényjelzéssé kell átalakítani. A készülék erős villanással hívja fel az érintettek figyelmét, valamilyen hangjelzéssel jelzett eseményre. Ide tartoznak:

- kapucsengő, vagy kaputelefon az épületbe történő bejutáshoz,
- ébresztőóra, villogó fényjelzéssel az otthonban lakó személy számára,
- ajtócsengő jelző, kopogásjelző, telefoncsengés-jelző, személyhívó, babasírás-jelző és füst-jelző,
- bentlakó idős emberek esetén az étkezésre hívó jelzést is lehet fényjelekkel kiegészíteni.

A jelzőberendezések fénye a funkciónak megfelelő színű legyen, valamint piktogrammal ellátottak.

INDUKTÍV HURKOS RENDSZEREK

A nagyothalló emberek számára az elsődleges segédeszközt a hallókészülék jelenti, ez biztosítja a beszéd meghallásához a legmegfelelőbb erősítést. A hallókészülék hallhatóvá teszi viselője számára a hangokat, azonban nem minden esetben tudja biztosítani a pontos beszédértést. Ahol a hang forrása és a hallgató között nagy a távolság, vagy állandó környezeti zajok zavarják a beszédértést, ott szükség van valamely technikai eszközzel a beszélő hangját közvetlenül a hallókészülékbe juttatni.

A középületek és szolgáltatások akadálymentesítésének megtervezésekor gondolni kell a hallássérültekre, hiszen ügyeik intézésénél, konferenciákon, az oktatás során, kulturális rendezvényeken stb. nem kerülhetnek hátrányos helyzetbe a társadalom többi tagjával szemben, fontos, hogy egyenlő eséllyel vehessenek részt az élet minden területén.

A szakemberek kommunikációs akadálymentesítésnek nevezik azokat a technikai megoldásokat, amelyekkel a közintézményekben megoldható, megkönnyíthető a hallássérültek élete.

A kommunikációs akadálymentesítés megvalósítása során még a tervezési szakaszban meg kell tervezetni az épület és/vagy szolgáltatás komplex induktív hurkos erősítővel történő kiépítését, hogy elejét vegyük az későbbi kellemetlenségeknek. Pl.: színházban a színházterembe telepített induktív hurkos erősítő rendszert tervezünk és a jegypénztárnál is szükséges a telepített induktív hurkos erősítő rendszer, de a két rendszer műszaki jellemzői mások, ezeket meg kell tervezetni; vagy iskolában több teremben kívánjuk kialakítani az induktív hurkos erősítő rendszert, akkor külön figyelni kell az ún. áthallás zavaró körülményre. Idősek otthonában a szobák induktív erősítővel történő ellátásához más műszaki paramétereket kell figyelembe venni, s sorolhatnánk.

INDUKTÍV HURKOS ERŐSÍTŐ RENDSZEREK

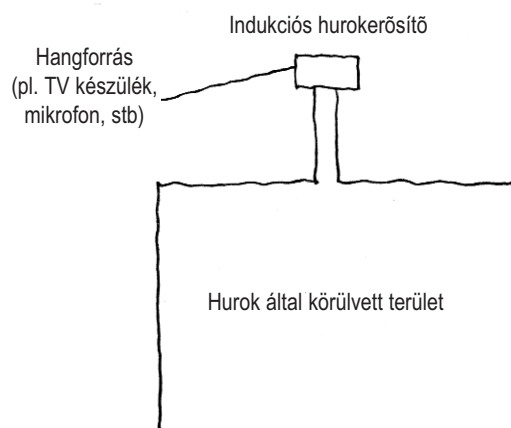
Az induktív hurkos erősítő rendszer két alapvető eleme: egy speciális erősítő és az induktív hurok. A végtelenített induktív hurok egyik végét csatlakoztatni kell az erősítő berendezés egyik bemenetéhez, majd a hurok másik végét csatlakoztatni kell az erősítő másik bemenetéhez.

Az audio-bemenet lehet: mikrofon - a beszélő vagy más hangforrás közelében elhelyezve -; és lehet bármely audio-eszköz - rádió, televízió, mobiltelefon stb. - hangrendszere.

A vevő a hallókészülék telefontekercse (T állás).

Az induktív hurkos erősítő rendszer vezeték nélküli összeköttetést biztosít egy meghatározott területen belül a hangforrás (pl. TV, előadó...) és a hallókészüléket használó személy között. A hallókészüléket viselő ezen a területen belül mindenhol jó minőségben hallhatja az előadást, előadót anélkül, hogy a hangforrást túlzottan fel kellene erősíteni, zavarva ezzel a környezetet. Induktív hurok nélkül, csak a hallókészülék beépített mikrofonjára hagyatkozva a hallókészüléket viselő sok élethelyzetben (pl. konferencia, előadások oktatás...) úgy hallja az előadót, mint ahogy a nagy pályaudvarokon hallani a hangosbemondót. Az induktív hurkos erősítő rendszerek a nagyothallók számára a beszéd jobb megértését teszik lehetővé.

Működési elve: az induktív erősítőhöz csatlakozó hurokban folyó áram mágneses teret képez maga körül. A kialakuló mágneses tér nem állandó, a hangfrekvenciás tartományban változik a bemenő jel függvényében. A hangnak megfelelően változó mágneses teret érzékeli a hallókészülékben lévő ún. telefontekercse, ami szintén mágneses teret képez a hallókészülék környezetében. A két mágneses tér kapcsolódik egymáshoz zárt rendszert képezve, s ezen a zárt rendszeren keresztül a külső zajt kizárva biztosítja a jobb beszédértést.

TELEPÍTETT INDUKTÍV HURKOS ERŐSÍTŐ CSALÁD - INDI-10

Az INDI-10 telepített inductív hurkos erősítő rendszer egyszerű felépítésű, könnyen kezelhető, a telepítés után különösebb gondozást nem igényel. A rendszer üzemeltetése nem jelent különösebb anyagi megterhelést, a készülék fogyasztása kevesebb, mint a 60 Wattos izzóé, természetesen az alkalmazott inductív erősítő teljesítményétől függően.

Az egyszer jól megtervezett és jól beállított rendszer kezelése a készülék ki-be kapcsolására korlátozódik, ekkor ellenőrizhetjük a rendszer működését az erre a célra kifejlesztett inductív (Indikont) vevőkészülékkel, melynek segítségével fejhallgatóval hallható a rendszer "bemenő" jele (azaz kialakult-e a hurok környezetében a mágneses tér).

Az inductív hurok működése a termekben üzemelő egyéb berendezések működését nem zavarja, működése a hallókészülékkel nem rendelkező közönség számára észrevehetetlen. Működéséhez hálózati feszültséget kell biztosítani. A hurok indításához, fogadásához szerelődoboz szükséges. A bemeneti jel mindig az adott helytől, feladattól függ, lehet mikrofon, vezeték nélküli mikrofon vagy a meglévő hangrendszer aszimmetrikus jele (pl. az ellenőrző fejhallgató kimenete).

A HUROK TELEPÍTÉSE

Az inductív hurok akkor a leghatásosabb, ha az a hallókészülékben lévő telefontekercssel egy magasságban (1-1,2 m - ez az ülő ember fülével egy magasság) van, és arra merőleges. Az ideális magasságban történő elhelyezésre való törekvés a hallókészülékkel viselőik számára fontos a jobb beszédmegértés miatt is. Új épületek tervezésénél, vagy ha teljes felújításba kezdenek, szükséges az ideális magasságban kiépíteni a hurkot.

Jó megoldás lehet a hurok padlózatba történő elhelyezése, az erősítő berendezés teljesítményét észrevehetően nem befolyásolja, lehetőség van a terem részleges behurkolására is. Alkalmazható minden olyan helyen, ahol nincs lehetőség az előző bekezdésben leírt helyen kialakítani a hurkot (pl. műemlék épületek).

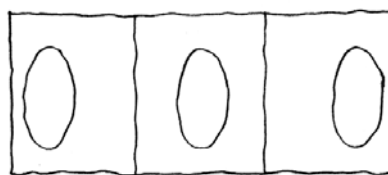
Az inductív hurok elhelyezhető a vakolat alatt műanyag védőcsőben (átmérő 16 mm), vagy a falon kívüli csatornában. Lehet a hurkot pl. az ablakok alsó feléhez vagy az ajtók magasságához igazítva vezetni, s lehet a padló és a fal találkozásánál is elhelyezni, pl. a szegélyléc alatt.

A hurok kivitelezése a villanszerelés szabályainak megfelelő módon történhet.

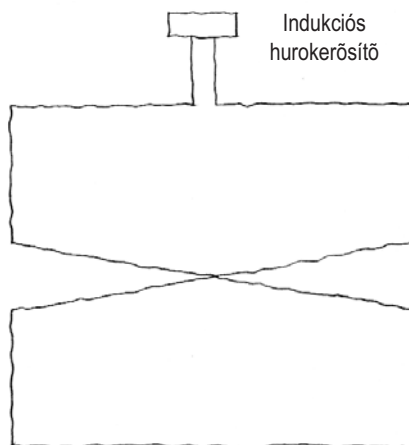
Az inductív hurok kialakításának tervezése során különösen kerülni kell az erősáramú vezetékeket és a nagy inductív fogyasztókat (pl. neon lámpák).

A mágneses tér hatása a hurkon kívül is érzékelhető (egyre csökkenő mértékben), ezért közvetlen egymás mellett lévő termekben egyidejűleg nem üzemeltethetők az inductív erősítők. Ha mégis szükséges egyidejűleg működtetni az egymás mellett lévő helyiségekben (pl. iskolák tantermei), egymástól távol kell telepíteni a hurkokat (természetesen mindegyik teremhez külön-külön inductív erősítő rendszert kell kiépíteni).

Nagy termek esetén (10x10 m felett), az egyenletesebb térerő elosztás miatt célszerű a hurkot keresztezve telepíteni, a keresztezést akár többször is meg lehet

Hurkok telepítése egymás melletti helyiségekben

Hurokkeresztelés

ismételni (pl. 10x20 m-es terem esetén a terem 1/3 és 2/3 részénél). Extrém nagy termeknek több különálló rendszer telepítése és párhuzamos üzemeltetése is megoldást jelenthet.

Telepítés után a rendszer nem igényel különösebb gondoskodást az üzemeltetőtől, ez kimerül a készülék bekapcsolásakor végzett ellenőrzésre. A rendszer másik "vége" a hallókészülék, mely a nagyothalló személy tulajdona, megfelelő állapotban tartása az ő feladata.

INDUKTÍV HURKOS ERŐSÍTŐ INFORMÁCIÓS PULTOKHOZ - INDI 5-I

A készülék alkalmas információs pultok, pénztárak, ügyintézői, ügyfélszolgálati munkahelyek, stb. kommunikációs akadálymentesítésére.

Az indukciós hurok mindig a helyi adottságoknak megfelelően kerül kiépítésre (pl. az ügyintéző asztallapba, könyöklőbe, táskatartóba, stb.) úgy, hogy minél közelebb legyen a nagyothalló hallókészülékéhez.

A nagyothallóval foglalkozó személy oldalán egy érzékeny mikrofon veszi a beszédét, a mikrofon által vett jel jelenik meg a nagyothalló hallókészülékében. Mikrofon helyett csatlakoztatható az esetleg meglévő hangrendszer jele vagy más hangtechnikai eszköz is.

Hálózati adapterrel működtethető, be-kikapcsoló, hangerőszabályzó és kivezérlés jelző található az indukciós erősítőn. A készülék normál hangszórót is képes működtetni.

Az egymás mellett lévő több ügyfélszolgálati pult esetében az áthallás miatt csak minden másodikban szabad az indukciós hurkot kiépíteni.

INDUKTÍV ADÓ-VEVŐ RENDSZEREK

A készülék alkalmas az oktatásban, kisebb társaságban a jobb beszédértés biztosítása érdekében.

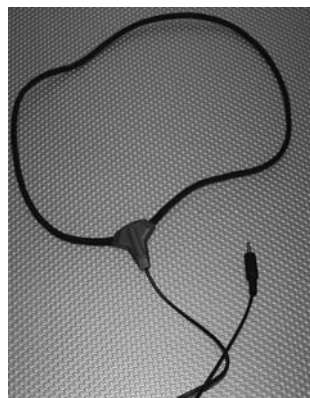
Az indukciós adó-vevő rendszer két részből áll, az adó és a vevő részből. Az adóhoz csatlakozik egy mini mikrofon, melyet a beszélő közelében - akár a ruhához csíptetve - kell elhelyezni. A vevő részhez indukciós hurok csatlakozik, melyet a hallókészülék viselő a nyakába helyez, a hallókészüléket "T" állásba helyezve jobb beszédértést biztosít. Hálózati adapterrel működtethető, be-kikapcsoló mindkét részben található, valamint a vevő részben a hallókészüléket viselő maga szabályozhatja a hangerősséget.

INDUKTÍV HUROK HORDOZHATÓ LEJÁTSZÓ KÉSZÜLÉKEKHEZ (CD, WALKMAN, ELEKTRONIKUS TÁRLATVEZETŐ KÉSZÜLÉKEKHEZ, TOLMÁCSBERENDEZÉSEKHEZ, STB.)

A nyakba akasztható indukciós hurok kifejezetten a hordozható lejátszó készülékekhez lett kifejlesztve. Alkalmas CD-s idegenvezetésre pl. múzeumokban; az oktatás terén pl. az órai hanganyag meghallgatásához; hangos könyvtárakban, tolmácsberendezéshez stb.

A hallókészüléket viselő a nyakába helyezi az indukciós hurkot, az eszköz másik végét pedig csatlakoztatja az audio berendezéshez, a hallókészüléket "T" állásba helyezve, a környezeti zajoktól mentessen, tisztán hallja a szöveget, zenét. A hurok külön előnye, hogy nem igényel áramforrást, így üzemeltetése, gondozása is egyszerű.

FM KOMMUNIKÁCIÓS RENDSZEREK

A kommunikáció csúcsa. Ma már az élet számtalan területén használják a vezeték nélküli kommunikációs technológiát (mobiltelefonok, rádiós adó-vevők, különféle figyelő-rendszerek...). A telefontekerccsel rendelkező hallókészülék-típusokhoz alkalmazhatók, nagy szabadságot biztosítanak viselőjének.

Arra az esetre, ha valamilyen okból nem célszerű, vagy nem lehetséges az induktív hurok telepítése, rendelkezésre állnak az ún. FM adó-vevő eszközök. Ez az eszközcsoport a hangot rádiófrekvencia segítségével juttatja el a nagyothalló személyhez. Ez a rendszer előnyös akkor, ha valamilyen okból nem lehetséges, nem célszerű a hurok kiépítése, pl. belsőépítészet védelme, kevés számú használó, időszakos használat (pl. információs pultok, ügyfélfogadó pultok), stb. Jól alkalmazható az integrált oktatásban, ahol a hallássérült hallgatók osztályonkénti kis száma nem indokolja a hurok kiépítését. Kiválóan alkalmazható enyhe fokú nagyothallók esetében (akár az oktatásban, akár mindennapi használatra), amikor időnként kell alkalmazni az FM rendszert a beszéd biztonságos, jobb megértése érdekében.

A rendszer FM adóból, és FM vevőből áll. Alkalmas egyéni és csoportos használatra. Az adó ugyanúgy, mint az induktív rendszer adója, fogadja a hangforrás jelét, legyen az tv-, rádió-, stúdió- vagy mikrofonjel. A vett jelet átalakítja az emberi szem számára láthatatlan rádiófrekvenciás sugárzássá, és szétsugározza a telepítés helyszínén. Ezt a sugárzást érzékelik az egyéni vevőkészülékek, és - a hallókészülék típusától függően induktív vagy FM úton továbbítják a hallókészülékhez. A vevőnek van olyan változata is, mely közvetlenül fülhallgatót hajt meg, tehát nem kell hallókészüléket viselni. Az adó jelét tetszőleges számú vevő fogadhatja egy időben. Oktatásban használva célszerű kiegészíteni, un. vezeték nélküli mikrofonnal, így az oktató szabadon mászkálhat, nincs a vezetékes mikrofonnal a készülékhez kötve.

Vannak olyan rendszerek, ahol mind az adó, mind a vevő akkumulátorral működik, s vannak olyan rendszerek, amelyek vegyes - az egyik hálózati táplálású és/vagy a másik akkumulátorral működik.

Az FM felhasználási területei:

- párbeszéd zajos környezetben (pl. ügyfélfogadó pultok, információs pultok, forgalmas utca, bevásárlóközpont, hivatalok stb.)
- integrált oktatás területén, ahol az osztályban 1-2 enyhe fokú nagyothalló személy van, s bizonyos helyzetekben elengedhetetlen az FM használata. Az FM-hez kapható sima fejhallgató is, mely kiválóan alkalmazható enyhe fokú, hallókészülékkel még nem rendelkező nagyothalló számára.
- múzeumi tárlatvezetések, kisebb istentiszteletek
- csoportos beszélgetés (családi összejövetel, kisebb értekezlet, munkaértekezlet, stb.)
- televízió és zenehallgatás
- telefonálás
- szabadidő

1.7. SZOLGÁLTATÁSSZERVEZÉS ÉRTELMI FOGYATÉKOSOK SZEMPONTJÁBÓL

ÜGYFÉLTÉRBE ELHELYEZETT SZÁMÍTÓGÉPEK

- Értelmi sérült emberek számára ajánlott a számítógépekhez használati útmutatót kitenni, melyen logikusan, lépésről-lépésre nyomon követhető a számítógép kezelésének folyamata.
- A szöveg egyértelmű, egyszerű utasításokat tartalmazzon.
- A szöveg mellett szükséges a képes illusztráció (piktogram, rajz vagy fotó) is. Amennyiben fotót alkalmazunk, a fotó mindig az adott számítógépet ábrázolja.
- Az útmutatóban a lépések egymás alatt szerepeljenek.
- A gombok jelölésére színeket, piktogramokat is alkalmazhatunk, melyek felragasztva az adott helyen, konkrétabbá teszik az utasításokat.

(Amennyiben lehetőség van rá, az értelmi sérült személy vehessen igénybe személyi segítséget a számítógép használatához.)

ÜGYFÉLHÍVÓ RENDSZEREK

- Az ügyfélszámot kiadó automata használati útmutatója egyértelmű lépéseket, egyszerű szavakkal megfogalmazott utasításokat tartalmazzon.
- A szöveget egészítse ki illusztráció (piktogram, fénykép) is.
- Az ügyfélszámot kiadó automatán a szolgáltatások neve egyértelmű legyen. Érdemes konkrét példát is leírni a könnyebb eligazodás érdekében. (pl. Személyi igazolvány kéréséhez nyomja meg a 2-es gombot!). Ha több lehetőséghez is egyazon gomb tartozik, úgy ne alkalmazzunk felsorolást, hanem szedjük a lehetőségeket külön sorba.
- Az ügyfélszám karaktere egyezzen meg az ügyfélhívó kijelzőjén láthatóval.
- Az ügyfélszolgálatos pultok megjelölésénél kerüljük a római szám használatát.
- Az űrlapok szerkesztésében és szövegezésében tartsuk szem előtt a könnyen érthető módszer alapszabályait.

(Az űrlapok kitöltésénél legyen lehetősége az értelmi sérült személynek segítséget kérni az ügyintézők valamelyikétől.)

VESZÉLYFORRÁSOK JELZÉSE

- A vészjelző gombon vagy afelett legyen kiírva: vészcsengő, illetve a veszély jelölésére használt egyezményes jelzés is szerepeljen.
- A vészjelző formája, színe, mérete legyen eltérő más csengőtől, gombtól, hogy egyértelműen megkülönböztethető legyen egy általános kapcsolótól vagy csengőtől.
- A menekülési útvonalat, a kijáratot jelző táblák szemmagasságban, folytonosan és követhetően legyenek elhelyezve.
- A kép/piktogram mellett mindig legyen kiírva a jelzés információtartalma is jól olvasható betűkkel is.
- Az irányjelző táblákon a jobb-bal irányok esetében csak az oldalra mutató nyilakat használjuk, kerüljük a megtévesztő fel-le irányú jelzéseket.

KÖNNYEN ÉRTHETŐ MÓDSZER HASZNÁLATA

A könnyen érthető módszer alapszabályai a beszélt és írott formákban egyaránt:

- a mondat szerkesztés, a fogalmazás, a szöveg felépítése egyszerű legyen
- kerülni kell az összetett (főként a többszörösen összetett) mondatokat
- kerülni kell a szakszavakat, idegen kifejezéseket
- konkrét fogalmakkal kommunikáljunk
- ne használjunk feltételes módot
- ne használjunk elvont, többértelmű kifejezéseket
- egy mondat lehetőleg egy gondolatot, egy fontos információt közöljön
- ne használjunk rövidítéseket, vagy azokat mindenképp kifejteni, értelmezni szükséges
- a könnyen érthető nyelv nem egyenlő a gyerekes közlésmóddal, mindig az adott korosztálynak megfelelő hangnemet használunk
- törekedjünk arra, hogy logikus és követhető legyen a gondolatmenet

Amire az írásos anyagoknál érdemes odafigyelni:

- minimum 12-es betűméret
- egyféle betűtípust használjunk
- szerkesztésnél másfeles sortávolság javasolt
- a szöveg balra zárt legyen, így jobban követhető számukra a leírt szöveg
- kerüljük a táblázatot
- minden fontos gondolat kerüljön új sorba
- egy dologra mindig ugyanazt a kifejezést használjuk, nem kell a választékosságra mindenképpen törekedni
- ne válasszunk el szavakat
- ne kerüljön át új oldalra mondatrövidék
- képek, piktogramok általában segítik a szövegértést, de ne kerüljön egy oldalra túl sok illusztráció
- a képek, illusztrációk jól láthatók legyenek, ügyeljünk a képek felbontására
- a szöveg háttere mindig világos és homogén legyen
- ne használjunk sötét háttér-világos betűk kombinációt
- jól olvasható betűtípust használjunk
- a számokra ne használjunk betűket, írjuk le azokat minden esetben számjeggyel
- ne használjunk római számokat
- csak az egyszerű írásjeleket használjuk, kerüljük a pontosvessző, gondolatjel, kettőspont használatát
- kerüljük a túl hosszú szavakat, kifejezéseket
- a dátumokat írjuk ki, pl. 2008. október 15.
- a telefonszámokat tagoltan írjuk le, használjunk elválasztó jeleket pl. 1-234-56-78

1.8. SZOLGÁLTATÁSSZERVEZÉS AUTISTÁK SZEMPONTJÁBÓL

TÉRBELI TÁJÉKOZÓDÁS BELSŐ KÖRNYEZETBEN

A falfelületek, a burkolatok kialakításánál kerülendők, a harsány, mintás, túl sok információt, ingert hordozó felületek. A vízszintes és a függőleges felületek eltérő színe segítheti a tájékozódást, növelheti a biztonságérzetet. A mosdók és a WC-k egy épületen belül lehetőség szerint azonos elrendezéssel kerüljenek kialakításra, a saniterek a kiegészítők, korlátok, kapaszkodók színe térjen el a csempe színétől.

Nehezen értelmezhető környezetet eredményeznek a működés során az ajtókra, ablakokra, falakra ragasztott plakátok, közlemények, zsúfolt faliújságok. Fontos időben meghatározni a megjeleníteni kívánt információk szükséges/elégséges mennyiségét, megtervezni azok megjelenési formáját, helyét.

Amennyiben vannak olyan épületrészek, amelyek a fogyatékos személyek számára nem fontosak, vagy nem látogathatók, akkor a közlekedő utakat/tereket célszerű úgy kialakítani, hogy azok a padlóburkolat egyszerű mintájával, térelemekkel, a válaszfalak formájával a számukra fontos helyiségek, épületrészek megközelítését, elérését támogassák.

A bejáratnál elhelyezett egyszerű, jól érthető, piktogramokkal ellátott alaprajzzal jól segíthetjük az épületen belüli tájékozódást, amelyen elkülöníthetők a fogyatékos ügyfelek részére is fenntartott és a "szolgálati/hivatali" helyiségek, terek. Ez az alaprajz az intézmény honlapján is jelenjen meg.

Az épületek helyiségeiben törekedni kell a megfelelő és minden helyiségben azonos fényviszonyok biztosítására. A fényforrások kapcsolói a falfelülettől eltérő színűek legyenek, segítséget jelent, ha a szerkezet kerete és maga a kapcsoló is más színű.

ZÁRT INTIMSZOBA

A jelentős forgalmú ügyfélterek kialakításánál törekedni kell arra, hogy a kommunikációs problémákkal, illetve a megértési nehézségekkel élő ügyfeleket támogató környezet fogadjon.

Megfelelően tájékozott ügyintéző segítségével mások zavarása nélkül, a különös és látványos megkülönböztető eljárást kerülve történjen az ügyintézés. Az információs pultnál, illetve a sorszám kérésénél érdemes felkínálni a speciális segítségnyújtás igénybevételének lehetőségét.

E sajátos ügyfélfogadási mód helyszíne lehet egy megfelelő infrastruktúrával ellátott, akadálymentes, egyébként esetleg más funkciókra is használatos helyiség, ahol a fogyatékos személy, az ő kísérője, valamint az ügyintéző hatékony együttműködését az átlagosnál kevesebb zavaró körülmény, a nyugodt környezet támogatja.

2. AKADÁLYMENTES WEBOLDALAK KÉSZÍTÉSE

Sajnos széles körben elterjedt tévhit, hogy egy honlap akkor lesz akadálymentes, ha a tulajdonosa csináltat belőle egy olyan mutánst (jellemzően „akadálymentes verzió” elnevezéssel), ami egy sárga körben, három fekete pöttyöt ábrázoló ikonra kattintva, fekete háttérrel, nagyméretű fehér-sárga betűkkel, esetleg képek nélkül jelenik meg. Ez részben abból adódik, hogy sokan tévesen úgy gondolják, a web akadálymentesség csak a látássérült felhasználók számára lényeges, vagyis kizárólag a vizuális látvánnyal van összefüggésben.

Pedig a látássérült emberek csak egy – nem is a legnagyobb – csoportja az akadálymentes honlapot igénylőknek, és még számukra sem mindig a honlap látványának megváltoztatása biztosítja a honlapon található információk akadálymentes hozzáférhetőségét.

A modern web akadálymentesség – az egyetemes tervezés eszméje mentén – az integrált megoldásokat részesíti előnyben. Ez többek között azt jelenti, hogy a honlapból nem kell külön akadálymentes verziót készíteni, hanem maga a „normál” honlap készüljön úgy, hogy vegye figyelembe a felhasználók eltérő képességeit. Biztosítsa az egyénre szabhatóságot, az egyszerű és intuitív kezelést, valamint támogassa a fogyatékos emberek által használt különböző kisegítő eszközök (például képernyőolvasó-, képernyőnagyító programok, speciális billentyűzetek, stb.) alkalmazását. Ezek a követelmények döntően a honlap kódjában, logikai szerkezetében, tartalmában valósíthatók meg, és persze részben a vizuális látványban is.

Informatikai szempontból nem csak a fogyatékos emberek számítanak hátrányos helyzetűnek, hanem sok más, valamilyen szempontból különleges igényű csoport is ide tartozik. Az alábbi felsorolás nem teljes, de megtalálhatjuk azon fő csoportokat, akik igényeit figyelembe kell venni egy akadálymentes honlap, program vagy bármilyen kezelőfelület elkészítése során.

- vak-, gyengénlátó-, szívak-, színtévesztő-, epilepsziás-, monokróm kijelzős eszközt, rossz kontrasztú mobiltelefont használó emberek
- hallássérült-, hangszóróval nem rendelkező gépen vagy hangos helyen dolgozó felhasználók
- mozgássérült-, Alzheimer-kóros-, kézsérülés miatt átmenetileg korlátozott, csak billentyűt, csak egeret vagy érintőképernyős eszközt használó felhasználók
- értelmileg akadályozott emberek
- informatika területén járatlan felhasználók, idősek, gyerekek, más kultúrkörből származó, a magyar nyelvet idegen nyelvként beszélő emberek
- mobil eszközön dolgozók, régi elavult hardvert használók, különböző régebbi verziójú böngészőt használó emberek

Egy ilyen széles spektrumú célközönség részére nem egyszerű feladat akadálymentes honlapot készíteni, ugyanakkor olyan nemzetközi szabványok is léteznek már, amelyek jelentősen megkönnyítik a programozók, honlapkészítők dolgát.

2.1. A WEB AKADÁLYMENTESSÉG SZABVÁNYAI

A World Wide Web Consortium (W3C) nemzetközi szervezet számos webes szabvány (W3C ajánlás) kidolgozója. Nevéhez fűződnek többek közt a HTML, CSS, XML, PNG, RDF, OWL szabványok. Ezen felül az info-kommunikációs akadálymentesítés területén is számos

szabványt és kiegészítő dokumentumot készítettek. Az akadálymentességi munkacsoportjuk (WAI Working Groups - <http://www.w3.org/WAI/>) első ajánlása a Web Content Accessibility Guidelines 1.0 (WCAG 1.0 – <http://www.w3.org/TR/WCAG10/>) 1999-ben lett webes szabvány. Ezt követte a 2008-ban megjelent WCAG 2.0 szabvány (<http://www.w3.org/TR/WCAG20/>), ami a W3C Magyar Iroda jóvoltából „Web Akadálymentesítési Útmutató 2.0” címmel már magyar nyelven is elérhető (<http://w3c.hu/forditasok/WCAG20/>). Ebben a honlapok akadálymentesítésére vonatkozó irányelvek találhatóak, valamint egy olyan feltételrendszer, aminek egy akadálymentes honlap esetében meg kell felelni. A WCAG 2.0 ma már ISO szabvány is (ISO/IEC 40500:2012).

A WCAG szabvány három szintet különböztet meg egy weboldal akadálymentessége kapcsán. A legalacsonyabb, úgynevezett „A” szint, a legszükségesebb akadálymentességi minimumot határozza meg. Csak akkor nevezhető egy weboldal akadálymentesnek, ha minimum ezt a szintet teljesíti. A következő az „AA” szint, ami az „A” szinthez képest már több feltétel meglétét írja elő, hogy az érintett felhasználók még könnyebben tudják a honlapot használni. Általánosságban elmondható, hogy az Európai Unióban, és így hazánkban is az a cél, hogy a közcélú honlapok lehetőleg a WCAG 2.0 „AA” szintjét teljesítsék. Végül az „AAA” szint, ami az akadálymentesség legkomplexebb, és az esetek döntő többségében a legnehezebben teljesíthető követelményeit tartalmazza. Éppen ezért nem javasolt, hogy egy honlapfejlesztési megbízásnál, honlapfejlesztéssel kapcsolatos pályázati kiírásnál feltétlenül ennek a szintnek a teljesítése legyen célként meghatározva. Az „AAA” szintet például akkor érdemes megcélozni, ha a honlap látogatóinak döntő többsége biztosan fogyatékos felhasználó lesz (például egy halmozottan sérült személyekkel foglalkozó intézmény esetén).

Azt, hogy egy honlap valóban megfelel-e a WCAG szabvány valamelyik szintjének humán ellenőrzéssel lehet meghatározni. Ugyan léteznek akadálymentességet tesztelő szoftveres ellenőrzőrendszerek (tesztprogramok) is, de ezek csak nagyon korlátozott módon, és sokszor hamis eredményeket produkálva képesek az ellenőrzést elvégezni. A legbiztosabb megoldás, ha az ellenőrzést egy honlap akadálymentességi audit keretében, erre szakosodott web akadálymentességi szakértő végzi. Ezen kívül hasznos lehet fogyatékos emberek közreműködésével felhasználói teszteket is végezni a honlapon, ügyelve arra, hogy a lehetőségekhez mérten minél több fogyatékosági típus képviselve legyen.

Szintén a W3C webes szabványa az Accessible Rich Internet Applications (WAI-ARIA 1.0 – <http://www.w3.org/TR/wai-aria/>), ami a honlapokon, webalkalmazásokban megtalálható, interaktivitásban gazdag felhasználói felületi elemek akadálymentességét támogatja. Ez a szabvány „Akadálymentes Gazdag Webes Alkalmazások (WAI-ARIA) 1.0” néven magyar fordításban is elérhető (<http://w3c.hu/forditasok/WAI-ARIA/>)

2.2. SZABVÁNYOS FORRÁSKÓD

A W3C ajánlása, szabványa mind a HTML mind az XHTML. Mindegy, hogy egy honlap melyik szabvány szerint készül, a lényeg, hogy azt viszont be kell tartani. Ahhoz, hogy egy oldal akadálymentes legyen elengedhetetlen, hogy a tartalma és a megjelenése élesen elkülönüljön. Fontos, hogy a tartalom reprezentálására szolgáló (X)HTML kód, illetve a megjelenést biztosító CSS kód szabványos (valid) legyen. Sajnos az interneten a weblapok jelentős része nem szabványos, ami azért probléma, mert egy nem szabványos oldalt a böngésző előre nem megjósolható módon fog megjeleníteni.

A HTML és XHTML oldalak szabványosságának az ellenőrzésére többek között a W3C Markup Validation Service szolgáltatást lehet használni (<http://validator.w3.org/>). A CSS stíluslapok ellenőrzésére a CSS Validation Service használható (<http://jigsaw.w3.org/css-validator/>).

2.3. AKADÁLYMENTES WEBOLDALAK KÖVETELMÉNYEI

Az alábbiakban kivonatolva ismertetjük a WCAG 2.0 szabvány „A” szintű követelményeit. Egy akadálymentes honlap esetében ezeket minimum be kell tartani. Ezen felül a lehető legtöbb „AA”-s és „AAA”-s követelményt is érdemes beépíteni.

1. ALAPELV: ÉSZLELHETŐSÉG

Az információt és a felhasználói felület elemeit olyan módon kell megjeleníteni a felhasználók számára, hogy azokat érzékelné tudják

1.1 IRÁNYELV

Szövegalternatívák: Szöveges alternatívát biztosít bármilyen nem-szöveges formátumú tartalomhoz, olyan módon, hogy a szükségleteknek megfelelően nagybetűre, Braille-írásra, beszédre, szimbólumokra, vagy egyszerűsített nyelvre lehessen változtatni

1.1.1 Nem-szöveges tartalom: A felhasználóknak nyújtott minden nem-szöveges tartalom rendelkezik egyenértékű szövegalternatívával, kivéve az alábbi esetekben:

- Vezérlési, beviteli eszközök: Amennyiben a nem-szöveges tartalom egy vezérlési parancs, vagy felhasználói adatbevitelt fogad el, akkor egy, a célját leíró név tartozik hozzá. (A vezérlési és a felhasználói adatbevitelt elfogadó tartalom további követelményeivel a 4.1 Irányelv foglalkozik.)
- Idő-alapú média (hang- vagy videófelvétel, interaktív programok): Amennyiben a nem-szöveges tartalom idő-alapú média, akkor a szöveges alternatívák legalább a nem-szöveges tartalom azonosítására alkalmas leírást biztosítsák. (A média további követelményeivel a 1.2 Irányelv foglalkozik.)
- Teszt: Amennyiben a nem-szöveges tartalom teszt vagy feladat, amit nem-szöveges formátumban kell bemutatni, akkor a szöveges alternatívák legalább a nem-szöveges tartalom azonosítására alkalmas leírást biztosítsák.
- Érzékszervi élmény: Amennyiben a nem-szöveges tartalom elsődleges célja specifikus érzékszervi élmény létrehozása, akkor a szöveges alternatívák legalább a nem-szöveges tartalom azonosítására alkalmas leírást biztosítsák.
- CAPTCHA: Amennyiben a nem-szöveges tartalom célja annak megerősítése, hogy a tartalomhoz személy és nem számítógép fér hozzá, akkor azok a szöveges változatok biztosítottak, amelyek azonosítják és leírják a nem-szöveges tartalom célját, valamint biztosítottak a CAPTCHA olyan alternatív formái, melyek más kimeneti formát használnak a különféle típusú érzékszervi észleléshez, a különböző fogyatékosokhoz történő alkalmazkodás céljából.
- Dekoráció, formázás, nem látható (invisible): Amennyiben a nem-szöveges tartalom csak dekoráció, vagy csak vizuális formázáshoz használt, vagy a felhasználók számára nem jelenik meg, akkor ez úgy legyen megvalósítva, hogy a kiegészítő technológiák figyelmen kívül hagyhassák.

1.2 IRÁNYELV

Idő-Alapú Média: Alternatívák biztosítása az idő-alapú médiához

1.2.1 Csak-hang és csak-videó (előre rögzített): az előre rögzített csak-hang és előre rögzített csak-videó felvételek esetében a következők valósulnak meg (kivéve, amikor a hang vagy a videó a szöveg média alternatívája, és ez egyértelműen jelezve van).

- Előre rögzített hanganyag (csak-hang): egy szöveges változat biztosított annak érdekében, hogy egyenértékű információt nyújtson az előre rögzített hangtartalomhoz.
- Előre rögzített videó (csak-videó): Vagy egy szöveges változat, vagy egy hangfelvétel biztosított annak érdekében, hogy egyenértékű információt nyújtson az előre rögzített videótartalomhoz.

1.2.2 Feliratok (előre rögzített): feliratok biztosítottak az összes előre rögzített hangtartalomhoz, amit a szinkronizált média tartalmaz, kivéve, amikor a média a szöveg média alternatívája, és ez egyértelműen jelezve van.

1.2.3 Hangzó leírás, vagy teljes szövegű változat: A szinkronizált média esetében biztosított az interakciókat is magába foglaló szinkronizált médiához készült teljes szövegű változat, vagy hangzó leírás az előre rögzített videótartalomhoz kapcsolódóan. Kivételt jelent, amikor a média a szöveghez készült média változat, és ez egyértelműen jelezve van.

1.3 IRÁNYELV

Adaptálhatóság: Olyan tartalmat kell előállítani, amely információ-vesztés vagy a szerkezet megsérülése nélkül, különböző módokon jeleníthető meg (például egyszerűbb elrendezések)

1.3.1 Információ és relációk/összefüggések: A megjelenítésen keresztül közvetített információ, a szerkezet és ezek relációi algoritmikusan meghatározhatók vagy szöveges formátumban elérhetők legyenek.

1.3.2 Sorrendiség: Amikor a tartalom megjelenítésének sorrendisége befolyásolja a jelentést, akkor a helyes olvasási sorrend algoritmikusan meghatározható legyen.

1.3.3 Érzékelési jellemzők: A tartalom értelmezéséhez és kezeléséhez biztosított utasításokat nem lehet kizárólag az olyan érzékelési jellemzők elemeire bízni, mint a forma, méret, vizuális elhelyezkedés, irány, vagy hang.

1.4 IRÁNYELV

Megkülönböztethetőség: Könnyítsük meg a felhasználók számára a tartalom érzékelését (látását és hallását), beleértve az előtér és háttér megkülönböztethetőségét

1.4.1 Színhasználat: Nem a szín az egyetlen vizuális módja az információ közvetítésének, a tevékenység jelzésének, a válaszára ösztönzésnek, vagy a vizuális alkotóelemek megkülönböztetésének.

1.4.2 Hangszabályozás: Amennyiben egy Weboldal automatikusan hanganyagot játszik le több mint 3 másodpercen keresztül, akkor vagy egy mechanizmus érhető el a hang szüneteltetéséhez, illetve megállításához, vagy a hangerő rendszerfüggetlen szabályozására mód van.

2. ALAPELV: MŰKÖDTETHETŐSÉG

A felhasználói felület részei és a navigáció működőképesek legyenek

2.1 IRÁNYELV

Billentyűzet vezérlés: Minden funkció legyen elérhető a billentyűzetről

2.1.1 Billentyűzet: A tartalom összes funkcionalitása működtethető a billentyűzeten keresztül, anélkül, hogy specifikus időzítést igényelne az egyedi billentyűleütésekhez (kivéve, ahol az alapul szolgáló funkció olyan bevittelt igényel, amely a felhasználó mozgásának útvonalától és nem csak a végpontoktól függ).

2.1.2 Billentyűzet csapda: Ha a billentyűzet-fókusz az oldal valamely eleméhez vihető a billentyűzet használatával, akkor a fókuszt arról az elemről billentyűzet használatával el lehessen mozdítani, és ha ehhez a módosítás nélküli nyíl- vagy tabulátor-billentyűzetek vagy egyéb kilépési módok használatán kívül más is szükséges, a felhasználó erről értesül.

2.2 IRÁNYELV

Elegendő idő: Biztosítson elegendő időt a felhasználóknak a tartalom elolvasására és használatára

2.2.1 Állítható időzítés: Minden, a tartalom által meghatározott időkorlát esetében legalább az egyik teljesül az alábbiak közül:

- **Kikapcsol:** A felhasználó ki tudja kapcsolni az időzítőt, mielőtt még működésbe lépne; vagy
- **Beállít:** A felhasználó az alapbeállításnál legalább tízszer hosszabb intervallumra tudja beállítani az időkorlátot, mielőtt az működésbe lépne; vagy
- **Kiterjeszt:** A felhasználó figyelmeztetést kap, mielőtt az idő letelik, és legalább 20 másodperc áll rendelkezésére az időkorlát meghosszabbítására egy egyszerű művelet segítségével (például: "nyomja meg a space billentyűt"), és ezt a felhasználó legalább tíz alkalommal megismételheti; vagy
- **Valós idejű kivétel:** Az időkorlát szükséges része a valós idejű eseménynek (például egy aukció), és nincs az időkorlátnak lehetséges alternatívája; vagy

- Szükséges kivétel: Az időkorlát szükséges és a kiterjesztése érvénytelenítene a tevékenységet; vagy
- 20 órás kivétel: Az időkorlát hosszabb, mint 20 óra.

2.2.2 Szünet, megállít, elrejt: A mozgó, villogó, gördülő, vagy automatikusan frissülő információra az alábbi kitételek mindegyike igaz:

- Mozgás, villogás, gördülés: minden mozgó, villogó, gördülő információ esetében, amely (1) automatikusan indul, (2) hosszabb ideig tart, mint három másodperc, (3) más tartalommal párhuzamosan jelenik meg, létezik egy mechanizmus, amivel a felhasználók szüneteltethetik, megállíthatják, vagy elrejthetik azt, hacsak a mozgás, villogás, gördülés nem egy olyan tevékenység része, ahol ezek lényegesnek minősülnek; és
- Automatikus frissítés: bármilyen automatikusan frissülő információ esetében, amely (1) automatikusan indul, más tartalommal párhuzamosan jelenik meg, létezik egy mechanizmus, amivel a felhasználók szüneteltethetik, megállíthatják, elrejthetik, vagy szabályozhatják a frissítés gyakoriságát, hacsak az automatikus frissítés nem egy olyan tevékenység része, ahol ezek lényegesnek minősülnek.

2.3 IRÁNYELV

Epilepsziás rohamok okozásának elkerülése: Ne tervezzen olyan tartalmat, amiről ismert, hogy rohamokat okozhat

2.3.1 Három villanás, vagy küszöbérték alatt: A weboldalak nem jelenítenek meg olyan tartalmat, ami három alkalomnál többször villan fel egy másodperc alatt, vagy a villanás alatta marad az általános villanás és vörös villanás küszöbnek.

2.4 IRÁNYELV

Navigálhatóság: Biztosítson a fogyatékkal élő felhasználók számára segítséget a navigálásra, a tartalom megtalálására és a pozíciójuk meghatározására

2.4.1 Blokkok elkerülése: Hozzáférhető egy mechanizmus, melynek segítségével elkerülhetők azok a tartalmi blokkok, amelyek több oldalon is ismétlődnek.

2.4.2 Oldalcím: A weboldalak címekkel rendelkeznek, melyek leírják az oldal témáját vagy célját.

2.4.3 Fókuszok rendezése: Ha egy weboldal szekvenciálisan navigálható, és a navigációs sorrend befolyásolja a jelentést vagy a kezelést, a fókuszálható alkotóelemek olyan sorrendben kerülnek fókuszba, hogy az megőrzi a jelentést és a kezelhetőséget.

2.4.4 Hivatkozás célja (kontextusban): Minden egyes hivatkozás célja egyedül a hivatkozás szövegéből meghatározható, vagy a hivatkozás szövegéből és az algoritmikusan meghatározható kontextusából. Kivételt jelent, ahol a hivatkozás célja ezáltal kétértelmű lenne a mindennapi felhasználók számára.

3. ALAPELV: ÉRTHETŐSÉG

Az információnak és a felhasználói felület kezelési módjának érthetőnek kell lennie

3.1 IRÁNYELV

Olvashatóság: Tegye a szöveges tartalmat olvashatóvá és érthetővé

3.1.1 Az oldal nyelve: Az oldal nyelve minden weboldal esetében algoritmikusan meghatározható legyen.

3.2 IRÁNYELV

Kiszámíthatóság: Tegye a honlapok megjelenését és működését kiszámíthatóvá

3.2.1 Fókuszba kerülés: Amikor bármelyik tartalom fókuszba kerül, ez nem okoz kontextusváltást.

3.2.2 Bevitel: Bármelyik felhasználói felületem beállításának megváltozása nem vonja automatikusan maga után a kontextusváltást, hacsak a felhasználót erről előre nem tájékoztatták.

3.3 IRÁNYELV

Beviteltámogatás: Segítse a felhasználókat a hibák elkerülésében és javításában

3.3.1 Hibaazonosítás: Amennyiben egy beviteli hibára automatikusan fény derül, a hibás elem azonosításra kerül, és egy szöveges leírást kap a felhasználó a hibáról.

3.3.2 Címkék vagy utasítások: Megfelelő címkék vagy utasítások biztosítottak, amikor a tartalom felhasználói bevitt igényel.

4. ALAPELV: ROBUSZTUSSÁG

A tartalomnak elég robusztusnak kell lennie ahhoz, hogy a különböző alkalmazások által, beleértve a kisegítő technológiákat is, megbízhatóan értelmezhető legyen

4.1 IRÁNYELV

Kompatibilitás: Maximalizálja a kompatibilitást a jelenlegi és jövőbeli felhasználói programokkal, beleértve a kisegítő technológiákat is

4.1.1 Szintaktikai elemzés: A jelölőnyelveket használó tartalomban az elemek teljes kezdő és befejező címkékkel rendelkeznek, a specifikációjuknak megfelelően kerülnek beágyazásra, ismétlődő attribútumokat nem tartalmaznak, és az azonosítók egyediek, kivéve abban az esetben, ha a specifikációk lehetővé teszik ezeknek a tulajdonságoknak a használatát.

4.1.2 Név, szerep, érték: Az összes felhasználói felületemnek (beleértve, de nem korlátozva az űrlapelemeket, a szkriptek által generált hivatkozásokat és alkotóelemeket) a neve és a szerepe algoritmikusan meghatározható. A felhasználó által beállítható állapotok, tulajdonságok és értékek program által is változtathatóak. Ezeknek az elemeknek a változásairól a felhasználói programok (beleértve a kisegítő technológiákat) értesülhetnek.

2.4. ÖSSZEFOGLALÓ

Egy akadálymentes honlapnak az alábbi feltételeknek kell eleget tennie:

- Egy közös felületet biztosítson az összes felhasználó számára (ne legyen belőle külön „akadálymentes verzió”)
- Teljesítse minimum a WCAG 2.0 (ISO/IEC 40500:2012) szabvány „A” szintjét (közcélú honlapok esetén lehetőleg az „AA” szintet is)
- A HTML és CSS forráskódja legyen szabványos (valid)

1. EGYENLŐ ESÉLYŰ HOZZÁFÉRÉS ELVE

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény alapján "a közszolgáltatás egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha igénybevétele - az igénybe vevő állapotának megfelelő önállósággal - mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető; továbbá az az épület, amelyben a közszolgáltatást nyújtják, mindenki számára megközelíthető, a nyilvánosság számára nyitva álló része bejárható, vészhelyzetben biztonsággal elhagyható, valamint az épületben a tárgyak, berendezések mindenki számára rendeltetésszerűen használhatók és a szolgáltatások egyformán igénybe vehetők."

2. AKADÁLYMENTESEN MEGKÖZELÍTHETŐ

Akadálymentesen megközelíthető az az épület vagy berendezési tárgy, amely a használó fizikai, érzékszervi és értelmi fogyatékoságának mértékétől függetlenül is a lehetőség szerinti legönállóbban - külső segítség nélkül - kényelmesen, különösebb erőfeszítés nélkül elérhető. Ehhez megfelelő méretű, magasságú hely biztosított, miközben segédeszközének (bot, mankó, járókeret, kerekesszék) használata nem korlátozott.

3. AKADÁLYMENTESEN HASZNÁLHATÓ

Egy épület akadálymentesen használható, ha abban minden szerkezet, berendezési tárgy a használó fizikai, érzékszervi és értelmi fogyatékoságának mértékétől függetlenül is a lehetőség szerinti legönállóbban - súlyos fogyatékosággal bíró használó esetén az állandó kísérőjének segítségével - használható. Ehhez megfelelő méretű, formájú kezelőeszközök biztosítottak, valamint azok elérhetősége és megközelíthetősége is akadálymentes.

4. CSÚSZÁSMENTES

Olyan járófelületet nevezünk csúszásmentesnek, amelyen az elcsúszás, elesés lehetősége minimális marad még a felület szennyeződése esetén is (víz, jég, sár, olaj, stb.)

5. INDUKCIÓS HANGERŐSÍTŐ RENDSZER (T-COIL)

A tisztább és zavarmentes hangérzékelés érdekében azokban a helyiségekben, ahol a halláskárosult személy hosszabb időt tölt (nappali, TV szoba) célszerű indukciós hangerősítő rendszert használni. Ez a rendszer az adó-vevő elvén alapul: a kiterjesztésre szánt hang a helyiség padlóján vagy mennyezetén látható vagy eltakart módon körbefutó, hurkot alkotó vezeték segítségével - mint adó - a hurok belsejében mágneses indukciós teret hoz létre, amelyben az indukciós hangerősítő rendszerrel ellátott hallókészülékek a megfelelő állásban kapcsolva képesek közvetlenül a kívánt hangot venni és azt megfelelően felerősíteni.

6. JÓL MEGVILÁGÍTOTT

Egy térelem akkor jól megvilágított, ha annak alakját, részleteit és távolságát valóságként érzékelni tudjuk. E képességünket a mesterséges világítás elhelyezése korlátozhatja. A fényforrás elhelyezkedése akkor megfelelő, ha az nem vakít és így a szem káprázását nem váltja ki, valamint a tárgy észlelését korlátozó árnyékolást nem okoz.

7. SZABAD SZÉLESSÉG ÉS MAGASSÁG

Az akadálymentes közlekedésre alkalmas tér szabad szélességén és magasságán azt a keresztmetszetet értjük, amelyet benyúló vagy belógó akadályok tovább nem szűkítenek.

8. TÉRDSZABAD KIALAKÍTÁS

Az a szabad hely, amely biztosítja a beépített berendezések valamint munkafelületek (pultok, asztalok) kerekesszékekkel történő megközelíthetőségét és kényelmes használhatóságát. A használó térdének valamint a kerekesszék karfájának és lábtartójának a munkafelület illetve berendezési eszköz alá görbülését semmilyen szerkezet, benyúló elem, stb. ne korlátozza.

9. VEZETŐSÁV, FIGYELMEZTETŐSÁV

A járófelületen a burkolati anyag felületi, sűrűségbeli, színbeli, hangtani tulajdonságainak különbözőségével kialakított burkolati sáv, amely vak, gyengénlátó, vagy felfogóképességükben korlátozott emberek tájékozódását segíti.

10. KÁPRÁZÁS

Az a jelenség, amikor nagy fényerőséggű felületről vetül kép a retinába, a sejtek érzékenysége lecsökken, és emiatt elsötétül a látómező.

11. AKKOMODÁCIÓ

A látás azon folyamata, amellyel képesek vagyunk tiszta képet alkotni a különböző távolságban lévő tárgyakról. A hozzánk közel lévő tárgyak nézésekor -a szemizmok összehúzódásának köszönhetően- a szemlencse domborúvá válik.

12. ADAPTÁCIÓ

A szem azon tulajdonsága, amellyel a megváltozott fényáram erőségéhez alkalmazkodik. A szem az íriszben található izmok segítségével a pupillák összehúzásával illetve kitérésével képes alkalmazkodni a megváltozott fényerősséghez, biztosítva ezzel a retina megfelelő fényvel való telítettségét.

13. JELNYELVI TOLMÁCS

A jelnyelvet használók számára a jelnyelvi tolmácsok nyújtanak jelnyelvi tolmácsolást, biztosítva számukra, hogy mindennapjaikban anyanyelvükön vehessenek igénybe bármely szolgáltatást, és fontos helyzetekben értő módon kommunikálhassanak. A kommunikációs nehézségekkel élő nagyothallók számára a jelnyelvi tolmácsszolgálatok artikulációs tolmácsolás révén teszik biztossá a mindennapi élet során adódó kommunikációs helyzetek megértését. Szintén speciális jelnyelvi tolmácsolás és más egyéni kommunikációs formák (gesztusnyelv, rajz, pantomim) alkalmazásával tolmácsolnak szükség esetén siketvak és halmozottan sérült siket személyek számára. A jelnyelvi tolmácsközpontokról bővebb információ található a Fogyatékosok Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány honlapján (www.fszk.hu).

14. A FOGYATÉKOS EMBEREK HETEROGÉN CSOPORTOT ALKOTNAK ELV

A Madridi Nyilatkozat kimondja, hogy "mint a társadalom minden rétege, a fogyatékos emberek is igen sokrétű csoportot képeznek, és csak az a szakpolitika sikeres, amely tiszteletben tartja ezt a sokféleséget. Kiváltképp a komplex függőségi szükségletekkel élők és családjaik igénylik a társadalmak kifejezett cselekvését, mivel a fogyatékos emberek között ők azok, akikről a leginkább megfélemeznek. Ezen kívül a fogyatékos nőket, valamint az etnikai kisebbségekhez tartozó fogyatékosokat gyakran kétszeres, sőt halmozott diszkrimináció sújtja, egyrészt a fogyatékoságuk, másrészt a nemük vagy etnikai hovatartozásuk miatti hátrányos megkülönböztetés következtében. A siketek esetében a jelbeszéd elismerése alapvető kérdés".

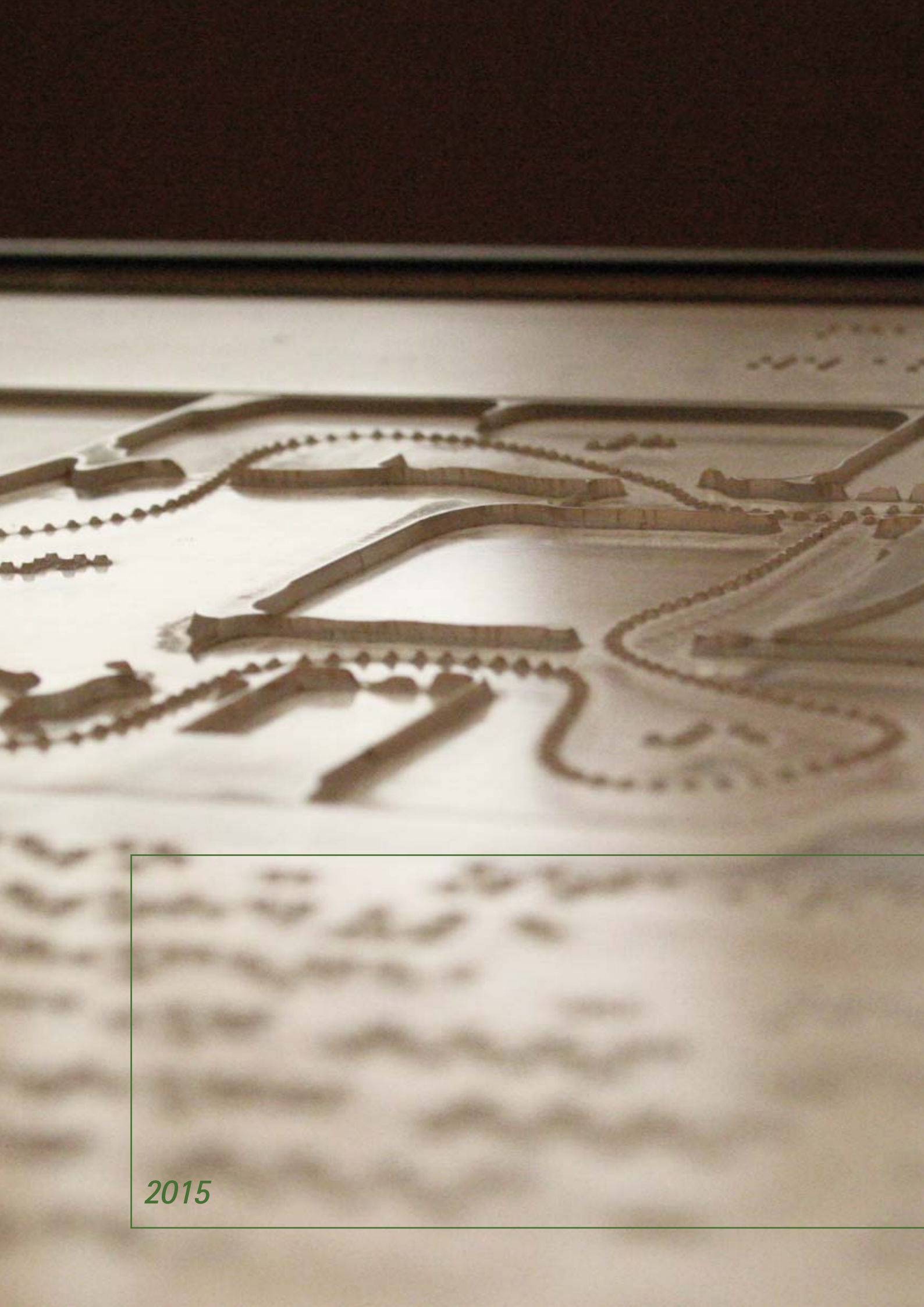
15. SEMMIT RÓLUNK NÉLKÜLÜNK ELV

A Madridi Nyilatkozat alapelveként rögzíti, hogy a fogyatékos embereket érintő döntéseket csak a fogyatékos emberek bevonásával lehet meghozni.

[...]"Minden intézkedést a fogyatékos emberek érintett érdekképviselői szervezeteivel párbeszédben és együttműködve kell meghozni. Részvételük nem korlátozódhat a tájékozódásra és a döntések támogatására."

IRODALOMJEGYZÉK

- Pandula András: Az Egyetemes Tervezés, Épített Környezetért Alapítvány, 2006*
- Fischl Géza-Pandula András: Tervezési Segédlet az akadálymentes épített környezet megvalósításához, Váti Kht., 2002*
- Fischl Géza-Caroline Meriales F.-P. Farkas Zsuzsa-Pandula András: Tervezési Segédlet a gyermekbarát építési követelmények teljesítéséhez, OLÉH, 2004*
- Fischl Géza-Pandula András: Akadálymentes Építészet/Accessible Design, 1999*
- Fischl Géza-Nagy Bendegúz-Pandula András-Szántó Zoltán: Akadálymentesítés és Adaptáció, 2000*
- Fischl Géza-Pandula András: Az akadálymentes épített környezet, 1998*
- Albert A. Pelouquin, AIA: Barrier-Free Residential, McGraw-Hill, Inc., 1994, Design, ISBN 0-07-049326-x*
- Zalabai Péterné-Vízvárdi András: Az élő Otthon, Motiváció Alapítvány, 2003, ISBN 963 206 1837*
- Jane Stoneham, Peter Thoday: Landscape Design for Elderly and Disabled People, Garden Art Press, 1996, ISBN 1-870673-20-4*
- Design Guidelines for elderly and disabled person' housing, Danish Centre for technical aids for rehabilitation and education, August 1997, ISBN 87-89407-64-4
- Access Series: Design Guidelines for Accessible Outdoor Recreation Facilities, Canadian Paraplegic Assoc., Ottawa, Ontario, March 1994, ISBN 0-662-22142-7
- Sovrummet För Dej som ar rörelsehindrad, Handikappinstitutet, 1991, ISBN 91-86310-95x
- Tilgaengelighed og Arkitektur, Center for Tilgaengelighed, 2000, ISBN 87-89407-80-6
- Akadálymentes Környezet, AKAD-98/1 CD-ROM, Hörcsik CAD Kft., Budapest, 1998
- Council of Europe (2001): Resolution ResAP (2001)1 on the introduction of the principles of universal design into the curricula of all occupations working on the built environment ("Tomar Resolution"), Strasbourg
- Council of Europe (2007): Resolution ResAP(2007)3 "Achieving full participation through universal design", Strasbourg
- EIDD-Design for All Europe (2004): Teh EIDD Stockholm Declaration on Design for All, Stockholm
- Paul Arthur-Romedi Passini: Wayfinding - People, Signs, and Architecture, McGraw-Hill Ryerson, 2002, ISBN 0-9731822-0-2*
- Edo Smítshuijzen: Signage Design Manual, Lars Müller Publishers, 2007, ISBN 978-3-03778-096-1*
- Andreas Uebele: Signage Systems & Information Graphics, Thames & Hudson, 2007, ISBN 978-0-500-51379-8*
- William Lidwell-Kritina Holden-Jill Butler: Universal Principles of Design, Rockport Publishers, Inc., 2003, ISBN-13: 978-1-59253-007-6*
- Ábrák: European Manual for an Accessible Built Environment, CCPT, Central Co-ordinating Committee for the Promotion of Accessibility, 1990, felhasználásával
- Címlapfotó: Pandula András

2015

Akadálymentesítési feltételek az örökségvédelmi szempontból érintett objektumok esetében

Örökségvédelmi szempontból érintettnek minősül az országos egyedi műemléki/régészeti védelem, vagy műemléki jelentőségű területen, illetve műemléki környezetben elhelyezkedő objektum, illetve a helyi védelem alatt álló objektumok.

A kulturális örökségi védelem alatt álló objektumok esetében az akadálymentesítés nem minden esetben oldható meg teljes körűen az örökségi értékek sérelme nélkül, ezért ezen objektumok esetében az akadálymentesítés kialakítását az örökségi értékek megőrzésének figyelembe vételével kell meghatározni.

Az alábbi szempontokat kell figyelembe venni:

1. Amennyiben a védett épületek, objektumok esetében a teljes körű akadálymentesítés az adott objektum örökségi értékeinek sérelme nélkül nem lehetséges, elfogadható a részleges akadálymentesítés, abban a maximális mértékben, amelyet az örökségvédelmi szempontok érvényesítése még lehetővé tesz. Törekedni kell az akadálymentesítésre minden fogyatékosági csoport számára, e tekintetben külön mérlegelés tárgyát kell, hogy képezze, hogy a megoldások milyen egyedi, például mobil eszközök (pl.: rámpák, jelzőberendezések, rögzített ajtószárnyak könnyebb nyithatósága) segítségével valósíthatók meg.
2. Amennyiben az általános, illetve fő megközelítés (a főbejárat), illetve az objektum bejárása általánosan használt útvonalának akadálymentesítése örökségi értékek sérelme nélkül nem valósítható meg, helyette egyéb megközelítés (bejárat), illetve bejárési útvonal is meghatározható az akadálymentes közlekedés megoldására.
3. Védett épület (építmény vagy más objektum) hiteles megjelenése nem rendelhető alá az akadálymentesítés szempontjainak, így például az akadálymentességgel kapcsolatos jelzések megjelenítése, színezése (bejárat vizuális kiemelése) nem, vagy csak egészen kivételes esetben térhet el a történelmi állapottól, olyan mértékben, amely az örökségi értékvédelem szempontjából még elfogadható.
4. A feliratok, táblák és egyéb információhordozók kialakítása és elhelyezése egyedi, az adott helyszín adottságait figyelembe vevő tervezés tárgyát kell, hogy képezze, amely során törekedni kell az örökségvédelmi és az akadálymentesítési követelmények egyidejű kielégítésére. Amennyiben ezt a védett objektum adottságai teljes egészében nem tennék lehetővé, az örökségvédelmi szempontok minden olyan esetben előnyt kell, hogy élvezzenek az akadálymentesítéssel szemben, amelynél az akadálymentesítést biztosító munkálatok elvégzése ezen értékek fennmaradását ellehetetlenítené, vagy veszélyeztetné.

BUDAPEST

Egészséges Utcák értékelési rendszer

Healthy
Streets®

BUDAPEST

Bevezető →

Kezdés →

2022. szeptember

©2022 Healthy Streets Ltd. All Rights Reserved

Bevezető

Mi ez?

Ez az eszköz tervezők és mérnökök számára készült, azzal a céllal, hogy egy adott utcát az Egészséges Utcák 10 Indikátorának való megfelelés szempontjából értékelhessenek.

Az Egészséges Utcák 10 Indikátora képezi az Egészséges Utcák megközelítésnek alapját. Ezeket prioritásként kell kezelni utcák tervezése és fenntartása során, egyensúlyba hozva a társadalmi, gazdasági és környezeti fenntarthatóság szempontjait. Ezek az indikátorok közvetlen tapasztalatok alapján kerültek meghatározásra.

Az Egészséges Utcák megközelítés a meglévő feltételekre, körülményekre épít, nem pedig egy rögzített végcél, állapotot keres, és bármely utcában alkalmazható. Ez a megközelítés fokozatos változtatásokat igényel az utcák kialakításával és a közlekedéssel kapcsolatos döntéshozatali folyamatok minden aspektusában.

Ha többet szeretne megtudni az Egészséges Utcák megközelítéséről és annak alkalmazását elősegítő értékelő táblázatokról, látogasson el a healthstreets.com oldalra.

Ez egy olyan technikai eszköz, amelynek alkalmazása igényli a közterület-tervezés és kapcsolódó mérnöki ismeretek megértését. Ha nem technikai eszközt keres az utca értékeléséhez, látogasson el a healthstreets.com/resources oldalra.

Az értékelési eszköz 18 mérőszámból áll, amelyek mindegyikét pontozni kell az utca minősítéséhez. Az eredmények hozzájárulhatnak a tervek módosításához, fejlesztéséhez, közvetítve a döntéshozók számára, hogy mely tényezőket kell előnyben részesíteni a tervezési folyamatban.

Hol alkalmazható?

Ez az eszköz magyarországi (budapesti) használatra készült. Magyar tervezők, mérnökök, döntéshozók és népegészségügyi szakemberek bevonásával került kifejlesztésre a helyi viszonyok figyelembevételével. Az eszköz tesztelése tervezők és mérnökök bevonásával történt.

Ezt az értékelő eszközt olyan utcákon kell alkalmazni, amelyeken gyaloglás és kerékpározás iránti igény mutatkozik. Azt méri, hogy az utcák mennyire elérhetőek, biztonságosak és vonzóak valamennyi ember számára, séta, kerékpározás és szabadidő céljából.

Hogyan végezze el az értékelést?

Először töltsse ki a Projekt lapot az ott szereplő alapszöveggel megadásával.

Ezután a Pontozás lapon a Meglévő állapot oszlopban pontozzon minden mérőszámot 3, 2, 1 vagy 0 értékkel. Az összesített Egészséges Utcák pontszám létrehozásához minden mérőszámot pontozni kell. Minden pontszám mellé írja be a Megjegyzés rovatba a számítással kapcsolatos háttérinformációkat (pl. felhasznált adatok, vagy az utca adott pontja, ahol a problémát azonosították). Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy értékelését mások is áttekinthessék és megérthessék, így biztosítva a pontszám objektivitását.

Az 1-11-es mérőszámokat az utca leggyengébb pontjai alapján kell értékelni. A megjegyzés rovatban meg kell jelölni az általa leggyengébbnek vélt pontot.

A 12-18-as mérőszámok értékelése az utca teljes hossza alapján történik. A pontozás alapját képező számított távolságokat és arányokat a Megjegyzés rovatban kell megadni.

□

Mit jelent az eredmény?

Az értékelés során maximum 100 pont szerezhető. Minden mérőszám súlyozásra kerül az Egészséges Utcák 10 Indikátorában betöltött szerepe alapján.

[Ez a táblázat megmutatja, hogy az egyes mérőszámokhoz tartozó pontszámok milyen mértékben számítanak bele az összpontszámba.](#)

Mikor használja?

Az eszköz alkalmazható az utca tervezésének korai szakaszában, valamint akkor is, ha már a végrehajtott változtatásokat kívánják értékelni, felülvizsgálni.

Az eszköz szakemberek (tervezők, mérnökök) számára készült, nem a helyi közösségek eszköze az utcák felméréséhez. A helyi közösségek számára szolgáló, egyszerű ellenőrzőlistához látogasson el a healthstreets.com/resources oldalra.

Ez az eszköz meglévő utcákra és tervezett állapotok értékeléséhez egyaránt alkalmazható. Egy utca átalakítását megelőzően javasolt a meglévő kialakítását értékelni, majd az abból nyert információkat felhasználni az új terv kidolgozásánál, a magasabb Egészséges Utcák pontszám elérése érdekében. Az eszköz segítséget nyújthat a különböző területek, alternatívák közötti döntés meghozatalában.

Az eszközzel érdemes részletesen megvizsgálni egyetlen utca vagy akár önállóan egy hosszabb utcaszakasz tervezését. Az eszköz nem alkalmas a gyalogos, kerékpáros és közösségi közlekedési infrastruktúrák kapcsolatainak felmérésére. Nem alkalmas arra sem, hogy nagy területeken értékelje a területhasználattal, közterülethasználattal kapcsolatos szabályozásokat, gyakorlatokat. Ha a közlekedési módok közötti kapcsolatok, vagy a területhasználattal kapcsolatos kérdésekkel kíván foglalkozni, látogasson el a healthstreets.com/resources oldalra.

Mire lesz szüksége az értékeléshez?

Amikor először használja ezt az eszközt, tanulmányozza át a Hogyan értékeljünk című útmutatót minden mérőszámról. Hasznos lehet, ha elolvassa a Sűgő részt is, amely választ adhat a felmerülő kérdésekre. Az útmutató figyelmen kívül hagyása, könnyen hibás pontszámot eredményezhet.

Az értékelő táblázat helyes használata érdekében javasoljuk, hogy mielőtt elkezdené, vegyen részt egy rövid tanfolyamon az értékelő táblázat használatáról. A tanfolyammal kapcsolatos érdeklődését a training@healthstreets.com címre küldje.

Meg kell határozni a vizsgált utca határait, és minden értékelésben csak egy utcát vizsgálhat. Ha az értékelendő utca nagyon hosszú, akkor az kisebb szakaszokra bontható, de minden szakasznak tartalmaznia kell legalább egy csomópontot. Őt mérőszám szolgál kifejezetten a csomópontok értékelésére.

A meglévő utcák értékeléséhez szükséges lesz csúcsidőben mért és jövőre nézve becsült gépjárműforgalmi adatokra.

Egy meglévő utcát nem lehet pontosan felmérni, értékelni anélkül, hogy személyesen meglátogatnánk, bejárnánk. A műholdfelvételek és online utcaképek nem alkalmasak az olyan mérőszámok értékeléséhez, mint a gyalogút és az úttest felületének minősége, és gyakran nem is aktuális állapotot mutatnak. Meglévő állapot felmérése esetén, a pontos távolságok megállapításához mérőeszközök használata szükséges. A közvilágítás értékeléséhez értelemszerűen sötétedés után kell bejárni a területet.

A tervezett állapot értékeléséhez a rendelkezésre álló tervekben szereplő információkat lehet használni.

Amennyiben pontos adatok nem állnak rendelkezésre, úgy becslés alapján értékelhet, indokollással az egyes mérőszámokhoz tartozó Megjegyzés mezőben.

Hogyan közölje az eredményeket?

Az Eredmények oldalon generált diagram és táblázat a legegyszerűbb módja az eredmények bemutatásának. Az Egészséges Utcák összpontszáma a legfontosabb mutatószám. Ha egy meglévő utcát hasonlít össze egy javasolt tervvel, akkor a pontszám változtatásra kell összpontosítani, nem a százalékos növekményre.

Például, ha a meglévő utca 30 pontot ér, a tervezett kialakítás pedig 45

Nagyobb súllyal bírnak azok a mérőszámok, amelyek jelentősebb hatást gyakorolnak az emberi egészségre és a gyaloglás, kerékpározás valamint az utcán töltött idő minőségére. Az **Egészséges Utcák 10 Indikátorának** mindegyike egyaránt hozzájárul az összpontszámhoz.

Az Egészséges Utcák összpontszám általános, közérthető képet nyújt arról, hogy mennyire egészséges az utca kialakítása. A gépjárműforgalom nagysága és sebessége, valamint a gyalogos és kerékpárosok számára biztosított területek nagysága, kialakítása van a legnagyobb hatással az emberi egészségre, és ezért azoknak van legnagyobb szerepe az Egészséges Utcák pontszámában is.

A megszerzhető Egészséges Utcák pontszámnak nincs alsó határa, elfogadhatósági küszöbértéke. A tervezőknek törekedniük kell a pontszám növelésére, amennyire csak tudják, a rendelkezésre álló erőforrások és a fizikai korlátok keretein belül.

A 3 pontot elérő mérőszám jó teljesítményt jelent az egészséges és vonzó környezet megteremtésében minden gyalogos, kerékpáros és utcán tartózkodó ember számára. Amennyiben egy tervezett állapotra vonatkozó mérőszám 0 pontra értékelt, az komoly problémára figyelmeztet az utca tervezésében, amely az utcát veszélyessé, egészségtelenné vagy nehezen használhatóvá teszi egyesek számára. A mérés a tervezőket arra ösztönzi, hogy fontolják meg, hogyan lehet lecsökkenteni a nulla pontszám esélyét az utcák tervezése során.

Ez az értékelő eszköz nem azt méri, hogy az utcára vonatkozó tervek megfelelnek-e a meglévő országos vagy települési előírásoknak, szabványoknak, hanem a legfontosabbak közül néhány olyan tényezőt mér, amelyek nagyban hozzájárulnak az egészséges környezet biztosításához a gyalogosan, kerékpárral stb. közlekedő emberek számára. Gyakran előfordul, hogy a meglévő utcák alacsony pontszámot kapnak az értékelés alapján, mert azokat még úgy tervezték, hogy a gépjárművek minél gyorsabb, könnyebb áthaladását részesítsék előnyben, ami gyakran hátrányos körülményekkel jár a gyalogosok, kerékpárosok és az utcán szabadidőt eltöltők számára.

pontot, akkor a 15 pont növekményre kell összpontosítani, nem a relatív, 50 százalékos növekedésre. Ugyanis a pontszám növekmény kisebb mértékű, mint a százalékban kifejezett növekedés. Ha egy meglévő utca 2 pontos, a javasolt elrendezés 3 pontos az adott mérőszámában, az szintén 50 százalékos növekedést jelent, de az 1 pontos pontszám növelésének előnyei sokkal kisebbek, mint az összességében 15 pontos növekedés.

Ne vonja össze a különböző utcák vagy egy hosszabb utca különböző szakaszainak értékelésével kapott pontszámokat egy területre vonatkozó általános pontszám megadásával mivel ez elrejtí az egyes utcaszakaszok erősségeit és gyengeségeit.

Kezdés →

Projekt

Értékelő neve

E-mail cím

Utca neve

Utca irányítószáma

Utca (közterület) neve az értékelt utcaszakasz kezdőpontjában

Utca (közterület) neve az értékelt utcaszakasz végpontjában

Értékelés dátuma

Felelős közútkezelő

Utca típusa

Pontozás megkezdése →

Pontozás

Mérőszám	Pontszám				Hogyan értékeljük?	Meglévő állapot	Megjegyzés	Tervezett állapot	Megjegyzés
	3	2	1	0					
1	Gépjárművek megengedett sebessége	A megengedett legnagyobb sebesség 20 km/óra (jellemzően Lakó-pihenő övezet).	A megengedett legnagyobb sebesség 30 km/óra (jellemzően Tempó 30 zóna).	A megengedett legnagyobb sebesség 40 km/óra.	A megengedett legnagyobb sebesség 50 km/óra vagy annál nagyobb.	Információ			
2	Gépjárműforgalom nagysága	Csúcsidőszakban 199 vagy annál kevesebb jármű halad át két irányban.	Csúcsidőszakban 200-499 jármű halad át két irányban.	Csúcsidőszakban 500-999 jármű halad át két irányban.	Csúcsidőszakban 1000 vagy annál több jármű halad át két irányban.	Információ			
3	Kerékpáros közlekedés biztosítása a kereszteződésekben	<p>lakóút - lakóút csomópont: Csak a csomópont (de a teljes csomópont) kiemelése a torkolatoknál küszöbszerű rámpa kialakításával, ezzel együtt járdafülek alkalmazása parkolósáv esetén.</p> <p>lakóút - gyűjtőút vagy főút 2X1 sávós folyópályával: küszöbszerűen járdaszintre emelt lakóútca torkolatok vagy csomóponti kiemelés mellett kiemelt (koppenhága) vagy elválasztott kerékpárút vagy kerékpársáv ÉS parkolósáv esetén járdafülek alkalmazása</p> <p>lakóút - főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: kerékpárút (irányhelyes, vagy egyoldali, kétirányú) a főúti ágon</p>	<p>lakóút - lakóút csomópont: Keresztmetszet kiemelés vagy nincs kiemelés. Oldalirányú elhúzások a csomópontnál, járdafülek alkalmazása parkolósáv esetén.</p> <p>lakóút - gyűjtőút vagy főút 2X1 sávós folyópályával: kerékpársáv a főúti, vagy gyűjtőúti ágon</p> <p>lakóút - főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: védett kerékpársáv a főúti ágon</p>	<p>lakóút - lakóút csomópont: Keresztmetszet kiemelés vagy nincs kiemelés, járdafülek alkalmazása parkolósáv esetén.</p> <p>lakóút - gyűjtőút vagy főút 2X1 sávós folyópályával: nyitott kerékpársáv VAGY busz-kerékpársáv a főúti, vagy gyűjtőúti ágon</p> <p>lakóút - főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: kerékpársáv a főúti ágon</p>	<p>lakóút - lakóút csomópont: nem alkalmaz bármely (egy vagy több) magasabb pontszámot érő kialakítást, vagy ha mégis alkalmazza bármelyiket (akár többet is) de közben 12 m-nél nagyobb lekerekítő ívsugarat tartalmaz VAGY a megengedett legnagyobb sebesség valamelyik utcán meghaladja 30 km/h-t nem adható pont</p> <p>lakóút - gyűjtőút vagy főút 2X1 sávós folyópályával: Nincs kerékpáros átvezetés egyik ágon sem.</p> <p>lakóút - főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: nyitott kerékpársáv VAGY busz-kerékpársáv a főúti ágon vagy nincs kerékpársáv</p>				

<p>gyűjtőtűt - gyűjtőtűt vagy főút 2X1 sávós folyópályával: Minden változatban minden ágon van kerékpáros átvezetés</p> <p><i>kőrforgalom VAGY mini körforgalom VAGY jelzőlámpás csomópont VAGY középszíjű kerékpáros átvezetés minden ágon VAGY körbejárható önálló kerékpárgalmi létesítménnyel</i></p>	<p>gyűjtőtűt - gyűjtőtűt vagy főút 2X1 sávós folyópályával: csak részlegesen (pl.: főúti ágakon megvan, gyűjtőtűtákon részlegesen) van kerékpáros infrastruktúra</p>	<p>gyűjtőtűt - gyűjtőtűt vagy főút 2X1 sávós folyópályával: csak a főlérendelt (főúti) ágakon van kerékpáros átvezetés</p>	<p>gyűjtőtűt - gyűjtőtűt vagy főút 2X1 sávós folyópályával: nincs kerékpáros átvezetés egyik ágon sem.</p>
<p>gyűjtőtűt - főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: Minden változatban minden ágon van kerékpáros átvezetés</p> <p><i>kőrforgalom VAGY mini körforgalom VAGY jelzőlámpás csomópont VAGY középszíjű kerékpáros átvezetés minden ágon VAGY körbejárható önálló kerékpárgalmi létesítménnyel</i></p>	<p>gyűjtőtűt - főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: csak részlegesen (pl.: főúti ágakon megvan, gyűjtőtűtákon részlegesen) van kerékpáros infrastruktúra</p>	<p>gyűjtőtűt - főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: csak a főlérendelt (főúti) ágakon van kerékpáros átvezetés</p>	<p>gyűjtőtűt - főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: nincs kerékpáros átvezetés egyik ágon sem.</p>
<p>gyűjtőtűt vagy főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával - gyűjtőtűt vagy főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: lámpás körbejárható minden ágon</p>	<p>gyűjtőtűt vagy főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával - gyűjtőtűt vagy főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: indirekt balos kapcsolatok</p>	<p>gyűjtőtűt vagy főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával - gyűjtőtűt vagy főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: balos kapcsolatok nélkül</p>	<p>gyűjtőtűt vagy főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával - gyűjtőtűt vagy főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: nincs kerékpáros átvezetés egyik ágon sem</p>

[Információ](#)

4	<p>Gyalogos keresztezés az útvonalhoz csatlakozó parkolók bejáratában és kis forgalmú mellékutcák torkolatában</p>	<p>főút/gyűjtőtűt: A gépjármű kanyarodása R 12 m és a csomópont területén az útpálya küszöbszerűen megemelt.</p>	<p>főút/gyűjtőtűt: A gépjármű kanyarodása R 12 m és a csomópontban a járda lesüllyesztve.</p>	<p>főút/gyűjtőtűt: A csomópont területén az útpálya küszöbszerűen megemelt, vagy a csomópontban a járda lesüllyesztve, R>12 m.</p>	<p>főút/gyűjtőtűt: A csomópont területén nincs a gyalogos közlekedést támogató beavatkozás, vagy nem teljes értékű.</p>
		<p>lakóút: A megengedett legnagyobb sebesség 30 km/óra vagy annál kisebb, a gépjármű kanyarodása R 6 m és a csomópont területén az útpálya küszöbszerűen megemelt.</p>	<p>lakóút: A gépjármű kanyarodása R 6 m és a csomópont területén az útpálya küszöbszerűen megemelt.</p>	<p>lakóút: A gépjármű kanyarodása R 6 m és a csomópontban a járda lesüllyesztve.</p>	<p>lakóút: A csomópont területén nincs a gyalogos közlekedést támogató beavatkozás, vagy nem teljes értékű, vagy a gépjármű kanyarodása R>6 m.</p>

[Információ](#)

<p>5 Gyalogos keresztezés biztosítása csomópontok közötti szakaszon (folyópálya szakasz)</p>	<p>főút/gyűjtőtűt: 50 km/h megengedett legnagyobb sebesség mellett csomópontokban középvezetési kijelölt gyalogátkelőhely és folyópályán középvezetési gyalogos átvezetés vagy átkelőhely úgy, hogy maximum 100 m legyen a legnagyobb távolság a középvezetési pontok között</p> <p>30 km/h megengedett legnagyobb sebesség mellett középvezetési, vagy küszöbszerűen megemelt gyalogos átkelőhely csomópontokban, folyópályán pedig középvezetési gyalogos átvezetés, vagy küszöbszerűen megemelt akadálymentes gyalogos keresztezési lehetőség úgy, hogy maximum 100 m legyen a legnagyobb távolság a lassító elemekkel segített átkelési pontok között (küszöbszerű megemelés, vagy középvezetési) és legalább 75 m-enként biztosítva legyen akadálymentes átközeledési lehetőség</p> <p>lakóút: Akadálymentes gyalogos átközeledési lehetőség biztosított az egész utcaszakaszon.</p>	<p>főút/gyűjtőtűt: 50 km/h megengedett legnagyobb sebesség mellett csomópontokban középvezetési kijelölt gyalogátkelőhely és folyópályán középvezetési gyalogos átvezetés vagy átkelőhely úgy, hogy maximum 150 m legyen a legnagyobb távolság a középvezetési pontok között</p> <p>30 km/h megengedett legnagyobb sebesség mellett középvezetési, vagy küszöbszerűen megemelt gyalogos átkelőhely csomópontokban, folyópályán pedig középvezetési gyalogos átvezetés, vagy küszöbszerűen megemelt akadálymentes gyalogos keresztezési lehetőség úgy, hogy maximum 150 m legyen a legnagyobb távolság a lassító elemek között (küszöbszerű megemelés, vagy középvezetési) és legalább 75 m-enként biztosítva legyen akadálymentes átközeledési lehetőség</p> <p>lakóút: Akadálymentes gyalogos átközeledési lehetőség biztosított legalább 50 m-enként.</p>	<p>főút/gyűjtőtűt: 50 km/h megengedett legnagyobb sebesség mellett csomópontokban középvezetési kijelölt gyalogátkelőhely és folyópályán középvezetési gyalogos átvezetés vagy átkelőhely úgy, hogy maximum 200 m legyen a legnagyobb távolság a középvezetési pontok között</p> <p>30 km/h megengedett legnagyobb sebesség mellett középvezetési, vagy küszöbszerűen megemelt gyalogos átkelőhely csomópontokban, folyópályán pedig középvezetési gyalogos átvezetés, vagy küszöbszerűen megemelt akadálymentes gyalogos keresztezési lehetőség úgy, hogy maximum 200 m legyen a legnagyobb távolság a lassító elemek között (küszöbszerű megemelés, vagy középvezetési) és legalább 100 m-enként biztosítva legyen akadálymentes átközeledési lehetőség</p> <p>lakóút: Az utca legrosszabb helyzetű részén legalább egy kijelölt gyalogos átkelőhely (zebra) segíti az átközeledést.</p>	<p>főút/gyűjtőtűt: Több mint két forgalmi sáv a közúti keresztmetszet, vagy egy / két forgalmi sáv a közúti keresztmetszet és vízfelvezető árok akadályozza az átközeledést. Az utca 200 m-nél hosszabb szakaszon nincs középvezetési segített gyalogátkelőhely, sem gyalogos átvezetés, sem küszöbszerűen kiemelt csomópont.</p> <p>Információ</p> <p>lakóút: Az utca legrosszabb helyzetű részén nincs kijelölt gyalogos átkelőhely (zebra).</p>			
<p>6 Gyalogos keresztezés biztosítása csomópontokban</p>	<p>lakóút - lakóút csomópont: Csak a csomópont (de a teljes csomópont) kiemelése a torkolatoknál küszöbszerű rámpa kialakításával, ezzel együtt járdafülek alkalmazása parkolósáv esetén.</p> <p>lakóút - gyűjtőtűt vagy főút 2X1 sávós folyópályával: Csak a csomópont (de a teljes csomópont) kiemelése a torkolatoknál küszöbszerű rámpa kialakításával ÉS parkolósáv esetén járdafülek alkalmazása. VAGY a gyűjtőtűttel párhuzamos járdák kiemelt küszöbszerű átvezetése ÉS a gyűjtőtűton keresztül középvezetési kijelölt gyalogos átkelőhely</p> <p>lakóút - főút, párhuzamos gépjárműközeledésre alkalmas folyópályával: középvezetési segített jelzőlámpás gyalogos átkelőhely, ÉS fölérendelt úttal</p>	<p>lakóút - lakóút csomópont: Keresztmetszet kiemelése vagy nincs kiemelés. Oldalirányú elhúzások a csomópontnál, járdafülek alkalmazása parkolósáv esetén.</p> <p>lakóút - gyűjtőtűt vagy főút 2X1 sávós folyópályával: a gyűjtőtűttel párhuzamos járdák kiemelt küszöbszerű átvezetése ÉS a gyűjtőtűton keresztül mediánnal segített gyalogos átvezetés, parkolósáv esetén járdafülek alkalmazása.</p> <p>lakóút - főút, párhuzamos gépjárműközeledésre alkalmas folyópályával: jelzőlámpás gyalogos átkelőhely a fölérendelt úton keresztül középvezetési nélkül, ÉS fölérendelt úttal párhuzamosan járdák küszöbszerűen kiemelt vezetéssel</p>	<p>lakóút - lakóút csomópont: Keresztmetszet kiemelése vagy nincs kiemelés, járdafülek alkalmazása parkolósáv esetén.</p> <p>lakóút - gyűjtőtűt vagy főút 2X1 sávós folyópályával: a gyűjtőtűttel párhuzamos járdák kiemelt küszöbszerű átvezetése a torkolaton, parkolósáv esetén járdafülek alkalmazása.</p> <p>lakóút - főút, párhuzamos gépjárműközeledésre alkalmas folyópályával: jelzőlámpás gyalogos átkelőhely a fölérendelt úton keresztül, ÉS fölérendelt úttal párhuzamosan járdák az út szintjére süllyesztve.</p>	<p>lakóút - lakóút csomópont: nem alkalmaz bármely (egy vagy több) magasabb pontszámot érő kialakítást, vagy ha mégis alkalmazza bármelyiket (akár többet is) de közben 12 m-nél nagyobb lekerekítő ívsugarat tartalmaz VAGY a megengedett legnagyobb sebesség valamelyik utcán meghaladja 30 km/h-t nem adható pont</p> <p>lakóút - gyűjtőtűt vagy főút 2X1 sávós folyópályával: amennyiben a gyűjtőtűti csomópontban a lakóút torkolata nincs kiemelve, vagy járdafül, és oldalirányú elhúzás, vagy mediánnal segített gyalogos átvezetés vagy középvezetési segített gyalogos átkelőhely</p> <p>lakóút - főút, párhuzamos gépjárműközeledésre alkalmas folyópályával: ha nincs gyalogos átkelőhely a párhuzamos közeledésre alkalmas úton keresztül</p>			

	<p>gyűjtőtűt - gyűjtőtűt vagy főút 2X1 sávós folyópályával: Minden változatban minden ágon van gyalogátkelőhely:</p> <p>körforgalom VAGY mini körforgalom VAGY jelzőlámpás csomópont VAGY középzigetes gyalogos átkelőhely minden ágon VAGY kiemelt gyalogátkelőhely mindenhol</p> <p>járdafülek alkalmazása parkolósáv esetén.</p> <p>gyűjtőtűt - főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: Minden változatban minden ágon van jelzőlámpás gyalogátkelőhely:</p> <p>középzigettel védett jelzőlámpás gyalogos átkelőhely párhuzamos közlekedésre alkalmas úton, ÉS középzigettel védett gyalogos átkelőhely, vagy jelzőlámpás gyalogátkelőhely a nem párhuzamos közlekedésre alkalmas úton.</p> <p>gyűjtőtűt vagy főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával - gyűjtőtűt vagy főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: Minden változatban minden ágon van gyalogátkelőhely:</p> <p>középzigettel védett jelzőlámpás gyalogos átkelőhely minden ágon,</p> <p>járdafülek alkalmazása parkolósáv esetén.</p>	<p>gyűjtőtűt - gyűjtőtűt vagy főút 2X1 sávós folyópályával: Van gyalogos átkelőhely minden ágon</p> <p>Jelzőtáblával szabályozott kereszteződés, vagy körforgalmú kereszteződés de nincs középziget vagy kiemelés.</p> <p>járdafülek alkalmazása parkolósáv esetén.</p> <p>gyűjtőtűt - főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: Minden változatban nem minden ágon van jelzőlámpás gyalogátkelőhely.</p> <p>középzigettel védett jelzőlámpás gyalogos átkelőhely párhuzamos közlekedésre alkalmas úton, ÉS középzigettel védett gyalogos átkelőhely, vagy jelzőlámpás gyalogátkelőhely a nem párhuzamos közlekedésre alkalmas úton.</p> <p>gyűjtőtűt vagy főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával - gyűjtőtűt vagy főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: Minden változatban van gyalogátkelőhely:</p> <p>középzigettel védett jelzőlámpás gyalogos átkelőhely legalább 2 ágon</p> <p>járdafülek alkalmazása parkolósáv esetén.</p>	<p>gyűjtőtűt - gyűjtőtűt vagy főút 2X1 sávós folyópályával: Nincs minden ágon gyalogos átkelőhely</p> <p>Körforgalom, vagy jelzőtáblával szabályozott kereszteződés, de nincs középziget vagy kiemelés.</p> <p>járdafülek alkalmazása parkolósáv esetén.</p> <p>gyűjtőtűt - főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: jelzőlámpás gyalogos átkelőhely csak a főlérendelt úton keresztül, főlérendelt úttal párhuzamosan járdák az út szintjére süllyesztve.</p> <p>gyűjtőtűt vagy főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával - gyűjtőtűt vagy főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: Nincs minden ágon gyalogos átkelőhely</p> <p>jelzőlámpás gyalogos átkelőhely legalább 2 különálló ágon (középziget nélkül)</p> <p>járdafülek alkalmazása parkolósáv esetén.</p>	<p>gyűjtőtűt - gyűjtőtűt vagy főút 2X1 sávós folyópályával: Nincs gyalogos átkelőhely</p> <p>VAGY Bármilyen irányban párhuzamos közlekedést keresztes gyalogos jelzőlámpa nélkül - ez esetben a "párhuzamos közlekedésre alkalmas" kategória szerinti műszaki kialakítás alkalmazandó, pontszám e szerint adható.</p> <p>gyűjtőtűt - főút, párhuzamos gépjárműközlekedésre alkalmas folyópályával: ha nincs gyalogos átkelőhely a párhuzamos közlekedésre alkalmas úton keresztül</p>	<p>Információ</p>
7	<p>Akadálymentesség, esélyegyenlőség biztosítása</p> <p>A teljes csomópont rendelkezik taktilis elemekkel (jelző kő és rávezető kő).</p>	<p>A teljes csomópont csak jelző kövekkel rendelkezik.</p>	<p>A csomópontnak csak egy része rendelkezik jelző kövekkel.</p>	<p>A csomópont nem rendelkezik jelző kövekkel.</p>	<p>Információ</p>
8	<p>A járda felületének minősége</p> <p>Az utca legrosszabb helyzetű részén sima, nem csúszós felület van.</p>	<p>Az utca legrosszabb helyzetű részén néhány kisebb hiba van.</p>	<p>Az utca legrosszabb helyzetű részén több kisebb hiba van.</p>	<p>Az utca legrosszabb helyzetű részén legalább egy nagyobb hiba van (szintkülönbség 15 mm vagy több).</p>	<p>Információ</p>

9	Gyalogos közlekedés helyigénye főút/gyűjtőút: A gyalogosjárda szélessége a közterület mindkét oldalán legalább 3 m. belvárosi lakóút: A gyalogosjárda szélessége a közterület mindkét oldalán legalább 3 m. belvároson kívüli lakóút: Lakó-pihenő övezet önálló járdafelület nélkül (megengedett legnagyobb sebesség 20 km/óra).	főút/gyűjtőút: A gyalogosjárda szélessége a közterület mindkét oldalán 2,25-2,99 m. belvárosi lakóút: A gyalogosjárda szélessége legalább a közterület egyik oldalán 2,25m, a másik oldalán 1,5m. belvároson kívüli lakóút: A gyalogosjárda szélessége legalább a közterület egyik oldalán 2,25 m, a másik oldalán 1,5 m.	főút/gyűjtőút: A gyalogosjárda szélessége a közterület mindkét oldalán 1,5-2,24 m. belvárosi lakóút: A gyalogosjárda szélessége a közterület mindkét oldalán legalább 1,5m. belvároson kívüli lakóút: A gyalogosjárda szélessége a közterület mindkét oldalán legalább 1,5 m.	A gyalogosjárda szélessége nem éri el az 1,5 m-t a közterület egyik vagy mindkét oldalán. Információ				
10	Útburkolat minősége Az utca legrosszabb helyzetű részén egyenletes és sima, csúszásmentes felület található.	Az utca legrosszabb helyzetű részén egyenletes néhány kisebb hiba található.	Az utca legrosszabb helyzetű részén egyenletes több kisebb hiba található.	Az utca legrosszabb helyzetű részén legalább egy nagyobb hiba van (szintkülönbség 20 mm vagy több). Információ				
11	Kerékpározás helyigénye főút/gyűjtőút: A kerékpárforgalmi létesítmény mellett biztonsági sávok találhatóak. A kerékpárforgalmi létesítmény szélessége mindkét irányban eléri az előzésre alkalmas értéket (irányhelyes kerékpársáv 2 m, a kerékpárút 4,05 m). lakóút: A megengedett legnagyobb sebesség 20 km/óra, vagy egyirányú utca esetén a kerékpárosok számára a kétirányú közlekedés megengedett.	főút/gyűjtőút: A kerékpárforgalmi létesítmény mellett biztonsági sávok találhatóak. A kerékpárforgalmi létesítmény szélessége legalább az egyik irányban előzésre alkalmas szélességű (a szélesebb irányhelyes kerékpársáv 2 m, a kerékpárút 3,30 m). lakóút: A megengedett legnagyobb sebesség 30 km/óra, és a gépjárművek, kerékpárok által közösen használt útpálya szélessége irányonként legfeljebb 3 m.	főút/gyűjtőút: A kerékpárforgalmi létesítmény mellett biztonsági sávok találhatóak. A kerékpárforgalmi létesítmény szélessége eléri a minimális értéket (irányhelyes kerékpársáv 1,25 m, kerékpárút 2,55 m). lakóút: A megengedett legnagyobb sebesség 40 km/óra, és a gépjárművek, kerékpárok által közösen használt útpálya szélessége irányonként legfeljebb 3 m.	főút/gyűjtőút: Nincsen kerékpárforgalmi létesítmény, vagy a biztonsági sávokat figyelembe véve nem éri el a minimális szélességet (irányhelyes kerékpársáv 1,25 m, kerékpárút 2,55 m). lakóút: A megengedett legnagyobb sebesség 40 km/óra és a gépjárművek, kerékpárok által közösen használt útpálya szélessége irányonként nagyobb mint 3 m, vagy a megengedett legnagyobb sebesség 50 km/óra vagy annál magasabb. Információ				
12	Közterületi kerékpártárolók főút/gyűjtőút: Az útszakasz minden 100 méterére legalább 9 kerékpártámasz jut. belvárosi lakóút: Az útszakasz minden 100 méterére legalább 6 kerékpártámasz jut. belvároson kívüli lakóút: Az útszakasz minden 100 méterére legalább 3 kerékpártámasz jut.	főút/gyűjtőút: Az útszakasz minden 100 méterére 6-8 kerékpártámasz jut. belvárosi lakóút: Az útszakasz minden 100 méterére 4-5 kerékpártámasz jut. belvároson kívüli lakóút: Az útszakasz minden 100 méterére legalább 2 kerékpártámasz jut.	főút/gyűjtőút: Az útszakasz minden 100 méterére legalább 3-5 kerékpártámasz jut. belvárosi lakóút: Az útszakasz minden 100 méterére 2-3 kerékpártámasz jut. belvároson kívüli lakóút: Az útszakasz minden 100 méterére legalább 1 kerékpártámasz jut.	főút/gyűjtőút: Az útszakasz minden 100 méterére kevesebb, mint 3 kerékpártámasz jut. belvárosi lakóút: Az útszakasz minden 100 méterére kevesebb, mint 2 kerékpártámasz jut. belvároson kívüli lakóút: Az útszakasz minden 100 méterére kevesebb mint 1 kerékpártámasz jut. Információ				
13	Ülőhelyek Az útszakasz teljes hosszát tekintve a leülési lehetőségek közötti legnagyobb távolság: <50 m	Az útszakasz teljes hosszát tekintve a leülési lehetőségek közötti legnagyobb távolság: 50- 199 méter	Az útszakasz teljes hosszát tekintve a leülési lehetőségek közötti legnagyobb távolság: 200- 399 méter	Az útszakasz teljes hosszát tekintve a leülési lehetőségek közötti legnagyobb távolság: 400 méter, vagy több Információ				

14	Közvilágítás	Az útszakasz teljes hosszát tekintve az út mindkét oldalán a járdákat folyamatos megvilágítás éri.	Az útszakasz teljes hosszát tekintve az út mindkét oldalán a járdákat szakaszos megvilágítás éri.	Az útszakasz teljes hosszát tekintve az út egyik oldalán a járdát szakaszos megvilágítás éri, a másik oldali járdát nem éri megvilágítás.	Az útszakasz teljes hosszát tekintve az út egyik oldalán lévő járdát sem éri megvilágítás.	Információ				
15	Fák	Az útszakasz teljes hosszán faszor található: <14 m esetén 1 oldali > 14 m esetén 2 oldali VAGY a gyalogos-kerékpáros felületekre vetítve <75 m2-enként 1 db fa található	Az útszakasz teljes hosszának legalább 50%-án faszor <14 m esetén egy oldali > 14 m esetén két oldali VAGY a gyalogos-kerékpáros felületekre vetítve <75 m2-enként 1 db fa található	Az útszakasz teljes hosszának kevesebb, mint 50%-án található faszor <14 m esetén egy oldali >14 m esetén két oldali VAGY a gyalogos-kerékpáros felületekre vetítve <150 m2-enként 1 db fa található	Nincs beszámítható mennyiségű fa/faszor	Információ				
16	Zöldinfrastruktúra	főút/gyűjtőút: Az útszakasz minden 100 méterére legalább 3 zöldinfrastruktúra elem jut. lakó út: A zöldfelületek aránya meghaladja a 10%-ot	főút/gyűjtőút: Az útszakasz minden 100 méterére legalább 2 zöldinfrastruktúra elem jut. lakó út: A zöldfelületek aránya 5-10%-os	főút/gyűjtőút: Az útszakasz minden 100 méterére legalább 1 zöldinfrastruktúra elem jut. lakó út: A zöldfelületek aránya 5%-nál kisebb	Az útszakasz területén nincs beszámítható zöldfelület.	Információ				
17	Ivókutak	Az útszakasz teljes hosszát tekintve az ivókutak közötti legnagyobb távolság: belvárosban: 150 m belvároson kívül: 200 m	Az útszakasz teljes hosszát tekintve az ivókutak közötti legnagyobb távolság: belvárosban: 200 m belvároson kívül: 250 m	Az útszakasz teljes hosszát tekintve az ivókutak közötti legnagyobb távolság: belvárosban: 250 m belvároson kívül: 300 m	Az útszakasz teljes hosszát tekintve az ivókutak közötti legnagyobb távolság: belvárosban: >250 m belvároson kívül: >300 m	Információ				
18	Csapadékvíz elvezetése, hasznosítása	belvárosban: Az útszakaszon keletkező csapadékvizek mennyiségének minimum 40 %-a visszatartásra kerül, a helyben tartása, másodlagos hasznosítása biztosított. belvároson kívül: Az útszakaszon keletkező csapadékvizek mennyiségének minimum 60 %-a visszatartásra kerül, a helyben tartása, másodlagos hasznosítása biztosított.	belvárosban: Az útszakaszon keletkező csapadékvizek mennyiségének 30-39 %-a visszatartásra kerül, a helyben tartása, másodlagos hasznosítása biztosított. belvároson kívül: Az útszakaszon keletkező csapadékvizek mennyiségének 45-59 %-a visszatartásra kerül, a helyben tartása, másodlagos hasznosítása biztosított.	belvárosban: Az útszakaszon keletkező csapadékvizek mennyiségének 20-29 %-a visszatartásra kerül, a helyben tartása, másodlagos hasznosítása biztosított. belvároson kívül: Az útszakaszon keletkező csapadékvizek mennyiségének 30-44 %-a visszatartásra kerül, a helyben tartása, másodlagos hasznosítása biztosított.	belvárosban: Az útszakaszon keletkező csapadékvizek mennyiségének 20-kevesebb, mint 20 %-a kerül visszatartásra, másodlagos hasznosításra. belvároson kívül: Az útszakaszon keletkező csapadékvizek mennyiségének 30-kevesebb, mint 30 %-a kerül visszatartásra, másodlagos hasznosításra.	Információ				

Egészséges Utcák pontszám

Utca neve

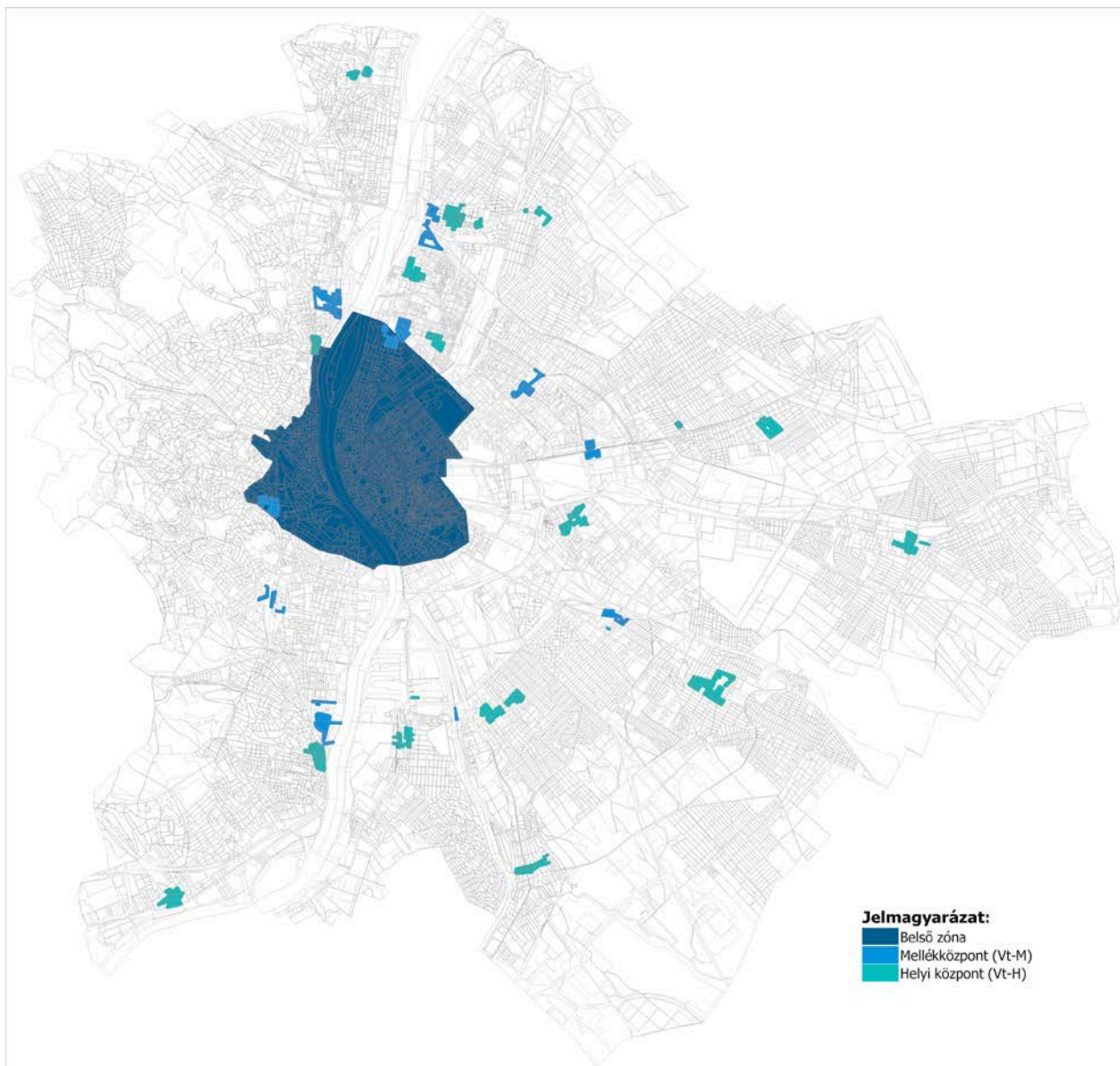
Utca (közterület) neve az értékelt utcaszakasz kezdőpontjában

Utca (közterület) neve az értékelt utcaszakasz végpontjában

	Meglévő állapot pontszám	Tervezett állapot pontszám
Egészséges Utcák pontszám		
Mindenki otthon érzi magát		
Könnyű átkelni az úttesten		
Vannak árnyékos és védett helyek		
Van hol megállni és megpihenni		
Nincs túl nagy zaj		
Az emberek szívesen sétálnak és kerékpároznak		
Az emberek biztonságban érzik magukat		
Van mit látni és csinálni		
Az emberek jól érzik magukat		
Tiszta a levegő		

Budapest belvárosi és központi területei

Alapállapot (0. állapot) - a mértékadó csapadékmennyiség a területen

 Költendő mezők

			Felület nagysága (m ²)	Felület terítési tényezője (%)	
		Vizsgált utcaszakasz		1,0	
Budapest esetén a 4 éves gyakoriságu 10 perces csapadékkintenzitás értéke (Budapest Pestszentlőrinc-községi terület)	q_p	115,09	mm/h	319,69	l/(s*ha)
Mértékadó csapadékterhelés	$q_{cs, alap}$			0	l/s
A területen keletkező csapadékmennyiség mértéke 10 perces csapadékeseményt figyelembe véve	$Q_{10, alap}$			0	m ³

Meglévő állapot

Felület fajtája	Felület nagysága (m ²)	Felület terítési tényezője (%)
Aszfaltburkolat		0,9
Tetőfelület		0,9
Kövezet		0,7
Zúzott kőburkolat		0,45
Burkolatlan földfelület		0,15
Park, kert		0,1
Térkö burkolat homokágyon		0,7
Térkö burkolat > 15% hézaggal		0,6
Vízáteresztő műfü és gumi burkolat		0,6
Szört burkolatú sportpálya		0,4
Stabilizált szört burkolat		0,3
Gyepprács		0,1
Zöldfelület		0,1
Egyéb, mégpedig:		
Egyéb, mégpedig:		
Egyéb, mégpedig:		
Felület nagysága összesen	0	

Ellenőrzés (felület)

0

Amennyiben nem 0, akkor nem me

Budapest esetén a 4 éves gyakoriságu 10 perces csapadékkintenzitás értéke (Budapest Pestszentlőrinc-községi terület)	q_p	115,09	mm/h	319,69	l/(s*ha)
Mértékadó csapadékterhelés	$q_{cs, jel}$			0	l/s
A területen keletkező csapadékmennyiség mértéke 10 perces csapadékeseményt figyelembe véve	$Q_{10, jel}$			0	m ³
Jelenleg is működő csapadékvíz helyben tartás, visszatartás és másodlagos hasznosítás tározókapacitása	$Q_{szr, jel}$				m ³
Jelenleg elfolyó csapadékvíz mennyisége	Q_{jel}			0	m ³
Jelenlegi visszatartás, helyben tartás és másodlagos hasznosítása százalékos mértéke az alapállapotra vonatkoztatva	Δ_{jel}			#ZÉRÓOSZTÓ!	%

Tervezett állapot

Felület fajtája	Felület nagysága (m ²)	Felület terítési tényezője (%)
Aszfaltburkolat		0,9
Tetőfelület		0,9
Kövezet		0,7
Zúzott kőburkolat		0,45
Burkolatlan földfelület		0,15
Park, kert		0,1
Térkö burkolat homokágyon		0,7
Térkö burkolat > 15% hézaggal		0,6
Vízáteresztő műfü és gumi burkolat		0,6
Szört burkolatú sportpálya		0,4
Stabilizált szört burkolat		0,3
Gyepprács		0,1
Zöldfelület		0,1
Egyéb, mégpedig:		
Egyéb, mégpedig:		
Egyéb, mégpedig:		
Felület nagysága összesen	0	

Ellenőrzés (felület)

0

Amennyiben nem 0, akkor nem me

Budapest esetén a 4 éves gyakoriságu 10 perces csapadékkintenzitás értéke (Budapest Pestszentlőrinc-községi terület)	q_p	115,09	mm/h	319,69	l/(s*ha)
Mértékadó csapadékterhelés	$q_{cs, ter}$			0	l/s
A területen keletkező csapadékmennyiség mértéke 10 perces csapadékeseményt figyelembe véve	$Q_{10, ter}$			0	m ³
Tervezett csapadékvíz helyben tartás, visszatartás és másodlagos hasznosítás tározókapacitása	$Q_{szr, ter}$				m ³
Tervezetten elfolyó csapadékvíz mennyisége	$Q_{tervezett}$			0	m ³
Tervezett visszatartás, helyben tartás és másodlagos hasznosítása százalékos mértéke az alapállapotra vonatkoztatva	$\Delta_{tervezett}$			#ZÉRÓOSZTÓ!	%

Súgó

Mennyi ideig tart kitölteni az Értékelő eszközt?

Első alkalommal körülbelül egy óráig tart, mivel a kitöltéshez el kell olvasni a Bevezetőt, a Hogyan értékeljünk és a Súgó című útmutatókat. Ha már megismerte az Értékelő eszközt, a kitöltése körülbelül 30 percet vehet igénybe, ha pedig nagyon jól ismeri az értékelendő utcát vagy tervet, akkor akár 15 perc alatt is végezhet vele.

Milyen hosszú legyen egy utcaszakasz?

Ha az értékelni kívánt utca hosszú, akkor dönthet úgy, hogy szakaszokra bontja. Ügyeljen arra, hogy az utca minden szakaszán legyen legalább egy csomópont. A csomópontok pontozására 5 mérőszám áll rendelkezésre, és ezeket ki kell tölteni az Egészséges utcák pontszámának kiszámításához.

A pontozás módja ebben az értékelő táblázatban azt jelenti, hogy nem lehet elrejtetni a gyengeségeket azáltal, hogy az utca szakaszokra van osztva. A gyengeségek vagy az egyik, vagy a másik szakaszon meg fognak jelenni.

Ez az értékelő táblázat nem alkalmas olyan kérdések értékelésére, amelyek túlmutatnak egy-egy utca földrajzi helyzetén, pl. a hálózat összekapcsolhatósága vagy a nagy területet érintő területhasználattal, közterülethasználattal kapcsolatos szabályozásokat, gyakorlatokat. Ha az összekapcsolhatóságra vagy a területhasználatra koncentrálna, akkor ne használja ezt az értékelő eszközt, hanem látogasson el a healthystreets.com/resources weboldalra.

Hogyan értékeljük az elektromos rollereket?

Hasonló haladási sebességük és sérülékenységük miatt az elektromos rollereket használókat ugyanúgy kell tekinteni, mint a kerékpárral közlekedőket.

Honnan származnak a mérőszámok?

A mérőszámok többsége az angliai és ausztrál Egészséges Utcák Értékelési Eszközökből került átvételre, melyeket magyarországi szakemberek a magyar viszonyokhoz igazítottak. Ők dolgozták ki a csapadékvíz másodlagos hasznosítására vonatkozó mérőszámot is. A mérőszámok meghatározása során alapkritériumként került meghatározásra, hogy azok jelentős hatással legyenek a gyalogosok, kerékpárosok és az utcán tartózkodók egészségére és biztonságára, hogy egyszerűen mérhetőek legyenek, valamint hogy azokat a tervezési folyamat során befolyásolni lehessen.

Ez a pontozás nagyon szigorúnak tűnik, min alapul?

Ez a pontozás nem azt vizsgálja, hogy az utca megfelel-e a meglévő tervezési szabványoknak. Azt értékeli, hogy az utca milyen mértékben támogatja az emberek gyaloglását, kerékpározását, a tömegközlekedés igénybevételét és az utcában töltött időt. Gyakori, hogy a meglévő utcák alacsony pontszámot kapnak ebben az értékelésben, mivel úgy tervezték őket, hogy a járművek átmenő forgalmát helyezték előtérbe, ami gyakran hátrányos a gyalogosok, kerékpárosok és az utcán tartózkodók számára. Ez egy konzervatív értékelés, amely a leggyengébb pontot használja számos mérőszám értékeléséhez. Célja, hogy a legproblémásabb részek érdekében emelje az utak tervezésének színvonalát.

A 3,2,1 és 0 pontszámok az egyes mérőszámok esetében a gyakorlatban bevált legjobb nemzetközi tervezési útmutatásokon és a közegészségügyre gyakorolt hatáson alapulnak.

Hogyan kell értékelni egy olyan utcát, amely nem teszi lehetővé a gépjárművek számára a behajtást?

Egy olyan utca, amely nem teszi lehetővé a gépjárművek közlekedését, az 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. mérőszámra vonatkozó mérőszámok esetében 3 pontot kap.

Hogyan működik a pontozás?

Az értékelő eszközben elérhető összpontszám 100 pont. Minden egyes mérőszámot az Egészséges Utca 10 Indikátorában betöltött szerepe alapján súlyozunk.

[Ez az értékelő táblázat mutatja, hogy az egyes mérőszámokhoz tartozó pontszámok milyen mértékben járulnak hozzá az összpontszámhoz.](#)

Nagyobb súlyt kapnak azok a mérőszámok, amelyek nagyobb hatással vannak az emberi egészségre és az emberek gyaloglási, kerékpározási és utcán való időtöltési hajlandóságára. Az Egészséges Utcák 10 Indikátora egyenlő mértékben járul hozzá az általános pontszámhoz.

Hogyan válasszam ki, hogy az utca melyik pontját értékeljem?

Az 1. mérőszám esetében az utcára vonatkozó sebességhatárt kell alkalmazni, amennyiben az utca egyes szakaszain eltérő a sebességhatár, akkor ezek közül a legmagasabb sebességhatárral rendelkező szakasz szerint kell értékelni.
A 2. mérőszám esetében a reggeli csúcsidőszak forgalmi adatait kell használni.
A 3-11. mérőszám esetében meg kell határozni az utca leggyengébb pontját az adott mérőszám tekintetében és a megjegyzés rovatban meg kell adni a leggyengébbnek ítélt helyet.
A 12-18. mérőszám esetében az utca egészét kell értékelni, nem pedig az utca leggyengébb pontját.

Hogyan pontozhatok olyan mérőszámokat, amelyek nem vonatkoznak az utcámra?

Az összes mérőszámot minden utca esetében pontozni kell. Az Ön Egészséges Utcák pontszáma nem állítható elő, ha egy vagy több mérőszámra nem ad pontszámot. Ha úgy gondolja, hogy egy mérőszám nem alkalmazható az Ön utcájára, akkor olvassa el a Hogyan értékeljük című útmutatót, ez tanácsot ad arra vonatkozóan, hogy a szokásostól eltérő körülmények között hogyan kell pontozni, és hogy mi az a probléma, amelyet a mérőszám értékelni próbál. Ha még mindig nem biztos abban, hogy milyen pontszámot adjon, akkor küldje el megkeresését a contact@healthystreets.com e-mail címre.

Hogyan pontozhatok egy mérőszámot, ha nem rendelkezem a szükséges adatokkal?

Olvassa el a Hogyan értékeljük című útmutatót a mérőszámokhoz. A "Miért fontos" segíthet a pontszám becslésében, ha nem rendelkezik adatokkal. A Megjegyzés rovatban világosan meg kell jelölni, hogy mi alapján adott a mérőszámhoz pontszámot.

Honnan tudom, hogy a pontszámom megfelelő?

Ezzel az értékelő eszközzel könnyű hibázni. A kockázatot csökkentheti, ha az egyes mérőszámok pontozása előtt figyelmesen elolvassa a Hogyan értékeljük című útmutatót.

Nagyon fontos, hogy ezután kérjen meg egy másik tervezőt vagy mérnököt, aki már használta ezt az értékelő eszközt, hogy nézze meg az Ön által adott pontszámokat és készített jegyzeteket, és nézze át az értékelt utcát vagy tervet, hogy ellenőrizze, nem követett-e el hibát.

Összevonhatóak a pontszámok?

Ne vonja össze a pontszámokat, hogy egy környék, egy hosszabb utcaszakasz vagy egy projektportfólió átlagát kapja. Minden egyes ellenőrzési eredményt külön-külön kell bemutatni, hogy az egyes utcaszakaszok erősségei és gyengeségei egyértelműek legyenek. A pontszámok összevonása egy átlagos érték létrejöttéhez vezet, amely elrejtí az egyes ellenőrzések során azonosított gyengeségeket és erősségeket.

Honnan kaphatok segítséget az Értékelő eszköz használatához?

Írjon a training@healthystreets.com e-mail címre és érdeklődjön a képzési lehetőségekről.

Hogyan tudhatok meg többet az Egészséges utcák módszertanról?

Látogasson el a healthystreets.com weboldalra, ahol további információkat talál az Egészséges Utcák módszertanról, egyéb értékelő eszközökről és rendelkezésre álló forrásokról angol nyelven. Ha nem találja, amire szüksége van, írjon a contact@healthystreets.com e-mail címre.

Hogyan tudhatok meg többet az Egészséges utcák indikátorairól?

Látogasson el a healthystreets.com weboldalra, ahol elérhetőek az egyes indikátorok összefoglalói angolul, és ahonnan letölthető a Qualitative Streets Assessment című dokumentum.

Hogyan jön létre a pontszám

Mérőszám		Mindenki otthon érzi magát	Könnyű átkelni az úttesten	Vannak árnyékos és védett helyek	Van hol megállni és megpihenni	Nincs túl nagy zaj	Az emberek szívesen sétálnak és kerékpároznak	Az emberek biztonságban érzik magukat	Van mit látni és csinálni	Az emberek jól érzik magukat	Tiszta a levegő
1	Gépjárművek megengedett sebessége	●	●			●	●	●		●	●
2	Gépjárműforgalom nagysága	●	●			●	●	●		●	●
3	Kerékpáros közlekedés biztosítása a kereszteződésekben	●					●	●		●	
4	Gyalogos keresztezés az útvonalhoz csatlakozó parkolók bejáratában és kis forgalmú mellékutcák torkolatában	●	●				●	●		●	
5	Gyalogos keresztezés biztosítása csomópontok közötti szakaszon (folyópálya szakasz)	●	●				●	●		●	
6	Gyalogos keresztezés biztosítása csomópontokban	●	●				●	●		●	
7	Akadálymentesség, esélyegyenlőség biztosítása	●	●				●	●		●	
8	A járda felületének minősége	●					●			●	
9	Gyalogos közlekedés helyigénye	●			●		●	●		●	
10	Útburkolat minősége	●				●	●	●		●	
11	Kerékpározás helyigénye	●			●		●	●		●	
12	Közterületi kerékpártárolók	●			●		●			●	
13	Ülőhelyek	●			●		●		●	●	
14	Közvilágítás	●					●	●		●	
15	Fák	●		●			●		●	●	
16	Zöldinfrastruktúra	●					●		●	●	
17	Ivókutak	●			●		●	●	●	●	
18	Csapadékvíz elvezetése, hasznosítása	●					●			●	

LIKVIDITÁSI TERV

Kedvezményezett:	
Az előleget igénylő Konzorciumi Tag:	
Projektazonosító:	
Támogatási szerződésben szereplő elszámolható összköltség:	
Ebből az előleget igénylő Konzorciumi Tag költsége:	
Támogatás teljes összege:	
Ebből az előleget igénylő Konzorciumi Tagra jutó támogatás összege:	

	év
Tervezett Bevétel (Ft):		
	Támogatási előleg	- Ft
	Támogató által az adott évben utófinanszírozású számlák alapján várható támogatás kifizetés	- Ft
	Bevételek összesen:	- Ft
	Előző években felvett támogatási előleg alapján keletkezett maradvány:	- Ft
Tervezett Kiadás (Ft):		
I	1. költségkategória	- Ft
II	2. költségkategória	- Ft
III	3. költségkategória	- Ft
IV	4. költségkategória	- Ft
V	5. költségkategória	- Ft
VI	6. költségkategória	- Ft
VII	7. költségkategória	- Ft
	8. költségkategória	- Ft
	Kiadások összesen:	- Ft
	Év végi egyenleg :	- Ft

Elfogadott kifizetési igénylés szerint elszámolni tervezett támogatási előleg összege	- Ft
--	------

Kelt:

 törvényes képviselő
 kedvezményezett neve
 p.h.

KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ

	Kedvezményezett:	<i>Amennyiben a projekt konzorciumi formában valósul meg, úgy kérjük a Főkedvezményezett nevét feltüntetni.</i>
	Az előleget igénylő Konzorciumi Tag:	<i>Amennyiben a projekt konzorciumi formában valósul meg, úgy kérjük a Likviditási tervet benyújtó Konzorciumi Tag nevét feltüntetni, nem konzorcium esetén a mező üres marad.</i>
	Projektazonosító:	<i>Kérjük a Támogatási Szerződésben szereplő projektazonosítót feltüntetni.</i>
	Támogatási szerződésben szereplő elszámolható összköltség:	<i>A támogatási szerződés 4.3. A Projekt Európai Unióval elszámolható összköltsége pontja alapján kell kitölteni, a projekt teljes támogatását szerepeltetve.</i>
	Ebből az előleget igénylő Konzorciumi Tag költsége:	<i>A támogatási szerződés 4.3. A Projekt Európai Unióval elszámolható összköltsége pontja alapján kell kitölteni, a Konzorciumi Tagra eső támogatást szerepeltetve.</i>
	Támogatás teljes összege:	<i>A támogatási szerződés 4.5. A támogatás összege és intenzitása pontja alapján kell kitölteni, a projekt teljes támogatását szerepeltetve.</i>
	Ebből az előleget igénylő Konzorciumi Tagra jutó támogatás összege:	<i>A támogatási szerződés 4.5. A támogatás összege és intenzitása pontja alapján kell kitölteni, a konzorciumi tagra eső támogatást szerepeltetve.</i>
	Év	<i>Az a naptári év, melyre a Likviditási terv készül. A Likviditási tervet naptári évre szükséges elkészíteni, így láthatóvá válik, hogy egy adott évben az igényelt támogatási előleg hogyan segíti elő a projekt megvalósulását és tervezhető lesz a támogatási előleg felhasználása.</i>
Bevételek		
	Támogatási előleg	<i>Előleg kérelem alapján az adott évre a Támogató által utalandó előleg (Kedvezményezett folyószámláján megjelenő) utófinanszírozott költségkategóriákra./Konzorciumi Tag esetén a tagi költségvetés utófinanszírozott költségkategóriáinak vonatkozásában igényelhető összeg adott évre.</i>
	Támogató által az adott naptári évben utófinanszírozott számlák alapján várható támogatás kifizetés	<i>Kifizetés igénylési dokumentáció alapján várhatóan a Támogató részéről utófinanszírozású számlák alapján kifizetendő támogatás (Kedvezményezett folyószámláján megjelenő). Kérjük, az egyes időpontok tervezésénél szíveskedjenek figyelembe venni a 256/2021. (V. 18.) Korm. Rendeletben foglalt kifizetési határidőt! /Konzorciumi tag esetén a tagi költségvetésre vonatkozóan kell meghatározni a várható kifizetést!</i>
	Bevételek összesen:	<i>Az adott naptári évben igényelt támogatási előleg és a várható támogatás kifizetés az utófinanszírozott költségkategóriákra összesen, konzorcium esetén a Konzorciumi Tagra vonatkozóan.</i>
	Előző években felvett támogatási előleg alapján keletkezett maradvány:	<i>Az előző évben kifizetett támogatási előleg fel nem használt része (pl.kifizetési igénylés keretében be nem nyújtott támogatási érték, az IH/KSZ által jóvá nem hagyott kifizetési igénylésben szereplő előleg elszámolásra szánt összeg)./Konzorciumi Tag esetén a tag eddig igénybevett támogatási előlegeire vonatkozóan kell meghatározni a maradványt.</i>
Kiadások		
	1. költségkategória	<i>A támogatási szerződés 1. A Projekt költségvetése mellékletében szereplő költségkategóriákkal összhangban kérjük tervezni az adott év vonatkozásában! Felmerülő költségkategóriák lehetnek pl.: Projekt előkészítés költségei, Projektmenedzsment költségei, Szakmai megvalósításban közreműködő munkatársak költségei, Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költségei, Általános (rezsi) költségek, Beruházások, Célcsoport támogatásának költségei, stb. Ezeket a költségeket kell meghatározni az adott évre készülő Likviditási tervben. Tehát nem az összes - a költségkategóriára vonatkozó - tervezett költséget kell feltüntetni, hanem annak csak akkora hányadát, amely az adott évben kiadásként felmerülhet. /Konzorciumi Tag esetén a tag által vállalt utófinanszírozott költségkategóriákban adott évben vállalt kiadásokat kell feltüntetni.</i>
	2. költségkategória	
	3. költségkategória	
	4. költségkategória	
	5. költségkategória	
	6. költségkategória	
	7. költségkategória	

KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ

8. költségkategória	
Kiadások összesen:	Az adott évben az utófinanszírozott költségkategóriák kiadásai, vagyis várhatóan felmerülő kiadások összesen./Konzorciumi Tag esetén tagi szinten kell meghatározni az adott évre vonatkozó kiadásokat.
Ev végi egyenleg (Ft):	Bevételek - kiadások: minden esetben a különbözetnek 0 Ft-nak kell lennie.
Elfogadott kifizetési igénylés szerint elszámolni tervezett támogatási előleg összege	Az adott évben elfogadott kifizetési igénylés szerint elszámolni tervezett előlegek összege/Konzorciumi Tag esetén tagi szinten elszámolni tervezett előlegek összege.

Kérjük a likviditási terv mellékleteként lényegretörő, alátámasztó szöveges indoklás, magyarázat csatolását a Segédlet az indokláshoz című melléklet alapján, melynek terjedelme nem haladja meg az 1 oldalt.

Konzorciumi tag likviditási terve esetén az indoklásban az Adott költségkategória elszámolható összköltsége a Támogatási szerződés költségvetése alapján (Ft) oszlop esetén a tagi szintű költségvetésben meghatározott tevékenységek elszámolható összköltségeit kell figyelembe venni!

Konzorciumi tag esetén az Adott költségkategória adott évre tervezett szállítói és utófinanszírozású kiadása (Ft) oszlop esetén a konzorciumi tagra vonatkozó adott évre tervezett kiadást kell feltüntetni!

Az indoklásnál is kérjük feltüntetni a projektazonosítót, és konzorcium esetén a Konzorciumi Tag nevét.

Kérjük, mind a likviditási tervet mind annak indoklását a törvényes képviselő által (vagy annak meghatalmazottja által) aláírni szíveskedjenek!

(Jelen kitöltési útmutatót nem szükséges kinyomtatni.)

INDOKLÁS

Tudomásul veszem, hogy támogatási előleg a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 249. §. (3) bekezdése értelmében kizárólag a támogatási szerződésben utófinanszírozásúként rögzített elszámolható költség vonatkozásában igényelhető!

Adott költségkategória elszámolható összköltsége a Támogatási szerződés költségvetése alapján (Ft)	Adott költségkategória adott évre tervezett szállítói és utófinanszírozású kiadása (Ft)	A kiadási összeg utófinanszírozott része (Ft)	Költség indoklása
			pl: A(z)tevékenység(ek)re a sablonban jelzett ... <i>Projekt előkészítés</i> költségkategórián belül az adott évre tervezett utófinanszírozott összeg, mely a projekt során kifizetésre kerül.
			pl: A(z)tevékenység(ek)re a sablonban jelzett ... <i>A szakmai megvalósításhoz igénybevett szolgáltatások</i> költségei költségkategórián belül az adott évre tervezett utófinanszírozott összeg, mely a projekt során kifizetésre kerül.
Egyéb megjegyzések:			
Projekt azonosító:			

törvényes képviselő, kedvezményezett neve
ph

JEGYZŐKÖNYV

TOP Plusz 4.1.1 – 23 Egészséges Utcák Program

Projekt adatok

Kerület:	X. kerület
Projekt cím:	Állomás – Füzér - Vásárló utca
Beérkezés dátuma: 2024.06.17.	Jegyzőkönyv kiadásának dátuma: 2024. 07. 19.

Összefoglaló szöveges értékelés:

BFFH: Komoly előrelépést tartalmaz a terv a panelházak közötti területek autómentesítésével, és értékes zöldfelületek létrehozásával. Ugyanakkor az Egészséges utcák feltételei szerint ez három utca, a tervezési terület Felhívás szerinti tagolása szükséges.

Állomás utca: Az utcai fasor fahelyeiből összefüggő hosszanti zöldsávot alakít ki. Az északi oldali zöldsáv esőként tervezett. Összeségében jó gondolat, de favédelmi problémát vet fel a meglévő közeli szegélyek bontása miatt. A már meglévő kerékpársávot megtartja. A déli oldali épületsor beugróiban az épületek előtt a zöldfelületet átalakítja, határvonalukat egyszerűsíti, ez rendezettebb területet eredményez.

Vásárló utca: A központi kiteresedést teljesen újragondolja. Jó ötlet, de nagyarányú zöldfelület csökkenést eredményez, sok burkolatot tervez, esetlegesen elhelyezett bútorokkal. Rendezi a parkolást.

Füzér utca: Meglévő nagy parkoló rendezése, fásítása. Kőrösi Csoma sétány felújítása, utca zöldfelületeinek rendezése a zöldfelület arányának növekedésével. A Kőrösi Csoma sétánytól a Kőrösi Csoma út felé vezetett gyalogos átközlekedés biztosítása pozitívnak tekinthető. Füzér utca keleti oldalán járda kialakítása.

BKK: A koncepció támogatott.

ZIT: A pályázati anyagban pozitívumnak minősül az Állomás utca fasorrekonstrukciója, az esőkert rendszer kialakítása, a Vásárló utca vízviszatarthatására való törekvés, illetve a Füzér utcai közösségi terek megújítása. Értékelendő, hogy felmérték és bevonják a lakosságot a zöldfelületi fejlesztést követően önkéntes alapon a saját környezetük gondozásába.

KPT: A térrendezési terv alapján a meglévő faállomány a lehető legtöbb plusz ültetett fával ki van egészítve. A forgalmi rendben nem változtat a terv, pedig érdemes lenne átgondolni, hogy mivel lehet ösztönözni a lakosságot a fenntartható közlekedési módok használatára.

Javasolt változtatások

Általános:

- J_1. Javasolt a csapadékvíz tetőről zöldfelületekre vezetése.
- J_2. Javasolt feltüntetni, hogy milyen módszerrel akadályozná meg a ráparkolást a tűzoltófelvonulási területen.
- J_3. Megjegyeznénk, hogy a Megalapozó dokumentum 64. oldalán egy elírás történt, mivel egy 1,5 méter x 1,5 méteres fahely csak 2,25 m², és nem 3 m².
- J_4. Javasoljuk, hogy mind a három beavatkozási területen ösztönözzék a szelektív hulladékgyűjtést annak megfelelő hulladéktárolókkal.
- J_5. Javasoljuk megfontolni a díszcsobogó fenntartásának és üzemben tartásának nehézségeit, és a felelősök és kötelezettségeik, költségeik megjelölésével döntsenek a tényleges szükségességéről.
- J_6. Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a helyszínen jelen levő önkéntes gerillakertészeti mozgalmat célszerű támogatni megfelelő kritériumok és lehetőségek keretében.
- J_7. A tervezett utca illeszkedjen az önmagát magyarázó út alapelveihez.
- J_8. Zöldfelületek öntözésére vonatkozó elképzelések bemutatásával javasoljuk kiegészíteni.
- J_9. Amennyiben elengedhetetlen a kiemelt szegélyek kiépítése, javasolt áttört szegélyek alkalmazása a zöldfelületek környezetében, amelyek elősegíthetik a lefolyáscsúcsok csökkentését. Ezen zöldfelületekre olyan növénykiültetést tervezzenek, amelyek tűrik a szélsőséges behatásokat, az időszakos elárasztást és a bioremediáció során alkalmasak a víztisztításra.
- J_10. A helyi mikroklíma javításához, illetve a csatornahálózat tehermentesítéséhez extrém időjárási körülmények között célszerű a helyben keletkező csapadékvíz elszikkasztása. Amennyiben a kerületi vagy egyéb szabályzat tiltja a járdákról, illetve a gépjármű parkolókról a víz elvezetését a növényfelületre, kérjük a környező házak tetőszerkezetéről lefolyó csapadékvíz bekötését az önkéntes által használt és e célra megfelelően kialakított ültetőközegbe biztonsági túlfolyók beépítésével.
- J_11. Amennyiben változik a vízzáró burkolt felületek aránya akár kisebb-nagyobb mértékben is, továbbá a kialakuló zöldfelületeken a program céljával összhangban a csapadékvíz visszatartására, helyben történő szikkasztására törekszik a tervező, vizsgálni kell és a megalapozó tanulmánynak be kell mutatni azt is, hogy a tervezett átalakítások kapcsán a csapadékvíz nem okozhat-e (rossz szigetelés esetén például) beázási, állékonysági problémákat a környező épületekben. Amennyiben ilyen probléma fennáll, javasolt csatornahálózatba vezetett túlfolyóval rendelkező zárt ültetési rendszert alkalmazni.
- J_12. A projekt célkitűzései alapvetően támogatottak. De azzal a tervezett megoldással kevésbé lehet azonosulni, hogy meglévő 50-es úton 40-es sebességkorlátozás, meglévő forgalomcsillapított 30-as úton 20-as sebességkorlát kerüljön bevezetésre csak azért, hogy magasabb értékelési pontszám legyen. Sem az 50-40, sem a 30-20 között nincs érdemi különbség. A forgalmi rend illetően módosítása kevésbé támogatható, kérjük eszerint felülvizsgálni a tervet.

Állomás utca:

- J_13. A meglévő fahelyeknél javasolt a szegély megtartása.
- J_14. Javasolt a tűzfalak befuttatása talajkapcsolatos növényekkel.
- J_15. Déli oldalon lehetőség szerint fásítás javasolt.
- J_16. Kerékpártámaszok kissé el vannak rejtve az épületek előkertjében, a közhasználatot ez korlátozhatja. Az elhelyezés felülvizsgálata javasolt. A járdához közelebb (is) el lehetne helyezni.
- J_17. Javasolt vizsgálni, hogy a kerékpáros és buszforgalom nem kerül-e egymással konfliktusba.
- J_18. Déli oldalon, a járda mellett további fa elhelyezés javasolt a cserje helyett.

- J_19. Javasolt átgondolni a tervezett 40 km/h-ás sebességi limit 30 km/h-ára csökkentését.
- J_20. Javasolt vizsgálni az Állomás utcán a kétirányú kerékpársáv kialakításának lehetőségét a parkolósáv helyén.
- J_21. Az Állomás utca útpályán történő gyalogos keresztezhetőségét javasoljuk javítani, a gyűjtőút funkciót javasoljuk kicsit "tompítani".

Vásárló utca:

- J_22. Vásárló utca esetében javasolt árnyékoló pergola tervezése az ülőfelületek fölé, növényekkel.
- J_23. Középső parkolósáv fásítási lehetőségének vizsgálata és lehetőség szerinti fásítása.
- J_24. Kőrösi Csoma út felőli oldalon nagyobb méretű zöldfelületek kialakítása. Az U alakú épület beugróban a zöldfelület mértéke ne csökkenjen.
- J_25. Pozitív a Vásárló utca keleti végének jelentős átalakulása. Azonban a tervekből, műszaki leírásból nem derül ki egyértelműen, mi történik az épületek előtt kialakuló teresedésen. Részletesebb ábrázolásuk javasolt.
- J_26. A burkolt felületek aránya kicsit nagy, átgondolásuk javasolt.
- J_27. Kerékpártámaszok kissé el vannak rejtve az épületek előkertjében, a közhasználatot ez korlátozhatja. Az elhelyezés felülvizsgálata javasolt. A járdához közelebb (is) el lehetne helyezni.

Füzér utca:

- J_28. Füzér utcában javasolt a vegyes forgalmú kialakítás, így több hely maradhat zöldfelület kialakítására. Láthatóan kisforgalmú utca.
- J_29. Kőrösi Csoma sétányon csapadékvíz favermekbe gyűjtésének kialakítása javasolt.
- J_30. Általánosságban javasolt a meglévő, többségében jó állapotú támfal lehetőség szerinti figyelembevétele és megtartása.
- J_31. A járda parkoló felőli részén javasolt fákat elhelyezni.

Közműcégek részletes visszajelzéseit külön mellékletben küldjük. Kiemelt információk:

FCSM:

- J_32. Tekintettel arra, hogy a Vásárló utcában és a Füzér utcában lévő, valamint a „Z” alaprajzú társasházakat kiszolgáló közcsonak életkora meghaladja az 50 évet, a Kőrösi Csoma sétány alatt lévő gyűjtőcsatorna életkora pedig a 150 évet, ezért javasoljuk mérlegelni, hogy az utcaszerkezet ilyen mértékű átalakítása, útpályaszerkezet teljes átépítése a közcsonak rekonstrukciója után valósuljon meg. Ennek a csatornaszakasznak a felújítás indokolt, de jelenleg középtávú tervekben nem szerepel. Lokális beavatkozások szükségessége az útépítést megelőző csatornavizsgálat eredményei alapján határozhatók meg, ezért a tervezést megelőzően javasoljuk Társaságunkkal történő kapcsolatfelvételt.
- J_33. A zöldterület fejlesztés megvalósíthatósága a benyújtott tervek alapján teljeskörűen nem állapítható meg. A dokumentációk hiányossága miatt a tervezett fák közművektől való távolsága nem állapítható meg. Helyenként a távolság feltüntetése nélkül is látható, hogy egyes helyeken a meglévő, szabványosításra kerülő fahelyek esetében a Társaságunk által előírt védőtávolságok a meglévő víznyelőkre és bekötővezetésekre nem biztosíthatók, illetve a nem szabványosításra kerülő fahelyek esetében is a meglévő fák több helyen a közcsonak nyomvonala felett helyezkednek el („Z” alaprajzú társasházakat kiszolgáló közcsonak). Létesítményeink projekt keretében történő kiváltása, áthelyezése szükséges lehet.
- J_34. A projekt által érintett szakaszon csatornafejlesztés nincs előírva. A közcsonak-hálózat nem túlterhelt, az övezeti besorolásnak megfelelő csapadékvíz-mennyiséget fogadni képes. Az útvíztelenítést lehetőség szerint a meglévő számú és kapacitású víznyelő bekötéssel kell megvalósítani.

Vízművek:

- J_35. Az érintett területen üzemelő ivóvíz vezetékek: Állomás utca: DN100 öntöttvas, DN200 azbesztcement, DN150 azbesztcement; Vásárló utca: DN200 azbesztcement, DN100 azbesztcement; Füzér utca: DN200 azbesztcement; Körösi Csoma sétány: DN200 gömbszövetes öntöttvas, DN150 azbesztcement, D100 KPE. A vezetékek meghibásodás nélkül üzemelnek, középtávon nem tervezett a felújításuk.
- J_36. Az érintett vezetékek kiváltása a tervdokumentáció alapján nem megállapítható. Az esetleges csőtörések elkerülése érdekében javasolt a vezetékek átépítése a beruházás terhére.
- J_37. A Budapest X. kerület, Körösi Csoma Sándor sétány környezetrendezési munkáira vonatkozó közmunkatervet 2023.07.13-án adtuk ki. E-közmű azonosító: 541728962. Az érintett vízvezetékek: DN200 göv, DN150 ac, D100 KPE. Vízvezeték-kiváltást nem írtunk elő. Egyéb (E-közmű, SAP, egyéb tervezői) megkeresés az elmúlt 2 évben az érintett utcákra vonatkozóan nem érkezett Társaságunkhoz.
- J_38. A meglévő törzs (közcső) vízhálózat és a bekötések kiváltását az E-közmű rendszerben benyújtott tervdokumentációknál a következő főbb feltételek nem teljesítése esetén írjuk elő a beruházás terhére:
- J_38.1. MSZ 7487:2021 szabványban megadott védőtávolságok és előírások betartása (kiemelten egyéb közművektől, fáktól).
- J_38.2. Új pályaszerkezet kialakítása során a vízvezetékek és bekötések felett minimálisan megtartandó földtakarás/védőtávolság göv és KPE anyagú vezeték felett 0,8 m, öntöttvas és azbesztcement illetve egyéb anyagú vezeték felett 1,0 m.
- J_38.3. Új parkolóhelyek kialakítása során szükséges figyelembe venni, hogy parkolóhelyek a vízvezetékek szerelvényei (tolózárak, tűzcsapok), a vízbekötések főelzárói, a vízmérőaknak fölé nem létesülhetnek, létesítményeink megközelítése (nehézgépjárművel is) minden esetben lehetséges legyen.
- J_39. Fatelepítések, fapótlások esetében a „Zöldinfrastruktúra füzetek 4. – Városi fák és közművek kapcsolata – Tervezési útmutató” irányelveinek alkalmazása. Amennyiben a tervezett fák helyeinek módosítására nincs lehetőség, és a vízvezetékek palástja és a fák gyökérterelő lemeze között 50 cm vízszintes védőtávolság nem biztosítható, abban az esetben szükséges a beruházás terhére a beavatkozással érintett hosszban a vízvezetékek kiváltása.
- J_40. Tájékoztatásul jelezzük, hogy amennyiben a meglévő vízvezeték palástja és a fák gyökérterelő lemeze között 50 cm vízszintes védőtávolság nem biztosítható, úgy a tervezett fatelepítéshez, vízvezeték kiváltáshoz való hozzájárulásunk feltételeként kérjük előzetesen a keresztszelvényeken a gyökérterelő fólia széle, továbbá környező közművek, és a tervezett vízvezeték palástja közötti vízszintes védőtávolságok feltüntetését. A belvárosi sűrű közműhelyzet miatt jelen tervfázisban nélkülözhetetlen annak megállapíthatósága, hogy a fatelepítés miatt tervezett vízvezeték biztonságos üzemeltetése, hozzáférhetősége biztosított lesz.
- J_41. A tervezett munkálatokkal érintett területen üzemelő ivóvíz vezetékek: Állomás utca: DN100 öntöttvas, DN200 azbesztcement, DN150 azbesztcement; Vásárló utca: DN200 azbesztcement, DN100 azbesztcement; Füzér utca: DN200 azbesztcement; Körösi Csoma sétány: DN200 gömbszövetes öntöttvas, DN150 azbesztcement, D100 KPE.

BDK:

- J_42. Az anyagból nem derül ki, hogy közvilágítás átépítettségi érintettség lenne.
- J_43. A közvilágítás átépítéséről az érintett szakaszokon szakági kiviteli tervet kell készíteni és azt a BDK-hoz műszaki megfelelőségi hozzájárulásra be kell nyújtani!

FŐTÁV:

- J_44. Állomás utca – Füzér utca - Vásárló utca (Állomás utca – Korponai utca – Körösi Csoma Sándor út – Halom utca által határolt terület) a te tervezett munkák több helyen is érintik a BKM-FŐTÁV meglévő távhő hálózatát, részünkről az alábbiakat kérjük figyelembe venni a kiviteltervek készítésekor, illetve a kivitelezéskor. A tervezett beavatkozások, szilárd burkolat építések, fa és növény telepítések és egyéb környezetrendezések, valamint kapcsolódó munkái a Vásárló utca és Füzér utca teljes hosszában érintik Társaságunk elosztó és

bekötő hálózatát, valamint a hozzá kapcsolódó műtárgyakat. A tervezett új burkolat építések, faültetések és környezetrendezési munkáknál az alábbi általános előírásainkat kérjük figyelembe venni és betartani.

Kötelezően előírt változtatások

Általános:

- K_1. Az Egészséges utcák feltételei szerint ez három utca, a tervezési terület Felhívás szerinti tagolása szükséges.
- K_2. Design checkben nincs megadva a padok száma, pótolni szükséges.
- K_3. Kóták hiányában a padok, ivókutak sűrűsége nem megállapítható, kérjük ezek pótlását.
- K_4. Az önmagát magyarázó utcák elvének megfelelően javasolt a forgalmi táblák minimálisra csökkentése, az elérendő cél érdekében más eszközök alkalmazása. Ilyen a házak közelében a tűzoltó behajtásra fenntartandó hely, nem 'behajtani tilos' táblával, hanem lehajtható / zárható parkolási akadályokkal történő biztosítása.
- K_5. A kiemelt növénykazetták megújításakor az áttervezésnél vegyék figyelembe a fák helyzetét. A jelenleg kiemelt növénykazettában elhelyezkedő fák az áttervezés után is maradjanak kiemelt kazettákban, hogy az egészségügyi és statikai állapotuk megőrzésére kerüljön, a gyökérnyak és a gyökérzet ne kerüljön felszínre és leburkolásra.
- K_6. Hollandiai gyakorlat mintájára minden társasház előtti területet úgy kérünk kialakítani, hogy a nagy kapacitású fedett kerékpártámaszok a bejárathoz közelebb legyenek, mint a parkolóhelyek.
- K_7. Öntözési rendszer tervezett kialakítása esetén, kérjük egyszerűsített vízmérleggel (erre módszertani mintát az Egészséges utcák pontozás tartalmaz) alátámasztani az öntözés szükségességét a tetővizek felhasználási potenciáljával együtt.

Állomás utca:

- K_8. Favédelmi zóna érintettség esetén favédelmi tervvel kell számolni.
- K_9. Az Állomás utcához csatlakozó torkolatokat kérjük járdaszintre emelni.
- K_10. Állomás utcán a csatlakozó utakon a járdát kiemelve kérjük átvezetni.
- K_11. Az Állomás utcai fasor kis fahelyeinek 3,0 m²-esre történő bővítésénél a meglévő fák szegélyének elbontását lehetőség szerint kerülni kell, ha mégis elbontás szükséges, akkor a megfelelő szakember jelenlétében és hozzájárulásával kell megtörténnie, betartva a szükséges favédelmi – statikai szempontok érvényesítését. Kérjük ennek rögzítését a műszaki leírásban.
- K_12. Állomás utcai busz ki-behajtó: kérjük megvizsgálni, hogy a középszívet ki lehet-e húzni a kerékpársávig, vagy szélesebbre bővíteni.

Vásárló utca:

- K_13. Kérjük a gyalogos átvezetéseket a parkolóknál (Vásárló u.) egy síkban kialakítani.
- K_14. Kérjük megvizsgálni egy gyalogátkelő kialakítását a 9-es busz megállójától a lakótelephez.

Füzér utca:

K_15. Parkolóban kialakított zöldsávban a fahelyek szabvány szerinti kialakítása, nagy nyírt gyepfelület helyett talajtakaró vagy extenzív gyep tervezése, járda mentén néhány pad elhelyezése. Kérjük a fentiek szerint a terv felülvizsgálatát.

Melléklet: Fővárosi közműcégek részletes észrevételei.

Kelt.: Budapest, 2024. 07. 17.

**Madarász-
Losonczy Bálint
Gábor**

Digitálisan aláírta: Madarász-
Losonczy Bálint Gábor
Dátum: 2024.07.19 13:17:59
+02'00'

Madarász-Losonczy Bálint
Kerékpárosbarát Tervzsűri

Horváth Enikő
Budapesti Közlekedési Központ

Gombos Márk
Zöldinfrastruktúra Tervzsűri

 ELEKTRONIKUSAN ALÁÍRTA
Erő Zoltán Miklós
Közműszakszolgálat

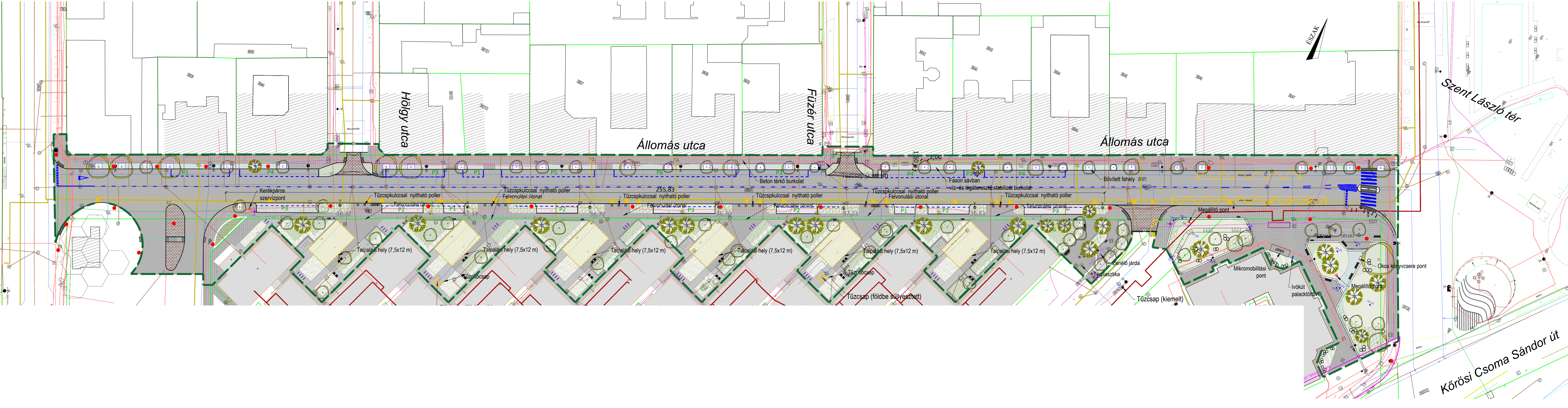
Erő Zoltán
Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal

A Jegyzőkönyv digitális formában került kiadásra.

Kérdések		
Projekt	Mely cégeknek lett kiküldve véleményezésre	Végleges vélemény
		<p>3. A tervezett fejlesztésnek illeszkednie szükséges fővárosi tematikus stratégiákon túl az adott területet érintő további közlekedési, köztérépítészeti, városfejlesztési rövid és hosszútávú tervekhez. A projekt környezetében folyamatban lévő és tervezett fejlesztések alátámaszthatóan erősítik a fejlesztés által megvalósítani kívánt hatást.</p> <p>4. A projekt területén várható-e rövid és középtávon meglévő közműhálózatot érintő beavatkozás, pl.: felújítás, csere, kiváltás stb.</p> <p>5. Amennyiben várható a projekt területén közművet vagy közműveket érintő rövid vagy középtávon tervezett beavatkozás, úgy ez integrálható-e az Egészséges Utcák Programra benyújtott projekt keretébe.</p> <p>7. A tervezett létesítmények a rendelkezésre álló információk alapján olyan műszaki-szakmai tartalommal, minőséggel készülnek, amelyek biztosítják a hosszú távú fenntartást.</p> <p>11. A projekt javaslat tervezett zöldfelületi fejlesztései - a kapott műszaki paraméterek ismeretében - megvalósíthatók, figyelembe véve a meglévő közművek elhelyezkedését.</p> <p>12. A projekt javaslatban szereplő műszaki tartalom megvalósításához szükséges a meglévő közműhálózatba történő beavatkozás, kiváltás.</p> <p>13. A projekt javaslatban szereplő műszaki tartalom megvalósításához szükséges közműkiváltás arányos mértékű a tervezett beavatkozás léptékével, és kizárólag a szükséges közműkiváltást tartalmazza.</p> <p>14. A javasolt beavatkozásokhoz rendelkezésre áll a szükséges közmű hálózat, az esetleges rácsatlakozási igény reális keretek között megvalósítható.</p> <p>15. A javasolt projekt tartalom forgalomtechnikailag megvalósítható.</p>
	FCSM	<p>Szakmai szempontok:</p> <p>4.: Tekintettel arra, hogy a Vásárló utcában és a Füzér utcában lévő, valamint a „Z” alaprajzú társasházakat kiszolgáló közcsatornák életkora meghaladja az 50 évet, a Kőrösi Csoma sétány alatt lévő gyűjtőcsatorna életkora pedig a 150 évet, ezért javasoljuk mérlegelni, hogy az utcaszerkezet ilyen mértékű átalakítása, útpályaszerkezet teljes átépítése a közcsatorna rekonstrukciója után valósuljon meg. Ennek a csatornaszakasznak a felújítás indokolt, de jelenleg középtávú tervekben nem szerepel. Lokális beavatkozások szükségessége az útépítést megelőző csatornavizsgálat eredményei alapján határozhatók meg, ezért a tervezést megelőzően javasoljuk Társaságunkkal történő kapcsolatfelvételt.</p> <p>5. Javasoljuk ennek lehetőségét megvizsgálni (tekintettel arra, hogy a terület vízelvezetését az egyesített rendszerű közcsatornahálózat biztosítja).</p> <p>11. A zöldterület fejlesztés megvalósíthatósága a benyújtott tervek alapján teljeskörűen nem állapítható meg. A dokumentációk hiányossága miatt a tervezett fák közművektől való távolsága nem állapítható meg. Helyenként a távolság feltüntetése nélkül is látható, hogy egyes helyeken a meglévő, szabványosításra kerülő fahelyek esetében a Társaságunk által előírt védőtávolságok a meglévő víznyelőkre és bekötővezetésekre nem biztosíthatók, illetve a nem szabványosításra kerülő fahelyek esetében is a meglévő fák több helyen a közcsatorna nyomvonala felett helyezkednek el („Z” alaprajzú társasházakat kiszolgáló közcsatornák). Létesítményeink projekt keretében történő kiváltása, áthelyezése szükséges lehet.</p> <p>12. A benyújtott részletezettségi dokumentumok alapján nem dönthető el. Szükséges részlettervek kidolgozása, közműüzemeltetővel való egyeztetése. Nincsenek feltüntetve a szükséges közműkiváltások, amelyek kivitelezésének szintén lehet csatorna érintettsége (kiváltás, keresztezés). Ezen kívül növénytelepítési és a létesítendő tűzoltó letalpalási helyek vonatkozásában is szükségesek lehetnek műtárgy, illetve csatorna kiváltások.</p> <p>13. Jelenleg nem ismert, mivel a jelenleg benyújtott dokumentációk nem tartalmaznak közműkiváltásokat.</p> <p>14. A projekt által érintett szakaszon csatornafejlesztés nincs előirányozva. A közcsatorna-hálózat nem túlterhelt, az övezeti besorolásnak megfelelő csapadékvíz-mennyiséget fogadni képes. Az útvíztelenítést lehetőség szerint a meglévő számú és kapacitású víznyelő bekötéssel kell megvalósítani.</p>
X. Állomás – Füzér - Vásárló utca	Vízművek	<p>Szakmai szempontok:</p> <p>4. nem tervezett: Az érintett területen üzemelő ivóvíz vezetékek: Állomás utca: DN100 öntöttvas, DN200 azbesztcement, DN150 azbesztcement; Vásárló utca: DN200 azbesztcement, DN100 azbesztcement; Füzér utca: DN200 azbesztcement; Kőrösi Csoma sétány: DN200 gömbrgrafitos öntöttvas, DN150 azbesztcement, D100 KPE. A vezetékek meghibásodás nélkül üzemének középtávon nem tervezett a felújításuk.</p> <p>5. Az érintett vezetékek kiváltása a tervdokumentáció alapján nem megállapítható. Az esetleges csőtörések elkerülése érdekében javasolt a vezetékek átépítése a beruházás terhére.</p> <p>A Budapest X. kerület, Kőrösi Csoma Sándor sétány környezetrendezési munkáira vonatkozó közműnyilatkozatot 2023.07.13-án adtuk ki. E-közmű azonosító: 541728962. Az érintett vízvezetékek: DN200 göv, DN150 ac, D100 KPE. Vízvezeték-kiváltást nem írtunk elő. Egyéb (E-közmű, SAP, egyéb tervezői) megkeresés az elmúlt 2 évben az érintett utcákra vonatkozóan nem érkezett Társaságunkhoz.</p> <p>A meglévő törzs (közcső) vízhálózat és a bekötések kiváltását az E-közmű rendszerben benyújtott tervdokumentációknál a következő főbb feltételek nem teljesítése esetén írjuk elő a beruházás terhére: MSZ 7487:2021 szabványban megadott védőtávolságok és előírások betartása (kiemelten egyéb közművektől, fáktól).</p> <p>Új pályaszerkezet kialakítása során a vízvezetékek és bekötések felett minimálisan megtartandó földtakarás/védőtávolság göv és KPE anyagú vezeték felett 0,8 m, öntöttvas és azbesztcement illetve egyéb anyagú vezeték felett 1,0 m.</p> <p>Új parkolóhelyek kialakítása során szükséges figyelembe venni, hogy parkolóhelyek a vízvezetékek szerelvényei (tolózárok, tűzcsapok), a vízbekötések fölzárói, a vízmérőaknák fölé nem létesülhetnek, létesítményeink megközelítése (nehézgépjárművel is) minden esetben lehetséges legyen. Fátelépítések, fapótlások esetében a „Zöldinfrastruktúra füzetek 4. – Városi fák és közművek kapcsolata – Tervezési útmutató” irányelveinek alkalmazása. Amennyiben a tervezett fák helyeinek módosítására nincs lehetőség, és a vízvezetékek palástja és a fák gyökérterelő lemeze között 50 cm vízszintes védőtávolság nem biztosítható, abban az esetben szükséges a beruházás terhére a beavatkozással érintett hosszon a vízvezetékek kiváltása.</p> <p>Tájékoztatásul jelezzük, hogy amennyiben a meglévő vízvezeték palástja és a fák gyökérterelő lemeze között 50 cm vízszintes védőtávolság nem biztosítható, úgy a tervezett fátelépítéshez, vízvezeték kiváltáshoz való hozzájárulásunk feltételeként kérjük előzetesen a keresztszelvényeken a gyökérterelő fólia széle, továbbá környező közművek, és a tervezett vízvezeték palástja közötti vízszintes</p>

	<p>védőtávolságok feltüntetését. A belvárosi sűrű közműhelyzet miatt jelen tervfázisban nélkülözhetetlen annak megállapíthatósága, hogy a fatelepítés miatt tervezett vízvezeték biztonságos üzemeltetése, hozzáférhetősége biztosított lesz.</p> <p>A tervezett munkálatokkal érintett területen üzemelő ivóvíz vezetékek: Állomás utca: DN100 öntöttvas, DN200 azbesztcement, DN150 azbesztcement; Vásárló utca: DN200 azbesztcement, DN100 azbesztcement; Füzér utca: DN200 azbesztcement; Kőrösi Csoma sétány: DN200 gömbgrafitos öntöttvas, DN150 azbesztcement, D100 KPE.</p>
BDK	<p>Szakmai szempontok:</p> <p>Az anyagból nem derül ki, hogy közvilágítás átépítettségi érintettség lenne.</p> <p>A közvilágítás átépítéséről az érintett szakaszokon szakági kiviteli tervet kell készíteni és azt a BDK-hoz műszaki megfelelőségi hozzájárulásra be kell nyújtani!</p>
FŐTÁV	<p>Szakmai szempontok:</p> <p>Állomás utca – Füzér utca - Vásárló utca (Állomás utca – Korponai utca – Kőrösi Csoma Sándor út – Halom utca által határolt terület) a te tervezett munkák több helyen is érintik a BKM-FŐTÁV meglévő távhő hálózatát, részünkről az alábbiakat kérjük figyelembe venni a kiviteltervek készítésekor, illetve a kivitelezéskor. A tervezett beavatkozások, szilárd burkolat építések, fa és növény telepítések és egyéb környezetrendezések, valamint kapcsolódó munkái a Vásárló utca és Füzér utca teljes hosszában érintik Társaságunk elosztó és bekötő hálózatát, valamint a hozzá kapcsolódó műtárgyakat. A tervezett új burkolat építések, faültetések és környezetrendezési munkáknál az alábbi általános előírásainkat kérjük figyelembe venni és betartani.</p> <p>Fák ültetése esetében azok helyét úgy kell kijelölni a telepítéskor, hogy a fák távhő hálózatunk szélétől minimum 3 méter palásttávolságra a vezeték nyomvonalunk alá 0,5 méter mélységben levitt gyökérszerterebélyességét gátló geotextiliás, vagy egyéb gyökérszertgátló védelemmel lehet csak telepíteni! Vezetékünk nyomvonalával párhuzamosan közvetlenül a nyomvonalunk felett csak maximum 30 cm mélyre növénygyökérszertű lágyszárú növényzet telepíthető. A telepítést megelőzően a termő réteg alá, gyökérszertgátló geotextília telepítése kötelező a vezetékünk szélétől 0,-0,5 méterre mindkét irányba túlnyúlóan. A további tervezésnél, kivitelezésnél, illetve az azt követő helyreállítási munkáknál is kérjük figyelembe venni a közműkeresztezésekre és vezetékeink közelében végzett munkákra vonatkozó MSZ 7487/2-80 szabványban meghatározott előírásokat! Kérjük a kivitelezés által érintett aknáink fedlapjainak szintbehelyezését, amennyiben a kapcsolódó munkák során érintik azok környékét a tereprendezési munkák során! Az új terep/burkolat nem lejt a leendő nyílások felé, azok vízigyűjtő helyen nem lehetnek! A tervezett járda, útpálya szintjét úgy kell kialakítani, hogy fedlapjainkon maximum 9 cm lehet emelni. Amennyiben a tervezett járdaszint, útpályaszint emelése 10 cm vagy annál nagyobb kiemelés igényel, vagy a fedlapot süllyeszteni kell, úgy azt előzetesen Társaságunkkal külön egyeztetni szükséges! Vezetékeink nyomvonalán és az azokhoz kapcsolódó műtárgyainkra nem helyezhető térbútor, közlekedési tábla, spoiler, hirdetőoszlop, kerítés, csatornanyílás, csatornaszem, védőkorlát oszlopa vagy egyéb építmény! Környezetrendezési munkák során a tervezett fák gyökérszerte és a távhő hálózat között minimum 3,0 méteres palásttávolságot kell tartani. A közvilágítási oszlopok és egyéb oszlopos építmények alapozása, vezetékünk és/vagy védőszerkezetünk szélétől legalább 0,5 méter távolságra kezdődhet! Kiemelt, vagy süllyesztett szegély vonala nem haladhat át a leendő-, szellőző- és szerelőnyílásokon! Vezetékeink nyomvonalán építőanyagot, konténert, és egyéb, üzemzavar esetén nehezen mozgatható szerkezetet a kivitelezés ideje alatt még ideiglenesen sem lehet tárolni! Felhívom szíves figyelmét, hogy a kivitelezés az érintett területeken csak Társaságunk szakfelügyelete mellett indítható. A szakfelügyelet megrendelését kizárólag írásos formában fogadjuk el, a tényleges munkakezdés előtt legalább tizenöt nappal Társaságunkhoz be kell érkeznie az alábbiakban ismertetett, hivatalos kommunikációs csatornáink egyikén! (E-mail: fotav@fotav.hu, info@budapestkozmuvek.hu, levelezési cím: 1116 Budapest Kalotaszeg utca 31).</p>
Budapest Közút	<p>Szakmai szempontok:</p> <p>15.: Részben megfelel: A projekt célkitűzései alapvetően támogatottak. De azzal a tervezett megoldással nem lehet azonosulni, hogy meglévő 50-es úton 40-es sebességkorlátozás, meglévő forgalomcsillapított 30-as úton 20-as sebességkorlát kerüljön bevezetésre csak azért, hogy magasabb értékelési pontszám legyen. Sem az 50-40, sem a 30-20 között nincs érdemi különbség. A forgalmi rend illetően módosítását nem támogatjuk.</p> <p>Kötelezően előírt változtatások:</p> <p>Azzal a tervezett megoldással nem lehet azonosulni, hogy meglévő 50-es úton 40-es sebességkorlátozás, meglévő forgalomcsillapított 30-as úton 20-as sebességkorlát kerüljön bevezetésre csak azért, hogy magasabb értékelési pontszám legyen. Sem az 50-40, sem a 30-20 között nincs érdemi különbség. A forgalmi rend illetően módosítását nem támogatjuk.</p>

Korponai utca

Jelmagyarázat

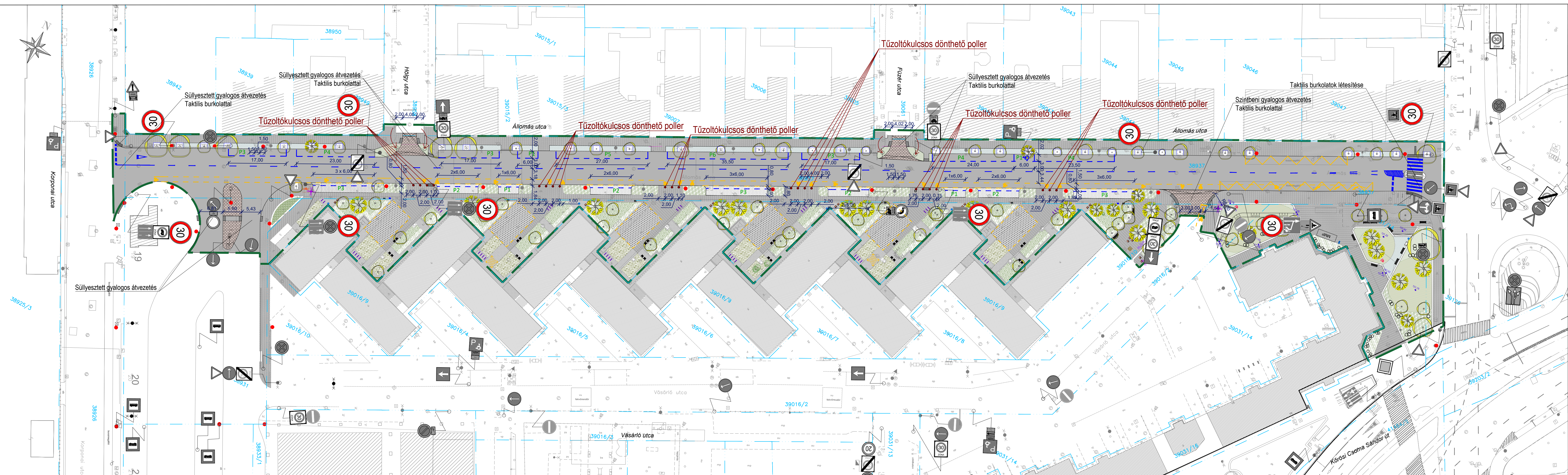
- meglévő lombhullató fa
- meglévő örökzöld fa
- meglévő cserje

tervezett

- lombhullató fa
- szoliter cserje
- magas cserje
- alacsony cserje
- élő növény
- gyepp
- esőkertként kialakított zöldfelület
- beton térkö burkolat
- aszfalt
- stabilizált vízteresztő burkolat
- műanyag gyeprács murvával töltve
- gyepphözagos vízteresztő burkolat
- süllyesztett beton kerti szegély
- útszegély
- alacsony kerti fal

- kerti pad támlával, karfával
- kerti szék támlával karfával
- egyszemélyes ülőke támla nélkül
- okos könyvcserpont
- megálló pont
- kerékpártámasz
- szelektív hulladékgyűjtő
- ivókút palacktöltővel
- süllyesztett kerti csap
- kutyaurélék gyűjtő
- térfelügyelő kamera
- tűzcsapkulccsal nyitható poller
- zárható fedett kerékpártároló
- emelt útburkolat
- tűzoltó letalpalási hely
- tervezési terület határa

		Postacím: 1114 Budapest, Szabolcska M.u. 6. Tel/Fax: 797 36 63, Tel: 797 36 80 E-mail cím: varkert-ter@varkert-ter.hu	
Megbízó: Budapest X. kerületi Közbizalmi Polgármesteri Hivatal 1102 Budapest, Szent László tér 29.		Rajzszám: ZA-2 Méretarány: M=1:500	
Munka címe: "Egészséges utcák" kialakítása, Állomás utca pályázat előkészítő tájépítészeti tanulmányterv		Rajz cím: Állomás utca környezetalkotási helyszínrajz	
Tervezők: Nemes Zoltán, Dobos Ivett, Lovasné Zelenka Márta, K.Ö.1.5253		Dátum: 2024. augusztus Ügyvezető: Nemes Zoltán	

JELMAGYARÁZAT

<ul style="list-style-type: none"> Tervezett tengelyvonal Tervezett burkolatszél Meglévő útburkolati jel Meglévő útburkolati jel Tervezett útburkolati jel Tervezett útburkolati jel (fehér) Tervezett útburkolati jel (fehér) Tervezett útburkolati jel (sárga) Tervezett különösen veszélyes hely burkolati jel (sárga) Tervezett közúti jelzőtábla Tervezett oszlop Meglévő, megmaradó közúti jelzőtábla (Helyszínrajzon megjelöltek szerint) *Kivitelezés előtt meglévő táblák állapota felülvizsgálandó, szükség szerint cserélendő. 	<ul style="list-style-type: none"> Meglévő ingatlanhatár Meglévő burkolatszél Meglévő szegély Meglévő részű Meglévő épület/rámpa Meglévő korlát Meglévő-megmaradó, átelyezendő és kivágandó fa Meglévő közművek Troli tartóoszlop FÖMTERV Zrt. terve alapján
---	--

<ul style="list-style-type: none"> Tervezett aszfalt burkolat építés Tervezett aszfalt burkolat felújítás Tervezett ECO green burkolat Tervezett szürke térkő burkolatú parkoló Tervezett vörös térkő burkolat 	
--	--

<p>Budapest Főváros X. kerület Kőbánya Önkormányzat 1102 Budapest, Szent László tér 29.</p>			
<p>Projekt megnevezése:</p> <p>EGÉSZSÉGES UTCÁK PROGRAM (TOP Plusz-4.1.1-23) Budapest, X. ker. Állomás utca és környezetének koncepcióterve</p>			
<p>Szakági tervező:</p> <p>innostруктура</p>		<p>InnoStruktúra Mérnöki Szolgáltató és Innovációs Kft. 1223 Budapest, Halk utca 2. C ép.</p>	
Főkelet tervező Útépítés: Dr. József Zoltanna (KE-K 01-16365)	Tervező utópítés: Jóni Dávid	Tervező utópítés: Lakatos Bernice	Tervező utópítés: Boros János
<p>Helyszín: Budapest X. kerület Állomás utca</p>		<p>Tervszám: 24028/A</p>	
<p>Szakág: AC - ÚTÉPÍTÉS, FORGALOMTECHNIKA</p>		<p>Rajzszám: AC.04</p>	
<p>Részművelet: Útépítési és forgalomtechnikai helyszínrajz Állomás utca</p>			
Tervfázis: Megalapozó dokumentáció	Dátum: 2024. szeptember	Rajzméret: 1365 X 297	Méretarány: M=1:500
<p>A térkép adatai EOVR rendszerben vannak és az EOMA alapszintre vonatkoznak.</p>			

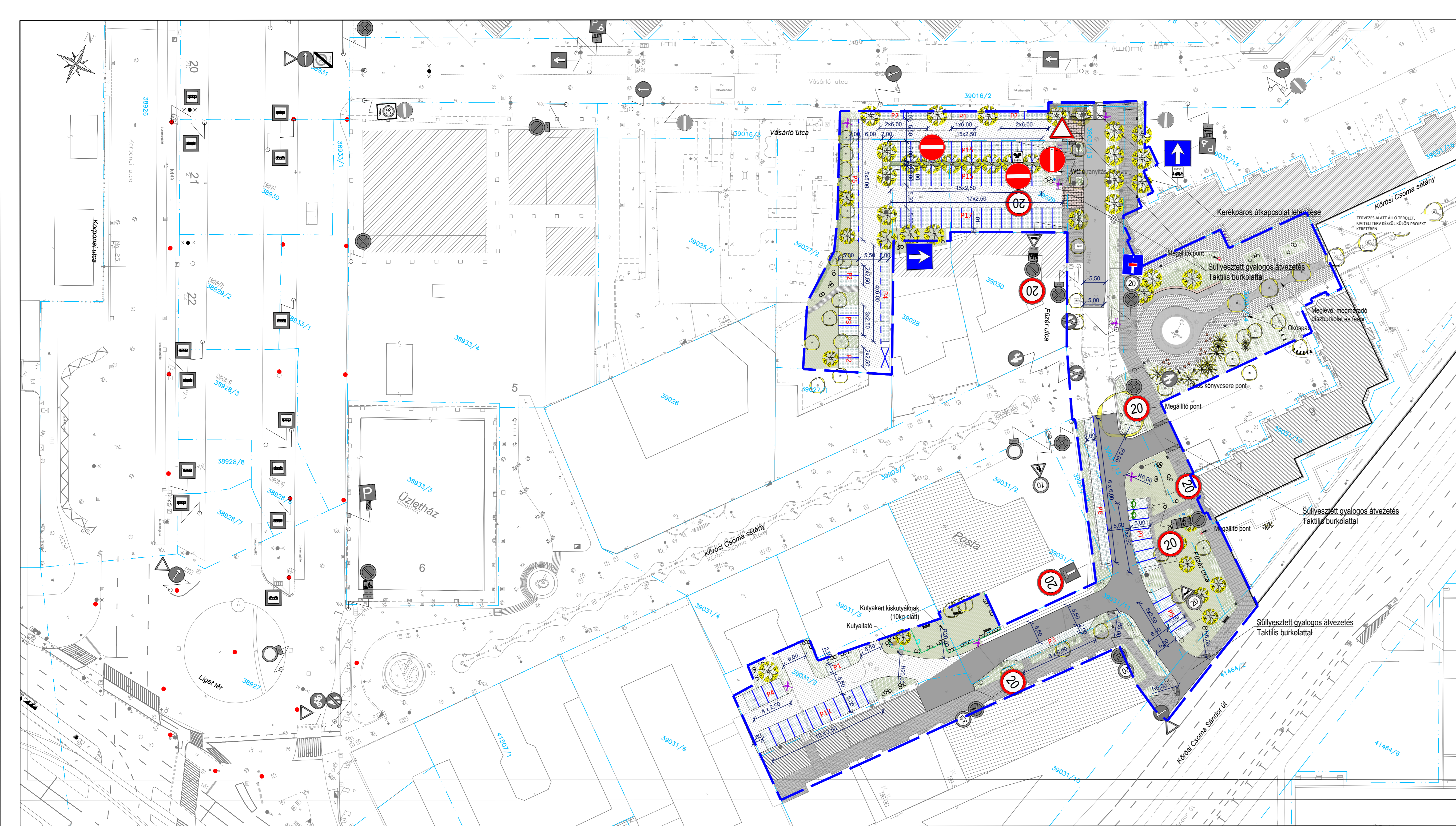
Jelmagyarázat

- meglévő lombhullató fa
- meglévő örökzöld fa
- meglévő cserje

tervezett

- lombhullató fa
- szoliter cserje
- magas cserje
- alacsony cserje
- élő növény
- gyepterület
- beton térkö burkolat
- aszfalt
- gyepterűző vízáteresztő burkolat
- süllyesztett beton kerti szegély
- útszegély
- alacsony kerti fal
- kerti pad támlával, karfával
- egyszemélyes ülőke támla nélkül
- okospad
- okos könyvcserpont
- megálló pont
- kerékpártámasz
- szelektív hulladékgyűjtő
- kutyaitató
- kutyaurülék gyűjtő
- süllyesztett kerti csap
- térfelügyelő kamera
- fém táblás kerítés kapukkal
- tervezési terület határa

		Postacím, iroda: 1114 Budapest, Szabolcska M.u.6. Tel/Fax: 797 36 63, Tel: 797 36 80 E-mail cím: varkert-terv@varkert-terv.hu	
Megbízó: Budapest X. kerület Kőbányai Polgármesteri Hivatal 1102 Budapest, Szent László tér 29.			
Munka címe: "Egészséges utcák" kialakítása (Vásárló utca, Füzér utca, Állomás utca) pályázat előkészítő tájépítészeti tanulmányterv		Rajzszám: ZF-2 Méretarány: M=1:500	
Rajz címe: Füzér utca környezetalkotási helyszínrajz		Dátum: 2024. augusztus	
Tervezők: Nemes Zoltán K1 01 5053		.LZM.jpg Lovasné Zelenka Márta K 01 5169	
Dobs István K 01 5255		Ügyvezető: Nemes Zoltán	

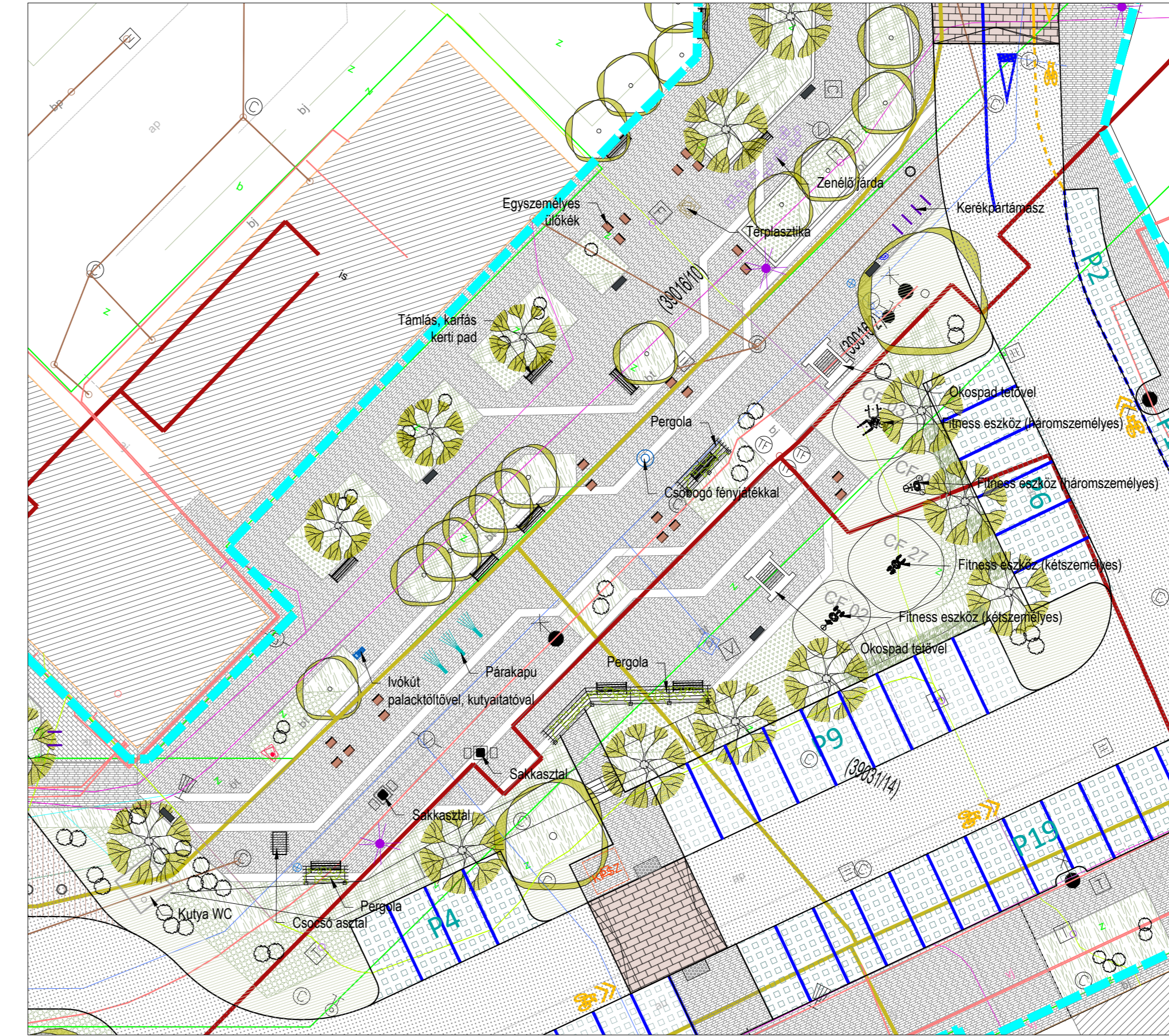
JELMAGYARÁZAT

	Tervezett tengelyvonal		Meglévő ingatlanhatár
	Tervezett burkolatszél		Meglévő burkolatszél
	Meglévő útburkolati jel		Meglévő szegély
	Meglévő útburkolati jel		Meglévő rézsű
	Tervezett útburkolati jel		Meglévő épület/rámpa
	Tervezett útburkolati jel (fehér)		Meglévő korlát
	Tervezett útburkolati jel (fehér)		Meglévő-megmaradó, áthelyezendő és kivágandó fa
	Tervezett útburkolati jel (sárga)		Meglévő közművek
	Tervezett különösen veszélyes hely burkolati jel (sárga)		Trolli tartóoszlop FŐMTERV Zrt. terve alapján
	Tervezett közúti jelzőtábla		
	Tervezett oszlop		
	Meglévő, megmaradó közúti jelzőtábla (Helyszínrajzán megjelöltek szerint)		
	*Kivitelezés előtt meglévő táblák állapota felülvizsgálandó, szükség szerint cserélendő.		
	Tervezett aszfalt burkolat építés		
	Tervezett aszfalt burkolat felújítás		
	Tervezett ECO green burkolat		
	Tervezett szürke térkő burkolatú parkoló		
	Tervezett vörös térkő burkolat		

<p>Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat 1102 Budapest, Szeres László tér 29.</p>			
<p>EGÉSZSÉGES UTCÁK PROGRAM (TOP Plusz-4.1.1-23) Budapest, X. ker. Füzér utca és környezetének koncepcióterve</p>			
Szakági tervező:		<p>InnoStruktúra Mémóriai Szolgáltató és Innovációs Kft. 1223 Budapest, Halk utca 2. C-9p.</p>	
Feladat tervező: Dr. Székely Zoltán (KE-K 01-16365)	Tervező utópás: Bárány Zoltán (KE-K 01-16365)	Tervező utópás: Lakatos Zoltán	Tervező utópás: Boros János
Helyszín: Budapest X. kerület Füzér utca			Tervszám: 24028/C
Szakág: AC - ÚTÉPÍTÉS, FORGALOMTECHNIKA			Rajzszám: AC.04
Részművelet: Útépítési és forgalomtechnikai helyszínrajz Füzér utca			
Tervfázis: Megalapozó dokumentáció	Dátum: 2024. szeptember	Rajzméret: 1155 X 420	Méretarány: M=1:500
A térkép adatai EOVS rendszerben vannak és az EOMA alapszintre vonatkoznak.			

Közösségi tér
M=1:250

- Jelmagyarázat**
- meglévő lombhullató fa
 - meglévő örökzöld fa
 - meglévő cserje
- tervezett**
- lombhullató fa
 - szoliter cserje
 - magas cserje
 - alacsony cserje
 - évelő növény
 - gyepp
 - vertikális zöldfelület
 - beton térkö burkolat
 - aszfalt
 - stabilizált vízáteresztő burkolat
 - műanyag gyeprács murvával töltve
 - gyepphézagos vízáteresztő burkolat
 - süllyesztett beton kerti szegély
 - útszegély
 - alacsony kerti fal
 - kerti pad támlával, karfával
 - kerti szék támlával karfával
 - egysejtűes ülőke támla nélkül
 - sakkasztal ülőkével, csoszó asztal
 - okospad, fedett
 - tértaszitka
 - megálló pont
 - kerékpártámasz
 - szelektív hulladékgyűjtő
 - ivókút palacktöltővel és iszállat itatóval
 - csobogó
 - párapap
 - süllyesztett kerti csap
 - kutyaurülék gyűjtő
 - térfelügyelő kamera
 - kerékpáros szervizpont
 - kültéri fitness eszköz
 - tűzcsapkulccsal nyitható poller
 - hulladékgyűjtő edények kihelyezésére szolgáló terület, ideiglenes rakodóhely
 - emelt útburkolat
 - tűzoltó letalpalási hely
 - tervezési terület határa

VÁRKERT
Művelődési Területi Kft.
1114 Budapest, Eszék utca 40/B, 1112-3

Postacím, iroda: 1114 Budapest, Szabolcska M.u.6.
Tel/Fax: 797 36 63, Tel: 797 36 80
E-mail cím: varkert-ter@varkert-ter.hu

Megbízó: Budapest X. kerület Kőbányai Polgármesteri Hivatal
1102 Budapest, Szent László tér 29.

Munka címe: "Egészséges utcák" kialakítása, Vásárló utca pályázat előkészítő tájépítészeti tanulmányterv

Rajzszám: ZV-2
Méretarány: M=1:500

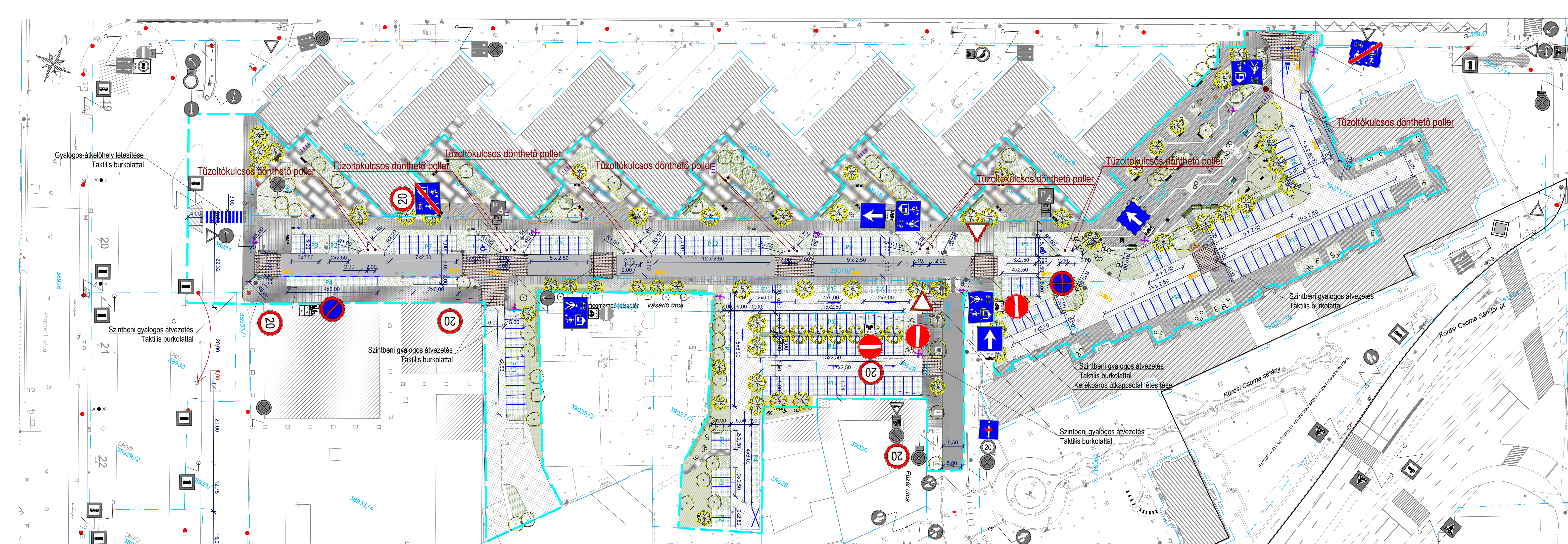
Rajz címe: Vásárló utca környezetalkotási helyszínrajz

Dátum: 2024. augusztus

Tervezők: Nemes Zoltán, Dobos Ivett, Lovasné Zelenka Márta, K 01 5269

Ügyvezető: Nemes Zoltán

ILZM.jpg

JELMAGYARÁZAT

	Tervezett tengelyvonal		Meglévő ingatlanhatár
	Tervezett burkolatszél		Meglévő burkolatszél
	Meglévő útburkolati jel		Meglévő szegély
	Meglévő útburkolati jel		Meglévő részsű
	Tervezett útburkolati jel		Meglévő épület/rámpa
	Tervezett útburkolati jel (fehér)		Meglévő korlát
	Tervezett útburkolati jel (fehér)		Meglévő-megmaradó, áthelyezendő és kivágandó fa
	Tervezett útburkolati jel (sárga)		Meglévő közművek
	Tervezett különösen veszélyes hely burkolati jel (sárga)		Trolis tartóoszlop
	Tervezett közúti jelzőtábla		FŐMTERV Zrt. terve alapján
	Tervezett oszlop		
	Meglévő, megmaradó közúti jelzőtábla (Helyszínrajzon megjelöltek szerint)		
	*Kivitelezés előtt meglévő táblák állapota felülvizsgálandó, szükség szerint cserélendő.		

	Tervezett aszfalt burkolat építés
	Tervezett aszfalt burkolat felújítás
	Tervezett ECO green burkolat
	Tervezett szürke térkő burkolatú parkoló
	Tervezett vörös térkő burkolat

<p>Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat 1102 Budapest, Szent László tér 29.</p>			
<p>Projekt megnevezése: EGÉSZSÉGES UTCÁK PROGRAM (TOP Plusz-4.1.1-23) Budapest, X. ker. Vásárló utca és környezetének koncepcióterve</p>			
Szakági tervező: innstruktúra		InnoStruktúra Mérnöki Szolgáltató és Innovációs Kft. 1223 Budapest, Halk utca 2. C ép.	
Felső tervező ütéplés: Dr. Tóth Zoltán (KE-K. 01-16365)	Tervező ütéplés: János Dávid	Tervező ütéplés: Boros János	Tervező ütéplés: Székely Zoltán (KE-K. 01-17104)
Helyszín: Budapest X. kerület Vásárló utca		Tervszám: 24028/B	
Szakág: AC - ÚTÉPÍTÉS, FORGALOMTECHNIKA		Rajtszám: AC.04	
Részművelet: Útépítési és forgalomtechnikai helyszínrajz Vásárló utca			
Tervfázis: Megalapozó dokumentáció	Dátum: 2024. szeptember	Rajzméret: 1260 X 297	Méretarány: M=1:500
A térkép adatai EOVS rendszerben vannak és az EOMA alapszintre vonatkoznak.			